20

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

Տ՟ն մերոյ յ՟սի ք՟սի ։

Տպագրեցաւ յամի տ՟ն 1759
յունիսի . 24 .

Ի հայրապետութ՟ե
տ՟ն սահակայ հայոց կաթուղիկոսի ։

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ ։

Հրամանաւ Մեծաւորաց ։

Ի տպարանին Անտոնի Բորտոլէ ։

225

65-ԱՌԿ

8069-57

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ—Арм. ССР
А. Мяс
ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆ

20 ակտ

Նախադրութի՟ն Մատթէոսի աւետարանին։

Աւետարանս որ ըստ Մատթէոսի գրեալ է։ Զի ինքն Մատթէոս աշակերտ տ՟ն գրեաց զաւետարանս զայս։ Նա պատմէ մեզ ՚ի սկզբանն զըստ մարմնոյ ծննդն փրկչին ՚ի զաւակէ դաւթի· վ՟ն որոյ և զազգահամարն ժողովէ մինչև ՚ի ք՟ս ազգս քառասուն և երկու· բերէ ը՟ն կարգի և զմկրտութի՟ն յովհաննու, և ՚ի լերինն ՚ի դիմաց ըզ փորձութի՟ն։ Նա նշանս և արուեստս մեծամեծս ՚ի փրկչէն եղեալ· և զընտրութի՟ն աշակերտացն· և վ՟ն խորհրդոյ մատնութե՟ն· և զկատարածն· զի մատնեցաւ պիղատոսի· և խաչեցաւ մարմնով· և մարմինն եդաւ ՚ի գերեզմանի· և զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս ն՟ր։ Նոյն և զերրորդ աւուր յարութի՟ն· և զպատուէր աշակերտացն· աշակերտել զա՟մ հեթանոսս, և մկրտել զն՟ս պատուիրեաց· լինել ընդ ն՟ս զա՟մ աւուրս մինչև ՚ի կատարած աշխարհի խոստացաւ։

Մատթէոս գրեաց զաւետարանն իւր յերուսաղէմ՝ քաղաքի 'ի լեզու եբրայեցի զկնի ութ ամի համբառնալոյ փրկչին՝ 'ի խնդրոյ եկեղեցւոյն երուսաղէմի։ Մատթէոս թարգմանի երգ կենաց։

Սկիզբն գլխոց աւետարանին՝ որ ըստ Մատթէոսի․

	Գլուխ.	հմր.
Վասն մոգուցն․	Բ̄.	1.
Վն̄ կոտորածի մանկանցն․	Բ̄.	16.
Վն̄ յառաջընթաց քարոզութեան յովհաննու․	Գ̄.	1.
Վն̄ վարդապետութեան փրկչին․	Դ̄.	23.
Վն̄ երանութեանց․	Ե̄.	2.
Վն̄ բորոտին․	Ը̄.	1.
Վն̄ հարիւրապետին․	Ը̄.	5.
Վն̄ զոքանչին պետրոսի․	Ը̄.	14.
Վն̄ բժշկութեան ամ̄ ցաւոց․	Ը̄.	16.
Վն̄ որ ոչ ետ հրաման երթալ զկնի․	Ը̄.	19.
Վն̄ սաստելոյն՝ ի վր̄ ջուրցն․	Ը̄.	23.
Վն̄ դիւահարացն․	Ը̄.	28.
Վն̄ անդամալուծին․	Թ̄.	1.
Վն̄ մատթէի․	Թ̄.	9.
Վն̄ դստեր ժողովրդապետին․	Թ̄.	18.
Վն̄ տեռատեսին․	Թ̄.	20.
Վն̄ երկուց կուրացն․	Թ̄.	27.

Վս̃ խուլ և համր դիւահարին. Թ̃. 32.
Վս̃ առաքելոցն իշխանութե̃. Ժ. 1.
Վս̃ առաքելոյն Յովհաննու զաշակերտսն. ժա̃. 2.
Վս̃ որոյ ձեռն գօսացեալ էր. ժբ̃. 10.
Վս̃ կոյր և համր դիւահարին. ժբ̃. 22.
Վս̃՝ որ խնդրեին նշանս. ժբ̃. 38.
Վս̃ առակացն սերմանեաց. ժգ̃. 1.
Վս̃ յովհաննու, և հերովդի. ժդ̃. 1.
Վս̃ հինգ հացիցն. ժդ̃. 15.
Վս̃ երթալոյն 'ի վ̃ ծովուն. ժդ̃. 22.
Վս̃ անցանելոյն զպատուիրանսն ա̃յ. ժե̃. 1
Վս̃ կնոջն քանանացւոյ. ժե̃. 21
Վս̃ բժշկելոյ զժողովուրդն. ժե̃. 2
Վս̃ եօթն հացիցն. ժե̃. 3
Վս̃ խմորոյ փարիսեցւոց. ժզ̃.
Վս̃՝ որ 'ի կեսարիա հարցմանն, ժզ̃. 1
Վս̃ այլակերպութե̃ ք̃ին. ժէ̃. 1
Վս̃ լուսնահարին. ժէ̃. 14
Վս̃ խնդրելոյ զերկդրամեանն. ժէ̃. 2
Վս̃ հարցանելոյն թէ ո՞վ իցէ մեծ. ժը̃. 1

Վս̃

Վ՟ս առակի հարիւր ոչխարին ժ՟ը. 12.
Վասն թողլոյ զբիւր տաղանդն. ժ՟ը. 23.
Վ՟ս հարցմանն արձակելոյ առն զկին. ժ՟թ. 1.
Վ՟ս հարցանելոյ մեծատանն զյ՟ս. ժ՟թ. 16.
Վ՟ս վարձկանութե՟ն մշակացն. ի՟. 1.
Վ՟ս որդւոցն զեբեդեայ. ի՟. 20.
Վ՟ս երկուց կուրացն. ի՟. 29.
Վ՟ս իշոյն, և յաւանակին. ի՟ա. 1.
Վ՟ս կուրացն, և կաղացն. ի՟ա. 14.
Վ՟ս չորանալոյ թզենւոյն. ի՟ա. 18.
Վ՟ս հարցանելոյ զտ՟րն քահանայապետացն, և ծերոց. ի՟ա. 23.
Վ՟ս առակի երկուց որդւոցն. ի՟ա. 28.
Վ՟ս առակի այգւոյն. ի՟ա. 33.
Վ՟ս կոչեցելոցն 'ի հարսանիսն. ի՟բ. 1.
Վ՟ս դահեկանին, որով փորձեցին զտ՟րն. ի՟բ. 15.
Վ՟ս սադուկեցւոցն. ի՟բ. 23.
Վ՟ս օրինականացն. ի՟բ. 34.

Վ̃ն հարցանելոյ զփարիսեցիսն. Ի̃բ. 41.
Վ̃ն վայ տալոյ դպրացն, և փարիսեցւոցն. Ի̃գ. 13.
Վ̃ն կատարածի աշխարհի; Ի̃դ. 3.
Վ̃ն աւուրն, և ժամուն. Ի̃դ. 36.
Վ̃ն տասն կուսանացն. Ի̃ե. 1.
Վ̃ն զտաղանդսն տալոյ. Ի̃ե. 14.
Վ̃ն գալստեան տ̃ն. Ի̃ե. 31.
Վ̃ն օծանելոյն մարեմայ ըզտ̃րն. Ի̃զ. 6.
Վ̃ն պատրաստելոյ զպասեքն. Ի̃զ. 17.
Վ̃ն օրհնաւոր խորհրդոյն. Ի̃զ. 26.
Վ̃ն մատնութե̃ տ̃ն. Ի̃զ. 41.
Վ̃ն ուրացութե̃ն պետրոսի. Ի̃զ. 69.
Վ̃ն յուդայի զղջմանն. Ի̃է. 3.
Վ̃ն խնդրելոյ զտ̃րունական մարմինն. Ի̃է. 57.
Վ̃ն իւղաբեր կանանցն. Ի̃ը. 1.

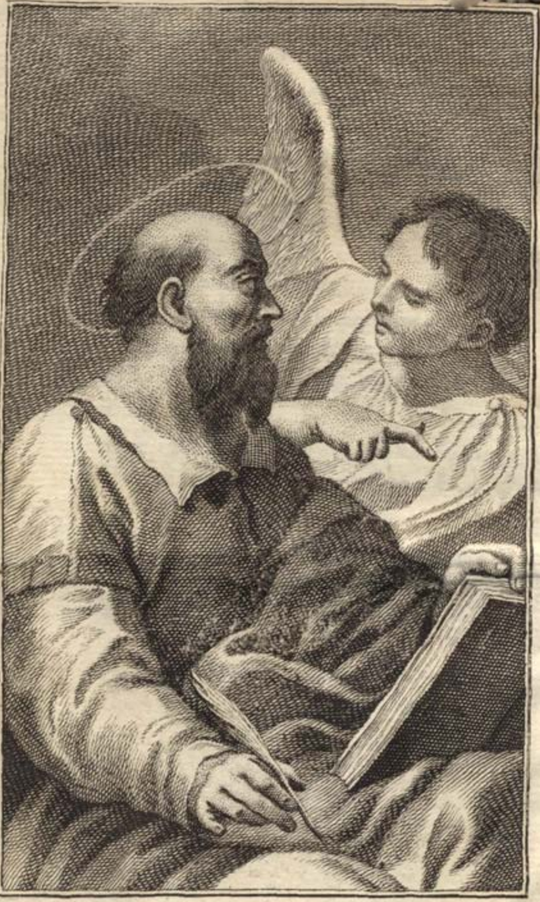

ՍՈՒՐԲ ՄԱՏԹԷՈՍ. ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Ըստ Մատթէոսի:

Գլուխ առաջներորդ:

1 ԳԻՐՔ ԾՆՆԴԵԱՆ ‖ Գ̅
յ͞ի .ք͞ի որդւոյ ‖ դաւթի · որդւոյ 3· 31·
աբրահամու:

* ‖ Աբ-

‖Ծննդ. * ‖ Աբրահամ ծնաւ զիսահակ։ 2
21. 3: ‖ Իսահակ ծնաւ զյակոբ։
‖Ծննդ. ‖ Յակոբ ծնաւ զյուդայ և զեղբարս
25. 26: նր՟։
‖Ծննդ. * ‖ Յուդա ծնաւ զփարէս՝ և զարայ 3
29. 35: 'ի թամարայ։
‖Ծննդ. ‖ Փարէս ծնաւ զեզրոմ։
38. 29: Եզրոմ ծնաւ զարամ։
1. Մնաց * Արամ ծնաւ զամինադաբ։ 4
2. 5: ‖ Ամինադաբ ծնաւ զնաասոն։
‖1. Մնա Նաասոն ծնաւ զսաղմոն։
2. 5: * Սաղմոն ծնաւ զբոյոս 'ի հռաքաբայ։ 5
Հռութ Բոյոս ծնաւ զյօբէթ 'ի հռութայ։
4. 18: Օբէթ ծնաւ զյեսսէ։
‖Թագաւորց ‖ Յեսսէ ծնաւ զդաւիթ արքայ։
7. 12. * Դաւիթ արքայ ծնաւ զսողոմոն 6
‖1 Թագ 'ի կնոջէն ուրիայ։
16: * ‖ Սողոմոն ծնաւ զռոբովամ։ 7
Հռութ ‖ Ռոբովամ ծնաւ զաբիա։
4. 18: ‖ Աբիա ծնաւ զասափ։
2. Թագ * Ասափ ծնաւ զյովսափաթ։ 8
12. 24: Յովսափաթ ծնաւ զյովրամ։
‖3 Թագ Յովրամ ծնաւ զոզիա։
11. 43: * ‖ Ոզիա ծնաւ զյովաթամ։ 9
‖3 Թագ ‖ Յովաթամ ծնաւ զաքազ։
14. 31: Աքազ ծնաւ զեզեկիա։

* ‖ Եզ-

0 * ‖ Եզեկիա ծնաւ զմանասէ։ ‖3 Թագ․
‖ Մանասէ ծնաւ զամօն։ 15․9։
Ամօն ծնաւ զյովսիա։ ‖2․Մնա
1 * ‖ Յովսիա ծնաւ զյեքոնիա՛ և զեղ- 26․23։
բարս ն͞ր առ գերութ͞ն բաբելացւոց։ ‖2․Մնա
27․9։
2 * Յետ գերութեանն բաբելացւոց 2․Մնա․
ծնաւ յեքոնիա զսաղաթիէլ։ 28․27․
Սաղաթիէլ ծնաւ զզօրաբաբէլ։ ‖2․Մնա
3 * Զօրաբաբէլ ծնաւ զաբիուդ։ 32․33։
Աբիուդ ծնաւ զեղիակիմ։ ‖2․Մնա
Եղիակիմ ծնաւ զազովր։ 33․20․
4 * Ազովր ծնաւ զսադովկ։ — 25։
Սադովկ ծնաւ զաքին։ ‖2․Մնա
Աքին ծնաւ զէլիուդ։ 36․12․
5 * Էլիուդ ծնաւ զեղիազար։
Եղիազար ծնաւ զմատթան։
Մատթան ծնաւ զյակոբ։
16 * Յակոբ ծնաւ զյովսէփ զայրն մարիամու՝ որում խօսեցեալ զմարիամ՝
կոյս՝ յորմէ ծնաւ յ͞ս․ որ անուանեցաւ ք͞ս։
17 * Արդ՝ ա͞մ ազգք յաբրահամէ մինչև 'ի դաւիթ ազգք չորեքտասանք։
և 'ի դաւթէ մինչև 'ի գերութի͞ն բաբելացւոց ազգք չորեքտասանք․ և
'ի

'ի գերութենէն բաբելացւոց մինչև 'ի
քս ազգք չորեքտասանք։

‖ Ղուկ · *‖ Եւ յսի քսի ծնունդն էր այսպ 18
7· 27։ խօսեցեալ զմայր նր մարիամ յով
սէփու՝ մինչչև եկեալ առ միմեանս՝
գտաւ յղացեալ 'ի հոգւոյն սբյ։

*Եւ յովսէփ այր նր՝ քանզի ար_ 19
դար էր· և ոչ կամէր առակել զն
նա· խորհեցաւ լռելեայն արձակել
զնա։

*Եւ մինչդեռ նա զայս ածէր զմը_ 20
տաւ՝ ահա հրեշտակ տն 'ի տեսլեան
երևեցաւ նմա՝ և ասէ· յովսէփ որդի
դաւթի· մի երկնչիր առնուլ առ
քեզ զմարիամ կին քո· քանզի որ 'ի
նմայն ծնեալ է· 'ի հոգւոյն սբյ է։

‖ Ղուկ *‖ Ծնցի որդի· և կոչեսցես զանուն 21
1· 4· նր յս· զի նա փրկեսցէ զժողովուրդ
Գործ· իւր 'ի մեղաց իւրեանց։
4· 12· *Այլ այս ամ եղև· զի լցցի որ ա_ 22
սացաւն 'ի տնէ 'ի ձեռն եսայեայ
մարգարէի։

‖ Եսայ· *‖ Ահա կոյս յղասցի· և ծնցի որ_ 23
7· 14։ դի· և կոչեսցեն զանուն նր էմմա_
նուէլ· որ թարգմանի ը մեզ ած։

*Եւ զարթուցեալ յովսէփ 'ի քնոյ 24

ան_

քնոյ՝ արար որպ̃ հրամայեաց նմա հրեշտակն տն̃. եւ էառ յինքն զկինն իւր ։

5 * Եւ ոչ գիտէր զնա ․ մինչեւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ ․ եւ կոչեաց զանուն նր̃ յս̃ ։

Գլ․ Բ ։

Եւ ՚ի ծնանելն յս̃ի ․ ՚ի բեթղեհէմ հրէաստանի ․ յաւուրս հերովդէի արքայի ․ ահա մոգք յարեւելից եկին յե̃մ ։ ‖ Ղուկ 2․ 7 ։

* Եւ ասեն՝ ո՞ւր է՝ որ ծնաւ արքայն հրէից ․ զի տեսաք զաստղն նր̃ յարեւելս ․ եւ եկաք երկիրպագանել նմա ։

* Եւ իբրեւ լուաւ արքայն հերովդէս՝ խռովեցաւ՝ եւ ա̃մ եր̃մ ը̃ նմա ։

* Եւ ժողովեալ զա̃մ զքահանայապետս՝ եւ զդպիրս ժողովրդեանն ․ հարցանէր ՚ի նոցանէ ․ թէ ո՞ւր ծնանիցի քս̃ն ։

* Եւ նոքա ասեն ցնա ․ ՚ի բեթղեհէմ հրէաստանի ․ զի այսպ̃ գրեալ է ՚ի ձեռն մարգարէին ։

* ‖ Եւ դու բեթղեհէմ երկիր յուդայ՝ ‖ Միք․ 5․ 2 ։

Յով. 7. 42. դայ՝ ոչինչ կրտսեր ես յիշխանս յու-
դայ. ՚ի քէն ելցէ ինձ իշխան. որ
հովուեսցէ զժողովուրդ իմ զիս̃ղ։

* Յայնժամ հերովդէս գաղտ կո- 7
չեաց զմոգսն՝ և ստուգեաց ՚ի նոցա-
նէ զժամանակ աստեղն երևելոյ։

* Եւ արձակեաց զն̃ս ՚ի բեթղեհէմ. 8
ասէ. գնացէք ստուգեցէք վ̃ս ման-
կանն. և յորժամ գտանիցէք՝ ազդ
արասջիք ինձ, զի և ես եկեալ եր-
կիր պագից նմա։

* Եւ ն̃ք իբրև լուան ՚ի թագաւո- 9
րէն, գնացին. և ահա աստղն զոր
տեսին յարևելս առաջնորդեաց ն̃ց՝
մինչև եկեալ եկաց ՚ի վ̃ր՝ ուր էր
մանուկն։

* Իբրև տեսին զաստղն. խնդացին 10
յոյժ ուրախութ̃ի մեծ.

* Եւ իբրև մտին ՚ի տունն՝ տեսին 11
զմանուկն հանդերձ մարեմաւ մարբն
իւրով. և անկեալ երկիրպագանէին
‖ Սաղ. նմա. ‖ և բացեալ զգանձս իւրեանց
71. 10. մատուցին նմա՝ պատարագս ոսկի՝ և
կնդրուկ՝ և զմուռս։

* Եւ հրաման առեալ ՚ի տեսլեան 12
չդառնալ անդրէն առ հերովդէս.

ընդ այլ ճանապարհ գնացին յաշխարհն իւրեանց ։

13 * Եւ իբրեւ գնացին ն՟ք անտի․ ահա հրեշտակ տ՟ն երեւէր ՚ի տեսլեանն յովսեփու՝ եւ ասէր․ արի, առ զմանուկդ եւ զմայր իւր՝ եւ փախիր յեգիպտոս․ եւ անդ լինիջիր՝ ցորժամ ասացից քեզ ։ քանզի ՚ի խնդիր է հերովդէս կորուսանել զմանուկդ ։

14 * Եւ նա յարուցեալ էառ զմանուկն եւ զմայր իւր գիշերի․ եւ գնաց յեգիպտոս ։ եւ անդ էր մինչեւ ցվախճան հերովդի ։

15 * Զի լցցի ասացեալն ՚ի տ՟նէ ՚ի ձեռն մարգարէին՝ որ ասէ․ ‖ յեգիպտոսէ կոչեցի զորդի իմ ։ ‖ Ովսէ․ 11․ 2։

16 * Յայնժամ իբրեւ ետես հերովդէս թէ խաբեցաւ ՚ի մոգուց անտի․ բարկացաւ յոյժ․ եւ առաքեաց կոտորեաց զա՟մ մանկունսն՝ որ էին ՚ի բեթղեհէմ եւ յա՟մ սահմանս ն՟ր՝ յերկեմենից եւ ՚ի խոնարհ․ ը՟ս ժամանակին զոր ստուգեաց ՚ի մոգուց ։

17 * Յայնժամ կատարեցաւ ասացեալն ՚ի ձեռն երեմիայ մարգարէի․ որ ասէ ։

B Յայն

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ. Гос. Библиотека ՀՍՍՌ-Арм ССР

Յ Երեմ. 31. 15. * Ձայն գուժեաց 'ի Հռամայ ողբումն' և լալումն' և աշխարումն յոյժ. Հռաքէլ լայր զորդիս իւր' և ոչ կամէր մխիթարել' զի ոչ էին ։ 18

* Եւ 'ի վախճանիլն Հերովդի • ահա հրեշտակ Տն 'ի տեսլեան երևէր յովսեփայ յեգիպտոս ։ 19

* Եւ ասէր' արի, առ զմանուկդ և զմայր իւր' և գնա յերկիրն իէլի• զի մեռան' որ խնդրէին զանձն մանկանդ ։ 20

* Եւ նա յարուցեալ էառ զմանուկն և զմայր նր • և եկն յերկիրն Իղլի ։ 21

* Եւ իբրև լուաւ եթէ արքեղայոս թագաւորեաց Հրէաստանի փոխանակ Հերովդի հօրն իւրոյ' երկեաւ երթալ անդր• և հրաման առեալ 'ի տեսլեան• գնաց 'ի կողմանս գալիլեայցւոց ։

* Եւ եկեալ բնակեցաւ 'ի քաղաքին' որ կոչի Նազարէթ • զի լցցի բան մարգարէիցն • թէ Նազովրեցի կոչեսցի ։ 23

ԳԼ.

Գ· Լ։ Գ·։

1 Յաւուրսն յայնոսիկ գայ յովհան
նէս մկրտիչ. քարոզել յանա-
պատին հրէաստանի։
2 *‖ Եւ ասել. ապաշխարեցէք՝ զի մեր- ‖ Մարկ.
ձեալ է արքայութ͞ի երկնից։ 1. 4.
3 * Զի սա է՝ վ͞ս որոյ ասացաւ 'ի ձեռն Ղուկ.
եսայեայ մարգարէի. որ ասէ. ‖ ձայն 3. 3.
բարբառոյ յանապատի. պատրաստ ‖ Եսայ.
արարէք զճանապարհ տ͞ն. և ուղիղ 40. 3.
արարէք զշաւիղս ն͞ր։
4 * Եւ ինքն յովհաննէս ունէր հան-
դերձ 'ի ստեւոյ ուղտու. և գօտի մաշ
կեղէն ը͞ն մէջ իւր. և կերակուր ն͞ր
էր մարախ և մեղր վայրենի։
5 *‖ Յայնժամ ելանէին առ նա ա͞մ ‖ Մարկ.
եէ͞մացիք՝ և ա͞մ հրէաստան. և ա͞մ 1. 3.
կողմն յորդանանու։ Ղուկ.
6 * Եւ մկրտէին 'ի նմանէ 'ի յորդա- 3. 7.
նան. և խոստովան լինէին զմեղս
իւրեանց։
7 * Եւ տեսեալ զբազումս 'ի սադու-
կեցւոցն և 'ի փարիսեցւոց եկեալս
'ի մկրտութ͞ի նորա՝ ասէ ցնոսա.
ծնունդք իժից՝ ո՛ եցոյց ձեզ փախ-

չել 'ի բարկութենէն՝ որ գալոցն է ։

* Արարէք այսուհետեւ պտուղ արժանի ապաշխարութ՟ե ։ 8

‖ Յով. 8. 39։ * Եւ մի՛ համարիցիք ասել յանձինս՝ թէ ‖ ունիմք մեք հայր զաբրահամ. ասեմ ձեզ. զի կարող է ա՟ծ 'ի քարանցս յայսցանէ յարուցանել որդիս աբրահամու ։ 9

* Ահաւասիկ տապար առ արմին ծառոց դնի. ա՟մ ծառ որ ո՛չ առնիցէ զպտուղ բարի. հատանի եւ 'ի հուր արկանի ։ 10

‖ Մարկ. 1. 8։ Ղուկ. 3. 16։ Յոհան. 1. 26։ * ‖ Ես մկրտեմ զձեզ ջրով յապաշխարութ՟ի. բայց որ զկնի իմ գայ՝ հզօրագոյն է քան զիս. եւ ես չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս նո՟ր. նա մկրտեսցէ զձեզ 'ի հոգին ս՟բ՝ եւ 'ի հուր ։ 11

Գործ. 1. 5։ * Որոյ հեծանոցն 'ի ձեռին իւրում. եւ սրբեսցէ զկալ իւր. եւ ժողովեսցէ զցորեանն 'ի շտեմարանս իւր. եւ զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով ։ 12

‖ Մարկ. 1. 9։ Ղուկ. 3. 21. * ‖ Յայնժամ գայ յս՟ 'ի գալիլեէ 'ի յորդանան առ յովհաննէս մկրտիլ 'ի նմանէ ։ 13

* Եւ յովհաննէս արգելու զնա՝ եւ 14

ասէ․ ինձ պիտոյ է 'ի քէն մկրտիլ՝ և դու առ իս գաս։

15 * Պատասխանի ետ յս՟՝ և ասէ ցնա՝ թոյլ տուր այժմ․ զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամ՟ արդարութի՟․ և ապա թոյլ ետ նմա։

16 * Եւ իբրև մկրտեցաւ յս՟․ ել վաղվաղակի 'ի ջրոյ անտի․ և ահա բացան նմա երկինք․ և ետես զհոգին այ՟՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի․ և գայր 'ի վ՟ն՟։

17 * ‖ Եւ ահա ձայն յերկնից որ ասէր․ դա է որդի իմ սիրելի․ ընդ որ հաճեցայ։

‖ Ղուկ․ 9. 35. 2. Պետ․ 1. 17.

ԳԼ․ Դ․

1 Յայնժամ ‖ վարեցաւ յս՟ յանապատ 'ի հոգւոյն փորձել 'ի սատանայէ։

‖ Մարկ․ 1. 12. Ղուկ․ 4. 1.

2 * Եւ պահեալ զքառասուն տիւ, և զքառասուն գիշեր՝ ապա քաղցեաւ։

3 * Եւ մատուցեալ փորձիչն ասէ ցնա՝ եթէ որդի ես այ՟՝ ասա զի քարինքս այսոքիկ հաց լինիցին։

4 * Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ․ գրեալ է՝ թէ ‖ ոչ հացիւ միայն կեց-

‖ 2 Օրէ․ 8. 3.

ցէ մարդ. այլ ամ՟ բանիւ որ ելանէ 'ի բերանոյ այ՟։

* Յայնժամ առեալ ածէ զնա սա-
տանայ 'ի քաղաքն սբ՟. և կացուցանէ
զնա 'ի վր՟ աշտարակի տաճարին։ 5

* Եւ ասէ ցնա՝ եթէ որդի ես այ՟՝ արկ 6
‖ Սաղմ. զքեզ աստի 'ի վայր. զի գրեալ է. ‖
90. 11. թէ հրեշտակաց իւրոց պատուիրեսցէ
վս՟ քո. և 'ի վր՟ ձեռաց բարձցեն
զքեզ՝ զի մի երբէք հարցես զքարի
զոտն քո։

* Ասէ ցնա դարձեալ յս՟՝ գրեալ է 7
‖ Օրէ. թէ ‖ ոչ փորձեսցես զտր՟ ած՟ քո։
6.

* Դարձեալ առնու ածէ զնա սա- 8
տանայ 'ի լեառն մի բարձր յոյժ. և
ցուցանէ նմա զամ՟ թագաւորութիւնս
աշխարհի. և զփառս նց՟։

* Եւ ասէ ցնա. զայս ամ՟ քեզ տաց՝ 9
եթէ անկեալ երկիրպագանիցես ինձ։

* Յայնժամ ասէ ցնա յս՟՝ երթ յետս 10
‖ Օրէ. իմ սատանայ. զի գրեալ է. ‖ տն՟ այ՟
6. 13. քում երկիրպագցես՝ և զնա միայն
պաշտեսցես։

* Ապա եթող զնա սատանայ. և 11
ահա հրեշտակք մատեան՝ և պաշտէին զնա։

*Եւ

ԲԻ։

12 * Եւ իբրեւ լուաւ յս՝ եթէ յովհաննէս մատնեցաւ՝ ‖ մեկնեցաւ գնաց ՚ի գալիլեա։

‖ Մարկ. 1. 14։

13 * Եւ թողեալ զնազարէթ. եկն բնակեցաւ ՚ի կափառնայում. ՚ի ծովեզերին. ՚ի սահմանս զաբուղոնի. և նեփթաղիմայ։

Ղուկ. 4. 14։
Յոհան. 4. 43։

14 * Զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ ՚ի ձեռն եսայեայ մարգարէի։

15 * ‖ Երկիր զաբուղոնի՝ և երկիր նեփթաղիմայ՝ ճանապարհ ծովու՝ յայնկոյս յորդանանու. գալիլեա հեթանոսաց։

‖ Եսայ. 9. 1։

16 * Ժողովուրդ որ նստէր ՚ի խաւարի ետես լոյս մեծ. և որոց նստէին յաշխարհին և ՚ի ստուերս մահու՝ լոյս ծագեաց նց։

17 * ‖ Յայնմհետէ սկսաւ քարոզել յս՝ և ասել. ապաշխարեցէք. զի մերձեալ է արքայութին երկնից։

‖ Մարկ. 1. 15։

18 * Մինչդեռ գնայր յս ընդ եզր ծովուն գալիլեացւոց՝ ‖ ետես երկուս եղբարս. զսիմոն զկոչեցեալն պետրոս. և զանդրէաս եղբայր նր արկեալ ուռկան ՚ի ծով. քանզի ձկնորսք էին։

‖ Մարկ. 1. 16։
Ղուկ. 5. 1։

* Եւ ասէ ցն՟ս. եկայք զկնի իմ. եւ 19
արարից զձեզ որսորդս մարդկան։

* Եւ նք՟ թողեն վաղվաղակի զգոր- 20
ծիսն գնացին զհետ նր՟։

* Եւ մատուցեալ անտի յառաջ՝ ե- 21
տես այլ երկուս եղբարս. զյակովբոս
զեբեդեայ՝ եւ զյովհաննէս զեղբայր
նորա 'ի նաւի զեբեդեաւ հանդերձ
հարբն իւրեանց. մինչ կազմէին զուռ-
կանս իւրեանց, եւ կոչեաց զն՟ս։

* Նք՟ թողեալ վաղվաղակի զնաւն 22
եւ զհայրն իւրեանց՝ գնացին զհետ
նորա։

* Եւ շրջէր յս՟ ընդ ա՟մ կողմն գա- 23
լիլեացւոց. ուսուցանէր 'ի ժողո-
վուրդս նց՟՝ եւ քարոզէր զաւետա-
րանն արքայութե՟ն՝ եւ բժշկէր զա՟մ
հիւանդութ՟իս եւ զա՟մ ախտս 'ի ժո-
ղովրդեանն։

* Եւ ել լուր նր՟ ընդ ա՟մ երկիրն ա- 24
սորւոց. եւ մատուցին առ նա զա՟մ
հիւանդս՝ որք նեղեալ էին 'ի պէս-
պէս ցաւս եւ 'ի տանջանս. եւ զդի-
ւահարս՝ եւ զլուսնոտս. եւ զանդա-
‖ Մարկ. մալոյծս. եւ բժշկեաց զն՟ս։
3. 7. * ‖ Եւ երթային զհետ նորա ժողո- 25

վուրդք

ժողովուրդք բազումք · 'ի գալիլեէ · և 'ի դեկապօլեայ · և յԵ̅ր̅մէ · և 'ի Հրէաստանէ · և յայնկոյս յորդանանու · և բժշկեաց զն̅ս։

Գ·Լ: Ե·

Ի·Գ·

1 Եւ տեսեալ զժողովուրդսն ել 'ի լեառն· և իբրև նստաւ անդ՝ մատեան առ նա աշակերտք ն̅ր ։

2 * Եւ բացեալ զբերան իւր՝ ուսուցանէր զն̅ս՝ և ասէր։

3 * ‖ Երանի աղքատաց հոգւով՝ զի ն̅ց է արքայութ̅ի երկնից ։ ‖ Ղուկ 6. 20։

4 * Երանի սգաւորաց՝ զի ն̅ք մխիթարեսցին ։

5 * ‖ Երանի հեզոց՝ զի ն̅ք ժառանգեսցեն զերկիր ։ ‖ Սաղմ· 36. 11։

6 * ‖ Երանի՝ որ քաղցեալ և ծարաւի իցեն արդարութ̅ե՝ զի ն̅ք յագեսցին· ‖ Եսայ· 61. 3։

7 * Երանի ողորմածաց՝ զի ն̅ք ողորմութ̅ի գտցեն ։

8 * ‖ Երանի այնոցիկ՝ որք ս̅ր են սրտիւք · զի ն̅ք զա̅ծ տեսցեն ։ ‖ Սաղմ· 23. 4։

9 * Երանի խաղաղարարաց՝ զի ն̅ք որդիք ա̅յ կոչեսցին ։ ‖ 1. Պետ 2. 20։ և 3. 14։ և 4. 14։

10 * ‖ Երանի որ հալածեալ իցեն վ̅ս

ար–

արդարութե՟՝ զի նց՟ա է արքայութ՟ի
երկնից։

*Երանի է ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն 11
զձեզ՝ և հալածեսցեն· և ասիցեն
զա՟մ բան չար զձէնջ սուտ վ՟
իմ։

*Ցնծացէք և ուրախ լերուք· զի 12
վարձք ձեր բազում են յերկինս· զի
‖ Մարկ· այսպէս հալածեցին զմարգարէսն·
9· 50։ որք յառաջ քան զձեզ էին։

Ղուկ· *Դուք էք աղ երկրի· ‖ ապա թէ 13
14· 34։ աղն անհամի՝ ի՟ յաղիցի· ոչ իմիք
ազդիցէ այնուհետև· բայց եթէ
ընկենուլ արտաքս՝ և կոխան լինել
՚ի մարդկանէ։

*Դուք էք լոյս աշխարհի· ոչ կարէ 14
քաղաք թաքչել՝ որ ՚ի վերայ լերին
կայցէ։

‖ Մարկ· *‖ Եւ ոչ լուցանեն ճրագ՝ և դնեն 15
4· 21։ ընդ գրուանաւ· այլ ՚ի վ՟ր աշտանակի՝
Ղուկ· և լոյս տայ ամենեցուն՝ որք
3· 16։ և ՚ի տանն իցեն։

11· 33։ *‖ Այնպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր 16
‖ 1· Պետ· առաջի մարդկան· ո՟պ զի տեսցեն
2· 12։ զգործս ձեր բարիս՝ և փառաւորեսցեն
զհայր ձեր՝ որ յերկինս է։

*Մի

Բ.Գ.

17* Մի՛ համարիք եթէ եկի լուծանել զօրէնս կամ զմարգարէս. ո՛չ եկի լուծանել՝ այլ լնուլ։

18* ‖ Ամէն ասեմ ձեզ՝ մինչև անցցեն երկինք և երկիր՝ յովտ մի, որ նշանախեց մի է, ո՛չ անցցէ յօրինացն և ՚ի մարգարէից՝ մինչև ա̃մ եղիցի։

‖ Ղուկ. 16. 17.

19* ‖ Որոք լուծցէ մի ինչ ՚ի պատուիրանացս յայսցանէ ՚ի փոքունց. և ուսուսցէ այնպէս զմարդիկ. փոքր կոչեսցի յարքայութե̃ երկնից. իսկ որ արասցէ, և ուսուսցէ՝ նա մեծ կոչեսցի յարքայութե̃ երկնից։

‖ Յակ. 2. 10.

20* Բայց ասեմ ձեզ. զի եթէ ոչ առաւելուցու արդարութի̃ ձեր ‖ առաւել քան զդպրացն և զփարիսեցւոց. ո՛չ մտանիցէք յարքայութի̃ երկնից։

‖ Ղուկ. 11. 39.

21* Լուարուք՝ զի ասացաւ առաջնոցն. թէ ‖ մի՛ սպանաներ. զի որ սպանանիցէ պարտական լիցի դատաստանի։

‖ Ելից. 20. 13.
2. Օրէն 5. 17.

22* Բայց ես ասեմ ձեզ. եթէ ա̃մ որ բարկանայ եղբօր իւրում տարապարտուց՝ պարտաւոր լիցի դատաստանի. և որ ասիցէ ցեղբայր իւր

յիմար . պարտաւոր լիցի ատենի . եւ
որ ասիցէ ցեղբայր իւր մորոս . պար-
տաւոր լիցի 'ի գեհեն հրոյն ։

* Արդ եթէ մատուցանիցես զպատարագ 23
քո 'ի վ̄ր սեղանոյ . եւ անդ յիշեսցես .
եթէ եղբայր քո ունի ինչ խէթ
զքէն ։

* Թող զպատարագն քո առաջի սե 24
ղանոյն . երթ նախ հաշտեաց ընդ
եղբօր քում . եւ ապա եկեալ մա-
տուսջիր զպատարագն քո ։

‖ Ղուկ 12. 58. * ‖ Լեր իրաւախոհ ը̄ ոսոխի քում 25
վաղվաղակի . մինչ դեռ իցես ը̄ նմա
'ի ճանապարհի . գուցէ մատնիցէ
զքեզ ոսոխն դատաւորի . եւ դա-
տաւորն դահճի . եւ արկանիցիս 'ի
բանտ ։

* Ամէն ասեմ քեզ . ոչ ելանիցես 26
անտի , մինչեւ հատուցանիցես զյե-
տին նաքարակիտն ։

‖ Ելից. 20. 14: * Լուարուք զի ասացաւ ‖ մի շնար ։ 27

* Բայց ես ասեմ ձեզ . թէ ամ̄ որ 28
հայի 'ի կին մարդ առ 'ի ցանկանա-
լոյ նմա՝ անդէն շնացաւ ը̄ նմա 'ի
սրտի իւրում ։

‖ Մատթ. 18. 9: * ‖ Եթէ ակն քո աջ գայթագղե- 29 ցուցանէ զքեզ՝ խլեա՛ զնա . և ընկեա՛ 'ի քէն . զի լաւ է քեզ՝ եթէ մի յանդամոց քոց կորիցէ . և մի ամ մարմինդ քո անկանիցի 'ի գեհեն ։ Մարկ. 9. 47.

30* Եւ եթէ աջ ձեռն քո գայթագղեցուցանէ զքեզ . հատ զնա՛ և ընկեա՛ 'ի քէն . զի լաւ է քեզ՝ եթէ մի յանդամոց քոց կորիցէ . և մի ամ մարմինդ քո արկանիցի 'ի գեհեն ։

31* Ասացաւ՝ եթէ՝ ‖ որ արձակիցէ զկին իւր՝ տացէ նմա զարձակմանն ։ ‖2. Օրէ. 24. 1.

32* Բայց ես ասեմ ձեզ . եթէ ամ որ արձակէ զկին իւր առանց բանի պոռնկութե՛ նա տայ նմա շնալ՝ և որ զարձակեալն առնէ՝ շնայ ։ Մարկ. 19. 7. Մարկ. 14. 4. Ղուկ. 16. 18.

33* Դարձեալ լուարուք . զի ասացաւ առաջնոցն՝ ‖ մի երդնուցուս սուտ . բայց հատուսցես տն զերդմունս քո ։ 1. Կորն. 7. 10.

34* Եւ ես ասեմ ձեզ՝ ամենեւին մի երդնուլ . մի յերկինս՝ զի աթոռ է այ ։ ‖Ղ Ղևտ. 19. 11.

35* Եւ մի յերկիր՝ զի պատուանդան է ոտից նր . և մի յեմ, զի քաղաք է մեծի արքայի ։ Եսայ. 20. 7. 2. Օրէն. 3. 11.

36* Եւ մի 'ի գլուխ քո երդնուցուս՝

զի ոչ կարես մազ մի սպիտակ առնել կամ թուխ։

‖ Յակ. 5.12. — 37 * ‖ Այլ եղիցի ձեր բան՝ այոն, այո, եւ ոչն ոչ․ զի աւելին քան զայն ՚ի չարէն է։

‖ Ելք. 21.24: — 38 * Լուարուք՝ զի ասացաւ․ ‖ Ակն ընդ ական․ եւ ատամն ընդ ատաման։

2.Օրէն 19.21: Ղեւտ. 24.20: — 39 * Այլ ես ասեմ ձեզ՝ մի՛ կալ հակառակ չարին․ ‖ Այլ եթէ ոք ածիցէ ապտակ յաջ ծնօտ քո՝ դարձո՛ նմա եւ զմիւսն։

‖ Ղուկ. 6.29: — 40 * ‖ Եւ որ կամիցի ոք դատել եւ առնուլ զշապիկս քո․ թո՛ղ ՚ի նմա եւ ըզբաճկոն քո։

‖ 1.Կորն 6.7: ‖ 2.Օրէ 15.7: — 41 * Եւ որ տարապարհակ վարիցէ ըզքեզ մղոն մի․ երթ ընդ նմա եւ երկուս։

‖ Ղեւտ. 19.18: ‖ Ղուկ. 6.27: — 42 * ‖ Որում խնդրէ ՚ի քէն՝ տուր․ եւ որ կամի փոխ առնուլ ՚ի քէն՝ մի՛ դարձուցաներ զերեսս։

43 * Լուարուք՝ ապաքէն զի ասացաւ․ ‖ սիրեսցես զընկեր քո՝ եւ ատեսցես զթշնամին քո։

44 * Այլ ես ասեմ ձեզ, ‖ սիրեցէք ըզթշնամիս ձեր․ օրհնեցէք զանիծիչս ձեր․ բարի արարէք ատելեաց ձերոց։

րոց.‖ և աղօթս արարէք ՚ի վ͂ր այնոցիկ՝ որք լլկեն զձեզ և հալածեն: ‖ Հռով. 12. 20:

45* Զի եղիջիք որդիք հօր ձերոյ՝ որ յերկինսն է. զի զարեգակն իւր ծագէ ՚ի վ͂ր չարաց՝ և բարեաց. և ածէ անձրև ՚ի վ͂ր արդարոց և մեղաւորաց: Գործ. 7. 60: Ղուկ. 23. 34:

46* Զի եթէ սիրիցէք զայնոսիկ, որ սիրեն զձեզ. զի՞նչ վարձք իցեն. ո՞չ ապաքէն և մաքսաւորք զնոյն գործեն:

47* Եւ եթէ տայցէք միայն ողջոյն բարեկամաց ձերոց՝ զի՞նչ աւելի առնէք. ո՞չ ապաքէն մաքսաւորք և մեղաւորք զնոյն գործեն:

48* Արդ եղերո՛ւք դուք կատարեալք. ոպ͂ և հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է:

Գլ. Զ:

Ըն:

1 Զգո՛յշ լերուք ողորմութե͂ ձերում մի՛ առնել առաջի մարդկան ոպ͂ թէ ՚ի ցոյց ինչ նց͂. գուցէ և վարձս ո՛չ ընդունիցիք ՚ի հօրէն ձերմէ՝ որ յերկինսն է:

2 * Այլ յորժամ առնիցես ողորմութի͂, մի՛ հարկաներ փող առաջի քո

ոպ͂

որպ՟ կեղծաւորքն առնեն 'ի ժողովուրդս և 'ի հրապարակս, որպ՟ զի փառաւորեսցին 'ի մարդկանէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նց՟ ։

*Այլ դու յորժամ ողորմու՟ի առնիցես, մի՛ գիտասցէ ձախ քո՝ զինչ գործէ աջ քո ։ 3

*Որպ՟ զի եղիցի ողորմութ՟ի քո 'ի ծածուկ. և հայրն քո՝ որ տեսանէ 'ի ծածուկ. հատուսցէ քեզ յայտնապէս ։ 4

*Եւ յորժամ յաղօթս կայցես. մի՛ լինիցիս որպ՟ կեղծաւորքն՝ զի սիրեն 'ի ժողովուրդս և յանկիւնս հրապարակաց կալ յաղօթս. որպ՟ զի երևեսցին մարդկան. ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նց՟ ։ 5

*Այլ դու յորժամ կայցես յաղօթս. մո՛ւտ 'ի սենեակ քո, և փակեա՛ զդուրս քո. և կա՛ց յաղօթս առ հայր քո 'ի ծածուկ. և հայրն քո, որ տեսանէ 'ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնապէս ։ 6

*Եւ յորժամ կայցէք յաղօթս. մի՛ շատախօս լինիք իբրև զհեթանոսսն. զի համարին եթէ 'ի բա- 7 զում խօսից իւրեանց լսելի լինիցին։

8 *Արդ մի՛ նմանիցէք նոցա. զի գիտէ հայրն ձեր՝ զինչ պիտոյ է ձեզ՝ մինչ չեւ ձեր խնդրեալ ինչ իցէ ՚ի նմանէ։

9 *Այլ արդ՝ այսպէս կացէք դուք յաղօթս. ‖ Հայր մեր՝ որ յերկինս՝ ես. եղիցի անուն քո։ ‖ Ղուկ. 11. 2.

10 *Եկեսցէ արքայութիւն քո. եղիցին կամք քո՝ որպէս յերկինս եւ յերկրի։

11 *Զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր։

12 *Եւ թող մեզ զպարտիս մեր՝ որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց։

13 Եւ մի՛ տանիր զմեզ ՚ի փորձութիւն. այլ փրկեա՛ զմեզ ՚ի չարէ. զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն։

14 *‖ Զի եթէ թողուցուք մարդկան զյանցանս նոցա՝ թողցէ եւ ձեզ հայրն ձեր երկնաւոր։ ‖ Մատ. 18. 33. Մարկ. 11. 25.

15 *Ապա թէ ո՛չ թողուցուք մարդկան զյանցանս նոցա. եւ ոչ հայրն ձեր թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։ Սիրաք. 28. 3.

16 *Եւ յորժամ պահիցէք՝ մի՛ լինիք 4. 5.

իբրեւ զկեղծաւորսն տրտմեալք․ որք ապականեն զերեսս իւրեանց․ ոպ զի երեւեսցին մարդկան թէ պահիցեն․ ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նց ։

* Այլ դու յորժամ պահիցես՝ օծ զգլուխ քո՝ եւ լուա զերեսս քո ։ 17

* Զի մի՛ երեւեսցիս մարդկան իբրեւ զպահօղ, այլ հօրն քում՚ի ծածուկ․ եւ հայրն քո՝ որ տեսանէ ՚ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնապէս ։ 18

* Մի՛ գանձէք ձեզ գանձս յերկրի․ ուր ցեց եւ ուտիճ ապականեն․ եւ ուր գողք ական հատանեն, եւ գողանան ։ 19

‖Ղուկ 12. 33: 1. Տիմ. 6. 19: * ‖Այլ գանձեցէ՛ք ձեզ գանձս յերկինս․ ուր ոչ ցեց եւ ոչ ուտիճ ապականեն՝ եւ ոչ գողք ական հատանեն եւ գողանան ։ 20

* Զի ուր գանձք ձեր են՝ անդ եւ սիրտք ձեր եղիցին ։ 21

Բ.Օ:

‖Ղուկ 11. 34: * ‖Ճրագ մարմնոյ ակն է․ եթէ ակն քո առատ է, ամ մարմինդ լուսաւոր եղիցի․ 22

* Ապա թէ ակն քո չար է՝ ամ մար- 23

մինդ խաւարին եղիցի. իսկ արդ՝
եթէ լոյսդ որ 'ի քեզ է՝ խաւար է՝
խաւարն ո՞րչափ ևս։

24* ‖Ոչոք կարէ երկուց տերանց ծա- ‖Ղուկ.
ռայել. կամ զմին ատիցէ, և զմիւսն 16. 13.
սիրիցէ. կամ զմին մեծարիցէ, և
զմիւսն արհամարհիցէ. ո՛չ կարէք
ա՟յ ծառայել և մամոնայի։

25* ‖Վ՟ս այդորիկ ասեմ ձեզ՝ մի՛ հո- Ղուկ.
գայք վ՟ս ոգւոց ձերոց, զինչ ուտի- 12. 22.
ցէք. կմ՟ զինչ ըմպիցէք. և մի՛ վ՟ս 1. Պետ.
մարմնոց ձերոց թէ զինչ ագանի- 5. 7.
ցիք. ո՛չ ապաքէն ոգի առաւել է Սաղմ.
քան զկերակուր՝ և մարմին քան ըզ- 54. 25.
հանդերձ։ Փիլիպ.

26* Հայեցարո՛ւք 'ի թռչունս երկնից՝ 4. 6.
զի ո՛չ վարեն, և ոչ հնձեն, և ոչ 1. Տիմ.
ժողովեն 'ի շտեմարանս. և հայրն 6. 7.
ձեր երկնաւոր կերակրէ զն՟ա. ո՛չ ա-
պաքէն դուք առաւել էք քան զն՟ա։

27* Իսկ արդ՝ ո՛ 'ի ձէնջ առ հոգալ իւ-
րում յաւելուլ կարիցէ 'ի հասակ
իւր կանգուն մի։

28* Եւ վ՟ս հանդերձի զի՛ հոգայք.
հայեցարո՛ւք 'ի շուշանն վայրենի՝ ո՟րպ
աճէ. ոչ ջանայ՝ և ոչ նիւթէ։

* Ասեմ ձեզ՝ զի և ոչ Սողոմոն յա՟մ 29
'ի փառսն իւրում զգեցաւ իբրև զմի
'ի նոցանէ ։

* Իսկ եթէ զխոտն 'ի վայրի՝ որ այս- 30
օր է , և վաղի՟ն 'ի հնոց արկանի՝
ա՟ծ այնպէս զգեցուցանէ. ո՛րչափ ևս
առաւել զձեզ թերահաւատք ։

* Մի՛ այսուհետև հոգայցէք , և ա- 31
սիցէք . զի՞նչ կերիցուք , կամ զի՞նչ
արբցուք , կամ զի՞նչ զգեցցուք ։

* Զի զայդ ա՟մ հեթանոսք խնդ- 32
րեն . քանզի գիտէ հայրն ձեր երկ-
նաւոր՝ թէ պիտոյ է ձեզ այդ ա՟մ ։

* Խնդրեցէք նախ զարքայութի՟ն 33
ա՟յ՝ և զարդարութի՟ն ն՟ր՝ և այդ ա՟մ
յաւելցի ձեզ ։

* Մի՛ այսուհետև հոգայցէք վ՟ա վա- 34
ղուի՟ն՝ զի վաղի՟ն վ՟ա իւր հոգասցի .
շատ է աւուրն չար իւր ։

ԲԿ.

ԳԼ. Է.

‖ Ղուկ 6. 37. Մի՛ ‖ դատէք՝ զի մի՛ դատիցիք ։ 1
* Զի որով դատաստանաւ 2
‖ Հռով. 2. 1. դատէք՝ դատելոց էք . ‖ և որով չա-
փով չափէք , չափեսցի ձեզ ։
‖ Մարկ. 4. 24. * Զի՞ տեսանես զշիւղ յական եղ- 3

բօր

քոր քոյ . եւ ՚ի քում ականդ զգերանդ ոչ տեսանես ։

4 * Կամ զիա՛րդ ասես ցեղբայր քո՝ Թո՛ղ հանից զշիւղդ յականէ քումմէ . եւ ահաւադիկ ՚ի քում ականդ գերան կայ ։

5 * Կեղծաւոր, հա՛ն նախ զգերանդ յականէ քումմէ՝ եւ ապա հայեսցիս հանել զշիւղն յականէ եղբօր քոյ ։

6 * Մի՛ տայք զսրբութի՛ն շանց՝ եւ մի՛ արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խոզաց . զի մի՛ առոտն կոխեսցեն զնո՛՝ եւ դարձեալ երդիծուցանիցեն զձեզ ։

7 * ‖ Խնդրեցէք, եւ տացի ձեզ . հայցեցէք եւ գտջիք . բաղխեցէք, եւ բացցի ձեզ ։ ‖ Մատթ. 21. 22.

8 * Զի ա̃մ որ խնդրէ, առնու . եւ որ հայցէ, գտանէ . եւ որ բաղխէ, բացցի նմա ։ Մարկ. 11. 24։ Ղուկ. 11. 9։

9 * Ո՛ իցէ ՚ի ձէնջ մարդ՝ ցոր խնդրիցէ որդի իւր հաց, միթէ քա՛ր տայցէ նմա ։ Յոհ. 14 13։

10 * Եւ կամ խնդրիցէ ձուկն, միթէ օ՛ձ տայցէ նմա ։ Յակոբ. 1. 6.

11 * Արդ՝ եթէ դուք՝ որ չարդ էք՝ գիտէք պարգեւս բարիս տալ որդ-

ւոց ձերոց . որչափ ևս առաւել
Հայրն ձեր՝ որ յերկինսն է՝ տացէ բա-
րիս այնոցիկ՝ որ խնդրեն զնա ։
‖ Տօբ. *‖ Զամ̃ որ միանգամ կամիցիք՝ 12
4. 16։ թէ արասցեն ձեզ մարդիկ՝ այնպէս
Ղուկ. և դուք արարէք նց̃ . զի այն իսկ են
6. 31։ օրէնքն և մարգարէք ։
‖ Ղուկ *‖ Մտէք ընդ նեղ դուռն . քանզի 13
13. 24։ ընդարձակ է դուռնն՝ և համար-
ձակ ճանապարհն՝ որ տանի 'ի կո-
րուստ . և բազումք են՝ որք մտանեն
ըն̃ նա .
*Քանզի անձուկ է դուռնն, և նեղ 14
ճանապարհն՝ որ տանի 'ի կեանս՝ և
սակաւք են՝ որք գտանեն զնա ։
* Զգոյշ լերուք 'ի սուտ մարգա- 15
րէից՝ որք գան առ ձեզ հանդեր-
ձիւք ոչխարաց՝ և 'ի ներքոյ են գայլք
յափշտակօղք ։
* Ի պտղոյ նց̃ ծանիջիք զն̃ . միթէ 16
քաղիցեն 'ի փշոց խաղող՝ կմ̃ 'ի տա-
տասկէ թուզ ։
* Այսպէս ամ̃ ծառ բարի պտուղ 17
բարի առնէ . և ծառ չար՝ պտուղ
չար առնէ ։
* Ոչ կարէ ծառ բարի պտուղ չար 18
առ-

առնել. և ոչ ծառ չար պտուղ բարի առնել։

19 *‖ Ամ̃ ծառ՝ որ ոչ առնէ պտուղ բարի, հատանի և 'ի հուր արկանի։

‖ Մատթ. 3. 10։

20 * Ապա 'ի պտղոյ նց̃ ծանիջիք զն̃ս։

21 * ‖ Ոչ ա̃մ որ ասէ ցիս՝ տ̃ր՝ տ̃ր, մտցէ յարքայութ̃ի երկնից. այլ որ առնէ զկամս հօր իմոյ՝ որ յերկինսն է։

‖ Մատթ. 25. 11։
Ղուկ. 6. 46։

22 * Բազումք ասիցեն ցիս յաւուրն յայնմիկ՝ տ̃ր տ̃ր. ո՞չ ‖ յանուն քո մարգարէացաք, և յանուն քո դևս հանաք, և յանուն քո զօրութ̃իս բազումս արարաք։

‖ Գործ. 19. 13։

23 * Եւ յայնժամ ասացից ցն̃ս՝ եթէ ոչ երբեք գիտէի զձեզ. ‖ 'ի բաց կացէք յինէն ամենեքեան՝ որք գործէիք զանօրէնութ̃ի։

‖ Սաղմ. 6. 9։

24 *‖ Ամ̃ որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ. և առնէ զնոսա՝ նմանեսցի առն իմաստնոյ. որ շինեաց զտուն իւր 'ի վ̃ր վիմի։

Մատթ. 25. 41։
Ղուկ. 13. 27։
‖ Ղուկ. 6. 48։

25 * Էջին անձրևք՝ և խաղացին գետք՝ շնչեցին հողմք՝ և բաղխեցին զտունն՝ և ոչ կործանեցաւ. քանզի 'ի վ̃ր վիմի հաստատեալ էր։

Հռօմ. 2. 13։
Յակ. 1. 22.

* Եւ ա՟մ որ լսէ զբանս իմ զայսո_ 26
սիկ՝ և ո՛չ առնէ զսոսա՝ նմանեսցի
առն յիմարի՝ որ շինեաց զտուն իւր
՚ի վ՟ր աւազոյ:

* Իջին անձրևք՝ յարեան գետք՝ շն_ 27
չեցին հողմք՝ հարին զտունն և ան_
կաւ. և էր կործանումն նր՟ մեծ
յոյժ:

* Եւ եղև իբրև կատարեաց յս՟ զա՟մ 28
զբանս զայսոսիկ՝ զարմանային ժո_
ղովուրդքն ը՟ վարդապետութ՟ի նր՟:

‖ Մարկ. 1. 22. * ‖ Զի իբրև իշխանութ՟ե ուսու_ 29
ցանէր՝ և ոչ ո՟ր դպիրքն:

Ղ՟ուկ. 4. 32.

ԳԼ. Ը:

✠ Եւ իբրև էջ ՚ի լեռնէ անտի. 1
գնային զհետ նր՟ ժողովուրդք
բազումք:

‖ Մարկ. 1. 40. * ‖ Եւ ահա մատուցեալ բորոտ մի, 2
երկիր պագանէր նմա՝ և ասէր. տէ՟ր
Ղ՟ուկ. 5. 12. եթէ կամիս՝ կարող ես զիս սրբել:

* Ձգեաց զձեռն իւր՝ և հասոյց ՚ի նա 3
յս՟՝ և ասէ. կամիմ, սրբեա՛ց. և վաղ_
վաղակի սրբեցաւ ՚ի նմանէ բորո_
տութ՟ին:

* Եւ ասէ ցնա յս՟՝ զգո՛յշ լեր՝ մի ու_ 4
մեք

մեք ասիցես · այլ ‖ երթ ցոյց զանձն քո քահանային · և մատո՛ զպատարագն · զոր հրամայեաց մովսէս 'ի վկայութ̃ի նց̃ ։

‖Ղեւ· 14· 1։
Ղուկ· 7· 1։

5 * Եւ մտեալ 'ի կափառնաում, մատեաւ առ նա հարիւրապետ մի, աղաչէր զնա ։

6 * Եւ ասէր, տ̃ր՝ մանուկ իմ անկե̃լ կայ 'ի տան անդամալոյծ՝ չարաչար տանջեալ ։

7 * Ասէ ցնա յս̃ · ես եկից՝ և բժշկեցից զնա ։

8 * Պատասխանի ետ հարիւրապետն՝ և ասէ, ‖ տէ՛ր՝ չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտցես · այլ ասա՛ բանի՛ւ, և բժշկեսցի մանուկն իմ ։

‖Ղուկ 7· 6։

9 * Զանզի և ես այր մի եմ ընդ իշխանութ̃բ · ունիմ ը̃ ինև զինուո՛րս՝ ասեմ սմա երթ, և երթայ · և այլում թէ եկ, և գայ · և ծառայի իմում՝ թէ արա՛ զայս, և առնէ ։

10 * Իբրև լուա՛ւ յս̃՝ զարմացաւ՝ և ասէ ցայնոսիկ՝ որք զհետն երթային · ամէն ասեմ ձեզ՝ և ո՛չ յիսրայէլ այսպիսի հաւատս գտի երբեք ։

‖ Մաղա․ 1․ 11։ * Բայց ասեմ ձեզ․ զի բազումք ‖ 11
յարեւելից եւ յարեւմտից եկեսցեն՝ եւ
բազմեսցին ը̃ աբրահամու, եւ ը̃ իսահակայ՝ եւ ը̃ յակոբու յարքայութեան երկնից։

* Եւ որդիքն արքայութեան ելցեն 'ի 12
խաւարն արտաքին․ անդ եղիցի լալ
եւ կրճել ատամանց։

* Եւ ասէ յ̃ս ցհարիւրապետն՝ երթ, 13
եւ որպ̃ հաւատացերդ, եղիցի քեզ․ եւ
ողջացաւ մանուկն ն̃ր յաւուր յայնմիկ։

* Եւ եկեալ յ̃ս 'ի տուն պետրոսի․ 14
ետես՝ զի զոքանչ ն̃ր անկեալ դնէր
տապացեալ։

* Կալաւ զձեռանէ ն̃ր՝ եւ եթող զնա 15
ջերմն․ յոտն եկաց՝ եւ պաշտէր
զն̃ս։

‖ Մարկ․ 1․ 32։ * ‖ Իբրեւ եղեւ երեկոյ՝ մատուցին առ 16
նա դիւահարս բազումս․ եւ եհան
զայսսն բանիւ․ եւ զա̃մ՝ հիւանդոտս
‖ Եսայ․ 53․ 4։ բժշկեաց։

1․ Պետ․ 2․ 24։ * Զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ 'ի 17
ձեռն ‖ եսայեայ մարգարէի․ նա
զհիւանդութիւնս մեր վերացոյց՝ եւ
զցաւս մեր եբարձ։

* Տե-

Գ․Կ։

18 * Տեսեալ յ͞ս զժողովուրդս բազումս զիւրև՝ հրամայեաց երթալ յայնկոյս։

19 * Եւ մատուցեալ դպիր մի ասէ ցնա․ վարդապետ՝ եկից և ես զկնի քո՝ յոր վայր և երթիցես։

20 * Ասէ ցնա յ͞ս․ ‖ աղուեսուց որջք գոն՝ և թռչնոց երկնից բոյնք․ այլ որդւոյ մարդոյ ոչ գոյ, ուր դիցէ զգլուխ իւր։ ‖ Ղուկ․ 9․ 58։

21 * Եւ միւսն յաշակերտաց ն͞ր ասէ ցնա․ տ͞ր՝ տուր ինձ հրաման՝ զի երթայց նախ թաղեցից զհայր իմ։

22 * Ասէ ցնա յ͞ս՝ եկ զկնի իմ․ և թո՛յլ տուր մեռելոցն թաղել զմեռեալս իւրեանց։

23 * ‖ Եւ իբրև եմուտ ՚ի նաւն, գնացին զկնի ն͞ր աշակերտքն ն͞ր։ ‖ Մարկ․ 4․ 36։

24 * Եւ ահա շարժումն մեծ եղև ՚ի ծովուն․ մինչ նաւին ծածկիլ յալեաց անտի, և ինքն ննջէր։ Ղուկ․ 8․ 22։

25 * Եւ մատուցեալ աշակերտքն յարուցին զնա՝ և ասեն․ տ͞ր փրկեա՛ զմեզ՝ զի կորնչիմք։

26 * Եւ ասէ ցն͞ս՝ ընդէ՞ր վատասիրտք էք՝ թերահաւատք․ յայնժամ յա-

րուցեալ սաստեաց հողմոցն և ծովուն. և եղև խաղաղութի՛ւն մեծ։

* Եւ մարդիկն զարմացան՝ և ասէին. որպիսի ոք իցէ սա՝ զի և հողմք և ծով հնազանդին սմա. 2

‖ Մարկ. 5. 1։ Ղուկ. 8. 26։

* ‖ Եւ իբրև եկն յայնկոյս յերկիրն գերգեսացւոց՝ պատահեցան նմա դիւահարք երկու ելեալք 'ի գերեզմանացն չարաչարք յոյժ. ո՟պ զի չէր հնար անցանել ումեք ը՟ն այն ճանապարհ։ 28

* Եւ ահա աղաղակեցին՝ և ասեն. զի՛ կայ մեր և քո յ՟ս որդի ա՟յ. եկիր տարաժամ տանջել զմեզ։ 29

‖ Մարկ. 5. 11։ Ղուկ. 8. 32։

* ‖ Եւ էր հեռագոյն 'ի նոցանէ երամակ մի՛ խոզից արօտական։ 30

* Եւ դևքն աղաչէին զնա՝ և ասէին. եթէ հանես զմեզ աստի, հրաման տո՛ւր մեզ երթալ յերամակ խոզիցն։ 31

* Եւ ասէ ցնո՛՝ երթա՛յք. և ն՟ք ելեալ գնացին յերամակն խոզից. և դիմեաց ա՟մ երամակն 'ի դարէ անտի 'ի ծով և մեռան 'ի ջուրսն։ 32

* Եւ խոզարածքն փախեան, և երթեալ 'ի քաղաքն պատմեցին զա-

մենայն, և զխոզս դիւահարացն։

34 *Եւ ահա ամ՟ քաղաքն ել ը՟ առաջ յս՟ի. ‖ իբրև տեսին զնա, աղաչեցին, զի գնասցէ 'ի սահմանաց նց՟։

‖ Մարկ. 5. 17։ Ղուկ. 8. 37։

ԳԼ: Թ.։

1 Եւ ‖ մտեալ 'ի նաւ էանց յայնկոյս՝ և եկն 'ի քաղաք իւր։

‖ Մարկ. 2. 3։ Ղուկ. 5. 18։

2 *Եւ ահա մատուցին առ նա անդամալոյծ մի, որ դնէր 'ի մահիճս. և տեսեալ յս՟ի զհաւատս նց՟, ասէ ցանդամալոյծն՝ թողե՟լ լիցին քեզ մեղք քո։

3 *Եւ ահա ոմանք 'ի դպրացն ասեն ընդ միտս՝ հայհոյէ դա։

4 *Եւ ծանուցեալ յս՟ի զխորհուրդս նց՟՝ ասէ ցն՟ս. ընդէ՛ր խորհիք դուք չարիս 'ի սիրտս ձեր։

5 *Զի՞նչ դիւրին է. ասել՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, թէ ասել՝ արի՛ և շրջեա՛ց։

6 *Այլ զի գիտասջիք՝ եթէ իշխանութ՟ի ունի որդի մարդոյ յերկրի թողուլ զմեղս. յայնժամ ասէ ցանդամալոյծն՝ արի՛, առ զմահիճս քո՝ և երթ 'ի տուն քո։

* Եւ յարուցեալ գնաց 'ի տուն իւր, 7

* Իբրեւ տեսին ժողովուրդքն, զարմացան. եւ փառաւոր առնէին զա՟ծ զտուիչն այնպիսի իշխանութե՟ն մարդկան: 8

Գ.Բ:

* ‖ Եւ անցեալ ը՟ն այն յ՟ի, ետես 9
զայր մի, զի նստէր 'ի մաքսաւորու
‖ Մարկ. 2. 14: Ղուկ. 5. 27: թե՟ն՝ մատթէոս անուն. եւ ասէ ցնա՝
եկ զկնի իմ. եւ յարուցեալ գնաց
զկնի նր՟ա:

* Եւ եղեւ իբրեւ բազմեալ էր նա 'ի 10
տան. եւ ահա բազում մաքսաւորք եւ
մեղաւորք եկեալ եւ բազմեալ էին
ը՟ն յ՟ի, եւ ը՟ն աշակերտս նր՟ա:

* Իբրեւ տեսին փարիսեցիքն՝ ասէին 11
ցաշակերտս նր՟ա. ընդէ՞ր ը՟ն մաքսաւորս եւ ը՟ն մեղաւորս ուտէ վարդապետն ձեր:

* Իսկ յ՟ս իբրեւ լուաւ, ասէ ցն՟ս. 12
ոչ է պիտոյ բժիշկ կարողաց՝ այլ
հիւանդաց:

‖ Ովսէ. 6. 6: * Երթայք, ուսարուք զինչ է. ‖ զո 13
ղորմութի՟ն կամիմ, եւ ո՛չ զզոհ. զի
Մատթ. 12. 7: ո՛չ եկի կոչել զարդարս՝ այլ ‖ զմե
ղաւորս:

‖ 1. Տիմ. 1. 15: * Յայնժամ մատեան առ նա աշա 14 կերտքն յովհաննու՝ և ասեն. ‖ ընդէր մեք և փարիսեցիքն պահեմք յաճախ՝ և քո աշակերտքդ ոչ պահեն։

‖ Մարկ. 2. 18։ Ղուկ. 5. 33։

15 * Ասէ ցնս՟ յս՟, միթէ մարթ ինչ իցէ մանկանց առագաստի սուգ առնուլ, մինչ փեսայն ընդ նս՟ իցէ. այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ բարձցի 'ի նոցանէ փեսայն, և ապա պահեսցեն։

16 * Ոչ ոք արկանէ կապերտ անթափ 'ի վ՟ր հնացեալ ձորձոյ. զի առնու եղանէ զլրութ՟ին նր՟ 'ի հանդերձէն. և եւս չար պատառումն լինի։

17 * Եւ ոչ արկանեն գինի նոր 'ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ՝ տիկքն պատառին՝ և գինին հեղանի. և տիկքն կորնչին. այլ արկանեն զգինի նոր 'ի տիկս նորս՝ և երկոքին պահին։

✠

Գ.Գ.

18 * ‖ Մինչ դեռ նա զայս խօսէր ընդ նս՟՝ ահա իշխան մի մատուցեալ երկիր պագանէր նմա՝ և ասէր՝ դուստր իմ՝ արդ ևս վախճանեցաւ. այլ եկեալ դիցես զձեռն քո 'ի վ՟ր նր՟՝ և կեցցէ։

‖ Մարկ. 5. 22։ Ղուկ. 8. 41։

19 * Յարեաւ յս՟՝ և գնաց զկնի նորա

աշակերտօքն հանդերձ։

‖ Մարկ. 5. 25։ Ղուկ. 8. 43։

20 *‖ Եւ ահա կին մի տեռատես երկոտասանամեայ՝ մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ՚ի դրօշակ հանդերձի նր՟։

21 * Քանզի ասէր ՚ի միտս իւրում. թէ միայն մերձենամ ՚ի հանդերձս նր՟՝ փրկիմ։

22 * Իսկ յս՟ իբրև դարձաւ՝ և ետես զնա ասէ, քաջալերեա՛ց դուստր՝ հաւատք քո կեցուցին զքեզ. և փրկեցաւ կինն ՚ի ժամէն յայնմանէ.

23 * Իբրև եկն յս՟ ՚ի տուն իշխանին, և ետես զփողարսն և ամբոխս յոյժ, ասէ ցնս՟՝ ՚ի բա՛ց գնացէք։

24 * Զի ոչ եթէ մեռեալ է աղջիկդ՝ այլ ննջէ։

25 * Եւ ծաղր առնէին զնա. և իբրև էլ ամբոխն ՚ի բաց, եմուտ կալաւ զձեռանէ նր՟. և յարեաւ աղջիկն։

26 * Եւ ել համբաւս այս ընդ ամ՟ երկիրն ընդ այն։

Գ. Գ.

27 * Եւ մինչ դեռ անցանէր ըդ՟ այն յս՟. զհետ եղեն նր՟ կոյրք երկու՝ աղաղակէին՝ և ասէին. ողորմեա՛ց մեզ որդի դաւթի։

28* Եւ իբրեւ եկն 'ի տուն, մատեան առ նա կոյրքն. եւ ասէ ցն՟ս յ՟ս. հաւատա՞յք, եթէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ. ասեն ցնա՝ այո՞ տ՟ր։

29* Յայնժամ մերձեցաւ յաչս ն՟ց՝ եւ ասէ. ըստ հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ։

30* Եւ բացան աչք ն՟ց. եւ սաստեաց ն՟ց յ՟ս՝ եւ ասէ. զգո՛յշ կացէք՝ մի՛ ոք գիտասցէ։

31* Եւ ն՟ք ելեալ համբաւեցին զնա ը՟դ ա՟մ երկիրն. ը՟դ այն։

32* Եւ յելանելն ն՟ց արտաքս ‖ ահա մատուցին առ նա այր մի՝ համր դիւահար։ ‖ Մատ. 12. 22.

33* Եւ յելանել դիւին խօսեցաւ համրն. եւ զարմացան ժողովուրդքն՝ եւ ասեն. թէ՝ եւ ո՛չ երբէք երեւեցաւ այսպիսի ինչ յի՟լի։ Ղուկ. 11. 14.

34* Իսկ փարիսեցիքն ասէին. թէ իշխանաւն դիւաց հանէ դա զդեւս։

Գ. Ե.

35* ‖ Եւ շրջէր յ՟ս ընդ ա՟մ քաղաքս եւ ը՟դ գիւղս՝ ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս ն՟ց. եւ քարոզէր զաւետարանն արքայութեան. եւ բժշկէր զա՟մ ախտս. եւ զա՟մ հիւանդութ՟իս 'ի ժողովրդեանն։ ‖ Մարկ. 6. 6.

36 *Եւ տեսեալ զժողովուրդսն գթացաւ 'ի նոսա • զի էին աշխատեալք և ցրուեալք իբրև զոչխարս • որոց ո՛չ իցէ հովիւ ։

37 *Յայնժամ ասէ ցաշակերտսն իւր • ‖ Հունձք բազում են՝ և մշակք սակաւ ։

‖ Ղուկ. 10. 2:

38 *Արդ՝ աղաչեցէք զՏէր հնձոց՝ զի հանցէ մշակս 'ի հունձս իւր ։

Գ.Լ. Ժ.

1 Եւ ‖ կոչեալ առ ինքն զերկոտասան աշակերտսն իւր • ետ նոցա իշխանութիւն այսոց պղծոց հանել զնոսա՝ և բժշկել զամենայն ցաւս՝ և զամենայն հիւանդութիւնս ։

‖ Մարկ. 3. 13: Ղուկ. 6. 13: և 9. 1: և 10. 1:

2 *Եւ առաքելոցն երկոտասանից էին անուանք այսոքիկ • առաջին Սիմոն անուանեալն Պետրոս • և Անդրէաս եղբայր նորա ։

3 *Յակոբոս Զեբեդեայ՝ և Յովհաննէս եղբայր նորա • Փիլիպպոս՝ և Բարդուղիմէոս • Թովմաս՝ և Մատթէոս մաքսաւոր • Յակոբոս Ալփեայ՝ և Ղեբէոս , որ անուանեցաւ Թադէոս ։

*Սի-

4 * Սիմոն կանանացի. և յուդա իսկարիովտացի՝ որ և մատնեաց զնա։

5 * Զն՟ս երկոտասանսն առաքեաց յս՟՝ պատուիրեաց նց՟, և ասէ. 'ի ճանապարհ հեթանոսաց մի՛ երթայցէք. և 'ի քաղաք սամարացւոց մի՛ մտանիցէք։

6 * Այլ երթայք առաւել ‖ առ ոչխարսն կորուսեալս տանն Ի՟ղի։ ‖ Գործ. 13. 46.

7 * Եւ իբրև երթայցէք՝ քարոզեցէք՝ և ասացէք՝ թէ մերձեալ է արքայութ՟ի երկնից։

8 * Զհի՟անդս բժշկեցէք. զբորոտս սրբեցէք. զդևս հանէք. ձրի առէք՝ և ձրի տուք։

9 *‖ Մի՛ ստանայք ոսկի՝ և մի՛ արծաթ՝ և մի՛ պղինձ 'ի գօտիս ձեր։ ‖ Մարկ. 6. 8.

10 * Մի՛ պարկ 'ի ճանապարհ. և մի՛ երկուս հանդերձս. մի՛ կօշիկս. մի՛ ցուպ. զի արժանի է մշակն կերակրոյ իւրոյ։ Ղուկ. 9. 3. և 10. 4.

11 * Յոր քաղաք մտանիցէք կամ 'ի գեօղ. հարցանիցէք, թէ ո՛ է 'ի նմա արժանի. և անդ լինիջիք՝ մինչև ելանիցէք անտի։

12 * Եւ իբրև մտանիցէք 'ի տունն.

ողջոյն տաջիք նմա՝ և ասասջիք. ողջոյն տանս այսմիկ։

*Եւ թէ իցէ տունն արժանի, եկեսցէ ողջոյնն ձեր ՚ի վ̃ր ն̃ր. ապա թէ ոչ իցէ արժանի, ողջոյնն ձեր առ ձեզ դարձցի։ 13

*Եւ որ ոչ ընկալցի զձեզ. և ոչ լուիցէ բանից ձերոց՝ իբրև ելանիցէք ՚ի տանէն կմ̃ ՚ի քաղաքէն յայնմանէ, թօթափեսջիք զփոշին յոտից ձերոց։ 14

*Ամէն ասեմ ձեզ՝ դիւրագոյն լիցի երկրին սոդոմացւոց և գոմորացւոց յաւուրն դատաստանի, քան քաղաքին այնմիկ։ 15

Գ. Օ.

‖ Ղուկ 10. 3.

*‖ Ահաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրև զոչխարս ՚ի մէջ գայլոց. եղերո՛ւք այսուհետև խորագէտք իբրև զօձս. և միամիտք իբրև զաղաւնիս։ 16

*Զգոյշ լինիջիք ՚ի մարդկանէ. զի մատնեսցեն զձեզ յատեանս. և ՚ի ժողովուրդս իւրեանց տանջեսցեն զձեզ։ 17

*Եւ առաջի դատաւորաց և թագաւորաց տանիցին զձեզ վ̃ն իմ ՚ի վկայութ̃ի նց̃ և հեթանոսաց։ 18

*‖ Այլ

19 * ‖ Բայց յորժամ մատնեսցեն զձեզ. մի՛ հոգայցէք՝ թէ որպէս՝ կամ զինչ խօսիցիք. զի տացի ձեզ 'ի ժամուն յայնմիկ զինչ խօսիցիք։ ‖ Ղուկ. 12. 11.

20 * Զի ոչ եթէ դուք իցէք՝ որ խօսիցիքն. այլ Հոգին Հօր ձերոյ՝ որ խօսիցի 'ի ձեզ։

21 * Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր 'ի մահ՝ և հայր զորդի. և յարիցեն որդիք 'ի վերայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա։

22 * Եւ եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ. իսկ որ համբերեսցէ իսպառ, նա կեցցէ։

23 * Եւ յորժամ հալածեսցեն զձեզ 'ի քաղաքիս յայսմիկ՝ փախիջիք յայլ. և եթէ յայնմանէ հալածիցեն զձեզ, փախիջիք 'ի միւս. ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ սպառեսջիք զքաղաքս Իսրայէլի մինչև եկեսցէ որդի մարդոյ։

24 * ‖ Ոչ է աշակերտ առաւել քան ըզվարդապետս. և ոչ ծառայ քան զտէր իւր։ ‖ Ղուկ. 6. 40. Յովհ. 13. 16. և 15. 20

25 * Բաւ է աշակերտին՝ եթէ եղիցի՝ իբրև զվարդապետ իւր. և ծառային իբրև զտէր իւր. եթէ ըզտանուտէրն Բէեղզեբուղ կոչեցին.

որչափ ևս առաւել զընտանիս նր̃։

* Մի՛ այսուհետեւ երկնչիցիք ’ի նո- 26
‖ Մարկ. ցանէ. ‖ զի ոչի՛նչ է ’ի ծածուկ՝ որ ո՛չ
4. 22. յայտնեսցի. և գաղտնի, որ ո՛չ ծա-
Ղուկ. նիցի։

8. 17. և * Զոր ասեմ ձեզ ’ի խաւարի՝ ասա- 27
12. 2. ցէք ’ի լո՛յս. և զոր լսէք յունկանէ,
քարոզեցէք ’ի վ̃ր տանեաց։

* Եւ մի՛ երկնչիք յայնցանէ՝ որք 28
սպանանեն զմարմին, և զոգի ո՛չ կա-
րեն սպանանել, այլ երկերո՛ւք դուք
առաւել յայնմանէ՝ որ կարօղն է զո-
գի և զմարմին կորուսանել ’ի գե-
հենի։

‖ 2 Թագ. * ‖ Ո՞չ ապաքէն երկու ճնճղուկք 29
14. 11. դանկի միոջ վաճառին՝ և մի ’ի նո-
Գործ. ցանէ յերկիր ո՛չ անկցի առանց հօր
27. 35. ձերոյ։

* Այլ ձեր և. ա̃մ իսկ հեր գլխոյ 30
‖ Մարկ. թուեալ է։

8. 38. * Եւ արդ՝ մի՛ երկնչիցիք՝ զի լաւ էք 31
Ղուկ. քան զբազում ճնճղուկս։

9. 26. և * ‖ Ա̃մ որ խոստովանեսցի յիս առա- 32
12. 8. ջի մարդկան. խոստովանեցայց և
2. Տիմ. ես զնմանէ առաջի հօր իմոյ՝ որ յեր-
2. 12. կինսն է։

* Եւ

33 *Եւ որ ուրասցի զիս առաջի մարդ-
կան․ ուրացայց և ես զնա առաջի
Հօր իմոյ՝ որ յերկինսն է․

34 *‖ Մի՛ համարիք եթէ եկի արկա- ‖ Ղուկ
նել խաղաղութիւն յերկիր․ ոչ եկի 12․ 51։
արկանել խաղաղութիւն, այլ սուր։

35 *Քանզի եկի քակել զայր ՚ի հօրէ
իւրմէ․ և զդուստր ՚ի մօրէ իւրմէ․
և զհարսն ՚ի սկեսրէ իւրմէ։ ‖ Միքէ․

36 *‖ Եւ թշնամիք առն ընտանիք իւր։ 7․ 6։

37 *‖ Որ սիրէ զհայր կամ զմայր առա- ‖ Ղուկ
ւել քան զիս՝ ոչ է ինձ արժանի․ և 14․ 26։
որ սիրէ զուստր կամ զդուստր ա- ‖ Մատ․
ռաւել քան զիս, չէ ինձ արժանի։ 16․ 24։

38 *‖ Եւ որ ոչ առնու զխաչ իւր՝ և Մարկ․
գայ զկնի իմ, չէ ինձ արժանի։ 8․ 34։

39 *Որ գտանէ զանձն իւր, կորուսցէ Ղուկ․
զնա․‖ և որ կորոյս զանձն իւր վ͞ս իմ, 14․ 27։
գտցէ զնա։ ‖ Ղուկ

40 *‖ Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդու- 9․ 24։ և
նի․ և որ զիս ընդունի, ընդունի 17․ 33։
զառաքիչն իմ։ Յոհան․

41 *Որ ընդունի զմարգարէ յանուն 12․ 25։
մարգարէի, զվարձս մարգարէի առ- ‖ Ղուկ
ցէ․ և որ ընդունի զարդար յանուն 10․ 16։
արդարոյ, զվարձս արդարոյ առցէ։ Յոհ․ 13․
20։

* || Եւ որ արբուսցէ միում ՚ի փոքրկանցս յայսցանէ բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն յանուն աշակերտի , ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ կորուսցէ զվարձս իւր ։ 42

ԳԼ։ ԺԱ։

ԳԼ։

Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յս զպատուէր երկոտասանից աշակերտացն իւրոց · գնաց անտի քարոզել եւ ուսուցանել ՚ի քաղաքս նց ։ 1

|| Ղուկ. 7. 18։ * || Իսկ Յովհաննէս իբրեւ լուաւ ՚ի բանտին զգործսն Քսի · առաքեաց ՚ի ձեռն աշակերտացն իւրոց ։ 2

* Եւ ասէ ցնա · դու՞ ես՝ որ գալոցն ես · եթէ այլում ակն կալցուք ։ 3

* Պատասխանի ետ Յս՝ եւ ասէ ցնս · գնացէք պատմեցէք Յովհաննու · զոր լուայք եւ տեսիք ։ 4

|| Եսայ. 35. 5։ || Եսայ. 61. 1։ * || Կոյրք տեսանեն · կաղք գնան , բորոտք սրբին · եւ խուլք լսեն · եւ մեռեալք յառնեն · || եւ աղքատք աւետարանին ։ 5

* Եւ երանեալ է՝ որ ոչ գայթագղեսցի յիս ։ 6

|| Ղուկ. 7. 24։ * || Եւ իբրեւ նոքա գնացին · սկսաւ 7

յս՟ ասել ցժողովուրդսն զյովհաննէ. զի՞նչ ելէք տեսանել յանապատին՝ եղէ՞գն շարժուն ՚ի հողմո՞յ:

8 * Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել՝ մա՞րդ ՚ի հանդերձս փափկութեան զարդարեալ. ահաւասիկ որ զփափուկսն զգեցեալ են՝ ՚ի տունս թագաւորաց են:

9 * Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել. մարգարէ. այո՛ ասեմ ձեզ՝ և առաւել ևս քան զմարգարէ:

10 * Զի նա է՝ վ՟ որոյ գրեալն է՝ ‖ Ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ՝ առաջի երեսաց քոց՝ որ պատրաստեսցէ զճանապարհս քո առաջի քո: ‖ Մաղա. 3. 1: Մարկ. 1. 2:

11 * Ամէն ասեմ ձեզ՝ չէ յարուցեալ ՚ի ծնունդս կանանց մեծ քան զյովհաննէս մկրտիչ. բայց փոքրիկն յարքայութեան երկնից մեծ է քան զնա: Ղուկ. 7. 27:

12 * Բայց յաւուրցն յովհաննու մկրտչի մինչև ցայժմ՝ արքայութիւն երկնից բռնադատի՝ և բռունք յափշտակեն զնա:

13 * Քանզի ամ՟ օրէնք և մարգարէք մինչև ցյովհաննէս մարգարէացան:

14 * Եւ թէ կամիք ընդունիլ. ‖ նա է եղիա՝ ‖ Մաղա. 4. 5:

եղիա՝ որ գալոցն է։

* Որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ։ 15

* Ո՞ւմ նմանեցուցից զազգս զայս . 16
նման է մանկտւոյ՝ որ նստիցին 'ի
հրապարակս՝ կարդայցեն զընկերս
իւրեանց։

* Եւ ասիցեն . փող հարաք ձեզ՝ և 17
ո՛չ կաքաւեցէք . ողբացաք ձեզ՝ և ո՛չ
կոծեցէք։

* Եկն յովհաննէս . ո՛չ ուտէր՝ և ո՛չ 18
ըմպէր . և ասեն՝ դև գոյ 'ի նմա։

* Եկն որդի մարդոյ՝ ուտէ և ըմպէ . 19
և ասեն . ահա այր կերող և արբե-
ցող՝ բարեկամ մաքսաւորաց և մե-
ղաւորաց . և արդարացաւ իմաս-
տութ̃ի յորդւոց իւրոց։

* Յայնժամ սկսաւ նախատել ըզ- 20
քաղաքսն յորս եղեն բազում զօ-
րութ̃իք ն̃ր՝ և ո՛չ ապաշխարեցին։

‖ Ղուկ. 10. 13.

* ‖ Վա՛յ քեզ քորազին . վա՛յ քեզ 21
բեթսայիդայ . զի եթէ 'ի տիւրոս և
'ի սիդոն եղեալ էին զօրութ̃իքն՝ որ
'ի ձեզ եղեն . վաղու ևս արդեօք
խորգով և մոխրով ապաշխարե̃լ էր։

* Բայց ասեմ ձեզ՝ դիւրագոյն լի- 22
ցի երկրին տիւրոսի և սիդոնի յա-
ւուրն

ւուրն դատաստանի՝ քան ձեզ ։

23* Եւ դու կափառնաում . մի՞ մինչև յերկինս բարձրասցիս՝ այլ մինչև 'ի դժոխս իջցես . զի եթէ 'ի սոդոմ եղեալ էին զօրութ̃իքն՝ որ 'ի քեզ եղեն . ապաքէն կային եւ մինչև ցայսօր ։

24* Բայց ասեմ ձեզ՝ եթէ երկրին սոդոմայեցւոց դիւրագոյն լիցի յաւուրն դատաստանի քան քեզ ։

25* Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ յ̃ս՝ և ասէ . գոհանամ զքէն հա՞յր տ̃ր երկնի և երկրի . զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց՝ և յայտնեցեր տղայոց ։

Դ·Կ·

26* Այո՛ հայր . զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո ։

27* Ա̃մ ինչ տուաւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ . ‖ և ոչոք ճանաչէ զորդի՝ եթէ ոչ հայր . և ո՛չ զհայր ոք ճանաչէ՝ եթէ ոչ որդի , և ում՝ որդին կամիցի յայտնել ։

‖ Յօհ. 6. 46: և 7. 28: և 10 15:

28* Եկայք առ իս ա̃մ վաստակեալք և բեռնաւորք՝ և ես հանգուցից ըզ ձեզ ։

29* ‖ Առէք զլուծ իմ 'ի ձեզ . և ու_

‖ Երեմ. 6. 16:

սարուք յինէն՝ զի հեզ եմ. և խո-
‖ Երեմ. նարհ սրտիւ. ‖ և գտջիք հանգիստ
6. 26. անձանց ձերոց։
‖1. Յովհ. * ‖ Զի լուծ իմ քաղցր է. և բեռն 30
5. 3. իմ փոքրոգի։

Գ. Լ. ԺԲ.

Գ. Բ. Յայնժամ ‖ գնայր յս̃ ընդ ար- 1
տորայսն նց̃ ՚ի շաբաթու, և
‖ Մարկ. աշակերտքն ն̃ր քաղցեան. և սկսան
2. 23. հասկ կորզել և ուտել։
Ղուկ. * Փարիսեցիքն իբրև տեսին՝ ասեն 2
6. 1. ցնա. ահաւասիկ աշակերտքն քո
գործեն. զոր ոչ է արժան գործել
՚ի շաբաթու։
* Նա ասէ ցն̃ս. ո՞չ իցէ ընթերցէ̃լ 3
‖1. Թագաւ. ձեր՝ ‖ զոր արար դաւիթ. յորժամ
21. 6. քաղցեաւն. և որք ը̃ նմայն էին։
* Զիա՞րդ եմուտ ՚ի տունն ա̃յ՝ և ե- 4
կեր զհացն զառաջաւորութե̃. զոր ոչ
էր օրէն նմա ուտել. և ոչ որոց ը̃ ն-
‖Ղեւտ. մայն էին. ‖ բայց միայն քահանայից։
24. 9. * Կամ թէ չիցէ՞ ընթերցեալ յօ- 5
‖ Թուոց. րէնս՝ ‖ զի ՚ի շաբաթս քահանայքն
18. 9. ՚ի տաճարին պղծեն զշաբաթն՝ և
անմեղք են։

* Բայց

6 * Բայց ասեմ ձեզ՝ զի մեծ քան ըզ տաճարն է աստ ։

7 * Եւ եթէ գիտէիք զինչ է՝ ‖ զողորմութիւն կամիմ, եւ ո՛չ զզոհ ․ ապա ո՛չ դատապարտէիք դուք զանպարտսն ։

‖1.Թագա. 15. 22։

8 * Զի տ͞ր է շաբաթու որդին մարդոյ ։

Ժողով. 4. 17։

9 * Եւ գնացեալ անտի յ͞ս եկն ՚ի ժողովուրդն ն͞ց ։

Ովսէ. 6. 6։
Մտթ. 9. 13։

10 * ‖ Եւ անդ էր այր մի ․ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր ․ Հարցին զնա՝ եւ ասեն ․ եթէ պարտ իցէ ՚ի շաբաթու բժշկել ․ զի չարախօսեսցեն զնմանէ ։

‖Մարկ. 3. 1։
Ղուկ. 6. 6։

11 * Եւ նա ասէ ցն͞ս ․ ‖ ո՛վ է ՚ի ձէնջ մարդ, որոյ իցէ ոչխար մի ․ եւ անկանիցի այն ՚ի խորխորատ ՚ի շաբաթու ․ մի թէ ո՞չ ունիցի՝ եւ յարուցանիցէ զնա ։

‖2.Օրէ. 22. 4։

12 * Իսկ արդ ո՛րչափ եւս առաւել է մարդ քան զոչխար ․ ապա ուրեմն պարտ է ՚ի շաբաթու բարիս գործել ։

13 * Յայնժամ ասէ ցայրն ․ ձգեա՛ ըզ ձեռն քո՝ եւ նա ձգեաց ․ եւ եղեւ ողջ իբրեւ զմիւսն ։

14 * Իսկ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս՝

խորհուրդ առին զնմանէ, թէ ոպ՟ կորուսցեն զնա։

15 * Եւ յս՟ իբրեւ գիտաց, մեկնեցաւ անտի· և գնացին զհետ նր՟ ժողովուրդք բազումք՝ և բժշկեաց զամենեսեան։

16 * Եւ սաստեաց նց՟՝ զի մի յայտնեսցեն զնմանէ ումեք։

17 * Զի լցցի, որ ասացաւն ՚ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի։

‖ Եսայ. 42. 1.

18 * ‖ Ահա մանուկ իմ՝ զոր ընտրեցի· և սիրելի իմ՝ ը՟ որ հաճեցաւ անձն իմ· եդից զոգի իմ ՚ի վր՟ նր՟՝ և իրաւունս հեթանոսաց պատմեսցէ։

19 * Մի հակառակեսցի՝ և ո՛չ աղաղակեսցէ· և ոչոք լուիցէ ՚ի հրապարակս զբարբառ նր՟։

20 * Զեղէգն ջախջախեալ ո՛չ փշրեսցէ՝ և զպատրոյգն առկայծեալ ո՛չ շիջուսցէ· մինչև հանցէ ՚ի յաղթութի՟ զդատաստան։

22 * Եւ յանուն նր՟ հեթանոսք յուսասցին։

✠

Գ. Գ.

22 * Յայնժամ մատուցաւ առ նա դիւահար մի կոյր՝ և համր· և բժշկեաց զնա· որպէս զի համրն՝ և

կոյրն խօսեսցի և տեսանիցէ ։

23* Զարմացան ամ̃ ժողովուրդքն՝ և ասէին. մի թէ սա իցէ ք̃ն որդի դաւթի ։

24* ‖ Բայց փարիսեցիքն իբրև լուան՝ ասեն. ոչ իւիք հանէ դա զդևս՝ եթէ ոչ բէեղզեբուղաւ իշխանաւն դիւաց ։

25* Իբրև գիտաց յս̃ զխորհուրդս նց̃ ասէ ցն̃ս ‖ ամ̃ թագաւորութի բաժանեալ յանձն իւր՝ աւերի. և ամ̃ քաղաք կամ տուն բաժանեալ յանձն իւր ոչ կացցէ ։

‖ Մարկ. 3. 22 ։
Ղուկ. 11. 15 ։
Վեր. 9. 34 ։
‖ Ղուկ. 11. 17 ։

26* Եւ եթէ սատանայ զսատանայ հանէ՝ յանձն իւր բաժանեցաւ. արդ զիարդ կացցէ թագաւորութի նր̃ ։

27* Եւ եթէ ես բէեղզեբուղաւ հանեմ զդևս՝ որդիքն ձեր իւ՞ հանիցեն՝ վս̃ այնորիկ նք̃ եղիցին ձեր դատաւորք ։

28* Ապա եթէ հոգւովն այ̃ հանեմ ես զդևս՝ ուրեմն հասեալ է ՚ի վր̃ ձեր արքայութի այ̃ ։

29* Կամ զիարդ կարէ ոք մտանել ՚ի տուն հզօրի՝ և զկահ նր̃ յափշտակել, եթէ ոչ նախ կապիցէ զհզօրն՝ և ապա զտունն նր̃ յափշտակիցէ ։

*Որ

30 * Որ ոչ ընդ իս է, հակառակ իմ է. և որ ոչ ժողովէ ընդ իս, ցրուէ։

31 ‖ Մարկ. 3.28.29. Ղուկ. 12.10. * ‖ Վասն այդորիկ ասեմ ձեզ, ամենայն մեղք և հայհոյութիւնք թողցին մարդկան. բայց զհոգւոյն հայհոյութիւն մի թողցի։

32 * Եւ որ ոք ասիցէ բան զորդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմա. բայց որ զհոգւոյն սրբոյ ասիցէ՝ մի թողցի նմա. մի յայսմ աշխարհի. և մի ՚ի հանդերձելումն։

33 * Կամ արարէք զծառն բարի՝ և զպտուղ նորա բարի. կամ արարէք զծառն չար՝ և զպտուղ նորա չար. քանզի ՚ի պտղոյ անտի ծառն ճանաչի։

34 * Ծնունդք իժից, զիարդ կարիցէք բարիս խօսել՝ որ չարքդ էք. ‖ Ղուկ. 6.45. ‖ քանզի ՚ի յաւելուածոյ սրտի խօսի բերան։

35 * Մարդ բարի՝ ՚ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զբարիս. և մարդ չար՝ ՚ի չար գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զչարիս։

36 * Բայց ասեմ ձեզ. թէ ընդ ամենայն դատարկ բանի՝ զոր խօսիցին մարդիկ՝ տացեն համար յաւուրն դատաստանի։

37 * Զի 'ի բանից քոց արդարասցիս ․ և 'ի բանից քոց պարտաւորեսցիս ։

38 * Յայնժամ պատասխանի ետուն նմա ոմանք 'ի դպրաց և 'ի փարիսեցւոց՝ և ասեն ․ վարդապետ՝ կամիմք նշան ինչ տեսանել 'ի քէն ։

39 * Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա ․ ‖ ազգ չար և շնացող նշան խնդրէ ․ և նշան մի՛ տացի նմա ․ բայց նշանն ‖ յովնանու մարգարէի ։

40 * Զի որպէս էր յովնան 'ի փոր կիտին զերիս տիւս և զերիս գիշերս ․ նոյնպէս եղիցի և որդի մարդոյ 'ի սիրտ երկրի զերիս տիւս և զերիս գիշերս ։

41 * ‖ Արք նինուէացիք յարիցեն 'ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դատապարտեսցեն զսա՝ զի զղջացան 'ի քարոզութենն յովնանու, և արդ՝ աւասիկ մեծ քան զյովնան է աստ ։

42 * Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ 'ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դատապարտեսցէ զսա ․ ‖ զի եկն 'ի ծագաց երկրի լսել զիմաստութիւն սողոմոնի ․ և ահա մեծ քան զսողոմոն է աստ ։

ՃԹ

Գ․Գ․

‖ Մատթ․ 16․ 4 ։
Ղուկ․ 11․ 29 ։
1․ Կորն․ 1․ 22 ։
‖ Յովն․ 2․ 2 ։
‖ Յովն․ 3․ 5 ։
‖ 3․ Թագ․ 10․ 1 ։
2․ Մնաց․ 9․ 1 ։

Ե E * ‖ Այլ

‖Ղուկ 11. 24. *‖Այլ յորժամ այսն պիղծ ելա- 43
նէ ՚ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին
տեղիս · խնդրէ հանգիստ՝ և ոչ
գտանէ ։
*Յայնժամ ասէ՝ դարձայց ՚ի տուն 44
իմ՝ ուստի ելի · և եկեալ գտանէ
զնա պարապորդ մաքրեալ և յար-
դարեալ ։
*Յայնժամ երթայ՝ և առնու ընդ 45
իւր եօթն այլ այսս չարագոյնս քան
‖2. Պետ. զինքն՝ և մտեալ բնակի անդ · և ‖
2. 20. լինի յետինն մարդոյն այնորիկ չար
քան զառաջինն · այնպէս եղիցի և
ազգիս այսմիկ չարի ։
‖Մարկ. *‖Մինչդեռ նա ընդ ժողովուրդսն 46
3. 31. խօսէր · ահա մայր ն՟ր և եղբարք ն՟ր
Ղուկ. կային արտաքոյ՝ և խնդրէին խօսել
8. 19. ընդ նմա ։
*Եւ ասէ ոմն ցնա՝ ահա մայր քո՝ 47
և եղբարք քո՝ կան արտաքոյ՝ և
խնդրեն խօսել ընդ քեզ ։
*Նա պատասխանի ետ այնմիկ՝ որ 48
ասացն ցնա · և ասէ · ո՞վ է իմ մայր,
կամ ո՞վ են իմ եղբարք ։
*Եւ ձգեալ զձեռն իւր յաշակերտսն 49
ասէ՝ ահա մայր իմ և եղբարք իմ ։

*Որ

50 * Զի որ առնիցէ զկամս Հօր իմոյ՝ որ յերկինսն է, նա է իմ եղբայր՝ և քոյր՝ և մայր ։

ԳԼ ։ ԺԳ ։

1 Յաւուր յայնմիկ ելե՟լ յս՟ ՚ի տանէն նստաւ առ ծովեզերբն ։

2 * Եւ ժողովեցան առ նա ժողովուրդք բազումք . մինչև մտանել նմա ՚ի նաւն . և նստիլ . և ամ՟ ժողովուրդն կայր առ ծովեզերբն ։

3 * Եւ խօսէր ընդ նս՟ բազում առակօք՝ և ասէր ։

4 * Ահա ել սերմանահան սերմանել . և ՚ի սերմանելն իւրում, էր որ անկաւ առ ճանապարհաւ, և եկին թռչունք երկնից՝ և եկեր զնա ։

5 * Եւ այլն անկաւ յապառաժի . ուր ոչ գոյր հող բազում . և վաղվաղակի բուսաւ՝ առ ՚ի չգոյէ հիւթոյ երկրին ։

6 * ՚Ի ծագել արևու տապացաւ . և զի ոչ գոյին արմատք, չորացաւ ։

7 * Եւ այլն անկաւ ՚ի մէջ փշոց . և ելին փուշքն և հեղձուցին զնա ։

8 * Եւ այլն անկաւ յերկիր բարի . և

Մարկ. 4. 1։
Ղուկ. 8. 4։

տայր պտուղ. էր որ հարիւրաւոր.
եւ էր որ վաթսնաւոր. եւ էր որ երեսնաւոր։
* Որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ։ 9
* Եւ մատուցեալ աշակերտքն ասեն 10
ցնա. ընդէ՞ր առակօք խօսիս ընդ նոսա։
* Նա պատասխանի ետ՝ եւ ասէ ցնոսա. 11
քանզի ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայութեանն երկնից. եւ նոցա
չէ տուեալ։
‖ Մատթ. * ‖ Զի ոյր գուցէ՝ տացի նմա եւ յա- 12
25. 29: ւելցի. եւ ոյր ոչն գուցէ, եւ զոր ունիցին, բարձցի ՚ի նմանէ։
* Վասն այնորիկ առակօք խօսիմ ընդ 13
‖ Եսայ. նոսա. զի տեսանեն՝ եւ ոչ տեսանեն.
6. 9: եւ լսեն՝ եւ ոչ լսեն՝ եւ ոչ առնուն
Մարկ. ՚ի միտ։
4. 14: * Եւ կատարի առ նոսա մարգարէու- 14
Ղուկ. թիւն Եսայեայ՝ որ ասէ. ‖ լսելով լուի-
8. 10: ջիք՝ եւ մի՛ իմասջիք. եւ տեսանելով
Յովհան. տեսջիք՝ եւ մի՛ տեսջիք։
12. 40: * Զի թանձրացաւ սիրտ ժողովր- 15
Գործ. դեանս այսորիկ՝ եւ ականջօք իւր-
28. 26: եանց ծանուանս լուան. եւ զաչս իւր-
Հռոմ. եանց կափուցին. զի մի՛ երբէք տես-
11. 8: ցեն աչօք՝ եւ ականջօք լուիցեն. եւ

սրտիւք իմասցին • և դարձցին, և
բժշկեցից զն՟ս ։

16* Բայց ձեր երանի է աչաց՝ զի տեսանեն • և ականջաց ձերոց, զի լսեն ։

17* ‖ Ամէն ասեմ ձեզ • զի բազում մարգարէք և արդարք ցանկացան տեսանել՝ զոր տեսանէքդ՝ և ո՛չ տեսին • և լսել՝ զոր լո՛ւայքդ՝ և ո՛չ լո՛ւան ։

‖ Ղուկ 10. 24.

18* Այլ արդ՝ լո՛ւարուք դուք զառակ սերմանացանին ։

19* Յամ՟է՝ որ լսէ զբանն արքայութ՟ե՝ և ո՛չ առնու 'ի միտ, գայ չարն՝ և յափշտակէ զսերմանեալն 'ի սիրտ նր՟ • այն է՝ որ առ ճանապարհաւն սերմանեցաւ ։

20* Այլ որ յապառաժին սերմանեցաւ այն է, որ իբրև լսէ զբանն • և վաղվաղակի խնդութ՟ե ընդունի զնա ։

21* Բայց քանզի ո՛չ ունի արմատս յինքեան • այլ առ ժամանակ մի է • 'ի լինել նեղութ՟ե և հալածանաց վս՟ բանին, վաղվաղակի գայթագղի ։

22* Իսկ որ 'ի մէջ փշոցն սերմանեցաւ՝ այն է՝ որ իբրև լսէ զբանն • և հոգք աշխարհիս • և պատրանք մեծութ՟ե հեղձուցանեն զբանն․ և լինի անպտուղ։

* Իսկ որ յերկիրն բարի սերմանեցաւ․ այն է՝ որ լսէ զբանն․ և 'ի միտ առնու․ և տայ զպտուղ․ է՝ որ հարիւր․ և է՝ որ վաթսուն․ և է՝ որ երեսուն։ 23

Գ․ Օ։

‖ Մարկ․ 4․ 26։

* ‖ Այլ առակ եարկ առ նս̃՝ և ասէ․ Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից առն․ որ սերմանիցէ զսերմն բարի յագարակի իւրում։ 24

* Եւ 'ի քուն լինել մարդկան, եկն թշնամին նր̃․ և ցանեաց 'ի վր̃ որոմն 'ի մէջ ցորենոյն՝ և գնաց։ 25

* Եւ իբրև բուսաւ խոտն՝ և արար պտուղ․ ապա երևեցաւ և որոմնն։ 26

* Մատուցեալ ծառայք տանուտեառն ասեն ցնա․ տէ՛ր․ ոչ սերմն բարի սերմանեցեր յագարակին քում․ արդ ուստի՞ ունիցի զորոմնն։ 27

* Եւ նա ասէ ցնս̃՝ այր թշնամի արար զայն․ ասեն ցնա ծառայքն․ կամի՞ս․ զի երթիցուք՝ քաղեսցուք զայն 'ի բաց։ 28

* Եւ նա ասէ ցնոսա՝ մի՛․ գուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն․ և զցորեանն 29

եանն ընդ նմին 'ի բաց խլիցէք ։

30* Թոյլ տուք երկոցունց աճել 'ի միասին մինչև 'ի հունձս . և 'ի ժամանակի հնձոցն՝ ասացից ցհնձօղսն. քաղեցէք նախ զորոմնդ , և կապեցէք զայդ խրձունս առ 'ի յայրել . և զցորեանն ժողովեցէք 'ի շտեմարանս իմ ։

31*‖ Այլ առակ էարկ առ նս՟՝ և ասէ . նման է արքայութ՟ի երկնից հատոյ մանանխոյ՝ զոր առեալ մարդոյ սերմանեաց յագարակի իւրում ։ ‖ Մարկ. 4. 31. Ղուկ. 13. 19.

32* Որ փոքր է քան զա՟մ սերմանիս . և յորժամ աճիցէ մեծ է քան զա՟մ բանջարս . և լինի ծառ՝ մինչև գալ թռչնոց երկնից՝ և հանգչել յոստս նր՟ ։

33*‖ Այլ առակ խօսեցաւ ընդ նս՟ և ասէ . նման է արքայութ՟ի երկնից խմորոյ . զոր առեալ կնոջ թաքոյց 'ի գրիւս երիս ալեր՝ մինչև ա՟մ խմորեցաւ ։ ‖ Ղուկ. 13. 21.

34* Զայս ա՟մ խօսեցաւ Յս՟ առակօք ընդ ժողովուրդսն . և առանց առակի ոչինչ խօսէր ընդ նս՟ ։

35* Զի լցցի ասացեալն 'ի մարգա-

‖ Սաղմ․ 77․ 2։ րէէն ։ ‖ Բացից առակօք զբերան իմ․ բղխեցից զծածկեալսն ՚ի սկզբանէ աշխարհի ։

Դ․Ա․

36 *‖ Յայնժամ՝ թողեալ յ̃ի զժողովուրդսն, եկն ՚ի տուն․ մատեան առ նա աշակերտքն նր̃՝ և ասեն․ ‖ Մարկ․ 4․ 34։ մեկնեա՛ մեզ զառակ որոմանցն ագարակի ։

37 *Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա․ որ սերմանէ զսերմ̃ն բարի՝ է որդի մարդոյ ։

38 *Եւ ագարակն աշխարհս է․ սերմ̃ն բարին նք̃ են, որք որդիքն արքայուե̃ են․ իսկ որոմ̃ն որդիք չարին են ։

39 *Եւ թշնամին որ վարեաց զայն, ‖ Յայտ․ 14․ 15։ սատանայ է․ ‖ և հունձքն կատարած աշխարհիս է․ և հնձօղքն հրեշտակք են ։

40 *Որպ̃ ժողովի որոմ̃ն և ՚ի հուր այրի․ այնպէս եղիցի ՚ի կատարածի աշխարհիս ։

41 *Առաքեսցէ որդի մարդոյ զհրեշտակս իւր․ և ժողովեսցեն յարքայութ̃է նր̃ զա̃մ գայթագղութիւնս՝ և զայնոսիկ ոյք գործեն զանօրէնութ̃ի ։

*Եւ

42* Եւ արկցեն զն՟ս 'ի հնոց հրոյ. անդ
եղիցի լալ և կրճել ատամանց։

43* ‖ Յայնժամ արդարքն ծագեսցեն ‖ Իմաստ.
իբրև զարեգակն յարքայութե՟ն երկ- 2. 7.
նից. որ ունիցի ականջս լսելոյ լու- Դանի.
իցէ։ 12. 3.

44* Դարձեալ նման է արքայութ՟ի
երկնից գանձի ծածկելոյ յագարա-
կի՝ զոր գտեալ մարդոյ թաքոյց՝ և
'ի խնդութե՟ն անտի երթայ վաճառէ
զա՟մ ինչ՝ զոր ունի, և գնէ զագա-
րակն զայն։

45* Դարձեալ նման է արքայութ՟ի
երկնից առն վաճառականի՝ որ խնդ-
րիցէ մարգարիտս գեղեցիկս։

46* Եւ գտեալ մի պատուական մար-
գարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զա՟մ
զոր ինչ ունէր՝ և գնեաց զայն մար-
գարիտ։

47* Դարձեալ նման է արքայու՟թի երկ-
նից՝ ուռկանի արկելոյ 'ի ծով և յա՟մ
ազգաց ժողովելոյ։

48* Զոր՝ իբրև լցաւ, հանեալ 'ի ցա-
մաք և նստեալ ժողովեցին զբարի
բարին՝ յամանս, և զխոտանն 'ի բաց
ընկեցին։

* Այնպէս եղիցի 'ի կատարածի 49
աշխարհիս. ելցեն հրեշտակք՝ և մեկ-
նեսցեն զչարս 'ի միջոյ արդարոց ։

* Եւ արկցեն զն՟ս 'ի հնոց հրոյն. անդ 50
եղիցի լալ և կրճել ատամանց ։

* Ասէ ցն՟ս յ՟ս՝ իմացա՞յք զայս ամ՟. 51
ասեն ցնա այո՛ տ՟ր ։

* Եւ նա ասէ ցն՟ս՝ վ՟ս այսորիկ ամ՟ 52
դպիր աշակերտեալ արքայութեան
երկնից՝ նման է առն տանուտեառն,
որ հանէ 'ի գանձէ իւրմէ զնոր և

※※

զհին ։

ԵԱ

* ‖ Եւ եղև իբրև կատարեաց յ՟ս զա- 53
ռակս զայսոսիկ՝ փոխեցաւ անտի ։

‖ Մ՟րկ. 6. 1. Ղ՟ուկ. 4. 16։

* Եւ եկեալ 'ի գաւառ իւր՝ ուսու- 54
ցանէր զն՟ս 'ի ժողովրդեանն ն՟ց. մին-
չև զարմանալ ն՟ց և ասել. ուստի՞ ուս-
տի՞ իցէ այս իմաստութի՟ և զօ-
րութի՟ւք ։

‖ Յօհ. 6. 42։

* ‖ Ո՞չ սա է հիւսանն որդի՞ ո՞չ մայր 55
սորա կոչի մարիամ. և եղբարք սո-
րա յակոբոս. և յովսէս՝ և սիմոն՝ և
յուդաս ։

* Եւ քորք սորա ամենեքեան առ 56
մեզ են. արդ ուստի՞ է սմա այս ամ՟։

* Եւ գայթագղէին 'ի նա. և յ՟ս. ա- 57

սէ

ասէ ցնս՝ չիք մարգարէ անարգ՝ եթէ ոչ յիւրում գաւառի և յիւրում տան։

58 *Եւ ոչ արար անդ զօրութիւնս բազումս վն անհաւատութեան նց։

ԳԼ. ԺԴ։

Նշխ.

1 Յայնմ ‖ ժամանակի լուաւ հերովդէս չորրորդապետն զլուր յսի։

‖ Մարկ. 6. 14։ Ղուկ. 9. 7։

2 *Եւ ասէ ցծառայս իւր. նա է յովհաննէս մկրտիչ՝ նա յարեաւ ՚ի մեռելոց. և վն այսորիկ զօրութիւնք լինին նովաւ։

3 *‖ Քանզի հերովդէս կալաւ զյովհաննէս՝ կապեաց զնա՝ և եդ ՚ի բանտի վն հերովդիայ կնոջ փիլիպպոսի եղբօր նր։

‖ Մարկ. 6. 17։ Ղուկ. 3. 19։

4 *Զի ասէր ցնա յովհաննէս՝ չէ արժան՝ քեզ ունել զդա.

5 *Եւ կամէր զնա սպանանել. բայց երկնչէր ՚ի ժողովրդենէ անտի.‖ քանզի իբրև զմարգարէ ունէին զնա։

‖ Վայր. 21. 26։

6 *Եւ իբրև եղեն ծնունդք հերովդի՝ կաքաւեաց դուստրն հերովդիայ ՚ի մէջ բազմականին. և հա-

ճոյ թու՛եցաւ հերովդի։

* Աստի և երդմամբ խոստացաւ տալ նմա զինչ և խնդրեսցէ։ 7

* Եւ նա յառաջագոյն խրատեալ 'ի մօրէ իւրմէ. տուր ինձ ասէ այսր 'ի վ՟ր սկտեղ զգլուխն յովհաննու մկրտչի։ 8

* Եւ տրտմեցաւ թագաւորն. բայց վ՟ս երդմանցն և բարձակցացն հրամայեաց տալ նմա։ 9

* Եւ առաքեաց, գլխատեաց զյովհաննէս 'ի բանտի։ 10

* Եւ բերաւ գլուխ ն՟ր սկտեղը՝ և տու՛աւ աղջկանն. և տարաւ առ մայր իւր։ 11

* Եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա բարձին զմարմինն, և թաղեցին, և եկեալ պատմեցին յ՟սի։ 12

Ե Գ։
‖ Մարկ. 6. 31։
Ղուկ. 9. 10.
Յովհան. 6. 3.

* ‖ Եւ իբրև լու՛աւ յ՟ս՝ գնաց անտի 13
նաւու յանապատ տեղի առանձինն.
իբրև լու՛ան ժողովուրդքն. գնացին
զհետ ն՟ր հետի 'ի քաղաքաց անտի։

* Եւ իբրև ել, ետես ժողովուրդ 14
բազում. գթացաւ 'ի ն՟ս. և բժշկեաց զհիւանդս ն՟ց։

* Իբրև ընդերեկս եղև. մատեան 15

առ նա աշակերտքն՝ և ասեն · տեղիս անապատ է՝ և օրս տարաժամեալ · արձակեա զժողովուրդդ՝ զի երթիցեն շուրջ 'ի շէնսն՝ գնեսցեն իւրեանց կերակուրս ։

16* Եւ ասէ՝ յս̃ · ոչինչ պիտոյ է դոցա երթալ՝ դուք տուք դոցա ուտել ։

17* Եւ նոքա ասեն ցնա՝ ‖ ոչինչ ունիմք աստ · բայց հինգ նկանակ և երկու ձկունս ։

‖ Յօհան· 7· 9։

18* Եւ ասէ ցնո̃՝ բերէք այսր զայն ։

19* Եւ հրամայեաց բազմեցուցանել զժողովուրդն 'ի վ̃ր խոտոյ · և առեալ զհինգ նկանակսն և զերկուս ձկունսն , հայեցաւ յերկինս՝ օրհնեաց՝ և եբեկ՝ և ետ ցաշակերտսն զնկանակսն · և աշակերտքն ժողովրդոցն ։

20* Կերան ամենեքեան և յագեցան · և բարձին զնշխարս կոտորոցն երկոտասան սակառի լի ։

21* Եւ որք կերանն , էին արք իբրև հինգ հազարք · թող զկանայս և զմանկտի ։

✝

ՃԴ։

‖ Մարկ· 6· 45։

22* ‖ Եւ ստիպեաց վաղվաղակի զաշակերտսն մտանել 'ի նաւ՝ և յա֊

ռա֊

Յօհան. Զ. 9։

ռաջել յայնկոյս· մինչ ինքն զժողովուրդն արձակեսցէ։

‖ Յօհ. Զ. 15։

23 * Իսկ իբրև արձակեաց զժողովուրդն, ‖ ել ՚ի լեառն առանձինն կալ յաղօթս· և իբրև ընդ երեկոյ եղև, անդ էր միայն։

24 * Իսկ նաւն մեկնեալ էր ՚ի ցամաքէն բազում ասպարիսօք ծփեալ յալեացն· քանզի ընդդէմ էր հողմն։

25 * Իսկ ՚ի չորրորդում պահու գիշերոյն եկն առ նս̄ յս̄ գնալով ՚ի վ̄ր ծովուն։

26 * Իբրև տեսին զնա աշակերտքն· զի գնայր ՚ի վ̄ր ծովուն, խռովեցան· և ասեն, թէ առ աչօք ինչ իցէ· և առ ահին աղաղակեցին։

27 * Իսկ վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նս̄ յս̄՝ և ասէ· քաջալերեցարո՛ւք՝ ես եմ, մի՛ երկնչիք։

28 * Պատասխանի ետ նմա պետրոս՝ և ասէ՝ տէ̄ր, եթէ դու ես, հրամայեա՛ ինձ գալ առ քեզ ՚ի վ̄ր ջրոցս։

29 * Իսկ նա ասէ՝ եկ· և իջեալ ՚ի նաւէն պետրոս գնաց ՚ի վ̄ր ջրոյն՝ և եկն առ յս̄։

30 * Իսկ տեսեալ զհողմն սաստիկ երկեաւ· և իբրև սկսաւ ընկղմել, ա-

ղաղակեաց, և ասէ. տէ՛ր՝ փրկեա զիս։

31 * Եւ վաղվաղակի յի͞ս ձգեաց զձեռն իւր՝ կալաւ զնա և ասէ. Թերահաւատ՝ ընդէ՞ր երկմտեցեր։

32 * Եւ իբրև ելին ՚ի նաւն՝ հանդարտեաց հողմն։

33 * Եւ որ ՚ի նաւին էին՝ մատեան երկիր պագին նմա՝ և ասեն՝ արդարև որդի ա͞յ ես դու։

34 * ‖ Եւ անցեալ եկին ՚ի ցամաք ՚ի գեննեսարէթ։ ‖ Մարկ. 6. 53։

35 * Եւ իբրև ծանեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ, առաքեցին ը͞ն ա͞մ գաւառն՝ և ածին առ նա զա͞մ հիւանդս։

36 * Եւ աղաչէին զնա. զի գոնէ միայն ՚ի քղանցս հանդերձին ն͞ր մերձեսցին. և որք միանգամ մերձեցան՝ փրկեցան։

Գ Լ ։ ԺԵ ։

ԺԵ.

1 Յայնժամ ‖ մատեան առ յի͞ս որք յե͞րմէ փարիսեցիքն և դպիրք. և ասեն. ‖ Մարկ. 7. 5։

2 * Ընդէ՞ր աշակերտքն քո անցանեն զաւանդութեամբ ծերոցն. զի ոչ լուանան զձեռս՝ յորժամ հաց ուտեն։

* Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնս՟․ 3
եւ դուք ընդէ՞ր անցանէք զպատուիրանաւն
այ՟՝ վս՟ ձերոյ աւանդութ՟ն․
զի ած՟ ասաց․

Ելից․ 20․ 12։ * ‖ Պատուեա՛ զհայր քո և զմայր․ 4
‖ և որ բամբասէ զհայր, կմ՟ զմայր՝
2․ Օրէն․ 5․ 16։ մահու վախճանեսցի։

* Եւ դուք ասէք՝ որ ասիցէ ցհայր 5
Ելից․ 21․ 17։ իւր՝ կամ ցմայր իւր, թէ պատարագ
է՝ զոր յինէն օգտիցիս։

Ղևտ․ 20․ 9։ * Եւ ոչ պատուիցէ զհայր իւր և 6
զմայր․ և խոտէք զբանն այ՟ վս՟ ձերոյ
աւանդութ՟ենն։

* Կեղծաւորք՝ բարւոք մարգարէացաւ 7
Առակ․ 20․ 20։ 'ի վր՟ ձեր եսայի՝ և ասէ։

* ‖ Ժողովուրդս այս շրթամբք պատուէ 8
Եսայ․ 29․ 13։ զիս՝ և սիրտ իւրեանց հեռացեալ
մեկուսի է յինէն։

Մարկ․ 7․ 6։ * Զուր պաշտեն զիս․ ուսուցանեն 9
վարդապետութ՟իս զմարդկան պատուիրեալս։

* Եւ կոչեաց առ ինքն զժողովուրդսն՝ 10
ասէ ցնս՟․ լուա՛րուք և 'ի միտ առէք։

* Ո՛չ որ ինչ մտանէ 'ի բերան, պղծէ 11
զմարդ․ այլ որ ինչ ելանէ 'ի բերանոյ՝
այն պղծէ զմարդ։

12 * Յայնժամ մատուցեալ աշակերտացն նր̃ ասեն ․ գիտես՝ զի փարիսեցիքն իբրեւ լուան զբանն՝ գայթագղեցան ։

13 * Նա պատասխանի ետ նց̃ և ասէ ․ ‖ամ̃ տունկ զոր ոչ տնկեաց հայր իմ երկնաւոր , խլեսցի ։ ‖Յոհան․ 15․ 2։

14 Թո՛յլ տուք զն̃ս՝ ‖կոյրք են կուրաց առաջնորդք ․ կոյր կուրի յորժամ առաջնորդէ՝ սխալէ՝ և երկոքին ՚ի խորխորատ անկանին ։ ‖Ղուկ․ 6․ 39։

15 * ‖Պատասխանի ետ նմա պետրոս և ասէ՝ մեկնեա՛ մեզ զառակս զայս ։ ‖Մարկ․ 7․ 17։

16 * Նաէ յո՞՝ տակաւին և դուք անմիտ էք ․

17 * Ո՛չ իմանայք , եթէ ամ̃ որ մտանէ ՚ի բերա՛ն , յորովայն երթայ՝ և արտաքս ելանէ ։

18 * Իսկ որ ելանէ ՚ի բերանոյ՝ ՚ի սրտէ անտի գայ ․ և այն պղծէ զմարդն ։

19 * Զի ՚ի սրտէ ելանեն խորհուրդք չարք ․ սպանութ̃իք , շնութ̃իք , պոռնկութ̃իք ․ գողութ̃իք , սուտ վկայութ̃իք ․ հայհոյութ̃իք ։

20 * Այս ամ̃ է՝ որ պղծէ զմարդն ․

այլ անլուայ ձեռօք ուտել ոչ պղծէ զմարդ․

✝

Ե․Օ։

‖Մարկ․ 7․ 24։

*‖Եւ ելեալ անտի յ՟ի գնաց 'ի կողմանս տիւրոսի և սիդոնի։ 21

*Եւ ահա կին մի քանանացի 'ի սահմանաց անտի ն՟ց, ելեալ՝ աղաղակէր և ասէր․ ողորմեա՛ ինձ տ՟ր՝ որդի դաւթի․ դուստր իմ չարաչար այսահարի։ 22

*Եւ նա ոչ ետ նմա պատասխանի․ և մատուցեալ աշակերտքն ն՟ր՝ աղաչէին զնա և ասէին․ արձակեա՝ զնա՝ զի աղաղակէ զհետ մեր․ 23

‖Մտթ․ 10․ 6։

Յօհան․ 10․ 3։

*Նա պատասխանի ետ և ասէ․ ոչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ ‖առ ոչխարս կորուսեալս տանն ի՟ղի։ 24

*Եւ նա մատուցեալ երկիր պագանէր նմա և ասէր․ տ՟ր օգնեա ինձ։ 25

*Պատասխանի ետ նմա և ասէ․ ոչ է բարւոք՝ առնուլ զհաց մանկանց և արկանել շանց։ 26

*Եւ նա ասէ՝ այո՛ տ՟ր․ քանզի և շունք կերակրին 'ի փշրանաց անկելոց 'ի սեղանոյ տ՟ն իւրեանց։ 17

*Յայնժամ պատասխանի ետ նմա յ՟ս և ասէ․ ո՜վ կին դու․ մեծ են 28 հաւատք քո. եղիցի քեզ՝ ոպ՟ և կամիս. և բժշկեցաւ դուստր նր՟ 'ի նմին ժամու ։

ԿԷ ։

29 * Եւ գնացեալ անտի յ՟ի, եկն 'ի ծովեզրն գալիլեացւոց. և ելեալ 'ի լեառն նստէր անդ ։

30 * ‖ Մատեան առ նա ժողովուրդք բազումք՝ որք ունէին ը՟ իւրեանս կաղս՝ կոյրս՝ համերս՝ միակողմանիս. և այլս բազումս. և ընկեցին զնս՟ առ ոտս նր՟՝ և բժշկեաց զնս՟ ։ ‖ Եսայ. 35. 5 ։

31 * ‖ Մինչև զարմանալ ժողովրդոցն՝ որք տեսանէին. զի համերքն խօսէին. կաղք գնային. միակողմանիք բժշկէին. կոյրք տեսանէին. և փառաւոր առնէին զա՟ծ իղի ։

32 * ‖ Եւ կոչեաց առ ինքն յ՟ի զաշակերտսն՝ ասէ. գթամ 'ի ժողովուրդդ՝ զի արդ երեք աւուրք են՝ զի կան առ իս. և ոչ ունին զինչ ուտիցեն. և արձակել զդոսա նօթիս չկամիմ. գուցէ նքթիցին զճանապարհայն ։ ‖ Մարկ. 8. 1 ։

33 * Ասեն ցնա աշակերտքն. իսկ արդ մեզ յանապատի աստ ուստի՞ իցէ այնչափ հաց՝ մինչև յագեցուցա-

նել զայսչափ ժողովուրդ:

* Եւ ասէ ցնս̃ յս̃, քանի՞ նկանակ ունիք. եւ նք̃ ասեն, եօթն. եւ սակաւ ձկունս: 34

* Եւ հրամայեաց ժողովրդեանն բազմիլ 'ի վ̃ր գետնոյ: 35

* Եւ առեալ զեօթն նկանակսն եւ զձկունսն գոհացաւ՝ եւ եբեկ՝ եւ ետ ցաշակերտսն. եւ նք̃ ժողովրդեանն: 36

* Կերան ամենեքեան եւ յագեցան. եւ բարձին զնշխարս կոտորոցն եօթն զամբիւղ լի: 37

* Եւ որք կերանն՝ էին արք իբրեւ չորք հազարք. թող զկանայս եւ ըզմանկտի: 38

* Իբրեւ արձակեաց զժողովուրդսն, ել 'ի նաւ՝ եւ եկն 'ի սահմանս Մագդաղեայ: 39

ԳԼ: ԺԶ:

‖ Մարկ. 8. 11:

Եւ ‖ մատուցեալ փարիսեցիքն՝ եւ սադուկեցիք փորձելով խնդրէին 'ի նմանէ նշան յերկնից ցուցանել նմ̃: 1

* Նա պատասխանի ետ՝ եւ ասէ ցնս̃. ‖ յորժամ երեկոյ լինի՝ ասէք, պարզ 2

‖ Ղուկ. 12. 54:

լինիցի. զի կարմրացեալ է երկին։

3 * Եւ առաւօտու՝ այսօր մրրիկ. զի շառագունի տրտմութ՟ն երկին։

4 * Արդ զերեսս երկնի կարէք քննել. իսկ զնշան ժամանակիս ո՛չ կարէք գիտել. ‖ ազգ չար եւ շնացող նշան խնդրէ՝ եւ նշան մի՛ տացի նմա՝ ‖ բայց նշանն յովնանու մարգարէի. եւ եթող զնո՟ եւ գնաց։

‖ Մէր. 12. 39.
‖ Յով. 2. 2.

5 * Գնացին եւ աշակերտքն յայնկոյս. եւ մոռացան առնուլ հաց։

6 * Ասէ ցնո՟ յս՟՝ ‖ տեսէք եւ զգո՛յշ լերուք 'ի խմորոյ սադուկեցւոյն եւ փարիսեցւոյն։

‖ Մարկ. 8. 15.
Ղուկ. 12. 1.

7 * Նոքա խորհէին ընդ միմեանս՝ եւ ասէին, թէ հաց ո՛չ բարձաք։

8 * Գիտաց յս՟ եւ ասէ. զի՞ խորհիք 'ի միտս ձեր թերահաւատք՝ եթէ հաց ոչ ունիք։

9 * Տակաւին չիմանայք՝ եւ ո՛չ յիշէք ‖ զհինգ նկանակն 'ի հինգ հազարսն. եւ քանի սակառի բարձիք։

‖ Մէր. 14. 17.
Յոհան. 6. 9.

10 * Եւ ո՛չ ‖ զեօթն նկանակն 'ի չորս հազարսն. եւ քանի զամբիւղս բարձիք։

‖ Մէր. 15. 34.

11 * Արդ՝ զիարդ ո՛չ իմանայք՝ եթէ

ո՛չ վ՟ն հացի ասացի ձեզ՝ զգոյշ լինել 'ի խմորոյ սադուկեցւոց և փարիսեցւոց։

* Յայնժամ 'ի միտ առին. թէ ո՛չ ասաց զգուշանալ 'ի խմորոյ՝ այլ յաղանդոյ փարիսեցւոց և սադուկեցւոց. 12

ՁԿ

‖ Մարկ. 8. 27։

* ‖ Եւ եկեալ յ՟ս 'ի կողմանս փիլիպպեայ կեսարեայն, հարցանէր ցաշակերտսն, և ասէր. զո՞ ոք ասեն զինէն մարդիկն՝ թէ իցէ որդի մարդոյ։ 13

‖ Մարկ. 8. 28։
Ղուկ. 9. 18։

* Եւ նոքա ասեն. ‖ ոմն զյովհաննէս մկրտիչ. և այլք զեղիա. և կէսք զերեմիա. կամ զմի ոք 'ի մարգարէից։ 14

* Ասէ ց՟նս. իսկ դուք զո՞ ասէք զինէն թէ իցեմ։ 15

‖ Յովհան. 6. 70։

* Պատասխանի ետ սիմոն պետրոս՝ և ասէ. ‖ դու ես ք՟ն որդի ա՟յ կենդանւոյ։ 16

* Պատասխանի ետ յ՟ս՝ և ասէ ցնա. երանի քեզ սիմոն որդի յովնանու. զի մարմին և արիւն ո՛չ յայտնեաց քեզ՝ այլ հայր իմ որ յերկինս է։ 17

‖ Յովհան. 1. 42։

* ‖ Եւ ես քեզ ասեմ. զի դու ես 18

վէմ. և 'ի վերայ այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ. և դրունք դժոխոց զնա մի՛ յաղթահարեսցեն։

19 * ‖ Եւ տաց քեզ փականս արքայութ՜ն երկնից. ‖ և զոր միանգամ կապեսցես յերկրի, եղիցի կապեալ յերկինս. և զոր արձակեսցես յերկրի, եղիցի արձակեալ յերկինս։ ‖ Եսայ. 22. 22. ‖ Յօհան. 20. 23.

20 * Յայնժամ սաստեաց աշակերտացն. զի մի՛ ումեք ասիցեն՝ թէ նա է ք՜ն.

21 * Յայնմհետէ սկսաւ յ՜ս ցուցանել աշակերտացն իւրոց՝ թէ պարտ է նմա երթալ յե՜մ. և թէ բազում չարչարանս չարչարիլ 'ի քահանայապետիցն՝ և 'ի դպրաց՝ և 'ի ծերոց ժողովրդեանն՝ և սպանանիլ. և յերիր աւուր յառնել։

22 * Եւ առեալ զնա մեկուսի պետրոսի, սկսաւ կագել ընդ նմա և ասել. քա՛ւ լիցի քեզ տէր. մի՛ եղիցի քեզ այդ։

23 * Եւ նա դարձեալ 'ի պետրոս՝ ասէ. ‖ երթ յետս իմ սատանայ. գայթակղութ՜ի իմ ես. զի ո՛չ խորհիս դու զա՛յն. այլ զմարդկան։ ‖ Մարկ. 8. 33.

* Յայնժամ յս̃ ասէ ցաշակերտսն 24
‖ Մտթ. իւր. ‖ Եթէ ոք կամի զկնի իմ գալ՝
10. 38: ուրասցի զանձն. և առցէ զխաչ
Ղուկ. իւր. և եկեսցէ զկնի իմ:
9. 23: և * ‖ Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ 25
14. 27: կորուսցէ զնա. և որ կորուսցէ
‖ Ղուկ. զանձն իւր վս̃ իմ, գտցէ
17. 33: զնա:
Յովհան. * Զի՞նչ օգտիցի մարդ՝ թէ զաշխարհս 26
12. 25: ամ̃ շահեսցի. և զանձն իւր
տուժեսցէ. կամ զի՞նչ տացէ մարդ
փրկանս ընդ անձին իւրոյ:
* Զի գալոց է որդի մարդոյ փառօք 27
հօր իւրոյ՝ հանդերձ հրեշտակօք
‖ Գործ. իւրովք. ‖ և յայնժամ հատուսցէ
17. 31: իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր:
Հռով. * Ամէն ասեմ ձեզ՝ ‖ զի իցեն ոմանք 28
2. 6: 'ի սոցանէ՝ որք աստ կան, որք ոչ
‖ Մարկ. ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչև տեսցեն
8. 39: զորդի մարդոյ եկեալ արքայութբ̃
Ղուկ. իւրով:
9. 27:

ԳԼ. ԺԷ.

‖ Մարկ. Եւ ‖ յետ վեց աւուր առնու ընդ 1
9. 1: իւր յս̃ զպետրոս՝ և զյակոբոս՝
Ղուկ. և զյովհաննէս զեղբայր նր̃. և
9. 28:

հանէ զնոսա 'ի լեառն մի բարձր առանձինն ։

2 *Եւ այլակերպեցաւ առաջի նց՟. եւ լուսաւորեցան երեսք նր՟ իբրեւ զարեգակն. եւ հանդերձք նր՟ եղեն սպիտակ իբրեւ զլոյս ։

3 *Եւ ահա երեւեցան նց՟ մովսէս եւ եղիա՝ որք խօսէին ընդ նմա ։

4 *Պատասխանի ետ պետրոս՝ եւ ասէ ցյս՟. տր՟՝ բարւոք է մեզ աստ լինել. եթէ կամիս՝ արասցուք երիս տաղաւարս՝ մի քեզ. եւ մի մովսէսի. եւ մի եղիայի ։

5 *Եւ մինչդեռ նա խօսէր, ահա ամպ լուսաւոր հովանի եղեւ 'ի վերայ նց՟. ‖ ձայն եղեւ յամպոյն՝ եւ ասէ. դա՛ է որդի իմ սիրելի՝ ընդ որ հաճեցայ. դմա լո՛ւարուք ։

‖ Մտ. 3. 17. 2. Պետ. 1. 17.

6 *Իբրեւ լո՛ւան աշակերտքն, անկան 'ի վր՟ երեսաց իւրեանց. եւ երկեան յոյժ ։

7 *Եւ մատուցեալ յս՟ բուռն եհար զնոցանէ՝ եւ ասէ. յո՛տն կացէք՝ եւ մի երկնչիք ։

8 *Ամբարձին զաչս իւրեանց՝ եւ ո՛չ զոք տեսին՝ բայց միայն զյս՟ ։

* Եւ մինչդեռ իջանէին 'ի լեռնէ 9
անտի, պատուիրեաց նց̃ յս̃՝ և ա-
սէ. մի՛ ումեք ասիցէք զտեսիլդ՝ մին-
չև որդի մարդոյ 'ի մեռելոց յա-
րիցէ:

* Հարցին ցնա աշակերտքն և ասեն. 10
‖ Մաղա. ‖ զիա՛րդ դպիրքն ասեն, եթէ Ե-
4. 5: ղիայի նախ պարտ է գալ:
Մարկ. * Պատասխանի ետ յս̃՝ և ասէ ցնս̃. 11
9. 10: Եղիա գայ՝ և հաստատեսցէ զամ̃:
‖ Վեր. * Բայց ասեմ ձեզ՝ ‖ զի Եղիա եկեալ 12
11. 14: իսկ է. և ոչ ծանեան զնա՝ ‖ այլ ա-
‖ Վեր. րարին ընդ նա՝ զոր ինչ կամեցան.
14. 10: նոյնպէս և որդի մարդոյ չարչարելոց
է 'ի նոցանէ:

* Յայնժամ 'ի միտ առին աշա- 13
կերտքն, թէ վս̃ յովհաննու մկրտչի
ասաց ցնս̃:

Օր. * ‖ Եւ իբրև եկին 'ի ժողովուրդն, 14
մատեաւ այր մի, 'ի ծունր իջանէր և
‖ Մարկ. ասէր. տր̃՝ ողորմեա՛ց որդւոյ իմում.
9. 16: զի լուսնոտի՝ և չարաչար հիւանդա-
Ղուկ. նայ. բազում անգամ՝ անկանի 'ի
9. 38: հուր՝ և երբեք 'ի ջուր:

* Եւ մատուցի զնա աշակերտացն 15
քո՝ և ոչ կարացին բժշկել:

* Պա-

16* Պատասխանի ետ յս՟՝ և ասէ. ո՛վ ազգ անհաւատ և թիւր, մինչև ցե՞րբ լիցեմ ընդ ձեզ. մինչև յե՞րբ անսայցեմ ձեզ. ա՛ծ զնա առ իս:

17* Եւ սաստեաց 'ի նա յս՟՝ և ել 'ի նմանէ դևն. և բժշկեցաւ մանուկն 'ի ժամէն յայնմանէ:

18* Յայնժամ մատեան աշակերտքն առանձինն, և ասեն ցյս՟. մեք ըն̄դէ՞ր ո՛չ կարացաք հանել զնա:

19* Եւ նա ասէ ցնս՟՝ վս՟ թերահաւատութե̄ն ձերոյ. ‖ ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ունիցիք հաւատս քան զհատ մանանխոյ. ասասջիք լերինս այսմիկ. փոխեա՛ց աստի անդր, և փոխեսցի. և ոչինչ անհնարին լինիցի ձեզ:

‖ Ղուկ. 17. 6.

20* Բայց այս ազգ՝ ոչ ելանէ՝ եթէ ոչ աղօթիւք և պահօք:

ՕԳ.

21* Եւ մինչդեռ շրջէին նոքա 'ի գալիլեայ՝ ասէ ցնս՟ յս՟. ‖ մատնելոց է որդի մարդոյ 'ի ձեռս մարդկան:

‖ Մատ. 20. 18.

22* Եւ սպանցեն զնա՝ և յերրիր աւուր յարիցէ. և տրտմեցան յոյժ:

Մարկ. 9. 30.

23* Իբրև եկին նք̄ 'ի կափառնայում. մատեան, որք զերկդրամեանն պա-

Ղուկ. 9. 44.

հանջէին առ պետրոս՝ և ասէին. վարդապետն ձեր ոչ տայ զերկդրամեանն. և ասէ, այո:

*Եւ իբրև եմուտ ’ի տուն, յառաջեաց քան զնա յս՝ և ասէ. զիա՛րդ թուի քեզ սի՞մոն. թագաւորք ազգաց յումմէ՞ առնուն զհարկս՝ կամ զհաս, յորդւո՞ց իւրեանց՝ թէ յօտարաց: 24

*Եւ իբրև ասաց թէ յօտարաց. ասէ ցնա յս՝ ապաուրեմն ազատ են որդիքն: 25

*Բայց զի մի՛ գայթագղեցուսցուք զնս. երթ ’ի ծով՝ և ընկեա՛ կարթ. և զառաջին ձուկն որ ելանիցէ. առ և բա՛ց զբերան նր. և գտանիցես սատեր. և զայն առեալ տացես ը͞ իմ և ընդ քո: 26

Գ·Լ: Ժ·Բ:

Մարկ. 9. 33: Յայնմ ‖ աւուր մատեան աշակերտքն առ յս՝ և ասեն. ո՞վ իցէ ’ի մէնջ մեծ յարքայութեն երկնից: 1
Ղուկ. 9. 46:

‖ Մար. 9. 14: *‖ Եւ կոչեալ առ ինքն յս մանուկ մի, կացոյց զնա ’ի մէջ նց: 2

*Եւ

3 * Եւ ասէ՝ ամէն ասեմ ձեզ. եթէ
ոչ դարձջիք, ‖ եւ եղիջիք իբրեւ ըզ ‖ 1. Կոր.
մանկտի, ոչ մտանիցէք յարքայու- 14. 20.
թ՟ի երկնից։

4 * Արդ՝ որ խոնարհեցուցանէ զանձն
իբրեւ զմանուկս զայս՝ նա է մեծ յար-
քայութ՟ն երկնից։

5 * Եւ որ ոք ընկալցի մանուկ մի այս-
պիսի յանուն իմ, զիս ընդունի։

6 * ‖ Եւ որոք գայթագղեցուսցէ զմի ‖ Մարկ.
'ի փոքրկանցս յայսցանէ յիս հաւա- 9. 41.
տացելոց՝ լաւ է նմա եթէ կախիցի Ղուկ.
երկան իշոյ ը՟ պարանոց նոր՟՝ եւ ընկղ- 17. 2.
մեսցի 'ի խորս ծովու։

7 * Վայ աշխարհի 'ի գայթագղութ՟ց.
հարկ է գալ գայթագղութ՟ց. բայց
վայ մարդոյն այնմիկ՝ յորոյ ձեռն գայ-
ցէ գայթագղութ՟ի։

8 * ‖ Եթէ ձեռն քո կամ ոտն գայ- ‖ Մատ.
թագղեցուցանէ զքեզ՝ հա՛տ զնա՝ 5. 30.
եւ ընկեա՛ 'ի քէն. լաւ իցէ քեզ միա- Մարկ.
ձեռանի կ՟մ կաղ մտանել 'ի կեանս, 9. 42.
քան թէ երկուս ձեռս եւ երկուս ոտս
ունիլ, եւ անկանիլ 'ի հուրն յաւի-
տենական։

9 * Եւ եթէ ակն քո գայթագղեցու-

ցանէ զքեզ, խլեա՛ զնա և ընկեա՛
'ի քէն. լաւ իցէ քեզ միականի
մտանել 'ի կեանս. քան երկուս աչս
ունիլ՝ և անկանիլ 'ի գեհեն հրոյն։
Զգ։ * Զգոյշ լերուք՝ մի՛ արհամարհիցէք 10
զմի 'ի փոքրկանցս յայսցանէ.
‖Ծննդ. ասեմ ձեզ. ‖ զի հրեշտակք նոցա յեր-
48. 16։ կինս հանապազ տեսանեն զերեսս
Սաղմ. հօր իմոյ որ յերկինս է։
33. 18։ *‖ Զի եկն որդի մարդոյ կեցուցանել 11
‖Ղուկ. զկորուսեալն։
19. 10։ *‖ Զի՞նչ թուի ձեզ. եթէ լինիցի 12
‖Ղուկ. մարդոյ հարիւր ոչխար՝ և մոլո-
15. 4։ րիցի մի 'ի նոցանէ, ո՞չ թողուցու
զիննսուն և զինն ոչխարն 'ի լերինս.
և երթիցէ խնդրիցէ զմոլորեալն։
* Եւ եթէ լինիցի գտանել զնա. 13
ամէն ասեմ ձեզ. զի ուրախ լինի 'ի
վ՟ն՟ առաւել՝ քան 'ի վ՟ իննսուն
և իննուցն, որք չիցեն մոլորեալ։
* Այսպէս ոչ են կամք առաջի հօր 14
իմոյ՝ որ յերկինս է՝ եթէ կորիցէ մի
'ի փոքրկանցս յայսցանէ։
‖Ղևտ. *‖ Եւ եթէ մեղիցէ քեզ եղբայր քո՝ 15
19. 18։ երթ յանդիմանեա՛ զնա՝ յորժամ
Սիրաք. դու և նա միայն իցէք. եթէ լուի-
19. 13։

ցէ քեզ, շահեցար զեղբայր քո։ Ղուկ.
16* Ապա թէ ոչ լուիցէ քեզ. առ ը̅դ 17. 3։
քեզ մի եւս՝ կամ երկուս. ‖ զի ՚ի Յակոբ.
բերանոյ երկուց եւ երից վկայից 5. 19։
հաստատեսցի ամ̅ բան։ ‖2 Օրէ.
17* ‖ Իսկ եթէ նց̅ ոչ լուիցէ, ասաս- 19. 15։
ջիր յեկեղեցւոջ. ապա թէ եւ եկե- Յոհան.
ղեցւոյն ոչ լուիցէ. եղիցի քեզ իբ- 8. 17։
րեւ զհեթանոսն եւ զմաքսաւոր։ 2. Կորն.
18* ‖ Ամէն ասեմ ձեզ. զոր կապիցէք 13. 1։
յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս. Եբր.
եւ զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի 10. 28։
արձակեալ յերկինս։ Յոհան.
19* Դարձեալ ասեմ ձեզ. եթէ եր- 8. 17։
կու ՚ի ձէնջ միաբանեսցին յերկրի վս̅ ‖1. Կորն.
ամ̅՝ իրաց. զինչ եւ խնդրեսցեն՝ ե- 5. 9։
ղիցի նց̅ ՚ի Հօրէ իմմէ՝ որ յերկինս է։ 2. Թեսա.
20* Զի ուր իցեն երկու կամ՝ երեք 3. 14։
ժողովեալ յանուն իմ, անդ եմ՝ ես ‖ Յոհ.
՚ի մէջ նց̅։ 20. 23։
21* Յայնժամ մատեաւ առ նա պետ-
րոս՝ եւ ասէ. ‖ տէ՛ր՝ քանի՞ցս անգամ ‖ Ղուկ
եթէ մեղիցէ ինձ եղբայրն իմ, եւ 17. 4։
թողից նմա. մինչեւ յեօթն ան-
գամ։
22* Ասէ ցնա յս̅. ո՛չ ասեմ քեզ՝ թէ

մինչև ցեօթնանգամ · այլ մինչև յեօթանասնեկին եօթն :

23 *Վ՟ա այսորիկ նմանեցաւ արքայութ՟ի երկնից առն թագաւորի, որ կամեցաւ համար առնուլ 'ի մէջ ծառայից իւրոց :

24 *Եւ իբրև սկսաւ առնուլ՝ մատուցաւ առ նա պարտապան մի բիւր քանքարոյ :

25 * Իբրև ոչ ունէր հատուցանել՝ հրամայեաց զնա վաճառել տ՟րն նր՟ · և զկին նր՟ և զորդիս՝ և զ՟ամ որ զինչ և ունիցի՝ և հատուցանել :

26 *Եւ անկեալ ծառայն երկիր պագանէր նմա և ասէր · երկայնամիտ լեր առ իս՝ և զ՟ամ հատուցից քեզ :

27 *Գթացեալ տ՟ր ծառային այնորիկ՝ արձակեաց զնա · և զփոխն եթող նմա :

28 *Եւ ելեալ ծառայն այն եգիտ զմի 'ի ծառայակցաց իւրոց · որ պարտէր նմա հարիւր դահեկան · և կալեալ զնա խեղդէր՝ և ասէր · հատո՛ ինձ, զոր պարտիս :

29 *Արդ՝ անկեալ ծառայակիցն առ ոտս նր՟ աղաչէր զնա և ասէր՝ եր-

կայնամիտ լեր առ իս՝ և հատուցից քեզ ։

30 * Եւ նա ոչ կամէր․ այլ չոգաւ էարկ զնա ՚ի բանտ՝ մինչև հատուսցէ զպարտսն ։

31 * Իբրև տեսին ծառայակիցքն, որքինչ եղեն, տրտմեցան յոյժ․ և եկեալ ցուցին տ̃ն իւրեանց զա̃մ որքինչ եղեն ։

32 * Յայնժամ կոչեաց զնա տ̃րն իւր և ասէ․ ծառայ չար․ զա̃մ րզպարտսն թողի քեզ՝ վ̃ս զի աղաչեցեր զիս ։

33 * Իսկ արդ՝ ո՞չ էր պարտ և քեզ ողորմիլ ծառայակցին քում, ո̃պ և ես քեզ ողորմեցայ ։

34 * Եւ բարկացեալ տ̃րն ն̃ր մատնեաց զնա դահճաց, մինչև հատուսցէ զա̃մ զպարտսն ։

35 * ‛Նոյնպէս և հայր իմ որ յերկինս է՝ արասցէ ձեզ, եթէ ոչ թողուցուք իւրաքանչիւր եղբօր իւրում ՚ի սրտից ձերոց զյանցանս ն̃ց ։

* * *

ԳԼ: ԺԹ:

ՕՆ: Եւ եղեւ՝ երբեւ կատարեաց յս̃ 1
զբանս զայսոսիկ, փոխեցաւ
‖Մարկ. 'ի Գալիլեէ՝ ‖ եւ եկն 'ի սահմանս
10. 1: Հրէաստանի յայնկոյս Յորդանանու:
* Եւ գնացին զհետ նր̃ ժողովուրդք 2
բազումք՝ եւ բժշկեաց զն̃ա անդ:
‖Մարկ. * ‖ Եւ մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն, 3
10. 2: փորձէին զնա, եւ ասէին. եթէ
արժան իցէ ուրեք արձակել զկին
իւր ը̃ս ա̃մ՝ վնասու:
* Պատասխանի ետ նց̃ եւ ասէ. չիցէ 4
‖Ծննդ. ընթերցեալ ձեր՝ թէ ‖ որ հաստատեացն
1. 27: 'ի սկզբանէ՝ արու եւ էգ արար
զն̃ս, եւ ասէ:
‖Ծննդ. * ‖ Վս̃ այսորիկ թողցէ այր զհայր 5
2. 24: եւ զմայր՝ եւ երթիցէ զհետ կնոջ
1. Կորն. իւրոյ. եւ եղիցին երկոքեան 'ի մարմին
6. 16: մի:
Եփես. * Ապաուրեմ̃ն ոչ են երկու՝ այլ մի 6
5. 31: մարմին. արդ զոր ա̃ծ զուգեաց՝
մարդ մի մեկնեսցէ:
‖2Օրէն. * Ասեն ցնա՝ ‖ իսկ մովսէս ընդէ՞ր 7
24. 1: պատուիրեաց մեզ տալ թուղթ
մեկնելոյ՝ եւ արձակել:

* Ասէ

8 * Ասէ ցնոսա. մովսէս վասն խստասրտութեան ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր. այլ ՚ի սկզբանէ ոչ եղև այնպէս ։

9 * ‖ Բայց ասեմ ձեզ՝ զի ամենայն որ արձակեսցէ զկին իւր և ոչ վասն պոռնկութեան, և առնիցէ այլ՝ շնայ. և որ զարձակեալն առնիցէ՝ շնայ ։ ‖ Մտթ. 5. 32. Մարկ. 10. 11.

10 * Ասեն ցնա աշակերտքն իւր. եթէ այդպէս ինչ վնաս իցէ առն ընդ կին, լաւ է չամուսնանալ ։ Ղուկ. 16. 18. 1. Կորն. 7. 10.

11 * Եւ նա ասէ ցնոսա՝ ոչ ամենեքեան բաւական են այդմ բանի, այլ որոց տուեալ է ։

12 * Զի են ներքինիք՝ որք յորովայնէ մօր իւրեանց ծնան այնպէս. և են ներքինիք. որք ՚ի մարդկանէ եղեն ներքինիք. և են ներքինիք՝ որք զանձինս իւրեանց արարին ներքինիս վասն արքայութեան երկնից. որ կարօղ է տանել տարցի ։

13 * ‖ Յայնժամ մատուցան առ նա մանկտի. զի ձեռն դիցէ ՚ի վերայ նոցա և աղօթս արասցէ. և աշակերտքն նոցա սաստէին նոցա ։ ‖ Մարկ. 10. 13. Ղուկ. 18. 15.

14 * Ասէ յիսուս ‖ թոյլ տուք մանկտ- ‖ Մտթ. 18. 3.

տուք՝ եւ մի արգելուք զդոսա գալ
առ իս, զի այդպիսեաց է արքայ-
ութիւն երկնից:

* Եւ եդեալ ձեռն ՚ի վր̃ նց̃ գնաց 15
անտի:

Ծ. Ծ: *‖ Եւ ահա մատուցեալ ոմն առ նա, 16
ասէ, վարդապետ բարի. զի՞նչ բարի
‖ Մարկ. գործեցից՝ զի ընդունիցիմ զկեանսն
10. 17: յաւիտենականս:

Ղուկ. * Եւ նա ասէ ցնա. զի՞ հարցանես 17
18. 18: զիս զբարւոյ. մի է բարի. եթէ կա-
միս ՚ի կեանսն յաւիտենականս մտա-
նել՝ պահեա զպատուիրանսն:

‖ Ելից. * Ասէ ցնա՝ զո՞րս. ասէ ցնա յս̃. ‖ 18
20. 13: զմի սպանաներ՝ եւ մի շնար՝ եւ մի
գողանար՝ եւ մի սուտ վկայեր:

* Պատուեա զհայր քո եւ զմայր. եւ 19
սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ զանձն
քո:

* Ասէ ցնա պատանին, զայդ ամ̃ 20
պահեցի ՚ի մանկութենէ իմմէ. արդ
իւի՞ք պակաս իցեմ:

* Ասէ ցնա յս̃. եթէ կամիս կա- 21
տարեալ լինել, երթ՝ վաճառեա
զինչս քո՝ եւ տուր աղքատաց. եւ ունի-
ցիս գանձս յերկինս. եւ եկ զկնի իմ:

*Իբ-

22 * Իբրեւ լուաւ պատանին զբանն, գնաց տրտմեալ, զի ունէր ստացուածս բազումս ։

23 * Ասէ յս՟ ցաշակերտսն · ամէն ասեմ ձեզ · զի դժուարաւ մտցէ մեծատունն յարքայութ՟ին երկնից ։

24 * Դարձեալ ասեմ ձեզ · դիւրին է մալխոյ մտանել ընդ ծակ ասղան՝ քան մեծատանն յարքայութ՟ի ա՟յ մտանել ։

25 * Իբրեւ լուան աշակերտքն՝ զարմացան յոյժ · եւ ասեն, իսկ ո՛ կարիցէ ապրիլ ։

26 * Հայեցաւ ՚ի նո՟ յս՟ եւ ասէ · առ ՚ի մարդկանէ այդ անկար է · այլ առ յա՟յ ա՟մ ինչ զօրաւոր ։

27 * Յայնժամ պատասխանի ետ պետրոս եւ ասէ ցնա · աւասիկ մեք թողաք զա՟մ եւ եկաք զկնի քո · արդ զի՛նչ լինիցի մեզ ։

28 * Ասէ ցնո՟ յս՟ · ամէն ասեմ ձեզ · զի դուք՝ որք եկիք զկնի իմ, ՚ի միւսանգամ գալստեան՝ յորժամ նստցի որդի մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց, նստջի՛ք եւ դուք յերկոտասան աթոռ դատել զերկոտասան ազգն ի՟ղի ։

* Եւ ամ̃ որոք եթող զտուն, կամ զեղբարս՝ կամ զքորս՝ կամ զհայր՝ կամ զմայր՝ կամ զկին՝ կամ զորդիս՝ կամ զագարակս վն̃ անուան իմոյ, հարիւրապատիկ առցէ՝ և զկեանսն յաւիտենականս ժառանգեսցէ: 29

‖ Մտթ. 20. 16: Մարկ. 10. 31: Ղուկ. 13. 30:

* ‖ Բազումք եղիցին առաջինք յետինք՝ և յետինք առաջինք: 30

ԳԼ. Ի.

Քանզի նման է արքայութիւն երկնից առն տանուտեառն. որ ել ընդ առաւօտս ՚ի վարձու ունել մշակս յայգի իւր: 1

* Եւ եհարկ վարձս մշակացն աւուրն դահեկան. և առաքեաց զնս̃ յայգի իւր: 2

* Եւ ելեալ զերրորդ ժամու՝ ետես այլս՝ զի կային դատարկ ՚ի հրապարակս: 3

* Ասէ և ցնս̃, երթայք և դուք յայգի իմ. և որ ինչ արժան իցէ՝ տաց ձեզ: 4

* Գնացին և նք̃. և դարձեալ ելեալ զվեց ժամու՝ և զինն ժամու՝ արար նոյնպէս: 5

* Եւ

6 * Եւ զմետասաներորդ ժամու ելեալ եգիտ այլս, զի կային դատարկ, ասէ եւ ցնս՟՝ ընդէ՞ր կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկ։

7 * Ասեն ցնա՝ զի ոչոք կալաւ զմեզ 'ի վարձու. ասէ ցնս՟՝ երթա՛յք եւ դուք յայգի իմ. եւ որինչ արժան է, առնուցուք։

8 * Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ՝ ասէ տ՟ր այգւոյն ցգաւառապետ իւր. կոչեա՛ զմշակսն՝ եւ տո՛ւր նոցա վարձս՝ սկսեալ 'ի յետնոցն մինչեւ ցառաջինսն։

9 * Իբրեւ եկին որք զմետասաներորդ ժամուն, առին մէն մի դահեկան։

10 * Եկեալ եւ առաջինքն համարէին թէ աւելի առնուցուն. եւ առին մէն մի դահեկան եւ նոքա։

11 * Իբրեւ առին, տրտո՛նջէին զտանուտեառնէն։

12 * Եւ ասէին՝ թէ դոքա յետինքդ մի ժամ՝ գործեցին՝ եւ հաւասարակորդս մեզ արարեր զդոսա. որք ընդ ծանրութ՟ի աւուրն բարձաք եւ ընդ տօթ։

13 * Նա պատասխանի ետ միում՝ 'ի նոցանէ եւ ասէ. ընկե՛ր՝ չզրկեմ զքեզ.

ո՞չ դահեկանի միոջ սակ արկեր
ընդ իս:

* Առ զքոյդ՝ և երթ. եթէ կամիմ 14
յետնոցս տալ՝ ո՟պ և քեզ:

* Ո՞չ եթէ չիցէ ինձ իշխանութի՞ն յիմս 15
|| Վեր. առնել զինչ և կամիմ. կ՟մ թէ ակն
19. 30: քո չար է. զի ես առատ եմ:

Մարկ. * || Այսպէս եղիցին յետինք առաջինք՝ 16
10. 31: և առաջինք յետինք. զի բա-
Ղուկ. զումեն կոչեցեալք, և սակաւ են
13. 30: ընտրեալք:

ՕԼ * || Իբրև ելանէր յ՟ս յե՟մ՝ էառ 17
զերկոտասանսն առանձինն. և 'ի
|| Մարկ. ճանապարհին ասէ ցն՟ս:
10. 32: * Ահաւասիկ ելանեմք յե՟մ, և որդի 18
Ղուկ. մարդոյ մատնեսցի քահանայապետիցն՝
18. 31: և դպրաց, և դատապարտեսցեն
զնա 'ի մահ:

* Եւ մատնեսցեն զնա հեթանոսաց՝ 19
այպանել՝ և հարկանել՝ և 'ի
խաչ հանել, և յերիր աւուր յարիցէ:

|| Մարկ. * || Յայնժամ մատեաւ առ նա մայր 20
10. 35: որդւոյն զեբեդեայ որդւովքն իւրովք
հանդերձ, երկիր պագանէր՝
և խնդրէր ինչ 'ի նմանէ:

* Եւ

21 * Եւ նա ասէ ցնա, զի՞նչ կամիս. ասէ ցնա. ասա՛, զի նստցին սոքա երկու որդիքս իմ, մի ընդ աջմէ քումմէ՝ եւ մի ընդ ահեկէ յարքայութե̃ն քում։

22 * Պատասխանի ետ յս̃ եւ ասէ. ո՛չ գիտէք զի՞նչ խնդրէք. կարէ՞ք ըմպել զբաժակն, զոր ես ըմպելոցն եմ. կամ զմկրտութիւնն՝ զոր ես մկրտելոցն եմ, մկրտել; ասեն ցնա՝ կարող եմք։

23 * Ասէ ցնս̃ յս̃. զբաժակն իմ ըմպիցէք. եւ զմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոց եմ, մկրտիցիք. բայց նստուցանել ընդ աջմէ եւ ընդ ահեկէ իմմէ՝ ո՛չ է իմ տալ, այլ որոց տուեալ է՚ի հօրէ իմմէ։

24 * ‖ Եւ լուեալ տասանցն՝ բարկացան ՚ի վր̃ երկուցն եղբարց։ ‖ Մարկ. 10. 41։

25 * ‖ Յս̃ կոչեաց զնս̃ առ ինքն եւ ասէ. գիտէք, զի իշխանք ազգաց տիրեն նց̃. եւ մեծամեծքն իշխեն նց̃։ ‖ Ղուկ. 22. 25։

26 * Ո՛չ այնպէս իցէ եւ ՚ի ձերում միջի. այլ որ կամիցի ՚ի ձէնջ մեծ լինել՝ եղիցի ձեր պաշտօնեայ։

27 * Եւ որ կամիցի ՚ի ձէնջ առաջին

լինել՝ եղիցի ձեր ծառայ։

‖Փիլիպ. 2. 7. * ‖ Ո͞պ որդի մարդոյ ոչ եկն պաշտօն առնուլ՝ այլ պաշտել. և տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց։ 28

Ճ.Կ. *‖ Եւ յելանելն ն͞ց յերիքովէ գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բազումք։ 29

‖ Մարկ. 10. 46. Ղուկ. 18. 35. * Եւ ահա կոյրք երկու նստէին առ ճանապարհաւն. իբրև լուա՛ն թէ յ͞ս անցանէ՝ աղաղակեցին և ասեն, ողորմեա՛ մեզ յ͞ս որդի դաւթի։ 30

* Եւ ամբոխն սաստեաց նոցա՝ զի լռեսցեն. և ն͞ք ևս առաւել աղաղակէին և ասէին, տէ՛ր՝ ողորմեա՛ մեզ որդի դաւթի։ 31

* Ոտեղի էառ յ͞ս՝ կոչեաց զն͞ս և ասէ՝ զի՞նչ կամիք՝ զի արարից ձեզ։ 32

* Ասեն ցնա՝ տէ՛ր՝ զի բացցին աչք մեր։ 33

* Եւ գթացեալ յ͞ս մերձեցաւ յաչս ն͞ց. և վաղվաղակի տեսին, և գնացին զհետ ն͞ր։ 34

⁂

ԳԼ:

ԳԼ ։ ԻԱ ։

1 Իբրեւ ‖ մօտ եղեն յէմ, եւ եկին 'ի բեթփագէ մերձ 'ի լեառն ձիթենեաց, յայնժամ յս առաքեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց ։ ‖ Մարկ. 11. 1։ Ղուկ. 19. 29։

2 * Եւ ասէ ցնս․ երթա՛յք 'ի գեօղդ՝ որ առաջի ձեր է․ եւ անդէն գտանէք էշ կապեալ՝ եւ յաւանակ ընդ նմին․ լուծէ՛ք ածէ՛ք ինձ ։

3 * Եւ եթէ ոք ասիցէ ինչ ձեզ, ասասջի՛ք, եթէ տն իւրեանց պիտոյ են․ եւ վաղվաղակի առաքեսցէ զնս ։

4 * Բայց այս ամ՝ եղեւ՝ զի լցցի բան մարգարէին՝ որ ասէ ։

5 * ‖ Ասացէք դստեր սիոնի, ահա թագաւոր քո գայ քեզ հեզ, հեծեալ յէշ եւ յաւանակի իշոյ ։ ‖ Եսայ. 62. 11։ Զաք. 9. 9։ Յոհ. 12. 15։

6 * Գնացին աշակերտքն, եւ արարին որպէս հրամայեաց նց յս ։

7 * Եւ ածին զէշն եւ զյաւանակն․ եւ արկին զնոքօք զձորձս իւրեանց՝ եւ նստաւ 'ի վն նց ։

8 * Եւ բազում ժողովուրդք տարածեցին զհանդերձս իւրեանց 'ի ճանապարհին․ եւ այլք հատանէին ոստս

'ի

'ի ծառոց՝ և տարածանէին 'ի ճա-
նապարհին։
* Եւ ժողովուրդքն՝ որք առաջին և 9
զկնի երթային, աղաղակէին և ա-
‖ Սաղմ· ասէին· օրհնութի՟ւն որդւոյ դաւթի· ‖
117· 26։ օրհնեալ որ գայ յանուն տ՟ն· օրհ-
Մարկ· նութի՟ւն 'ի բարձունս։
11· 9։ * Եւ 'ի մտանելն ն՟ր յե՟մ՝ դղր- 10
Ղուկ· դեցաւ քաղաքն ա՟մ· և ասէ՝ ո՟վ
19· 38։ իցէ սա։
*Եւ ժողովուրդքն ասէին՝ սա է մար- 11
գարէն յ՟ս՝ որ 'ի նազարեթէ գալի-
լեացւոց։
‖ Մարկ· * ‖ Եւ եմուտ յ՟ս 'ի տաճարն՝ և ե- 12
11· 15։ հան արտաքս զամենեսին, որք վա-
Ղուկ· ճառէինն և գնէին 'ի տաճարի անդ·
19· 45։ և զսեղանս հատավաճառացն կոր-
Յոհան· ծանեաց, և զաթոռս աղաւնեվա-
2· 14։ ճառացն։
‖ [illegible] * Եւ ասէ ցն՟ս՝ գրեալ է՝ ‖ տուն իմ 13
14· 25։ տուն աղօթից կոչեսցի, և դուք ա-
Եսայ· րարէք զդա այր աւազակաց։
56· 7։ *Եւ մատեան առ նա կոյրք և կաղք 14
Երեմ· 'ի տաճարին, և բժշկեաց զն՟ս։
7· 11։ * Իբրև տեսին քահանայապետքն 15
Ղուկ· և դպիրքն զսքանչելիսն՝ զոր արար,
19· 40։ և

և զմանկտւոյն՝ որք աղ՟կէին 'ի տաճարին, և ասէին, օրհնութի՟ն որդւոյ դաւթի. բարկացան։

16* Եւ ասեն ցնա. լսե՞ս, զի՞նչ ասեն դոքա. ասէ ցն՟ս յ՟ս այո՛. չիցէ ընթերցեալ ձեր՝ ‖ թէ 'ի բերանոյ տղայոց և ստնդիեցաց կատարեցեր զօրհնութի՟ն։ ‖ Սաղմ. 8. 3։

17* Եւ թողեալ զն՟ս՝ ել արտաքոյ քաղաքին 'ի բեթանիա, և անդ ագաւ։

Ը.Ճ։

18* Եւ այգուցն իբրև դարձաւ անդրէն 'ի քաղաքն՝ քաղցեաւ։

19* ‖ Եւ տեսեալ թզենի մի 'ի վ՟ր ճանապարհին՝ եկն 'ի նա՝ և ոչինչ եգիտ 'ի նմա, բայց միայն տերև. և ասէ ցնա, մի այսուհետև 'ի քէն պտուղ եղիցի 'ի յաւիտեան. և առժամայն չորացաւ թզենին։ ‖ Մարկ. 11. 13։

20* ‖ Իբրև տեսին աշակերտքն՝ զարմացան և ասեն, թէ զիա՞րդ վաղվաղակի ցամաքեցաւ թզենին. ‖ Մարկ. 11. 20։

21* Պատասխանի ետ յ՟ս և ասէ ցն՟ս, ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ունիցիք հաւատս՝ և ոչ երկմտիցիք՝ ոչ միայն թզենւոյդ առնիցէք, այլ թէպէտ

և լերինդ ասիցէք՝ բարձիր, և անկիր ՚ի ծով. եղիցի:
‖ Մտթ. 7.7: *‖ Եւ զա՟մ ինչ՝ զոր և խնդրիցէք 22
յաղօթս հաւատովք, առնուցուք:
Մարկ. 11.24: 1. Յօհ. 3.22: * Եւ իբրև եկն ՚ի տաճարն, մա- 23
տեան առ նա՝ մինչդեռ ուսուցա-
նէր, քահանայապետքն և ծերք ժո-
ղովրդեանն՝ և ասեն. ‖ որո՞վ իշխա-
‖ Մարկ. 11.28: նութ՟ե առնես զայդ. և ո՞վ ետ քեզ
զիշխանութ՟ինդ զայդ:
Ղուկ. 20.2: * Պատասխանի ետ յ՟ս և ասէ ցն՟ս: 24
հարցից և ես զձեզ բան մի, զոր թէ
ասիցէք ինձ, և ես ձեզ ասացից ո-
րով իշխանութ՟ե առնեմ զայս:
* Մկրտութ՟ին յովհաննու ուստի՞ էր. 25
յերկնից՝ թէ ՚ի մարդկանէ. և նոքա
խորհէին ընդ միտս և ասէին:
* Եթէ ասեմք յերկնից, ասէ ցմեզ. 26
իսկ ը՟նէր ոչ հաւատացէք նմա. և ե-
թէ ասեմք ՚ի մարդկանէ՝ երկնչիմք
‖ Մտթ. 14.5: ՚ի ժողովրդենէն. ‖ զի ամենեքին զյով-
հաննէս իբրև զմարգարէ ունէին:
* Պատասխանի ետուն յ՟սի և ասեն. 27
ոչ գիտեմք. ասէ ցն՟ս և նա, և ոչ
ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութ՟ե առ-
նեմ զայս:

* Բայց

28* Բայց զի՞նչ թուի ձեզ • առն
միոջ էին երկու որդիք • և մատու-
ցեալ առ առաջինն ասէ • որդեակ՝
երթ այսօր գործեա՛ յայգւոջ ։

29* Նա պատասխանի ետ և ասէ • եր-
թամ՝ տէր • և ո՛չ չոգաւ ։

30* Մատուցեալ և առ միւսն՝ և ասէ
նոյնպէս • նա պատասխանի ետ և
ասէ՝ ո՛չ կամիմ • բայց յետոյ զղջա-
ցաւ՝ և չոգաւ յայգին ։

31* Ո՞ յերկոցունց արար զկամս
հօրն • ասեն՝ յետինն • ասէ ցնս̃ յս̃ •
ամէն ասեմ ձեզ • զի մաքսաւորք և
պոռնիկք յառաջեսցեն քան զձեզ
յարքայութիւն երկնից ։

32* Զի եկն յովհաննէս ճանապար-
հաւ արդարութեան և ո՛չ հաւատացէք
նմա • և մաքսաւորք և պոռնիկք հա-
ւատացին նմա • և դուք տեսէք՝ և ո՛չ
զղջացայք յետոյ հաւատալ նմա ։

33* Այլ առակ լուարուք • ‖ այր մի էր
տանուտէր՝ որ տնկեաց այգի • և
ցանգով պատեաց զնա՝ և փորեաց ՚ի
նմա հնձան • և շինեաց աշտարակ •
և ետ զնա ցմշակս • և գնաց ՚ի տար
աշխարհ ։

Իգ.

‖ Եսայ. 5. 1։
Երեմ. 2. 21։
Մարկ. 12. 1։
Ղուկ. 20. 9։

* Իբրեւ մերձեցաւ ժամանակ պտղոյ՝ առաքեաց զծառայս իւր առ մշակսն՝ առնուլ զպտուղս նր̃ : 34

* Եւ կալեալ մշակացն զծառայս նր̃, զոմն տանջեցին, զոմն սպանին, զոմն քարկոծեցին : 35

* Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բազում քան զառաջինսն, եւ արարին նց̃ նոյնպէս : 36

* Յետոյ առաքեաց առ նս̃ զորդի իւր, եւ ասէ. Թերեւս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմմէ : 37

* Իսկ մշակքն իբրեւ տեսին զորդին, ասեն ը̃ միտս՝ ‖ Սա է ժառանգն. եկայք սպանցուք զսա. եւ կալցուք զժառանգութ̃ի սորա : 38
‖ Մատթ. 26. 3: և 27. 1: Յովհան. 11. 53:

* Եւ առեալ հանին զնա արտաքոյ քան զայգին՝ եւ սպանին : 39

* Ա՞րդ յորժամ եկեսցէ տր̃ այգւոյն՝ զինչ արասցէ մշակացն այնոցիկ : 40

* Ասեն ցնա, զչարսն չարաւ կորուսցէ, եւ զայգին տացէ այլոց մշակաց, որք տացեն նմա զպտուղս ’ի ժամու իւրեանց : 41

* Ասէ ցնս̃ յս̃. Չիցէ՞ երբէք ըն- 42

Է Թեր-

Թերցեալ ձեր ’ի գիրս. || զվէմն՝ || Սաղմ.
զոր անարգեցին շինողքն, նա եղեւ 117. 22.
գլուխ անկեան. ’ի տ՟նէ եղեւ այս. Գործ.
եւ է սքանչելի յաչս մեր։ 4. 11.
43 * Վ՟ս այսորիկ ասեմ՝ ձեզ՝ զի բարձ- Հռով.
ցի ’ի ձէնջ արքայութիւն այ՟. եւ տա- 9. 33.
ցի ազգի, որ առնիցէ զպտուղս ն՟ր։ 1. Պետ.
44 * Եւ որ անկցի ’ի վ՟ր վիմիս այսո- 2. 7.
րիկ, փշրեսցի, եւ յոյր վ՟ր անկցի,
հոսեսցէ զնա։
45 * Իբրեւ լուան քահանայապետքն՝
եւ դպիրք՝ եւ փարիսեցիք զառակս
ն՟ր, գիտացին թէ վ՟ս ն՟ց ասաց։
46 * Եւ խնդրէին զնա ունել, բայց
երկեան ’ի ժողովրդոյն, քանզի իբ-
րեւ զմարգարէ ունէին զնա։

ԳԼ. ԻԲ.

1 Դարձեալ պատասխանի ետ յս՟՝ Լ. Գ.
եւ ասէ ցն՟ս առակօք։
2. * || Նմանեցաւ արքայութ՟ի երկնից || Ղուկ.
առն թագաւորի, որ արար հար- 14. 16.
սանիս որդւոյ իւրում։ Յայտ.
3 * Եւ առաքեաց զծառայս իւր կո- 19. 9.
չել զհրաւիրեալսն ’ի հարսանիս, եւ
ոչ կամեցան գալ։

*Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս՝ 4
և ասէ. ասացէք հրաւիրելոցն. ահաւասիկ զճաշ իմ պատրաստեցի,
զուարակք իմ և պարարակք զենեալ են. և ամենայն ինչ պատրաստ է.
եկայք 'ի հարսանիսս ։

*Եւ նոքա յուլացեալ գնացին. ոմն 5
յագարակ իւր. և ոմն 'ի վաճառ իւր։

*Եւ այլք կալեալ զծառայս նորա՝ 6
թշնամանեցին, և սպանին ։

*Իսկ թագաւորն իբրև լուաւ՝ 7
բարկացաւ. և առաքեաց զզօրս իւր
և սատակեաց զսպանողսն զայնոսիկ՝
և զքաղաքն նոցա այրեաց ։

*Յայնժամ ասէ ցծառայս իւր. 8
հարսանիքս պատրաստ են, և հրաւիրեալքն չէին արժանի ։

*Արդ՝ երթայք յանցս ճանապարհաց. 9
և զորս միանգամ գտանիցէք՝
կոչեցէք 'ի հարսանիսս ։

*Եւ ելեալ ծառայքն 'ի ճանապարհս, 10
ժողովեցին զամենեսեան. զորս և
գտին զչարս և զբարիս. և լցան հարսանիքն բազմականօք ։

*Եւ մտեալ թագաւորն հայել բզ 11
բազմականօքն, ետես անդ այր մի՝

որոյ ոչ էր զգեցեալ հանդերձ հարսանեաց ։

12 * Եւ ասէ ցնա ․ ընկեր՝ զիա՞րդ մտեր այսր ․ զի ոչ ունէիր հանդերձ հարսանեաց ․ և նա պապանձեցաւ ։

13 * Յայնժամ ասէ թագաւորն ցպաշտօնեայսն ․ ‖ կապեցէք զդորա զոտս և զձեռս , և հանէք զդա ՚ի խաւարն արտաքին ․ անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց ։ ‖ Մէր· 8. 12: և 13. 42: Մայր· 25. 30:

14 * Զի բազումք են կոչեցեալք , և սակաւք են ընտրեալք ։

ԻՆ·

15 * ‖ Յայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն առին խորհուրդ զնմանէ , թէ ոպ դնիցեն նմա որոգայթ բանիւք ․ ‖ Մարկ· 12. 13: Ղուկ· 20. 20:

16 * Եւ առաքեն առ նա զաշակերտսն իւրեանց հերովդիանոսօքն հանդերձ՝ և ասեն ․ վարդապետ , գիտեմք զի ճշմարիտ ես ․ և զճանապարհն այ ճշմարտութբ ուսուցանես , և ոչ է քեզ փոյթ զումեքէ ․ և ոչ հայիս յերեսս մարդոյ ։

17 * Արդ՝ ասա մեզ՝ զիա՞րդ թուի քեզ ․ պա՞րտ է հարկս տալ կայսեր թէ ոչ ։

18 * Գիտաց յս զչարամանկութիւնս նո-

նց՟. և ասէ. զի՞ փորձէք զիս կեղ-
ծաւորք:
* Ցուցէք ինձ զդահեկան հարկին. 19
և նք՟ մատուցին նմա դահեկան մի:
* Եւ ասէ ցնս՟ յս՟. ո՞յր է պատկերս 20
այս կամ գիր:
* Ասեն՝ կայսեր. յայնժամ ասէ 21
‖ Հռոմ. ցնս՟. ‖ երթա՛յք՝ տուք զկայսերն,
13. 7: կայսեր. և զայ՟ն՝ այ՟:
* Իբրև լուան՝ զարմացան. և թո- 22
ղին զնա և գնացին:
* Յայնմ աւուր մատեան առ նա 23
‖ Գործ. սադուկեցիքն, որք ասէին թէ ‖ չիք
23. 6: յարութի՟, հարցին ցնա:
* Եւ ասեն, վա՛րդապետ՝ մովսէս ա- 24
‖ 2. Օրէ սաց՝ ‖ եթէ ոք մեռցի անորդի, ա-
2. 56: ռասցէ զկին նր՟ եղբայր իւր. և յա-
Մարկ. րուսցէ զաւակ եղբօր իւրում:
12. 19: * Էին առ մեզ եղբարք եօթն. ա- 25
Ղուկ. ռաջինն արար կին՝ և մեռաւ. և
20. 28: զի ո՛չ ունէր զաւակ, եթող զկինն
իւր եղբօր իւրում:
* Նոյնպէս և երկրորդն, և երր՟դն, 26
մինչև ցեօթներորդն:
* Յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն: 27
* Արդ՝ 'ի յարութե՟ն ո՞յր յեօթանցն 28
եղի-

եղիցի նա կին. զի ամենեքին կալան զնա կին:

29* Պատասխանի ետ նց՟ յս՟ և ասէ. մոլորեալ էք՝ ոչ գիտէք զգիրս՝ և ոչ զզօրութիւն այ՟:

30* Զի ՚ի յարութեան ոչ կանայս առնեն՝ և ոչ արանց լինին. այլ են իբրև զհրեշտակս յերկինս:

31* Բայց վս՟ յարութեան մեռելոց չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր զասացեալն ձեզ յայ՟:

32* ‖ Ես եմ ած՟ աբրահամու՝ ած՟ իսահակայ՝ և ած՟ յակոբայ. և չէ՛ ած՟՝ ած՟ մեռելոց՝ այլ կենդանեաց: ‖ Ելից. 3. 6.

33* Իբրև լուան ժողովուրդքն, զարմանային ընդ վարդապետութիւն նր՟:

34* Իսկ փարիսեցիքն իբրև լուան՝ եթէ պապանձեցոյց զսադուկեցիսն, ժողովեցան ՚ի միասին:

35* ‖ Եւ եհարց միոմն ՚ի նոցանէ զնա փորձելով և ասէ: ‖ Մարկ. 12. 28.

36* Վարդապետ՝ ո՞ր պատուիրանն է մեծ յօրէնս: Ղուկ. 10. 25.

37* Եւ յս՟ ասէ ցնա. ‖ Սիրեսցես զտր՟ ած՟ քո յամ՟ սրտէ քումմէ՝ և յամ՟ անձնէ քումմէ՝ և յամ՟ մտաց քոց: ‖ 2 Օրէն. 6. 5.

*Այս է մեծն և առ՟ջին պատուիրանն։ 38

‖Ղևտ. 19. 18։ *Երկրորդն նման սմին. ‖ սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո։ 39

Մարկ. 12. 31։ *Յայս երկուս պատուիրանս ամ՟ օրէնք և մարգարէք կախեալ կան։ 40

*Եւ 'ի ժողովել փարիսեցւոցն եհարց ցն՟ս՝ և ասէ։ 41

*Զիա՞րդ թուի ձեզ վս՟ ք՟ի. ո՞յր որդի է. ասեն ցնա՝ դաւթի։ 42

‖Ղուկ. 20. 41։ *Ասէ ցն՟ս յս՟. ‖ իսկ զիա՞րդ դաւիթ հոգւով կոչէ զնա տր՟՝ և ասէ։ 43

‖Սաղ. 109. 1։ *‖Ասաց տր՟ ցտր՟ իմ. նիստ ը՟ աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց։ 44

*Իսկ եթէ դաւիթ զնա տր՟ կոչէ՝ զիա՞րդ որդի նր՟ իցէ։ 45

*Եւ ոչոք կարէր տալ նմա պատասխանի բան մի. և ոչ իշխէր ոք յայնմ՝ օրէ հարցանել զնա և ոչինչ։ 46

Գ.Լ: ԻԳ.։

Ե.Օ:

Յայնժամ խօսեցաւ յս՟ ընդ ժողովուրդսն՝ և ը՟ աշակերտսն իւր. և ասէ։ 1

‖2 Եզր. 8. 4։ *Յաթոռն մովսիսի նստան ‖ դպիրքն և փարիսեցիք։ 2

*Զամ՟

3 * Զա̃մ ինչ՝ զոր ասիցեն ձեզ՝ արա-
րէք, և պահեցէք․ բայց ըստ գոր-
ծոցն նց̃ մի՛ առնէք․ զի ասեն, և ո՛չ
առնեն։

4 *‖Կապեն բեռինս ծանունս և դժ- ‖Ղուկ․
ուարակիրս․ և դնեն 'ի վերայ ուսոց 11․ 46։
մարդկան․ և մատամբ իւրեանց ոչ Գործ․
կամին շարժել զնս̃։ 15․ 10։

5 * Եւ զա̃մ զգործս իւրեանց առնեն
'ի ցոյցս մարդկան․ ‖Լայնեն զգրա- ‖2 Օրէ․
պանակս իւրեանց, և երկայնեն 6․ 8։ եւ
զքղանցս հանդերձից իւրեանց։ 22․ 12։

6 *‖Սիրեն զյառաջագահս յընթրիս, Թուոց․
և զնախաթոռս 'ի ժողովուրդս՝ և 15․ 39։
զողջոյնս 'ի հրապարակս։ ‖Մարկ․

7 * Եւ կոչել 'ի մարդկանէ՝ ռաբբի 12․ 39։
ռաբբի՛։ Ղուկ․

8 *‖Բայց դուք մի՛ զոք կոչէք վար- 11․ 43։ եւ
դապետ՝ զի մի է ձեր ուսուցիչ․ և 20․ 46։
ամենեքին դուք եղբարք էք։ ‖Յակ․

9 *‖Եւ հայր մի՛ կոչէք ձեզ յերկրի, 3․ 2։
զի ձեր մի է հայր՝ որ յերկինսն է։ ‖Մաղա․

10 * Եւ մի՛ կոչիցիք ուսուցիչք․ զի ու- 1․ 6։
սուցիչ ձեր քս̃ է։

11 * Եւ մեծն 'ի ձէնջ եղիցի ձեր
սպասաւոր։

‖Ղուկ. * ‖Որ բարձրացուցանէ զանձն՝ խո 12
14. 11: նարհեսցի · և որ խոնարհեցուցանէ
18. 14: զանձն՝ բարձրասցի։

* Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց 13
կեղծաւորաց, զի փակէք զարքայ
ութի̃ն երկնից առաջի մարդկան ·
դուք ոչ մտանէք · և որոց մտանենն՝
չտայք թոյլ մտանել։

* Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց 14
‖Մարկ. կեղծաւորաց · ‖ զի ուտէք զտունս
12: 40: այրեաց · պատճառանօք երկարէք
Ղուկ. զաղօթս, վ̃ն զի առաւել դատաստան
20. 47: ընդունիցիք։

* Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց 15
կեղծաւորաց · զի յածիք ընդ ծով
և ընդ ցամաք առնել եկամուտ մի՝
և յորժամ լինիցի, առնէք զնա
որդի գեհենի կրկին եւս քան զձեզ։

* Վա՜յ ձեզ առաջնորդք կոյրք · զի 16
ասէք՝ որ երդնու ՚ի տաճարն չէ ինչ ·
բայց որ երդնու յոսկին՝ որ ՚ի տա
ճարին է՝ արժան է։

* Մորոսք և կոյրք՝ զի՞նչ մեծ է, ոս 17
կի̃ն, եթէ տաճարն, որ սրբէ զոս
կին։

* Եւ որ երդնու ՚ի սեղանն չէ ինչ · 18

բայց որ երդնու 'ի պատարագն՝ որ 'ի վ՟ր ն՟ր է՝ արժան է ։

19 * Յիմարք, և կոյրք․ զի՞նչ մեծ է․ պատարա՛գն, եթէ սեղանն՝ որ սրբէ զպատարագն ։

20 * Իսկ արդ՝ որ երդուաւ 'ի սեղանն, երդնու 'ի նա՝ և յա՟մ՝ որ 'ի վ՟ր ն՟ր է ։

21 * Եւ որ երդուաւ 'ի տաճարն, երդնու 'ի նա՝ և 'ի բնակիչ ն՟ր ։

22 * Եւ որ երդուաւ յերկինս՝ երդնու յաթոռն ա՟յ․ և յայն որ նստին 'ի վ՟ր ն՟ր ։

23 * ‖ Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց․ զի տասանորդէք զանանուխ՝ և զսամիթ՝ և զչաման․ և թողէք զծանր ծանր օրինացն՝ ըզդատաստան՝ և զողորմութի՝ և ըզհաւատս․ զայս արժան էր առնել՝ և զայն չթողուլ ։ ‖ Ղուկ․ 11․ 42։

24 * Առաջնորդք կո՛յրք, որք զմժղուկս քամէք՝ և զուղտս կլանէք ։

25 * Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց․ զի սրբէք զարտաքին զբաժակին և զսկաւառակին․ և 'ի ներքոյ լի՛ են յափշտակութ՟բ, և անխառնութ՟բ ։

* Փա

26 * Փարիսեցի կո՛յր. սրբեա՛ նախ զներքին բաժակին և զսկաւառակին, զի լինիցի և արտաքինն նց՟ սր՟։

27 * Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց, զի նման էք գերեզմանաց բռելոց, որք արտաքոյ երևին գեղեցիկք. և 'ի ներքոյ լի՛ են ոսկերօք մեռելոց՝ և ամ՟ պղծութ՟։

28 * Նոյնպէս և դուք արտաքոյ երևիք մարդկան արդարք, և 'ի ներքոյ լի էք կեղծաւորութ՟ և անօրէնութ՟։

29 * Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց, զի շինէք զշիրիմս մարգարէից, և զարդարէք զգերեզմանս արդարոց։

30 * Եւ ասէք, եթէ էաք յաւուրս հարցն մերոց, ո՛չ հաղորդէաք արեան մարգարէիցն։

31 * Ապա ուրեմն վկայէք զանձանց. եթէ որդիք էք այնոցիկ՝ որք կոտորեցին զմարգարէսն։

32 * Եւ դուք լցէ՛ք զչափ հարցն ձերոց։

‖ Մէր. 3. 7. 33 * ‖ Օձք՝ ծնունդք իժից, զիա՞րդ փախնուցուք 'ի դատաստանէ գեհենին։

Վս՟

34* Վ՟ն այդորիկ ահաւասիկ ես առաքեմ առ ձեզ մարգարէս՝ և իմաստունս՝ և դպիրս. և ՚ի նոցանէ սպանանիցէք, և ՚ի խաչ հանիցէք. և ՚ի նոցանէ տանջիցէք ՚ի ժողովուրդս ձեր, և հալածիցէք ՚ի քաղաքէ ՚ի քաղաք։

35* Ո՟պ զի եկեսցէ ՚ի վ՟ր ձեր ա՟մ արիւն արդար հեղեալ յերկրի. ‖ յարենէն Աբելի արդարոյ՝ մինչև ցարիւնն ‖ Զաքարիայ որդւոյ Բարաքեայ՝ զոր սպանէք ընդ մէջ տաճարին և սեղանոյ։ ‖Ծ՚ննդ· 4· 8։ ‖Եբր· 11· 4։ ‖2· Մ՚նա 24· 22։

36* Ա՟մն ասեմ ձեզ՝ եկեսցէ այն ա՟մ ՚ի վ՟ր ազգիս այսորիկ։

37* ‖ Եր՟ղ՟մ, Եր՟ղ՟մ։ որ կոտորէիր զմարգարէս՝ և քարկոծ առնէիր զառաքեալսն առ քեզ. քանիցս անգամ կամեցայ ժողովել զմանկունս քո՝ զոր օրինակ ժողովէ հաւ զձագս իւր ընդ թևովք. և ոչ կամեցարուք։ ‖Ղ՚ուկ 13· 34։

38* Ահա թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր աւերակ։

39* Բայց ասեմ ձեզ. թէ ոչ ևս տեսանիցէք զիս յայսմհետէ, մինչև ասիցէք օրհնեալ եկեալ յանուն տ՟ն։

Գ·Լ։

Լ․Ն․

ԳԼ. ԻԴ.

‖ Մարկ. 13. 1։
Ղուկ. 21. 5։
‖ Ղուկ. 19. 44։

Եւ ‖ ելեալ արտաքս յ͞ս ՚ի տաճարէն գնայր՝ եւ մատեան աշակերտքն ցուցանել նմա զշինուածս տաճարին։ 1

* Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցն͞ս. տեսանէ՞ք զայդ ա͞մ. ամէն ասեմ ձեզ՝ ‖ ոչ մնասցէ այդր քար ՚ի քարի վ͞ր՝ որ ոչ քակտեսցի։ 2

* Եւ մինչդեռ նստէր ՚ի լերինն ձիթենեաց. մատեան առ նա աշակերտքն առանձինն, եւ ասեն. ասա մեզ՝ երբ լինիցի այդ. եւ կամ՝ զինչ նշան իցէ քոյոյ գալստեանն, եւ վախճանի աշխարհիս։ 3

‖ Եփես. 5. 6։
Ա յոհ. 2. 18։

* Պատասխանի ետ յ͞ս՝ եւ ասէ ցնոսա. ‖ զգոյշ լերուք՝ գուցէ ոք զձեզ խաբիցէ։ 4

* Զի բազումք գայցեն յանուն իմ, եւ ասիցեն՝ թէ ես եմ ք͞ն. եւ զբազումս մոլորեցուցանիցեն։ 5

* Լսելոց էք պատերազմունս՝ եւ համբաւս պատերազմաց. զգոյշ լերուք, մի խռովեսջիք, զի պարտ է լինել այնմ ա͞մի՝ այլ չեւ՛ է կատարած։ 6

* Յա-

7 * Յարիցէ ազգ յազգի վր̃՝ և թա-
գաւորութի̃ ՚ի թագաւորութե̃ վր̃ ․
և եղիցին սովք՝ և սրածութի̃ք՝ և
սասանութի̃ք ՚ի տեղիս տեղիս ։

8 * Սակայն և այն ամ̃ սկիզբն է եր-
կանց ։

9 * ‖ Յայնժամ մատնեսցեն զձեզ ՚ի ‖ Վեր․
նեղութի̃ս ․ և սպանանիցեն զձեզ ․ 10․ 17․
և եղիջիք ատեցեալք յամ̃ ազգաց Ղուկ․
վս̃ անուան իմոյ ․ 21․ 12․

10 * Եւ յայնժամ գայթագղեսցին Յօհ․ 15․
բազումք ․ և զմիմեանս մատնեսցեն ․ 20․ և
և ատեսցեն զմիմեանս ։ 16․ 2․

11 * Եւ բազում սուտ մարգարէք յա-
րիցեն ․ և զբազումս մոլորեցուսցեն ։

12 * Եւ վս̃ բազմանալոյ անօրէնութե̃ն՝
ցամաքեսցի սէր բազմաց ։

13 * Բայց որ համբերեալն իսպառ՝
նա կեցցէ ։

14 * Եւ քարոզեսցի աւետարանս ար-
քայութե̃ ը̃ ամ̃ տիեզերս ՚ի վկայու-
թի̃ ամ̃ հեթանոսաց , և ապա ե- ‖ Մարկ․
կեսցէ կատարած ։ 13․ 14․

15 * ‖ Արդ՝ յորժամ տեսանիցէք զպղ- Ղուկ․
ծութի̃ աւերածոյն ․ որ ասացեալն 21․ 20․
է ‖ ՚ի ձեռն դանիէլի մարգարէի ․ ‖ Դան․
զի 9․ 27․

զի կայցէ ՚ի տեղւոջն սրբութե̃· որ
ընթեռնուն ՚ի մի՛տ առցէ։

* Յայնժամ որք ՚ի Հրէաստանի իցեն՝ 16
փախիցեն ՚ի լերինս։

* Եւ որ ՚ի տանիս կայցէ՝ մի՛ իջցէ 17
առնուլ ինչ ՚ի տանէ իւրմէ։

* Եւ որ յանդի իցէ՝ մի՛ դարձցի 18
յետս առնուլ զձորձս իւր։

* Բայց վա՜յ իցէ յղեաց՝ և ստնտուաց 19
յաւուրսն յայնոսիկ։

* Յաղօ՛թս կացէք՝ զի մի՛ լինիցի 20
‖ Գործ. փախուստն ձեր ձմերայնի· ‖ և մի՛ ՚ի
1. 12. շաբաթու։

* Զի եղիցի յայնժամ նեղութի̃ 21
մեծ, որպիսի ո՛չ եղև ՚ի սկզբանէ
արարածոց աշխարհի, մինչև ցայժմ,
և ո՛չ այլ լիցի։

* Եւ եթէ ոչ կարճէին աւուրքն 22
այնոքիկ՝ ո՛չ ապրէր ա̃մ մարմին·
բայց վ̃ն ընտրելոյն կարճեսցին աւուրքն այնոքիկ։

‖ Մարկ. * ‖ Յայնժամ թէ ոք ասիցէ ձեզ· 23
13. 21. ահաւասիկ աստ է ք̃ն, կամ անդ՝
Ղուկ. մի՛ հաւատայցէք։
17. 23. * Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք և 24
սուտ մարգարէք· և տայցեն նշանս
մեծա_

մեծամեծս՝ և արուեստս, մինչև մոլորեցուցանել՝ թէ հնար ինչ իցէ,
և զընտրեալսն ։

25 * Ահա յառաջագոյն ասացի ձեզ ։

26 * Արդ եթէ ասիցեն ձեզ . ահաւասիկ յանապատի է՝ մի՛ ելանիցէք .
և թէ ահա ի յշտեմարանս է՝ մի՛ հաւատայցէք ։

27 * Զի ոպ͞ փայլակն՝ որ ելանէ յարևելից՝ և երևի մինչև յարևմուտս,
այնպէս եղիցի գալուստն որդւոյ
մարդոյ ։

28 * ‖ Զի ուր դիէշն իցէ, անդ ժողովեսցին արծուիք ։ ‖ Ղուկ․ 17․ 36։

29 * ‖ Եւ վաղվաղակի յետ նեղութե͞ն աւուրցն այնոցիկ արեգակն խաւա- ‖ Եսայ․ 13․ 10։
րեսցի . և լուսին ոչ տացէ զլոյս Եզեկ․
իւր . և աստեղք անկցին յերկնից . 32․ 7։
և զօրութ͞իք երկնից շարժեսցին ։ Յովէլ
30 * Եւ ապա երևեսցի նշան որդւոյ 2․ 10։ և
մարդոյ յերկինս . և յայնժամ՝ կո- 3․ 15։
ծեսցին ա͞մ՝ ազգք երկրի . ‖ և տես- ‖ Մարկ․
ցեն զորդի մարդոյ եկեալ ՚ի վ͞ր ամ- 13․ 24։
պոց երկնից զօրութ͞բ և փառօք Ղուկ․
բազմօք ։ 21․ 25։

31 * ‖ Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր ‖ Յայտ․
փո- 1․ 7։

‖1. Կորն. 15.52։ 1. Թեսաղ. 4.15։ փողով մեծաւ. և ժողովեսցեն զընտրեալս նր̃ ՚ի չորից հողմոց՝ ՚ի ծագաց երկնից մինչև ՚ի ծագս նց̃։

32 * ՚Ի թզենւոյ անտի ուսարո՛ւք զառակն. զի յորժամ նր̃ ոստքն կակղասցին, և տերևն ցցու̂իցի, գիտէք՝ թէ մերձ է ամառն։

33 * Նոյնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ա̃մ՝ գիտասջի՛ք թէ մերձ է ՚ի դուրս։

34 * Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս այս՝ մինչև այս ա̃մ եղիցի։

‖ Մարկ. 13.31։ 35 * ‖ Երկինք և երկիր անցցեն. և բանք իմ մի՛ անցցեն։

36 * Բայց վս̃ աւուրն այնորիկ և ժամու՝ ոչո՛ք գիտէ. ո՛չ հրեշտակք երկնից՝ և ո՛չ որդի, բայց միայն Հայր։

‖ Ծննդ. 7.7։ 37 * ‖ Արդ որ̃պ աւուրքն Նոյի, այնպէս եղիցի գալուստն որդւոյ մարդոյ։

Ղուկ. 17.26։ 38 * Զի որ̃պ էին յաւուրսն՝ որ յառաջ քան զջրհեղեղն, ուտէին և ըմպէին, կանայս առնէին՝ և արանց լինէին, մինչև յօրն յորում եմուտ Նոյ ՚ի տապանն։

39 * Եւ ոչ գիտացին՝ մինչև եկն ջրհեղեղն՝ և եբարձ զամենեսին. այն-

պէս եղիցի և գալուստն որդւոյ
մարդոյ։

40 * Յայնժամ թէ իցեն երկու յա-
գարակի, մին առցի, և միւսն թողցի։

41 * Եւ եթէ երկու աղայցեն 'ի միեր-
կանս, մին առցի, և միւսն թողցի։

42 * Արթո՛ւն կացէք. զի ո՛չ գիտէք
յորում ժամու տ̃րն ձեր գայ։

43 * Զայն գիտասջիք՝ ‖ եթէ գիտէր ‖ Մարկ. 13. 33։
տանուտէրն, յորում պահու գող Ղուկ. 21. 39։
գայ, սկէր, և ոչ տայր ական հա-
տանել զտուն իւրոյ։

44 * Վասն այսորիկ և դուք եղերո՛ւք
պատրաստ՝ զի յորում ժամու ոչ
ակնունիցիք՝ գայ որդի մարդոյ։

45 * Իսկ ո՞վ իցէ հաւատարիմ ծառայ
և իմաստուն, զոր կացոյց տ̃ր իւր 'ի
վ̃ր ծառայից իւրոց՝ տալ ն̃ց կերա-
կուր 'ի ժամու։

46 * ‖ Երանի է ծառային այնմիկ՝ զոր ‖ Յայտ. 16. 15։
եկեալ տէրն գտանիցէ արարեալ
այնպէս։

47 * Ամէն ասեմ ձեզ՝ զի 'ի վ̃ր ա̃մ ըն-
չից իւրոց կացուսցէ զնա։

48 * Ապա թէ ասիցէ ծառայն չար 'ի
սրտի իւրում, տ̃ր իմ յամէ զգալ։

*Եւ սկսանիցի հարկանել զծառայակիցս իւր. ուտիցէ և ըմպիցէ ընդ արբեցօղս: 49

*Գայցէ տէր ծառային այնորիկ՝ յաւուր յորում ոչ ակն ունիցի. և ՚ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ: 50

‖ Մէր. 13. 42:
Մայր. 25. 30:

*Եւ կտրեսցէ զնա ընդ մէջ. և ըզ բաժին նորա ընդ կեղծաւորս դիցէ. ‖Անդ եղիցի՝ լալ և կրճել ատամանց: 51

⁂

ԳԼ: ԻԵ:

Յայնժամ՝ նմանեսցի արքայութիւն երկնից տասն կուսանաց. որոց առեալ զլապտերս իւրեանց ելին ընդ առաջ փեսայի՝ և հարսին: 1

*Հինգն ՚ի նոցանէ յիմարք էին, և հինգն իմաստունք: 2

*Յիմարքն առին զլապտերսն, և ձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին: 3

*Իսկ իմաստունքն առին ձէթ ամանօք ընդ լապտերս իւրեանց: 4

*Եւ ՚ի յամել փեսային նիրհեցին ամենեքեան՝ և ՚ի քուն մտին: 5

*Եւ ՚ի մէջ գիշերի եղև բարբառ՝ ահա փեսայ գայ՝ ելէք ընդ առաջ նորա: 6

*Յայն-

7 * Յայնժամ յարեան ամ̃ կուսանքն՝ և կազմեցին զլապտերս իւրեանց ։

8 * Ասեն յիմարքն ցիմաստունսն , տուք մեզ յիւղոյ ձերմէ , զի ահա շիջանին լապտերքս մեր ։

9 * Պատասխանի ետուն իմաստունքն և ասեն . գուցէ ոչ իցէ մեզ և ձեզ բաւական . այլ երթայք ՚ի վաճառականսն՝ և գնեսջիք ձեզ ։

10 * Իբրև նոքա գնացին գնել՝ եկն փեսայն , և պատրաստքն մտին ընդ նմա ՚ի հարսանիսն , և փակեցաւ դուռն ։

11 * Յետոյ գան և այլ կուսանքն՝ և ասեն . տէ՛ր՝ տէ՛ր՝ բա՛ց մեզ ։

12 * Նա պատասխանի ետ և ասէ . ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ ո՛չ գիտեմ զձեզ ։

13 * ‖ Արթուն կացէք՝ զի ոչ գիտէք զօրն՝ և ոչ զժամն ։ ‖ Մարկ. 13. 33.

14 * ‖ Որպ̃ այր մի գնացեալ ՚ի տար աշխարհ , կոչեաց զծառայս իւր , և ետ նց̃ զինչս իւր ։ ‖ Ղուկ. 19. 19.

15 * Ումեմն ետ հինգ քանքար , և ումեմն երկուս , ումեմն մի . իւրաքանչիւր ըստ իւրում կարի՝ և գնաց ։

16 * Զօրաւ վաղվաղակի որ էառ զհ

հինգն՝ գործեաց նոքօք՝ և շահեցաւ այլևս հինգ։

* Նոյնպէս և որ զերկուսն, շահեցաւ այլևս երկուս։ 17

* Եւ որ զմին էառ, գնաց, փորեաց զերկիր, և թագոյց զարծաթ տ՟ն իւրոյ։ 18

* Յետ բազում ժամանակի գայ տ՟ր ծառայիցն այնոցիկ՝ և առնէ համարս ՚ի մէջ ն՟ց։ 19

* Եւ մատուցեալ՝ որ զհինգ քանքարն էառ՝ մատոյց այլևս հինգ քանքար՝ և ասէ. տէ՛ր՝ հինգ քանքար ետուր ցիս, արդ աւասիկ հինգ այլ ևս քանքար ՚ի վ՟ր շահեցայ։ 20

* Ասէ ցնա տ՟րն իւր. ազնի՛ւ ծառայ՝ բարի և հաւատարիմ, որովհետև ՚ի սակաւուդ հաւատարիմ ես, ՚ի վ՟ր բազմաց կացուցից զքեզ. մո՛ւտ յուրախութ՟ի տ՟ն քո։ 21

* Մատուցեալ և որոյ զերկուս քանքարսն առեալ էր՝ և ասէ. տէ՛ր երկուս քանքարս ետուր ցիս. ահաւասիկ երկուս ևս այլ քանքարս՝ զոր ՚ի վ՟ր շահեցայ։ 22

* Ասէ ցնա տ՟րն իւր. ազնի՛ւ ծառայ՝ 23

բարի, և հաւատարիմ. որովհետև
'ի սակաւուդ հաւատարիմ ես, 'ի
վ՟ր բա՛զմաց կացուցից զքեզ. մո՛ւտ
յուրախութ՟ի տ՟ն քո ։

24 * Մատուցեալ և որոյ զմի քանքարն
առեալէր, և ասէ. տէր՝ գիտէի,
զի այր մի խիստ ես. հնձես, զոր
ո՛չ սերմանեցեր. և ժողովես, ուստի ոչ սփռեցեր ։

25 * Երկեայ. գնացի և թագուցի ըզ
քանքարն քո յերկրի. ա՛րդ՝ աւասիկ
քոյդ ցքեզ ։

26 * Պատասխանի ետ տ՟րն, և ասէ
ցնա. ծառայ չա՛ր և վա՛տ. գիտէիր
եթէ հնձեմ՝ ուստի ոչ սերմանեցի.
և ժողովեմ՝ ուստի ոչ սփռեցի ։

27 * Պարտ էր քեզ արկանել զարծաթդ իմ 'ի սեղանաւորս. և եկե՟լ
ես տոկոսեօք պահանջէի զիմն ։

28 * Արդ՝ առէ՛ք 'ի դմանէ զքանքարդ
և տո՛ւք այնմ, որ ունիցի զտասն ‖ Մեր.
քանքարն ։ 13. 12.

29 * ‖ Զի ամ՟ի, որ ունիցի, տացի և Մարկ.
յաւելցի. և որ ոչն ունիցի, և զոր 4. 25.
ունիցին, բարձցի 'ի նմանէ ։ Ղուկ.

30 * Եւ զծառայդ անպիտան հանէք 8. 18. և
19. 26.

'ի խաւարն արտաքին. անդ եղիցի
լալ՝ և կրճել ատամանց։
* Եւ յորժամ եկեսցէ որդի մարդոյ 31
փառօք իւրովք, և ամ̃ հրեշտակք ը̃
նմա, յայնժամ նստցի յաթոռ փառաց իւրոց։
* Եւ ժողովեսցին առաջի նր̃ ամ̃ 32
ազգք. և մեկնեսցէ զն̃ս 'ի միմեանց՝
ոպ̃ հովիւ՛ զի մեկնեսցէ զոչխս յայծեաց։
* Եւ կացուսցէ զոչխսն ընդ աջմէ 33
իւրմէ՝ և զայծիսն 'ի ձախմէ իւրմէ։
* Յայնժամ ասասցէ Թագաւորն 34
ցայնոսիկ՝ որք ընդ աջմէն իցեն, եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ՝ ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւն 'ի սկզբանէ աշխարհի։
|| Եսայ. * || Զի քաղցեայ, և ետուք ինձ ու- 35
58. 7։ տել. ծարաւեցայ՝ և արբուցէք ինձ.
Եզեկ. օտար էի՝ և ժողովեցէք զիս։
18. 17. * Մերկ՝ և զգեցուցէք զիս. || հիւ- 36
և 16. անդ էի՝ և տեսէք զիս. 'ի բանտի
|| Սիր. էի՝ և եկիք առ իս։
7. 39։ * Յայնժամ պատասխանի տացեն 37
նմա արդարքն՝ և ասասցեն. տէ՛ր՝
երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ՝ և կե-

րակրեցաք․ կամ ծարաւի, և արբուցաք։

38* Երբ տեսաք զքեզ օտար, և ժողովեցաք․ կամ մերկ, և զգեցուցաք։

39* Երբ տեսաք զքեզ հիւանդ, կամ ՚ի բանտի՝ և եկաք առ քեզ։

40* Պատասխանի տացէ թագաւորն՝ և ասասցէ ցնս̃․ ամէն ասեմ ձեզ՝ որովհետև արարէք միում եղբարցս այսոցիկ փոքրկանց, ինձ արարէք։

41* Յայնժամ ասասցէ և ցայնոսիկ՝ որք ընդ ահեկէն իցեն․ ‖ Երթայք յինէն անիծեալք ՚ի հուրն յաւիտենական․ որ պատրաստեալ է սատանայի և հրեշտակաց նր̃։

‖ Սաղմ. 6. 9։
Մ̀էր. 7. 23։
Ղ̀ուկ. 13. 27։

42* Զի քաղցեայ, և ո՛չ ետուք ինձ ուտել․ ծարաւեցայ, և ո՛չ արբուցէք զիս։

43* Օտար էի, և ո՛չ ժողովեցէք զիս․ մերկ էի, և ոչ զգեցուցէք զիս․ հիւանդ էի՝ և ՚ի բանտի՝ և ոչ տեսէք զիս։

44* Յայնժամ պատասխանի տացեն և նոքա՝ և ասասցեն․ տէ՛ր, երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ՝ կամ ծարաւի, կամ օտար՝ կամ մերկ՝ կմ̃ հիւանդ՝

կամ 'ի բանտի՝ և ոչ պաշտեցաք զքեզ.

*Յայնժամ պատասխանի տացէ նց՟ և ասասցէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ որովհետև ոչ արարէք միում 'ի փոքրկանցս յայսցանէ՝ և ոչ ինձ արարէք։ 45

‖ Դան. 12. 2։ Յօհան. 5. 29։

*‖Եւ երթիցեն նոքա 'ի տանջանսն յաւիտենականս. և արդարքն 'ի կեանս յաւիտենականս։ 46

ԳԼ. ԻԶ.

Եւ եղև իբրև կատարեաց յս՟ զամենայն զբանս զայսոսիկ՝ ասէ ցաշակերտսն իւր։ 1

‖ Մարկ. 14. 1։ Ղուկ. 22. 1։

*‖Գիտէք, զի յետ երկուց աւուրց զատիկ լինի. և որդի մարդոյ մատնի 'ի խաչ ելանել։ 2

*Յայնժամ ժողովեցան քահանայապետքն՝ և դպիրքն՝ և ծերք ժողովրդեանն 'ի սրահ քահանայապետին՝ որում անուն էր կայիափա։ 3

*Եւ արարին խորհուրդ՝ զի նենգութբ՟ կալցեն զյս՟՝ և սպանցեն։ 4

*Բայց ասէին թէ մի՛ 'ի տօնի աստ՝ զի մի՛ խռովութ՟ին լինիցի 'ի ժողովրդեանն։ 5

*Իբ.

6 * Իբրեւ եկն յս՟ ՚ի բեթանիա ՚ի տուն սիմոնի բորոտի ։

7 * Մատեաւ առ նա կին մի, որ ունէր շիշ իւղոյ ծանրագնի. ‖ և թափեաց ՚ի գլուխ նր՟ ՚ի բազմականին ։ ‖ Մարկ. 14. 8.

8 * Իբրև տեսին աշակերտքն՝ բարկացան, և ասեն. ընդէ՞ր է կորուստ այդ իւղոյդ ։ Յօհան. 11. 2. և 12. 3.

9 * Զի մարթ էր վաճառել զդա մեծագնի՝ և տալ աղքատաց ։

10 * Գիտաց յս՟՝ և ասէ ցնս՟. զի՞ աշխատ առնէք զկինդ. գործ մի բարի գործեաց դա յիս ։

11 * Յա՟մ ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք. բայց զիս ոչ հանապազ ը՟ ձեզ ունիք ։

12 * Արկանել դորա զիւղդ ՚ի մարմին իմ, առ ՚ի թաղելոյ զիս նշանակեաց ։

13 * Բայց ամէն ասեմ ձեզ, զի ուր և քարոզեսցի աւետարանս այս ը՟ ա՟մ աշխարհ, խօսեսցի, և զոր արար դա ՚ի յիշատակ դորա ։

14 * ‖ Յայնժամ գնաց մի յերկոտասանիցն անուանեալ յուդա իսկարիովտացի առ քահանայապետսն ։ ‖ Մարկ. 14. 10. Ղուկ. 22. 4.

15 * Եւ ասէ. զի՞նչ կամիք տալ ինձ. և

ես մատնեցից զնա ձեզ. և ն՟ք կշռեցին նմա երեսուն արծաթի,

16 * Եւ յայնմհետէ խնդրէր պարապ՝ զի մատնեսցէ զնա ն՟ց ։

‖ Մարկ. 14. 12. Ղուկ. 22. 7.

17 * ‖ Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն մատեան աշակերտքն առ յ՟ս՝ և ասեն. ո՛ւր կամիս՝ զի պատրաստեսցուք քեզ ուտել զզատիկն ։

18 * Եւ նա ասէ ցն՟ս, երթա՛յք ՚ի քաղաքն՝ առ այս անուն. և ասացէք ցնա. վարդապետ ասէ, ժամանակ իմ մերձե՟լ է, առ քեզ առնեմ զզատիկ աշակերտօքս հանդերձ ։

19 * Եւ արարին աշակերտքն, ո՟պ հրամայեաց ն՟ց յ՟ս. և պատրաստեցին զզատիկն ։

‖ Մարկ. 14. 17. Ղուկ. 22. 14. ‖ Յոհան. 13. 21.

20 * ‖ Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ կայր բազմեալ ը՟ն երկոտասան աշակերտսն ։

21 * Եւ մինչդեռ ուտէին նոքա՝ ասէ. ամէն ասեմ ձեզ. ‖ զի մի ոմն ՚ի ձէնջ մատնելոց է զիս ։

22 * Եւ տրտմեցան յոյժ. սկսան ասել ցնա իւրաքանչիւրոք ՚ի նոցանէ՝ մի թէ ե՞ս իցեմ տ՟ր ։

23 * Նա պատասխանի ետ և ասէ. որ մխեաց ընդ իս զձեռն իւր ՚ի սկա-

ւառակս՝ նա մատնելոց է զիս։

24* Որդի մարդոյ երթայ ‖ ոպ՟ եւ գրե՟լ է վ՟ննր՟. բայց վա՛յ մարդոյն այնմիկ՝ յո՟յր ձեռն որդի մարդոյ մատնեսցի. լաւ էր նմա թէ չէր ծնեալ մարդն այն։ ‖ Սաղմ. 40. 10։

25* Պատասխանի ետ յուդա՛ որ մատնելոյն էր զնա՝ եւ ասէ. միթէ ե՞ս իցեմ վա՛րդապետ. ասէ ցնա, դու ասացեր։

26* ‖ Եւ մինչդեռ ուտէին նք՟, էառ յս՟ հաց. օրհնեաց՝ եւ եբեկ. եւ ետ աշակերտացն՝ եւ ասէ. առէ՛ք կերա՛յք՝ Այս է մարմին իմ։ ‖ 1. Կոր՟ն. 11. 24։

27* Եւ առեալ բաժակ գոհացաւ՝ ետ նց՟՝ եւ ասէ. արբէ՛ք ՚ի դմանէ ամենեքին։

28* Զի Այդ է արիւն իմ՝ նորոյ ուխտի. որ ՚ի վ՟ս բազմաց հեղանի ՚ի թողութ՟ի մեղաց։

29* Բայց ասեմ ձեզ. ո՛չ եւս արբից յայսմհետէ ՚ի բերոյ որթոյ՝ մինչեւ ցօրն ցայն, յորժամ արբից զդա ընդ ձեզ նոր յարքայութե՟ն հօր իմոյ։

30* Եւ օրհնեցին, եւ ելին ՚ի լեառն ձիթենեաց։

* Յայն-

‖ Մարկ. * Յայնժամ ասէ ցն̃ս յ̃ս ․ ‖ ամե֊ 31
14. 27: նեքին դուք գայթագղելոց էք յի֊
Յօհան. նէն յայսմ գիշերի ․ զի գրեալ է
16. 32: թէ ‖ Հարից զհովիւն՝ և ցրուեսցին
‖ Զաք. ոչխարքն հօտին ։
13. 7: * Եւ յետ յառնելոյն իմոյ՝ ‖ յառա֊ 32
‖ Մարկ. ջեցից ․քան զձեզ ՚ի գալիլեա ։
14. 28: * Պատասխանի ետ պետրոս և ասէ 33
և 16. 7: ցնա ․ Թէպէտ և ամենեքեան գայ֊
Յօհան. թագղեսցին ՚ի քէն , սակայն ես ո՛չ
13. 38: գայթագղեցայց ։
‖ Մարկ. * Ասէ ցնա յ̃ս՝ ‖ ամէն ասեմ ․քեզ՝ զի 34
14. 31: յայսմ գիշերի մինչև հաւու խօսե֊
Ղուկ. լոյ՝ երիցս ուրասցիս զիս ։
22. 33: * Ասէ ցնա պետրոս ․ ‖ Թէ և մեռա֊ 35
նիլ հասանիցէ ընդ ․քեզ , զքեզ ո՛չ
ուրացայց ․ նոյնպէս և ա̃մ աշա֊
կերտքն ասէին ։
* Յայնժամ գայ յ̃ս ընդ նոսա ՚ի 36
գիւղ մի՝ որում անուն էր գեթսե֊
մանի ․ և ասէ ցն̃ս․ Նստարո՛ւք այդր ,
մինչև երթայց կացից յաղօթս ։
* Եւ առեալ ընդ իւր զպետրոս՝ և 37
զերկուս որդիսն զեբեդեայ՝ սկսաւ
տրտմիլ և հոգալ ։
* Յայնժամ ասէ ցն̃ս ․ տրտում է 38

ոգի իմ մինչև ՚ի մահ․ կացէք աստ՝ և սկեցէք ընդ իս ։

39 * Եւ մատուցեալ յառաջ սակաւիկ մի, անկաւ ՚ի վ̃ր երեսաց իւրոց․ եւ կայր յաղօթս և ասէ․ Հա̃յր իմ, եթէ հնար է՝ անցցէ բաժակս այս յինէն․ բայց ո՛չ ո̃պ ես կամիմ, այլ ո̃պ դու ։

40 * Գայ առ աշակերտսն՝ և գտանէ զն̃ս ՚ի քուն․ և ասէ ցպետրոս․ ա՛յդպէս ո՛չ կարացիք մի ժամ՝ արթուն կալ ընդ իս ։

41 * Արթո՛ւն կացէք․ և աղօ՛թս արարէք՝ զի մի՛ անկանիցիք ՚ի փորձութ̃ի․ հոգիս յօժար է՝ բայց մարմինս տկար ։

42 * Դարձեալ երկրորդ անգամ չո̃գաւ եկաց յաղօթս յո̃՝ և ասէ․ Հա̃յր իմ, եթէ հնար իցէ անցանել յինէն բաժակիս այսմիկ․ ապաթէ ոչ՝ արբից զսա․ եղիցին կամք քո ։

43 * Եւ եկեալ միւսանգամ եգիտ զն̃ս ՚ի քուն․ զի էին աչք իւրեանց ծանրացեալք ։

44 * Եթող զնոսա՝ և գնաց․ եկաց յաղօթս երրորդ անգամ․ և դարձեալ

ձեալ զնոյն բան ասաց։

* Յայնժամ գայ առ աշակերտսն՝ 45
և ասէ ցնս՟. Ննջեցէ՛ք այսուհետև՝ և
հանգերո՛ւք. զի ահա հասեալ է
ժամ. և որդի մարդոյ մատնի 'ի
ձեռս մեղաւորաց։

* Արի՛ք, երթիցո՛ւք աստի. զի ահաւ 46
ասիկ եհաս՝ որ մատնելոցն է զիս։

‖ Մարկ. * ‖ Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր՝ ա 47
14. 43։ հա յուդա մի յերկոտասանիցն եկն՝
Ղուկ. և ընդ նմա ամբոխ բազում սրովք,
22. 47։ և բրօք 'ի քահանայապետիցն և 'ի
Յոհան. ծերոց ժողովրդեանն։
18. 3։

* Եւ որ մատնելոցն էր զնա, ետ նց՟ 48
նշան և ասէ. ընդ որում ես համբուրեցից՝ նա է՝ զնա ունիցիք։

* Եւ վաղվաղակի մատուցեալ առ 49
յս՟՝ ասէ. ողջ եր վարդապետ՝ և համբուրեաց ընդ նմա։

* Եւ յս՟ ասէ ցնա. ընկեր, վս՟ որո՞յ 50
եկիր. յայնժամ մատուցեալ արկին ձեռս 'ի յս՟. և կալան զնա։

* Եւ ահա մի ոմն յայնցանէ՝ որք էին 51
ընդ յս՟ի, ձգեաց զձեռն, և եհան զսուր իւր՝ և եհար զծառայ քահանայապետին՝ և 'ի բաց եհան զունկն նր՟։

Յայն-

52 * Յայնժամ ասէ ցնա Յս՟. դարձո՛ զսուր քո 'ի տեղի իւր. ‖ զի ամենեքեան՝ որք սուր առնուցուն՝ սրով անկանիցին: ‖ Ծննդ. 9. 6: Յայտն. 13. 10:

53 * Թէ համարիցիս՝ թէ ո՛չ կարեմ աղաչել զՀայր իմ, և հասուցանիցէ ինձ այսր՝ աւելի քան զերկոտասան գունդս հրեշտակաց:

54 * ‖ Այլ զիա՛րդ լնուցուն գիրք՝ թէ այսպէս պարտ է լինել: ‖ Եսայ. 53. 10:

55 * Յայնժամ ասաց Յս՟ ցամբոխն. իբրև 'ի վ՟ր աւազակի ելէք սուսերօք և բրօք ունել զիս. հանապազ առ ձեզ 'ի տաճարին նստէի և ուսուցանէի, և ո՛չ կալայք զիս:

56 * Այլ այս ամ՟ եղև՝ ‖ զի լցցին գիրք մարգարէիցն. յայնժամ աշակերտքն ամենեքին ‖ թողին զնա և փախեան: ‖ Ողբ. 4. 20: ‖ Մարկ. 14. 50:

57 * Իսկ նոքա կալեալ զՅս՟ ‖ ածին առ Կայիափա քահանայապետ՝ ուր դպիրքն և ծերքն ժողովեալ էին: ‖ Ղուկ. 22. 54:

58 * Եւ Պետրոս զհետ նոցա երթայր բացագոյն մինչև 'ի սրահ քահանայապետին. և մտեալ 'ի ներքս՝ նստէր ընդ սպասաւորսն տեսանել զկատարածն: Յովհ. 18. 24:

59 * Իսկ քահանայապետքն՝ և ամ՟ ատեանն խնդրէին սուտ վկայութի՟ զյս՟է․ զի սպանցեն զնա ։

60 * Եւ ոչ գտանէին ՚ի բազմաց սուտ վկայից մատուցելոց․ յետոյ մատուցեալ երկու սուտ վկայք ։

‖ Յօհ․ 2․ 19։

61 * Ասէին՝ թէ սա ասէր՝ ‖ կարող եմ քակել զտաճարն այ՟, և զերիս աւուրս շինել ։

62 * Եւ յարուցեալ քահանայապետն ասէ ցնա․ չտա՞ս ինչ պատասխանի, զի՛նչ դոքա ամբաստանեն զքէն ։

63 * Եւ յս՟ լուռ կայր․ պատասխանի ետ քահանայապետն և ասէ ցնա․ երդմնեցուցանեմ զքեզ յա՟ծ կենդանի, զի ասասցես մեզ՝ թէ դո՞ւ ես քս՟ն որդի այ՟ ։

‖ Մտթ․ 16․ 27։ Յօհ․ 14․ 10։ 1․ Թես․ 4․ 15։

64 * Ասէ ցնա յս՟, դու ասացեր․ բայց ասեմ ձեզ․ ‖ յայսմհետէ տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ ը՟ աջմէ զօրութե՟ն, և եկեալ ը՟ ամպս երկնից ։

65 * Յայնժամ քահանայապետն պատառեաց զհանդերձս իւր և ասէ․ հայհոյեաց․ զի՛ և ս պիտոյ են մեզ վկայք․ ահա արդ լուա՞յք զհայհոյութի՟ն նր՟ ։

66* Զի՞նչ հաճոյ է ձեզ. նոքա պատասխանի ետուն և ասեն. մահապարտ է։

67* Յայնժամ‖ թքին ը̅ երեսս նր̅. և կռփեցին զնա. և ոմանք ապտակեցին, և ասեն։

‖ Եսայ. 50. 6։ Մարկ. 14. 65ա.

68* Մարգարէա՛ց մեզ քս̅դ՝ ո՛վ է՝ որ եհարն զքեզ։

69* ‖ Իսկ պետրոս նստէր արտաքոյ ՚ի գաւթին. մատեաւ առ նա աղախին մի, և ասէ. և դու ը̅ յս̅ի գալիլեացւոյ էիր։

‖ Ղուկ. 22. 55։ Յովհան. 18. 17.

70* Նա ուրացաւ առաջի ամենեցուն և ասէ՝ թէ ո՛չ գիտեմ զինչ խօսիդ։

71* Եւ իբրև ել նա արտաքս քան ըզդուռն, ետես զնա այլ կին մի, և ասէ ցայնոսիկ՝ որք անդն կային. և սա ընդ յս̅ի նազովրեցւոյ էր։

72* Եւ դարձեալ ուրացաւ երդմամբ, թէ ոչ գիտեմ զայրն։

73* Եւ յետ սակաւ միոյ մատուցեալք որք կայինն անդ՝ ասեն ցպետրոս՝ արդարև և դու ՚ի նոցանէ ես. քանզի և խօսք քո յայտ առնեն զքեզ։

74* Յայնժամ սկսաւ նզովել և երդնուլ,

նուլ, թէ ոչ գիտեմ զայրն, և իսկոյն հաւ խօսեցաւ։

75 * Եւ յիշեաց պետրոս զբանն յ͞ի՝ զոր ասաց՝ թէ մինչչև հաւու խօսել իցէ՝ երիցս ուրասցիս զիս, և ելեալ արտաքս ելաց դառնապէս։

ԳԼ. ԻԷ.

1 Իբրև այգ եղև, խորհուրդ արարին ա͞մ քահանայապետքն և ծերք ժողովրդեանն վ͞ն յ͞ի սպանանել զնա։

‖ Մարկ. 15. 1. Ղուկ. 23. 1. Յօհան. 18. 28.

2 * ‖ Կապեցին զնա. և տարին գնացին. և ետուն ՚ի ձեռս պոնտացւոյ պիղատոսի դատաւորի։

3 * Յայնժամ տեսեալ յուդայի որ մատնեաց զնա՝ թէ պարտաւորեցաւ՝ զղջացաւ. և դարձոյց զարծաթն առ քահանայապետսն, և առ ծերս ժողովրդեանն։

4 * Եւ ասէ՝ մեղայ, զի մատնեցի զարիւն արդար. և նոքա ասեն. մեզ չէ փոյթ՝ դու գիտես։

‖ Գործք. 1. 18.

5 * Եւ ընկէց զարծաթն ՚ի տաճարն՝ և գնաց. ‖ և չոգաւ խեղդեցաւ։

6 * Իսկ քահանայապետքն առեալ

զարծաթն՝ ասեն․ ոչ է արժան ընդունել զայդ 'ի կորբանն՝ քանզի գինք արեան են ։

7 * Խորհուրդ առեալ՝ գնեցին այնու զագարակն բրտի՝ 'ի գերեզման օտարաց ։

8 * || Վ̄ն այնորիկ կոչեցաւ ագարակն այն ագարակ արեան՝ մինչև ցայսօր ։ || Գործ․ 1․ 19 ։

9 * Յայնժամ լցաւ՝ որ ասացաւն 'ի ձեռն երեմիայ մարգարէի՝ || և առին զերեսուն արծաթին զգինս վաճառելոյն, զոր առին յորդւոցն իղ̄ի ։ || Զաք․ 11․ 12 ։

10 * Եւ ետուն զնա յագարակն բրտի․ ո̄պ հրամայեաց ինձ տ̄ր ։

11 * Եւ յս̄ եկաց առաջի դատաւորին․ || եհարց ցնա դատաւորն՝ և ասէ․ դու ես թագաւորն՝ հրէից․ և յս̄ ասէ, դու ասես ։ || Մարկ․ 15․ 2 ։ Ղուկ․ 23․ 3 ։

12 * Եւ 'ի չարախօսութիւն նորա 'ի քահանայապետացն և 'ի ծերոց, ոչինչ ետ պատասխանի ։ Յովհան․ 18․ 33 ։

13 * Յայնժամ ասէ ցնա պիղատոս․ ո՞չ լսես՝ որչափ դոքա հակառակ քո վկայեն ։

14 * Եւ ոչ ետ նմա պատասխանի՝ և ոչ բան մի․ մինչև զարմանալ դա-

տաւորին յոյժ ։

*Բայց ըստ տօնի սովոր էր դատաւորն արձակել ժողովրդեանն կապեալ մի՝ զոր կամէին ։ 15

*Ունէին յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր՝ որում անուն էր յեսու բարաբբա ։ 16

*Իբրեւ ժողովեցան՝ ասէ ցն՟ս պիղատոս . զո՞ կամիք յերկուց աստի՝ զի արձակեցից ձեզ. զյեսու բարաբբա՞, եթէ զյ՟ս զանուանեալն ք՟ս ։ 17

*Քանզի գիտէր՝ թէ առ նախանձու մատնեցին զնա ։ 18

*Եւ մինչ նստէր յատենին, առաքեաց առ նա կինն իւր՝ եւ ասէ . չկայ ինչ քո եւ արդարոյն այնորիկ . զի բազում անցք անցին ընդ իս այսօր յանուրջս վ՟ն ն՟ր ։ 19

‖ Մարկ. 15. 11. Ղուկ. 23. 18.

*‖ Իսկ քահանայապետքն եւ ծերք՝ հաւանեցուցին զժողովուրդսն՝ զի խնդրեսցեն զբարաբբայն՝ եւ զյ՟ս կորուսցեն ։ 20

Յոհան. 18. 40. Գործ. 3. 14.

*Պատասխանի ետ դատաւորն՝ եւ ասէ ցն՟ս . զո՞ կամիք . զի արձակեցից ձեզ յերկուց աստի . եւ նոքա ասեն՝ զբարաբբա ։ 21

*Ասէ

22 * Ասէ ցնս՟ պիղատոս ․ իսկ զի՞ արարից զյս՟ զանուանեալն քս՟ ։

23 * Ասեն ամենեքեան , խաչեսցի՛ ․ և նա ասէ , զի՞նչ չար արար ․ և նոքա առաւել ևս աղաղակէին և ասէին ․ խաչեսցի՛ ։

24 * Եւ տեսեալ պիղատոսի թէ ոչինչ օգնէ , այլ առաւել խռովութ՟ի լինի , առեալ ջուր լուա՛ց զձեռս առաջի ժողովրդեանն՝ և ասէ ․ քաւեալ եմ ես յարենէ արդարոյդ այդորիկ ․ դուք գիտասջիք ։

25 * Պատասխանի ետ ամ՟ ժողովուրդն՝ և ասէ ․ արիւն դորա ՚ի վր՟ մեր և ՚ի վր՟ որդւոց մերոց ։

26 * Յայնժամ արձակեաց նց՟ զբարաբբայն ․ և զյս՟ գանհարեալ՝ ետ ՚ի ձեռս՝ զի խաչեսցի ։

27 * Յայնժամ զինուորք դատաւորին առին զյս՟ յապարանս ․ ‖ և ժողովեցին ՚ի վր՟ նր՟ զամ՟ զգունդն ։ ‖ Մարկ․ 15․ 16։

28 * Մերկացին զնա, և արկին զնովաւ քղամիդ կարմիր ։

29 * ‖ Եւ բոլորեալ պսակ ՚ի փշոց եդին ՚ի գլուխ նր՟ ․ և եղէգն յաջոյ ձեռին նր՟ ․ ՚ի ծունր իջեալ առաջի ‖ Յովհան․ 19․ 2։ Սաղմ․ 21․ 17․

նր̃ կատակէին և ասէին. ողջ եր
թագաւոր հրէից:
* Եւ թքեալ ՚ի նա առնուին զե- 30
ղեգն՝ և ծեծէին զգլուխ նր̃:
* Եւ յորժամ ձաղեցին զնա՝ մեր- 31
կացուցին ՚ի նմանէ զքղամիդն. և
ագուցին նմա զիւր հանդերձն. և
տարան զնա ՚ի խաչ հանել:
‖ Մարկ. * ‖ Եւ ելեալ արտաքս գտին այր մի 32
15. 21: կիւրենացի՝ անուն սիմոն. զնա կա-
Ղուկ. լան պահակ՝ զի բարձցէ զխաչն նր̃:
23. 26: * ‖ Եւ եկեալ ՚ի տեղին անուանեալ 33
‖ Մարկ. գողգոթա՝ որ է տեղի կառափելոյ:
15. 22: * Ետուն նմա ըմպել գինի ընդ լե- 34
Ղուկ. ղի խառնեալ. և իբրև ճաշակեաց՝
23. 33: ոչ կամէր ըմպել:
Յօհան. * Եւ հանեալ զնա ՚ի խաչ ‖ բաժա- 35
19. 17: նեցին զհանդերձս նր̃ վիճակաւ. զի
‖ Մարկ. լցցի բանն՝ որ ասացաւ ՚ի մարգա-
15. 24: րէէն. ‖ բաժանեցին զհանդերձս
Ղուկ. իմ յիւրեանս՝ և ՚ի վր̃ պատմուճանի
23. 34: իմոյ վիճակս արկանէին:
Յօհան. * Եւ նստեալ պահէին զնա: 36
19. 23: * Եւ եդին ՚ի վր̃ գլխոյ նր̃ գրեալ 37
‖ Սաղմ. զվնաս նր̃, թէ Սա է Յս̃ թագա-
21. 19: ւորն հրէից:

* Յայն-

38* Յայնժամ հանին ընդ նմա 'ի խաչ
երկուս աւազակս. մի յաջմէ նր̃՝ եւ
մի յահեկէ:

39* Եւ որք անցանէինն, հայհոյէին
զնա. շարժէին զգլուխս իւրեանց:

40* Եւ ասէին. ‖ վա՛հ՝ որ քակէիր ըզ- ‖ Յովհ.
տաճարն եւ զերիս աւուրս շինէիր 2. 19:
զնա. ապրեցո՛ զքեզ. եթէ որդի ես
այ̃, էջ 'ի խաչէդ:

41* Նոյնպէս եւ քահանայապետքն ծա-
ղէին հանդերձ դպրօքն եւ ծերօք,
եւ ասէին:

42* Զայլս ապրեցոյց՝ զինքն ո՛չ կարէ
ապրեցուցանել. ‖ եթէ Թագաւոր ‖ Իմաստ.
է Ի̃ղի՝ իջցէ այժմ 'ի խաչէդ՝ եւ հա- 2. 18:
ւատասցուք դմա:

43* ‖ Եթէ յուսացաւ յա̃ծ, փրկեսցէ ‖ Սաղմ.
այժմ զդա՝ եթէ կամի զդա. քանզի 21. 9:
ասաց եթէ ա̃յ որդի եմ:

44* Զնոյն եւ աւազակքն՝ որք խաչեալ
էին ընդ նմա՝ նախատէին զնա:

45* Եւ 'ի վեց ժամէ աւուրն խաւար
եղեւ 'ի վերայ ա̃մ երկրի մինչեւ ցինն
ժամ:

46* Եւ զինն ժամաւն գոչեաց յս̃ 'ի
ձայն մեծ՝ եւ ասէ. ‖ էլի էլի՛ ղա- ‖ Սաղմ.
21. 2:

մասաբաքթանի. այսինքն է. ա՜ծ իմ, ա՜ծ իմ ընդէ՞ր թողեր զիս:

*Ոմանք յայնցանէ որ անդն կային, իբրեւ լուան, ասէին. զԵղիա կարդայ դա: 47

*Եւ վաղվաղակի ընթացեալ մի ո՜մն ՚ի նոցանէ՝ էառ սպունգ լի քացախով, հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա: 48

*Եւ կէսքն ասէին. թո՛ղ՝ տեսցուք եթէ գայ Եղիա փրկել զդա: 49

*Եւ յս՜ դարձեալ աղաղակեաց ՚ի ձայն մ՜ծ՝ եւ արձակեաց զոգին: 50

Բ. Մն՜ա 3. 14. *‖Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցելաւ յերկուս՝ ՚ի վերուստ մինչեւ ՚ի վայր. եւ երկիր շարժեցաւ, եւ վէմք պատառեցան: 51

*Եւ գերեզմանք բացան. եւ բազում մարմինք ննջեցելոց ս՜բց յարեան: 52

*Եւ ելեալ ՚ի գերեզմանաց՝ յետ յարութե՜ն ն՜ր, մտին ՚ի քաղաքն ս՜բ. եւ երեւեցան բազմաց: 53

*Իսկ հարիւրապետն՝ եւ որք ընդ նմա պահէին զյս՜՝ իբրեւ տեսին ըզշարժումն եւ զեղեալսն՝ երկեան յոյժ՝ եւ ասեն. արդարեւ ա՜յ որդի էր սա: 54

Էին

55 * Էին անդ կանայք բազումք. կային 'ի հեռաստանէ՝ և հայէին. որք եկին զկնի յ͞ի 'ի գալիլեէ պաշտել զնա։

56 * Յորս էր մարիամ մագդաղենացի՝ և մարիամ յակոբայ՝ և յովսեայ մայր. և մայր որդւոցն զեբեդեայ։

57 * ‖ Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ եկն այր մի մեծատուն յարիմաթեայ՝ որում անուն էր յովսէփ. որ և աշակերտեցաւ իսկ յ͞ի։

58 * Սա մատուցեալ առ պիղատոս՝ խնդրեաց զմարմինն յ͞ի. յայնժամ պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն։

‖ Մարկ. 15. 42.
Ղուկ. 23. 50.
Յոհան. 19. 38.

59 * Եւ առեալ զմարմինն յովսէփ՝ պատեաց 'սբ կտաւովք։

60 * Եւ եդ 'ի նոր գերեզմանի՝ զոր փորեաց 'ի վիմի. և թաւալեցուցեալ կափարիչ դրան գերեզմանին վէմ մի մեծ. գնաց։

61 * Անդ էր մարիամ մագդաղենացի, և միւս մարիամն, նստէին հանդէպ գերեզմանին։

62 * Եւ 'ի վաղիւն անդր՝ որ է յետ ուրբաթուն, ժողովեցան քահանայապետքն և փարիսեցիքն առ պիղատոս.

*Եւ ասեն. տէ՞ր՝ յիշեցաք, զի մոլորեցուցիչն այն ասէր, մինչ կենդանին էր, թէ յետ երից աւուրց յառնեմ: 63

*Արդ՝ հրամայեա՛ զգուշանալ գերեզմանին մինչև ցերիս աւուրս. գուցէ եկեալ աշակերտքն գիշերի գողանայցեն զնա՝ և ասիցեն ժողովրդեանն՝ թէ յարեաւ 'ի մեռելոց. և լինիցի յետին մոլորութի՛ւն չար քան զառաջինն: 64

*Ասէ ցնոսա պիղատոս. ունիք զզօրականն, երթա՛յք՝ զգուշացարո՛ւք՝ որպէս և գիտէք: 65

*Եւ նոքա երթեալ զգուշացան գերեզմանին. և կնքեցին զվէմն հանդերձ զօրականօքն: 66

ԳԼ. ԻԸ.

Մարկ. 16. 1: Յոհան. 20. 11: Եւ յերեկոյի շաբաթուն յորում լուսանայր միաշաբաթին, եկն մարիամ մագդաղենացի, և միւս մարիամն տեսանել զգերեզմանն: 1

*Եւ ահա շարժումն մեծ եղև. զի հրեշտակ Տեառն իջեալ յերկնից՝ մատուցեալ 'ի բաց թաւալեցոյց ըզվէմն 2 վէմն 'ի դըրաց անտի · և նստէր 'ի վ՟ր նր՟ ։

3 *Եւ էր տեսիլ նր՟ իբրև զփայլակն, և հանդերձ նր՟ սպիտակ իբրև ըզձիւն ։

4 *Եւ յահէ անտի նր՟ խռովեցան պահապանքն · և եղեն իբրև զմեռեալս ։

5 *Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցկանայսն · մի՛ երկնչիք դուք · գիտեմ՝ զի զՅ՟ս զխաչեցեալն խնդրէք ։

6 *Չէ՛ աստ · քանզի յարեաւ ոպ՟ ասացն · եկա՛յք տեսէք զտեղին՝ ուր կայր ։

7 *Եւ վաղվաղակի երթա՛յք՝ ասացէք աշակերտացն նր՟ թէ յարեաւ՝ և ահա յառաջանայ քան զձեզ 'ի Գալիլեա · անդ տեսանիցէք զնա · ահա ասացի ձեզ ։

8 *Եւ ելեալ վաղվաղակի 'ի գերեզմանէ անտի ահիւ և խնդութ՟ բազմաւ, ընթանային պատմել աշակերտացն ։

9 *Եւ ահա պատահեաց նց՟ Յ՟ս և ասէ՝ ո՛ղջ էք · և նոքա մատուցեալ

կալան զոտս նորա՝ և երկիրպագին նմա ։

10 * Յայնժամ ասէ ցնս՟ Յս՟՝ մի՛ երկնչիք ․ երթա՛յք՝ ասացէք եղբարցն իմոց ․ զի երթիցեն ՚ի գալիլեա , և անդ տեսցեն զիս ։

11 * Իբրև նոքա գնացին ; ահա ոմանք ՚ի զօրականացն եկին ՚ի քաղաքն՝ և պատմեցին քահանայապետիցն զամ՟՝ որ ինչ եղեն ։

12 * Եւ նոքա ժողովեալ հանդերձ ծերովքն՝ խորհուրդ առեալ՝ արծաթ յոյժ ետուն զօրականացն ։

13 * Եւ ասեն՝ ասասջիք եթէ աշակերտքն նր՟ եկեալ գիշերի գողացան զնա՝ մինչ մեք ՚ի քուն էաք ։

14 * Եւ եթէ լուր լինի այդ առ դատաւորն , մեք հաճեսցուք զնա՝ և զձեզ անհոգս արասցուք ։

15 * Եւ նք՟ առեալ զարծաթն՝ արարին ոպ՟ ուսանին ․ և ել համբաւս այս ՚ի հրէից մինչև ցայսօր ։

16 * Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին ՚ի գալիլեա , ՚ի լեառնն՝ ուր ժամադիր եղև նց՟ Յս՟ ։

17 * Իբրև տեսին զնա՝ երկիրպա-

գին նմա . եւ ոմանք յերկու՛ացան ։

18* Եւ մատուցեալ յ͞ս խօսեցաւ ընդ ն͞ս եւ ասէ . տու՛աւ ինձ ա͞մ իշխանութ͞ին յերկինս եւ յերկրի . ո͞պ առաքեաց զիս հայր . եւ ես առաքեմ զձեզ ։

19* ‖ Գնացէք այսուհետեւ՝ աշակերտեցէք զա͞մ հեթանոսս . մկրտեցէք զն͞ս յանուն հօր՝ եւ որդւոյ՝ եւ հոգւոյն ս͞ր͞բ ։ ‖ Մ͞րկ. 16. 15.

20* Ուսուցէք ն͞ց պահել զա͞մ՝ որինչ պատու՛իրեցի ձեզ . եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զա͞մ աւուրս մինչեւ ՚ի կատարած աշխարհի ։

Նախադրութիւն մարկոսի աւետարանին։

Աւետարանս որ ըստ մարկոսի գրեալ է։ Այս մարկոս աշակերտ պետրոսի, և ընթացակից պօղոսի՝ գրեաց զաւետարանս զայս։ Նա դնէ սկիզբն և ասէ․ Սկիզբն աւետարանի, ՚ի յովհաննու քարոզութենէն․ և զմկրտութիւն յովհաննու, և առնու վկայութիւն յեսայեայ մարգարէէ․ նշանակէ և զփորձութիւն ՚ի լերինն․ և ոչ ասէ զփորձանքն։ Պատմէ և զն՟ ընտրութե՟ աշակերտացն․ և նշանս և արուեստս զոր արար․ և զխորհուրդ մատնութե՟ն, և զկատարածն․ որ և մատնեցաւ պիղատոսի․ և խաչեցաւ մարմնով․ և զի զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նր՟․ և զի մարմինն եդաւ ՚ի գերեզմանի․ և յարեաւ երեքօրեայ․ և զիջանել հրեշտակին․ և երևել կանանցն․ և զնոյնն պատմել աշակերտացն։

Մարկոս հրամանաւ պետրոսի վիմի գրեաց զաւետարանս իւր յաղեքսանդր քաղաքի ՚ի լեզու եգիպտացի՝ զկնի․ ժէ. ամի համբառնալոյ փրկչին։

Մարկոս՝ բարձր պատուհար, կ՟ ՚ի վր՟ տանեացն։

Սկիզբն

Սկիզբն Գլխոց, աւետարանին, որ ըստ Մարկոսի։

	Գլուխ.	Հմր։
Վասն դիւահարին.	ա.	23.
Վ՟ն պետրոսի զոքանչին.	ա.	29.
Վ՟ն բժշկութե՟ հիւանդուեց.	ա.	32։
Վ՟ն բորոտին.	ա.	40.
Վ՟ն անդամալուծին.	բ.	3.
Վ՟ն ղեւեայ մաքսաւորին.	բ.	14.
Վ՟ն գօսացեալ ձեռին.	գ.	1.
Վ՟ն առաքելոցն ընտրութե՟.	գ.	13.
Վ՟ն սերմանեացն առակին.	դ.	2.
Վ՟ն սաստելոյ ջուրցն.	դ.	35.
Վ՟ն լեգէոնացն.	ե.	1.
Վ՟ն դստեր ժողովրդապետին.	ե.	21.
Վ՟ն տեռատեսին.	ե.	25.
Վ՟ն համարոյ առաքելոցն.	զ.	7.
Վ՟ն յովհաննու, և հերովդեի.	զ.	14.
Վ՟ն հինգ հացիցն՝ և երկու ձկանցն.	զ.	35.
Վ՟ն ՚ի վ՟ր ծովուն գնալոյն.	զ.	47.
Վ՟ն անցանելոյ զպատուիրանաւն ա՟յ։	է.	5։
Վ՟ն ասորւոյ կնոջն փիւնիկեցւոյ.	է.	24.

Վ՟ն

Վ̃ն համրին և խլին · Է. 31.
Վ̃ն եօթն հացիցն · Ը̃. 1.
Վ̃ն խմորոյ փարիսեցւոցն · Ը̃. 16:
Վ̃ն կուրին · Ը̃. 22:
Վ̃ն հարցանելոյն 'ի կեսարիա զպետրոս · Ը̃. 27.
Վ̃ն այլակերպութե̃ն տ̃ն · Թ̃. 1.
Վ̃ն լուսնահարին · Թ̃. 16.
Վ̃ն խորհելոյ աշակերտացն՝ թէ ով իցէ մեծ · Թ̃. 32.
Վ̃ն հարցանելոյն թէ պարտ իցէ արձակել զկին : Ժ̃. 1.
Վ̃ն հարցանելոյ մեծատանն զյ̃ս : Ժ̃. 17:
Վ̃ն որդւոցն զեբեդեայ · Ժ̃. 35.
Վ̃ն բարտիմէոսի : Ժ̃. 46.
Վ̃ն յաւանակին, և իշոյն · ԺԱ̃. 1.
Վ̃ն չորանալոյ թզենւոյն · ԺԱ̃. 12.
Վ̃ն անյիշաչարութե̃ն · ԺԱ̃. 25.
Վ̃ն հարցանելոյ քահանայապետիցն զտ̃րն · ԺԱ̃. 27.
Վ̃ն այգւոյն · ԺԲ̃. 1.
Վ̃ն հարցանելոյն զդահեկանէն · ԺԲ̃. 13.
Վ̃ն սադուկեցւոցն · ԺԲ̃. 18.
Վ̃ն դպրացն · ԺԲ̃. 28.

Ս՟ն ո՟ն հարցանելոյ զփարիսեցւոց .	ժ՟ր.	35.
Ս՟ն երկու լամայիցն .	ժ՟ր.	41.
Ս՟ն կատարածին .	ժ՟ղ.	3.
Ս՟ն աւուրն, և ժամուն .	ժ՟ղ.	32.
Ս՟ն օծանելոյ կնոջն զտ՟րն .	ժ՟ղ.	3.
Ս՟ն զատկին .	ժ՟ղ.	12.
Ս՟ն զմատնութե՟ն մարգարէանալոյ ։	ժ՟ղ.	18.
Ս՟ն պետրոսի ուրացութե՟ն .	ժ՟ղ.	66.
Ս՟ն խնդրելոյ զտ՟րունական մարմինն ։	ժ՟ե.	42.
Ս՟ն իւղաբեր կանանցն .	ժ՟ղ.	1.

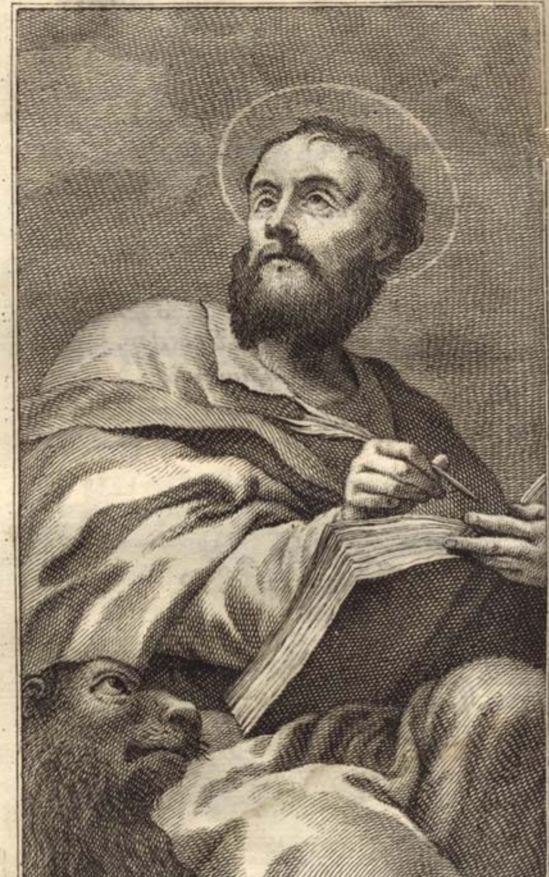

ՍՈՒՐԲ ՄԱՐԿՈՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ։

ԱՒԵՏԱՐԱ՛Ն
ՏԵԱՌ՛Ն ՄԵՐՈՅ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Ըստ Մարկոսի:

Գլուխ առաջներորդ:

1 ՍԿԻԶԲ՛Ն ԱՒԵՏԱՐԱ՛ՆԻ յ՟ի ք՟ի որդւոյ ա՟յ:
2 Ո՟պ և գրեալ է 'ի մարգարէս. ‖ Ահաւասիկ ես առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի

‖ Մաղա. 3. 1.

քո. որ հանդերձեսցէ զճանապարհ
քո առաջի քո։
‖ Եսայ. * ‖ Ձայն բարբառոյ յանապատի՝ 3
40. 3։ պատրաստ արարէք զճանապարհ
Մատթ. տ̃ն. և ուղիղ արարէք զշաւիղս ն̃ր։
3. 3։ * Եւ եղև՝ զի յովհաննէս մկրտէր 4
Ղուկ. յանապատի, և քարոզէր մկրտութ̃ի
3. 4։ ապաշխարութ̃ե 'ի թողութ̃ի մեղաց։
Յոհան. * ‖ Եւ երթայր առ նա ա̃մ աշխարհն 5
1. 23։ հրէաստանի՝ և եր̃մացիք ամենե-
‖ Մատթ. քեան. և մկրտէին 'ի նմանէ 'ի յոր-
3. 5։ դանան գետ խոստովանեալ զմեղս
‖ Մատթ. իւրեանց։
3. 4։ * ‖ Եւ էր յովհաննէս զգեցեալ ստև 6
‖ Ղևտ. ուղտու. և գօտի մաշկեղէն ը̃ մէջ
11. 22։ իւր. և կերակուր ն̃ր ‖ մարախ և
‖ Մատթ. մեղր վայրենի. քարոզէր և ասէր։
3. 11։ * ‖ Գայ զօրագոյնն քան զիս զկնի 7
Ղուկ. իմ. որում չեմ բաւական խոնար-
3. 16։ հիլ լուծանել զխրացս կօշկաց ն̃ր։
Յոհ. 1. * ‖ Ես մկրտեցի զձեզ ջրով. և նա 8
27։ մկրտեսցէ զձեզ հոգւովն սրբով։
‖ Գործ. * Եւ եղև յաւուրսն յայնոսիկ եկն 9
1. 5։ և յս̃ 'ի նազարեթէ գալիլեացւոյ. և
2. 4։ և մկրտեցաւ 'ի յովհաննէ 'ի յորդանան։
11. 16։ * Եւ նոյն ժամայն ընդ վերանալ
և 19. 4։ 'ի

'ի ջրոյն ետես ցելեալ զերկինս, ‖ և զհոգին ա͞յ իբրև զաղաւնի, զի իջանէր 'ի վ͞ր ն͞ր ։ ‖ Ղուկ 3· 22։ Յոհան· 1· 32։

11 *Ձայն եղև յերկնից՝ և ասէ· դու ես որդի իմ սիրելի, ընդ քեզ հաճեցայ ։

12 *‖ Եւ նոյնժամայն հոգին հանէ զնա յանապատ ։ ‖ Մատթ· 4· 1։

13 *Եւ էր նա անդ զաւուրս քառասուն փորձեալ 'ի սատանայէ· և էր ընդ գազանս· և հրեշտակք պաշտէին զնա ։ Ղուկ· 4· 1։

ԲԲ։

14 *‖ Եւ յետ մատնելոյն յովհաննու՝ եկն յ͞ս 'ի գալիլեա· քարոզէր զաւետարանն ա͞յ՝ և ասէր ։ ‖ Մատթ· 4· 12։

15 *Թէ կատարեալ է ժամանակ· և հասեալ է արքայութ͞ին ա͞յ· ապաշխարեցէք, և հաւատացէք յաւետարանն ։ Ղուկ· 4· 14։

16 *‖ Իբրև անցանէր առ ծովեզերբն գալիլեացւոց՝ ետես զսիմոն, և զանդրէաս զեղբայր սիմոնի· զի արկանէին ն͞ց ուռկանս 'ի ծով· քանզի ձկնորսք էին ։ Յոհան· 4· 43։ ‖ Մատթ· 4· 18։

17 *Եւ ասէ ցն͞ս յ͞ս՝ եկա՛յք զկնի իմ՝ և արարից զձեզ լինել որսորդս մարդկան ։ Ղուկ· 5· 2։

*Եւ վաղվաղակի թողեալ զուռկանսն, գնացին զհետ նր՟։ 18

*Եւ մատուցեալ անտի սակաւիկ մի յառաջ՝ ետես զյակոբոս զզեբեդեայ՝ և զյովհաննէս զեղբայր նր՟․ և զնս՟ 'ի նաւին մինչ կազմէին ուռկանս․ և կոչեաց զնս՟։ 19

*Եւ վաղվաղակի թողեալ զհայրն իւրեանց զզեբեդէոս 'ի նաւին վարձկանօքն հանդերձ, գնացին զհետ նր՟։ 20

‖ Մատ․ 4․ 13։

✠

*‖ Եւ մտանեն 'ի կափառնաում․ և իսկ և իսկ 'ի շաբաթուն մտեալ 'ի ժողովուրդն ուսուցանէր զնս՟։ 21

Ը․Գ․

Ղուկ․ 4․ 31։

*‖ Եւ զարմանային ընդ վարդապետութի՟ նորա, զի ուսուցանէր զնս՟ իբրև իշխանութ՟՝ և ոչ որպ՟ դպիրքն։ 22

‖ Մատ․ 7․ 28։

Ղուկ․ 4․ 32։

*‖ Եւ էր 'ի ժողովրդեանն նց՟ այր մի․ յորում այս պիղծ գոյր 'ի նմա․ որ աղաղակեաց։ 23

‖ Ղուկ․ 4․ 33։

*Եւ ասէ․ թո՛յլ տուր․ զի՞ կայ մեր և քո՛ յս՟ նազովրեցի․ եկիր կորուսանել զմեզ․ գիտեմք զքեզ, ով ես սբ՛դ այ՟։ 24

*Սաստեաց 'ի նա յս՟ և ասէ․ կարկեա՛ց՝ և ե՛լ 'ի դմանէ։ 26

*Եւ

26* Եւ զարկոյց զնա այսն պիղծ․ և աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ․ և ել ՚ի նմանէ։

27* Եւ զարմացան ամենեքին․ մինչև հծծել ընդ միմեանս և ասել․ զի՞նչ է այս նոր վարդապետութի՟․ զի իշխանութբ՟՝ և այսոց պղծոց սաստէ՝ և հնազանդին սմա։

28* Եւ ել լուր նր՟ ը՟ ամ՟ կողմն գալիլեացւոց։

29* ‖ Եւ վաղվաղակի ելեալ ՚ի ժողովրդենէն, եկն ՚ի տուն սիմոնի և անդրեայ, յակոբաւ և յովհաննու հանդերձ։

‖ Մատթ․ 8․ 14։
Ղուկ․ 4․ 38։

30* Եւ զոքանչ սիմոնի դնէր ջերմացեալ․ և վաղվաղակի ասեն ցնա վն՟ նորա։

31* Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ զձեռանէ նր՟․ և եթող զնա տենդն՝ և պաշտէր զնս՟։

32* Եւ իբրև երեկոյ եղև, ՚ի մտանել արեգականն, բերէին առ նա զամ՟ հիւանդս՝ և զդիւահարս։

33* Եւ էր ամ՟ քաղաքն ժողովեալ առ դրունսն։

34* Եւ բժշկեաց բազում հիւանդս

‖ Ղուկ. 4.41։ 'ի պէսպէս ախտից. ‖ և դևս բազումս եհան, և ոչ տայր խօսել դիւացն. զի գիտէին զնա թէ քն̃ է։

Բ.Գ.։ *Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուցեալ ել, և գնաց յանապատ տեղի. և անդ կայր յաղօթս։ 35

*Եւ գնաց զհետ նր̃ Սիմոն՝ և որք ընդ նմայն էին։ 36

*Եւ իբրև գտին զնա, ասեն ցնա՝ թէ ամենեքին խնդրեն զքեզ. 37

*Եւ ասէ ցն̃ս. եկա՛յք, երթիցուք և յայլ մօտաւոր գիւղաքաղաքն՝ զի և անդ քարոզեցից. զի յայս իսկ եկեալ եմ։ 38

*Եւ քարոզէր 'ի ժողովուրդս նոցա ընդ ա̃մ գալիլեացիս. և դևս հանէր։ 39

‖ Մատթ. 8.2։ *‖ Գայ առ նա բորոտ մի. աղաչէր, 'ի ծունր իջանէր, և ասէր. տէ̃ր՝ եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել։ 40

Ղուկ. 5.12։ *Իսկ յս̃ գթացեալ ձգեաց զձեռն. մերձեցաւ 'ի նա՝ և ասէ ցնա. կամիմ, սրբեա՛ց։ 41

*Եւ իբրև ասաց ցնա, վաղվաղակի գնաց 'ի նմանէ բորոտութ̃ին, և սրբեցաւ։ 42

Եւ

43 * Եւ սաստեալ նմա եհան զնա արտաքս վաղվաղակի։

44 * Եւ ասէ. զգո՛յշ լեր. մի՛ ումեք ինչ ասիցես. այլ երթ՝ ցո՛յց զքեզ քահանային. եւ մատո՛ վ՟ն սրբութե՟ քոյ պատարագ՝ || զոր հրամայեաց Մովսէս, ՚ի վկայութի՟ն նց՟։ || Ղուկա 14. 2.

45 * Եւ նա ելեալ սկսաւ քարոզել յոյժ՝ եւ հռչակ հարկանել զբանն. մինչ ոչ եւս կարող լինել նմա յայտնապէս ՚ի քաղաք մտանել. այլ արտաքոյ յանապատ տեղիս էր. եւ գային առ նա յա՟մ կողմանց։

ԳԼ. Բ.

Բ Ա.

1 Եւ || մտեալ դարձեալ ՚ի Կափառնայում յետ աւուրց։

2 * Լուր եղեւ եթէ ՚ի տանն է, եւ ժողովեցան բազումք՝ մինչեւ տեղի եւս ոչ լինել՝ եւ ոչ առ դրանն. եւ խօսէր նց՟ զբանն։ || Մատթ. 9. 1.

3 * || Եւ գային առ նա՝ բերէին անդամալոյծ մի՝ բարձեալ ՚ի չորից։ || Ղուկ. 5. 18.

4 * Եւ իբրեւ ոչ կարէին մերձենալ առ նա յամբոխէ անտի, քակեցին զյարկն՝ ուր էր յս՟. եւ բացեալ զա-

ռասուսստաղն, իջուցին զմահիճսն՝ յորում կայր անդամալոյծն:

5 *Եւ տեսեալ յս̃ զհաւատս նց̃՝ ասէ ցանդամալոյծն. որդեակ՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո:

6 *Եւ էին ոմանք 'ի դպրաց անտի, որ անդ նստէին. և խորհէին 'ի սիրտս իւրեանց:

7 *Զինչ է այս՝ որ խօսի սա զհայհոյութիւս. ‖ով կարէ թողուլ զմեղս՝ եթէ ոչ՝ մի ա̃ծ:

‖ Յօբ. 14. 4:

8 *Եւ գիտաց յս̃ յոգի իւր՝ թէ այնպէս խորհէին 'ի սիրտս իւրեանց, և ասէ. զի՞ խորհիք զայդ 'ի սիրտս ձեր:

Եսայ. 43. 25:

9 *Զինչ դիւրին է ասել ցանդամալոյծն. թողեալ լիցին քեզ մեղք քո՞, եթէ ասել՝ արի՛ առ զմահիճս քո՝ և երթ 'ի տուն քո:

10 *Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխանութի̃ ունի որդի մարդոյ 'ի վ̃ր երկրի թողուլ զմեղս, ասէ ցանդամալոյծն.

11 *Քեզ ասեմ. արի՛, առ զմահիճս քո՝ և երթ 'ի տուն քո:

12 *Եւ յարեաւ վաղվաղակի առեալ զմահիճսն՝ ել առաջի ամենեցուն.

մին_

մինչեւ զարմանալ ամենեցուն, եւ փառաւոր առնել զա՟ծ. եւ ասել. թէ այսպիսի ինչ երբեք ոչ տեսաք։ ծ

13* Եւ ել դարձեալ ՚ի ծովեզրն. եւ ամ՟ ժողովուրդն գայր առ նա, եւ ուսուցանէր զն՟ս։ Բ.Օ.

14* ‖ Եւ մինչդեռ անցանէր, ետես զՂեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ՚ի մաքսաւորութեան. եւ ասէ ցնա, եկ զկնի իմ. եւ յարուցեալ գնաց զկնի ն՟ր։ ‖ Մատ. 9. 9. Ղուկ. 5. 27.

15* Եւ եղեւ ՚ի բազմելն ն՟ր ՚ի տան ն՟ր, եւ բազում մաքսաւորք բազմեալ էին ընդ յի՟՝ եւ ընդ աշակերտսն ն՟ր. քանզի էին բազումք՝ որք երթային զհետ ն՟ր։

16* Եւ դպիրքն՝ եւ փարիսեցիքն իբրեւ տեսին թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս եւ ընդ մեղաւորս, ասեն ցաշակերտսն ն՟ր. զի՞ է՝ զի ընդ մեղաւորս եւ ընդ մաքսաւորս ուտէք եւ ըմպէք։

17* Իբրեւ լուաւ յի՟ ասէ ցն՟ս. ոչ ինչ պիտոյ է բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց. ‖ եւ ոչ եկի կոչել զարդարս, այլ՝ զմեղաւորս։ ‖ 1. Տիմ. 4. 15.

18* Եւ էին աշակերտքն յովհաննու եւ փարիսեցիքն ՚ի պահս. գան եւ ասեն ցնա. ընդէ՞ր աշակերտքն յովհաննու՝ և փարիսեցիքն պահեն. և քո աշակերտքդ ո՛չ պահեն։

19 *Եւ ասէ ցն՟ս յ՟ս. միթէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ ն՟ս իցէ փեսայն՝ պահել. ցորքան ը՟դ իւրեանս ունիցին զփեսայն, ո՛չ է մարթ պահել։

‖ Մատթ. 9. 15։
Ղուկ. 5. 35։

20 * ‖ Այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ վերասցի ՚ի նոցանէ փեսայն, և ապա պահեսցեն յաւուրն յայնմիկ։

21 *Ոչոք կապերտ նոր անթափ արկանէ ՚ի վ՟ր հնացեալ ձորձոյ ապաթէ ոչ՝ առնու լրութ՟ն իւրով նորն ՚ի հնոյ անտի, և չարեւս պատառումն լինի։

22 *Եւ ոչոք արկանէ գինի նոր ՚ի տիկս հինս. ապաթէ ոչ՝ պայթուցանէ գինին զտիկսն. գինին հեղանի. և տիկքն կորնչին. այլ գինի նոր ՚ի տիկս նորս արկանելի է։

ԻԱ։

‖ Մատթ. 12. 1.
Ղուկ. 6. 1։

23 * ‖ Եւ եղև նմա ՚ի շաբաթու անցանել ը՟դ արտորայս. և աշակերտքն ՚ի գնալն իւրեանց՝ սկսան հասկ կորզել, և ուտել։

24 *Եւ փարիսեցիքն ասեն ցնա. տե՛ս

զինչ գործեն աշակերտքն քո 'ի շաբաթու՝ զոր չէ արժան ։

25 * Եւ ասէ ցն՟ս յ՟ս ․ ‖ ո՞չ երբեք իցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արարն Դաւիթ ․ յորժամ պիտոյն եղեւ՝ եւ քաղցեաւ նա՝ եւ որք ընդ նմայն էին ։ ‖1 Թագ․ 21․ 6։

26 * Զիա՞րդ եմուտ 'ի տունն ա՟յ առ աբիաթարաւ քահանայապետի՟ ․ եւ զհացսն զառաջաւորութե՟ն եկեր ․‖ եւ ետ այնոցիկ որք ընդ նմայն էին ․ զոր ո՛չ էր օրէն ուտել՝ բայց միայն քահանայից ։ ‖Ղեւտ․ 24․ 9։

27 * Եւ ասէ ցն՟ս ․ շաբաթ վ՟ն մարդոյ եղեւ, եւ ոչ եթէ մարդ վասն շաբաթու ։

28 * Ապա ուրեմն տ՟ր է որդի մարդոյ եւ շաբաթու ։

Գ․Լ ։ Գ․

✝

1 Եւ ‖ եմուտ միւսանգամ 'ի ժողովուրդն ․ եւ էր անդ այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր ։ ‖ Մատթ․ 12․ 9։ Ղուկ․ 6․ 6։

2 * Եւ սպասէին նմա՝ եթէ բժշկիցէ զնա 'ի շաբաթուն զի չարախօսեսցեն զնմանէ ։

3 * Եւ ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռն գօսացեալ

ցեալ էր. արի՛, ա՛նց 'ի մէջ։

* Եւ ասէ ցն՟ս. զի՞նչ արժանէ 'ի շաբաթու, բարի՞ ինչ գործել՝ եթէ չար առնել. ոգի մի ապրեցուցանե՞լ՝ եթէ կորուսանել. և ն՟ք լռեցին։ 4

* Եւ հայեցեալ յն՟ս զնոքօք լի ցասմամբ, տրտմեալ վ՟ն կուրութե՟ն սրտից ն՟ց, ասէ ցայրն. ձգեա՛ զձեռն քո. և նա ձգեաց. և ողջացաւ ձեռն նորա։ 5

Գ. Կ։

‖ Մատ. 12. 14։

* ‖ Եւ ելեալ արտաքս փարիսեցիքն հերովդիանոսօքն հանդերձ. խորհուրդ առնէին վ՟ն ն՟ր, թէ զիա՛րդ կորուսցեն զնա։ 6

* Իսկ յ՟ս աշակերտօքն իւրովք գնաց 'ի ծովեզրն. և բազում ժողովուրդ 'ի գալիլեացւոց երթային զհետ ն՟ր. և 'ի հրէաստանէ։ 7

* Եւ յե՟ղմէ՝ և յայնկոյս յորդանանու. և որք 'ի տիւրոսէ և 'ի սիդովնէ. բազում՝ ժողովուրդ իբրև լսէին՝ որչափ ինչ առնէր՝ գային առ նա։ 8

* Եւ ասէ ցաշակերտսն իւր՝ զի նաւակ մի պատրաստական կայցէ 9

նմա վն̃ ամբոխին՝ զի մի՛ նեղեսցեն զնա։

10* Քանզի զբազումս բժշկեաց. մինչ գալ խռնել զնովաւ, զի մերձեսցին առ նա, որք ունէին ախտս ինչ։

11* Եւ այսք պղծք յորժամ տեսանէին զնա՝ անկանէին առաջի նր̃. աղաղակէին և ասէին։

12* Թէ դու ես որդին այ̃. և նա յոյժ սաստէր նց̃. զի մի՛ յայտնի առնիցեն զնա։

13* ‖ Ելանէ ՚ի լեառն. և կոչէ առ ինքն զորս ինքն կամեցաւ. և չոգան առ նա։

14* Եւ արար երկոտասանս՝ զի իցեն զնովաւ. և զի առաքեսցէ զնս̃ քարոզել։

15* Եւ ունել իշխանութի բժշկելոյ զցաւս՝ և հանելոյ զդեւս։

16* Եւ եդ անուն սիմոնի պետրոս։

17* Եւ յակոբոս զեբեդեայ՝ և յովհաննու եղբօրն յակոբայ, եդ նց̃ անուանս բանէրգէս. որ է որդիք որոտման։

18* Եւ զանդրէաս. և զփիլիպպոս. և

Գ.Ի։

‖ Մատթ 10. 1։

Ղուկ. 6. 13։

և զբարդուղիմէոս . զմատթէոս ըզմաքսաւորն . և զթովմաս . և զյակոբոս ալփեայ . և զթադդէոս՝ և զսիմոն կանանացի :
*Եւ զյուդա իսկարիովտացի . որ 19
և մատնեացն զնա :
Գ.Գ. *Գան ՚ի տուն . և գայ միւսանգամ 20
ընդ նմա ժողովուրդն . մինչ զի և հաց
ևս ոչ ժամանել ուտել նմա :
*Եւ իբրև լուան՝ որ իւրքն էին, ելին 21
ունել զնա, զի համարէին թէ
մոլեգնեալ իցէ :
*Եւ դպիրքն՝ որ յերուսաղեմէ իջեալ էին, 22
‖ Մատթ. ասէին . ‖ թէ բէեղզեբուղ գոյ ՚ի
9. 4: դմա . և իշխանաւ դիւացն հանէ
դա զդևս :
*Եւ կոչեալ զնոսա առ ինքն, առակօք 23
խօսէր ընդ նոսա . զիա՞րդ կարէ սատանայ
զսատանայ հանել :
*Եւ արդ՝ եթէ թագաւորութիւն 24
յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ
կալ թագաւորութիւն այն :
*Եւ եթէ տուն յանձն իւր բաժանեսցի, 25
ոչ կարէ կալ տունն :
*Եւ եթէ սատանայ ՚ի վերայ անձին 26
իւրոյ յարեաւ, և բաժանեալ է,

ոչ կարէ կալ, այլ վախճանեալ է։

27 * Այլ ոչ ոք կարէ զկարասի հզօրին մտեալ 'ի տուն նորա՝ աւար հարկանել՝ եթէ ոչ նախ զհզօրն կապիցէ, և ապա զտուն նորա աւար հարկանիցէ։

28 * ‖ Ամէն ասեմ ձեզ. զի ամենայն թողցի որդւոց մարդկան, մեղք և հայհոյութիւնք, որչափ և հայհոյիցեն։

‖ Մատ. 12. 31։ Ղուկ. 12. 10։ 1. Յոհ. 5. 16։

29 * Բայց որ հայհոյեսցէ զհոգին սուրբ, ոչ ունիցի թողութիւն յաւիտեան. այլ պարտապան լիցի յաւիտենից մեղաց։

30 * Զի ասէին, թէ այս պիղծ գոյ 'ի նմա։

31 * ‖ Գան եղբարքն, և մայր նորա. և արտաքոյ կայեալ յղեցին, և կոչէին զնա։

Գ. Գ։

‖ Մատ. 12. 46։ Ղուկ. 8. 19։

32 * Եւ անդ ժողովուրդն շուրջ զնովաւ նստէր. և իբրև ասացին ցնա, ահաւասիկ մայր քո և եղբարք քո՝ կան արտաքոյ՝ և խնդրեն զքեզ։

33 * Պատասխանի ետ նոցա, և ասէ. ո՞վ է իմ մայր՝ կամ եղբարք։

34 * Հայեցաւ շուրջ զիւրև յաշակերտսն զի նստէին, և ասէ. ահաւասիկ մայր իմ, և եղբարք իմ։

* Ո՛վ որ առնիցէ զկամս Այ, նա է 35
եղբայր իմ, և քոյր՝ և մայր։

ԳԼ. Դ.

ԳԼԽ.
‖ Մատ. 13. 1.
Ղուկ. 8. 4.

Դարձեալ ‖ սկսաւ ուսուցանել 1
առ ծովեզերբն. և խռնեցան
զնովաւ ժողովուրդք բազումք, մինչև ՚ի նաւ մտանել նմա՝ և նստել ՚ի
ծովուն. և ամ ժողովուրդն զծովեզերբն զցամաքն ունէին։

* Եւ ուսուցանէր զնս առակօք բա- 2
զում ինչ. և ասէր նց ՚ի վարդապետութեան իւրում. Լուարո՛ւք։

* Ահաւասիկ ել սերմանօղ սեր- 3
մանել։

* Եւ եղև ՚ի սերմանելն, ոմն ան- 4
կաւ առ ճանապարհաւ, և եկն
թռչունն՝ և եկեր զնա։

* Եւ այլն անկաւ յապառաժի, ուր 5
ոչ գոյր հող բազում, և վաղվաղակի բուսաւ, քանզի ոչ գոյր հիւթ
երկրին։

* Եւ յորժամ ծագեաց արև, ջե- 6
ռաւ. և զի ոչ գոյին արմատք, ցամաքեցաւ։

* Եւ այլն անկաւ ՚ի մէջ փշոց. ե- 7

լին

ելին փուշքն՝ և հեղձուցին զնա. և
պտուղ ոչ ետ։

8 * Եւ այլն անկաւ յերկիր բարւոք.
և ելեալ աճեցեալ տայր պտուղ. և
բերէր ընդ միոյ երեսուն. և ը͞ն միոյ
վաթսուն. և ընդ միոյ հարիւր։

9 * Եւ ասէր. որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ։

10 * Եւ իբրև եղև առանձինն, հարցին զնա՝ որք զնովաւն էին աշակերտօքն հանդերձ, զառակսն։ Գ.Օ.

11 * Եւ ասէ ց͞նս. ձեզ տուեալ է գիտել
զխորհուրդ արքայութե͞ն ա͞յ.
բայց ն͞ց որ արտաքինքն են, ա͞մ ինչ
առակօք լինի։

12 * ‖ Զի տեսանելով տեսցեն՝ և մի՛ ‖ Եսայ.
տեսցեն. և լսելով լուիցեն՝ և մի՛ իմասցին. 6. 9.
զի մի՛ երբէք դարձցին՝ և Մատթ.
թողցի ն͞ց։ 13. 14.

13 * Եւ ասէ ց͞նս. ոչ գիտէք զառակս Յոհան.
զայս, և զիա՞րդ զա͞մ առակսն գի- 12. 40.
տիցէք։ Գործ.

14 * Որ սերմանէն, զբանն սերմանէ։ 28. 26.

15 * Եւ նոքա են՝ որք առ ճանապար- Հռոմ.
հաւն, ուր բանն սերմանի. և յոր- 11. 8.
ժամ լսեն զնա՝ գայ սատանայ՝ և

հանէ զբանն սերմանեալ 'ի սիրտս նոցա :

* Եւ նք՟ են՝ որ յապառաժին սերմանեցան, որք յորժամ լսիցեն զբանն, վաղվաղակի խնդութե՟ ընդունին : 16

* Եւ զի ոչ ունին արմատս յանձինս, այլ առ ժամանակ մի են. ապա 'ի հասանել նեղութե՟ կամ հալածման վ՟ն բանին, վաղվաղակի գայթագղին : 17

* Իսկ որ 'ի մէջ փշոյն սերմանեցաւ, նք՟ են. որ իբրև զբանն լսեն : 18

‖ Ա. Տիմ. 6. 17: * ‖ Եւ հոգք աշխարհիս, և պատրանք մեծութե՟ մտանեն, և հեղձուցանեն զբանն՝ և անպտուղ լինի : 19

* Եւ նոքա են՝ որք յերկիրն բարւոք սերմանեցան, որք լսեն զբանն՝ և ընդունին՝ և տան պտուղ, ընդ միոյ երեսուն՝ և ընդ միոյ վաթսուն՝ և ը՟ միոյ հարիւր : 20

Գ. Լ.

‖ Մատթ. 5. 15: Ղուկ. 8. 16: և 11. 33: * ‖ Եւ ասէ ցն՟ա. մի՛ թէ գա՞յ ճրագ՝ զի ընդ գրուա՛նաւ դնիցի. կամ ը՟ մահճօք. ո՞չ ապաքէն 'ի վ՟ր աշտանակի դնիցի : 21

* ‖

22 * ‖ Զի չէ ինչ 'ի ծածուկ՝ որ թէ ոչ յայտնեսցի. և ոչ եղև ինչ գաղտնի, եթէ ոչ 'ի յայտ գայցէ։ ‖ Մատ. 10. 26. Ղուկ. 8. 17.

23 * Եթէ ոք ունիցի ականջս՝ լսելոյ՝ լուիցէ։

24 * Եւ ասէ ցնսա. տեսէ՛ք զինչ լսէքդ, և յաւելցի ձեզ՝ որոց լսէքդ. ‖ որով չափով չափէք՝ նովին չափեսցի ձեզ։ ‖ Մատ. 7. 2.

25 * ‖ Որոք ունիցի, տացի նմա. և որ ոչն ունիցի՝ և զոր ունիցին բարձցի 'ի նմանէ։ Ղուկ. 6. 38.

Դ. Կ.

26 * Եւ ասէր. այսպէս է արքայութ͞ն ա͞յ. որ͞պ զի այր մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր։

27 * ‖ Եւ ննջիցէ, և յառնիցէ զցայգ՝ և զցերեկ. և սերմանիքն բուսանիցին և աճիցեն. և նա ոչ գիտէ։ ‖ Մատ. 13. 12. և 25. 29.

28 * Զի երկիրն ինքնին բերէ զպտուղն. նախ զխոտն՝ և ապա զհասկն ապա զցորեան ատոք 'ի հասկին։ Ղուկ. 8. 18. և 19. 26.

29 * Եւ յորժամ տայցէ զպտուղն, վաղվաղակի առաքի մանգաղ, զի հասեալ են հունձք։

30 * Եւ ասէր. ո՞ւմ նմանեցուսցուք զարքայութ͞ն ա͞յ. կամ որո՞վ առակաւ առակեսցուք զնա։

‖ Մատթ. 13. 31։ Ղուկ. 13. 19։

31 * ‖ Ոպ՟ հատն մանանխոյ՝ որ յորժամ սերմանիցի յերկրի, փոքրագոյն է քան զա՟մ սերմանիս՝ որ են յերկրի։

32 * Եւ յորժամ սերմանիցի, բուսանի, և լինի մեծ քան զա՟մ բանջար. և արձակէ ոստս մեծամեծս՝ մինչև բաւական լինել ընդ հովանեաւ նր՟ թռչնոց երկնից բնակել։

33 * Եւ այնպիսի առակօք խօսէր ընդ նս՟ զբանն. որ՟ կարող լինէին լսել։

34 * Եւ առանց առակի ոչինչ խօսէր ընդ նս՟. բայց առանձինն աշակերտացն իւրոց մեկնէր զա՟մ։

※※

Գ. Ի.։

35 * Եւ ասէ ցնս՟ յաւուր յայնմիկ, իբրև ընդ երեկս լինէր, եկա՛յք՝ անցցուք յայն կողմն։

‖ Մատթ. 8. 13։ Ղուկ. 18. 22։

36 * ‖ Թողուն զժողովուրդն. և առնուն զնա նաւաւն հանդերձ. և զայլ ևս նաւսն՝ որք էին ընդ նմա։

37 * Եւ լինէր մրրիկ մեծ հողմոյ. և զալիսն 'ի նաւն զեղոյր. մինչ գրեթէ՝ լի՛ իսկ լինել։

38 * Եւ ինքն ննջէր 'ի խելս նաւին 'ի վր՟ բարձի. զարթուցանէին զնա և ասէին. վա՛րդապետ՝ ոչինչ է

քեզ փոյթ, զի կորնչիմք աւասիկ ․

39 *Եւ զարթուցեալ սաստեաց հողմոյն և ծովուն ․ ասէ ․ դադարեա՛, կարկեա՛ց ․ և դադարեաց հողմն ․ և եղև խաղաղութիւն մեծ ։

40 *Եւ ասէ ցնո՛ ․ ընդէ՞ր այդպէս վատասիրտք էք ․ չև ևս ունիք հաւատս ․ և երկեան յերկիւղ մեծ ․ և ասէին ցմիմեանս ․ ո՞ ոք արդեօք իցէ սա ․ զի և հողմ և ծով հնազանդին սմա ։

ԳԼ ։ Ե ։

1 Եւ եկն ‖ յայնկոյս ծովուն յաշխարհն գերգեսացւոց ։ ‖ Մ՝տթ. 8. 28. Ղուկ. 8. 26.

2 *Եւ ընդ ելանելն նո՛ ՚ի նաւէ անտի, պատահեաց նմա այր մի ՚ի գերեզմանացն՝ զոր ունէր այս պիղծ ։

3 *Որոյ և բնակութիւն իւր իսկ ՚ի գերեզմանս էր ․ և ոչ շղթայիւք ոք ևս կարէր կապել զնա ։

4 *Վ՟ն բազում անգամ ոտնակապօք և շղթայիւք կապելոյ և խզելոյ ՚ի նմանէ զշղթայսն, և զոտնակապսն խորտակելոյ ․ և ոչ ոք կարէր պարտել զնա ։

5 * Քանզի հանապազ զցայգ և զցերեկ 'ի գերեզմանս և 'ի լերինս աղաղակէր․ և կոծէր զանձն իւր քարամբք ։

6 * Իբրև ետես զյս՟ 'ի հեռաստանէ․ ընթացաւ և երկիրպագ նմա ։

7 * Աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ և ասէ, զի՞ կայ իմ՛ և քո յս՟ որդի այ՟ բարձրելոյ․ երդմնեցուցանեմ զքեզ յած՟, մի՛ տանջեր զիս ։

8 * Քանզի ասէր ցնա․ ե՛լ այսդ պիղծ 'ի մարդոյ այդի ։

9 * Եւ հարցանէր ցնա՝ թէ զի՞նչ անուն է քո․ և ասէ ցնա, լեգէովն անուն է իմ․ քանզի բազումք եմք ։

10 * Եւ աղաչէին զնա յոյժ, զի մի՛ առաքեսցէ զնս՟ արտաքս քան զաշխարհն ։

11 * Եւ անդ էր առ լերամբքն երամակ մի խոզաց արօտական մեծ ։

12 * Աղաչեցին զնա ամ՟ դեւքն՝ և ասեն․ առաքեա՛ զմեզ 'ի խոզսն, զի մտցուք 'ի նս՟ ։

13 * Եւ հրամայեաց նց՟․ և իբրև ելին այսքն պիղծք՝ մտին 'ի խոզսն․ և դիմեաց երամակն 'ի դարէ ան-

տի 'ի ծովն · էին իբրեւ երկու հազարք՝ եւ հեղձնուին 'ի ծովուն ։

14 * Եւ խոզարածքն փախեան · եւ պատմեցին 'ի քաղաքին եւ յագարակս · եւ ելին տեսանել զինչ իցէ՝ որ գործեցաւն ։

15 * Գան առ յս̃՝ եւ տեսանեն զդիւահարն՝ զի նստէր զգեցեալ եւ զգաստացեալ՝ որ ունէր զլէգէոնն · եւ զահի հարան ։

16 * Եւ պատմեցին նց̃՝ որոց տեսեալն էր · թէ զինչ եղեւ այսահարին · եւ զինչ վն̃ խոզիցն ։

17 * Եւ սկսան աղաչել զնա՝ գնալ 'ի սահմանաց նց̃ ։

18 * Եւ իբրեւ եմուտ նա 'ի նաւն, աղաչէր զնա դիւահարն՝ զի ընդ նմա իցէ ։

19 * Եւ յս̃ ո՛չ ետ նմա թոյլ · այլ ասէ ցնա · Երթ 'ի տուն քո՝ առ ընտանիս քո · եւ պատմեա՛ նց̃ որինչ միանգամ տր̃ արար քեզ՝ եւ ողորմեցաւ քեզ ։

20 * Եւ չոգաւ՝ եւ սկսաւ քարոզել 'ի դեկապօլին՝ զորինչ արար նմա յս̃ · եւ ամենեքին զարմանային ։

*Եւ

Դ.Գ.։

21 * Եւ իբրեւ էանց յ՟ն միւսանգամ յայն կողմն, ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում. եւ էր առ ծովեզերբն։

|| Մատթ. 9.18։ Ղուկ. 8.41։

22 * || Եւ ահա մի 'ի ժողովրդապետացն գայր՝ որում անուն էր Յայրոս. եւ իբրեւ ետես զնա, անկաւ առ ոտս ն՟ր։

23 * Աղաչէր զնա յոյժ, եւ ասէր. Թէ դուստր ն՟ր մերձ է 'ի մահ. զի եկեալ դնիցէ նմա ձեռն. ո՟պ զի ապրեսցի, եւ կեցցէ։

24 * Եւ գնաց ընդ նմա. երթայր եւ ժողովուրդ բազում զհետ ն՟ր. եւ նեղէին զնա։

25 * Եւ կին մի էր 'ի տեռատեսութ՟ե արեան զերկոտասան ամ։

26 * Եւ յոյժ վշտացեալ 'ի բազում բժշկաց. եւ ծախեալ զինչս իւր զ՟ամ. եւ չէր ինչ օգտեալ. այլ եւս առաւել զայրացեալ։

27 * Իբրեւ լուա́ւ զյ՟նէ, եկն 'ի մէջ ամբոխին յետոյ՝ եւ բուռն եհար ըզհանդերձէ ն՟ր։

28 * Քանզի խորհէր 'ի մտի, թէ միայն մերձեցայց 'ի հանդերձս ն՟ր, փրկեցայց։

* Եւ

29* Եւ փաղփաղակն ցամաքեցաւ աղբեւր արեան նր՟. եւ գիտաց 'ի մարմնին իւր թէ բժշկեցաւ 'ի տանջանացն ։

30* Եւ անդէն փաղփաղակն գիտաց յս՟ յանձն իւր զզօրութին՟՝ որ ել 'ի նմանէ . դարձաւ յամբոխն՝ եւ ասէ . ո՞վ մերձեցաւ 'ի հանդերձս իմ։

31* Եւ ասեն ցնա աշակերտքն . տեսանես , զի ամբոխդ նեղէ զքեզ . եւ ասես , թէ ով մերձեցաւ 'ի հանդերձս իմ։

32* Եւ շուրջ հայէր՝ տեսանել թէ ով զայն արար ։

33* Եւ կինն զարհուրեալ եւ դողացեալ վ՟ որոյ գաղտն արար . քանզի գիտէր՝ զինչ եղեւ նմա . եկն , անկաւ առաջի նր՟ . եւ ասաց զա՟մ իրսն ստուգութե՟ ։

34* Եւ յս՟ ասէ ցնա . ‖ դուստր՝ հաւատք քո կեցուցին զքեզ . երթ 'ի խաղաղութի՟ . եւ եղիջիր ողջ 'ի տանջանաց քոց ։

‖ Ղուկ 7.50։ եւ 8.48։

35* Մինչդեռ նա զայն խօսէր՝ գան ոմանք 'ի տանէ ժողովրդապետին եւ ասեն . թէ դուստրն քո մեռաւ . զի՞ եւս աշխատ առնես զվարդապետդ ։

Դ.Գ.

* Իսկ յ՟ս իբրև լուաւ զբանն ասացեալ, ասէ ցժողովրդապետն. մի՛ երկնչիր՝ բայց միայն հաւատա՛։ 36

* Եւ ոչ զոք եթող ը՟ իւր երթալ. 37
բայց միայն զպետրոս՝ և զյակոբոս՝ և զյովհաննէս զեղբայրն յակոբայ։

* Գայ ՚ի տուն ժողովրդապետին, 38
և տեսանէ ամբոխ յոյժ. և լալականս՝ և աղաղակ յոյժ։

* Եւ մտեալ ՚ի ներքս ասէ ցն՟ս. զի՞ 39
խռովեալ էք և լայք. մանուկն ո՛չ է մեռեալ՝ այլ ննջէ։

* Եւ ծաղր առնէին զնա. և ն՟ր հա- 40
նեալ արտաքս զամենեսեան, առնու ընդ իւր զհայր մանկանն՝ և զմայր, և զն՟ս, որ ընդ նմայն էին. և մտանէ ուր դնէր մանուկն։

* Եւ կալեալ զձեռանէ մանկանն 41
ասէ ցնա. տա՛լիթա կո՛ւմի. որ թարգմանի՝ աղջիկ դու. քեզ ասեմ արի՛։

* Եւ վաղվաղակի յարեաւ աղջիկն, 42
և գնայր. քանզի էր ամաց՝ իբրև երկոտասանից. և զարմացան մեծաւ զարմանալեօք։

* Եւ պատուէր տայր ն՟ց յոյժ, զի 43

մի ոք գիտասցէ զայն. և ասաց տալ նմա ուտել։

Գլ. Զ։

1 Եւ ել անտի, || եկն 'ի գաւառ իւր. և երթային զհետ նորա աշակերտքն իւր։

2 *Եւ եղև 'ի շաբաթուն սկսաւ ուսուցանել 'ի ժողովրդեանն. և բազումք իբրև լսէին, զարմանային ըն̃ վարդապետութ̃ի նր̃՝ և ասէին. ուստի՛ է սմա այս. կամ զի՛նչ է իմաստութ̃իս՝ որ տուեալ է սմա. զի զօրութ̃իք այսպիսիք 'ի ձեռաց սորա լինին։

3 * || Ո՞չ սա է մանուկ հիւսանն. և որդին մարեմայ՝ եղբայր յակոբայ՝ և յովսեայ՝ և յուդայի՝ և սիմոնի. և չիցեն քորք դորա աստ առ մեզ. և գայթագղէին 'ի նա։

4 *Եւ ասէ ցն̃ս. || ո՛չ է մարգարէ անարգ՝ բայց եթէ 'ի գաւառի իւրում և յազգատոհմի, և 'ի տան իւրում։

5 Եւ ո՛չ կարէր անդ և ոչ մի ինչ զօրութ̃ի առնել. բայց սակաւ հի-

ճան

Գլ.

|| Մատ. 13.54։
Ղուկ. 4.16։

|| Յօհան. 6.42։

|| Մատ. 13.57։
Ղուկ. 4.24։
Յօհան. 4.44։

ւանդաց ձեռն եդեալ բժշկէր զնս։
*Եւ զարմանայր վն անհաւատութեն նց։ 6

Գ. Օ. Եւ շրջէր շուրջ զգաւառօքն. և ուսուցանէր։

‖ Մատթ. *‖ Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտասանսն՝ և սկսաւ առաքել զնս 7
10. 1. երկուս երկուս. և տայր նց իշխանութն ՚ի վր այսոց պղծոց։
‖ Մար. 3. 14.
Ղուկ. *Եւ պատուիրեաց նց՝ զի մի՛ ինչ բարձցեն ՚ի ճանապարհ՝ բայց միայն 8
9. 1. զգաւազան. մի՛ պարկ՝ մի՛ հաց՝ մի՛ պղինձ ՚ի գօտիս։
‖ Գործ. *‖ Այլ ագանել հողաթափս. և 9
12. 8. մի՛ զգենուցուք աւել երկուս պարեգօտս։
*Եւ ասէր ցնս. յո՛ր տուն մտանիցէք՝ անդէն օթեվանս կալջիք, 10
‖ Մատթ. մինչև ելանիցէք անտի։
10. 14. *Եւ որ ոչ ընկալցին զձեզ՝ և ոչ 11
Ղուկ. լուիցեն ձեզ. ‖ յորժամ ելանիցէք
9. 5. անտի՝ թօթափեսջիք զփոշի ոտից
Գործ. ձերոց ՚ի վկայութի նց։
13. 15. *Եւ ելեալ քարոզէին՝ զի ապաշխարեսցեն։ 12
և 18. 6.
‖ Յակ. *Եւ դևս բազումս հանէին. ‖ և 13
5. 14. օծա-

‖ Օծանէին իւղով զբազում հիւանդս. եւ բժշկէին զնս։

‖ Յակ. 5. 14.

Գլ։

14* ‖ Եւ լուաւ արքայ Հերովդէս. քանզի յայտնի եղեւ անուն նր. եւ ասէր թէ Յովհաննէս մկրտիչ յարեաւ ՚ի մեռելոց. եւ վս այնորիկ զօրութիւնք լինին նովաւ։

‖ Մատթ. 14. 1. 2. Ղուկ. 9. 7.

15* Այլք ասէին, թէ Եղիա է. իսկ այլքն թէ մարգարէ է. կամ թէ իբրեւ զմի ՚ի մարգարէից։

16* Իբրեւ լուաւ Հերովդէս, ասէ. զորոյ ես զգլուխն հատի զՅովհաննու, սա է նա՝ յարեաւ ՚ի մեռելոց։

17* ‖ Զի ինքն Հերովդէս առաքեաց՝ կալաւ զՅովհաննէս՝ եւ կապեաց զնա՝ եւ եդ ՚ի բանտի վս Հերովդիայ կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր նր. զի նա կին արար զնա։

‖ Ղուկ. 3. 19.

18* Քանզի ասէր Յովհաննէս ցՀերովդէս. ‖ թէ ոչ է օրէն քեզ ունել զկին եղբօր քո։

‖ Ղեւտ. 18. 16.

19* Եւ Հերովդիաս ոխացեալ էր ընդ նմա՝ եւ կամէր սպանանել զնա. եւ ոչ կարէր։

20* Զի Հերովդէս երկնչէր ՚ի Յովհաննէ. քանզի գիտէր զնա այր արդար եւ ս՟ր՝ եւ սպասէր նմա. եւ լուեալ ’ի նմանէ բազում ինչ առնէր՝ եւ քաղցրութ՟բ լսէր նմա։

* Եղեւ օր մի լինէր պարապոյ՝ յորժամ ընթրիս տայր Հերովդէս յաւուր ծննդոց իւրոց՝ նախարարաց իւրոց եւ հազարապետաց, եւ մեծամեծաց գալիլեացւոց։ 21

* Եւ ’ի մտանել դստերն Հերովդիայ եւ ’ի կաքաւել՝ հաճոյ եղեւ Հերովդի՝ եւ բազմականացն. ասէ թագաւորն ցաղջիկն. խնդրեա՛ յինէն զոր ինչ կամիս. եւ տաց քեզ։ 22

* Եւ երդուաւ նմա բազում անգամ թէ զոր ինչ եւ խնդրեսցես դու յինէն՝ տաց քեզ, մինչեւ ցկէս թագաւորութ՟ե իմոյ։ 23

* Նա ելեալ ասէ ցմայր իւր՝ զի՛նչ խնդրեցից. եւ նա ասէ. զգլուխն յովհաննու մկրտչի։ 24

* Եւ մտեալ անդրէն փութանակի առ թագաւորն ասէ, կամիմ, զի այժմ տացես ինձ վաղվաղակի ’ի վ՟ր սկտեղ զգլուխն յովհաննու մկրտչի։ 25

* Եւ տրտմեցաւ յոյժ թագաւորն. այլ վասն երդմանցն եւ կոչնակա- 26

ժ՟բ նացն

նոյն ոչ կամեցաւ անարգել զնա ։

27 * Եւ առաքեաց վաղվաղակի Թագաւորն դահիճ. և հրամայեաց բերել զգլուխ նր̅. և չոգաւ գլխատեաց զնա 'ի բանտին ։

28 * Եւ եբեր զգլուխն նր̅ սկտեղբ՝ և ետ ցաղջիկն. և աղջիկն տարաւ, ետ մօր իւրում։

29 * Իբրև լուան աշակերտքն նր̅, եկին բարձին զմարմինն. և եդին 'ի գերեզմանի ։

30 * ‖ Ժողովեցան առաքեալքն առ յս̅՝ և պատմեցին նմա զա̅մ ինչ՝ զոր արարին, և զոր ուսուցին ։

31 * Եւ ասէ ցնս̅ յս̅. ‖ Եկա՛յք դուք առանձինն յանապատ տեղի. և հանգիջիք սակաւ մի. զի էին բազումք՝ որք երթային և գային. և հաց անգամ չժամանէին ուտել ։

32 * Եւ գնացին նաւու յանապատ տեղի առանձինն ։

33 * Եւ տեսին զնս̅՝ զի երթային. և զգացին բազումք. և հետի յա̅մ քաղաքաց խուռն ընթանային անդր. և մերձենային առ նս̅։

34 * ‖ Եւ ելեալ ետես ամբոխ բա-

ԵԿ։

‖ Ղուկ. 9. 10։

‖ Մատ. 14. 13։

Ղուկ. 9. 10։

Յօհան. 6. 1։

‖ Մատթ. 9. 36։ և 14. 14։

ղում․ և գթացաւ ՚ի նս̃․ զի էին իբրև ոչխարք՝ որոց ոչ իցէ հովիւ․ և սկսաւ ուսուցանել զն̃ս յոյժ։

35 * Եւ իբրև բազում՝ ժամ եղև, մատուցեալ աշակերտքն ասէին, տեղիս անապատ է, մինչդեռ աւուր կայ։

‖Ղուկ. 9. 12:

36 * ‖ Արձակեա զժողովուրդդ․ զի երթեալ շուրջ յագարակս և ՚ի գեօղս՝ գնեսցեն իւրեանց զինչ ուտիցեն․ զի աստ ուտել ինչ ոչ ունին։

37 * Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցն̃ս․ դուք տո՛ւք դոցա ուտել․ ասեն ցնա․ երթիցուք, գնեսցուք երկերիւր դահեկանի հաց՝ և տացուք դոցա ուտել։

38 * Ասէ ցն̃ս․ քանի՞ նկանակ ունիք՝ երթա՛յք, տեսէք․ իբրև գիտացին, ասեն ցնա հինգ, և երկուս ձկունս։

‖Յովհան. 6. 10:

39 * ‖ Եւ հրամայեաց ն̃ց բազմել երախանս երախանս ՚ի վերայ դալար խոտոյ։

40 * Եւ բազմեցան դասք՝ դասք՝ ուր հարիւր՝ և ուր յիսուն։

41 * Եւ առեալ զհինգ նկանակն և

զերկուս ձկունս հայեցաւ յերկինս ․ օրհնեաց ․ մանրեաց զնկանակսն ․ և ետ ցաշակերտսն՝ զի արկցեն նց̅ ․ և զերկուս ձկունսն բաշխեաց ամենեցուն ։

42 * Կերան ամենեքեան, և յագեցան ։

43 * Եւ բարձին զնշխարսն երկոտասան սակառի լի, և՚ի ձկանց անտի ։

44 * Եւ էին, որք կերանն՝ իբրև արք հինգ հազար ։

45 * Եւ նոյնժամայն ձեպեաց զաշակերտսն մտանել ՚ի նաւ՝ և յառաջագոյն քան զնա երթալ յայնկոյս ՚ի բեթսայիդա, մինչ ինքն զժողովուրդսն արձակիցէ ։ Եր ։

46 * Եւ հրաժարեալ ՚ի նոցանէ ել ՚ի լեառն կալ յաղօթս ։

47 * Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ էր նաւն ՚ի մէջ ծովուն, և ինքն ՚ի ցամաքի ։

48 * ‖ Եւ ետես զն̅ս հողմակոծեալս ՚ի վարելն ․ զի էր հողմն̅ ընդդէմ նց̅ ․ և զչորրորդ պահու գիշերոյն գայ առ ն̅ս գնալով ՚ի վ̅ր ծովուն ․ և կամէր զանց առնել առ նոքօք ։ ‖ Մատ․ 14․ 25 ․

49 * Նոքա իբրև տեսին՝ զի գնայր ՚ի

վ՟ր ծովուն, համարեցան թէ առաչօք ինչ լինիցի · և զաղաղակ բարձին :

50 * Բանզի ամենեքեան տեսին զնա՝ և խռովեցան · և նա անդէն վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ ն՟ս և ասէ · քաջալերեցարո՛ւք՝ ես եմ, մի՛ երկնչի՛ք :

51 * Եւ ել ՚ի նաւն առ ն՟ս · և դադարեաց հողմն · և առաւելեւս յիմարեալ էին ՚ի միտս իւրեանց, և զարմանային յոյժ :

52 * Բանզի և ՚ի վ՟ր հացին ոչ իմացան · զի էր սիրտ ն՟ց թմբրեալ :

‖ Մատ. 14. 34.

53 * ‖ Եւ իբրեւ անցին յայնկոյս · եկին յերկիրն Գեննեսարեթ :

54 * Եւ իբրեւ ելին ՚ի նաւէն անտի · իսկ և իսկ ծանեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ :

55 * Եւ ընթացեալ այսր անդր ընդ ա՟մ գաւառն · սկսան մահճօք բերել զհիւանդս՝ ուր լսէին, թէ անդ իցէ :

56 * Եւ ուր և մտանէր ՚ի գեօղս՝ կամ ՚ի քաղաքս, կամ՝ յագարակս · ՚ի հրապարակս դնէին զախտաժէտս ·

եւ աղաչէին զնա՝ զի գոնէ 'ի քղանցս հանդերձից ն՟ր մերձենայցեն. եւ որք միանգամ՝ մերձեցանն, փրկեցան:

ԳԼ: Է.

1 Եւ ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն, եւ ոմանք 'ի դպրացն, որք եկեալ էին յեր՟մէ:

Ե՟գ

2 * ‖ Եւ տեսեալ զոմանս յաշակերտաց անտի, զի խառնակ ձեռօք, այ՟ է անլուայ ուտէին հաց, բամբասէին:

‖ Մատթ. 15. 2:

3 * Զի փարիսեցիքն՝ եւ ա՟մ հրեայք՝ եթէ ո՛չ բռնալիր լուանան զձեռս՝ հաց ո՛չ ուտեն. քանզի ունին զաւանդութի՟ն ծերոցն:

4 * Եւ 'ի հրապարակէ մտեալ՝ եթէ ո՛չ նախ մկրտիցին, ո՛չ ուտեն. եւ այլ ինչ բազում է, զոր ընկալան ունել. մկրտութի՟ս բաժակաց՝ եւ ստամանաց՝ եւ պղնձեաց՝ եւ մահճաց:

5 * Ապա հարցանեն ցնա փարիսեցիքն, եւ դպիրք, թէ ընդէ՞ր աշակերտքն քո ո՛չ գնան ըստ աւանդութեան ծերոցն, այլ խառնակ ձեռօք հաց ուտեն:

* Նա պատասխանի ետ, եւ ասէ ցնս՟. 6
թէ բարւոք մարգարէացաւ Եսայի
‖ Եսայ. վն՟ ձեր կեղծաւորաց. որպ՟ ասաց. ‖ Ժո
29. 13: ղովուրդս այս շրթամբք մեծարէ
զիս. եւ սիրտք նց՟ հեռացեալ 'ի բա
ցեայ են յինէն:

* Զուր պաշտեն զիս. ուսուցանեն 7
վարդապետութ՟իս զմարդկան պա
տուիրեալս:

* Թողեալ զպատուիրանն այ՟ ու 8
նիք զմարդկան աւանդութ՟ի. մկր
տութ՟իս ստոմանաց եւ բաժակաց.
եւ այլոց նմանեաց սոյին առնէք
բազում:

* Եւ ասէ ցնս՟. բարւոք խոտէք ըզ 9
‖ Ելից. պատուիրանն այ՟. զի զձեր աւան
20. 12: դութ՟ին հաստատիցէք:
2. Օրէն * Զի մովսէս ասէ ‖ պատուեա զհայր 10
5. 16: քո եւ զմայր. ‖ եւ որ չարախօսեսցէ
Եփես. զհօրէ, կամ զմօրէ, մահու վախ
6. 2: ճանեսցի:
‖ Ելից. * Եւ դուք ասէք՝ եթէ ասիցէ որ 11
21. 17: ցհայր, կամ ցմայր՝ կորբան. որ է
Ղեւտ. պատարագ. զոր յինէն օգտեսցիս:
20. 9: * Եւ ոչ եւս տայք թոյլ նմա առնել 12
Առակ. ինչ՝ հօրն, կամ մօր:
20. 20:

* Եւ

13 * Եւ անարգէք զբանն ա՟յ ձերով աւանդութ՟բն․ զոր աւանդեցիք, և բազում ինչ այլ՝ որ այսմ՝ նման է՝ առնէք։

14 * ‖ Եւ կոչեաց առ ինքն զա՟մ ժողովուրդն՝ ասէ ցն՟ա․ լուարո՛ւք ինձ ամենեքեան՝ և ՚ի միտ առէք։ ‖ Մատ․ 15․ 10։

15 * Ոչ ինչ արտաքուստ ՚ի մարդ մտեալ՝ եթէ կարիցէ պղծել զնա․ այլ՝ որ ելանէ ՚ի նմանէ, այն է՝ որ պղծէ զմարդն։

16 * Որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ։ ԿԳ։

17 * Եւ իբրև եմուտ ՚ի տուն յամբոխէ անտի, հարցանէին զնա աշակերտքն վ՟ն առակին։

18 * Եւ ասէ ցն՟ա․ այդպէս և դուք անմիտ էք, ոչ իմանայք, եթէ ա՟մ որ արտաքուստ ՚ի ներքս մտանէ ՚ի մարդ, ո՛չ կարէ զնա պղծել։

19 * Զի ո՛չ եթէ ՚ի սիրտ ն՟ր մտանէ, այլ յորովայն՝ և արտաքս ելանէ․ և սրբէ զա՟մ կերակուրսն։

20 * Եւ ասէր՝ թէ որ ինչ ՚ի մարդոյն ելանէ՝ այն պղծէ զմարդ։ ‖ Ծննդ․

21 * ‖ Զի ՚ի ներքուստ ՚ի սրտէ մարդկան խորհուրդք չարութեան ելանեն 6․ 5։ ‖ Մատթ․ 15․ 19։

նեն. շնութ՟իւք. պոռնկութ՟իւք:
* Գողութ՟իւք. սպանութ՟իւք. ագահութ՟իւք. 22
չարութ՟իւք. նենգութ՟իւք.
գիջութ՟ի. չարակնութ՟ի. հայհոյութ՟ի.
ամբարտաւանութ՟ի. անզգամութ՟ի:
* Այս ամ՟ն չարիք 'ի ներքուստ ելանեն, 23
և պղծեն զմարդ:
‖ Մատ. 15. 21: * ‖ Եւ անտի յարուցեալ եկն 'ի 24
սահմանս Տիւրոսի, և Սիդոնի. և
մտեալ 'ի տուն՝ ոչ ումեք կամէր
յայտնել. և ոչ կարաց ծածկել:
* Լուաւ կին մի զնմանէ. որոյ 25
դուստր իւրն եղեալ էր յայսոյ պղծոյ.
եկն անկաւ առաջի ն՟ր:
* Եւ կինն էր հեթանոս՝ փիւնիկ 26
ասորի յազգէ. և աղաչէր զնա՝ զի
զդեւն հանցէ 'ի դստերէ ն՟ր:
* Եւ յ՟ս ասէ ցնա՝ թո՛յլ տուր՝ նախ 27
յագեսցին մանկունք. զի ոչ է բարւոք
առնուլ զհաց մանկանց, և
արկանել շանց:
* Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ. 28
տէ՞ր՝ և շունք 'ի փշրանաց սեղանոյ
մանկանցն կերակրին:
* Եւ ասէ ցնա. վասն այդր բանի՝ 29
երթ,

երթ, ել դեւն 'ի դստերէ քումմէ։

30* Գնաց 'ի տուն իւր․ եւ եգիտ ելեալ զդեւն․ եւ զդուստրն, զի անկեալ դնէր 'ի մահիճս։

✠

ԵԵ։

31* Եւ ելեալ միւսանգամ 'ի սահմանացն տիւրոսի, եւ սիդոնի, եւ եկն 'ի ծովեզրն գալիլեացւոց 'ի մէջ սահմանացն 'ի դեկապօլիս։

32* ‖ Եւ բերին առաջի ն̅ր խուլ մի եւ համր․ եւ աղաչէին, զի ձեռն դիցէ 'ի վ̅ր ն̅ր։

‖ Մատթ․ 9․ 32։
Ղուկ․ 11․ 15։

33* Եւ առեալ զնա մեկուսի յամբոխէ անտի, էարկ զմատունս իւր ընդ ականջս ն̅ր՝ եւ ելթուք անդր․ եւ կալաւ զլեզուէ ն̅ր։

34* Հայեցաւ յերկինս, յոգւոց եհան՝ եւ ասէ․ եփփաթայ, որ է բացիր։

35* Եւ նոյնժամայն բացան լսելիք ն̅ր․ եւ լուծան կապանք լեզուի ն̅ր․ եւ խօսէր ուղիղ։

36* Եւ պատուիրեաց ն̅ց՝ զի մի՛ ումեք ասիցեն․ եւ որչափ նա պատուիրէր ն̅ց՝ ն̅ք եւս առաւել քարոզէին։

37* Եւ եւս քան զեւս զարմանային, եւ ասէին․ ‖ զա̅մ՝ ինչ բարւո՛ք գործեաց

‖ Ծննդ․ 1․ 31։

ծնեաց սա. զի խլից լսել տայ, և
համերից խօսիլ։

Գլ. Ը.

Խ.Օ. Յաւուրսն ‖ յայնոսիկ դարձեալ 1
ժողովուրդ բազում էր. և
‖ Մատ. ինչ ոչ ունէին ուտել. կոչեաց զա-
15. 32. շակերտսն իւր՝ և ասէ ցնս։
*Գթամ ես 'ի վր ժողովրդեանդ. 2
զի արդ երեք աւուրք են՝ մինչ առ
իս են. և ոչ ունին զինչ ուտիցեն։
*Եւ եթէ արձակեմ զդոսա նօթիս 3
'ի տունս իւրեանց, նկթիցեն 'ի
ճանապարհի. զի ոմանք 'ի դոցանէ
'ի հեռաստանէ եկեալ են։
*Պատասխանի ետուն նմա աշա- 4
կերտքն նր. ուստի՞ կարես յագե-
ցուցանել զդոսա հացի̂ յանապա-
տի աստ։
*Եւ հարցանէր զնս. քանի՞ նկա- 5
նակ հաց ունիք. և նոքա ասեն՝
եօթն։
*Եւ հրամայեաց ժողովրդեանն 6
բազմիլ 'ի վր երկրի. և առեալ
զեօթն նկանակն գոհացաւ՝ եբեկ.
և տայր ցաշակերտսն՝ զի արկցեն.
և

և արկին առաջի ժողովրդեանն ։

7 * Եւ ձկունս սակաւ ունէին․ և զայն ևս օրհնեաց․ և հրամայեաց արկանել ։

8 * Կերան՝ և յագեցան․ և բարձին զնշխարս կոտորոցն եօթն զամբիղ ։

9 * Եւ էին՝ որք կերանն՝ իբրև չորք հազարք․ և արձակեաց զնոսա ։

10 * Եւ նոյնժամայն մտեալ ՚ի նաւ համդերձ աշակերտօքն, եկն ՚ի կողմանս դաղմանունեայ ։ ԵԼ։

11 * ‖ Եւ ելին փարիսեցիքն՝ և սկսան վիճել ընդ նմա․ և խնդրէին ՚ի նմանէ նշան յերկնից՝ փորձելով զնա ։ ‖ Մատթ․ 16․ 1։ Ղուկ․ 11․ 54։

12 * Եւ զայրացաւ յոգի իւր՝ և ասէ․ զի՞ է զի ազգս այս նշան խնդրէ․ ամէն ասեմ՝ ձեզ, թէ տացի նշան ազգիս այսմիկ ։

13 * Եւ թող զնոսա․ դարձեալ եմուտ ՚ի նաւ, և գնաց յայնկոյս ։

14 * ‖ Եւ մոռացան հաց բառնալ․ բայց միայն մի նկանակ ունէին ընդ իւրեանս ՚ի նաւին ։ ‖ Մատթ․ 16․ 5։

15 * Եւ պատուիրէր նոցա և ասէր, զգո՛յշ եղերուք ՚ի խմորոյ անտի փարիսեցւոց՝ և ՚ի խմորոյ հերովդիանոսաց ։

* Եւ

16 * Այլ խորհէին ընդ միմեանս՝ և ասէին, թէ զի հացս ոչ ունիմք։

17 * Գիտաց յս̃՝ և ասէ ցնոսա. զի՞ խորհիք 'ի սիրտս ձեր՝ թե՛րահաւատք՝ թէ հաց ոչ ունիք. տակաւին ո՛չ իմանայք՝ և ո՛չ յիշէք. ապշութի̃ ունի զսիրտս ձեր.

18 * Աչք գո՛ն՝ և ո՛չ տեսանէք. ականջք են՝ և ո՛չ լսէք. և ո՛չ իմանայք տակաւին, ‖ և ո՛չ յիշէք.

‖ Մրկ. 6. 41։ Յոհան. 6. 11։

19 * Յորժամ զհինգ նկանակն 'ի հինգ հազարսն. և քանի՞ սակառի լի բարձիք զկոտորոցն. և ասեն, երկոտասան։

20 * Այլ յորժամ զեօթն նկանակն 'ի չորս հազարսն. քանի՞ զամբիղ լի բարձիք զկոտորոցն. և նոքա ասեն՝ եօթն։

21 * Այլ ասէ ցնս̃. իսկ զի՞արդ ոչ իմանայք։

22 * Գան 'ի բեթսայիդա. և ածեն առաջի նր̃ կոյր մի. և աղաչէին զնա՝ զի մերձեսցի 'ի նա։

23 * Այլ առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան արտաքոյ շինին. եթուք յաչս նր̃. և ձեռն եդ 'ի վր̃ նր̃. և հար-

ցանէր ցնա՝ թէ տեսանիցէ ինչ։
24 *Հայեցաւ՝ և ասէր. տեսանեմ զմարդիկս՝ զի շրջին իբրև զծառս։
25 *Դարձեալ եդ ձեռս ՚ի վ՟ր աչաց ն՟ր. եբաց, և տեսանէր, ողջացաւ, և տեսանէր համարձակ զա՟մ։
26 *Արձակեաց զնա ՚ի տուն իւր, և ասէ. ՚ի շէնդ մի՛ մտանիցես. այլ երթ ՚ի տուն քո. և յորժամ ՚ի շէնն մտանիցես, մի՛ ումեք ասիցես ՚ի շինին։
27 *‖Եւ ել յ՟ս աշակերտօքն հանդերձ ՚ի շէնս կեսարիայ փիլիպպեայ. և ՚ի ճանապարհին հարցանէր ցաշակերտսն՝ և ասէր. ‖ զո՞ ուստէք ասեն զինէն մարդիկս՝ թէ իցեմ։
28 *Նոքա ետուն պատասխանի և ասեն՝ զյովհաննէս մկրտիչ. և այլք զեղիա. և այլք՝ զմի ոք ՚ի մարգարէից անտի։
29 *Ասէ ցն՟ս, իսկ դուք զո՞ ուստէք ասէք զինէն թէ իցեմ. պատասխանի ետ պետրոս և ասէ ցնա. դու ես ք՟ն։
30 *Եւ սաստեաց ՚ի ն՟ս՝ զի մի՛ ումեք ասիցեն զնմանէ։

Օ. Ա

‖ Մատթ. 16. 13։
‖ Ղուկ. 9. 18։

*Եւ սկսաւ ուսուցանել զնս՟, թէ 31
պարտ է որդւոյ մարդոյ բազում
չարչարանս ընդունիլ՝ եւ անարգիլ
յերիցանց. եւ ՚ի քահանայապետից՝
եւ ՚ի դպրաց. եւ մեռանիլ. եւ յերիր
աւուր յառնել։

*Եւ համարձակ զբանն խօսեցաւ. 32
եւ առեալ զնա մեկուսի պետրոսի՝
սկսաւ սաստել նմա։

*Եւ նա դարձաւ՝ ետես զաշակերտսն. 33
սաստեաց պետրոսի եւ ասէ. երթ յետս իմ սատանայ. զի
ոչ խորհիս դու զա՟յն՝ այլ զմարդկան։

*Եւ կոչեալ առ ինքն զժողովուրդն 34
աշակերտօքն հանդերձ, ասէ ցնս՟.
‖ Մատ. ‖ եթէ ոք կամի գալ զկնի իմ, ուրասցի
10. 38: զանձն իւր, եւ բարձցէ զխաչ
եւ 16.24 իւր՝ եւ եկեսցէ զկնի իմ։

Ղուկ. *‖ Զի որ կամիցի ապրեցուցանել 35
9. 23: եւ զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա. եւ որ
14. 27: կորուսցէ զանձն իւր վս՟ աւետարանին՝
‖ Ղուկ ապրեցուսցէ զնա։

17. 33: *Զի՞նչ օգուտ է մարդոյ եթէ զաշխարհս 36
Յօհան. ամ՟ շահեսցի. եւ զանձն իւր
12. 25: տուժեսցէ։

*Ան-

37 *Քանզի զի՞նչ տացէ մարդ փոխանակ անձին իւրոյ ։

38 *‖ Զի որ ոք ամօթ համարեսցի զիս և զբանս իմ 'ի շնացօղ և 'ի մեղաւոր ազգիս յայսմիկ, և որդի մարդոյ յամօթ արասցէ զնա՝ յորժամ եկեսցէ փառօք հօր իւրոյ՝ և հրեշտակաց սրբոց ։ ‖ Մատթ. 10. 33։ Ղուկ. 9. 26։ և 12. 9։

39 *Եւ ասէ ցնոսա. ‖ ամէն ասեմ ձեզ. զի են ոմանք 'ի սոցանէ որ աստ կան, որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ, մինչև տեսցեն զարքայութիւն այ̃ եկեալ զօրութ̃բ ։ ‖ Մատթ. 16. 28։ Ղուկ. 9. 27։

Գ. Լ։ Թ.։

1 Եւ ‖ յետ վեց աւուր առնու ը̃ իւր յս̃ զպետրոս՝ և զյակոբոս՝ և զյովհաննէս, և հանէ զնս̃ 'ի լեառն մի բարձր առանձինն, և յայլակերպս եղև առաջի նց̃ ։ ‖ Մատթ. 17. 1։ Ղուկ. 9. 28։

2 *Եւ ձորձք նր̃ եղեն փայլուն սպիտակ յոյժ, որ̃ թափիչք երկրի՝ ո՛չ կարեն այնպէս սպիտակացուցանել ։

3 *Եւ երևեցաւ նց̃ եղիա մովսեսիւ հանդերձ. և խօսէին ընդ յս̃ի ։

4 *Պատասխանի ետ պետրոս՝ և ասէ ցյս̃,

ցյս̃. ռաբբի, բարւոք է մեզ աստ լինել. եւ արասցուք երիս տաղաւարս. մի քեզ. եւ մի Մովսէսի. եւ մի Եղիայի:

* Վասնզի ոչ գիտէր զինչ խօսէր. զի զարհուրեալ էին: 5

* Եւ եղեւ ամպ մի հովանի 'ի վերայ նց̃. ձայն եղեւ յամպոյ անտի, եւ ասէ. դա է որդի իմ սիրելի. դմա լուարուք: 6

* Եւ յանկարծակի հայեցեալ այսր անդր՝ ոչ եւս զոք ուրեք տեսին. բայց միայն զյս̃ ընդ իւրեանս: 7

‖ Մատ. 17. 9: * ‖ Եւ մինչդեռ իջանէին 'ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց նց̃ զի մի ումեք պատմեսցեն, զոր տեսինն. բայց յորժամ որդի մարդոյ 'ի մեռելոց յարիցէ: 8

* Եւ նոքա զբանն 'ի մտի ունէին. եւ խնդրէին ը̃ միմեանս, թէ զինչ իցէ 'ի մեռելոցն յառնել: 9

‖ Մաղա. 4. 5: * Հարցին զնա եւ ասեն. ‖ զինչ է այն՝ զոր դպիրքն ասեն, եթէ նախ Եղիայի պարտ է գալ: 10

* Նա պատասխանի ետ նց̃ եւ ասէ. 11

‖ Եսայ. 53. 3. 4: ‖ Եղիա նախ եկեալ յարդարեսցէ զա՟մ․ իսկ զիարդ գրեալ է զորդւոյ մարդոյ, զի բազում ինչ չարչարեսցի, եւ անգոսնեսցի ։

12 * Այլ ես ասեմ ձեզ․ եթէ ‖ Եղիա եկն, եւ արարին ընդ նմա զինչ եւ կամեցան․ որպէս եւ գրեալ է վ՟ն՟ր․ ‖ Մատթ. 17. 12։

13 * Եւ եկեալ առ աշակերտսն, տեսանէ ամբոխ շուրջ զնոքօք․ եւ ըզդպիրսն զի վիճէին ընդ ն՟ս ։ Օր։

14 * Եւ վաղվաղակի ա՟մ ժողովուրդն իբրեւ տեսին զնա, զարմացան․ եւ ընդ առաջ ընթացեալ ողջոյն տային նմա ։

15 * Եւ եհարց ց՟նոսա, թէ զինչ վիճէիք ընդ նոսա ։

16 * ‖ Պատասխանի ետ մինն 'ի ժողովրդենէն, եւ ա՟ է․ վարդապետ ածի զորդի իմ առ ք՟եզ․ որ ունի այս համր ։ ‖ Ղուկ 9. 38։

17 * Եւ ուր հասանէ, զարկուցանէ զնա՝ եւ փրփրէ․ եւ կրճտէ զատամունս իւր, եւ ցամաքի․ եւ ասացի ցաշակերտսն քո՝ զի հանցեն․ եւ ոչ կարացին հանել զնա ։

18 * Պատասխանի ետ ն՟ց, եւ ասէ․ ով ազգ անհաւատ՝ մինչեւ յե՞րբ լիցեմ

առ ձեզ. մինչեւ ցե՞րբ անսայցեմ
ձեզ. ածէ՛ք զնա առ իս։
*Եւ ածին զնա առ նա. իբրեւ ետես զնա այսն՝ վաղվաղակի շարժլեաց զնա. եւ անկեալ յերկիր թաւալէր՝ եւ փրփրեայր։ 19
*Եհարց ցհայր նր՟, եւ ասէ. քանի՞ ժամանակք են՝ յորմէհետէ այդ եղեւ դմա. եւ նա ասէ. 'ի մանկութէ՟։ 20
*Բազում անգամ' 'ի հուր արկանէ զդա, եւ 'ի ջուր, զի կորուսցէ. արդ՝ եթէ կարող ինչ ես. օգնեա՛ մեզ տր՟ գթացեալ 'ի վ՟ր մեր։ 21
*Եւ յս՟ ասէ ցնա. ասացեր թէ կարող ես. ամ՟ ինչ հնարաւոր է այնմ, որ հաւատայն։ 22
*Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց հայր մանկանն եւ ասէ. հաւատամ. օգնեա՛ անհաւատութե՟ս իմում։ 23
*Իբրեւ ետես յս՟ եթէ կուտի ժողովուրդն 'ի վ՟ր, սաստեաց այսոյն պղծոյ եւ ասէ. հա՛մրդ եւ խուլ այս. ես տամ քեզ հրաման. ե՛լ 'ի դմանէ. եւ այլ եւս մի՛ մտանիցես 'ի դա։ 24
*Եւ աղաղակեաց՝ եւ յոյժ լլկեաց զնա՝ եւ ել. եւ եղեւ պատանեակն իբ- 25

րև զմեռեալ. մինչև բազմաց իսկ ասել, թէ մեռաւ։

26 * Եւ յս̃ կալեալ զձեռանէ նր̃. յարոյց զնա՝ և կանգնեցաւ։

27 * Եւ իբրև եմուտ նա 'ի տուն, աշակերտքն առանձինն հարցին ցնա. մեք ընդէ՛ր ո՛չ կարացաք հանել զնա։

28 * Եւ ասէ ցնս̃. այդ ազգ ո՛չ ի՞ւիք ելանէ, եթէ ո՛չ պահօք, և աղօթիւք։

29 * Եւ անտի ելեալ անցանէին առ գաղիղեացւովք. և ո՛չ կամէր եթէ ոք գիտասցէ։

Օգ։

30 * ‖ Քանզի ուսուցանէր զաշակերտսն իւր՝ և ասէր ցնս̃, թէ որդի մարդոյ մատնելոց է 'ի ձեռս մարդկան. և սպանցեն զնա. և իբրև սպանցի, յերիր աւուր յարիցէ։

‖ Մատ. 17. 21։ Ղուկ. 9. 22. և 44.

31 * Եւ նոքա ո՛չ գիտէին զբանն. և երկնչէին հարցանել ցնա։

32 * Եկն 'ի կափառնաում. և իբրև եմուտ 'ի տուն՝ հարցանէր զնոսա. զի՛նչ վիճէիք զճանապարհայն ընդ միմեանս։

33 * Եւ նոքա լուռ լինէին. քանզի ը̃ն միմեանս վիճէին 'ի ճանապարհին ‖ թէ ո՛վ մեծ իցէ։

‖ Մատ. 18. 1։ Ղուկ. 9. 46։

34 * Եւ իբրեւ նստաւ՝ կոչեաց զերկոտասանսն, եւ ասէ ցն՟ս. Եթէ ոք կամի առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն կրտսեր՝ եւ ամենեցուն պաշտօնեայ:

35 * Եւ առեալ մանուկ մի կացոյց 'ի մէջ ն՟ց. եւ ընկալեալ զնա 'ի գիրկս իւր. ասէ ցն՟ս:

36 * Որ միանգամ՝ յայսպիսի մանկտւոյ ընկալցի յանուն իմ, զիս ընդունի, եւ որ զիս ընդունիցի, ո՛չ զիս ընդունի, այլ զայն՝ որ առաքեաց զիս:

‖Ղուկ. 9. 49:

37 * ‖Պատասխանի ետ նմա յովհաննէս եւ ասէ. վարդապետ՝ տեսաք զոմն, զի յանուն քո դեւս հանէր՝ եւ զմեր կնի ո՛չ շրջէր, եւ արգելաք զնա:

‖1. Կորն. 12. 3:

38 * Եւ նա ասէ. մի՛ արգելուք զնա.‖ զի ո՛չոք է, որ առնէ զօրութիւն յանուն իմ, եւ կարիցէ հայհոյել զիս:

39 * Զի որ ոչն է ընդ մեզ հակառակ՝ 'ի մեր կոյս է:

‖Մատթ. 10. 42:

40 * ‖ Եւ որոք արբուսցէ ձեզ ջուր բաժակաւ յանուանս յայս, թէ դուք ք՟րի էք, ամէն ասեմ ձեզ՝ մի՛ կորուսցէ զվարձս իւր:

*‖Եւ

41* || Եւ որոք գայթագղեցուսցէ զմի || Մատթ.
'ի փոքրկանցս՝ որք հաւատան յիս, 18. 6։
լաւ էր նմա առաւել՝ եթէ արկեալ Ղուկ.
էր ընդ պարանոց ն՟ր երկան իշոյ և 17. 2։
ընկեցեալ 'ի ծով։

42* || Եւ եթէ գայթագղեցուսցէ ըզ || Մատթ.
քեզ ձեռն քո՝ հա՛տ՝ ընկեա՛ 'ի քէն. 5. 30։ և
զի լաւ իցէ քեզ խեղ մտանել 'ի 18. 8։
կեանսն յաւիտենից՝ քան երկուս Ղուկ.
ձեռս ունել, և երթալ 'ի գեհեն 'ի 17. 2։
հուրն անշէջ։

43* Ուր որդն ն՟ց ո՛չ մեռանի, և հուրն
ո՛չ շիջանի։

44* Եւ եթէ ոտն քո գայթագղե-
ցուսցէ զքեզ, հա՛տ՝ ընկեա՛ զնա 'ի
քէն. լաւ իցէ քեզ կաղ մտանել 'ի
կեանսն յաւիտենից, քան երկուս
ոտս ունել և անկանել 'ի գեհեն 'ի
հուրն անշէջ։

45* || Ուր որդն ն՟ց ո՛չ մեռանի, և հուրն || Եսայ.
ո՛չ շիջանի։ 66. 24։

46* Եւ եթէ ակն քո գայթագղե-
ցուսցէ զքեզ, հա՛ն զնա 'ի բաց. լաւ
իցէ քեզ միով ակամբ մտանել յար-
քայութ՟ի ա՟յ, քան երկուս աչս ու-
նել՝ և անկանել 'ի գեհեն։

*Ուր որդն նց̃ ոչ մեռանի, և հուրն 47
ոչ շիջանի:

‖Ղևտ. *‖Զի ամ̃ ինչ հրով յաղեսցի. և 48
2. 13: ամ̃ ողջակէզ աղիւ յաղեսցի:

‖Մատթ. *‖Բարւոք է աղ. և եթէ աղն ան- 49
5. 13: համեսցի, իւ՞ համեմեսցի. արդ՝
Ղուկ. դուք կալարուք յանձինս ձեր զաղն՝
14. 34: և խաղաղութ̃ին արարէք ընդ միմեանս:

ԳԼ: Ժ.

Օ. Գ. Եւ ‖անտի յարուցեալ՝ գայ յ'ի 1
սահմանս հրէաստանի յայնկոյս յորդանանու. և երթայր դարձեալ խռնեալ ժողովուրդն առ նա.
‖Մատթ. 19. 1: և որպ̃ սովոր էր՝ միւսանգամ ուսուցանէր զնոսա:

*Իսկ փարիսեցիքն մատուցեալ փոր- 2
ձելով հարցանէին զնա՝ և ասէին,
եթէ արժա՞ն իցէ առն զկին իւր
արձակել:

*Նա պատասխանի ետ նց̃, և ասէ. 3
զի՞նչ պատուիրեաց ձեզ մովսէս:

‖2 Օրէ. 4. 1: *Եւ նոքա ասեն. ‖Մովսէս հրա- 4
ման ետ գիր մեկնելոյ գրել, և արձակել:

*Պա-

5 *Պատասխանի ետ յս՝ եւ ասէ ցնս. վս խստասրտութե ձերոյ գրեաց ձեզ զպատուիրանն զայն։

6 *Այլ ՚ի սկզբանէ արարածոց, ‖արու եւ էգ արար զնս ած, եւ ասէ։ ‖Ծննդ. 1. 27։

7 *‖Վս այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր՝ եւ զմայր. եւ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ։ ‖Ծննդ. 2. 24։ Մատթ. 19. 5։

8 *‖Եւ եղիցին երկոքին ՚ի մարմին մի. եւ այնուհետեւ ոչ են երկու, այլ մարմին մի։ 1. Կորն. 7. 10։

9 *Արդ՝ զոր ած զուգեաց, մարդ մի՛ մեկնեսցէ։ Եփես. 5. 31։

10 *Եւ ՚ի տան դարձեալ աշակերտքն զնոյն հարցին ցնա։ ‖1. Կորն. 6. 16։

11 *Եւ ասէ ցնս. եթէ այր արձակեսցէ զկին իւր՝ եւ արասցէ այլ, շնայ։

12 *Եւ կին եթէ ելցէ յառնէ իւրմէ, եւ եղիցի առն այլում՝, շնայ։

ՕԵ։

13 *Եւ մատուցանէին առ նա մանկտի, զի ձեռն դիցէ նց. իսկ աշակերտքն սաստէին այնոցիկ՝ որք մատուցանէինն։

14 *Իբրեւ ետես յս, բարկացեալ սաստեաց նոցա՝ եւ ասէ. թո՛յլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս. եւ մի՛ ար֊

գելուք զդոսա • զի այդպիսեացդ է արքայութիւն այ ։

15 *Ամէն ասեմ ձեզ • որ ոչ ընկալցի զարքայութիւն այ իբրև զմանուկ, ոչ մտցէ ՚ի նա ։

16 *Եւ առեալ զնս ՚ի գիրկս, ձեռն եդ ՚ի վր՝ և օրհնեաց զնս ։

|| Մատթ. 19. 16։ Ղուկ. 18. 18։

17 *Եւ ընդ ելանել նր անտի ՚ի ճանապարհ, ահաւասիկ ոմն մեծատուն ընթացեալ ՚ի ծունր իջանէր • հարցանէր զնա՛ և ասէր • || վարդապետ բարի, զի՞նչ արարից՝ զի ըզկեանսն յաւիտենականս ժառանգեցից ։

18 *Եւ յս ասէ ցնա • զի՞ ասես զիս բարի • չիք ոք բարի • բայց մի ած ։

|| Ելից 20. 13։

19 *|| Զպատուիրանս գիտես • մի՛ շնար • մի՛ սպանաներ • մի՛ գողանար • մի՛ սուտ վկայեր, պատուեա՛ զհայր քո՝ և զմայր ։

20 *Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնա • վարդապետ՝ զայդ ամ արարի ՚ի մանկութէ իմմէ • արդ՝ զի՞նչ ևս պակաս իցեմ ։

21 *Եւ յս հայեցեալ ՚ի նա սիրեաց զնա • և ասէ ցնա • մի ինչ պակաս

է

է 'ի քէն. եթէ կամիս կատարեալ լինել, երթ՝ զորինչ ունիս՝ վաճառեա՛, և տո՛ւր աղքատաց. և ունիցիս գանձս յերկինս. և ա՛ռ զխաչն, և եկ զկնի իմ։

22 * Եւ նա խոժոռեալ ընդ բանն, գնաց տրտում. զի ունէր ինչս բազումս։

23 * Եւ հայեցեալ յայս կոյս՝ յայն կոյս Յիսուս, ասէ ցաշակերտսն. զիա՛րդ դժուարին է որք զինչս ունին՝ մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ։

24 * Եւ աշակերտքն զարմացեալ էին 'ի վերայ բանիցն նորա. իսկ Յիսուս դարձեալ պատասխանի ետ նոցա, և ասէ. որդեակք՝ ո՛րչափ դժուարին է յուսացելոց յինչս՝ մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ։

25 * Դիւրին է մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել՝ քան մեծատան յարքայութիւն Աստուծոյ մտանել։

26 * Եւ նոքա առաւել ևս զարմանային՝ և ասէին ընդ միմեանս. իսկ ո՞ կարասցէ ապրել։

27 * Հայեցեալ ընդ նոսա Յիսուս՝ ասէ, առ 'ի մարդկանէ այդ անհնարին է. այլ ոչ առ 'ի յԱստուծոյ։

✠ Օ. Օ. * ‖ Սկսաւ ասել ցնա պետրոս. ա-հաւասիկ մեք թողաք զա̃մ, եւ եկաք զկնի քո։ 28

‖ Մատ. 19. 27. Ղուկ. 18. 28. * Պատասխանի ետ յս̃, եւ ասէ. ամէն ասեմ ձեզ. ոչ ոք է՝ որ եթող զտուն, կամ զեղբարս, կամ զքորս, կամ զհայր, կամ զմայր, կամ զորդիս, կամ զագարակս վս̃ իմ, կամ վս̃ աւետարանին։ 29

* Եթէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ այժմ յայսմ ժամանակի տունս՝ եւ եղբարս՝ եւ քորս՝ եւ մայր՝ եւ որդիս՝ եւ ագարակս՝ հալածանօք հանդերձ. եւ յաշխարհին՝ որ գալոց է, զկեանսն յաւիտենականս։ 30

Մատ. 19. 30. * ‖ Զի բազումք եղիցին առաջինք յետինք, եւ յետինք առաջինք։ 31

* Եւ էին ՚ի ճանապարհի մինչդեռ ելանէին յե̃մ. եւ երթայր յս̃ առաջի քան զնս̃. եւ զարմացեալ էին՝ որ զհետ երթային, եւ երկնչէին։ 32

Օ. Է. ‖ Ղուկ. 18. 31. * ‖ Եւ առեալ միւսանգամ զերկոտասանսն առանձինն. սկսաւ ասել նց̃ զինչ անցք անցանելոց իցեն ը̃ նա։ 33

* Թէ ահաւասիկ ելանեմք յե̃մ. 34

և որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայապետից՝ և դպրաց. և դատեսցեն զնա 'ի մահ. և մատնեսցեն զնա հեթանոսաց։

35 * Եւ կատակեսցեն զնովաւ, և հարկանիցեն զնա՝ և թքանիցեն 'ի նա՝ և սպանցեն. և յետ երից աւուր յարիցէ։

36 * ‖ Եւ երթային առ նովաւ յակովբոս, և յովհաննէս՝ որդիքն զեբեդեայ, և ասեն ցնա. վարդապետ, կամիմք, զի զոր ինչ խնդրեսցուք 'ի քէն, արասցես մեզ։

‖ Մատ. 20. 20.

37 * Եւ նա ասէ ցնս̃. զի՞նչ կամիք յինէն՝ զի արարից ձեզ։

38 * Եւ նոքա ասեն ցնա. տուր մեզ՝ զի նստցուք մի յաջմէ քումմէ, և մի յահեկէ 'ի փառսն քում։

39 * Պատասխանի ետ յս̃ և ասէ ցնս̃. ոչ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէ՞ք ըմպել զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոց եմ, կամ զմկրտութիւնն մկրտիլ՝ զոր ես մկրտելոց եմ։

40 * Եւ նք̃ ասեն ցնա՝ կարեմք. և յս̃ ասէ ցնս̃. զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոց եմ, ըմպիցէք. և զմկրտութիւնն՝ զոր ես մկրտելոց եմ, մկրտիցիք։

*Ի.ՃԼ

41 * Այլ՝ նստուցանել ընդ աջմէ իմմէ և ընդ ահեկէ, ոչ է իմ տալ· այլ որոց պատրաստեալ իցէ։

42 * Եւ լուեալ զայն տասանցն՝ սկսան բարկանալ յակոբայ, և յովհաննու։

‖ Ղուկ. 22. 25։

43 * Եւ յս՟ կոչեաց զնոսա առ ինքն, և ասէ ցնս՟· ‖ գիտէք, զի որ յանուան իշխանքն են հեթանոսաց, տիրեն նց՟· և մեծամեծք նց՟ իշխեն նոցա։

44 * Ոչ նոյնպէս իցէ և ՚ի ձերում միջի· այլ որ կամիցի ՚ի ձէնջ մեծ լինել, եղիցի ձեր պաշտօնեայ։

45 * Եւ որ կամիցի ՚ի ձէնջ առաջին լինել, եղիցի ամենեցուն ծառայ։

46 * Քանզի և որդի մարդոյ՝ ոչ եկն առնուլ պաշտօն՝ այլ պաշտել· և տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց։

Լ.Ա։

‖ Մատթ. 20. 29։

Ղուկ. 18. 35։

47 * ‖ Եւ գան յերիքով· և ընդ ելանելն նր՟ յերիքովէ աշակերտօքն՝ և բազում ժողովրդով· որդի տիմէի բարտիմէոս կոյր՝ նստէր մուրացիկ յանցս ճանապարհի։

48 * Իբրև լուաւ, թէ յս՟ նազովրեցի

է, սկսաւ աղաղակել և ասել. որդի դաւթի յ՟ս, ողորմեա՛ց ինձ։

49 * Եւ սաստէին նմա բազումք՝ զի լռեսցէ. և նա առաւել ևս աղաղակէր. որդի դաւթի, ողորմեա՛ց ինձ։

50 * Օտեղի էառ յ՟ս. և հրամայեաց կոչել՝ զնա. կոչեն զկոյրն՝ և ասեն ցնա. քաջալերեա՛ց՝ արի՛, կոչէ ըզքեզ։

51 * Եւ նր՟ ընկեցեալ զձորձս իւր, յարեաւ՝ և եկն առ յ՟ս։

52 * Պատասխանի ետ նմա յ՟ս, և ասէ՝ զի՞նչ կամիս՝ թէ արարից քեզ. ասէ ցնա կոյրն. ռա՛բբունի, զի բացայց։

53 * Եւ յ՟ս ասէ ցնա. երթ՝ հաւատք քո կեցուցին զքեզ. և վաղվաղակի բացաւ. և երթայր զհետ նր՟ ՚ի ճանապարհին։

ԳԼ. ԺԱ։

1 Եւ ‖ յորժամ մերձ եղեն յե՟մ, ՚ի բեթփագէ և ՚ի բեթանիա մօտ ՚ի լեառն ձիթենեաց, առաքէ երկուս յաշակերտաց անտի։ ‖ Մատթ. 21. 1. Ղուկ. 19. 29։

2 * Եւ ասէ ցն՟ա. երթա՛յք դուք ՚ի

գեօղդ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ. և նոյն ժամայն երբև մտանէք 'ի նա, գտանէք յաւանակ մի կապեալ. յորոյ վր̃ ոչոք 'ի մարդկանէ նստաւ. լուծէք զնա՝ և ածէք:

3 *Եւ եթէ ոք ասասցէ ձեզ՝ եթէ զի՞ լուծանէք զյաւանակդ. ասասջիք՝ եթէ տն̃ իւրում պիտոյ է. և վաղվաղակի առաքեսցէ զնա այսր:

4 *Չոգան, և գտին զյաւանակն կապեալ առ դուրս արտաքոյ 'ի փողոցի անդ, և լուծին զնա:

5 *Եւ ոմանք յորոց անդն կային՝ ասեն ցն̃ս. զի՞ գործէք, զի՞ լուծանէք զյաւանակդ:

6 *Եւ նք̃ա ասեն ցն̃ս՝ որ̃պ ասացն յս̃. և թոյլ ետուն նց̃:

‖ Յովհան. 12. 14:

7 *‖Ածեն զյաւանակն առ յս̃. և արկանեն 'ի վր̃ նր̃ հանդերձս. և նստաւ 'ի վր̃ նր̃:

8 *Եւ բազումք զհանդերձս իւրեանց տարածանէին 'ի վերայ ճանապարհին. և այլք ոստս 'ի ծառոց հատանէին՝ և արկանէին զճանապարհաւն:

9 *Եւ որ առաջին և զկնի երթային, աղա-

աղաղակէին, և ասէին. ովսաննայ բարձրելոյն ։

10*‖ Օրհնեալ որ գասդ յանուն տն̃. օրհնեալ թագաւորութ̃իդ եկեալ հօր մերոյ դաւթի. խաղաղութ̃ի յերկինս՝ և փառք ’ի բարձունս ։ ‖ Սաղմ. 117. 26։ Մատթ. 21. 9։

11*‖ Եւ եմուտ յս̃ յեհ̃մ ’ի տաճարն. և հայեցաւ շուրջ զամենեքումբք. և զի էր երեկոյացեալ ժամն, ել ’ի բեթանիա երկոտասանիւքն հանդերձ ։ Ղուկ. 19. 38։ ‖ Մատթ. 21. 10։

Ի՟Ի։

12* Եւ ’ի վաղիւն անդր մինչդեռ ելանէին ’ի բեթանիա՝ քաղցեաւ ։

13*‖ Եւ ետես թզենի մի ’ի բացուստ տերևալից. և եկն թէ գտանիցէ ինչ ’ի նմա. և իբրև եկն ’ի նա՝ ոչինչ եգիտ՝ բայց միայն տերև. զի ո՛չ իսկ էր ժամանակ թզոյ ։ ‖ Մատթ. 21. 19։

14* Պատասխանի ետ և ասէ ցնա. մի՛ ևս ոք յաւիտեան ’ի քէն պտուղ կերիցէ. և լսէին աշակերտքն նր̃ ։

15* Գան յեհ̃մ. և մտեալ ’ի տաճարն սկսաւ հանել զվաճառականսն, և զգնօղս՝ որք էին ’ի տաճարին. և զսեղանս հատավաճառացն յըրուեաց, և զաթոռս աղաւնեվաճառացն

ւայն կործանեաց ։
*Եւ ոչ Թողոյր եթէ ոք անօթ ինչ 16
անցուցանիցէ ընդ տաճարն ։
*Եւ ուսուցանէր, և ասէր ցն՟, 17
‖ Եսայ. գրեալ է. ‖ տուն իմ աղօթից
56. 17։ կոչեսցի ա՟մ հեթանոսաց. և դուք
Երեմ. արարէք զդա այրս աւազակաց ։
7. 11։ *Լուա՛ն քահանայապետքն, և դպ-րք. և խնդրէին թէ ո՟պ կորուս-ցեն զնա. բայց երկնչէին 'ի նմանէ.
զի ա՟մ ժողովուրդն զարմացեալ էր
ընդ ուսու՟մն ն՟ր ։
*Եւ իբրև երեկոյ լինէր, արտա- 19
քոյ քան զքաղաքն ելանէին ։
*Եւ մինչդեռ այգուցն առ նովաւ 20
անցանէին, տեսին զԹզենին ցամա-քեալ յարմատոց ։
* Յիշեաց պետրոս՝ և ասէ ցնա. 21
ռաբբի՝ ահաւասիկ Թզենին՝ զոր ա-նիծեր՝ ցամաքեցաւ ։
*Պատասխանի ետ յս՟, և ասէ ցն՟. 22
‖ Մատթ. ‖ եթէ ունիցիք զհաւատսն այ՟ ։
21. 21։ *Ամէն ասեմ ձեզ, որոք ասիցէ լե-րինս այսմիկ՝ բարձի՛ր, և անկի՛ր 'ի
ծով. և ոչ երկմտիցի 'ի սրտի իւ-րում. այլ հաւատայցէ՝ թէ զոր ա-

ժ՟դ սէն,

սէն, և լինի. եղիցի նմա, զորինչ և ասիցէ։

24* ‖ Վն̃ այսորիկ ասեմ ձեզ. զա̃մ ինչ վս̃ որոյ աղօթս արարեալ՝ խնդրիցէք, և հաւատայցէք թէ առնուցուք, եղիցի ձեզ։ ‖ Մատթ. 7. 7։ և 21. 22։

25* ‖ Եւ յորժամ՝ յաղօթս կայցէք, թողուցուք, եթէ ունիցիք ինչ զումեքէ. զի և հայրն ձեր՝ որ յերկինս է, թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։ ‖ Մատթ. 6. 14։ և 18. 35։ Ղուկ. 11. 9։

26* Ապա եթէ դուք ոչ թողուցուք, և ո՛չ հայրն ձեր՝ որ յերկինս է, թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։

27* Գան միւսանգամ յեհ̃մ. և մինչդեռ 'ի տաճարի անդ զգնայր, գան առ նա քահանայապետքն, և դպիրք՝ և ծերք։

Ե. Գ։

28* Եւ ասեն ցնա. ‖ Որո՞վ իշխանութե̃ առնես զայդ. և ով ետ քեզ զիշխանութի̃դ զայդ։ ‖ Ղուկ. 20. 2։

29* Պատասխանի ետ յս̃, և ասէ ցն̃ս. Հարցից և ես զձեզ բան մի՝ տուք ինձ պատասխանի. և ես ասացից ձեզ՝ որով իշխանութե̃ առնեմ զայս։

30* Մկրտութի̃ն յովհաննու յերկնի՞ց

էր, եթէ 'ի մարդկանէ. տուք ինձ պատասխանի:

* Խորհէին ընդ միմեանս, և ասէին. եթէ ասեմք, եթէ յերկնից. ասէ ցմեզ՝ իսկ ընդէր ոչ հաւատացէք նմա: 31

* Այլ եթէ ասեմք՝ 'ի մարդկանէ, երկնչիմք 'ի ժողովրդենէն. զի ամենեքին գիտէին զյովհաննէս՝ թէ մարգարէ էր: 32

* Պատասխանի ետուն և ասեն ցյս՝ չգիտեմք. և յս ետ նց պատասխանի և ասէ. և ոչ ես ասեմ ձեզ. որով իշխանութբ առնեմ զայս: 33

Գ.Լ: Ժ.Բ.

‖ Եսայ. 5. 1: Երեմ. 2. 21: Մատթ. 21. 33: Ղուկ. 20. 9:

Եւ ‖ սկսաւ խօսել ընդ նս առակօք, և ասել. այր մի տնկեաց այգի. և եած շուրջ զնովաւ ցանգ. և գուր հնձան փորեաց. և շինեաց աշտարակ. և ետ զնա մշակս. և գնաց 'ի տար աշխարհ: 1

* Եւ առաքեաց առ մշակսն 'ի ժամանակի ծառայ մի. զի 'ի մշակաց անտի առցէ 'ի պտղոյ այգւոյն: 2

* Եւ նոքա կալեալ՝ զնա հարին 3

զնա՝ և արձակեցին ունայն։
4 *Դարձեալ առաքեաց առ ն̃ս այլ
ծառայ. և զնա կառափնատեցին՝ և
արձակեցին անարգեալ։
5 *Եւ դարձեալ այլ առաքեաց. և
զնա սպանին. և զբազում այլս.
զոմանս հարկանէին, և զոմանս սպանանէին։
6 *Արդ որդի մի էր իւր սիրելի, զնա
առաքեաց առ ն̃ս յետոյ, և ասէ.
թերևս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի
իմմէ։
7 *Իսկ մշակքն իբրև տեսին զնա թէ
գայ, ասեն ցմիմեանս՝ սա՛ է ժառանգն. եկա՛յք սպանցո՛ւք զսա.
և մեր լիցի ժառանգութ̃ին։ ‖ Սաղմ.
8 *Եւ կալեալ զնա սպանին՝ և հանին արտաքոյ այգւոյն։ 117. 22. Եսայ.
9 *Արդ զի՞նչ արասցէ տ̃ր այգւոյն. 28. 16.
եկեսցէ և կորուսցէ զմշակսն. և Մատթ.
տացէ զայգին ՚ի ձեռս այլոց։ 21. 42.
10 *Եւ ո՞չ զգիրն զայն իցէ ընթերցեալ Գործ.
ձեր. ‖ թէ զվէ̃մն, զոր անարգեցին 4. 11.
շինօղքն, նա եղև գլուխ անկեան։ Հռոմ.
11 *Ի տ̃ռնէ եղև այս. և է սքանչելի 9. 33.
յաչս մեր։ 1. Պետր.

*Եւ խնդրէին զնա ունել. և երկեան 'ի ժողովրդենէ անտի. զի գիտացին թէ առ նս ասաց զառակն. և թողին զնա՝ և գնացին: 12

‖ Մատթ. 22. 15: Ղուկ. 20. 20: *‖ Եւ առաքեն առ նա զոմանս 'ի փարիսեցւոց անտի՝ և 'ի հերովդիանոսաց. զի զնա որսասցեն բանիւ, և նք եկեալ հարցանէին զնա նենգութբ՝ և ասէին: 13

*Վարդապետ, գիտեմք զի ճշմարիտ ես. և ոչինչ փոյթ է քեզ զումեքէ. զի ոչ հայիս յերեսս մարդկան. այլ ճշմարտութբ զճանապարհն այ ուսուցանես. արդ ասա մեզ՝ արժան է հարկս տալ կայսեր, թէ ոչ. տացուք, եթէ ոչ տացուք: 14

*Եւ յս գիտաց զկեղծաւորութիւն նց՝ ասէ ցնս. զի՞ փորձէք զիս կեղծաւորք. բերէք ինձ դահեկան մի՝ զի տեսից. և նոքա բերին: 15

*Եւ ասէ ցնոսա. ո՞յր է պատկերս այս, կամ գիր. և նոքա ասեն ցնա՝ կայսեր: 16

*Պատասխանի ետ յս, և ասէ ցնս. 17
‖ Հռովմ. 13. 7: ‖ երթայք տուք զկայսերն՝ կայսեր. և զայն, այ. և զարմացան ընդ նա:

*‖ Գան

ԺԲ

‖ Մատ․ 22․ 23։
Ղուկ․ 20․ 27։
‖ 2 Օրէ․ 25․ 5։

18 * ‖ Գան առ նա սադուկեցիքն․ որք ասեն թէ չիք յարութի̃․ հարցանէին զնա, և ասէին։

19 * Վարդապետ, մովսէս գրեաց մեզ․ ‖ եթէ ուրուք եղբայր մեռանիցի, և թողուցու կին, և որդի ոչ թողուցու, առցէ եղբայր նր̃ զկին նր̃․ և յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում։

20 * Արդ՝ եղբարք եօթն էին առ մեզ․ առաջինն էառ կին՝ և մեռաւ․ և ո՛չ եթող զաւակ։

21 * Եւ երկրորդն էառ զնոյնն, և մեռաւ․ և ո՛չ նա եթող զաւակ․ նոյնպէս և երրորդն էառ զնոյն։

22 * Եւ եօթանեքեան իսկ․ և ո՛չ թողին զաւակ․ յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն։

23 * Արդ ՚ի յարութե̃ն՝ յորժամ յառնիցեն․ ո՞յր ՚ի նոցանէ լինիցի կինն՝ զի եօթանեքեան կալան զնա կին։

24 * Պատասխանի ետ յս̃, և ասէ ցն̃ս․ ո՞չ վս̃ այդորիկ իսկ մոլորեալ էք․ զի ո՛չ գիտէք զգիրս՝ և ո՛չ զզօրութ̃ին ա̃յ։

25 * Զի յորժամ ՚ի մեռելոց յարիցեն, ո՛չ արք կանայս առնեն, և ո՛չ

կանայք արանց լինին. այլ իբրև
զհրեշտակս իցեն՝ որ յերկինս են:
* Այլ վ՟ն յարութե՟ն մեռելոց՝ զի 26
յառնեն. ո՞չ իցէ ընթերցեալ ձեր
’ի գիրսն Մովսեսի ’ի մորենւոջն. ո՟պ
‖ Ելից. ասաց ցնա ա՟ծ. ‖ Ես եմ ասէ՝ ա՟ծ Աբ֊
3. 6: րահամու. ա՟ծ Իսահակայ. և ա՟ծ
Մատթ. Յակոբայ:
22. 32. * Եւ ո՛չ է ա՟ծ մեռելոց, այլ կեն֊ 27
դանեաց. և արդ՝ դուք յոյժ մոլո֊
րեալ էք:
‖ Մատթ. * ‖ Եւ մատուցեալ մի ոմն ’ի դպրացն 28
22. 35: լուեր ն՟ց՝ մինչ վիճէինն. իբրև ետես
եթէ բարւոք ետ ն՟ց զպատասխա֊
նին, եհարց ցնա՝ և ասէ. ո՞ր պատո֊
‖2 Օրէն. ւիրանն է առաջին:
6. 4: * Եւ յ՟ս ասէ ցնա. առաջին քան 29
‖ Ղևտ. զ՟ամ. ‖ Լուր Ի՟էլ, տ՟ր ա՟ծ մեր՝ տ՟ր
19. 18: մի է:
Մատթ. * Եւ սիրեսցես զ՟տր ա՟ծ քո յ՟ամ սր֊ 30
22. 39: տէ քումմէ, և յ՟ամ անձնէ քում֊
Հռով. մէ. և յ՟ամ մտաց քոց. և յ՟ամ զօ֊
13. 9: րութե՟է քումմէ. այս է առաջին
Գաղ. 5. պատուիրան:
14: * ‖ Եւ երկրորդն նման սմին. սի֊ 31
Յակոբ. րեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո.
2. 8: մեծ

մեծ քան զսոսա այլ պատուիրան
ոչ գոյ ։

32 * Եւ ասէ ցնա դպիրն, բարւոք է
վարդապետ. ճշմարտութե̃ ասա_
ցեր, թէ մի է ա̃ծ՝ եւ ոչ գոյ այլ՝ բաց
՚ի նմանէ ։

33 * Եւ սիրել զնա յա̃մ սրտէ՝ եւ յա̃մ
զօրութե̃՝ եւ յա̃մ մտաց. եւ սիրել
զընկերն իբրեւ զանձն, առաւել է
քան զողջակէզս եւ զզոհս ։

34 * Եւ տեսեալ յս̃ի, թէ իմաստու_
թե̃ ետ զպատասխանին, ասէ ցնա.
չես հեռի յարքայութե̃ ա̃յ. եւ ոչ եւս
ոք իշխէր ինչ հարցանել ցնա ։

35 * Պատասխանի ետ յս̃, եւ ասէ,
մինչ ուսուցանէր ՚ի տաճարին. զի_
արդ ասեն դպիրքն, եթէ ք̃ս որ_
դի դաւթի է ։ Ե. Ե ։

36 * Եւ ինքն դաւիթ հոգւովն սրբով_
ասէ. ‖ Ասաց տ̃ր ցտ̃ր իմ, նիստ ընդ
աջմէ իմմէ, մինչեւ եդից զթշնամիս
քո պատուանդան ոտից քոց ։

‖ Սաղ. 109. 1։ Մատթ. 22. 44։ Ղուկ. 20. 42։

37 * Արդ եթէ ինքն իսկ դաւիթ զնա
տ̃ր կոչէ, զիարդ իցէ որդի նր̃ա. եւ
բազում ժողովուրդ լսէր նմա քաղց_
րութե̃ ։

‖ Մատթ. 23. 5։ Ղուկ. 11. 43։ և 20. 46

38 *Եւ ասէր ուսուցանելով ՚ի վարդապետութե̄ իւրում։ ‖ Զգո՛յշ լերուք ՚ի դպրաց անտի. որք կամին ՚ի հանդերձս երևելիս շրջիլ. զնախողջոյնս խնդրել ՚ի հրապարակս։

39 *Եւ զնախաթոռս ՚ի ժողովուրդս. և զգահագլուխս յընթրիս։

40 *Որք ուտեն զտունս այրեաց՝ պատճառանօք յերկարեալ զաղօթս. զի առաւել ևս դատաստանս ընկալցին։

‖ Ղուկ. 21. 1։

41 *‖ Նստեալ յի̄ ը̄դդէմ գանձանակին. տեսանէր, թէ զիա՛րդ ժողովուրդն արկանէր պղինձ ՚ի գանձանակն. և բազում մեծատունք արկին բազում ինչ։

42 *Եկն այրի մի, և էարկ երկուս լումայս. որ է նաքարակիտ մի։

43 *Եւ կոչեալ առինքն զաշակերտսն, ասէ ցնս̄. ամէն ասեմ ձեզ. զի այրին այն տառապեալ շատ էարկ քան զամենեսեան՝ որ արկին ՚ի գանձանակն։

44 *Քանզի ամենեքին յաւելորդաց իւրեանց արկին. այլ նա ՚ի չքաւորութե̄ իւրմէ, զա̄մ ինչ զոր ունէր, արկ զոյն չափ զկեանս իւր։

ԳԼ. ԺԳ.

Լ.Օ.

1 Եւ ‖ յելանելն նր̃ 'ի տաճարէ անտի, ասէ ցնա մի յաշակերտացն նորա · վա՛րդապետ · տե՛ս ո՞րպիսի են քարինքս, և ո՛րպիսի շինուածք ։

‖ Մատթ. 24. 1։

2 *Պատասխանի ետ նմա յս̃, և ասէ · տեսանե՞ս զայդ ա̃մ շինուածս · ամէն ասեմ ձեզ՝ ‖ եթէ ո՛չ թողցի այդր քար 'ի քարի վր̃՝ որ ո՛չ քակտեսցի ։

‖ Ղուկ. 19. 44։ և 21. 6։

3 *Եւ մինչ նստէր նա 'ի լերինն ձիթենեաց յանդիման տաճարին · հարցանէին ցնա առանձինն, պետրոս, և յակոբոս, և յովհաննէս, և անդրէաս ։

4 *Ասա մեզ · ե՛րբ լինիցի այդ · և զի՛նչ նշան է՝ յորժամ կատարելոց իցէ այդ ա̃մ ։

5 *Պատասխանի ետ յս̃, և ասէ ցն̃ս · ‖ զգո՛յշ կացէք · մի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ ։

‖ Եփես. 5. 6։ 2. Թես. 2. 3։

6 *Զի բազումք եկեսցեն յանուն իմ · և ասիցեն՝ թէ ես եմ քս̃ն · և զբազումս մոլորեցուսցեն ։

*Այլ

7 * Այլ յորժամ լսիցէք պատերազմունս, և համբաւս պատերազմաց, մի՛ խռովիցիք. զի պարտ է լինել. բայց չև է կատարած ։

8 * Զի յարիցէ ազգ յազգի վր̃. և թագաւորութի̃ ՚ի թագաւորութե̃ վր̃. և եղիցին շարժմունք ՚ի տեղիս տեղիս. սովք՝ և սրածութի̃ք՝ և խռովութի̃ք. այլ այն ա̃մ սկիզբն է երկանց ։

9 * Այլ զձեզ իսկ մատնեսցեն յատեանս. և ՚ի ժողովուրդս տանջիցիք. և առաջի դատաւորաց, և թագաւորաց կայցէք վասն իմ ՚ի վկայութի̃ նց̃, և ա̃մ հեթանոսաց ։

10 * Բայց նախ պարտ է աւետարանիս քարոզել ։

‖ Մատ. 10. 19: Ղուկ. 12. 11: Ղ. 21.14

11 * ‖ Այլ յորժամ տանիցին զձեզ մատնել, մի՛ յառաջագոյն հոգայցէք. և մի՛ զմտաւ ածիցէք թէ զի՛նչ խօսիցիք. այլ որ ինչ տացի ձեզ ՚ի ժամուն յայնմիկ, զայն խօսիցիք. զի ո՛չ դուք էք՝ որ խօսիցիքն, այլ հոգին սր̃ ։

12 * Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր ՚ի մահ. և հայր զորդի. և յարիցեն

որդիք ՚ի վ՟ր հարց՝ և սպանանիցեն զն՟ս։

13* Եւ եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վ՟ն անուան իմոյ. այլ որ համբերեսցէն իսպառ՝ նա կեցցէ։

14* ‖ Եւ յորժամ տեսանիցէք զպղծութ՟ի աւերածին. զի կայցէ ՚ի տեղւոջ, ուր չիցէ արժան. որ ընթեռնուն ՚ի միտ առցէ. յայնժամ որք ՚ի հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն ՚ի լերինս։

‖ Դան. 9. 27։ Մատթ. 24. 15։ Ղուկ. 21. 20։

15* Եւ որ ՚ի վ՟ր տանեացն իցէ, մի՛ իջցէ ՚ի տուն. և մի՛ մտցէ բառնալ ինչ ՚ի տանէ իւրմէ։

16* Եւ որ յագարակին իցէ, մի՛ դարձցի յետս առնուլ զձորձս իւր։

17* Բայց վա՜յ իցէ յղեաց, և ստնտուաց. յաւուրսն յայնոսիկ։

18* Յաղօ՛թս կացէք՝ զի մի՛ ձմերանի լինիցի այն։

19* Եղիցին աւուրքն այնոքիկ նեղութեց՝ որպիսի ո՛չ եղեն երբեք այնպիսիք ՚ի սկզբանէ արարածոց մինչև ցայժմ. և մի՛ այլ լիցի։

20* Եւ եթէ ո՛չ էր կարճեալ տ՟ր զաւուրսն զայնոսիկ վ՟ն ընտրելոց իւրոց,

րոց, ոչ ապրէր ա՟մ մարմին. այլ վ՟ն ընտրելոցն՝ զորս ընտրեաց, կարճեաց զաւուրսն զայնոսիկ:

‖ Մատթ. 24. 23: Ղուկ. 21. 8: *‖ Յայնժամ եթէ ոք ասիցէ ձեզ, եթէ ահաւասիկ է ք՟ն, կամ՝ ահաւասիկ, մի՛ հաւատայցէք: 21

* Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք. և սուտ մարգարէք. և տացեն նշանս, և արուեստս՝ առ ՚ի մոլորեցուցանելոյ եթէ հնար ինչ իցէ՝ և զընտրեալսն: 22

* Բայց դուք զգո՛յշ լերուք. ահաւասիկ յառաջագոյն ասացի ձեզ զա՟մ: 23

‖ Եսայ. 13. 10: Եզեկ. 32. 7: Յովէլ 2. 10: *‖ Այլ յաւուրսն յայնոսիկ յետ նեղութեանն այնորիկ՝ արեգակն խաւարեսցի. և լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր: 24

* Եւ աստեղք երկնից թօթափեսցին. և զօրութ՟իք յերկինս շարժեսցին: 25

* Եւ յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ամպովք՝ զօրութ՟բ և փառօք բազմօք: 26

‖ Մատթ. 24. 31: *‖ Եւ յայնժամ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր. և ժողովեսցէ զընտրեալս 27 րեալս իւր 'ի չորից հողմոց . 'ի ծագաց երկրի մինչև 'ի ծագս երկնից ։

28 * Այլ դուք 'ի թզենւոյ անտի ուսջիք զառակն. յորժամ տակաւ ոստըն նորա կակղանայցեն, և տերև արձակիցի 'ի նմա, գիտէք թէ մերձ է ամառն ։

29 * Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս ա̃մ եղեալ՝ գիտասջիք թէ մերձ է առ դուրս ։

30 * Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ անցցէ ազգս այս՝ մինչև այս ա̃մ եղիցի ։

31 * Երկինք և երկիր անցցեն. և բանք իմ ոչ անցանիցեն ։

32 * Այլ վ̃ն աւուրն այնորիկ և ժամու ոչ ոք գիտէ . ոչ հրեշտակք յերկինս, և ոչ որդի . բայց հայր միայն ։

33 * ‖ Զգոյշ եղերուք . սկեցէք՝ և կացէք յաղօթս . զի ոչ գիտէք երբ ժամանակն իցէ ։ ‖ Մատ. 24. 42 ։

34 * Ոպ̃ այր մի գնացեալ 'ի տար աշխարհ՝ թողուցու զտուն իւր . և տայցէ ծառայից իւրոց իշխանութի . և իւրաքանչիւր զգործս իւր . և դռնապանին պատուէր տայցէ . զի արթուն լինիցի ։

*Արդ՝ արթո՛ւն կացէք. զի ո՛չ գիտէք երբ տէր տանն գայցէ, յերեկորեայ՝ եթէ 'ի մէջ գիշերի՝ եթէ 'ի հաւախօսի՝ եթէ ընդ առաւօտս։ 35

*Գուցէ՝ եկեալ յանկարծակի, գտանիցէ զձեզ 'ի քուն։ 36

※※ *Բայց զոր ձեզդ ասեմ. ամենեցուն ասեմ, արթո՛ւն կացէք։ 37

ԳԼ. ԺԴ.

ԼԿ։

Եւ ‖էր զատիկն և բաղարջակերք յետ երկուց աւուրց. խնդրէին քահանայապետքն, և դպիրք՝ եթէ զիա՛րդ զնա նենգաւ կալեալ սպանանիցեն։ 1

‖ Մատթ. 26. 2։ Ղուկ. 22. 1։

*Բայց ասէին թէ մի՛ 'ի տօնի աստ. զի մի՛ խռովութի՛ւն լինիցի 'ի ժողովրդեանն։ 2

*‖Եւ մինչ էր 'ի Բեթանիա 'ի տան Սիմոնի բորոտի բազմեալ, եկն կին մի, որ ունէր շիշ իւղոյ նարդեան ազնուի՛ մեծագնոյ. և բեկեալ զշիշն եհեղ 'ի վ՟ր գլխոյ ն՟ր։ 3

‖ Մատթ. 26. 6։ Յովհ. 12. 1։

*Եւ աշակերտքն զչարէին, և ասէին. ընդէ՞ր եղև կորուստ իւղոյդ այդորիկ։ 4

*Մարթ

5 * Մարթ էր զայդ իւղ վաճառել աւելի քան երեքհարիւր դահեկանի· և տալ աղքատաց· և զայրանային նմա յոյժ։

6 * Եւ յս̅ ասէ ցն̅ս· թո՛յլ տուք դմա· զի՞ աշխատ առնէք· զի գործ մի բարի գործեաց դա յիս։

7 * Յա̅մ ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք· և յորժամ կամիք, կարող էք առնել նց̅ բարիս· այլ զիս ո՛չ յա̅մ ժամ ընդ ձեզ ունիք։

8 * Դա՛ զոր ունէրդ, արար· յառաջագոյն խնկեաց զմարմին իմ ՚ի նշան պատանաց։

9 * Ամէն ասեմ ձեզ· ուր և քարոզեսցի աւետարանս այս ը̅ ա̅մ աշխարհ· և զոր արար դա՝ խօսեսցի վ̅ն յիշատակի դորին։

10 * ‖ Եւ յուդա սկարիովտացի մի յերկոտասանից անտի, գնաց առ քահանայապետսն՝ զի մատնեսցէ զնա նց̅։ ‖ Մաթ. 26. 14.

11 * Նոքա իբրև լուան՝ խնդացին· և խոստացան տալ նմա արծաթ· և խնդրէր թէ զիա՞րդ դիպաւոր մատնեսցէ զնա։

* ‖ Եւ

‖ Մատթ. * ‖ Եւ յառաջնում աւուր բաղար- 12
26. 17: ջակերացն, յորժամ զզատիկն զե-
Ղուկ. նուին, ասեն ցնա աշակերտքն. ո՞ւր
22. 7: կամիս՝ երթիցուք՝ պատրաստես-
ցուք՝ զի կերիցես զզատիկն:
* Եւ առաքէ երկուս յաշակերտաց 13
անտի՝ և ասէ ցն՟ս. երթա՛յք ՚ի քա-
ղաք. և իբրև մտանիցէք ՚ի քա-
ղաքն, պատահեսցէ ձեզ այր մի,
որ սափոր ջրոյ յուս ունիցի. եր-
թա՛յք զհետ ն՟ր:
* Եւ յոր տուն մտանիցէ, ասաս- 14
ջի՛ք տանուտեառն. վարդապետ ա-
սէ, ո՞ւր են իջեւանքն, ուր աշա-
կերտօքս ուտիցեմ զզատիկն:
* Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի 15
մեծ զարդարեալ. անդ պատրաս-
տեսջի՛ք մեզ:
* Եւ գնացին պատրաստել աշա- 16
կերտքն նորա. եկին ՚ի քաղաքն՝ և
գտին ո՟պ ասացն ն՟ց. և պատրաս-
տեցին զզատիկն:
‖ Մատթ. * ‖ Եւ իբրև երեկոյ եղև, գայ եր- 17
26. 20: կոտասանիւքն հանդերձ:
Ղուկ. * Եւ իբրև բազմեցան, և դեռ ու- 18
22. 14: տէին, ասէ յ՟ս. ամէն ասեմ ձեզ,

‖ զի միոմն 'ի ձէնջ մատնելոց է զիս. ‖ Յօհան.
որ ուտէ իսկ ընդ իս ։ 13. 21։

19 * Եւ նոքա սկսան տրտմել՝ և ասել
մի ըստ միոջէ. միթէ ես իցեմ. և
միւսն, միթէ ես իցեմ ։

20 * Նա պատասխանի ետ, և ասէ ցնս՟.
մի յերկոտասանից այտի, որ մխեաց
ընդ իս 'ի սկաւառակդ ։

21 * Այլ որդի մարդոյ երթայ՝ ‖ որպ՟ ‖ Սաղմ.
և գրեալ է վ՟ն ն՟ր. բայց վայ իցէ 40. 10.
մարդոյն այնմիկ՝ յորոյ ձեռս որդի Գործ.
մարդոյ մատնեսցի. լաւ էր նմա՝ թէ 1. 16։
չէր իսկ ծնեալ մարդն այն ։

22 * ‖ Եւ մինչդեռ ուտէին առեալ յի՟ս ‖ Մատթ.
հաց. օրհնեաց, և եբեկ. ետ նց՟, և 26. 26։
ասէ. առէք՝ այդ է մարմին իմ ։ 1. Կորն.

23 * Եւ առեալ բաժակ գոհացաւ, և 11. 24։
ետ նց՟. և արբին 'ի նմանէ ամենե-
քեան ։

24 * Եւ ասէ ցնս՟. այս է արիւն իմ
նորոյ ուխտի. որ փոխանակ բազ-
մաց հեղանի ։

25 * Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ ևս յա-
ւելից ըմպել 'ի բերոյ որթոյ՝ մինչև
ցօրն ցայն յորժամ արբից զնա նոր
յարքայութե՟ն ա՟յ ։

*Եւ գոհացեալ ելին 'ի լեառն ձիթենեաց ։ 26

‖ Յօհ. 16. 32։ ‖ Զաք. 13. 7։ *Եւ ասէ ցնա յ՟ս. ‖ ամենեքին գայթագղելոց էք յինէն յայսմ գիշերի. զի գրեալ է, թէ ‖ հարից զհովիւն, և ոչխարքն ցրուեսցին ։ 27

*Այլ յետ յարութ՟ն իմոյ յառաջագոյն երթայց քան զձեզ 'ի գալիլեա ։ 28

*Պատասխանի ետ պետրոս, և ասէ ցնա. թէպէտ և ամենեքին գայթագղեսցին, այլ ես ոչ ։ 29

*Եւ ասէ ցնա յ՟ս. ամէն ասեմ քեզ, թէ դու իսկ յայսմ գիշերի մինչչև հաւու խօսեալ իցէ, երիցս ուրասցիս զիս ։ 30

*Իսկ պետրոս առաւել ևս պնդէր, և ասէր. եթէ մեռանիլ ևս հասանիցէ ընդ քեզ, զքեզ ոչ ուրացայց. նոյնպէս և ամենեքեան ասէին ։ 31

‖ Մտթ. 26. 36։ ‖ Ղուկ. 22. 40։ *‖ Գան 'ի գեօղն՝ որում անուն էր գեթսեմանի. և ասէ ցաշակերտսն. ‖ նստարուք աստ՝ մինչ ես յաղօթս կացից ։ 32

*Եւ առնու ընդ իւր զպետրոս՝ և զյակոբոս՝ և զյովհաննէս. և սկսաւ տխրել և հոգալ ։

34* Յայնժամ ասէ ցնս̃ · տրտում է անձն իմ մինչև 'ի մահ, մնացէք աստ և արթուն կացէք ։

35* Եւ մատուցեալ սակաւիկ մի յառաջ, անկաւ 'ի վ՛ր երեսաց իւրոց յերկիր · և կայր յաղօթս · զի եթէ հնար իցէ, անցցէ 'ի նմանէ ժամն,

36* Եւ ասէ · աբբա հայր · ամ՛ ինչ քեզ հնարաւոր է · անցո՛ զբաժակս զայս յինէն · բայց ոչ որպ̃ ես կամիմ, այլ որպ̃ դու կամիս ։

37* Եւ գայ՝ գտանէ զնս̃՝ զի ննջէին · և ասէ ցպետրոս · սիմոն՝ ննջես · ոչ կարացեր ժամ մի արթուն կալ ։

38* Արթո՛ւն կացէք՝ և յաղօ՛թս կացէք · զի մի՛ մտջիք 'ի փորձութի̃ · ոգին յօժար է, բայց մարմինս տկար ։

39* Եւ դարձեալ չոգաւ՝ եկաց յաղօթս, և զնոյն բանս ասաց ։

40* Դարձաւ միւսանգամ անդրէն · և եգիտ զնս̃ 'ի քուն · քանզի էին աչք նց̃ ծանրացեալ · և ոչ գիտէին թէ զինչ պատասխանի տայցեն նմա ։

41* Գայ երրորդ անգամ և ասէ ցնս̃ · Ննջեցէք այսուհետև, և հանգերուք · զի հասեալ է վախճան · եկն ժամ · եւ ահա մատնի որդի մարդոյ 'ի ձեռս մեղաւորաց ։

42 * Ո՛ն արիք, գնասցո՛ւք · զի ահաւասիկ մերձեցաւ՝ որ մատնելոցն է զիս ։

43 * Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր՝ գայ յուդա սկարիովտացի՝ մի յերկոտասանից անտի · ‖ եւ ընդ նմա ամբոխ սուսերօք եւ բրօք՝ 'ի քահանայապետիցն՝ եւ 'ի դպրաց՝ եւ 'ի ծերոց ։

‖ Մատթ. 26. 47 ։ Ղուկ. 22. 47 ։ Յոհան. 18. 3 ։

44 * Տուեալ էր նշան մատնչին, եւ ասէր · ընդ որում ես համբուրեցից, նա է · կալջի՛ք զնա՝ եւ տարջի՛ք զգուշութ̃բ ։

45 * Եւ մատուցեալ վաղվաղակի ասէ ցնա · ռա՛բբի, ռա՛բբի · եւ համբուրեաց զնա ։

46 * Եւ նոքա արկին 'ի նա ձեռս, եւ կալան զնա ։

47 * Եւ միոմ̃ն յայնցանէ՝ որք զնովաւն կային, ձգեաց զսուր · եւ եհար զծառայ քահանայապետին · եւ 'ի բաց եհան զունկն նր̃ ։

48 * Պատասխանի ետ յս̃, եւ ասէ ցնս̃ · իբրեւ 'ի վր̃ աւազակի ելէք սուսերօք՝ եւ բրօք ունել զիս ։

* Հա_

49 * Հանապազ առ ձեզ էի՝ և ուսուցանէի ՚ի տաճարին • և ոչ կալայք զիս • այլ զի լցցին գիրք մարգարէիցն :

50 * ‖ Յայնժամ՝ թողին զնա աշակերտքն ամենեքին, և փախեան :

‖ Մատթ. 26. 56 :

51 * Եւ ոմն երիտասարդ զհետ երթայր նր՟՝ արկեալ զիւրև կտաւ մի ՚ի մերկոց • ունէին զնա երիտասարդքն :

52 * Եւ նորա թողեալ զկտաւն փախեաւ մերկ ՚ի նոցանէ :

53 * ‖ Եւ տարան զյս՟ առ քահանայապետն կայիափա • և գային ը՟ նմա ամ՟ քահանայապետքն՝ և դպիրք՝ և ծերք :

‖ Մատթ. 26. 57 : Ղուկ. 22. 54 : Յօհան. 18. 13 :

54 * Եւ պետրոս երթայր ՚ի հեռաստանէ զհետ նր՟ մինչև ՚ի ներքս իսկ ՚ի գաւիթ քահանայապետին • և նստէր ընդ սպասաւորսն • և ջեռնոյր առ լուսոյն :

55 * ‖ Իսկ քահանայապետքն՝ և ամ՟ ատեանն խնդրէին հակառակ յսի՟ վկայութի՟ ինչ • զի սպանանիցեն զնա, և ոչ գտանէին :

‖ Մատթ. 26. 59 :

56 * Զի բազումք սուտ վկայութի՟

վկայէին զնմանէ. և նման միմեանց ոչ էին վկայութ՟իւնքն:

*Այլք յարուցեալ վկայէին սուտ զնմանէ, և ասէին: 57

*Թէ մեք լուաք 'ի դմանէ, զի ասէր. ‖ Ես քակեցից զտաճարդ զայդ ձեռագործ. և զերիս աւուրս շինեցից այլ՝ առանց ձեռագործի: 58

‖ Յովհան. 2. 19:

*Սակայն և այնպէս չէր նման վկայութ՟ին նց՟: 59

*Ապա յարուցեալ քահանայապետն 'ի մէջ՝ հարցանէր զյ՟ս, և ասէր. ոչինչ տաս պատասխանի. զինչ դոքա զքէն վկայեն: 60

*Եւ նա լուռ և եթ կայր. և չտայր ինչ պատասխանի. դարձեալ քահանայապետն հարցանէր զնա կրկին անգամ, և ասէր. դու ես ք՟ս որդի ա՟յ օրհնելոյն: 61

*Պատասխանի ետ յ՟ս, և ասէ ցնա. դու ասացեր՝ թէ ես եմ. ‖ բայց տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ ը՟ աջմէ զօրութ՟ենն. և եկեալ ընդ ամպս երկնից: 62

‖ Մատթ. 24. 30: և 26. 64

*Եւ քահանայապետն պատառեաց վաղվաղակի զպատմուճանս իւր, և ասէ. 63

ասէ. զի՞նչ եւս պիտոյ են մեզ վկայք։
64* Ահա լուայք ամենեքին զհայհոյութիւն 'ի բերանոյ դորա. զի՞արդ թուի ձեզ. եւ ամենեքեան դատապարտեցին զնա՝ թէ մահապարտ է։
65* Եւ ոմանք սկսան թքանել ընդ երեսս նր. ձորձ զգլխով արկանել, կոփել՝ եւ ասել. մարգարէացի մեզ քրդ. ո՞վ է այն որ եհարն զքեզ. եւ սպասաւորքն ապտակս հանէին նմա։
66* ‖ Եւ պետրոս մինչդեռ էր 'ի խոնարհ 'ի գաւթին, գայ աղախին մի քահանայապետին։ ‖ Մատ. 26. 69։ Ղուկ.
67* Եւ տեսանէ զնա՝ զի ջեռնոյր. հայեցաւ ընդ նա, եւ ասէ. եւ դու ընդ յի նազովրեցւոյ էիր։ 22. 56։ Յովհան. 18. 17։
68* Նա ուրացաւ եւ ասէ. ոչ ճանաչեմ. եւ ոչ գիտեմ զի՛նչ դուդ ասես. եւ իբրեւ ել յարտաքին դաւիթն, եւ հաւ խօսեցաւ։
69* ‖ Դարձեալ ետես զնա աղախինն. եւ սկսաւ ասել ցայնոսիկ՝ որ շուրջն կային. թէ եւ սա 'ի նոցանէ է։ ‖ Մատ. 26. 71։
70* Եւ նա դարձեալ ուրացաւ. ‖ Եւ յետ սակաւ միոյ՝ դարձեալ որ շուրջն կային, ասէին ցպետրոս. արդարեւ ‖ Ղուկ. 22. 59։ Յովհան. 18. 25։

եւ դու ՚ի նոցանէ ես. քանզի գալիլեացի
ես. եւ խօսքդ իսկ քո նման
են:

* Եւ նա սկսաւ նզովել՝ երդնուլ՝ 71
եւ ասել, թէ ոչ գիտեմ զայրն զորմէ
դուքդ ասէք:

* Եւ նոյն ժամայն կրկին հաւ խօսեցաւ. 72
‖ Մատթ. ‖ եւ յիշեաց պետրոս զբանն՝
26. 75: զոր ասաց ցնա յս̃, թէ չեւ իցէ հաւու
Յօհան. երկիցս խօսեալ. զի դու երիցս
13. 38: ուրասցիս զիս. եւ սկսաւ լալ:

ԳԼ: ԺԵ:

‖ Մատթ. Եւ ‖ վաղվաղակի ընդ առաւօտն, 1
27. 1: խորհուրդ արարեալ քահանայապետին
Ղուկ. հանդերձ ծերովքն,
22. 66: եւ դպրօք, եւ ամ̃ ատեանն. կապեցին
Յօհան. զյս̃՝ եւ տարան՝ մատնեցին
18. 28: պիղատոսի:

* Եհարց զնա պիղատոս, եւ ասէ. 2
դո՞ւ ես թագաւորն հրէից. նա պատասխանի
ետ նմա, եւ ասէ. դու
ասես:

‖ Մատթ. * ‖ Եւ չարախօսէին զնմանէ յոյժ 3
27. 12: քահանայապետքն. եւ նա ոչինչ
Ղուկ. տայր պատասխանի:
23. 2: *Իսկ

4 * Իսկ պիղատոս դարձեալ հարցանէր զնա. ոչի՛նչ տաս պատասխանի. տե՛ս՝ քանի՛ ամբաստանեն զքէն։

5 * ‖ Եւ յ՟ն այնուհետեւ ոչինչ ետ պատասխանի, մինչեւ զարմանալ յոյժ պիղատոսի։ ‖ Յօհ. 18. 33։

6 * Բայց ըստ տօնի արձակէր նոցա զմի ոք զկապեալ, զոր ինքեանք խնդրէին։

7 * Եւ էր՝ որում՝ անուն էր բարաբբաս՝ կապեալ ընդ խռովիչսն, որոց ՚ի խռովելն՝ այր մի սպանեալ էր։

8 * ՚Ի ձայն բարձր սկսաւ աղաղակել ամբոխն՝ և խնդրել՝ ո՟պ սովոր էր, զի արձակեսցէ ն՟ց զբարաբբայն։

9 * Պատասխանի ետ պիղատոս, և ասէ ցն՟ս. կամի՞ք, զի արձակեցից ձեզ զարքայն հրէից։

10 * Քանզի գիտէր թէ առ նախանձու մատնեցին զնա քահանայապետքն։

11 * Որք և զամբոխն հաւանեցուցին՝ զի արձակեսցէ ն՟ց զբարաբբայն։

12 * ‖ Դարձեալ պատասխանի ետ պիղատոս, և ասէ ցն՟ս. իսկ զի՞նչ կամիք՝ թէ արարից զարքայն հրէից։ ‖ Մատթ. 27. 22։ Ղուկ. 23. 14։

* ‖ Եւ

‖ Յովհան. 18. 40.

13 *‖ Եւ նոքա դարձեալ աղաղակէին՝ յուղեալք ՚ի քահանայապետիցն. ՚ի խաչ հան զդա։

14 * Ասէ ցնս պիղատոս. զի՞նչ ինչ չար արարեալ իցէ դորա. եւ նոքա առաւելեւս աղաղակէին եւ ասէին. ՚ի խաչ հան զդա։

15 * Իսկ պիղատոս իբրեւ զմիտս կամեցաւ հաճել զամբոխին, արձակեաց նց զբարաբբայն. եւ զյս գան հարեալ՝ ետ ՚ի ձեռս, զի ՚ի խաչ ելանիցէ։

‖ Մատթ. 27. 27. Յովհան. 19. 2.

16 *‖ Եւ զինուո՛րքն տարան զնա ՚ի ներքս ՚ի գաւիթն՝ ուր հրապարակն էր. եւ կոչեն միանգամայն զամ՝ ըզգունդն։

17 * Եւ զգեցուցանէին նմա քղամիդ կարմիր, եւ ծիրանիս. եւ եդին ՚ի գլուխ նր պսակ արարեալ ՚ի փշոց։

18 * Եւ սկսան ողջոյն տալ նմա, եւ ասել՝ ո՛ղջ եր արքայդ հրէից։

19 * Եւ ծեծէին զգլուխն եղեգամբ. եւ թքանէին ընդ երեսս. եւ ՚ի ծունր իջեալ երկիրպագանէին նմա։

20 * Եւ իբրեւ կատակեցին զնա, մերկացուցին զքղամիդն եւ զծիրանիսն.

և զգեցուցին նմա զիւր հանդերձն. և ածին արտաքս, զի ՚ի խաչ հանցեն զնա:

21 * ‖ Եւ ունէին պատահակ զոմն կիւրենացի, որ ընդ այն անցանէր՝ եկե̃լ յագարակէ. զհայրն աղեքսանդրի՝ և ռուփայ. զի բարձցէ զխաչափայտն նր̃: ‖ Մատթ. 27. 32: Ղուկ. 23. 26:

22 * Եւ ածեն զնա ՚ի գողգոթա, տեղի մի, որ թարգմանի տեղի կառափելոյ:

23 * Եւ տային նմա գինի զմռսեալ. և նա ո՛չ էառ. և հանին զնա ՚ի խաչ:

24 * ‖ Եւ բաժանեցին զհանդերձս նր̃, արկեալ վիճակս ՚ի վր̃, թէ ո՛ զինչ առնուցու: ‖ Մատթ. 27. 33: Ղուկ. 23. 34:

25 * Էր ժամ երրորդ՝ և հանին զնա ՚ի խաչ: Յօհան. 19. 23:

26 * Եւ էր գիր վնասու նորա գրեալ, թէ թագաւոր է հրէից:

27 * Եւ ընդ նմա հանին ՚ի խաչ երկուս աւազակս. մի ընդ աջմէ՝ և մի ընդ ահեկէ նր̃:

28 * ‖ Եւ լցաւ գիրն՝ որ ասէ, թէ ը̃ անօրէնս համարեցաւ: ‖ Եսայ. 53. 12:

29 * Եւ որք անցանէինն, հայհոյէին

զնա, շարժեալ զգլուխս իւրեանց.
‖Յովհան. և ասէին, ‖ վա՛հ որ քակէիր զտա-
2. 19: ճարն՝ և զերիս աւուրս շինէիր:
* Ապրեցո զանձն քո, և էջ 'ի խա- 30
չէդ:
* Նոյնպէս և քահանայապետքն 31
այպն արարեալ ընդ միմեանս հան-
դերձ դպրօքն՝ ասէին. զայլս ապ-
րեցոյց, զանձն ո՛չ կարէ ապրեցու-
ցանել:
* Ք͞սդ արքայդ Ի͞ղի. իջցէ այժմ 32
'ի խաչէ այտի. զի տեսցուք և հաւա-
տասցուք դմա. և որ ընդ նմա 'ի
խաչն ելեալ էին՝ նախատէին զնա:
* Եւ իբրև վեց ժամ եղև, խաւար 33
կալաւ զա͞մ երկիր մինչև ցինն ժամ:
* Եւ յիններորդ ժամուն աղաղա- 34
‖ Սաղմ. կեաց Յ͞ս 'ի ձայն մեծ, և ասէ. ‖ Էղի՛
21. 2: էղի՛ ղամա սաբաքթանի. որ թարգ-
Մատթ. մանի. ա͞ծ իմ, ա͞ծ իմ, ընդէ՞ր թո-
27. 46: ղեր զիս:
* Եւ ոմանք 'ի նոցանէ՝ որ շուրջն 35
կային զնովաւ. իբրև լուա՛ն, ա-
սէին, թէ զեղիա կարդայ:
* Եւ ընթացեալ մի ոմն ելից սպունգ 36
մի քացախով. և հարեալ յեղէ-
գան՝ .

գան՝ տայր ըմպել նմա ․ և ասէ՝ թո՛յլ տուք՝ տեսցուք, գայ եղիա իջուցանել զդա ։

37 * Եւ յս՟ արձակեաց ձայն մեծ, և եհան զոգի ․

38 * Եւ վարագոյր տաճարին պատառեցաւ յերկուս, 'ի վերուստ մինչև 'ի խոնարհ ։

39 * Եւ տեսեալ հարիւրապետին՝ որ կայր անդ, եթէ աղաղակեաց՝ և եհան զոգի, ասէ ․ արդարև այրս այս՝ որդի այ՟ էր ․

40 * ‖ Էին և կանայք՝ որք հայէին 'ի հեռաստանէ ․ յորս էր մարիամ մագդաղենացի ․ և մարիամ յակոբու փոքրկան ․ և յովսեայ մայրն ․ և սողոմէ ։ ‖ Մատ. 27. 55.

41 * Որք յորժամ էրն 'ի գալիլեա, զհետ շրջէին նր՟, ‖ և պաշտէին զնա ․ և այլ բազում կանայք՝ որք ընդ նմա իսկ ելեալ էին յեճմ՟ ։ ‖ Ղուկ. 8. 2.

42 * ‖ Եւ իբրև երեկոյ եղև, քանզի ուրբաթ էր՝ որ 'ի շաբաթն մտանէր ։ ‖ Մատ. 27. 57. Ղուկ. 23. 50.

43 * Եկն՟ յովսէփ՝ որ յարիմաթեայն էր ․ այր պարկեշտ նախարար, որև ինքն Յովհան. 19. 38.

ինքն եւս ակն ունէր արքայութե՛ն Ա՛յ. համարձակեցաւ՝ եմուտ առ պիղատոս. եւ խնդրեաց զմարմինն յի՛ի։

*Եւ պիղատոս զարմացաւ թէ այնչափ վաղ մեռաւ. եւ կոչեալ առ ինքն զհարիւրապետն, եհարց զնա եւ ասէ, թէ արդարեւ այնչափ վաղ մեռաւ։ 44

*Եւ իբրեւ ստուգեաց 'ի հարիւրապետէ անտի, շնորհեաց զմարմինն յովսեփայ։ 45

*Եւ յովսէփ գնեաց կտաւ՝ եւ իջուցեալ զնա պատեաց կտաւովն. եւ եդ 'ի գերեզմանի. զոր էր փորեալ 'ի վիմէ. եւ թաւալեցոյց վէմ՝ մի 'ի դուռն գերեզմանին։ 46

*Իսկ մարիամ մագդաղենացի, եւ մարիամ յակոբայ՝ եւ յովսեայ, տեսին զտեղին՝ ուր եդաւ։ 47

ԳԼ. ԺԶ.

‖ Մատթ. 18. 1, Ղուկ. 24. 1։ Յօհան. 20. 1։

Եւ ‖ իբրեւ էանց շաբաթն, մարիամ մագդաղենացի, եւ մարիամ յակոբայ, եւ սողոմէ; չոգան պատրաստեցին խունկս. զի եկեսցեն՝ օծցեն զնա։ 1

*Եւ

2 * Եւ ընդ առաւօտս միաշաբաթուն գան 'ի գերեզմանն ընդ արեւագալն ։

3 * Եւ ասէին ցմիմեանս, ո՛վ թաւալեցուսցէ մեզ զվէմն 'ի դրաց գերեզմանին ։

4 * Եւ հայեցեալ տեսին՝ զի թաւալեցուցեալ էր վէմն 'ի գերեզմանէն․ քանզի էր մեծ յոյժ ։

5 * ‖ Եւ մտեալ 'ի ներքս 'ի գերեզմանն՝ տեսին երիտասարդ մի, զի նստէր ընդ աջմէ կողմանէ, զգեցեալ պատմուճան սպիտակ․ եւ զարհուրեցան ։

‖ Մատ․ 28․ 5։ Ղուկ․ 24․ 4։ Յոհան․ 20․ 12։

6 * Եւ նա ասէ ցնս․ մի՛ երկնչիք․ զյս խնդրէք զնազովրեցի զխաչելեալն, յարեաւ․ չէ աստ․ ահաւասիկ տեղին, ուր եդին զնա ։

7 * Այլ երթա՛յք, ասացէք ցաշակերտս նր, եւ ցպետրոս, եթէ առաջագոյն երթայ քան զձեզ 'ի գալիլեա․ անդ տեսանիցէք զնա՝ ‖ որպ ասացն ձեզ ։

‖ Վեր․ 14․ 28։

8 * Եւ իբրեւ լուան՝ ելին եւ փախեան 'ի գերեզմանէն․ քանզի զահի հարեալ էին․ եւ ոչ ումեք ինչ ասացին․ զի երկնչէին ։

*Յա-

‖Յովհ. 20. 16: *Յարուցեալ յու առաւօտուն, ‖առաջին միաշաբաթուն երևեցաւ Մարիամու Մագդաղենացւոյ, յորմէ հանեալ էր զեօթն դևն: 9

*Եւ նա երթեալ պատմեաց այնոցիկ՝ որ ընդ նմայն էին, մինչդեռ սգային և լային: 10

*Նոքա իբրև լուան թէ կենդանի է. և երևեցաւ նմա, ո՛չ հաւատացին: 11

‖Ղուկ. 24. 16: *‖Յետոյ երևեցաւ այլով կերպարանաւ՝ որք երթային յանդաստան: 12

*Նոքա չոգան՝ պատմեցին այլոց. և ո՛չ նց̃ հաւատացին: 13

*Յետոյ մինչդեռ բազմեալ էին մետասանքն, երևեցաւ նց̃. և թշնամանեաց զանհաւատութի̃ նց̃, և ըզխստասրտութի̃. զի որ երևեցաւ նց̃ յարուցեալ ՚ի մեռելոց՝ և նոքա ո՛չ հաւատացին: 14

*Եւ ասէ ցն̃. երթա՛յք յաշխարհ ա̃մ. և քարոզեցէ՛ք զաւետարանն ա̃մ արարածոց: 15

*Որ հաւատայ և մկրտեսցի, կեցցէ. և որ ոչն հաւատայ, դատապարտեսցի: 1

*Նշանք այսոքիկ՝ որք հաւատացանն, 17

երթիցեն զհետ այնոցիկ. ‖ յանուն իմ ‖ Գործ.
դևս հանիցեն. ‖ լեզուս խօսեսցին։ 16. 18։
18 * Ի ձեռս իւրեանց ‖ օձս բարձցեն. ‖ Գործ.
և եթէ մահացու ինչ դեղ արբցեն. 2. 4։ և
ն͞ց ինչ ոչ վնասեսցէ. ‖ ի վ͞ր հիւանդաց 10. 46։
ձեռս դիցեն՝ և բժշկեսցին։ ‖ Գործ.
19 * Եւ ինքն տ͞ր յ͞ս յետ խօսելոյն ընդ 28. 5։
ն͞ս ‖ համբարձաւ յերկինս. և նստաւ ‖ Գործ.
ընդ աջմէ հօր։ 28. 8։
20 * Եւ ն͞ք ելեալ քարոզեցին ընդ ա͞մ ‖ Ղուկ.
երկիր տ͞ն գործակցութ͞բ. և զբանն 24. 51։
հաստատէին ա͞մ նշանօք՝ որ երթայր
զհետ ն͞ց։

Նախադրութի̃ն ղուկայ աւետարանին ։

Աւետարանս որ ը̃ ղուկայ գրեալէ . Նոյն ինքն ղուկաս աշակերտ էր պետրոսի . և ձեռնադրեցաւ ընթացակից պօղոսի . և վկայեցաւ ՚ի նմանէ . Սա գրեաց զաւետարանս զայս . զսկիզբն առնէ ՚ի ծննդենէն յովհաննու, և զօր ըստ նմին ։ Պատմէ և ըզ մարմնանալ փրկչին . ազգաթիւ առնէ, և ելանէ ՚ի յովսեփայ ՚ի դաւիթ . և ՚ի դաւթայ մինչև յադամ ։ Պատմէ սա և զմկրտութիւն յովհաննու . և ըննելումն ՚ի լեառն զփորձիլն ՚ի սատանայէ ։ Եւ զընտրութի̃ ն աշակերտացն . և այլ եօթանասունսն ։ Եցոյց նշանս և արուեստս բազումս եղեալս . և զխորհուրդ մատնութե̃ն, և զկատարածն . որ մատնեցաւ պիղատոսի պոնտացւոյ . և խաչեցաւ մարմնով . զի զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նր̃, և որք խաչեցան, յերկուց աւազակացն՝ միոյն ապաշխարեաց խոստովանութը̃ ։ Եւ զի մարմին նր̃ եդաւ ՚ի գերեզմանի . և յարեաւ յերրորդ աւուր, և յետ այսորիկ համբարձաւ յերկինս տեսանելով հրեշտակացն ։

Ղուկաս արուեստիւ բժիշկ գոլով՝ սա՛ աշակերտեցաւ փրկչին . և համարեալ կոչեցաւ ՚ի թիւ եօթանասնիցն ։ Իսկ յետոյ աշակերտեցաւ պօղոսի . վ̃ որոյ ասի գոլութ̃ի սորա յաւետարանին ։

Սա հրամանաւ պօղոսի գրեաց զաւետարանս իւր յանտիոք քաղաքի ՚ի լեզու ասորի՝ զկնի ժե̃ . ամի համբառնալոյ փրկչին ։ Ղուկաս՝ յաբուլթ̃ի ։

Վերնագիրն գլխոց, աւետարանին, որ ըստ ղուկայ:

	գլուխ ·	հմր
Վասն աշխարհագրին ·	բ ·	1 ·
Վն բացօթեայ հովուացն ·	բ ·	8 ·
Վն սիմէոնի ·	բ ·	25 ·
Վն մարգարէին աննայի ·	բ ·	36 ·
Վն լինելոյ բանին այ առ յովհաննէս ·	գ ·	2 ·
Վն որոց հարցանէին զյովհաննէ ·	գ ·	10 ·
Վն փորձութեանց փրկչին ·	դ ·	2
Վն որ ունէր զոգի դիւական ·	դ ·	33 ·
Վն զոքանչին պետրոսի ·	դ ·	38 ·
Վն որոց բժշկէին ՚ի պէսպէս հիւանդութեանց:	դ ·	40 ·
Վն որսոյ ձկանցն ·	ե ·	4 ·
Վն բորոտին ·	ե ·	12 ·
Վն անդամալուծին ·	ե ·	18 ·
Վն ղևեայ մաքսաւորին ·	ե ·	27 ·
Վն գօսացեալ ձեռին ·	զ ·	6 ·
Վն առաքելոցն համարոյ ·	զ ·	13 ·
Վն երանութեանցն ·	զ ·	20 ·

Վն

Վ͞ն հարիւրապետին · Է. 2.
Վ͞ն որդւոյ այրւոյն · Է. 12.
Վ͞ն որոց առաքեցանն՚ ի յոհաննէ · Է. 19.
Վ͞ն օծանելոյ զո͞տն մեռոնաւ · Է. 38.
Վ͞ն առակի սերմանացանին · Ը. 5.
Վ͞ն սաստելոյ ջուրցն · Ը. 24.
Վ͞ն որ ունէր զլէգէոնն · Ը. 27.
Վ͞ն դստեր ժողովրդապետին · Ը. 41.
Վ͞ն տեռատես կնոջն · Ը. 42.
Վասն առաքելոյ զերկոտասանսն : Թ. 2.
Վ͞ն հինգ հացիցն, և երկու ձկանցն · Թ. 13.
Վ͞ն զաշակերտսն հարցանելոյն · Թ. 18.
Վ͞ն այլակերպութե͞ն · Թ. 29.
Վ͞ն լուսնահարին · Թ. 39.
Վ͞ն խորհելոյն, թէ ո́վ մեծ իցէ · Թ. 46.
Վ͞ն չտալոյն զհրաման զկնի երթալոյ · Թ. 57.
Վ͞ն երևեցուցանելոյ զեօթանասունսն · Ժ. 1.

Վ՟ն հարցանելոյ օրինականին։ Ժ. 25.
Վ՟ն անկելոյն 'ի ձեռս աւազակաց. Ժ. 30.
Վ՟ն մարիամու, և մարթայի. Ժ. 38.
Վ՟ն յաղօթս կալոյն. ԺԱ. 1.
Վ՟ն համր դիւին. ԺԱ. 14.
Վ՟ն որ կինն ձայն եբարձ 'ի ժողովրդենէն. ԺԱ. 27.
Վ՟ն նշան խնդրելոյն. ԺԱ. 29.
Վ՟ն որ փարիսեցին կոչեաց զՏ՟րն 'ի ճաշ. ԺԱ. 37.
Վ՟ն վայ տալոյ օրինականացն. ԺԱ. 46.
Վ՟ն խմորոյ փարիսեցւոցն. ԺԲ. 1.
Վ՟ն բաժանելոյ զինչս ընդ եղբօր. ԺԲ. 13.
Վ՟ն պտղաբերելոյ անդոյն մեծի։ ԺԲ. 16.
Վ՟ն գալիլեացւոցն, և որոց 'ի սելովամ։ ԺԳ. 1.
Վ՟ն անպտուղ թզենւոյն. ԺԳ. 6.
Վ՟ն կարկամել կնոջն այսահարի. ԺԳ. 11.
Վ՟ն առակացն հատոյ մանանխոյ։ ԺԳ. 19.

Վ՟ն

Վ͞ս թէ սակաւք են որք ապրելոց են. ԺԳ. 23.

Վ͞ս որք ասացին ցյ͞ս զհերովդէս. ԺԳ. 31.

Վ͞ս որ ջրգողեալ էր. ԺԴ. 2.

Վ͞ս այնոցիկ, որք սիրեն զնախագահս. ԺԴ. 7.

Վ͞ս կոչելոյ յընթրիս. ԺԴ. 12.

Վ͞ս շինելոյ աշտարակին. ԺԴ. 28.

Վ͞ս հարիւր ոչխարացն. ԺԵ. 4.

Վ͞ս անառակ որդւոյն. ԺԵ. 11.

Վ͞ս անիրաւ տնտեսին. ԺԶ. 1.

Վասն մեծատանն, և ղազարու. ԺԶ. 19.

Վ͞ս տասն բորոտացն. ԺԷ. 12.

Վ͞ս անիրաւ դատաւորին. ԺԸ. 2.

Վ͞ս փարիսեցւոյն, և մաքսաւորին. ԺԸ. 10.

Վ͞ս հարցանելոյ մեծատանն. ԺԸ. 18.

Վ͞ս կուրին. ԺԸ. 35.

Վ͞ս զաքէոսին. ԺԹ. 2.

Վ͞ս գնալոյ առն ազնուականին առնուլ իւր թագաւորութին և դառնալ. ԺԹ. 12.

Վ͞ս առնլոյ զ. Ժ. մնասն. ԺԹ. 13.

Վ͞ս յաւանակին, և իշոյն. ԺԹ. 30.

Վ̃ն հարցանելոյ քահանայապետիցն զտ̃ր . ի̃ . 1.
Վ̃ն առակի այգւոյն . ի̃ . 9.
Վ̃ն դահեկանին . ի̃ . 23.
Վ̃ն սադուկեցւոցն . ի̃ . 27.
Վ̃ն թէ զիա՞րդ է որդի դաւթի ք̃ս : ի̃ . 41.
Վ̃ն երկու լումայից այրւոյն . իա̃ . 2.
Վ̃ն հարցման կատարածին . իա̃ . 7.
Վ̃ն զատկին . իբ̃ . 1.
Վ̃ն վիճելոյն թէ ով մեծ իցէ . իբ̃ . 24.
Վ̃ն խնդրելոյն սատանայի փորձել զսիմոն . իգ̃ . 31.
Վ̃ն նախատանացն հերովդի . իդ̃ . 11.
Վ̃ն կոծելոյ կանանցն . իդ̃ . 27.
Վ̃ն ապաշխարելոյ աւազակին . իդ̃ . 40.
Վ̃ն խնդրելոյ զտ̃րունական մարմինն . իդ̃ . 52.
Վ̃ն իւղաբեր կանանցն . իդ̃ . 1.
Վ̃ն կղէոպեանցն . իդ̃ . 13.
Վ̃ն համբառնալոյ տ̃ն . իդ̃ . 51.

* * *

ԸՆԹ-

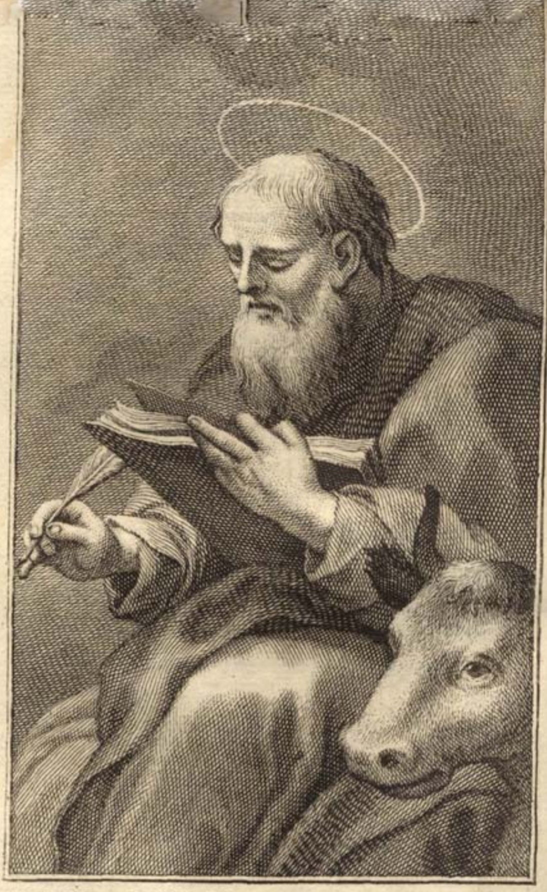

ՍՈՒՐԲ ՂՈՒԿԱՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Ըստ Ղուկասու։

Գլուխ առաջներորդ։

1 ՔԱՆ՛ԶԻ ԲԱԶՈՒՄՔ յօժարեցան վերըստին կարգել զպատմութի՛ւն վասն իրացն հաստատելոց 'ի մեզ։

* Որպէս աւանդեցին մեզ՝ որ ՚ի 2
սկզբանէ ականատեսք և սպասաւորք
եղեն բանին։

* Կամ եղև և ինձ․ որ ՚ի սկզբանէ 3
զհետ երթեալ էի ամ̃ի ճշմարտութեամբ՝
կարգաւ գրել քեզ՝ քաջդ
Թէոփիղէ։

* Զի ծանիցես զբանիցն, որոց աշակերտեցար, 4
զճշմարտութ̃ին։

* Եւ եղև յաւուրս Հերովդի արքայի 5
Հրէաստանի, քահանայ ոմ̃ն անուն
Ա․ Մ̃նա Զաքարիա ‖ ՚ի դասակարգէ աբիայ․
24․ 10։ և կին նր̃ ՚ի դստերաց ահարոնի․
և անուն նր̃ եղիսաբեթ։

* Եւ էին արդարք երկոքին առաջի 6
ա̃յ․ գնային յամ̃ պատուիրանս՝
և յիրաւունս տ̃ն անարատք։

* Եւ ո՛չ գոյր նց̃ որդեակ․ քանզի 7
եղիսաբեթ ամուլ էր, և երկոքեան
անցեալ էին զաւուրբք իւրեանց։

* Եւ եղև ՚ի քահանայանալն նր̃ ը̃ 8
կարգի աւուրցն հասանելոյ առաջի
ա̃յ։

* Ըստ օրինի քահանայութ̃ենն եհաս 9
նմա՝ խունկ արկանել՝ մտեալ
՚ի տաճարն տ̃ն։

10* ‖ Եւ ամ՟ բազմութ՟ն ժողովրդեանն կային յաղօթս արտաքոյ ՚ի ժամ խնկոցն ։ ‖ Ելից· 30· 7։ Ղեւտ· 16· 17։

11* Եւ երեւեցաւ նմա հրեշտակ տ՟ն · զի կայր ընդ աջմէ սեղանոյ խնկոցն ։

11* Եւ խռովեցաւ զաքարիա՝ իբրեւ ետես · և անկաւ ահ ՚ի վ՟ր ն՟ր ։

13* Ասէ ցնա հրեշտակն տ՟ն · մի՛ երկնչիր զաքարիա · զի լուեալ եղեն աղօթք քո · և կին քո եղիսաբեթ ծնցի քեզ որդի · և կոչեսցես զանուն ն՟ր յովհաննէս ։

14* Եւ եղիցի քեզ ուրախութիւն և ցնծութ՟ի · և բազումք ՚ի ծննդեան ն՟ր խնդասցեն ։

15* Զի եղիցի մեծ առաջի տ՟ն · և գինի, և օղի մի՛ արբցէ · և հոգւով սրբով լցցի անդստին յորովայնէ մօր իւրոյ ։

16* Եւ զբազումս յորդւոցն ի՟ղի դարձուսցէ ՚ի տ՟ր ա՟ծ իւրեանց ։

17* Եւ ինքն եկեսցէ առաջի ն՟ր հոգւով զօրութ՟բ եղիայի · ‖ դարձուցանել զսիրտս հարց յորդիս , և զանհաւանս յիմաստութ՟ի արդարոց · պատրաստել տ՟ն ժողովուրդ կազմեալ ։ ‖ Մաղ· 4· 6։ Մատթ· 11· 14։

* Եւ ասէ զաքարիա ցհրեշտակն. 18
և ի՞ւ գիտացից զայդ. զի ես ծեր
եմ. և կին իմ՝ անցեալ զաւուրբք
իւրովք։

* Պատասխանի ետ հրեշտակն, և 19
ասէ ցնա. ես եմ գաբրիէլ՝ որ կամ
առաջի ա̃յ. և առաքեցայ խօսել ը̃
քեզ՝ և աւետարանել քեզ զայդ։

* Եւ ահա եղիցիս համր, և մի՛ կա- 20
րասցես խօսել մինչև յօրն՝ յորում
այդ լինիցի. փոխանակ զի ոչ հա-
ւատացեր բանից իմոց՝ որք լցցին 'ի
ժամանակի իւրեանց։

* Եւ ժողովուրդն ակնունէր զա- 21
քարիայ. և զարմանային ընդ յա-
մելն նր̃ 'ի տաճարին։

* Եւ իբրև ել՝ ոչ կարէր խօսել 22
ընդ նս̃. և իմացան՝ թէ տեսիլ ե-
տես 'ի տաճարին. և նա նշանացի
խօսէր ընդ նս̃. և կայր պապան-
ձեալ։

* Եւ եղև իբրև լցան աւուրք պաշ- 33
տաման նր̃. գնաց 'ի տուն իւր։

* Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ յղացաւ 24
եղիսաբեթ կինն նր̃, և թագուցա-
նէր զանձն ամիսս հինգ, և ասէր.

* Օ ինչ

25* Զի՞նչ գործ գործեաց ընդ իս տ̃ր յաւուրս, յորս հայեցաւ յիս բառնալ զնախատինս իմ 'ի մարդկանէ։

26* Եւ յամսեանն վեցերորդի առաքեցաւ գաբրիէլ հրեշտակ յա̃յ 'ի քաղաք մի գալիլեացւոց․ որում անուն էր նազարեթ։

27* Առ կոյս, խօսեցեալ առն, որում անուն էր յովսէփ 'ի տանէ դաւթի․ և անուն կուսին մարիամ։

28* Եւ եկեալ առ նա հրեշտակն ասէ․ ուրախ լեր բերկրեալդ՝ տ̃ր ընդ քեզ։

29* Եւ նա ընդ բանսն խռովեցաւ․ և խորհէր ընդ միտս, թէ որպիսի ինչ իցէ ողջոյնս այս։

30* Եւ ասէ ցնա հրեշտակն․ մի՛ երկնչիր մարիամ․ զի գտեր շնորհս յա̃յ։

31* ‖ Եւ ահա յղասջիր՝ և ծնցիս որդի․ ‖ և կոչեսցես զանուն նր̃ յս̃։ ‖ Եսայ․ 7․ 14։

32* Նա եղիցի մեծ․ և որդի բարձրելոյ կոչեսցի․ և տացէ նմա տ̃ր ա̃ծ զաթոռն դաւթի հօր նր̃․ ‖ և թագաւորեսցէ 'ի վ̃ր տանն յակոբայ 'ի յաւիտեանս։ ‖ Սաղմ․ 2․ 21։ ‖ Դան․ 7․ 14․ և 27։

*Եւ Մէք․ 4․ 7

33 * Եւ թագաւորութե՟ն նր՟ վախճան մի՛ լիցի։

34 * Եւ ասէ մարիամ ցհրեշտակն․ զիա՞րդ լինիցի ինձ այդ․ քանզի զայր ո՛չ գիտեմ։

35 * Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցնա․ հոգի սր՟ եկեսցէ ՚ի քեզ․ և զօրութ՟ի բարձրելոյն հովանի լիցի ՚ի վերայ քո․ քանզի և որ ծնանելոցն է ՚ի քէն, սր՟ է․ և որդի ա՟յ կոչեսցի։

36 * Եւ ահա եղիսաբեթ ազգական քո՝ և նա յղի է ՚ի ծերութե՟ն իւրում․ և այս վեցերորդ ամիս է նր՟՝ որ ամուլն կոչեցեալ էր։

37 * Զի ոչ տկարասցի առ յա՟յ ա՟մ բան։

38 * Եւ ասէ մարիամ․ ահաւասիկ կամ աղախին տ՟ն եղիցի ինձ ը՟ բանի քում․ և գնաց ՚ի նմանէ հրեշտակն։

39 * Յարուցեալ մարիամ յաւուրսն յայնոսիկ, գնաց ՚ի լեռնակողմն փութապէս ՚ի քաղաքն յուդայ։

40 * Եւ եմուտ ՚ի տուն զաքարիայ, և ետ ողջոյն եղիսաբեթի։

41 * Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ զողջոյնն մարիամու եղիսաբեթ, խաղաց մանուկն յորովայնի նր՟. եւ լցաւ եղիսաբեթ հոգւով սրբով։

42 * Եւ ՚ի ձայն բարձր աղաղակեաց, եւ ասէ. օրհնեալ ես դու ՚ի կանայս. եւ օրհնեալ է պտուղ որովայնի քո։

43 * Եւ ուստի՛ է ինձ այս՝ զի եկեսցէ մայր տն՟ իմոյ առ իս։

44 * Զի ահաւասիկ իբրեւ եղեւ ձայն ողջունի քո յականջս իմ, խաղաց ցնծալով մանուկս յորովայնի իմում։

45 * Եւ երանի՛, որ հաւատայցէ եթէ եղիցի կատարումն ասացելոցս նմա ՚ի տն՟է։

46 * Եւ ասէ մարիամ. մեծացուսցէ անձն իմ զտր՟։

47 * Եւ ցնծայաւ հոգի իմ յած՟ փրկիչ իմ։

48 * Զի հայեցաւ ՚ի խոնարհութիւն աղախնոյ իւրոյ. զի ահա յայսմհետէ երանեսցեն ինձ ամ՟ ազգք։

49 * Զի արար ինձ մեծամեծս հզօրն. եւ սբ՟ է անուն նր՟։

50 * Եւ ողորմութիւն նորա ազգաց

յազգս երկիւղածաց իւրոց ։

‖ Եսայ. 51. 9: Սաղմ. 32. 10:

51 *Արար զօրութիւն ‖ բազկաւ իւրով. ցրուեաց զամբարտաւանս մտօք սրտից իւրեանց ։

52 *Քակեաց զհզօրս յաթոռոց . և բարձրացոյց զխոնարհս ։

‖ 1. Թագ. 2. 5:

53 *‖ Զքաղցեալս լցոյց բարութեամբ . և զմեծատունս արձակեաց ունայնս ։

Սաղմ. 33. 11:

54 *Պաշտպանեաց Իսրայէլի ծառայի իւրում՝ յիշել զողորմութիւն ։

‖ Ծննդ. 17. 9: և 22. 16:

55 *Որպէս խօսեցաւ առ հարս մեր . ‖ Աբրահամու , և զաւակի նորա յաւիտեան ։

Սաղմ. 131. 11:

56 *Եկաց Մարիամ առ նմա իբրև ամիս երիս , և դարձաւ ՚ի տուն իւր ։

Եսայ. 41. 8:

57 *Եւ Եղիսաբեթի լցան ժամանակք ծնանելոյ . և ծնաւ որդի ։

58 *Եւ լուան՝ որ շուրջ զնովաւ էին . և ազգատոհմ նորա . զի մեծ արար Տէր զողորմութիւն իւր ընդ նմա . և խնդային ընդ նմա ։

59 *Եւ եղև յաւուրն ութերորդի եկին թլփատել զմանուկն , և կոչէին զնա յանուն հօր իւրոյ Զաքարիա ։

60 *Պատասխանի ետ մայր նորա , և ասէ .

ասէ . ոչ՝ այլ կոչեսցի յովհաննէս :

61 * Եւ ասեն ցնա . քանզի ոչ ո՛ք է յազգի քում, որոյ կոչի անուն յովհաննէս :

62 * Ակնարկէին հօրն նր՝ թէ զի՞նչ կամիցի կոչել զնա :

63 * Եւ խնդրեաց տախտակ, գրեաց ‖ եւ ասէ . յովհաննէս է անուն դորա . եւ զարմացան ամենեքին : ‖ Վեր. 13.

64 * Եւ բացաւ բերան նր՝ վաղվաղակի, եւ լեզու նր . եւ խօսէր՝ եւ օրհնէր զած :

65 * Եւ եղեւ ահ ՚ի վ՛ր ամենեցուն՝ որ լսէին զայս . եւ որ շուրջ բնակեալ էին զնոքօք . եւ ընդ ամ՛ լեռնակողմն հրէաստանի պատմէին ամ՛ բանքս այսոքիկ :

66 * Եւ եդին ամենեքեան՝ որք լսէինն՝ ՚ի սիրտս իւրեանց՝ եւ ասէին . զի՞նչ լինիցի մանուկս այս . եւ ձեռն տն էր ընդ նմա :

67 * Եւ զաքարիա հայր նր՝ լցաւ հոգւով սրբով . մարգարէացաւ, եւ ասէ :

68 * ‖ Օրհնեալ տր ած իղի, զի յայցել մեզ . եւ արար փրկութի ժողովրդեան իւրոյ : ‖ Սաղմ. 73. 12.

‖ Սաղմ. *‖Եւ յարոյց եղջիւր փրկութե՟ մեզ 69
131. 17: 'ի տանէ դաւթի ծառայի իւրոյ:
‖ Երեմ. *‖ Որ՟ խօսեցաւ բերանով սրբոց՝ որ 70
23. 6: եւ յաւիտենից մարգարէքն նր՟ էին:
30. 10: *Փրկութի՟ 'ի թշնամեաց մերոց, եւ 71
'ի ձեռաց ամ՟ ատելեաց մերոց:
*Առնել ողորմութի՟ ը՟ հարս մեր. 72
եւ յիշել զուխտն իւր ս՟բ:
‖Ծննդ. *‖ Զերդումն, զոր երդուաւ աբ_ 73
22. 16: րահամու հօր մերում՝ տալ մեզ:
Երեմ. *Առանց երկիւղի, 'ի ձեռաց թշնա_ 74
31. 33: մեաց մերոց փրկեալս, պաշտել զնա:
Եբր. 6. *Սրբութե՟բ եւ արդարութե՟բ առաջի 75
13. 17: նր՟ զա՟մ աւուրս կենաց մերոց:
*Եւ դու մանուկ, մարգարէ բարձ_ 76
րելոյ կոչեսջիր. զի երթիցես առա_
ջի երեսաց տն՟. պատրաստել զճա_
նապարհս նր՟:
‖ Մաղ. *‖ Տալ գիտութի՟ փրկութե՟ ժո_ 77
4. 5: ղովրդեան նր՟. 'ի թողութի՟ մե_
Մեր. 17. ղաց նց՟:
‖ Զաք. *‖ Վ՟ գթութե՟ց ողորմութե՟ այ՟ մե_ 78
3. 9: եւ րոյ. որովք այց արասցէ մեզ ‖ Ա_
6. 12. րեգակն 'ի բարձանց:
Մաղ. 4. *Երեւել՝ որոց 'ի խաւարի եւ 'ի 79
2: ստուերս մահու նստէին. ուղղել

զոտս մեր 'ի ճանապարհս խաղաղութեան։

80 * Եւ մանուկն աճէր՝ և զօրանայր հոգւով. և էր յանապատս՝ մինչև յօր երևելոյ նր̃ ի̃ղլի։

Գլ. Բ.

1 Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ. ել հրաման յօգոստոս կայսերէ աշխարհագիր առնել ընդ ամ̃ տիեզերս։

2 * Այս առաջին աշխարհագիր եղև 'ի դատաւորութեան ասորւոց կիւրենեայ։

3 * Եւ երթային ամենեքեան մտանել յաշխարհագիր յիւրաքանչիւր քաղաքի։

4 * Ել և յովսէփ 'ի գալիլեէ 'ի քաղաքէ նազարեթէ 'ի հրէաստան, 'ի քաղաք դաւթի, ‖ որ կոչի բեթղեհեմ՝ վասն լինելոյ նր̃ 'ի տանէ՝ և յազգէ դաւթի։ ‖ Միքիա. 5. 2. Մատթ. 2. 6.

5 * Մտանել յաշխարհագիր մարեմաւ հանդերձ, զոր խօսեալն էր նմա. և էր յղի։

6 * Եւ եղև 'ի հասանելն նոցա անդր.

լցան աւուրք ծնանելոյ նր̃ ։

* Եւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ, եւ պատեաց ՚ի խանձարուրս, եւ եդ զնա ՚ի մսուր․ զի ո՛չ գոյր նց̃ տեղի յիջեւանին ։ 7

* Եւ հովիւք էին ՚ի տեղւոջն յայնմիկ բացօթեայք՝ որք պահէին ըզպահպանութիւնս գիշերոյ հօտից իւրեանց ։ 8

* Եւ հրեշտակ տն̃ երեւեցաւ նց̃ ․ եւ փառք տն̃ ծագեցին առ նս̃ ․ եւ երկեան երկիւղ մեծ ։ 9

* Եւ ասէ ցնս̃ հրեշտակն․ մի՛ երկնչիք ․ զի ահաւասիկ աւետարանեմ ձեզ ուրախութ̃ի մեծ ․ որ եղիցի ամ̃ ժողովրդեանն ։ 10

* Զի ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ ․ որ է օծեա̃լ տր̃ ՚ի քաղաքի դաւթի ։ 11

* Եւ այս նշանակ ձեզ ․ գտանիցէք մանուկ պատեալ ՚ի խանձարուրս ․ եւ եդեալ ՚ի մսուր ։ 12

* Եւ յանկարծակի եղեւ ընդ հրեշտակին ընդ այնմիկ բազմութ̃ի զօրաց երկնաւորաց ․ որ օրհնէին զա̃ծ, եւ ասէին ։ 13

* Փառք ՚ի բարձունս ա̃յ ․ եւ յերկիր 14

կիր խաղաղութ՟ի, 'ի մարդիկ հաճութ՟ի :

15 * Եւ եղեւ իբրեւ մերձեցան 'ի նոցանէ հրեշտակքն յերկինս, ասեն ցմիմեանս հովիւքն. եկա՛յք, երթիցուք մինչեւ ցԲեթղեհէմ, եւ տեսցուք, զի՛նչ է բանս այս՝ որ եղեւ, զոր Տ՟ր եցոյց մեզ :

16 * Եւ եկին փութանակի. եւ գտին զՄարիամ, եւ զՅովսէփ՝ եւ զմանուկն եդեալ 'ի մսուր :

17 * Եւ ծանեան վ՟ս բանին՝ որ ասացաւ ն՟ց զմանկանէն :

18 * Եւ ամենեքեան որ լսէին, զարմանային վ՟ս բանիցն՝ զոր խօսեցան ընդ ն՟ս հովիւքն :

19 * Եւ Մարիամ զա՟մ զբանս զայսոսիկ պահէր. եւ խելամուտ լինէր 'ի սրտի իւրում :

20 * Եւ դարձան հովիւքն՝ փառաւոր առնէին՝ եւ օրհնէին զա՟ծ, վ՟ս ա՟մի զոր լուան, եւ տեսին. ո՟պ պատմեցաւ ն՟ց :

‖ Ծննդ. 17. 12.
Ղեւտ. 12. 3.

21 * ‖ Եւ իբրեւ լցան աւուրք ութ՝ թլփատել զնա, եւ կոչեցաւ անուն նորա ‖ Յ՟ս, որ կոչեցեալ էր 'ի

‖ Մատթ. 1. 21.
Վեր. 1. 31.

հրեշտակէն. մինչչեւ յղացեալ էր
զնա յորովայնի:

*Եւ իբրեւ լցան աւուրք սրբութ՟ե 22
‖Ղեւտ. նց՟ ‖ ըստ օրինացն Մովսէսի, ածին
12. 6. զնա յԵ՟մ յանդիման առնել տ՟ն:

‖Ելից. *Ոպ՟ եւ գրեալ է յօրէնս տ՟ն, ‖ թէ 23
13. 2. ա՟մ արու՝ որ բանայ զարգանդ, ս՟բ
Թուոց. 8. տ՟ն կոչեսցի:

16. *Եւ տալ պատարագս՝ ըստ ասա- 24
‖Ղեւտ. ցելումն ‖ յօրէնս տ՟ն՝ զոյգս տատրա-
12. 8. կաց. կ՟մ երկուս ձագս աղաւնեաց:

*Եւ ահա այր մի էր յԵ՟մ. որոյ 25
անուն էր Սիմեոն. եւ էր այրն այն
արդար եւ երկիւղած. եւ ակն ու-
նէր մխիթարութեանն Ի՟ղի. եւ հոգի
ս՟բ էր 'ի նմա:

*Եւ էր նորա հրաման առեալ 'ի հոգ- 26
ւոյն ս՟բյ՝ մի տեսանել զմահ մինչեւ
տեսցէ զօծեալն տ՟ն:

*Եւ եկն հոգւովն 'ի տաճարն. եւ 27
իբրեւ ածին ծնօղքն զմանուկն յ՟ս՝
առնել նց՟ ըստ սովորութ՟ե օրինացն
'ի վ՟ր ն՟ր:

*Եւ նա առ ընկալաւ զնա 'ի գիրկս 28
իւր, եւ օրհնեաց զա՟ծ, եւ ասէ:

*Արդ արձակես զծառայս քո տ՟ր, 29

ըստ բանի քում, 'ի խաղաղութ՟ն ։

30* Զի տեսին աչք իմ զփրկութի՟ն քո ։

31* Զոր պատրաստեցեր առաջի ա՟մ ժողովրդոց ։

32* Լոյս 'ի յայտնութի՟ն հեթանոսաց . և փառս ժողովրդեան քում Ի՟ղի ։

33* Եւ էին հայրն և մայրն նո՟ զարմացեալ 'ի վ՟ր բանիցն, որ խօսէին զնմանէ ։

34* Եւ օրհնեաց զն՟ս Սիմէոն . և ասէ ցՄարիամ մայր նորա . ‖ Ահաւասիկ կայ 'ի գլորումն և 'ի կանգնումն բազմաց 'ի մէջ Ի՟ղի . և 'ի նշան հակառակութե ։

‖ Եսայ. 8. 14. Հռով. 9. 33. 1. Պետ. 2. 7.

35* Եւ ը՟ քո իսկ անձն անցցէ սուր . զի յայտնեսցին 'ի բազում սրտից խորհուրդք ։

36* Եւ անդ էր Աննա մարգարէ դուստր Փանուէլի յազգէ Ասերայ . սա լինէր անցեալ էր զաւուրբք բազմօք կեցեալ ընդ առն ամս եօթն 'ի կուսութե՟ իւրմէ ։

37* Եւ էր այրի ամաց իբրև ութսուն և չորից . որ ոչ մեկնէր 'ի տաճարէն . այլ պահօք և աղօթիւք պաշտէր զցայգ և զցերեկ ։

*Եւ սա 'ի նմին ժամու յարուցեալ 38
գոհանայր զտ՟նէ. եւ խօսէր զնմանէ
ը՟ն ամենեսին՝ որք ակն ունէին փր֊
կութ՟ե՟ն ե՟հմի։

*Եւ իբրեւ կատարեցին զամ՟ ը՟ս օրի֊ 39
նացն տ՟ն, դարձան անդրէն 'ի գալի֊
լեա 'ի քաղաքն իւրեանց նազարեթ։

*Եւ մանուկն աճէր եւ զօրանայր 40
լի իմաստութ՟բ. եւ շնորհք այ՟ էին
'ի վ՟ր ն՟ր։

*Եւ երթային ծնօղք ն՟ր ամի ամի 41
‖ Ելից. յե՟հմ ‖ 'ի տօնի զատկին։

23. 15. եւ *Եւ իբրեւ եղեն ն՟ր ամք երկոտա֊ 42
34. 18. սան՝ յելանել ն՟ց յե՟հմ՝ ըստ սովո֊
2. Օրին րութ՟ե տօնին։
16. 1.

*Եւ կատարել զաւուրսն՝ եւ դառ֊ 43
նալ անդրէն, մնաց յս՟ մանուկն
յե՟հմ. եւ ոչ գիտացին ծնօղք ն՟ր։

*Կարծէին զնմանէ թէ ընդ ուղե֊ 44
կիցսն իցէ. եկին իբրեւ աւուր միոյ
ճանապարհ. եւ խնդրէին զնա ընդ
դրացիսն, եւ ընդ ծանօթս։

*Եւ իբրեւ ոչ գտին, դարձան 45
անդրէն յե՟հմ՝ խնդրել զնա։

*Եւ եղեւ յետ երից աւուրց՝ գտին 46
զնա 'ի տաճարին. զի նստէր ընդ

վար֊

վարդապետացն, լսէր 'ի նոցանէ․ եւ հարցանէր զնս՟։

47 * Զարմանային ամենեքեան՝ որք լսէին 'ի նմանէ, ընդ իմաստութ՟են եւ ընդ պատասխանիս նր՟։

48 * Եւ իբրեւ տեսին զնա, սքանչացան․ եւ ասէ ցնա մայրն իւր․ որդեակ, զի՞նչ գործ գործեցեր դու ընդ մեզ․ ահաւասիկ հայր քո եւ ես տառապեալք՝ խնդրէաք զքեզ։

49 * Եւ ասէ ցնս՟․ զի՞ խնդրէիք զիս․ ո՞չ գիտէիք՝ եթէ 'ի տան հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել։

50 * Եւ նոքա ո՛չ իմացան զբանն․ զոր խօսեցաւ ընդ նս՟։

51 * Եւ էջ ը՟ նս՟․ եւ գնաց 'ի Նազարեթ․ եւ էր նց՟ հնազանդ․ եւ մայրն նր՟ պահէր զա՟մ զբանսն 'ի սրտի իւրում։

52 * Եւ յս՟ զարգանայր իմաստութ՟բ․ եւ հասակաւ, եւ շնորհօք յա՟յ, եւ 'ի մարդկանէ։

ԳԼ․ Գ․

1 'Ի հնգետասաներորդի ամի տէրութ՟են տիբերեայ կայսեր, 'ի դատաւորութ՟են հրէաստանի պի-

ղատոսի պոնտացւոյ, և 'ի չորրորդ-
պետութեան գալիլեացւոց Հերովդի,
և 'ի փիլիպպոսի եղբօր նր չորրորդ-
պետութեան, իտուրացւոց, և տրա-
քոնացւոց աշխարհին. և 'ի չորրորդ-
պետութեան լիւսանեայ աբիլենաց-
ւոց:

‖ Գործ. 4. 6. *‖ Եւ 'ի քահանայապետութեան ան- 2
նայի, և կայիափայ, եղև բան այ
'ի վր յովհաննու որդւոյ զաքարիայ
յանապատի անդ:

‖ Մատթ. 3. 1. Մարկ. 1. 4. *‖ Եւ եկն յամ կողմն յորդանա- 3
նու քարոզել մկրտութիւն ապաշխա-
րութեան 'ի թողութիւն մեղաց:

‖ Եսայ. 40. 3. Յովհան. 1. 25. *Որպ և գրեալ է 'ի գիրս պատգա- 4
մաց եսայեայ մարգարէի. ‖ Ձայն
բարբառոյ յանապատի. պատրաստ
արարէք զճանապարհ տն. ուղիղ
արարէք զշաւիղս նր:

*Ամ ձորք լցցին. և ամ լերինք, և 5
բլուրք խոնարհեսցին. և եղիցին
դժուարինքն 'ի դիւրինս. և առա-
պարքն 'ի հարթ ճանապարհս:

*Եւ տեսցէ ամ մարմին զփրկու- 6
թիւն այ:

*Եւ ասէ ցժողովուրդսն ելեալս 7
մկր-

մկրտել 'ի նմանէ . ‖ Ծնունդք իժից՝ ո՞ եցոյց ձեզ փախչել 'ի բարկութէ̃ն՝ որ գալոց է : ‖ Մատ. 3. 7: և 23. 33:

8 * Արարէք այսուհետև պտուղս արժանի ապաշխարութե̃ն . և մի՛ սկսանիցիք ասել՝ եթէ ունիմք հայր զաբրահամ՝ . զայս ասեմ ձեզ . եթէ կարօղ է ա̃ծ 'ի քարանցս յայսցանէ յարուցանել որդիս աբրահամու :

9 * Բայց ահաւասիկ տապար առ արմին ծառոց կայ . ա̃մ ծառ՝ որ ոչ առնէ զպտուղ բարւոք , հատանի՝ և 'ի հուր արկանի :

10 * Հարցանէին զնա ժողովուրդքն և ասէին . իսկ արդ զի՞նչ գործեսցուք :

11 * Պատասխանի ետ , և ասէ ցն̃ս . ‖ ոյր իցեն երկու հանդերձք , տացէ զմին այնմ , ոյր ոչն գուցէ . և ոյր կայցէ կերակուր, նոյնպէս արասցէ : ‖ Յակ. 2. 15: 1. Յօհ. 3. 17:

12 * Եկին և մաքսաւորք մկրտել . և ասեն ցնա . վա՛րդապետ՝ զի՞նչ գործեսցուք :

13 * Եւ նա ասէ ցն̃ս . մի՛ ինչ աւելի քան զհրամայեալն ձեզ առնիցէք :

14 * Հարցանէին զնա և զինուորքն , և ասէին . և մեք զի՞նչ գործեսցուք .

ասէ ցնս̅· մի՛ զոք խռովիցէք, և մի՛ զոք
զրպարտիցէք· շատ լիցին ձեզ թոշակքն ձեր:

‖ Մատ. 3. 11: Մարկ. 1. 8: *Մինչ ակնունէր ժողովուրդն, և խորհէին ամենեքեան 'ի սիրտս իւրեանց վս̅ յովհաննու, միթէ ա՛ն լիցէ ք̅ն: 15

Յովհան. 1. 26: ‖ Գործ. 1. 5: և 11. 16: և 19. 4: *Պատասխանի ետ ամենեցուն՝ և ասէ· ‖ Ես մկրտեմ զձեզ ջրով· բայց գայ զօրագոյն քան զիս· զորոյ չեմ բաւական լուծանել զխօշիկս· ‖ Նա մկրտեսցէ զձեզ Հոգւով սրբով՝ և հրով: 16

Մատ. 3. 11: ‖ Մատ. 3. 12: *‖ Որոյ հեծանոցն 'ի ձեռին իւրում սրբել զկալ իւր, և ժողովել ցորեանն 'ի շտեմարանս իւր· և զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով: 17

‖ Մատ. 14. 4: *Բազում և այլ ինչ մխիթարութե̅ աւետարանէր ժողովրդեանն: 18

Մարկ. 6. 17: ‖ Մատ. 3. 16: *‖ Իսկ Հերովդէս չորրորդապետ յանդիմանեալ 'ի նմանէ վս̅ Հերովդիայ կնոջ եղբօր իւրոյ, և վս̅ ամ̅ չարեացն զոր գործեաց Հերովդէս: 19

Մարկ. 1. 10: *Յաւել և զայն ևս 'ի վր̅ ամ̅ի· և եդ 'ի բանտի զյովհաննէս: 20

Յովհան. 1. 32: *‖ Եւ եղև 'ի մկրտել ամ̅ ժողովրդեանն՝ 21 դեանն՝ և ընդ յ̃սի մկրտելոյն՝ և կալ յաղօթս, բանալ երկնից։

22* Եւ իջանել հոգւոյն ս̃րբ մարմնաւոր տեսլեամբ իբրև զաղաւնի 'ի վ̃ր ն̃ր. և գալ ձայն յերկնից որ ասէր. ‖ դու ես որդի իմ սիրելի, ‖ ընդ քեզ հաճեցայ։

‖ Մ̃տթ. 3. 17։ և 17. 5։ Մ̃ր. 9. 35։ 2. Պ̃ետ. 1. 17։

23* Եւ ինքն յ̃ս էր ամաց իբրև երեսնից՝ սկսեալ՝ որոց ո̃չ կարծէր, որդի յովսեփայ. որ յակովբայն. որ հեղեայն. որ մատաթեայն։

24* Որ ղևեայն. որ մելքեայն. որ յաննեայն. որ յովսեփայն։

25* Որ մատաթեայն. որ ամովսայն. որ նաւումայն. որ եսղեայն. որ նանգեայն։

26* Որ մահաթայն. որ մատտաթայն. որ սեմեայն. որ յովսեփեայն. որ յուդայն։

27* Որ յովհաննայն. որ ռեսայն. որ զօրաբաբելին. որ սաղաթիէլին. որ ներեայն։

28* Որ մելքեայն. որ ադդեայն. որ կոսամայն. որ ելմովդադայն. որ երայն։

29* Որ յեսուայն. որ եղիազարայն.

որ յովրամայն · որ մատթայն · որ ղեւեայն :

30 * Որ սիմէոնին · որ յուդային · որ յովսեփայն · որ յովնանայն · որ եղիակիմայն :

31 * Որ մեղթայն · որ մեննայն · որ մատտաթայն · որ նաթանայն · որ դաւթին :

32 * Որ յեսսեայն · որ ովբեդայն · որ բոյոսայն · որ սաղմովնայն · որ նաասոնին :

33 * Որ ամինադաբայն · որ արամայն · որ ադմեայն · որ առնեայն · որ եսրոմայն · որ փարեսին · որ յուդային :

34 * Որ յակովբայն · որ իսահակայն · որ աբրահամուն · որ թարային · որ նաքովրայն :

35 * Որ սերուքայն · որ ռագաւայն · որ փաղեկայն · որ եբերայն · որ սաղային :

36 * Որ կայնանայն · որ արփաքսադայն · որ սեմայն · որ նոյին · որ ղամեքայն :

37 * Որ մաթուսաղային · որ ենովքայն · որ յարեդին · որ մաղա-

ղիէլին · որ կայնանայն ։
38 * Որ ենովսայն · որ սեթայն · որ
ադամայն · որ ա̃յն ։

Գ·Լ։ Դ։

1 Եւ ‖ յ̃ս լի հոգւով սրբով դար-
ձաւ 'ի յորդանանէ · և վարէր ‖ Մատթ· 4. 1։
հոգւովն յանապատ ։ Մարկ· 1. 12։
2 * Յաւուրս քառասուն փորձեալ
'ի սատանայէ · և ոչ եկեր՝ և ոչ էարբ
յաւուրսն յայնոսիկ · և 'ի կատա-
րելն նց̃ քաղցեաւ ։
3 * Եւ ասէ ցնա սատանայ · եթէ որ-
դի ես ա̃յ՝ ասա՛ քարիդ այդմիկ՝ զի
հաց լիցի ։
4 Պատասխանի ետ նմա յ̃ս , և ասէ ·
գրեալ է · ‖ եթէ ոչ հացիւ՛ միայն ‖2 Օրէն· 8. 3։
կեցցէ մարդ , այլ ա̃մ՝ բանիւ՛ ա̃յ ։ Մատթ· 4. 4։
5 * Եւ հանեալ զնա 'ի լեառն մի
բարձր՝ եցոյց նմա զա̃մ՝ թագաւո-
րութ̃իս աշխարհի 'ի վայրկեան ժա-
մանակի ։
6 * Եւ ասէ ցնա սատանայ · քեզ տաց
զայս ա̃մ իշխանութ̃ի՛ և զփառս
սոցա · զի ինձ տուեալ է , և ում կա-
միմ՝ տամ զսա ։

7 * Արդ՝ դու եթէ անկեալ երկիրպագանիցես առաջի իմ, քեզ եղիցի ամ՟։

8 * Պատասխանի ետ նմա յս՟, և ասէ. ‖ գրեալ է. երկիրպագցես տն՟ այ՟ քում. և զնա միայն պաշտեսցես։

‖ 2. Օրէ. 6. 13։ և 10. 20։

9 * Եւ եած զնա յէ՟մ. և կացոյց ՚ի վերայ աշտարակի տաճարին. և ասէ ցնա. եթէ որդի ես այ՟, արկ զքեզ աստի ՚ի վայր։

10 * ‖ Զի գրեալ է՝ եթէ հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վն՟ քո՝ պահել զքեզ։

‖ Սաղմ. 90. 11։

11 * Զի ՚ի վր՟ ձեռաց բարձցեն զքեզ՝ մի երբէք հարցես զքարի զոտն քո։

12 * Պատասխանի ետ նմա յս՟, և ասէ. ասացեալ է. ‖ թէ ոչ փորձեսցես զտր՟ ած՟ քո։

‖ 2. Օրէ. 6. 16։

13 * Եւ կատարեալ զամ՟ փորձութիւնս սատանայի, ՚ի բաց եկաց ՚ի նմանէ առ ժամանակ մի։

Բ. Կ

14 * ‖ Եւ դարձաւ յս՟ զօրութբ՟ հոգւոյն ՚ի գալիլեա. և ել համբաւ զնմանէ ընդ ամ՟ կողմանս գաւառին։

‖ Մատ. 4. 12։ Մարկ. 1. 14։

15 * Եւ նա ուսուցանէր ՚ի ժողովուրդս

նոցա

նորա փառաւորեալ յամենեցունց ։

16 * ‖ Եւ եկն 'ի Նազարեթ՝ ուր սնեալն էր . և եմուտ ըստ սովորութեան իւրում՝ յաւուրն շաբաթուց 'ի ժողովուրդն ։ ‖ Մատթ. 13. 54։ Մարկ. 6. 1։

17 * Եւ ետուն նմա գիրս զԵսայեայ մարգարէի . և յարեաւ ընթեռնուլ . և իբրև եբաց զգիրսն՝ եգիտ զայն տեղի , յորում՝ գրեալն էր ։ Յովհան. 4. 45։

18 * ‖ Հոգի տ̅ն 'ի վ̅ր իմ . վ̅ն որոյ և էօծ իսկ զիս . աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս . բժշկել զբեկեալս սրտիւք ։ ‖ Եսայ. 61. 1։

19 * Քարոզել գերեաց զթողութ̅ի . և կուրաց տեսանել . արձակել ըզվիրաւորս 'ի թողութ̅ի . քարոզել զտարեկան տ̅ն ընդունելի ։

20 * Եւ՛ խփեաց զգիրսն՝ ետ ցպաշտօնեայն , և նստաւ՛ . և ամենեցուն՝ որք 'ի ժողովրդեանն էին աչք՝ 'ի նա հայէին ։

21 * Եւ՛ սկսաւ՛ ասել ցնոսա . այսօր լցան գիրքս այս յականջս ձեր ։

22 * Եւ ամենեքին վկայէին նմա . և զարմանային ընդ բանս շնորհացն՝ որ ելանէին 'ի բերանոյ նորա . և

ասէին, ոչ սա է որդին Յովսեփայ:

* Եւ ասէ ցն̃ս. ապաքէն ասիցէք առ իս զառակս զայս. բժիշկ՝ բժշկեա զանձն քո, որչափ լուաք, զոր արարեր 'ի Կափառնաում, արա եւ աստ 'ի քում գաւառի: 23

* Եւ ասէ, ամէն ասեմ ձեզ, թէ չէ մարգարէ ընդունելի 'ի քաղաքի իւրում: 24

* Արդարեւ ասեմ ձեզ, զի բազում այրիք էին յաւուրս Եղիայի 'ի մէջ Իս̃ղի, յորժամ փակեցանն երկինք զերիս ամս եւ զվեց ամիս. եւ եղեւ սով մեծ ընդ ա̃մ երկիր: 25

‖3 Թագ 17. 9: * ‖ Եւ ո՛չ առ մի 'ի նոցանէ առաքեցաւ Եղիա, բայց միայն 'ի Սարեփթայ Սիդոնացւոց առ կին մի այրի: 26

‖4 Թագ 5. 14: * ‖ Եւ բազում բորոտք էին յԻս̃ղի, առ Եղիսէիւ մարգարէիւ. եւ ոչ ոք 'ի նոցանէ սրբեցաւ, բայց միայն Նէեման Ասորի: 27

* Եւ լցան ամենեքին բարկութ̃բ 'ի ժողովրդեանն, իբրեւ լսէին զայս: 28

* Եւ յարուցեալ հանին զնա արտաքոյ քաղաքին, եւ ածին զնա մինչեւ ցարտեւանն լերինն՝ յորոյ վերայ քա- 29

ղաքն նց̄ շինեալ էր, գահավէժ առնել զնա ։

30* Եւ նա անցեալ ընդ մէջ նոցա գնայր ։

31* ‖ Եւ էջ ՚ի կափառնաում ՚ի քաղաքն գալիլեացւոց ․ եւ ուսուցանէր զնս̄ ՚ի շաբաթսն ։

Ի․Ի․

‖ Մատ․ 4․13։ Մարկ․ 1․21։

32* ‖ Եւ զարմանային ընդ վարդապետութի̄ նր̄, զի իշխանութբ̄ էր բան նորա ։

33* ‖ Եւ էր ՚ի ժողովրդեանն այր մի ․ զոր ունէր այս դիւի պղծոյ ․ եւ աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ ։

‖ Մատ․ 7․28։ ‖ Մարկ․ 1․23։

34* Ասէ, թուլացո՛, զի՞ կայ մեր եւ քո յս̄ նազովրեցի ․ եկիր կորուսանել զմեզ ․ գիտեմ զքեզ ով ես ս̄րբ այ̄ ։

35* Սաստեաց ՚ի նա յս̄, եւ ասէ ․ պապանձեա՛ց եւ ել ՚ի դմանէ ․ զգետնեաց զնա դեւն ՚ի մէջ անդ, եւ ել ՚ի նմանէ ․ եւ ինչ ո՛չ վնասեաց նմա ։

36* Եւ եղեն զարմանալիք ՚ի վր̄ ամենեցուն, խօսէին ընդ միմեանս, եւ ասէին ․ զի՞նչ է բանս այս ․ զի իշխանութբ̄ եւ զօրութբ̄ սաստէ այսոց պղծոց, եւ ելանեն ։

37 * Եւ երթայր հռչակ զնմանէ ընդ ա՟մ տեղիս շուրջ զգաւառաւն։

|| Մատթ. 8. 14։ Մարկ. 1. 30։

38 * Եւ յարուցեալ ՚ի ժողովրդենէ անտի եմուտ ՚ի տուն Սիմոնի. || զոքանչ Սիմոնի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ. և աղաչեցին զնա վ՟ն ն՟ր։

39 * Եկաց առ նմա. սաստեաց ջերմանն, և եթող զնա. և վաղվաղակի յարեաւ, և պաշտէր զն՟ս։

40 * Եւ ընդ արեւուն մտանել ամենեքեան, որոց էին հիւանդք ՚ի պէսպէս ցաւս, բերէին զն՟ս առ նա. և նա իւրաքանչիւր ումեք ՚ի նոցանէ դնէր ձեռս, և բժշկէր զն՟ս։

|| Մարկ. 1. 34։

41 * || Ելանէին դեւք ՚ի բազմաց, աղաղակէին և ասէին, եթէ դու ես որդի ա՟յ. և նա սաստէր՝ և ոչ տայր ն՟ց թոյլ խօսել. զի գիտէին զնա թէ ք՟ն է։

Ի Գ։

42 * Եւ իբրեւ տիւ եղեւ, ել գնաց յանապատ տեղի. և ժողովուրդքն խնդրէին զնա. եկին մինչեւ առ նա, և արգելուին զնա՝ զի մի գնասցէ ՚ի նոցանէ։

43 * Եւ նա ասէ ցն՟ս, և այլոց քաղաքաց պարտ է ինձ աւետարանել

զարքայութ՟ին ա՟յ · զի յայն իսկ առաքեցայ :

44 *Եւ քարոզէր 'ի ժողովուրդսն գալիլեացւոց :

Գ· Լ: Ե·

1 Եւ եղև 'ի խռնել զնովաւ ժողովրդեանն, և լսել զբանն ա՟յ · և ինքն կայր առ ծովակին գեննեսարեթայ :

2 *‖ Եւ ետես երկուս նաւս՝ զի կային առ ծովակին · և ձկնորսքն ելեալ 'ի նոցանէ լուանային զգործիսն : ‖ Մատթ· 4· 18: Մարկ· 1· 16:

3 *Եւ ել նա 'ի մի նաւուցն · որ էր սիմովնի, և աղաչեաց զնա սակաւիկ մի տանել 'ի ներքս 'ի ցամաքէն · նստաւ, և ուսուցանէր 'ի նաւէ անտի զժողովուրդսն :

4 *Եւ իբրև լռեաց 'ի խօսլոյն, ասէ ցսիմոն · խաղացո՛ 'ի խորն, և արկէ՛ք զգործիս ձեր յորս :

5 *Պատասխանի ետ սիմոն, և ասէ ցնա · վա՛րդապետ՝ զա՟մ գիշերս աշխատ եղաք՝ և ոչինչ կալաք · բայց վասն քո բանիդ արկցուք զգործիսս :

*Զայս իբրեւ արարին, փակեցին 6
'ի ներքս բազմութ՟ի ձկանց յոյժ,
մինչեւ պատառէին ուռկանք ն՟ց։
*Եւ ակն արկէին որսակիցացն 'ի 7
միւս նաւն գալ օգնել ն՟ց. եւ եկին,
եւ լցան երկոքին նաւքն, մինչեւ մերձ
յընկղմիլ ն՟ց։
*Իբրեւ ետես սիմոն պետրոս՝ ան- 8
կաւ առ ծունկսն յի՟ի, եւ ասէ. 'ի
բաց գնա յինէն տ՟ր. զի այր մե-
ղաւոր եմ ես։
*Քանզի ահ պատեաց զնա, եւ 9
զամենեսեան՝ որ ընդ նմայն էին՝ վ՟ս
որսոյ ձկանցն՝ զորս ըմբռնեցին։
*Նոյնպէս եւ զյակոբոս, եւ զյով- 10
հաննէս զորդիսն զեբեդեայ, որք
էին որսակիցք սիմոնի. եւ ասէ ցսի-
մոն յ՟ս. մի երկնչիր՝ յայսմհետէ
զմարդիկ որսայցես 'ի կեանս։
*Եւ հանեալ զնաւն 'ի ցամաք թո- 11
ղին զա՟մ՝ եւ գնացին զհետ ն՟ր։
*‖Եւ եղեւ 'ի հասանելն ն՟ր 'ի մի քա- 12
ղաքացն. ահա այր մի լի բորոտութ՟բ՝
իբրեւ ետես զյ՟ս, անկեալ 'ի վ՟ր երե-
սաց՝ աղաչեաց զնա, եւ ասէ. տ՟ր՝ ե-
թէ կամիս կարող ես զիս սրբել։

✠

Բ.Գ.։

‖ Մատթ. 8. 2։
Մարկ. 1. 40։

*Ձգեաց

13 * Ձգեաց զձեռն իւր հասոյց 'ի նա և ասէ. կամիմ, սրբեաց. և վաղվաղակի գնաց 'ի նմանէ բորոտութիւնն։

14 * Եւ նա պատուիրեաց նմա մի՛ ումեք ասել. այլ թէ երթ, ցոյց զանձն քո քահանային. և մատո պատարագ վասն սրբութեան քոյ, ‖ որպէս և հրամայեաց Մովսէս 'ի վկայութիւն նոցա։ ‖ Ղևտ. 14. 4։

15 * Եւ յորդէր առաւել բանն զնմանէ. և ժողովէին ժողովուրդք բազումք լսել և բժշկել 'ի հիւանդութեանց իւրեանց։

16 * Եւ նա խոյս տայր յանապատ տեղիս. և կայր յաղօթս։

17 * Եւ եղև 'ի միում աւուրց. և ինքն ուսուցանէր, և փարիսեցիքն, և օրինացն վարդապետք նստէին. որ ժողովեալ էին յամ՝ քաղաքաց Գալիլեացւոց. և Հրէաստանէ, և Եէմի. և զօրութին տն էր 'ի բժշկել զնս։ Բ. Ե.

18 * ‖ Եւ ահա արք բերէին մահճօք այր մի, որ էր անդամալոյծ, և խնդրէին զնա մուծանել 'ի ներքս, և դնել առաջի նորա։ ‖ Մատ. 9. 2։ Մարկ. 2. 3։

*Եւ իբրեւ ոչ գտանէին, թէ ընդ որ մուծանիցեն զնա ՚ի ներքս՝ վ՟ն ամբոխին, ելին ՚ի տանիս, և ՚ի ցուոցն կախեցին զնա. և իջուցին մահճօքն հանդերձ ՚ի մէջ առաջի յ՟ի: 19

*Եւ տեսեալ զհաւատսն ն՟ց՝ ասէ ցնա. այր դու՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո: 20

*Սկսան խորհել դպիրքն՝ և փարիսեցիքն, և ասեն. ո՛ է սա՝ որ խօսի զհայհոյութ՟իս, ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս, բայց միայն ա՟ծ: 21

*Իբրև գիտաց յ՟ս զխորհուրդս ն՟ց՝ պատասխանի ետ, և ասէ ցն՟ս, զի՛ խորհիք ՚ի սիրտս ձեր: 22

*Զի՛նչ դիւրագոյն է ասել, թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ արի, և գնա՛: 23

*Այլ զի գիտասջի՛ք, եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ յերկրի թողուլ զմեղս, ասէ ցանդամալոյծն քեզ ասեմ. արի, առ զմահիճս քո, և երթ ՚ի տուն քո: 24

*Եւ առժամայն յարուցեալ առաջի ամենեցուն՝ էառ զիւրն՝ յորոյ վերայ անկեալ դնէր, գնաց ՚ի տուն իւր. և փառաւոր առնէր զա՟ծ։

26 * Զարմանք կալան զամենեսեան. և փառաւոր առնէին զա՟ծ. լի եղեն ահի՛ւ, և ասեն, եթէ տեսաք այսօր նոր նշանս։

ԸԶ։

27 * ‖ Եւ յետ այնորիկ ել անտի, և ետես զմաքսաւոր մի, որում անուն էր ղևի. զի նստէր ՚ի մաքսաւորութե՟ն. և ասէ ցնա, ե՛կ զկնի իմ։ ‖ Մատ. 9. 9։

28 * Եւ թողեալ զամ՟, յարեաւ գնաց զկնի նո՟։ Մարկ. 2. 14։

29 * Եւ արար ընդունելութի՟ մեծ նմա ղևի ՚ի տան իւրում. և էր ժողովուրդ բազում մաքսաւորաց, և այլոց՝ որք էին բազմեալ ը՟ նո՟։

30 * Եւ տրտնջէին փարիսեցիքն, և դպիրքն նո՟ց զնմանէ առ աշակերտսն նո՟՝ և ասէին. ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս, և ընդ մեղաւորս ուտէք և ըմպէք։

31 * Պատասխանի ետ յ՟ս, և ասէ ցն՟ս. ոչ ի՛նչ են պիտոյ բժիշկք ողջոց, այլ հի՛ւանդաց։

32 * Եւ ոչ եկի կոչել զարդարս, այլ զմեղաւորս յապաշխարութի՟։

33 * Եւ նոքա ասեն ցնա. ‖ ընդէ՞ր ‖ Մարկ. 2. 18։

աշա֊

աշակերտքն յովհաննու պահեն
ստէպ, և խնդրուածս առնեն։
նոյնպէս և փարիսեցւոցն, և քոյդ
ուտեն, և ըմպեն։

*Եւ նա ասէ ցնոսա. միթէ կարօ՛ղ 34
էք մանկանցդ առագաստի՝ մինչ փե-
սայն ընդ նոսա իցէ, հրաման տալ
պահել։

*Եկեսցեն աւուրք յորժամ բարձ- 35
ցի ՚ի նոցանէ փեսայն, ապա պա-
հեսցեն յաւուրսն յայնոսիկ։

*Ասաց և առակ մի առ նոսա, թէ 36
ոչ՛ոք արկանէ ՚ի նոր հանդերձէ ՚ի
վերայ հնացելոյ ձորձոյ. ապաթէ ոչ՝
և զնորն պատառէ, և ընդ հնոյն
չմիաբանի կապերտն՝ որ ՚ի նորոյն։

*Եւ ոչ՛ոք արկանէ գինի նոր ՚ի 37
տիկս հինս. ապաթէ ոչ՝ պայթու-
ցանէ գինին նոր զտիկսն հինս.
ինքն հեղանի, և տիկքն կորնչին։

*Այլ գինի նոր ՚ի տիկս նորս ար- 38
կանելի է. և երկոքին պահին։

*Եւ ո՛չոք ըմպէ զհինն. և կամի- 39
ցի զնորն. քանզի ասէ՝ թէ հինն
քաղցրագոյն է։

ԳԼ. Զ։

✝

Ը.Լ.։

1 Եւ ‖ եղեւ 'ի շաբաթու յերկրորդում առաջնոյն անցանել նմա ընդ արտորայսն. եւ աշակերտքն նորա կորզէին հասկ, շփէին ընդ ափս եւ ուտէին։

‖ Մատ. 12. 1։ Մարկ. 2. 23։

2 Եւ ոմանք 'ի փարիսեցւոցն ասեն ցնոսա. զի՞նչ գործէք՝ զոր չէ օրէն 'ի շաբաթու։

3 * Պատասխանի ետ նոցա յիսուս, եւ ասէ. չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արարն դաւիթ՝ յորժամ քաղցեաւն ինքն եւ որք ընդ նմայն էին։

4 * ‖ Զիարդ եմուտ նա 'ի տունն աստուծոյ, եւ զհացսն զառաջաւորութեան եկեր. եւ ետ այնոցիկ՝ որք ընդ նմայն էին. զոր ոչ էր օրէն ումեք ուտել, ‖ բայց միայն քահանայապետիցն։

‖ 1. Թագ. 21. 6։ ‖ Ելից. 29. 32։

5 * Եւ ասէ ցնոսա. տէր է որդի մարդոյ եւ շաբաթու։

Ղեւտ. 24. 9։

6 * Եւ եղեւ 'ի միւսում շաբաթուն մտանել նմա 'ի ժողովուրդն, եւ ուսուցանել. ‖ եւ էր անդ այր մի, եւ ձեռն իւր աջ գօսացեալ էր։

‖ Մատ. 12. 10։

7 * Եւ սպասէին նմա դպիրքն եւ փա-

Մարկ. 3. 1։

րիսեցիք՝ թէ 'ի շաբաթուն բժշկիցէ, զի գտանիցեն չարախօսութի̃ զնմանէ:

8 * Եւ նա գիտէր զխորհուրդս նց̃. ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռնն գօսացեալ էր, արի՛ ա՛նդ 'ի մէջ. և նա յարուցեալ եկաց:

9 * Ասէ ցնա̃ յս̃, հարցից ինչ զձեզ. զի՞նչ արժան է 'ի շաբաթու. բարի՞ ինչ առնել՝ եթէ չար գործել. ոգի՞ մի ապրեցուցանել՝ եթէ կորուսանել:

10 * Եւ հայեցեալ շուրջ զամենեքումբք զայրագին, ասէ ցնա. ձգեա՛ զձեռն քո. և նա ձգեաց. և հաստատեցաւ ձեռն նր̃ իբրև զմիւսն:

11 * Նոքա լցան յիմարութբ̃. և խօսէին ը̃ միմեանս, թէ զինչ առնիցեն յս̃ի:

ճթ

Գ. Ա:

12 * Եւ եղև ը̃ աւուրսն ը̃ այնոսիկ ել 'ի լեառն կալ յաղօթս. և հանէր զգիշերն 'ի գլուխ յաղօթսն այ̃:

‖ Մատ. 10. 1: Մարկ. 3. 13.

13 * ‖ Եւ իբրև այգ եղև, կոչեաց զաշակերտսն իւր, և ընտրեաց 'ի նոցանէ երկոտասանս. զորս և առաքեալս անուանեաց:

* Զսի-

14* Զսիմոն, զոր և պետրոս անուանեաց. և զանդրէաս զեղբայր նորին. և զյակոբոս. և զյովհաննէս. և զփիլիպպոս. և զբարդուղիմէոս:

15* Եւ զմատթէոս. և զթովմաս. և զյակոբոս ալփեայ. և զսիմոն զկոչեցեալն նախանձայոյզ:

16* Եւ զյուդա յակոբեայ. և զյուդա իսկարիովտացի, որ եղև իսկ մատնիչ:

17* Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ 'ի տեղի մի տափարակ. և ժողով աշակերտաց նր̃, և բազմութի̃ յոյժ ժողովրդեանն, յա̃մ` հրէաստանէ, և յե̃մէ, և յայնմ` կողմանէ, և 'ի ծովեզերէն տիւրոսի` և սիդոնի:

18* Որք եկին լսել 'ի նմանէ, և բժշկիլ 'ի հիւանդութ̃է իւրեանց. և նեղեալքն յայսոց պղծոց` բժշկէին:

19* Եւ ժողովուրդն խնդրէր մերձենալ 'ի նա. զի զօրութի̃ բազում ելանէր 'ի նմանէ, և բժշկէր զամենեսին:

20* ‖ Եւ նա ամբարձ զաչս իւր յաշակերտսն իւր, և ասէ. Երանի է աղ- ‖ Մատ. 5. 2.

քատացդ հոգւով. զի ձեր է ար_
քայութիւն ա͞յ:

* Երանի որ քաղցեալ էն այժմ, 21
զի յագեսցին. երանի՝ որ լան այժմ,
զի ծիծաղեսցին:

‖ Մատթ. 5. 11: *‖ Երանի է ձեզ՝ յորժամ նախա_ 22
տիցեն զձեզ մարդիկ, և յորժամ
որոշիցեն զձեզ՝ և նախատիցեն. և
հանիցեն անուն չար զձէնջ վ͞ն որդ_
ւոյ մարդոյ:

* Ուրախ լինիջիք յաւուր յայնմիկ՝ և 23
ցնծասջիք. զի ահա վարձք ձեր բա_
զում են յերկինս. ըստ դմին օրի_
նակի առնէին մարգարէիցն հարք
իւրեանց:

‖ Սիրաք. 31. 8: *‖ Բայց վա՜յ ձեզ մեծատանցդ. զի 24
ընկալայք զմխիթարութ͞ի ձեր:

‖ Ամոս. 6. 1: *‖ Վա՜յ ձեզ՝ որ յագեալդ էք այժմ, 25
զի քաղցիջիք. վա՜յ ձեզ՝ որք ծի_
‖ Եսայ. 65. 13: ծաղիքդ այժմ, զի սգայջիք՝ և
լայջիք:

* Վա՛յ ձեզ՝ յորժամ բարի ասիցեն 26
զձէնջ ա͞մ մարդիկ. զի այդպէս
առնէին սուտ մարգարէիցն հարք
նոցա:

‖ Մատթ. 5. 44: * Այլ ձեզ ասեմ՝ որ լսէքդ. ‖ սի_ 27

ժԸ րե_

րեցէ՛ք զթշնամիս ձեր. բարի արարէք ատելեաց ձերոց։

28 * Օրհնեցէ՛ք զանիծիչս ձեր. աղօ՛թս արարէք 'ի վ̃ր նեղչաց ձերոց։

29 * ‖ Որ հարկանէ զծնօտ քո, մատո՛ նմա և զմիւսն. և որ հանէ 'ի քէն զբաճկոն քո, մի՛ արգելուր 'ի նմանէ և զշապիկս։ ‖ Մատթ. 5. 39։ 1. Կորն. 6. 7։

30 * Ամենայնի, որ խնդրէ 'ի քէն, տո՛ւր. և զորինչ հանէ ոք 'ի քէն, մի՛ պահանջեր։

31 * ‖ Եւ ոպ̃ կամիք՝ թէ արասցեն ձեզ մարդիկ, այնպ̃ արասջիք և դուք նց̃։ ‖ Տոբ. 4. 16։

32 * ‖ Եւ եթէ սիրէք դուք զսիրելիս ձեր, զի՞նչ շնորհ է ձեր. զի և մեղաւորք սիրեն զսիրելիս իւրեանց։ Մատթէ. 7. 12։

33 * Եւ եթէ բարի առնէք բարերարաց ձերոց, ո՞ր շնորհ է ձեր. զի և մեղաւորք զնոյն գործեն։ ‖ Մատթ. 5. 46։

34 * ‖ Եւ եթէ տայք փոխ այնոցիկ՝ յորոց ակն ունիցիք առնուլ, ո՞ր շնորհ է ձեր. քանզի և մեղաւորք մեղաւորաց փոխ տան, զի առցեն անդրէն զկշիռն։ ‖ 2. Օրէ. 15. 8։ Մատթէ. 5. 42։

35 * Բայց սիրեցէ՛ք զթշնամիս ձեր. և բարի՛ արարէք ատելեաց ձերոց՝ և

տո՛ւք փոխ՝ ուստի ոչ ակն ունիցիք առնուլ․ և եղիցին վարձք ձեր բազում․ և եղիջիք որդիք բարձրելոյ․ զի նա քաղցր է ՚ի վերայ չարաց՝ և ապաշնորհաց։

36 *Եղերո՛ւք գթածք՝ որպէս և հայրն ձեր գթած է։

37 ‖ Մատթ. 7. 1։ *‖ Մի՛ դատէք, և ոչ դատիցիք․ մի՛ պատժէք, և ո՛չ պատժիցիք․ արձակեցէ՛ք, և արձակիցիք։

38 *Տո՛ւք, և տացի ձեզ․ չափ բարւոք՝ թաթաղուն, շարժուն, զեղուն, տացեն ՚ի գոգս ձեր․ ‖ Նովին չափով՝ որով չափէք, չափեսցի ձեզ։ ‖ Մատթ. 7. 2։

39 Մարկ. 4. 24։ *Ասաց և առակ մի առ նոսա․ միթէ կարիցէ՞ կոյր կուրի առաջնորդել․ ո՞չ ապաքէն երկոքին ՚ի խորխորատ անկանիցին։

40 ‖ Մատթ. 10. 24։ Յոհան. 13. 16։ *‖ Ո՛չ է աշակերտ լաւ քան զվարդապետ իւր․ ամենայն կատարեալն եղիցի իբրև զվարդապետ իւր։

41 ‖ Մատթ. 7. 3։ *‖ Զի՞ տեսանես զշիւղ յական եղբօր քո․ և ՚ի քում ական զգերանդ ո՛չ նշմարես։

42 *Կամ զիա՞րդ կարես ասել ցեղբայր քո․ եղբայր, թո՛ղ հանից զշիւղդ

յականէ քումմէ. և դու 'ի քում ական զգերանդ ոչ տեսանես. կեղծաւոր, հա՛ն նախ զգերանդ յականէ քումմէ. և ապա հայեսջիր հանել զշիւղ յականէ եղբօր քոյ.

43 * Զի ոչ է ծառ բարի՝ որ առնէ պտուղ չար. և ոչ դարձեալ ծառ չար՝ որ առնէ պտուղ բարի. Մատ. 7. 18. և 12. 33.

44 * Զի իւրաքանչիւր ծառ 'ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի. զի ոչ եթէ 'ի փշոց քաղեն թուզ. և ոչ 'ի մորենւոյ կթեն խաղող.

45 * Այր բարի, 'ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ բղխէ զբարի. և մարդ չար 'ի չարէն բղխէ զչար. քանզի 'ի յաւելուածոյ սրտին խօսի բերան նորա.

46 * Զի՞ կոչէք զիս՝ տր՝ տր. և զոր ասեմն, ոչ առնէք. Մատ. 7. 21.

47 * Ամ որ գայ առ իս, և լսէ զբանս իմ. և առնէ զնն, ցուցից ձեզ ում նման է. Հռով. 2. 13. Յակ. 1. 22.

48 * Նման է առն. որ շինիցէ տուն. որ փորեաց՝ և խորեաց՝ և եդ հիմն 'ի վերայ վիմի. 'ի յառնել հեղեղաց բաղխեաց գետ զտունն. և ոչ կա-

բաց շարժել զնա. զի հաստատեալ էր հիմն 'ի վերայ վիմի։

* Իսկ որ լուաւ զբանս իմ և ոչ առնէ, նման է առն՝ որ շինիցէ տուն 'ի վերայ հողոյ՝ առանց հիման. զոր բաղխեաց գետ. և վաղվաղակի անկաւ. և եղև կործանումն տանն այնորիկ մեծ։ 49

ԳԼ. Է։

ԳԻ։

‖ Մատ. 8. 5։

ԵՒ ‖ իբրև կատարեաց զա̃մ բանս իւր 'ի լսելիս ժողովրդեանն, եմուտ 'ի Կափառնաում։ 1

* Հարիւրապետի ուրումն ծառայ չարաչար հիւանդացեալ մերձ էր 'ի վախճանիլ. որ էր նմա պատուական։ 2

* Իբրև լուաւ զյ̃սէ, առաքեաց զծերսն 'ի հրէից. աղաչէր զնա, զի եկեսցէ, ապրեցուսցէ զծառայն նր̃։ 3

* Եւ նոքա եկեալ առ յ̃ս աղաչէին զնա ստէպ, և ասէին, Թէ արժանի է՝ որում զշնորհս զայս առնես։ 4

* Զի սիրէ զազգս մեր. և զժողովրդանոցն նա շինեաց մեզ։ 5

* Եւ յ̃ս գնաց ընդ ն̃ս. իբրև ոչ 6

ինչ կարի հեռի էր 'ի տանէն, յղեաց
առ նա հարիւրապետն բարեկամս.
եւ ասէ ցնա. || Տէ՛ր՝ մի՛ ինչ աշխատ
լինիր. զի չեմ բաւական՝ եթէ ը՟
յարկաւ իմով մտանիցես։ || Մատթ. 8. 8։

7 * Վս՟ որոյ եւ ո՛չ զանձն համարեցայ
արժանի առ քեզ գալոյ. այլ ասա՛
բանի՛ւ. եւ բժշկեսցի մանուկս իմ։

8 * Քանզի եւ ես այր մի եմ կար-
գեալ ընդ իշխանութբ՟. ունիմ ը՟
ինեւ զինուո՛րս. եւ ասեմ սմա ե՛րթ,
եւ երթայ. եւ այլում թէ ե՛կ, եւ
գայ, եւ ծառայի իմում՝ թէ արա՛
զայս, եւ առնէ։

9 * Եւ իբրեւ լուաւ զայս յս՟, զար-
մացաւ. դարձաւ առ ժողովուրդն՝
որ երթային զհետ նորա, եւ ասէ.
ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ եւ ո՛չ յի՟ղի
այսչափ հաւատս գտի։

10 * Եւ դարձան անդրէն պատգա-
մաւորքն 'ի տուն. եւ գտին զծա-
ռայն հիւանդ բժշկեալ։

11 * Եւ եղեւ 'ի վաղիւն, երթայր 'ի
քաղաք մի. որում անուն էր Նային.
երթային ընդ նմա եւ աշակերտք նր՟՝
եւ ժողովուրդ բազում։ Գ. Գ.

* Իբրեւ մերձ եղեւ 'ի դուռն քաղաքին, 12
և ահա եհանէր մեռեալ մի՝
որդի միամօր մօր իւրոյ. և նա էր
այրի. և ժողովուրդ բազում՝ քաղաքին
էր ընդ նմա։

* Իբրեւ ետես զնա տ̃ր, գթացաւ 13
'ի նա, և ասէ. մի՛ լար։

* Եւ մատուցեալ մերձեցաւ 'ի դագաղն. 14
և որք բարձեալն տանէին,
զտեղի առին. և ասէ. պա՛տանի
դու՝ քեզ ասեմ. արի՛։

* Կանգնեցաւ՝ և նստաւ մեռեալն. 15
և սկսաւ խօսել. և ետ զնա ցմայր իւր։

* Եւ ահ կալաւ զամենեսին, և 16
փառաւոր առնէին զա̃ծ, և ասէին.
‖ Մատթ. թէ ‖ մարգարէ ոմն մեծ յարուցե̃լ է
24. 19։ 'ի միջի մերում. և թէ այց արար ա̃ծ
Յովհան. ժողովրդեան իւրում 'ի բարութի̃։
4. 19։ * Եւ ել զրոյցս այս ընդ ա̃մ Հրէաստան 17
վ̃ն նր̃. և ընդ ա̃մ կողմանս
աշխարհին։

* Եւ պատմեցին յովհաննու աշակերտքն 18
իւր վ̃ն ա̃մի այսորիկ։
‖ Մատթ. * ‖ Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ոմանս 19
11. 2։ յաշակերտացն իւրոց յովհաննէս.
առաքեաց առ տ̃ր. և ասէ.

դու՞ ես, որ գալոցն ես, եթէ այլում ակնկալցուք։

20 * Եւ եկեալ արքն առ նա՝ ասեն. Յովհաննէս մկրտիչ առաքեաց զմեզ առ քեզ՝ եւ ասէ. դու՞ ես որ գալոցն ես, եթէ այլում ակնկալցուք։

21 * Եւ ’ի նմին ժամու բժշկեաց զբազումս ’ի հիւանդութեանց, եւ ’ի հարուածոց, եւ յայսոց չարաց. եւ կուրաց բազմաց շնորհեաց տեսանել։

22 * Պատասխանի ետ նոցա, եւ ասէ. երթայք, պատմեցէք Յովհաննու՝ զոր տեսէքդ, եւ լուայք. ‖ զի կոյրք տեսանեն. եւ կաղք գնան. բորոտք սրբին. խուլք լսեն. մեռեալք յառնեն. աղքատք աւետարանին։

‖ Եսայ. 35. 5։

23 * Եւ երանի իցէ՝ որ ոչ գայթագղեսցի յիս։

24 * Եւ իբրեւ գնացին հրեշտակքն Յովհաննու, սկսաւ խօսել ընդ ժողովուրդս վասն Յովհաննու. զի՞ ելիք յանապատն տեսանել. եղէ՞գն շարժուն ’ի հողմոյ։

25 * Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել. այ՞ր ’ի հանդերձս փափկութեան զարդարեալ. ահաւանիկ որք ’ի հանդերձս

երեւելիս և 'ի փափկութեն են, յարքունիս են .

* Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել. մարգարէ, այո՛. ասեմ ձեզ՝ և առաւել ևս քան զմարգարէ : 26

|| Մաղա. 3. 1: * || Սա է՝ վն որոյ գրեալն է, թէ ահա առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո, որ յարդարեսցէ զճանապարհս քո առաջի քո : 27

Մատթ. 11. 10: Մարկ. 1. 2: * Ասեմ ձեզ. մեծ 'ի ծնունդս կանանց մարգարէ քան զյովհաննէս ոչ ո՛ք է. բայց փոքրիկն յարքայութեն այ՝ մեծ է քան զնա : 28

* Եւ ամ ժողովուրդն իբրև լուաւ, և մաքսաւորքն՝ արդարացուցին զած. զի մկրտեցան 'ի մկրտութին յովհաննու : 29

* Իսկ փարիսեցիքն, և օրէնսականք զխորհուրդն այ անարգեցին յանձինս իւրեանց. զի ո՛չ մկրտեցան 'ի նմանէ : 30

|| Մատթ. 11. 16: * || Ընդ ո՞ւմ նմանեցուցից զմարդիկ ազգիս այսորիկ. և ո՞ւմ իցեն նմանօղք : 31

* Նման են մանկտւոյ՝ որ 'ի հրապարակս նստիցին. կարդայցեն զմիմեանս, 32

միմեանս, և ասիցեն. փող հարաք
ձեզ՝ և ոչ կաքաւեցէք. ողբացաք՝
և ոչ լացէք:

33 * ‖ Եկն յովհաննէս մկրտիչ՝ ոչ ու- ‖ Մատթ.
տէր զհաց. և ոչ ըմպէր զգինի. և 3. 4:
ասէիք՝ դև գոյ 'ի նմա: Մարկ.

34 * Եկն որդի մարդոյ՝ ուտէ, և ըմ- 1. 6:
պէ. և ասէք, ահա այր կերող և
արբեցող. բարեկամ մաքսաւորաց,
և մեղաւորաց:

35 * Եւ արդարացաւ իմաստութիւն
յորդւոց իւրոց:

36 * Աղաչէր զնա ոմն 'ի փարիսեցւոյն, Գ. Գ.
զի կերիցէ ճաշ ընդ նմա. և մտեալ
'ի տուն փարիսեցւոյն բազմեցաւ:

37 * ‖ Եւ կին մի էր 'ի քաղաքին մեղա- ‖ Մատթ.
ւոր. իբրև գիտաց թէ բազմեալ 26. 7:
է 'ի տան փարիսեցւոյն, բերեալ շիշ Մարկ.
մի իւղոյ ազնուի: 14. 3:

38 * Կայր յետոյ առ ոտս նր̃. լայր. Յոհան.
և արտասուօքն սկսաւ թանալ զոտս 12. 3:
նր̃. և հերով գլխոյ իւրոյ ջնջէր. և
համբուրէր զոտս նր̃, և օծանէր
իւղովն:

39 * Եւ տեսեալ փարիսեցւոյն՝ որ կո-
չեաց զնա, ասէր ընդ միտս իւր.

սա՝ թէ մարգարէ ոք էր, ապա գիտէր՝ թէ ո՛վ, և որպիսի ոք կին մերձենայ 'ի սա. զի մեղաւոր է։

40 *Պատասխանի ետ յս, և ասէ ցնա. սիմոն. ունիմ՝ ինչ ասել քեզ. և նա ասէ, ասա՛ վարդապետ. և ասէ։

41 *Երկու պարտապանք էին ուրումն փոխատուի. միոյն պարտէր հինգ հարիւր դահեկան. և միւսոյն յիսուն։

42 *Եւ իբրև ոչ գոյր նոցա հատուցանել՝ երկոցունցն շնորհեաց. արդ՝ ասա՛, ո՞վ առաւել սիրեսցէ զնա։

43 *Ասէ սիմոն. ինձ այսպէս թուի, եթէ որում զբազումսն շնորհեաց. և նա ասէ ցնա. ուղիղ դատեցար։

44 *Եւ դարձեալ 'ի կինն կողմն, ասէ ցսիմոն. տեսանես զայս կին. մտի 'ի տուն քո՝ ջուր ոտից իմոց ո՛չ ետուր. իսկ սա արտասուօք իւրովք եթաց զոտս իմ, և հերով իւրով ջնջեաց։

45 *Համբոյր մի դու ո՛չ ետուր ինձ. սա ուստի կորմն հետէ մտեալ եմ, ո՛չ դադարեաց 'ի համբուրելոյ զոտս իմ։

46 *Իւղով զգլուխս իմ ո՛չ օծեր. սա

իւղով անուշիւ եօծ ։

47 * Վ՟ն որոյ ասեմ քեզ . թողեալ լիցին սմա մեղք իւր բազում , զի յոյժ սիրեաց . զի որում շատ թողուցու , շատ սիրէ . և որում սակաւ , սակաւ ։

48 * Եւ ասէ ցնա . ‖ Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո ։ ‖ Մատ. 9. 2.

49 * Եւ սկսան՝ որք բազմեալ էին ը՟ն նմա , ասել ընդ միտս իւրեանց . ո՞վ է սա՝ որ զմեղս թողու ։

50 * Եւ նա ասէ ցկինն . հաւատք քո կեցուցին զքեզ . երթ ՚ի խաղաղութի ։

ԳԼ. Ը.

ԳԼ. Ը.

1 Եւ եղև յետ այնորիկ և ինքն շրջէր ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս . քարոզէր , և աւետարանէր զարքայութի ա՟յ . և երկոտասանքն ընդ նմա ։

2 * Եւ կանայք ոմանք՝ որք բժշկեալ էին յայսոց չարաց՝ և ՚ի հիւանդութենէ . ‖ Մարիամ , որ կոչէր Մագդաղենացի . յորմէ եօթն դևն ելեալ էր ։ ‖ Մարկ. 16. 9.

* Եւ Յովհաննա կին Քուզայ հազարապետին Հերովդի · եւ Շուշան · եւ այլք բազումք, որք պաշտէին զնա յընչից իւրեանց ։ 3

* Եւ 'ի ժողովել բազում ժողովրդոց, եւ ըստ քաղաքաց քաղաքաց եկելոց առ նա, ասէ առակաւ ։ 4

‖ Մատթ. 13· 3։ Մարկ. 4· 3։

* ‖ Ել սերմանացան սերմանել զսերմանիս իւր · եւ 'ի սերմանելն իւրում՝ էր, որ անկաւ առ ճանապարհաւ · եւ եղեւ կոխան · եւ Թռչունք երկնից կերան զնա ։ 5

* Եւ՛ այլն անկաւ յապառաժի · եւ ընդ բուսանելն չորացաւ՝ առ 'ի չգոյէ հիւթոյ ։ 6

* Եւ՛ այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց · եւ ընդ նմին բուսեալ փշոցն՝ հեղձուցին զնա ։ 7

* Եւ՛ այլն անկաւ յերկիր բարի եւ պարարտ · եւ բուսեալ արար պտուղ հարիւրապատիկ · զայս իբրեւ խօսեցաւ, ասէ · որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ ։ 8

* Հարցանէին զնա աշակերտքն, Թէ զի՞նչ իցէ առակն ։ 9

* Եւ նա ասէ · ձեզ տուեալ է գի- 10

տել

տեալ զխորհուրդս արքայութե̃ ա̃յ. բայց այլոցն առակօք. ‖ զի տեսցեն, և մի տեսցեն. և լուիցեն, և մի իմասցին ։ ‖ Եսայ. 6. 9։ Մատթ. 13. 14։

11 * Բայց առակն այս ինչ է. սերմն բանն ա̃յ է ։ Մարկ. 4. 12։

12 * Եւ որք առ ճանապարհաւն, այնոքիկ են. որ լսենն. և ապա գայ սատանայ, հանէ զբանն 'ի սրտից նց̃. զի մի հաւատասցեն՝ և ապրեսցին ։ Յօհան. 12. 40։ Գործ. 28. 26։

13 * Եւ որք յապառաժին, որք յորժամ լսիցեն՝ խնդութ̃բ ընդունին զբանն՝ և արմատս ո՛չ ունիցին. որք սակաւժամանակ մի հաւատան. և 'ի ժամանակի փորձութ̃ե հեռանան ։ Հռօմ. 11. 8։

14 * Իսկ որ 'ի մէջ փշոցն անկաւ, նոքա են, որք երթե̄ լսեն զբանն, և 'ի հոգս և 'ի մեծութ̃ի, և 'ի ցանկութ̃ի աշխարհիս զբաղեալ հեղձնուն՝ և անպտուղ լինին ։

15 * Իսկ որ յերկիրն պարարտ. որոց բարւոք և զուարթագին սրտիւ լուեալ զբանն ընդունին. և տան պտուղ համբերութ̃բ ։ ‖ Մատթ. 5. 15։

16 * ‖ Ոչ ոք լուցանէ ճրագ և թագուցանէ Մարկ. 4. 21։

ցանէ ընդ կարասեաւ, կամ դնէ
ընդ մահճօք. այլ ՚ի վ͞ր աշտանակի
դնէ. զի որք մտանեն, զլոյս տեսցեն.
‖ Մատ. *‖ Զի չիք ինչ ծածուկ՝ որ ոչ յայտ 17
10. 26: լիցի. եւ ոչ գաղտնի, որ ոչ ծանի-
Մարկ. ցի, եւ եկեսցէ ՚ի յայտ.
4. 22: *Տեսէք այսուհետեւ՝ զիարդ լսէք. 18
‖ Մատ. ‖ զի ոյր գուցէ՝ տացի նմա. եւ ոյր
13. 12: եւ ոչն գուցէ, եւ զոր կարծէն՝ թէ ու-
25. 29: նիցի՝ բարձցի ՚ի նմանէ.
‖ Մատ. *‖ Եկին առ նա մայրն, եւ եղբարք 19
12. 46: իւր, եւ ոչ կարէին հասանել ՚ի նա
Մարկ. վ͞ն բազմութենն.
3. 32: *Ազդ եղեւ նմա եւ ասեն. մայր քո 20
եւ եղբարք քո կան արտաքոյ, եւ կա-
մին զքեզ տեսանել.
*Եւ ասէ ցն͞ս. մայր իմ եւ եղբարք 21
իմ սոքա են. որք զբանն ա͞յ լսեն եւ
✠ առնեն.
Գ. Օ. *‖ Եւ եղեւ ՚ի միում աւուրց ինքն 22
ել ՚ի նաւ, եւ աշակերտքն ն͞ր. եւ ա-
‖ Մատ. սէ ցն͞ս. եկայք, անցցուք յայնկոյս
8. 23: ծովակիս. եւ գնացին.
Մարկ. *Եւ մինչդեռ նաւէին, ՚ի քուն ե- 23
4. 36: մուտ. եւ էջ մրրիկ հողմոյ ՚ի ծո-
վակն՝ եւ ուռնոյր. եւ տագնապէին.

*Մա

24* Մատուցեալ զարթուցին զնա և ասեն. վարդապետ, վարդապետ, կորնչիմք աւասիկ. և նա յարուցեալ սաստեաց հողմոյն և խռովութե՟ ջուրցն. և հանդարտեցին. և եղև խաղաղութի՟։

25* Ասէ ցնս՟. ո՞ւր են հաւատք ձեր. և զահիհարեալ զարմացան. և ասէին ցմիմեանս. ո՞վ արդեօք իցէ, սա, զի և հողմոց և ջրոց հրաման տայ. և հնազանդին սմա։

26* Եւ նաւեցին իջին յաշխարհն Գերգեսացւոց. որ է յայնկոյս հանդէպ Գալիլեայ։

27* Եւ ընդ ելանելն նր՟ 'ի ցամաք. պատահեաց այր մի 'ի քաղաքէն՝ յորում էին դևք. և բազում ժամանակս չէր հանդերձ զգեցեալ՝ և ոչ 'ի տան բնակեալ. այլ 'ի գերեզմանս։

28* Եւ տեսեալ զյս՟, աղաղակեաց՝ և անկաւ առաջի նր՟՝ և ասէ մեծաձայն. զի՞ կայ իմ՝ և քո յս՟ որդի այ՟ բարձրելոյ. աղաչեմ զքեզ՝ մի՛ տանջեր զիս։

29* Քանզի հրաման տայր այսոյն

պղծոյ ելանել 'ի մարդոյ անտի. զի
բազում ժամանակս յափշտակեալ
էր զնա. և կապէր 'ի շղթայս. և
պահէր յերկաթս. և խզէր զկապանսն,
և վարէր 'ի դիւէն յանապատս։
*Եհարց ցնա յս՟ և ասէ. զի՞նչ անուն 30
է քեզ. և նա ասէ, լէգէովն.
զի դևք բազումք մտեալ էին 'ի նա։
*Եւ աղաչէին զնա՝ զի մի՛ հրաման 31
տացէ նց՟ երթալ յանդունդս։
*Եւ էր անդ երամակ մի խոզից 32
բազմաց արօտական 'ի լերինն. և աղաչեցին
զնա. զի հրաման տացէ նց՟
մտանել 'ի նս՟. և հրամայեաց նց՟։
*Եւ ելեալ դևքն յառնէն մտին 'ի 33
խոզեանն. և դիմեաց երամակն 'ի
զահէ անտի՝ 'ի ծովակն, և հեղձաւ։
*Իբրև տեսին խոզարածքն զիրսն, 34
որ եղեն, փախեան. և պատմեցին
'ի քաղաքին և յագարակսն։
*Եւ իբրև ելին տեսանել զգործսն 35
և եկին առ յս՟. և գտին զայրն, ուստի
դևքն ելեալ էին՝ զգեցեալ և
զգաստացեալ նստէր առ ոտսն յսի՟.
և երկեան։

36* Պատմեցին նց՟' որոց տեսեալն էր, թէ զիարդ փրկեցաւ դիւահարն։

37* Եւ աղաչէր զնա ամ՟ բազմութիւնն շուրջ զկողմամբքն Գերգեսացւոց, գնալ 'ի սահմանաց նց՟. քանզի ահիւ մեծաւ տագնապէին. և նա մտեալ 'ի նաւ դարձաւ անդրէն։

38* Աղաչէր զնա այրն, ուստի դևքն ելեալ էին' շրջիլ ընդ նմա. արձակեաց զնա և ասէ։

39* Դարձ 'ի տուն քո, և պատմեա՛, զոր միանգամ արար քեզ ած՟. գնաց 'ի քաղաքն, և քարոզէր, զոր ինչ արար նմա յս՟։

40* Եւ իբրև դարձաւ անդրէն յս՟, ընկալաւ զնա ժողովուրդն. քանզի ամենեքեան ակնունէին նմա։

41* ‖ Եւ ահա եկն այր մի, որում անուն էր Յայրոս. և նա էր իշխան ժողովրդեանն. անկեալ առ ոտս յսի՟' աղաչէր զնա մտանել 'ի տուն նր՟։ ‖ Մատ. 9. 18։ Մարկ. 5. 22։

42* Զի դուստր միամօր էր նր՟, ամաց իբրև երկոտասանից. և էր մերձ 'ի մահ. և ը՟ երթալ նր՟ ժողովուրդքն նեղէին զնա։ ‖ Մատ. 9. 20։

43* ‖ Եւ կին մի էր 'ի տեռատեսութենէ Մարկ. 5. 24։

արեան ամաց երկոտասանից . որ 'ի բժիշկս ծախեալէր զամ̃ ինչս իւր . որում ոչ էր լեալ հնար յումեքէ բժշկիլ :

44 * Մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ 'ի դրօշակ հանդերձի նր̃ . և նոյնժամայն եկաց բղխումն արեանն նր̃ :

45 * Եւ ասէ յս̃ . ո՞վ է՝ որ մերձեցաւն յիս . իբրև ամենեքեան ուրանային, ասէ պետրոս , և որք ընդ նմայն էին . վարդապետ, ժողովուրդք պնդեն, և նեղեն զքեզ :

46 * Եւ ասէ յս̃ . ոմն մերձեցաւ յիս . քանզի գիտացի՝ եթէ զօրութի̃ն ել յինէն :

47 * Իբրև ետես կինն՝ եթէ ոչ ծածկեցաւ 'ի նմանէ, եկն դողալով, և անկաւ առաջի նր̃ . թէ վա̃ որոյ իրաց մերձեցաւ 'ի նա, պատմեաց առաջի ամ̃ ժողովրդեանն . և թէ ոպ̃ բժշկեցաւ առժամայն :

48 * Եւ ասէ . քաջալերեա՛ց դուստր, հաւատք քո կեցուցին զքեզ . երթ 'ի խաղաղութի̃ :

49 * Եւ մինչդեռ նա խօսէր, գայ ոմն 'ի տանէ ժողովրդապետին , և ասէ

ցնա մեռաւ դուստրն քո. մի՛ ինչ աշխատ առներ զդա:

50* Իսկ յս̅ իբրև լուաւ, պատասխանի ետ նմա, և ասէ. մի՛ երկնչիր, միայն հաւատա՛, և կեցցէ:

51* Եւ մտեալ ՚ի տունն ոչ զոք եթող մտանել. բայց միայն զպետրոս, և զյակոբոս, և զյովհաննէս. և զհայր մանկանն, և զմայր նր̅:

52* Լային ամենեքեան՝ և կոծէին զնա: և նա ասէ. մի՛ լայք, զի չէ՛ մեռեալ, այլ ննջէ:

53* Եւ նոքա ծաղր առնէին զնա. զի գիտէին թէ մեռաւ. և նր̅ հանեալ զամենեցին արտաքս:

54* Կալաւ զձեռանէ նր̅. բարբառեցաւ, և ասէ. արի՛ կաց մա՛նուկ դու:

55* Եւ դարձաւ ոգի նր̅. և կանգնեցաւ վաղվաղակի. և հրամայեաց տալ նմա ուտել:

56* Եւ զարմացան ծնօղքն նր̅. և նա պատուիրէր մի՛ ումեք ասել՝ որ ինչ եղեւն:

* * *

ԳԼ. Թ.

Գ. Լ. Եւ ‖ կոչեալ զերկոտասան առաքեալսն ետ նց՟ զօրութի՟, և 1
‖ Մատթ. իշխանութի՟ ՚ի վ՟ր ա՟մ դիւաց. և
10. 1. բժշկել զհիւանդութ՟իս։
Մարկ. * Եւ առաքեաց զն՟ս քարոզել զար- 2
3. 15. քայութի՟ն ա՟յ. և բժշկել զախտաժետս։
‖ Մատթ. * ‖ Եւ ասէ ց՟նս. մի՛ ինչ բառնայք 3
10. 9. ՚ի ճանապարհ. մի՛ գաւազան. և մի՛
Մարկ. մախաղ. մի՛ հաց. և մի՛ արծաթ.
6. 8. և մի՛ երկուս հանդերձս ունիցիք։
* Եւ յոր տուն մտանիցէք, անդ 4
ագջիք, և անտի գնայցէք։
* Եւ որք ոչ ընդունիցին զձեզ, 5
‖ Գործ. ‖ յորժամ ելանիցէք ՚ի քաղաքէն
31. 51. յայնմանէ, զփոշի ոտից ձերոց թօթափեսջիք ՚ի վկայութի՟ն ն՟ց։
* Եւ ելեալ շրջէին ընդ քաղաքս, 6
և ընդ գեօղս. աւետարանէին, և
բժշկէին ընդ ա՟մ տեղիս։
‖ Մատթ. * ‖ Լուաւ հերովդէս չորրորդապետ 7
14. 1. զգործսն ա՟մ. և զարմանայր վ՟ն
Մարկ. ասելոյն յոմանց։
6. 14. * Եթէ յովհաննէս յարեաւ ՚ի մե- 8

ռեուելոյ. և յոմանց՝ թէ եղիա յայտնեցաւ. և յայլոց, թէ մարգարէ ոմն յառաջնոցն յարեաւ ։

9 * Ասէ հերովդէս. զյովհաննէս ես գլխատեցի. իսկ սա ո՞վ իցէ, զորմէ զայսպիսի իրս լսեմ. և խնդրէր տեսանել զնա ։

10 * Դարձան առաքեալքն. և պատմեցին նմա զա͞մ՝ զոր արարին. և առեալ զնոսա խուսեաց առանձինն ՚ի տեղի անապատ քաղաքի միոյ, որում անուն էր բեթսաիդա ։

11 * Եւ ժողովուրդքն իբրև գիտացին, գնացին զհետ ն͞ր. և ընկալեալ զն͞ս խօսէր ընդ ն͞ս վ͞ն արքայութե͞ն ա͞յ. և որոց պէտք էին բժշկութե͞ն, բժշկէր ։

12 * Եւ օրն սկսաւ տարաժամել. մատեան երկոտասանքն, և ասեն ցնա ։ ‖ Արձակեա՛ զժողովուրդդ, զի երթեալ շուրջ ՚ի գիւղսն և յագարակս, հանգիցեն. և գտցեն կերակուր. զի աստ յանապատ տեղւոջ եմք ։

‖ Մատթ. 14. 15 ։ Մարկ. 6. 36 ։

13 * Ասէ ցն͞ս. դո՛ւք տուք դոցա ուտել. և նոքա ասեն. ‖ ո՛չ գոյ մեր աւելի

‖ Յոհ. 6. 9 ։

քան զհինգ նկանակ, և զերկուս ձկունս․ բայց եթէ երթիցուք՝ գնեսցուք բաւական ժողովրդեանդ կերակուր։

14 *Քանզի էին արք իբրև հինգ հազար․ ասէ ցաշակերտսն․ բազմեցուցէք զդոսա դասս դասս յիսուն յիսուն։

15 *Եւ արարին այնպէս․ և բազմեցուցին զամենեսեան։

16 *Եւ առեալ զհինգ նկանակն, և զերկուս ձկունսն, հայեցաւ յերկինս․ օրհնեաց, և եբեկ․ և տայր աշակերտացն արկանել ժողովրդեանն։

17 *Կերան, և յագեցան ամենեքեան․ և բարձին զնշխարս կոտորոցն երկոտասան սակառի։

※※

Գ․Կ։

‖ Մատ․ 16․ 13։ Մարկ․ 8․ 27։

18 *‖Եւ եղև 'ի կալն նր̃ յաղօթս առանձինն, էին ը̃ նմա և աշակերտքն նր̃․ եհարց զնս̃ և ասէ․ զո՞ ոք ասեն զինէն ժողովուրդքն, թէ իցեմ։

19 *Եւ նք̃ պատասխանի տուեալ՝ ասեն․ զյովհաննէս մկրտիչ․ և այլք՝ զեղիա․ իսկ այլք, թէ մարգարէ ոք յառաջնոցն յարեաւ։

*Ասէ

20 * Ասէ ցնո՛ · դուք զո՞վ ասէք զինէն, թէ իցեմ · պատասխանի ետ պետրոս, և ասէ · զք՜ն ա՜յ ։

21 * Նա սաստեաց ՚ի նո՜ · և պատուիրեաց, մի՛ ումեք ասել զայն ։

22 * Եւ ասէ, ‖ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ բազում չարչարիլ՝ և անարգիլ ՚ի քահանայապետից, և ՚ի ծերոց, և ՚ի դպրաց · և սպանանիլ, և յերիր աւուր յառնել ։

‖ Մատ· 17· 21։
Մարկ· 8· 31։
և 9· 30։

23 * Եւ ասէր առ ամենեսին · ‖ Եթէ ոք կամի զկնի իմ գալ, ուրասցի զանձն, և առցէ զխաչ իւր հանապազ, և եկեսցէ զհետ իմ ։

‖ Մատ· 10· 38։
և 16· 24
Մարկ· 8· 34։

24 * ‖ Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել, կորուսցէ զնա · և որ կորուսցէ զանձն իւր վ՜ն իմ, կեցուսցէ զնա ։

Ղուկ· 14· 27։
‖ Ղուկ· 17· 33։

25 * Զի՞նչ օգուտ է մարդոյ եթէ զաշխարհ շահեսցի · և զանձն իւր կորուսցէ, կամ տուժեսցի ։

Յօհան· 12· 25։

26 * ‖ Զի որ ամօթ համարեսցի զիս, և զբանս իմ · զնա և որդի մարդոյ յամօթ արասցէ՝ յորժամ գայցէ փառօք իւրովք՝ և հօր, և հրեշտակաց ս՜րբ ։

‖ Մատ· 10· 33։
Մարկ· 8· 38։
2· Տիմ· 2· 12։

‖ Մատ. 16. 28: Մարկ. 8. 39:

*‖ Բայց արդարև ասեմ ձեզ. եթէ են ոմանք 'ի դոցանէ, որ այդր կան, որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ, մինչև տեսցեն զարքայութիւն ա̃յ: 27

‖ Մատ. 17. 1: Մարկ. 9. 1:

*‖ Եւ եղև յետ այսոց բանից իբրև աւուրք ութ, առեալ զպետրոս՝ և զյակոբոս՝ և զյովհաննէս՝ ել 'ի լեառն կալ յաղօթս: 28

*Եւ 'ի կալ նմա յաղօթս՝ եղև տեսիլ երեսաց նր̃ այլակերպ. և փոխեցաւ հանդերձ նր̃. և եղև սպիտակ փայլուն: 29

*Եւ ահա արք երկու խօսէին ընդ նմա. որք էին մովսէս և եղիա: 30

*Երևեալ փառօք. և ասէին զելսն նր̃. զոր կատարելոց էր յեր̃մ: 31

*Իսկ պետրոս՝ և որք ընդ նմայն էին, ծանրացեալք 'ի քնոյ՝ զարթեան. տեսին զփառսն նր̃, և զերկուս արսն՝ որք կային առ նմա: 32

*Եւ եղև 'ի մեկնելն նց̃ 'ի նմանէ, ասէ պետրոս ցյս̃. վա՛րդապետ՝ բարւո՛ք է մեզ աստ լինել, և արասցո՛ւք երիս տաղաւարս. մի քեզ. և մի մովսէսի. և մի եղիայի. և ո՛չ գիտէր զի՛նչ խօսէր: 33

*Եւ

34 * Եւ իբրև զայս ասաց, եկն ամպ. և հովանի եղև ՛ի վ՛ր նց. և երկեան ՛ի մտանելն նց ընդ ամպովն։

35 * Ձայն եղև յամպոյն, և ասէ. ‖ դա՛ է որդի իմ՝ ընտրեալ. դմա լուարո՛ւք։ ‖ 2. Պետ 1. 17։

36 * Եւ ընդ լինել բարբառոյն գտաւ յս միայն. և նոքեանք լռեցին, և ո՛չ ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ և ոչինչ՝ յորոց տեսինն։

37 * Եւ եղև ՛ի վաղիւն՝ մինչ իջանէին նք ՛ի լեռնէ անտի, ընդ առաջ եղև նմա ժողովուրդ բազում։ ✝ Դ. Ի։

38 * ‖ Եւ ահա այր մի ՛ի ժողովրդենէ անտի՝ աղաղակեաց՝ և ասէ, վա՛րդապետ, աղաչեմ զքեզ՝ հայեա՛ց յորդի իմ. զի միամօր է ինձ։ ‖ Մատթ. 17. 14։ Մարկ. 9. 16։

39 * Եւ ահա այս հարկանէ ՛ի նմա. և յանկարծ գոչէ, և զարկուցանէ զնա, և թաւալեցուցանէ՝ և փրփրեցուցանէ. և հազի՛ւ մեկնի ՛ի նմանէ՝ խորտակեալ զնա։

40 * Եւ աղաչեցի զաշակերտսն քո, զի հանցեն զնա, և ո՛չ կարացին։

41 * Պատասխանի ետ յս, և ասէ. ո՛վ ազգ անհաւատ և թիւր. մինչև յե՛րբ եղէց ընդ ձեզ՝ և անսայ-

ցեմ ձեզ · մատո՛ այսր զորդին քո ։
* Եւ մինչդեռ մատչէր, զարկոյց 42
զնա դևն, և շարժլեաց ։
* Սաստեաց յս̃ այսոյն պղծոյ · և 43
բժշկեաց զմանուկն · և ետ զնա
ցհայր իւր ։
* Եւ զարմանային ամենեքեան 'ի 44
վ̃ր մեծամեծայն ա̃յ · և 'ի զարմա-
նալն ամենեցուն 'ի վերայ ա̃մի զոր
առնէր, ասէ ցաշակերտսն իւր · դի՛ք
դուք 'ի լսելիս ձեր զբանս զայսոսիկ ·
զի որդի մարդոյ մատնելոց է 'ի ձեռս
մարդկան ։
* Եւ նոքա ո՛չ գիտէին զբանն · և 45
էր ծածկեալ 'ի նոցանէ՝ զի մի՛ գի-
տասցեն · և երկնչէին հարցանել
ցնա վ̃ս բանին այնորիկ ։
‖ Մատթ. 18. 1։ * ‖ Եմուտ խորհուրդ 'ի նս̃՝ թէ ո՞վ 46
արդեօք մեծ իցէ 'ի նոցանէ ։
Մարկ. 9. 33։ * Յս̃ իբրև ծանեաւ զխորհուրդս 47
սրտից նց̃, էառ մանուկ մի · կա-
ցոյց 'ի մէջ նց̃ առ իւր ։
* Եւ ասէ ցնոսա · որ ոք ընկալցի 48
զմանուկս զայս յանուն իմ, զիս ըն-
դունի · և որ զիս ընդունիցի, ըն-
դունի զառաքիչն իմ, զի որ փոք-

րիկն է յամենեսին 'ի ձեզ, նա եղիցի մեծ։

49 * Պատասխանի ետ յովհաննէս, և ասէ. վա՛րդապետ, տեսաք զոմն, որ յանուն քո դևս հանէր, և արգելաք զնա. զի ոչ շրջի ընդ մեզ։

50 * Ասէ ցն՟ա յ՟ս. մի՛ արգելուք. զի որ ոչն է ձեր թշնամի, 'ի ձեր կողմն է։

51 * Եւ եղև 'ի կատարել աւուրց վերանալոյ ն՟ր՝ և ինքն զերեսս հաստատեաց երթալ յե՟մ։ ԴԳ։

52 * Եւ առաքեաց հրեշտակս առաջի երեսաց իւրոց. և իբրև չոգան՝ մտին 'ի գիւղ մի սամարացւոց պատրաստել ինչ նմա։

53 * Եւ ոչ ընկալան զնա. զի դէմ եդեալ էր ն՟ր երթալ յե՟մ։

54 * Իբրև տեսին աշակերտքն յակոբոս, և յովհաննէս, ասեն. տէ՞ր կամի՞ս, զի ասասցուք. և իջցէ հուր յերկնից՝ և սատակեսցէ զն՟ս։

55 * Դարձաւ սաստեաց 'ի ն՟ս, և ասէ. ոչ գիտէք որոյ հոգւոյ էք դուք։

56 * ‖ Զի որդի մարդոյ ոչ եկն զոգիս՝ մարդկան կորուսանել, այլ կեցուցանել. և գնացին յայլ գեօղ։

‖ Յօհան. 3. 17. և 12. 47.

* Եւ մինչդեռ երթային ն̄ք 'ի ճանապարհ, ասէ ոմն ցնա. եկից և ես զկնի քո՝ յոր վայր և երթիցես: 57

‖ Մատ. 8. 20:

* Ասէ ցնա յ̄ս. ‖ աղուէսուց որջ̄ք գոն. և թռչնոց երկնից դադարք. և որդւոյ մարդոյ ո՛չ գոյ՝ ուր դիցէ զգլուխ: 58

* Ասէ ցմիւս ևս. եկ զկնի իմ. և նա ասէ. տէ՛ր՝ հրաման տուր ինձ՝ երթալ նախ թաղել զհայր իմ: 59

* Ասէ ցնա յ̄ս. թո՛ղ զմեռեալսն թաղել զմեռեալս իւրեանց. և դու երթ, պատմեա՛ զարքայութ̄ն ա̄յ: 60

* Ասէ և այլոմն. եկից զկնի քո տ̄ր. բայց նախ հրաման տուր ինձ հրաժարել 'ի տանէ իմմէ: 61

* Ասէ ցնա յ̄ս. ոչոք արկանէ ձեռն զմաճոյ և հայիցի յետս, եթէ յաջողեալ լիցի արքայութ̄ն ա̄յ: 62

ԳԼ: Ժ:

ԳԴ:

Յետ այսորիկ երևեցոյց տ̄ր և այլս եօթանասուն և երկուս. և առաքեաց զն̄ս երկուս երկուս առաջի իւր յա̄մ. քաղաքս՝ և 'ի տեղիս, ուր ինքն երթալոց էր: 1

* Եւ

2 *Եւ ասէ ցն՟ս. ‖ Հունձք բազում են, եւ մշակք սակաւ. արդ՝ աղաչեցէք զտ՟ր հնձոց, զի հանցէ մշակս ՚ի հունձս իւր:

‖ Մատ. 9. 37:

3 *Երթա՛յք, ‖ ահա առաքեմ զձեզ իբրեւ զգառինս ՚ի մէջ գայլոց:

‖ Մատ. 10. 16:

4 *‖ Մի՛ բառնայք քսակ. մի՛ մախաղ. մի՛ կօշիկս. ‖ եւ ՚ի ճանապարհի ումեք ողջոյն մի՛ տայցէք:

‖ Մարկ. 6. 8:
‖4 Թագ. 4. 29:

5 *Յոր տուն մտանիցէք, նախ ասասջի՛ք թէ ողջոյն տանս այսմիկ:

6 *Եւ եթէ իցէ անդ որդի ողջունի, հանգիցէ ՚ի վ՟ր ն՟ր ողջոյնն ձեր. ապաթէ ոչ՝ ՚ի ձեզ դարձցի:

7 *Եւ ՚ի նմին տան ագանիջի՛ք. ուտիջի՛ք եւ ըմպիջի՛ք ՚ի նոցանէ. ‖ զի արժանի է մշակն վարձու իւրոյ. մի՛ փոխիցիք տանէ ՚ի տուն:

‖2 Օրէն. 24. 14:
Մատ. 10. 10:
1. Տիմ. 5. 18:

8 *Յոր քաղաք մտանիցէք՝ եւ ընդունիցին զձեզ, ուտիջի՛ք զինչ առաջի դնիցեն ձեր:

9 *Եւ բժշկեսջի՛ք որք ՚ի նմա հիւանդք իցեն. եւ ասասջի՛ք ն՟ց. մերձեալ է ՚ի վ՟ր ձեր արքայութ՟ի ա՟յ:

10 *Իսկ յոր քաղաք մտանիցէք, եւ ոչ ընդունիցին զձեզ, իբրեւ ելանիցէք

'ի հրապարակս նորա, ասասջիք:

‖ Գործ. 13. 51: *‖ Եւ զփոշին որ կածեալ է 'ի քաղաքէ ձերմէ յոտս մեր, թօթափեսցուք 'ի ձեզ. բայց զայս գիտասջիք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն ա̃յ: 11

*Ասեմ ձեզ, զի սոդոմայեցւոց ընդարձակագոյն լիցի յաւուրն յայնմիկ, քան քաղաքին այնմիկ: 12

‖ Մատթ. 11. 21: *‖ Վա՜յ քեզ քորազին. վա՜յ քեզ բեթսայիդա. զի եթէ 'ի տիւրոս, և 'ի սիդոնի եղեալ էին զօրութիւնքն՝ որ եղեն 'ի ձեզ, վաղուց ևս արդեօք 'ի խորգ և 'ի մոխիր նստեալ ապաշխարեալ էր: 13

*Բայց տիւրոսի, և սիդոնի ընդարձակագոյն լիցի 'ի դատաստանի՝ քան ձեզ: 14

*Եւ դու կափառնաում՝ որ մինչև յերկինս բարձրացեալ ես, մինչև 'ի դժոխս իջցես: 15

‖ Մատթ. 10. 40: Յոհան. 13. 20: *‖ Որ ձեզ լսէ, ինձ լսէ, և որ զձեզ անարգէ, զիս անարգէ. և որ զիս անարգէ, զառաքիչն իմ անարգէ. և որ ինձ լսէ, լսէ այնմիկ՝ որ զիս առաքեաց: 16

*Դարձան եօթանասունն և երկուքն 17

խնդութ՟բ, և ասեն. տէ՛ր, և դևք հնազանդին մեզ յանուն քո ։

18 * Եւ ասէ ցն՟ս. տեսանէի զսատանայ անկեալ յերկնից իբրև զփայլակն ։

19 * Ահա ետու ձեզ իշխանութ՟ին կոխել զօձս, և զկարիճս, և զա՟մ զօրութ՟ի թշնամւոյն. և ձեզ ոչի՛նչ մեղանչիցեն ։

20 * Բայց ընդ այն մի՛ խնդայք՝ եթէ այսք հնազանդին ձեզ, այլ խնդացէ՛ք. զի անուանք ձեր գրեալ են յերկինս ։

21 * ‖ Ի նմին ժամու ցնծացաւ յ՟Հոգւոյն սրբով, և ասէ. գոհանամ՝ ըզքէն Հայր, Տ՟ր երկնից և երկրի. զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց՝ և 'ի գիտնոց, և յայտնեցեր զայս տղայոց. այո՛ Հայր. զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո ։ ‖ Մատ. 11. 25։

22 * Ամ՟ ինչ տուա՛ւ ինձ 'ի Հօրէ իմմէ. և ոչո՛ք գիտէ՝ թէ ո՛վ է որդի. եթէ ո՛չ Հայր. և ո՞ է Հայր՝ եթէ ոչ որդի. և ում՝ կամիցի որդին յայտնել ։

23 * Եւ դարձեալ առանձինն առ ա-

Մատ. 13. 16. շակերտսն ասէ . Երանի՛ աչաց՝ որք
տեսանիցեն՝ զոր տեսանէքդ ։

* Ասեմ ձեզ . զի բազում մարգա- 24
րէք և թագաւորք կամեցան տեսա-
նել՝ զոր դուքդ տեսանէք , և ոչ տե-
սին . և լսել զոր լսէքդ , և ոչ
լուան ։

Գ Ե.
* Եւ ահա յարեաւ ոմ՟ն օրինական՝ 25
փորձէր զնա՝ և ասէր . վարդապետ ,
Մատ. 22. 35. զի՞նչ գործեցից՝ զի զկեանս յաւի-
տենականս ժառանգեցից ։
Մարկ. 12. 28. * Եւ նա ասէ ցնա . յօրէնս զի՞նչ 26
գրեալ է . ո՟պ ընթեռնուս ։
Բ. Օրէ 6. 5. * Նա պատասխանի ետ և ասէ . Սի- 27
րեսցես զտ՟ր ա՟ծ քո յա՟մ սրտէ քում-
մէ . և յա՟մ անձնէ քումմէ . և յա՟մ
զօրութ՟ե քումմէ . և յա՟մ մտաց քոց .
և զընկեր քո իբրև զանձն քո ։

* Եւ ասէ ցնա . ուղիղ ետուր զպա- 28
տասխանիդ . զայդ արա՛ , և կեցցես ։

* Նա իբրև կամեցաւ զանձն ար- 29
դարացուցանել , ասէ ցյ՟ս . և ո՞վ է
իմ ընկեր ։

* Պատասխանի ետ յ՟ս և ասէ . այր 30
մի իջանէր յե՟ղ՟մէ յերիքով . և ան-
կաւ ՚ի ձեռս աւազակաց . որք մեր-

նա կա-

կացուցին զնա, և վէրս 'ի վ̃ր եդին. թողին կիսամահ, և գնացին ։

31 * Դէպ եղև քահանայի միոջ իջանել ընդ նոյն ճանապարհ. և տեսեալ զնա՝ զանց արար ։

32 * Նոյնպէս և ղևտացի մի եկեալ ը̃ նոյն տեղի՝ ետես, և զանց արար ։

33 * Սամարացի ոմ̃ն ճանապարհորդե̃լ եկն ընդ նոյն առ նովաւ. և տեսեալ զնա՝ գթացաւ ։

34 * Եւ մատուցեալ պատեաց զվէրս նր̃. արկեալ 'ի վ̃ր ձէթ և գինի. և եդեալ 'ի վ̃ր գրաստու իւրոյ՝ եած զնա 'ի պանդոկ մի, և դարմանեաց զնա ։

35 * Եւ 'ի վաղիւ̂ անդր իբրև ելանէր անտի, հանեալ ետ ցպանդոկապետն երկուս դահեկանս, և ասէ. դարմա՛ն տար դմա. և զոր ինչ ծախեսցես 'ի դա, 'ի միւսանգամ գալստեան իմում հատուցից քեզ ։

36 * Արդ՝ ո՞ յերեցունց 'ի նոցանէ թուի քեզ մերձաւոր լեալ անկելոյն 'ի ձեռս աւազակաց ։

37 * Եւ նա ասէ. որ արար զողորմութի̃ն 'ի վերայ նորա. ասէ ցնա յի̃.

երթ՝ եւ դու արա նոյնպէս ։

* Եւ եղեւ ՚ի գնալն նոցա, եւ ինքն եմուտ ՚ի գեօղ մի . եւ կին մի անուն մարթա ընկալաւ զնա ՚ի տուն իւրում ։ 38

* Եւ նորա էր քոյր մի , որում անուն էր մարիամ . որ եւ եկն նստաւ առ ոտսն տեառն . եւ լսէր զբանս նորա ։ 39

* Եւ մարթա զբաղեալ էր ՚ի բազում սպասու . եկն եկաց առ նմա , եւ ասէ . տէ՛ր , ոչի՞նչ է փոյթ քեզ . զի քոյրդ իմ միայն եթող զիս ՚ի սպասու . արդ՝ ասա դմա , զի օգնեսցէ ինձ ։ 40

* Պատասխանի ետ յիսուս , եւ ասէ . մարթա , մարթա՛ , դու հոգաս՝ եւ զբազում իւիք զբաղեալ ես ։ 41

* Բայց աստ սակաւ ինչ պիտոյ է . մարիամ մասն բարի ընտրեաց . որ ոչ բարձցի ՚ի նմանէ ։ 42

ԳԼ ։ ԺԱ ։

Գ. Օ ։

Եւ եղեւ ՚ի տեղւոջ ուրեք կալ յաղօթս . եւ իբրեւ դադարեաց , ասէ ցնա մի յաշակերտացն իւրոց . տէր , ուսո մեզ յաղօթս կալ . 1

կալ. ոպ՟ և յովհաննէս ուսոյց աշակերտաց իւրոց ։

2 * Ասէ ցնս՟, յորժամ կայցէք յաղօթս, ասասջիք. ‖ Հայր մեր, սբ՟ եղիցի անուն քո. եկեսցէ արքայութի՟ քո ։ ‖ Մատ. 6. 9.

3 * Զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ զօրըստօրէն ։

4 * Եւ թո՛ղ մեզ զմեղս մեր. զի և մեք թողումք ամ՟ի՝ որ պարտիցէ մեզ. և մի՛ տանիր զմեզ ՚ի փորձութ՟ի ։

5 * Եւ ասէ ցնս՟. ո՞վ է ՚ի ձէնջ՝ որոյ իցէ բարեկամ. և երթիցէ առ նա ՚ի մէջ գիշերի. և ասիցէ ցնա՝ բարեկամ. տո՛ւր ինձ փոխ երիս նկանակս ։

6 * Զի բարեկամ իմ՝ եկն առ իս յուղւոյ. և ոչինչ ունիմ դնել առաջի նր՟ ։

7 * Եւ նա ՚ի ներքուստ տայցէ պատասխանի և ասիցէ. մի՛ աշխատ առներ զիս. զի դուրքդ փակեալ են. և մանկունքս ընդ ինև կան յանկողնի. ո՛չ կարեմ յառնել և տալ քեզ ։

8 * Ասեմ ձեզ. եթէ ոչ յարուցեալ

տայցէ նմա վ՟ս բարեկամութե՟ն.
սակայն վ՟ս ժտութե՟ն յարուցեալ
տայցէ նմա զի՛նչ և պիտոյ իցէ:
‖ Մատթ. * ‖ Եւ ես ասեմ ձեզ. խնդրեցէ՛ք, 9
7. 7. և և տացի ձեզ. հայցեցէ՛ք, և գտջի՛ք.
21. 22: բախեցէ՛ք, և բացցի ձեզ:
Մարկ. * Զի ամ՟, որ խնդրէ, առնու. և 10
11. 24: որ հայցէ, գտանէ. և որ բախէ,
Յոհան. բացցի նմա:
14. 13: * ‖ Յո՞ ոք 'ի ձէնջ հայր՝ խնդրիցէ 11
Յակ. 1. որդի իւր ձուկն, միթէ փոխանակ
5: ձկանն՝ օ՞ձ տայցէ նմա:
‖ Մատթ. * Եւ կա՟մ խնդրիցէ ձու, միթէ կա- 12
7. 9: րի՞ճ տայցէ նմա:
* Իսկ եթէ դուք՝ որ չարքդ էք, 13
գիտէք պարգևս բարիս տալ որդ-
ւոց ձերոց. ո՞րչափ ևս առաւել հայր
ձեր յերկնից՝ տացէ բարիս այնո-
ԴԻ: ցիկ, որ խնդրեն 'ի նմանէ:
* ‖ Եւ հանէր դև մի համր. և եղև 14
‖ Մատթ. յելանել դիւի՛ն խօսեցաւ համրն.
9. 32: և և զարմացան ամ՟ ժողովուրդքն:
12. 22: * Եւ ոմանք 'ի նոցանէ ասեն. ‖ Բէ- 15
‖ Մատթ. եղզեբուղաւ իշխանաւն դիւա՛ց հա-
9. 34: նէ դա զդևս:
Մարկ. * Եւ այլք փորձէին, և նշան յերկ- 16
3. 22: նից

նից խնդրէին 'ի նմանէ ։

17 * Իսկ նր՟ գիտացեալ զխորհուրդս նց՟, ասէ ցնս՟. ամ՟ թագաւորութ՟ի բաժանեալ յանձն՝ աւերի. և տուն բաժանեալ յանձն՝ կործանի ։

18 * Ապա եթէ և սատանայ բաժանեցաւ յանձնէ, զիարդ կայցէ թագաւորութ՟ի նր՟. զի ասէք զինէն. թէ բէեղզեբուղաւ իշխանաւն հանէ դա զդևս ։

19 * Եթէ ես բէեղզեբուղաւ հանեմ զդևս, որդիքն ձեր ի՞ւ հանիցեն. վս՟ այդորիկ նոքին եղիցին ձեր դատաւորք ։

20 * Իսկ եթէ մատամբ այ՟ հանեմ զդևս. ապա հասեալ է 'ի վր՟ ձեր արքայութ՟ի այ՟ ։

21 * Յորժամ՝ հզօր վառեալ պահիցէ զտուն իւր, 'ի խաղաղութ՟ե են ինչք նորա ։

22 * Բայց եթէ հզօրագոյն քան զնա 'ի վր՟ եկեալ յաղթեսցէ նմա, զսպառազինութ՟ին հանէ՝ յոր յուսացեալ էր. և զաւար նր՟ բաշխեսցէ ։

23 * Որ ոչ է ընդ իս, հակառակ իմ է. և որ ոչ ժողովէ ընդ իս, ցրուէ ։

24 * Յորժամ այսն ելանիցէ 'ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին տեղիս· խնդրէ հանգիստ· և իբրև ոչ գտանէ, ասէ, դարձայց անդրէն 'ի տուն իմ, ուստի ելի։

25 * Եւ գայ գտանէ մաքրեալ և յարդարեալ։

26 * Յայնժամ երթայ և առնու եօթն այլ այսս չարևս քան զինքն՝ և մտանէ բնակի անդ· և լինի յետինն մարդոյն այնորիկ չար քան զառաջինն։

27 * Եւ եղև մինչդեռ խօսէր զայս, ձայն եբարձ կին մի 'ի ժողովրդենէ անտի՝ և ասէ· երանի՛ է որովայնին՝ որ կրեաց զքեզ· և ստեանցն՝ որք դիեցուցին զքեզ։

28 * Եւ նա ասէ· նա երանի այնոցիկ է, որք լսեն զբանն ա̃յ և առնեն։

29 * Եւ 'ի դիզանել 'ի վր̃ նր̃ ժողովրդոցն՝ սկսաւ ասել· ‖ ազգս այս, ազգ չար է· նշան խնդրէ· և նշան յերկնից ո՛չ տացի սմա՝ բայց նշանն յովնանու։

‖ Մատթ. 12. 39։

30 * ‖ Զի ո̃պ եղև յովնան նշան նինուէացւոց, այնպէս եղիցի և որդի մարդոյ ազգիս այսմիկ։

‖ Յո̃ն. 2. 1։

‖ Ս Դշ.

31 ‖ Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ ՚ի դատաստանի ընդ արս ազգիս այսորիկ, և դատապարտեսցէ զսոսա. զի եկն ՚ի ծագաց երկրի լսել զիմաստութիւն Սողոմոնի, և ահա աւելի քան զՍողոմոն է աստ։

‖ 3 Թագ. 10. 1։ 2. Մնաց. 9. 1։

32 * Արք Նինուէացիք յարիցեն ՚ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ և դատապարտեսցեն զսա. ‖ զի ապաշխարեցին ՚ի քարոզութեն Յովնանու, և ահա աւելի քան զՅովնան է աստ։

‖ Յովն. 3. 5։

ԾԿ։

33 * ‖ Ո՛չ ոք լուցեալ ճրագ դնէ ՚ի թաքստեան. և ո՛չ ընդ գրուանաւ, այլ ՚ի վ՟ր աշտանակի. զի որք մտանիցեն, լոյս տեսանիցեն։

‖ Մատ. 5. 15։

34 * ‖ Ճրագ մարմնոյ ակն է. յորժամ ակնն առատ է, ա՟մ մարմինն լուսաւոր եղիցի. և երբ ակն չար է, և մարմինն խաւարին եղիցի։

‖ Մարկ. 4. 21։ ‖ Մատ. 6. 22։

35 * Արդ՝ զգոյշ լե՛ր՝ գուցէ լոյսդ որ ՚ի քեզ է, խաւար իցէ։

36 * Իսկ եթէ մարմինդ քո ա՟մ լուսաւոր է, և չգուցէ մասն ինչ խաւարին, եղիցի լուսաւոր ա՟մ. ո՟պ յորժամ ճրագն Նշուլիւք լուսաւորեսցէ զքեզ։

*Եւ մինչդեռ խօսէր զայս, աղաչէր զնա ոմն փարիսեցի, զի ճաշ կերիցէ առ նմա. եւ նա մտեալ բազմեցաւ: 37

*Իբրեւ ետես փարիսեցին, զարմացաւ. զի նախ ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան զճաշն: 38

‖ Մատթ. 23. 25: *Ասէ ցնա Տ̃ր. ‖ Այժմ դուք փարիսեցիք զարտաքին բաժակին՝ եւ զպնակին սրբէք. եւ ներքինն ձեր լի՛ է յափշտակութե̃, եւ չարութե̃: 39

*Անմի՛տք. ո՞չ ապաքէն որ զարտաքինն արար, եւ զներքինն նոյն արար: 40

*Բայց ա՛ղէ զարժանն իսկ. տո՛ւք ողորմութ̃ի. եւ ահա ա̃մ ս̃բ է ձեր: 41

‖ Մատթ. 23. 23: *‖ Այլ վա՜յ ձեզ փարիսեցւոց. զի տասանորդէք զանանուխ, եւ զփեգենայ, եւ զա̃մ բանջար. եւ անցանէք զիրաւամբք, եւ զսիրովն ա̃յ. զայս արժան էր առնել՝ եւ զայնու ո՛չ անցանել: 42

‖ Մատթ. 23. 6: Մարկ. 12. 39: *‖ Վա՜յ ձեզ փարիսեցւոց. զի սիրէք զբարձրագահս ՚ի ժողովուրդս եւ զնախողջոյնս ՚ի հրապարակս: 43

Ղուկ. 20. 46: *Վա՜յ ձեզ՝ զի էք դուք իբրեւ զգերեզմանս անյայտս. եւ մարդիկ գնան

՚ի

՚ի վերայ՝ և ոչ գիտեն ։

45 * Պատասխանի ետ ոմն յօրինականացն · և ասէ ցնա · վարդապետ , զայդ բանս ասելով՝ և զմեզ թշնամանես ։

46 * Եւ նա ասէ · և ձեզ վա՛յ օրինականացդ · ‖ զի բառնայք մարդկան բեռինս դժուարակիրս , և դուք մատամբ միով՚ի բեռինսն ոչ մերձենայք ։ ‖ Մատ· 23 · 4 ։

47 * Վա՜յ ձեզ · զի շինէք զշիրիմս մարգարէիցն · և հարքն ձեր սպանին զնոսա ։

48 * Ապաուրեմն վկայէք՝ եթէ կամակից էք գործոց հարցն ձերոց · զի նոքա կոտորեցին զնս՟ · և դուք զգերեզմանս նց՟ շինէք ։

49 * Վս՟ այնորիկ իմաստութ՟ին այ՟ ասաց · առաքեցից ՚ի նս՟ մարգարէս և առաքեալս , և ՚ի նոցանէ սպանանիցեն , և հալածիցեն ։

50 * Զի խնդրեսցի արիւն ամ՟ մարգարէից հեղեալ՚ի սկզբանէ աշխարհի յազգէ յայդմանէ ։ ‖ Ծննդ· 4 · 8 ։

51 * ‖ Յարենէն աբելի մինչև յարիւնն ‖ զաքարիայ կորուսելոյ ընդ սեղանն ‖ 2 · Մնա 24 · 22 ·

և ընդ տաճարն. այո՛ ասեմ ձեզ, խնդրեսցի յազգէ յայդմանէ։

52 *Վա՜յ ձեզ օրինականացդ. զի թագուցանէք զփականս գիտութե՟ն. դուք ոչ մտանէք, և որ մտանելոցն էին, արգելուք։

53 *Եւ ՚ի խօսելն զայս ամ՟ առ նս՟ առաջի ամ՟ ժողովրդեանն, զամօթի հարկանէին. և սկսան դպիրքն, և փարիսեցիք զչարել, և դրդուել ընդ նմա վ՟ն բազում իրաց։

54 *Եւ սպասել որսալ ինչ բանս ՚ի բերանոյ նր՟, զի չարախօսեսցեն ըզնմանէ։

ԳԼ: ԺԲ։

1 Որովք ՚ի կուտիլ բիւրաւորաց
ժողովրդեանն, մինչև կոխել
զմիմեանս.սկսաւ ասել ցաշակերտսն
‖ Մատթ. իւր, ‖ Նախ զգոյշ լերուք անձանց ՚ի
16. 6։ խմորոյ փարիսեցւոյն. որ է կեղծաւորութ՟ի։
Մարկ.
8. 15։ 2 *‖ Զի ոչինչ է ՚ի ծածուկ՝ որ ոչ
‖ Մատթ. յայտնեսցի. և գաղտնի՝ որ ոչ ծա-
10. 26։ նիցի։
Մարկ. 3 *Վ՟ն զի զորինչ ասիցէք ՚ի խաւարի,
4. 22.

լսելի լիցի 'ի լոյս. և զոր յունկանէն խօսեցայք 'ի շտեմարանս, քարոզեսցի 'ի վ͞ր տանեաց:

4 * Բայց ձեզ ասեմ սիրելեաց իմոց. մի՛ զարհուրիք յայնցանէ, որք սպանանեն զմարմին, և յետ այնորիկ աւելի ինչ ոչ ունիցին առնել:

5 * Այլ ցուցից ձեզ յումմէ երկնչիցիք. երկնչիջիք յայնմանէ՝ որ յետ սպանանելոյ ունի իշխանութիւն արկանել 'ի գեհեն. այո՛ ասեմ ձեզ, յայնմանէ երկնչիջիք:

6 * Ո՞չ ապաքէն հինգ ձագ երկուց դանգաց վաճառի. և մի 'ի նոցանէ ոչ է մոռացեալ առաջի ա͞յ:

7 * Այլ ձեր և ա͞մ իսկ հեր գլխոյ թուեալ է. մի՛ երկնչիք. զի քան ըզբազում ձագս լաւ էք դուք:

8 * Ասեմ ձեզ. ‖ զի ա͞մ որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդկան, և որդի մարդոյ խոստովանեսցի զնմանէ առաջի հրեշտակաց ա͞յ:

9 * Եւ որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան, ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց ա͞յ:

10 * ‖ Եւ ա͞մ որ ասէ բան զորդւոյ մարդոյ

‖ Մատթ. 10. 32.
Մարկ. 8. 38.
2. Տիմ. 2. 12.
‖ Մատթ. 12. 32.
Մարկ. 3. 29.

դոյ, թողցի նմա. բայց որ զՀոգին Սբ հայհոյիցէ, մի՛ թողցի նմա։

* Այլ յորժամ տանիցին զձեզ ՚ի 11
ժողովուրդս, և ՚ի պետութիւնս, և յիշխանութիւնս, մի՛ հոգայցէք՝ ո̃պ թէ զի՞նչ պատասխանի տայցէք. կամ զի՞նչ ասիցէք։

* Զի Հոգին Սբ ուսուսցէ ձեզ ՚ի 12
նմին ժամու՝ զի՞նչ պարտ իցէ խօսել։

ԵԱ։ * Ասէ ոմն ՚ի ժողովրդենէն ցնա. 13
վարդապետ, ասա՛ ցեղբայր իմ. բաժանել ընդ իս զժառանգութիւն։

* Եւ նա ասէ ցնա. այր դու՝ ո՛ կա- 14
ցոյց զիս դատաւոր, կամ բաժանարար ՚ի վր̃ ձեր։

* Եւ ասէ ցն̃ս. տեսէ՛ք, և զգո՛յշ 15
լերուք յա̃մ ագահութենէ. զի ոչ եթէ ՚ի մթերից ընչից ուրուք իցեն կեանք նր̃։

* Խօսեցաւ առ ն̃ս առակ մի, և ա- 16
‖Ժողով. սէ. ‖առն ուրումն մեծատան ետուն
11, 19։ անդք տոհմականս։

* Եւ խորհէր ՚ի միտս իւր՝ և ասէր. 17
զի՞ գործեցից՝ զի ոչ գոյ տեղի, ուր ժողովեցից զարդիւնս իմ։

* Եւ ասէ. գիտեմ զի՞նչ արարից. 18

քակեցից զշտեմարանս իմ․ և ևս մեծամեծս շինեցից․ և անդր ժողովեցից զցորեան, և զա՟մ բարութ՟իս իմ։

19 * Եւ ասացից ցանձն իմ․ ա՛նձն, ունիս բազում բարութ՟իս համբարեալ ամաց բազմաց․ հանգի՛ր, կե՛ր, ա՛րբ, և ուրա՛խ լեր։

20 * Ասէ ցնա ա՟ծ․ ա՛նմիտ, յայսմ գիշերի զոգիդ ՚ի քէն ՚ի բաց պահանջիցեն․ իսկ զոր պատրաստեցերն ո՞ւմ լինիցի։

21 * Այնպէս և որ գանձէ անձին, և ո՛չ յա՟ծ մեծանայցէ։

22 * Ասէ ցաշակերտսն իւր․ վ՟ն այդորիկ ասեմ ձեզ՝ ‖ մի՛ հոգայք ընդ ոգւոյ՝ թէ զինչ ուտիցէք․ և մի՛ ընդ մարմնոյ՝ թէ զինչ զգենուցուք։

‖ Սաղմ․ 54․ 23։ Մատթ․ 6․ 25։ 1․ Պետ․ 5․ 7։

23 * Զի ոգի առաւել է քան զկերակուր, և մարմին քան զհանդերձ։

24 * Հայեցարո՛ւք ընդ ագռաւս՝ զի ո՛չ սերմանեն, և ո՛չ հնձեն, որոց ո՛չ գոն շտեմարանք, և ո՛չ համբարանոցք․ և ա՟ծ կերակրէ զն՟ս․ ո՞րչափ ևս առաւել զձեզ՝ որ լաւ էք քան զթռչունս։

* Ո՞վ 'ի ձէնջ առ հոգալ՝ կարիցէ յաւելուլ 'ի հասակ իւր կանգուն մի։ 25

* Իսկ արդ՝ եթէ 'ի փոքուն չէք բաւական, վ̃ն այլոցն զի՞ հոգայցէք։ 26

* Հայեցարո՛ւք ընդ շուշանն, ո՛պ̃ աճէ. ո՛չ ջանայ, և ո՛չ նիւթէ. ասեմ ձեզ՝ և ո՛չ սողոմոն յա̃մ 'ի փառսն իւր զգեցաւ իբրև զմի 'ի նոցանէ։ 27

* Իսկ եթէ զխոտն՝ որ այսօր 'ի բացի է՝ և վաղիւ՛ 'ի հնոց արկանելի, ա̃ծ այսպէս զգեցուցանէ. ո՛րչափ ևս առաւել զձեզ թերահաւատք։ 28

* Եւ դուք մի՛ խնդրէք զինչ ուտիցէք, կամ զինչ ըմպիցէք. և մի՛ ըզբաղնուք։ 29

* Զի զայն ա̃մ հեթանոսք աշխարհի խնդրեն. այլ ձեր Հայր գիտէ՝ զի պիտոյ է այն ա̃մ։ 30

* Բայց խնդրեցէք նախ զարքայութ̃ի ա̃յ. և այն ա̃մ յաւելցի ձեզ։ 31

ԵԳ։

* Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ. զի հաճեցաւ Հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութ̃ի։ 32

‖ Մատթ. 19. 21։ * ‖ Վաճառեցէք զինչս ձեր. և տո՛ւք ողորմութ̃ի. և արարէք ձեզ քսակս տուանց հնանալոյ, ‖ զգանձ անպակաս յերկինս. ուր ո՛չ գող մերձենայ, և ո՛չ ցեց ապականէ: ‖ Մատթ. 6. 20:

34 * Զի ուր գանձն ձեր է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին:

35 * Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս, և ճրագունք լուցեալք:

36 * Եւ դուք նմանօղք մարդկան՝ որք ակնունիցին տ՟ն իւրեանց՝ թէ երբ դառնայցէ 'ի հարսանեաց. զի յորժամ գայցէ և բախիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմա:

37 * Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ, զորս եկեալ տ՟րն գտցէ արթունս. ամէն ասեմ ձեզ, զի գօտի ը՟ մէջ ածցէ, և բազմեցուսցէ զնոսա. և անցեալ պաշտիցէ զն՟ս:

38 * Եւ եթէ յերկրորդ, կամ յերրորդ պահու եկեսցէ՝ և գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այնոքիկ:

39 * ‖ Բայց զայս գիտասջիք. եթէ գիտէր տանուտէրն յորում ժամու գող գայ՝ հսկէր, և չտայր թոյլ ական հատանել 'ի տան իւրում: ‖ Մատթ. 24. 43:

40 * Եւ դուք եղերուք պատրաստք. ‖ զի յո- ‖ Յայտ. 16. 15:

յորում ժամու ոչ կարծիցէք, գայ
որդի մարդոյ։

*Ասէ պետրոս. տէ՛ր առ մե՞զ ասա- 41
ցեր զառակդ զայդ, եթէ առ
ամենեսեան։

*Եւ ասէ Տ՟ր. ո՞վ իցէ հաւատա- 42
րիմ տնտես՝ և իմաստուն, զոր կա-
ցոյց Տ՟ր իւր ՚ի վ՟ր գերդաստանի իւ-
րոյ տալ ՚ի ժամու զկերակուրս։

*Երանի իցէ ծառային այնմիկ, զոր 43
եկեալ Տ՟ր իւր գտանիցէ արարեալ
այնպէս։

*Արդարև ասեմ ձեզ՝ զի ՚ի վ՟ր ամ՟ 44
ընչից իւրոց կացուսցէ զնա։

*Ապա եթէ ասիցէ ծառայն այն ՚ի 45
սրտի իւրում, յամէ Տ՟ր իմ ՚ի գալ,
և սկսանիցի հարկանել զծառայսն,
և զաղախնայս. ուտել՝ և ըմպել՝ և
արբենալ։

*Եկեսցէ Տ՟ր ծառային այնորիկ, 46
յաւուր յորում ակն ոչ ունիցի. և
՚ի ժամու, յորում ոչ գիտիցէ. ընդ
մէջ կտրեսցէ զնա. և զմասն նր՟ ը՟
անհաւատս դիցէ։

*Եւ ծառայ՝ որ գիտիցէ զկամս 47
Տ՟ն իւրոյ. և ոչ պատրաստեսցէ

ըստ կամաց նր̃. արբցէ գան բազում:

48* Եւ որ ոչն գիտիցէ, եւ արժանի գանի ինչ գործիցէ, արբցէ գան սակաւ. ամ̃ի, որում շատ տուաւ, շատ խնդրեսցի 'ի նմանէ. եւ որում բազում աւանդեցաւ, առաւել եւս պահանջեսցեն 'ի նմանէ:

※※

Ն.Գ.:

49* Հուր եկի արկանել յերկիր. եւ զի՛նչ՝ կամիմ՞ թէ արդէն իսկ բորբոքէր:

50* Եւ մկրտութ̃ի մի ունիմ մկրտիլ. եւ զիա՛րդ փութամ մինչեւ կատարեսցի:

51* || Համարիք՝ եթէ խաղաղութ̃ի եկի տալ յերկիր. ո՛չ ասեմ ձեզ, այլ՝ բաժինս: || Մատթ. 10. 34:

52* Զի եղիցին յայսմհետէ հինգ 'ի տան միում բաժանեալք. երեքն յերկուց, եւ երկուքն յերից:

53* Բաժանեսցի, հայր յորդւոյ, եւ որդի 'ի հօրէ. մայր 'ի դստերէ. եւ դուստր 'ի մօրէ. սկեսուր 'ի հարսնէ, եւ հարսն 'ի սկեսրէ իւրմէ:

54* || Ասաց եւ ցժողովուրդսն, յորժամ տեսանիցէք ամպ ծագեալ || Մատթ. 16. 2:

յարեւմտից. իսկոյն ասէք՝ թէ անձրեւ գայ. եւ լինի այնպէս։

* Եւ յորժամ հարաւ շնչեալ, ասէք՝ թէ խորշակ լինի. եւ լինի այնպէս։ 55

* Կեղծաւորք՝ զերեսս երկնի եւ երկրի գիտէք փորձել. իսկ զժամանակս զայս զիա՞րդ ոչ փորձէք։ 56

* Ընդէ՞ր եւ յանձանց իսկ ոչ ընտրէք զարդարն։ 57

‖ Մատ. 5. 25. * ‖ Յորժամ երթայցես ընդ ոսոխի քում առ իշխան, ՚ի ճանապարհի տո՛ւր զհաշի՛ւն զերծանիլ ՚ի նմանէ. զի գուցէ քարշիցէ զքեզ առ դատաւորն. եւ դատաւորն մատնիցէ դահճի. եւ դահիճն արկանիցէ ՚ի բանտ։ 58

* Ասեմ քեզ. ո՛չ ելանիցես անտի՝ մինչեւ հատուցանիցես զյետին բնիոնն։ 59

ԳԼ. ԺԳ.

Եկին ոմանք ՚ի նմին ժամանակի, եւ պատմեցին նմա վ՟ն Գալիլեացւոցն. որոց զարիւնն պիղատոս խառնեաց ընդ զոհս ն՟ց։ 1

* Պա-

2 * Պատասխանի ետ՝ և ասէ ցն՟ս. համարիք, եթէ այն գալիլեացիքն էին մեղաւոր քան զա՟մ գալիլեացիս. զի զայնպիսի անցս կրեցին ։

3 * Ո՛չ, ասեմ ձեզ. այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք, ամենեքին նոյնպէս կորնչիջիք ։

4 * Կամ նոքա ութուտասանքն, յորոց վ՟ր աշտարակն անկաւ 'ի սեղովամ, և սպան զն՟ս. համարիք, եթէ նոքա պարտապանք եղեն քան զամենայն մարդիկ՝ որք բնակեալ էին յեէ՟մ ։

5 * Ոչ, ասեմ ձեզ. այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք, ամենեքեան նոյնպէս կորնչիջիք ։

6 * Ասաց և զառակս զայս, թզենի մի էր ուրումն տնկեալ յայգւոջ իւրում. և եկն խնդրել պտուղ 'ի նմանէ, և ո՛չ եգիտ ։

7 * Ասէ ցայգեգործն, ահա երեք ամք են յորմէ հետէ գամ խնդրել պտուղ 'ի թզենւոջդ՝ և ո՛չ գտանեմ. արդ՝ կոտրեա՛ զդա. ընդէ՞ր և զերկիրդ խափանէ ։

8 * Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ.

տէ՛ր, թո՛ղ զդա յայս ամ եւս. մինչեւ շուրջ զդովաւ բրեցից, եւ արկից աղբ:

9 *Թերեւս արասցէ պտուղ. ապա թէ ոչ՝ յամէ եւս հատցես զդա:

ԵԵ:

10 *Եւ ուսուցանէր 'ի միում 'ի ժողովրդանոցացն 'ի շաբաթս:

11 *Եւ ահա կին մի՝ զոր ունէր այս հիւանդութե՟, ամս ութուտասն. եւ էր կարկամեալ. եւ ոչ կարէր ամենեւին 'ի վեր հայել:

12 *Եւ տեսեալ զնա յի՟ս՝ կոչեաց առ ինքն. եւ ասէ ցնա, կի՛ն դու՝ արձակեալ ես 'ի հիւանդութ՟է քումմէ:

13 *Եւ եդ 'ի վ՟ր ն՟ր ձեռն. եւ առժամայն ուղղեցաւ. եւ փառաւոր առնէր զա՟ծ:

14 *Պատասխանի ետ ժողովրդապետն ցասուցեալ՝ թէ ընդէ՛ր 'ի շաբաթու բժշկեաց յի՟ս. եւ ասէ ցժողովուրդն. վեց օր է՝ յորս արժան է գործել. յա՛յնս եկայք բժշկեցարուք. եւ մի՛ յաւուր շաբաթու:

15 *Պատասխանի ետ նմա տ՟ր, եւ ասէ. կե՛ղծաւորք, իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ 'ի շաբաթու ո՞չ արձակէ զեզն

իւր, կամ զէշ 'ի մսրոյ, և տանի տայ ջուր ։

16 * Իսկ այս դուստր աբրահամու էր, զոր կապեաց սատանայ ահաւադիկ ութուտասն ամ, ո՞չ էր արժան արձակել 'ի կապանաց անտի 'ի շաբաթու ։

17 * Եւ զայս իբրև ասէր, յամօթ լինէին ամենեքին, որ հակառակն կային նմա, և ա̃մ ժողովուրդն ուրախ լինէր 'ի վերայ ա̃մ փառաւորութե̃ցն, որք գործէին 'ի նմանէ ։

18 * Եւ ասէր, ո՛ւմ նման է արքայութի̃ ա̃յ. և որո՛ւմ նմանութե̃ նմանեցուցից զնա ։

19 * ‖ ՙՆման է հատոյ մանանխոյ. զոր առեալ մարդոյ արկ 'ի պարտէզ իւր. աճեաց, և եղև ծառ. և թռչունք երկնից բնակեալ էին յոստս նորա ։ ‖ Մատթ. 13. 31. Մարկ. 4. 31.

20 * Եւ դարձեալ ասէ. ո՛ւմ նմանեցուցից զարքայութի̃ն ա̃յ ։

21 * ‖ ՙՆման է խմորոյ՝ զոր առեալ կնոջ թագոյց յալեր երից գրուաց՝ մինչև խմորեցաւ ա̃մ ։ ‖ Մատթ. 13. 33.

Ե. Օ: * Եւ շրջէր ընդ քաղաքս եւ ընդ գեօղս՝ ուսուցանէր. եւ ճանապարհ արարեալ յե՟մ: 22

* Ասէ ոմն ցնա. տէ՛ր, եթէ սակաւք իցեն, որք ապրելոց իցեն. եւ նա ասէ ցն՟ս: 23

‖ Մատթ. 7. 13: * ‖ Ջանացարո՛ւք մտանել ը՟ դուռն նեղ. ասեմ ձեզ՝ զի բազումք խնդրեսցեն մտանել՝ եւ ո՛չ կարասցեն: 24

‖ Մատթ. 25. 10: * ‖ Յորմէ հետէ մտցէ տանուտէրն, եւ փակեսցէ զդուռնն. եւ սկսանիցէք կալ արտաքոյ՝ եւ բաղխել զդուռնն, եւ ասել. տ՟ր, տ՟ր, բա՛ց մեզ. եւ պատասխանի տուեալ ասիցէ ձեզ. ո՛չ գիտեմ զձեզ ուստի՛ էք: 25

* Յայնժամ սկսանիջիք ասել. կերաք առաջի քո, եւ արբաք. եւ ՚ի հրապարակս մեր ուսուցեր: 26

‖ Մատթ. 7. 23: ‖ Սաղմ. 6. 9: * Եւ ասիցէ. ասեմ ձեզ. ‖ ո՛չ գիտեմ զձեզ ուստի՛ էք. ‖ ՚ի բա՛ց կացէք յինէն ա՟մ մշակք անիրաւութե՟ն: 27

‖ Մատթ. 25. 41: * Անդ եղիցի լալ եւ կրճել ատամանց. յորժամ տեսանիցէք զաբրահամ, եւ զիսահակ, եւ զյակոբ՝ եւ զա՟մ մարգարէսն յարքայութե՟ն ա՟յ. եւ զձեզ հանեալ արտաքս: 28

* Եւ

29 * Եւ եկեսցեն յարեւելից, եւ յարեւմտից, եւ 'ի հիւսիսոյ, եւ 'ի հարաւոյ, եւ բազմեսցին յարքայութ͞ե ա͞յ ։

30 * ‖ Եւ ահա իցեն յետինք, որք ե- ‖ Մատ.
ղիցին առաջինք․ եւ իցեն առաջինք, 19. 30.
որք լինիցին յետինք ։ եւ 20. 16

31 * Ի նմին աւուր մատեան ոմանք Մարկ.
փարիսեցիք, եւ ասեն ցնա․ ե՛լ եւ 10. 31.
գնա՛ աստի․ զի Հերովդէս կամի սպանանել զքեզ ։

32 * Եւ ասէ ցն͞ս․ երթա՛յք՝ ասացէ՛ք աղուէսուն այնմիկ․ ահաւասիկ հանեմ դեւս․ եւ բժշկութ͞իս կատարեմ այսօր, եւ վաղի՛ւ․ եւ յերիր աւուր կատարիմ ։

33 * Բայց պարտ է այսօր, եւ վաղի՛ւ, եւ 'ի միւսում աւուր գնալ․ զի ոչ է մարթ մարգարէի կորնչել արտաքոյ քան զԵ͞ղմ ։

34 * ‖ Ե͞ղմ, Ե͞ղմ, որ կոտորեիր զմ- ‖ Մատ.
արգարէս, եւ քարկոծ առնէիր զա- 23. 37.
ռաքեալսն առ քեզ․ քանիցս անգամ կամեցայ ժողովել զորդիս քո, ո͞պ հաւ զձագս իւր ընդ թեւովք․ եւ ո՛չ կամեցայք ։

*Ահա թողեալ լիցի ձեզ տուն ձեր․ բայց ասեմ ձեզ, եթէ ոչ ևս տեսանիցէք զիս, մինչև ասիցէք օրհնեալ եկեալն յանուն տն՟։ 35

ԳԼ․ ԺԴ․

Ղկ։

Եւ եղև 'ի մտանելն նր՟ 'ի տուն ուրումն իշխանացն փարիսեցւոց 'ի շաբաթու ուտել հաց․ և նոքա սպասէին նմա։ 1

*Եւ ահա այր ոմն էր անդ ջրգողեալ առաջի նորա։ 2

*Պատասխանի ետ յս՟, և ասէ ցօրինաւորս, և ցփարիսեցիս, եթէ արժա՞ն իցէ 'ի շաբաթու բժշկել։ 3

*Եւ նոքա լուռ եղեն․ և բուռն հարեալ զնմանէ, բժշկեաց զնա․ և արձակեաց։ 4

*Եւ ասէ ցնս՟․ ո՞յր ուրուք 'ի ձէնջ էշ, կամ եզն անկանիցի 'ի ջրհոր․ և ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբաթու։ 5

*Եւ ոչ կարացին տալ նմա պատասխանի առ այն։ 6

*Ասաց և առ կոչնականսն առակ մի․ հայեցեալ՝ թէ զիա՛րդ բարձ- 7 ընտիր լինէլին · ասէ ցնոսա ։

8 *Յորժամ կոչիցէ ոք զքեզ 'ի հարսանիս, կամ 'ի կոչունս, մի՛ բազմիցիս յառաջին բարձին · զուցէ պատուականագոյն ևս քան զքեզ իցէ կոչեցեալ 'ի նմանէ ։

9 *Եւ եկեալ՝ որ զքեզն և զնա կոչեաց, ասիցէ ցքեզ, տո՛ւր սմա տեղի · և ապա սկսանիցիս ամօթով զյետին տեղին ունիլ ։

10 *Այլ յորժամ կոչիցիս · երթիջի՛ր՝ բազմեսջի՛ր 'ի յետին տեղւոջ · զի յորժամ գայցէ՝ որ կոչեացն զքեզ · ասիցէ ցքեզ · ‖ բա՛րեկամ՝, 'ի վե՛ր մատիր · յայնժամ եղիցին քեզ փառք առաջի բարձակցացն քոց ։

‖ Առակ. 25. 7։

11 * ‖ Զի ա՟մ, որ բարձրացուցանէ զանձն՝, խոնարհեսցի · և որ խոնարհեցուցանէ զանձն, բարձրասցի ։

‖ Մատթ. 23. 12։
Ղուկ. 18. 14։

12 *Ասէ և ցկոչնատէրն · ‖ յորժամ առնիցես ճաշ, կամ ընթրիս, մի՛ կոչեր զբարեկամս քո · և մի՛ զեղբարս քո · և մի՛ զազգականս քո · և մի՛ ըզդրացիս քո · և մի՛ զմեծամեծս · զի մի՛ և ն՟ք փոխարէն կոչեսցեն զքեզ, և լինիցի քեզ հատուցումն ։

‖ Տոբ. 4. 7։
Առակ. 3. 9։

* Այլ յորժամ առնիցես ընդունելութի̃ն, կոչեա՛ զաղքատս, և զգխեղս, զկաղս, և զկոյրս ։ 13

* Եւ երանելի լինիցիս. զի ո՛չ ունին փոխարէն հատուցանելոյ քեզ. և հատուսցի քեզ փոխարէն 'ի յարութե̃ն արդարոց ։ 14

* Իբրև լուաւ զայս ոմն 'ի բազմականացն, ասէ ցնա. երանի՛, որ կերիցէ ճաշ յարքայութե̃ն ա̃յ ։ 15

‖ Մատթ. 22. 2։ * Եւ նա ասէ. ‖ Այր ոմն գործեաց ընթրիս. և հրաւիրեաց զբազումս ։ 16

Յայտն. 19. 9։ * Եւ առաքեաց զծառայ իւր 'ի ժամու ընթրեացն՝ կոչել զհրաւիրեալսն, թէ եկա՛յք. զի ահաւասիկ պատրաստ է ա̃մ ինչ ։ 17

* Եւ սկսան մի ըստ միոջէ ամենեքեան հրաժարել. առաջինն ասէ. ագարակ գնեցի. և հարկ է ելանել՝ և տեսանել զնա. աղաչեմ զքեզ՝ կա՛լ զիս հրաժարեալ ։ 18

* Եւ միւսն ասէ. լուծս հինգ եզանց գնեցի. և երթամ փորձել զն̃ս. աղաչեմ զքեզ՝ կա՛լ զիս հրաժարեալ ։ 19

* Եւ միւսն ասէ. կին առի, և վասն այնորիկ ո՛չ կարեմ գալ ։ 20

* Եւ

21 * Եւ եկեալ ծառայն պատմեաց
զայն տ̃ն իւրում. յայնժամ բարկա-
ցեալ տանուտէրն՝ ասէ ցծառայն
իւր. Ե՛լ վաղվաղակի ՚ի հրապարակս,
և՚ի փողոցս քաղաքիս. և զաղքատս,
և զխեղս, և զկաղս, և զկոյրս մո՛յծ
այսր։
22 * Եւ ասէ ծառայն. տէ՛ր, եղև զոր
հրամայեցերն. և կայ ևս տեղի։
23 * Եւ ասէ տ̃րն ցծառայն. Ե՛լ ՚ի ճա-
նապարհս, և ՚ի ցանգս. և արա՛ այսր
մտանել, զի լցցի տունս իմ։
24 * Ասեմ ձեզ. զի ո՛չ ոք յայնց կոչեցե-
լոց ճաշակեսցէ յընթրեաց իմոց։
25 * Եւ երթային ը̃ նմա ժողովուրդք Օ Կ։
բազումք. դարձաւ՝ և ասէ ցն̃ա։
26 * ‖ Եթէ ոք գայ առ իս՝ և ո՛չ ատեայ ‖ Մատ.
զհայր իւր, և զմայր. և զկին, և 10. 37։
զորդիս, և զեղբարս, և զքորս. նաև
զանձն ևս իւր. ո՛չ կարէ իմ աշա-
կերտ լինել։
27 * ‖ Ով որ ոչ բառնայ զխաչ իւր՝ և ‖ Մատ.
գայ զկնի իմ, ո՛չ կարէ իմ աշակերտ 10. 38։ և
լինել։ 16. 24։
28 * Ո՞վ ոք ՚ի ձէնջ կամիցի շինել աշ- Մարկ.
տարակ. և ոչ նախ նստեալ համա- 8. 34։
րիցէ

բերցէ զծախսն, եթէ ունիցի բաւական 'ի կատարումն :

* Զի գուցէ իբրեւ արկանիցէ հիմն՝ եւ ո՛չ կարիցէ կատարել. ամենեքին՝ որք տեսանիցեն, սկսանիցեն ծաղր առնել զնա : 29

* Եւ ասել, եթէ այս այր սկսաւ շինել՝ եւ ո՛չ կարաց կատարել : 30

* Կամ ո՞ր թագաւոր երթեալ տայցէ պատերազմ ընդ այլում թագաւորի. եւ ո՛չ նստեալ նախ խորհիցի. եթէ կարո՞ղ իցէ տասն հազարաւ զդէմ ունել վայնորիկ, որ գայցէ 'ի վ՟ր ն՟ր քսան հազարաւ : 31

* Ապա թէ ոչ՝ մինչդեռ հեռագոյն իցէ, հրեշտակութ՟ի առաքեալ՝ աղաչեսցէ 'ի խաղաղութ՟ի : 32

* Արդ՝ այսպէս ամ՟ ոք 'ի ձէնջ, որ ոչ հրաժարեսցէ յամ՟ ընչից իւրոց. ո՛չ կարէ իմ աշակերտ լինել : 33

‖ Մատ. 5. 13: * ‖ Բարւո՛ք է աղ. ապա թէ աղն անհամեսցի, ի՞ւ համեմեսցի : 34

Մարկ. 9. 49: * Ո՛չ յերկիր՝ եւ ո՛չ յաղբ է պիտանացու. այլ ընկենուլ զնա արտաքս. որ ունիցի ականջս լսելոյ լուիցէ : 35

Գլ: ԺԵ.

1 Եւ եկին մերձ առ նա ա՟մ մաքսաւորք, և մեղաւորք լսել ՚ի նմանէ ։

2 * Տրտնջէին փարիսեցիքն, և դպիրք և ասէին . ընդէ՞ր սա զմեղաւորս ընդունի՝ և ուտէ ընդ նո՟ ։

3 * Ասաց առ նո՟ զառակս զայս ։

4 * ‖ Ո՞վ ոք իցէ ՚ի ձէնջ մարդ, որոյ իցէ հարիւր ոչխար, և կորուսանիցէ մի ՚ի նոցանէ . ո՞չ թողուցու զիննսուն և զինն յանապատի, և երթայցէ զհետ կորուսելոյն մինչև գտանիցէ զնա ։ ‖ Մատ. 18. 12.

5 * Եւ իբրև գտանէ, դնէ զնա ՚ի վ՟ր ուսոց իւրոց խնդալով ։

6 * Եւ երթայ ՚ի տուն . կոչէ զբարեկամս, և զդրացիս . և ասէ ցն՟ո . ուրա՛խ եղերուք ընդ իս . զի գտի զոչխարս իմ զկորուսեալ ։

7 * Ասեմ ձեզ . զի այսպէս է ուրախութի՟ն յերկինս վ՟ն միոյ մեղաւորի որ ապաշխարիցէ՝ քան վ՟ն իննսուն և ինն արդարոց՝ որոց չիցէ պիտոյ ապաշխարութե՟ն ։

8 * Կամ ո՞ր իցէ կին • որոյ իցեն դրամք տասն • եւ եթէ կորուսանիցէ դրամ մի, ո՞չ լուցանիցէ ճրագ • եւ ածիցէ աւել ՚ի տան • եւ խնդրիցէ ստէպ՝ մինչեւ գտանիցէ ։

9 * Եւ իբրեւ գտանէ, կոչէ զբարեկամս, եւ զդրացիս, եւ ասէ • ուրախ լերուք ընդ իս • զի գտի զդրամն իմ՝ զոր կորուսի ։

10 * Այսպէս ասեմ ձեզ, ուրախութ՛ի եղիցի առաջի հրեշտակաց ա՛յ ՚ի վ՛ր միոյ մեղաւորի՝ որ ապաշխարիցէ ։

11 * Եւ ասէ • առն միոջ էին երկու որդիք ։

12 * Ասէ կրտսերն ՚ի նոցանէ ցհայրն • Հայր, տուր ինձ բաժին, որ անկանի յընչիցդ • եւ նա բաժանեաց նո՛ց զկեանսն ։

13 * Եւ յետ ո՛չ բազում աւուրց ժողովեալ զա՛մ կրտսեր որդւոյն՝ գնաց յաշխարհ հեռի • եւ անդ վատնեաց զինչս իւր • զի կեայր անառակութ՛բ ։

14 * Եւ իբրեւ սպառեաց զա՛մ, եղեւ սով սաստիկ յաշխարհին յայնմիկ • եւ սկսաւ ինքն չքաւորել ։

* Եւ

15 * Եւ գնացեալ յարեցաւ ՚ի միում ՚ի քաղաքացւոց աշխարհին այնորիկ․ եւ յղեաց զնա յագարակ իւր արածել խոզս ։

16 * Եւ ցանկայր լնուլ զորովայն իւր յեղջերրէն, զոր խոզքն ուտէին, եւ ոչոք տայր նմա ։

17 * Եւ եկեալ ՚ի միտս իւր, ասէ․ քանի՜ վարձկանք իցեն ՚ի տան հօր իմոյ հացալիցք․ եւ ես աստ սովամահ կորնչիմ ։

18 * Յարուցեալ գնացից առ հայր իմ, եւ ասացից ցնա․ հա՛յր՝ մեղայ յերկինս՝ եւ առաջի քո ։

19 * Եւ ոչ եւս եմ արժանի կոչել որդի քո․ արա զիս իբրեւ զմի ՚ի վարձկանաց քոց ։

20 * Եւ յարուցեալ եկն առ հայր իւր, եւ մինչդեռ հեռագոյն էր, ետես զնա հայրն՝ եւ գթացաւ․ յարեաւ, եւ ընթացաւ ընդ առաջ․ անկաւ զպարանոցաւն նր̄, եւ համբուրեաց զնա ։

21 * Եւ ասէ ցնա որդին․ հա՛յր, մեղայ յերկինս՝ եւ առաջի քո․ ոչ եւս եմ արժանի կոչել որդի քո ։

22 * Ասէ հայրն ցծառայս իւր․ վաղ-

վաղակի հանէք զպատմուճանն ա-
ռաջին, և ագուցէք նմա. և տուք
զմատանին 'ի ձեռն նր̄. և կօշիկս
յոտս նորա:

*Եւ ածէք զեզն պարարակ. զենէք. 23
կերիցուք, և ուրախ լիցուք:

*Զի այս որդի իմ մեռեալ էր, և 24
եկեաց. կորուսեալ էր, և գտաւ.
և սկսան ուրախ լինել:

*Եւ էր երէց որդի նորա յագա- 25
րակի. և մինչդեռ գայր, և մերձ
եղև 'ի տունն, լուաւ զձայն երգոց՝
և զպարուց:

*Եւ կոչեալ առ ինքն զմի 'ի ծա- 26
ռայիցն՝ հարցանէր, թէ զի՞նչ իցէ
այն:

*Եւ նա ասէ ցնա. զի եղբայր քո 27
եկեալ է. և եզեն հայր քո զեզն պա-
րարակ. զի ողջամբ ընկալաւ զնա:

*Բարկացաւ՝ և ոչ կամէր մտանել, 28
և հայրն ելեալ արտաքս՝ աղաչէր
զնա:

*Պատասխանի ետ՝ և ասէ ցհայրն. 29
այս քանի՞ ամք են՝ զի ծառայեմ
քեզ. և երբէք զպատուիրանաւ քով
ոչ անցի. ուլ մի երբէք ոչ ետուր

ինձ՝ զի ուրախ եղէց ընդ բարեկամս իմ։

30 * Յորժամ եկն որդիդ քո այդ՝ որ եկեր զկեանս քո ընդ պոռնիկս. զեներ դմա զեզն պարարակ։

31 * Եւ ասէ ցնա. որդեակ, դու հանապազ ընդ իս ես. եւ ամ̃ որինչ իմ է, քո է։

32 * Բայց ուրախ լինել՝ եւ խնդալ պարտ էր, զի եղբայր քո այս՝ մեռեալ էր, եւ եկեաց. կորուսեալ էր, եւ գտաւ։

ԳԼ: ԺԶ:

ՕԲ

1 Եւ ասէր առ աշակերտսն. այր մի էր մեծատուն, որոյ էր տնտես. եւ եղեւ զնմանէ ամբաստանութ̃ի, ո՛պ թէ վատնիցէ զինչս նորա։

2 * Կոչեաց, եւ ասէ ցնա. զի՞նչ է այս, զոր լսեմ զքէն. տո՛ւր զհամար տնտեսութ̃ե քոյ. զի ո՛չ եւս կարես լինել տնտես։

3 * Ասէ ընդ միտս իւր տնտեսն. զի՞նչ գործեցից, զի տ̃ր իմ հանէ զտնտեսութ̃իս. գործել ո՛չ կարեմ. մուրանալ ամաչեմ։

*Գիտեմ, զինչ արարից, զի յորժամ 'ի բաց լինիցիմ 'ի տնտեսութենէ, ընկալցին զիս 'ի տունս իւրեանց: 4

*Եւ կոչեաց առ ինքն մի ըստ միոջէ 'ի պարտապանաց տեառն իւրոյ, ասէ ցառաջինն. քանի՞ ինչ պարտիս տեառն իմում: 5

*Եւ նա ասէ, հարիւր մար ձիթոյ. ասէ ցնա. կա՛լ զգիր քո՛ և նի՛ստ գրեա փաղփաղակի յիսուն: 6

*Դարձեալ ասէ ցմիւսն. դու քանի՞ ինչ պարտիս. և նա ասէ. հարիւր քոռ ցորենոյ. և ասէ ցնա. կա՛լ զգիր քո, և նի՛ստ գրեա՛ ութսուն: 7

*Եւ գովեաց տէրն զտնտեսն անիրաւութեան, զի իմաստութեամբ արար. զի որդիք աշխարհիս այսորիկ իմաստնագոյն են քան զորդիս լուսոյ յազգս իւրեանց: 8

*Եւ ես ձեզ ասեմ. արարէք ձեզ բարեկամս 'ի մամոնայէ անիրաւութեան. զի յորժամ պակասիցէ այն՝ ընկալցին զձեզ 'ի յարկսն յաւիտենականս: 9

*Որ 'ի փոքուն հաւատարիմ է, և 10

'ի

՚ի բազմին հաւատարիմ է, և որ ՚ի փոքուն անիրաւ է, և ՚ի բազմին անիրաւ է։

11 * Իսկ արդ՝ եթէ յանիրաւ մամոնային չեղէք հաւատարիմք, զճշմարիտն ձեզ ո՞ հաւատասցէ։

12 * Եւ եթէ յօտարին չեղէք հաւատարիմք. զձերն ո՞ տայցէ ձեզ։

13 * ‖ Ոչ ոք ծառայ կարէ երկուց տերանց ծառայել. զի եթէ զմին ատիցէ, և զմիւսն սիրիցէ. կամ զմին մեծարիցէ, և զմիւսն արհամարհիցէ. ոչ կարէք ա̅յ ծառայել և մամոնայի։

‖ Մատթ. 6. 4.

14 * Իբրև լուեն զայս ա̅մ փարիսեցիքն՝ քանզի արծաթասէրք էին, և անգոսնէին զնա։

15 * Եւ ասէ ցն̅ս. դուք էք՝ որ արդարացուցանէք զանձինս առաջի մարդկան. սակայն ա̅ծ գիտէ զսիրտս ձեր. զի որ առաջի մարդկան բարձր է, պիղծ է առաջի ա̅յ։

16 * ‖ Օրէնքն և մարգարէքն մինչև ցյովհաննէս. յայնմհետէ արքայութին ա̅յ աւետարանի. և ա̅մ ոք զնա բռնաբարէ։

‖ Մատթ. 11. 12.

‖ Մատ. 5. 18.

17 *‖ Դիւրին է երկնից՝ և երկրի անցանել, քան յօրինացն միոյ նշանախեցի անկանել։

‖ Մատ. 5. 32. Մարկ. 10. 11. 1. Կորն. 7. 10. և 11.

18 *‖ Ամ՟, որ արձակէ զկին իւր, և առնէ այլ, շնայ. և որ զարձակեալն առնէ, շնայ։

19 *Այր մի էր մեծատուն. և ագանէր բեհեզս և ծիրանիս. և ուրախ լինէր հանապազ առատապէս։

20 *Եւ աղքատ մի անուն ղազարոս անկեալ դնէր առ դրան նր՟ վիրաւորեալ։

21 *Եւ ցանկայր յագել՝ 'ի փշրանացն՝ որ անկանէին 'ի սեղանոյ մեծատանն. այլ և շունք ևս գային, և լեզուին զվէրս նր՟։

22 *Եւ եղև մեռանել աղքատին, և տանել հրեշտակաց զնա՝ 'ի գոգն աբրահամու. մեռաւ և մեծատունն՝ և թաղեցաւ։

23 *Եւ 'ի դժոխսն ամբարձ զաչս իւր մինչ 'ի տանջանսն էր. ետես զաբրահամ 'ի հեռաստանէ, և զղազարոս 'ի գոգ նր՟ հանգուցեալ։

24 *Եւ նա աղաղակեաց և ասէ. հա՜յր աբրահամ, ողորմեա ինձ. և առա-

քեա՛ զղազարոս, զի թացցէ զծագ-մատին իւրոյ 'ի ջուր, եւ զովացուսցէ զլեզու իմ. զի պապակիմ 'ի տապոյ աստի ։

25* Եւ ասէ ցնա աբրահամ. որդեակ, յիշեա՛, զի ընկալար անդէն զբարիս քո 'ի կեանս քում. եւ ղազարոս նոյնպէս զչարչարանս. արդ՝ սա աստ մխիթարի. եւ դու այդր պապակիս ։

26* Եւ 'ի վ͞ր այսր ա͞մի վիհ մեծ է ը͞ մեզ եւ ընդ ձեզ. եթէ կամիցին աստի առ ձեզ անցանել, ո՛չ կարեն. եւ ո՛չ այտի ոք առ մեզ անցանել ։

27* Եւ ասէ. արդ՝ աղաչեմ զքեզ հայր, զի արձակեսցես զդա 'ի տուն հօր իմոյ ։

28* Են իմ՝ անդ եղբարք հինգ. ո͞պ զի տացէ նոցա վկայութ͞ի. զի մի՛ եւ նոքա գայցեն յայս տեղի տանջանաց ։

29* Եւ ասէ աբրահամ. ունին զմովսէս եւ զմարգարէս. նո͞ց լուիցեն ։

30* Եւ նա ասէ. ո՛չ՝ հա՛յր աբրահամ. բայց եթէ 'ի մեռելոց ոք երթիցէ առ նո͞ս, եւ ապաշխարեսցեն ։

31* Եւ ասէ ցնա. եթէ մովսէսի, եւ

մարգարէից ոչ լսեն, և ոչ թէ ՚ի մեռելոց ոք յառնիցէ՝ հաւատասցեն։

ԳԼ: ԺԷ:

Զգ։ Ասաց ‖ և առ աշակերտսն իւր. 1
ոչ է մարթ չգալ գայթագ-
‖ Մատթ. ղութե̃. բայց վա՛յ այնմիկ է՝ յորոյ
18. 7։ ձեռն գայցէ։
Մարկ. 9. *Լաւ էր նմա թէ վէմ երկանա- 2
41։ քար կախէր զպարանոցէ նր̃, և ան-
կանէր ՚ի ծով, քան թէ գայթագ-
ղեցուցանել զմի ոք ՚ի փոքրկանցս
յայսցանէ։

‖ Ղևտ. *Զգո՛յշ կացէք անձանց. ‖ եթէ 3
19. 17։ մեղիցէ եղբայր քո, սաստեա՛ նմա.
Սիրաք. և եթէ ապաշխարիցէ, թո՛ղ
19. 13։ նմա։

Մատթ. *Եւ եթէ եօթն անգամ մեղիցէ 4
18. 15։ քեզ, և եօթն անգամ դարձցի ՚ի
քեզ՝ և ասիցէ, ապաշխարեմ, թող-
ցես նմա։

*Եւ ասեն առաքեալքն ցտ̃ր. յա- 5
ւե՛լ մեզ հաւատս։

‖ Մատթ. *‖ Եւ ասէ տ̃ր. եթէ ունիցիք հա- 6
17. 19։ ւատս քան զհատ մանանխոյ, և ա-
սիցէք թթենւոյս այսմիկ, խլեա՛ց,

և տնկեա՛ց 'ի ծովու. և հնազանդեսցի ձեզ ։

7 * Իսկ ո՞վ ոք 'ի ձէնջ, որ ունիցի ծառայ հողագործ, կամ հովի՛ւ. որ իբրև մտանիցէ յագարակէ, ասիցէ ցնա վաղվաղակի, եկ ա՛նց, բազմեա՛ց ։

8 * Այլ ոչ ասիցէ ցնա, եթէ պատրաստեա՛ զինչ ընթրելոց իցեմ. և գօտի ածեալ պաշտեա՛ զիս՝ մինչև կերայց, և արբից. և ապա կերիցես՝ և արբցես դու ։

9 * Միթէ շնորհ ինչ ունիցի՞ ծառային այնմիկ, զի արար զա̃մ հրամանսն ։

10 * Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ առնիցէք զա̃մ հրամայեալսն ձեզ, ասասջի՛ք՝ եթէ ծառայք անպիտանք եմք. զոր պարտ էաքն առնել, արարաք ։

11 * Եւ եղև մինչև երթայր նա յե̃մ, և ինքն անցանէր ընդ մէջ սամարիայ և գալիլեացւոց ։

12 * Եւ մինչդեռ մտանէր 'ի գեօղ ուրեմն, պատահեցան նմա տասն այր բորոտ. որք կային 'ի հեռաստանէ ։

*Բարձին զձայնս, և ասեն. յս̃ վարդապետ, ողորմեա՛ց մեզ: 13

*Եւ իբրև ետես զնս̃, ասէ ցնս̃. 14
Երթա՛յք, ցուցէ՛ք զանձինս քահանայից. և եղև իբրև գնացին, առժամայն սրբեցան:

Ղևտ. 24. 2.

*Մի ոմն 'ի նոցանէ իբրև ետես, 15
եթէ բժշկեցաւ, դարձաւ անդրէն, 'ի ձայն մեծ փառաւոր առնէր զա̃ծ:

*Անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց առ 16
ոտս նր̃, և գոհանայր զնմանէ. և ինքն էր սամարացի:

*Պատասխանի ետ յս̃, և ասէ. ո՞չ 17
տասն սոքա սրբեցան. իսկարդ՝ ինունքն ո՞ւր են:

*Ո՛չ գտան դառնալ տալ փառս 18
այ̃. բայց միայն այլազգիս այս:

*Եւ ասէ ցնա. արի՛ գնա՛. զի հա- 19
ւատք քո կեցուցին զքեզ:

Օգ.

*Իբրև հարցաւ 'ի փարիսեցւոցն 20
թէ երբ գայցէ արքայութի̃ այ̃, պատասխանի ետ նց̃, և ասէ. ո՛չ գայ արքայութի̃ այ̃ խորամանօք:

*Եւ չասիցեն թէ ահաւասիկ աստ 21
է, կամ անդ. զի ահա արքայութի̃ այ̃ 'ի ներքս 'ի ձեզ է:

*Ասաց

22 * Ասաց և առ աշակերտսն. եկեսցեն աւուրք ցանկանալոյ ձեզ մի յաւուրցն որդւոյ մարդոյ տեսանել, և ոչ տեսանիցէք:

23 * ‖ Եւ եթէ ասիցեն ձեզ՝ եթէ ահաւասիկ է, կամ անդ. մի երթայցէք զհետ:

‖ Մատթ. 24. 23: Մարկ. 13. 21:

24 * Զի ոպ̃ փայլակն փայլատակեալ ՚ի ներքոյ երկնից ընդ երկնիւք ծագիցէ, նոյնպէս և որդի մարդոյ յաւուրն իւրում:

25 * Բայց նախ պարտ է նմա բազում չարչարիլ՝ և խոտիլ յազգէս յայսմանէ:

26 * ‖ Եւ որպէս եղև յաւուրսն Նոյի, նոյնպէս եղիցի և յաւուրս որդւոյ մարդոյ:

‖ Ծննդ. 7. 7: Մատթ. 24. 37:

27 * Ուտէին՝ ըմպէին՝ կանայս առնէին՝ և արանց լինէին, մինչև յօրն՝ յորում եմուտ Նոյ ՚ի տապանն. և եկն ջրհեղեղն, և կորոյս զամենեսին:

28 * ‖ Նոյնպէս և ոպ̃ յաւուրսն Ղովտայ եղև. ուտէին, ըմպէին, գնէին, վաճառէին, տնկէին, շինէին:

‖ Ծննդ. 19. 25:

29 * Եւ յորում աւուր ել Ղովտ ՚ի սո-

դոմայ, տեղաց հուր՝ և ծծումբ յերկնից · և կորոյս զամենեսին ։

*Ըստ նմին օրինակի եղիցի և յաւուրն՝ յորում որդի մարդոյ յայտնելոց է ։ 30

*Յայնմ աւուր որ կայցէ 'ի տանիս, և կարասի իւր 'ի տան, մի՛ իջցէ առնուլ զայն · և որ յանդի իցէ, նոյնպէս մի՛ դարձցի յետս ։ 31

*Յիշեցէ՛ք զկինն ղովտայ ։ 32

‖ Մատթ. 10. 39։ Մարկ. 8. 35։ Ղուկ. 9. 24։ Յոհան. 12. 25։

*‖ Որ խնդրեսցէ զանձն իւր ապրեցուցանել, կորուսցէ զնա · և որ կորուսցէ, ապրեցուսցէ զնա ։ 33

*‖ Ասեմ ձեզ · յայնմ գիշերի, թէ եղիցին երկու 'ի մի մահիճս, մին առցի, և միւսն թողցի ։ 34

‖ Մատթ. 24. 40։

*Եւ եթէ եղիցին երկու աղալ 'ի միասին, մին առցի, և միւսն թողցի · և եթէ իցեն երկու յանդի, մին առցի, և միւսն թողցի ։ 35

*Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա · յո՛ տ՟ր ։ 36

*Եւ նա ասէ ցն՟ս · ուր մարմին է, անդր և արծուիք ժողովեսցին ։ 37

ԳԼ: ԺԸ:

1 Ասաց և առակ մի նց̃, առ այն, թէ պարտ է յա̃մ ժամ կալ նց̃ յաղօթս և մի՛ ձանձրանալ։

2 *Ասէ. դատաւոր մի էր 'ի քաղաքի ուրեմն. յա̃յ ոչ երկնչէր. և 'ի մարդկանէ ոչ ամաչէր։

3 *Եւ այրի մի էր 'ի նմին քաղաքի. գայր առ նա. և ասէր. դատ արա ինձ յոսոխէ իմմէ։

4 *Եւ ոչ կամէր 'ի բազում ժամանակս. յետ այնորիկ ասէ 'ի միտս իւրում, թէ և յա̃յ ոչ երկնչիմ. և 'ի մարդկանէ ոչ ամաչեմ;

5 *Վասնէ վ̃ր աշխատ առնելոյ զիս այրւոյն՝ արարից նմա դատ. զի մի՛ իսպառ եկեալ թախանձիցէ զիս։

6 *Եւ ասէ տ̃ր. լո՛ւարո՛ւք զի՛նչ դատաւորն անիրաւութե̃ն ասէր։

7 *Իսկ ա̃ծ ո՞չ առնիցէ վրէժխնդրութի̃ն ծառայից իւրոց, որ աղաղակեն առ նա 'ի տուէ և 'ի գիշերի. և երկայնամիտ միայն լինիցի առ նս̃։

8 *Այո՞ ասեմ ձեզ. զի արասցէ վրէժ-

խնդ-

Օ Ի:

Սիր. 18. 22.
1. Թես. 5. 17.

խնդրութի̃ն նոցա վաղվաղակի. իսկ
որդի մարդոյ եկեալ գտանիցէ՞ ար֊
դեօք հաւատս յերկրի։
* Ասաց և առ ոմանս պանծացեալս 9
յանձինս, թէ արդարք իցեն, և խո֊
տիցեն զբազումս, զառակս զայս։
* Արք երկու ելին 'ի տաճարն կալ 10
յաղօթս. մին փարիսեցի. և միւսն
մաքսաւոր։
* Փարիսեցին կայր մեկուսի. և զայս 11
առանձինն աղօթս մատուցանէր.
ա̃ծ իմ, գոհանամ զքէն. զի ո՛չ եմ
իբրև զայլս 'ի մարդկանէ՝ զյափշտա֊
կողս, և զանիրաւս՝ և զշունս. կամ
իբրև զայս մաքսաւոր։
* Այլ պահեմ երկիցս 'ի շաբաթու. 12
և տամ տասանորդս յա̃մ ստաց֊
ուածոց իմոց։
* Իսկ մաքսաւորն կայր մեկուսի. և 13
ո՛չ կամէր, և ո՛չ զաչսն ընդ երկինս
ամբառնալ. այլ կոծէր զկուրծս
իւր, և ասէր. ա̃ծ՝ քաւեա՛ զիս ըզ֊
մեղաւորս։
‖ Մատ. 23. 12։ Ղուկ. 14. 11։ * Ասեմ ձեզ. էջ սա արդարացեալ 14
'ի տուն իւր քան զնա. ‖ զի ա̃մ որ
բարձրացուցանէ զանձն, խոնար֊

հես֊

հեսցի. եւ որ խոնարհեցուցանէ
զանձն, բարձրասցի։

15 *‖ Մատուցանէին առ նա եւ մանկտի, զի մերձենայցէ 'ի նս̃. իբրեւ տեսին աշակերտքն, սաստէին նց̃։

16 * Իսկ յս̃ կոչեաց զնս̃ առ ինքն՝ ասէ. Թո՛յլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս. եւ մի՛ արգելուք զդոսա. զի այդպիսեացդ է արքայութի̃ այ̃։

17 * Ամէն ասեմ՝ ձեզ. որ ոչ ընդունիցի զարքայութի̃ այ̃ իբրեւ զմանուկ, ո՛չ մտցէ 'ի նա։

18 *‖ Եւ եհարց զնա ոմն իշխան՝ եւ ասէ. վարդապետ բարի, զի՞նչ գործեցից. զի զկեանսն յաւիտենականս ժառանգեցից։

19 * Ասէ ցնա յս̃. զի՞ ասես զիս բարի. չի՛ք ոք բարի, բայց մի ա̃ծ։

20 * Զպատուիրանս գիտես. ‖ մի՛ շնար. մի՛ սպանաներ. մի՛ գողանար. մի՛ սուտ վկայեր. պատուեա՛ զհայր քո՝ եւ զմայր։

21 * Եւ նա ասէ. զայդ ա̃մ պահեցի 'ի մանկութենէ իմմէ։

22 * Իբրեւ լուաւ զայն յս̃, ասէ ցնա. միւս եւս պակաս է քեզ. զա̃մ ինչ՝

զոր

Օ. Օ։

‖ Մատթ. 19. 13։
Մարկ. 10. 13։

‖ Մատթ. 19. 16։

‖ Ելից. 20. 13։

զոր ունիս, վաճառեա՛ և տո՛ւր աղքատաց. և ունիցիս գանձս յերկինս. և եկ զկնի իմ։

23 * Նա իբրև լուաւ զայս, տրտմեցաւ. քանզի էր մեծատուն յոյժ։

24 * Իբրև ետես զնա յ՟ս տրտմեալ, ասէ. ո՞րպ՟ դժուարաւ՝ որ ինչս ունիցին, մտանիցեն յարքայութ՟ի ա՟յ։

25 Դիւրագոյն իցէ մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել, քան մեծատան յարքայութ՟ի ա՟յ մտանել։

26 * Եւ որք լուանն՝ ասէին. և ո՞ կարիցէ ապրել։

27 * Եւ նա ասէ. անհնարինք առ ՚ի մարդկանէ՝ հնարաւորք են յա՟յ։

28 * Եւ ասէ պետրոս. ահաւասիկ մեք թողաք զա՟մ ինչ զմեր. և եկաք զկնի քո։

29 * Եւ նա ասէ ցն՟ս. ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ ո՛ք է՝ որ եթող զտունս՝ կամ զծնօղս՝ կամ զեղբարս՝ կամ զկին՝ կամ զորդիս՝ վ՟ն արքայութ՟ե ա՟յ։

30 * Եթէ ոչ առնուցու բազմապատիկ, ՚ի ժամանակիս յայսմիկ, և յաշխարհին՝ որ գալոցն է, զկեանսն յաւիտենականս ժառանգեսցէ։

* ‖

31 * ‖ Եւ առեալ զերկոտասանսն առանձինն, ասէ ցն՟ս. ահաւասիկ ելանեմք յե՟մ. և կատարեսցին ամ՟ գրեալքն մարգարէիւք վ՟ն որդւոյ մարդոյ։

‖ Մատ. 20. 17։ Մարկ. 10. 32։

32 * Զի մատնեսցի հեթանոսաց. և կատակեսցի։

33 * Եւ հարկանիցեն, և սպանանիցեն զնա. և յերիր աւուր յարիցէ։

34 * Եւ նոքա ոչինչ իմացան յայնցանէ. այլ էր բանն ծածկեալ ՚ի նոցանէ, և ոչ գիտէին զասացեալսն։

ԶԼա։

35 * ‖ Եւ եղև ՚ի մօտելն նր՟ յերիքով կոյր ոմն նստէր առ ճանապարհաւն մուրացիկ։

‖ Մատ. 20. 29։ Մարկ. 10. 46։

36 * Իբրև լուաւ զանցանել ժողովրդեանն, հարցանէր թէ զի՞նչ իցէ այն։

37 * Եւ պատմեցին նմա, թէ յ՟ս նազովրեցի անցանէ։

38 * Աղաղակեաց և ասէ. յ՟ս որդի՛ դաւթի, ողորմեա՛ց ինձ։

39 * Եւ որք առաջին երթային, սաստէին նմա՝ զի լռեսցէ. և նա ևս առաւել աղաղակէր. որդի՛ դաւթի,

թի ողորմեա՛ց ինձ ։
* Զտեղի եկաց յ՟ս․ եւ հրամայեաց 40
ածել զնա առ իւր․ եւ իբրեւ մերձ
եղեւ առ նա ; եհարց զնա ։
* Եւ ասէ․ զի՞նչ կամիս դու՝ զի ա- 41
րարից քեզ․ եւ նա ասէ․ տ՟ր , զի
բացցին աչք իմ, եւ տեսից ։
* Եւ յ՟ս ասէ ցնա․ հայեա՛ց , հա- 42
ւատք քո կեցուցին զքեզ ։
* Եւ առժամայն ետես․ երթայր 43
զհետ նր՟՝ եւ փառաւոր առնէր զա՟ծ․
եւ ա՟մ ժողովրդեանն տեսեալ՝ տային
օրհնութի՟ ա՟յ ։

ԳԼ․ ԺԹ․

Եւ մտեալ շրջէր ընդ երիքով ։ 1
* Եւ ահա այր մի անուն կո- 2
չեցեալ զաքէոս․ եւ նա էր մաքսա-
պետ․ եւ ինքն մեծատուն ։
* Եւ խնդրէր տեսանել՝ թէ ո՛վ ի- 3
ցէ յ՟ս․ եւ ո՛չ կարէր 'ի բազմութենէն,
զի կարճ էր հասակաւ ։
* Եւ ընթացեալ յառաջս՝ ել 'ի ժանտաթզենին , զի տեսանիցէ զնա․ 4
քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց
էր ։

5 * Իբրեւ եկն 'ի տեղին , հայեցաւ 'ի վեր յս՝ եւ ասէ ցնա . զաքէ՝ փութա՛ , էջ այտի . զի այսօր 'ի տան քում արժան է ինձ ագանել :

6 * Փութացաւ . եւ էջ . եւ ընկալաւ զնա ուրախութբ .

7 * Իբրեւ տեսին ամենեքեան , տրտնջէին՝ եւ ասէին , թէ առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել :

8 * Կացն՝ եկաց զաքէոս , եւ ասէ ցտր . տէր, ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց . եւ եթէ զոք զրկեցի , հատուցից չորեքկին :

9 * Եւ ասէ ցնա յս , այսօր եղեւ փրկութի տանս այսմիկ . քանզի եւ սա որդի աբրահամու է :

10 * ‖ Զի եկն որդի մարդոյ խնդրել եւ կեցուցանել զկորուսեալն : ‖ Մատ. 18. 11:

11 * Եւ մինչդեռ նոքա զայն լսէին , յաւել առակ մի եւ ասէ . վն մերձենալոյ նր յեմ , եւ համարելոյ նոցա՝ եթէ առժամայն յայտնելոց է արքայութի այ :

12 * Ասէ , ‖ Այր ոմն ազնուական գնաց յաշխարհ հեռի՝ առնուլ իւր թագաւորութի , եւ դառնալ : ‖ Մատ. 25. 14:

*Եւ կոչեաց զծառայս իւր, ետ ն՟ց 13
տասն մնաս. եւ ասէ ցն՟ս. յարդեցէք զայդ՝ մինչեւ եկից։

*Եւ քաղաքացիքն ն՟ր ատէին զնա. 14
առաքեցին հրեշտակս զկնի ն՟ր, եւ ասեն, թէ ո՛չ կամիմք թագաւորել
դմա ՚ի վ՟ր մեր։

*Եւ եղեւ դառնալ նմա առեալ 15
զթագաւորութ՟իւն. եւ կոչեաց զծառայսն, որոց տուեալ էր զարծաթն.
զի գիտասցէ՝ թէ ո՞ զինչ շահեցաւ։

*Եկն առաջինն, եւ ասէ. տէ՞ր, 16
մնասն քո տասն մնաս արար։

*Եւ ասէ ցնա. ազնի՛ւ ծառայ՝ եւ 17
բարի. զի ՚ի փոքուդ հաւատարիմ
եղեր. լիջի՛ր իշխանութ՟ի ունել ՚ի
վերայ տասն քաղաքի։

*Եկն երկրորդն, եւ ասէ. մնասն 18
քո արար հինգ մնաս։

*Ասէ եւ ցնա. եւ դո՛ւ լիջիր ՚ի վ՟ր 19
հինգ քաղաքաց։

*Եկն միւսն, եւ ասէ. տէ՞ր, ահա 20
մնասն քո՝ զոր ունէի ծրարեալ ՚ի
վարշամակի։

*Երկնչէի ՚ի քէն. զի այր ստամբակ ես. 21
բառնաս, զոր ոչ եդեր.

և հնձես, զոր ոչ սերմանեցեր։

22 * Եւ ասէ ցնա. 'ի բերանոյ քումմէ դատեցայց զքեզ ծա՛ռայ անհաւատ. գիտէիր՝ թէ ես այր մի ստամբակ եմ. բառնամ, զոր ոչ եդի, և հնձեմ, ուր ոչ սերմանեցի։

23 * Եւ ընդէ՞ր ոչ ետուր զարծաթն իմ 'ի սեղանաւորս. և եկեալ ես տոկոսեօք պահանջէի։

24 * Եւ ասէ ցպաշտաւորսն. առէ՛ք 'ի դմանէ զմնասն. և տարա՛յք տո՛ւք այնմ՝, որ ունիցի զտասն մնասն։

25 * Եւ ասեն ցնա. տէ՞ր, ունի տասն մնաս։

26 * ‖ Ասեմ ձեզ, եթէ ա̃մի, որ ունիցի, տացի. և յայնմանէ որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցին՝ բարձցի 'ի նմանէ։

‖ Մատ. 13. 12։ և 25. 29 Մարկ. 4. 25։ Ղուկ. 8. 18։

27 * Բայց զթշնամիսն իմ զայնոսիկ, որք ոչն կամէին զիս թագաւորել 'ի վ̃ր ն̃ց, ածէ՛ք այսր, և սպանէ՛ք առաջի իմ։

Լ. Կ։

‖ Մատ. 21. 1։ Մարկ. 11. 1։

28 * Եւ իբրև զայս ասաց, գնաց յառաջ՝ ելանել յեղ̃մ։

29 * Եւ եղև ‖ իբրև մերձեցաւ 'ի բեթփագէ, և 'ի բեթանիայ մօտ 'ի լեառն,

որ կոչի Ձիթենեաց. առաքեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց:

30 *Եւ ասէ. երթա՛յք դուք ՚ի գեօղն՝ որ հանդէպ մեր կայ. յոր իբրև մտանէք, գտանիցէք յաւանակ կապեալ. յորում ոք ՚ի մարդկանէ երբէք ոչ նստաւ. լուծէ՛ք զնա, և ածէ՛ք:

31 *Եւ եթէ ոք հարցանիցէ զձեզ՝ թէ ընդէ՞ր լուծանէք. այսպէս ասասջի՛ք ցնա, թէ տ՟ն իւրում պիտոյ է:

32 *Իբրև չոգան, որք առաքեցանն, գտին ո՟պ ասացն ցն՟ս. կայր յաւանակն:

33 *Եւ մինչդեռ լուծանէին զյաւանակն, ասեն տեարք ն՟ր ցն՟ս. զի՞ լուծանէք զյաւանակդ:

34 *Եւ ն՟ք ասեն, տ՟ն իւրում պիտոյ է:

‖Յօհան. 12. 14:

35 *‖Եւ ածին զնա առ յ՟ս. և արկին զնովաւ հանդերձս. և հեծուցին զյ՟ս:

36 *Եւ մինչդեռ երթայր, զհանդերձս իւրեանց տարածանէին զճանապարհաւն:

37 *Եւ իբրև այն ինչ մերձ եղև ՚ի

զառիվայր լերինն ձիթենեաց, սկսան ամ՟ բազմութի՟ աշակերտացն ուրախութե՟ օրհնել զա՟ծ 'ի ձայն մեծ վ՟ս ամ՟ եղելոց զօրութե՟ցն, զոր տեսին :

38* Եւ ասէին. օրհնեալ որ գայ թագաւորդ յանուն տ՟ն. խաղաղութի՟ յերկինս. և փառք 'ի բարձունս :

39* Եւ ոմանք 'ի փարիսեցւոցն յամբոխէ անտի, ասեն ցնա. վարդապետ, սաստեա՛ աշակերտացդ քոց :

40* Պատասխանի ետ, և ասէ. ասեմ ձեզ. զի եթէ դոքա լռեսցեն, քարինքդ աղաղակեսցեն :

41* Եւ իբրև մերձեցաւ, տեսեալ զքաղաքն՝ ելաց 'ի վ՟ն նր՟, և ասէ :

42* Եթէ գիտէիր դու գոնէ յաւուրս յայսմիկ զխաղաղութի՟ն քո. բայց այժմ ծածկեցաւ յերեսաց քոց:

43* Զի եկեսցեն աւուրք 'ի վ՟ քոյ. և պատեսցեն զքև թշնամիք քո պատնէշ. և պաշարեսցեն զքեզ. և նեղեսցեն զքեզ յա՟մ կողմանց :

44* Եւ յատակեսցեն զքեզ. և զորդիս քո 'ի քեզ. ‖ և ոչ թողուցուն քար 'ի քարի վ՟ն յա՟մի 'ի քեզ. փո-

‖ Մատթ. 24. 2:
Մարկ. 13. 2:
Ղուկ. 21. 6:

խանակ զի ոչ ծաներ զժամանակ այցելութե՟ քո։

‖ Մատթ. 23. 12: Մարկ. 11. 15: * ‖ Եւ մտեալ 'ի տաճարն սկսաւ հանել զաղաւնեվաճառսն, և ըզգնօղս. և զսեղանս հատավաճառացն ցրուեաց։ 45

‖ Եսայ. 56. 7: Երեմ. 7. 11: * Եւ ասէ ցն՟ա. գրեալ է. ‖ և եղիցի տուն իմ՝ տուն աղօթից, և դուք արարէք զդա այրս աւազակաց։ 46

* Եւ ուսուցանէր զն՟ա հանապազ 'ի տաճարին. իսկ քահանայապետքն և դպիրք, և գլխաւորք ժողովրդեանն խնդրէին զնա կորուսանել։ 47

* Եւ ո՛չ գտանէին՝ թէ զինչ արասցեն. զի ժողովուրդն ա՟մ կախեալ կային զնմանէ 'ի լսել։ 48

ԳԼ: Ի:

ԼԲ:

‖ Մատթ. 21. 23: Մարկ. 11. 27. Եւ ‖ եղև 'ի միում աւուրցն յայնցանէ մինչդեռ ուսուցանէր զժողովուրդն 'ի տաճարի անդ՝ և աւետարանէր, հասին 'ի վ՟ր քահանայապետքն, և դպիրք ծերովքն հանդերձ։ 1

* Եւ ասեն ցնա. ասա՛ մեզ. որո՞վ իշխանութե՟բ գործես դու զայդ. 2

կամ ո՞վ է՝ որ ետ քեզ զայդ իշխանութ՟ն ։

3 * Պատասխանի ետ և ասէ ցն՟ս. Հարցից և ես զձեզ բան մի, և ասացէ՛ք ինձ ։

4 * Մկրտութ՟ին յովհաննու՝ յերկնի՞ց էր, եթէ 'ի մարդկանէ ։

5 * Եւ նոքա խորհեցան 'ի միտս իւրեանց, և ասեն ։

6 * Եթէ ասեմք յերկնից, ասէ. իսկ ընդէ՞ր ոչ հաւատացէք նմա. և եթէ ասեմք 'ի մարդկանէ, ա՟մ ժողովուրդն քարկոծ առնեն զմեզ. զի հաստատեալ է 'ի միտս զյովհաննէ, թէ մարգարէ է ։

7 * Եւ պատասխանի ետուն չգիտել թէ ուստի իցէ ։

8 * Եւ յ՟ս ասէ ցն՟ս. և ո՛չ ես ասեմ ձեզ, որով իշխանութ՟բ առնեմ զայս ։

9 * Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն, զառակս զայս. ‖ այր ոմն տնկեաց այգի և ետ զնա մշակաց. և ինքն գնաց 'ի Ճանապարհ ժամանակս բազումս ։

Ի. Գ.

‖ Եսայ. 5. 1 ։

10 * Եւ 'ի ժամու՝ առաքեաց առ մշակսն ծառայ. զի 'ի պտղոյ այգւոյն տացեն նմա. և մշակքն գան հարին

Երեմ. 2. 21 ։

Մատթ. 21. 33 ։

Մարկ. զնա. և արձակեցին ունայն ։
12. 1։ * Եւ յաւել միւս ևս ծառայ յղել. 11
նոքա և զնա ևս գանհարին. անար-
գեցին, և առաքեցին ունայն ։
* Եւ յաւել զերրորդն առաքել. 12
նոքա և զնա վիրաւորեցին. և հա-
նին արտաքս ։
* Ասէ տ՟ր այգւոյն՝ զի՛նչ արարից. 13
առաքեցից զորդի իմ սիրելի, թեր-
ևս 'ի սմանէ պատկառեսցեն ։
* Իբրև տեսին զնա մշակքն, խոր- 14
հեցան ընդ միմեանս և ասեն, սա է
ժառանգն. սպանցուք զսա. զի մեր
լինիցի ժառանգութիւնն ։
* Եւ հանին զնա արտաքս քան զայ- 15
‖ Սաղմ. գին, և սպանին. արդ զի՞նչ արաս-
117. 22։ ցէ ընդ նս՟ տ՟ր այգւոյն ։
Եսայ. * Ո՞չ ապաքէն գայցէ, և կորուսա- 16
28. 16։ նիցէ զմշակսն զայնոսիկ. և տացէ
Մատթ. զայգին այլոց. իբրև լուան, ասեն.
21. 42։ քա՞ւ՝ մի՛ լիցի ։
Գործ. * Եւ նա հայեցեալ ընդ նս՟՝ ասէ. 17
4. 11։ իսկ զի՛նչ իցէ այն, որ գրեալն է,
Հռոմ. թէ ‖ զվէմն, զոր անարգեցին շի-
9. 33. նողքն, նա եղև գլուխ անկեան ։
1. Պետ. * Ա՟մ որ ընդհարցի ընդ վէմն ընդ 18
2. 7։ այս,

այս, խորտակեսցի, և յորոյ վերայ անկցի՝ հոսեսցէ զնա :

19 * Եւ խնդրէին դպիրքն, և քահանայապետք արկանել ՚ի նա ձեռս ՚ի նմին ժամու. և երկեան ՚ի ժողովրդենէն. զի գիտացին թէ առ նոսա ասաց զառակն զայն :

20 * ‖ Եւ ապա սպասեցին, և առաքեցին դաւաճանս կեղծաւորեալս՝ զանձինս առ արդարս ունել. զի ըմբռնեսցեն զնա բանիւք. առ ՚ի մատնել զնա պետութեան և իշխանութեան դատաւորին :

‖ Մատթ. 22. 15: Մարկ. 12. 13:

21 * Հարցին զնա՝ և ասեն. վարդապետ՝ գիտեմք, եթէ ուղիղ խօսիս, և ուսուցանես, և ոչ առնուս ակն. այլ ճշմարտութե՟ զճանապարհն ա՟յ ուսուցանես :

22 * Արժա՞ն է մեզ կայսեր հարկս տալ, թէ ոչ :

23 * Եւ նայեցեալ ՚ի խորամանկութի՟ ն՟ց, ասէ ցն՟ս :

24 * Ցուցէք ինձ զդահեկանն. և նոքա ցուցին. և ասէ. զո՞յր պատկեր և զգիր ունի. պատասխանի ետուն և ասեն, զկայսեր :

* Եւ

‖ Հռոմ. 13. 7. * Եւ նա ասէ ցն̃ս. ‖ Արդ՝ երթա՛յք տուք զկայսերն, կայսեր. և զա̃յն, ա̃յ։ 25

* Եւ ո՛չ կարացին զնա ըմբռնել բանիւք առաջի ժողովրդեանն. և զարմացեալ ընդ պատասխանին նր̃՝ լռեցին։ 26

Ա.Գ.:

‖ Մատ. 22. 23. Մարկ. 12. 18. ‖ 2. Օրէ. 25. 5.

* ‖ Մատուցեալ ոմանք 'ի սադուկեցւոցն. որք հակառակէին չլինել յարութե̃։ 27

* Հարցին ցնա՝ և ասեն. վա՛րդապետ, Մովսէս գրեաց մեզ. ‖ եթէ ուրուք եղբայր մեռանիցի, որոյ իցէ կին, և նա անորդի իցէ, զի առնուցու եղբայր նր̃ զկինն, և յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում։ 28

* Արդ՝ եօթն եղբարք էին. և առաջնոյն առեալ կին՝ մեռաւ անորդի։ 29

* Առ զնոյն և երկրորդն, մեռաւ և նա անորդի։ 30

* Առ զնա և երրորդն. նոյնպէս և եօ̃թանեքին. և ո՛չ թողին որդիս։ 31

* Մեռաւ և կինն։ 32

* Արդ՝ 'ի յարութե̃ ո՞ւմ 'ի նոցանէ լինիցի կին. զի եօթանեքին կալան զնա կին։ 33

* Պատասխանի ետ նց̃ յս̃, և ասէ. 34

որդիք աշխարհիս այսորիկ կանայս առնեն, և արանց լինին ։

35 * Իսկ որ արժանի լինիցին այնմ աշխարհի հասանել՝ և յարութեն որ 'ի մեռելոց, ոչ կանայս առնեն, և ոչ արանց լինին ։

36 * Քանզի և ոչ մեռանիլ ևս կարեն · զի հաւասար հրեշտակաց են · և որդիք ա՟յ · քանզի յարութե՟ որդիք են · այլ զի յառնեն մեռեալք ։

37 * Իսկ մովսէս գուշակեաց 'ի մորենւոջն, ‖ ո՟պ ասէ զտ՟ր ա՟յ աբրահամու · և զա՟յ իսահակայ · և զա՟յ յակոբայ ։ ‖ Ելից. 3. 6.

38 * Իսկ ա՟ծ չէ մեռելոց, այլ կենդանեաց · զի ամենեքին նմա կենդանի են ։

39 * Պատասխանի ետուն ոմանք 'ի դպրացն և ասեն · վարդապետ, բարւոք ասացեր ։

40 * Իսկ ոչևս ոք իշխէր հարցանել զնա, և ոչինչ ։

ԿԵ։

41 * Ասէ և առ նո՟ · զիա՞րդ ասեն զք՟ն, թէ որդի է դաւթի ·

42 * Զի ինքն դաւիթ ասէ 'ի գիրս սաղմոսաց · ‖ ասաց տ՟ր ցտ՟ր իմ, ‖ Սաղմ. 109. 1։

Նիստ

Մատթ. նիստ ընդ աջմէ իմմէ ։
22. 44. * Մինչեւ եդից զթշնամիս քո պատ_ 43
Մարկ. ուանդան ոտից քոց ։
12. 36։ * Իսկարդ՝ եթէ դաւիթ զնա տ՟ր 44
կոչէ, զիա՛րդ որդի ն՟ր իցէ ։
* Եւ լսելով ա՟մ ժողովրդեանն 45
ասէ ցաշակերտսն ։

‖ Մատթ. * ‖ Զգո՛յշ լերուք 'ի դպրացն, որ 46
23. 6։ կամին պատմուճանօք շրջել. եւ սի_
Մարկ. րեն ողջոյնս 'ի հրապարակս, եւ զնա_
12. 38։ խաթոռս 'ի ժողովուրդս, եւ զգահ_
Ղուկ. 11 երէցս յընթրիս ։
43։ * Որ ուտեն զտունս այրեաց. եւ 47
պատճառանօք յերկարեն զաղօթս.
ն՟ք ընկալցին աւելի դատաստանս ։

ԳԼ։ ԻԱ։

‖ Մարկ. Եւ ‖ հայեցեալ ետես զմեծա_ 1
12. 41։ տունսն, որք արկանէին ըզ_
տուրս իւրեանց 'ի գանձանակն ։
* Ետես եւ զկին ոմն այրի աղքատ, 2
որ էարկ անդր երկուս լումայս ։
* Եւ ասէ. արդարեւ ասեմ՝ ձեզ. 3
զի այրին այն աղքատ աւելի էարկ
քան զամենեսին ։
* Ամենեքին նոքա 'ի մթերից իւր_ 4

եանց

եանց արկին յընծայսն այ՟․ բայց նա 'ի կարօտութենէ իւրմէ զա՟մ՝ զկեանս իւր՝ զոր ունէր, էարկ։

Ե․Օ։

5 * Եւ յասել ոմանց զտաճարէն, թէ գեղեցիկ վիմօք, և աշտարակօք զարդարեալ է, ասէ։

6 * Զայդ ա՟մ, զոր տեսանէք՝ ‖ եկեսցեն աւուրք՝ յորս ոչ թողցի այդր քար 'ի քարի վերայ, որ ոչ քակտեսցի։

‖ Մատթ. 24. 2։ Մարկ. 13. 2։ Վեր. 19. 44։

7 * Հարցին ցնա՝ և ասեն․ վարդապետ՝ երբ լինիցի այդ․ և զինչ նշան իցէ՝ յորժամ այդ լինելոց իցէ։

8 * Եւ նա ասէ․ զգո՛յշ կացէք․ մի՛ խաբիցիք․ զի բազումք գայցեն յանուն իմ, և ասիցեն թէ ես եմ․ և մերձեցաւ ժամանակ, մի՛ երթայցէք զկնի ն՟ց։

9 * Եւ յորժամ լսիցէք պատերազմունս, և խռովութիւնս, մի՛ զարհուրիցիք․ զի պարտ է նախ այնմ լինել․ այլ ո՛չ առժամայն կատարած։

10 * Յայնժամ ասէ ցն՟ս․ յարիցէ ազգ յազգի վ՟ր․ և թագաւորութի՟ն 'ի թագաւորութե՟ն վ՟ր։

11 * Եւ շարժմունք մեծամեծք․ և 'ի

տե_

տեղի տեղի սովք, և սրածութիւնք. եղիցին արհաւիրք, և նշանք մեծամեծք յերկնից։

12 * Բայց յառաջ քան զայս ա՟մ մխեսցեն զձեռս իւրեանց ՚ի ձեզ՝ և հալածեսցեն. մատնեսցեն ՚ի ժողովուրդս՝ և ՚ի բանտս. և տանիցին առաջի դատաւորաց, և թագաւորաց վն՟ անուան իմոյ։

13 * Եւ լինիցի ձեզ այն ՚ի վկայութիւն։

14 * Արդ՝ դի՛ք ՚ի սիրտս ձեր՝ մի՛ յառաջագոյն կրթել տալ պատասխանի։

15 * Զի ես տաց ձեզ բերան, և իմաստութիւն. որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ, կամ տալ պատասխանի ա՟մ հակառակորդքն ձեր։

16 * Մատնեսջիք և ՚ի ծնողաց՝ և յեղբարց՝ և յազգականաց՝ և ՚ի բարեկամաց. և սպանանիցեն ՚ի ձէնջ։

17 * Եւ եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վն՟ անուան իմոյ։

18 * Եւ մազ մի ՚ի գլխոյ ձերմէ ո՛չ կորիցէ։

19 * Եւ համբերութե՟ ձերով ստասջիք զոգիս ձեր։

*‖ Ամ

20* ‖ Այլ յորժամ տեսանիցէք շուրջ պատեալ զօրօք զԵրուսաղէմ, յայնժամ գիտասջիք թէ մերձ է աւերումն նորա ։ ‖ Դան. 9. 27։ Մատթ. 24. 15։ Մարկ. 13. 14։

21* Յայնժամ որք ՚ի Հրէաստանի իցեն, փախիցեն ՚ի լերինս · և որք ՚ի միջի նորա իցեն, խուսեսցեն · և որք ՚ի գաւառս իցեն, մի՛ մտցեն ՚ի նա ։

22* Զի աւուրք վրէժխնդրութեան են այնոքիկ՝ առ ՚ի կատարելոյ ամենայն գրելոց ։

23* Բայց վա՜յ իցէ յղեաց, և ստնտուաց յաւուրսն յայնոսիկ · զի եղիցի տագնապ մեծ ՚ի վերայ երկրի · և բարկութիւն ժողովրդեանն այնմիկ ։

24* Եւ անկցին ՚ի սուր սուսերի · և գերեսցին յամենայն հեթանոսս · և Երուսաղէմ եղիցի կոխան յազգաց՝ մինչև կատարեսցին ժամանակք հեթանոսաց ։

25* ‖ Եւ եղիցին նշանք յարեգական, և ՚ի լուսին, և յաստեղս · և յերկրի տագնապ հեթանոսաց՝ ՚ի յահեղ բարբառոյ իբրև ծովու, և խռովութեան ։ ‖ Եսայ. 13. 10։ Եզեկ. 32. 7։ Յովէլ. 3. 15։

26* Յելանելոյ ոգւոց մարդկան յերկիւղէ, և ՚ի կարծեաց եկելոց ՚ի վերայ տիեզերաց · զի զօրութիւնք Մատթ. 24. 29։ Մարկ. 13. 24։

երկնից շարժեսցին :

27 *Եւ յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ամպովք, զօրութ͞բ , և փառօք բազմօք :

28 *Եւ յորժամ սկսանիցի այս լինիլ, ամբարձջի՛ք և բարձրացուսջի՛ք ըզգլուխս ձեր . ‖ զի մերձ է փրկութ͞ի ձեր :

‖ Հռօմ. 8. 23.

29 *Եւ ասաց առակ մի նո͞ց . տեսէ՛ք զթզենին, և զա͞մ ծառ :

30 * Յորժամ ցուցանիցեն զպտուղ իւրեանց , տեսանէք , և 'ինոցանէ ճանաչէք՝ եթէ մերձ է ամառն :

31 *Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս ա͞մ եղեալ, գիտասջի՛ք, թէ մերձ է արքայութին ա͞յ :

32 *Ամէն ասեմ՝ ձեզ, թէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ա͞մ լինիցի :

33 *Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ՝ ո՛չ անցանիցեն :

34 * Զգո՛յշ լերուք անձանց . գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութ͞բ, և արբեցութ͞բ , և հոգովք աշխարհականօք . և յանկարծակի հասանիցէ 'ի վ͞ր ձեր օրն այն :

35 * Զի իբրև զորոգայթ հասանիցէ

ի͞ն 'ի

՚ի վր̃ ամենեցուն, որք բնակեալ են ընդ ա̃մ երեսս երկրի:

36 *Արթուն կացէք այսուհետեւ. յամենայն ժամ աղօթս արարէք. զի արժանի լինիջիք զերծանել յայնմ ա̃մէ, որ լինելոց է. եւ կալ առաջի որդւոյ մարդոյ:

37 *Եւ ՚ի տուէ ՚ի տաճարին ուսուցանէր. եւ զգիշերս ելեալ ագանէր ՚ի լերինն՝ որ կոչիւր Ձիթենեաց:

38 *Եւ ա̃մ ժողովուրդն կանխէր ը̃ առաւօտս առ նա ՚ի տաճարն լսել ՚ի նմանէ:

⁂

ԳԼ: ԻԲ:

Ե. Ե:

1 Մերձեցաւ || տօն բաղարջակերացն՝ որ կոչիւր պասեք:

2 *Եւ խնդրէին քահանայապետքն, եւ դպիրքն՝ թէ ո̃պ սպանանիցեն զնա. բայց երկնչէին ՚ի ժողովրդենէ անտի:

|| Մատ. 26. 2: Մարկ. 14. 1:

3 *|| Եմուտ սատանայ ՚ի յուդա ՚ի կոչեցեալն իսկարիովտացի, որ էր ՚ի թուոյ երկոտասանիցն:

|| Մատ. 26. 14: Մարկ. 14. 10:

4 *Չոգաւ՝ եդ բանս ը̃ քահանայապետսն, եւ ընդ դպիրս՝ եւ ընդ իշ-

խանս ժողովրդեանն․ զի մատնեսցէ զնա նց՟ ։

* Եւ խնդացին, և խոստացան տալ նմա արծաթ ։ 5

* Եւ յանձն էառ․ և խնդրէր պարապ մատնել զնա նոցա մեկուսի յամբոխէն ։ 6

* Եկն օր բաղարջակերացն․ յորում օրէն էր զենուլ զպասեքն ։ 7

* Եւ առաքեաց զպետրոս, և զյովհաննէս՝ և ասէ․ երթա՛յք պատրաստեցէ՛ք մեզ զպասեքն՝ զի կերիցուք ։ 8

* Եւ նոքա ասեն, ո՞ւր կամիս՝ զի պա՛տրաստեսցուք ։ 9

* Եւ ասէ ցն՟ս․ ահա իբրև մտանիցէք 'ի քաղաքն, պատահեսցէ ձեզ այր մի բարձեալ սափոր ջրոյ․ երթիջի՛ք զհետ նորա 'ի տունն, յոր մտանիցէ, 10

* Եւ ասասջի՛ք ցտանուտէր տանն, վարդապետ ասէ քեզ․ ո՞ւր են վանքն իմ․ յորում զպասեքն ուտիցեմ աշակերտօքս հանդերձ ։ 11

* Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զարդարեալ․ և անդ պատրաստեսջի՛ք ։ 12

* Եւ

13 * Եւ գնացեալ գտին ոպ՟ և ասացն նց՟. և պատրաստեցին զպասեքն։

14 * || Եւ իբրև ժամ՝ եղև, բազմեցաւ՝. և երկոտասան առաքեալքն ընդ նմա։

|| Մատթ. 26. 20։ Մարկ. 14. 17։

15 * Եւ ասէ ցնս՟. ցանկանալով ցանկացայ զայս պասեքս ուտել ընդ ձեզ՝ մինչև չարչարեալ իցեմ։

16 * Բայց ասեմ ձեզ, թէ ո́չ ևս կերայց 'ի սմանէ՝ մինչև լցցի յարքայութե՟ ա՟յ։

17 * Եւ ընկալեալ բաժակ՝ գոհացաւ, և ասէ. առէ́ք զայդ, և բաժանեցէ́ք 'ի ձեզ։

18 * Ասեմ ձեզ՝ թէ յայսմհետէ ո́չ արբից 'ի բերոյ որթոյ՝ մինչև եկեսցէ արքայութ՟ի ա՟յ։

19 * || Եւ առեալ հաց՝ գոհացաւ. եբեկ՝ և ետ նց՟, և ասէ. Այս է մարմին իմ, որ վ՟ն բազմաց տուեալ. զայս արասջի́ք առ իմոյ յիշատակի։

|| Ա. Կորն. 11. 24։

Ա. Ա՟։

20 * Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթրեայն էառ, և ասէ. Այս բաժակ է նոր ուխտ իմով արեամբ վ՟ն ձեր հեղլոյ։

|| Մատթ. 26. 21։ Մարկ. 14. 20։

21 * || Բայց աւասիկ ձեռն մատնչի

|| Յօհան. 13. 18։

իմոյ ընդ իս ՚ի սեղանս ։

‖ Սաղմ. 40. 9։

22 * Եւ որդի մարդոյ, ‖ ըստ սահմանելոյն երթայ. բայց վայ մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռն մատնիցի ։

23 * Եւ նոքա սկսան խնդրել ընդ միմեանս, թէ ո՛վ է ՚ի նոցանէ՝ որ զայն գործելոց իցէ ։

24 * Եւ եղեւ հակառակութի՟ ՚ի մէջ նց՟, թէ ո՛ ՚ի նոցանէ համարիցի մեծ ։

‖ Մատթ. 20. 25։ Մարկ. 10. 42։

25 * Եւ նա ասէ ցն՟ս. ‖ թագաւորք ազգաց տիրեն նց՟. և որք իշխենն նց՟, բարերարք կոչին ։

26 * Այլ դուք ո՛չ այնպ՟. այլ որ մեծն է ՚ի ձեզ, եղիցի իբրև զկրտսերն. և առաջնորդն իբրև զսպասաւորն ։

27 * Ո՞վ է մեծ, բազմեա՞լն՝ եթէ սպասաւորն. ո՞չ ապաքէն բազմեալն. բայց ես եմ ՚ի միջի ձերում իբրև սպասաւոր ։

28 * Եւ դուք էք՝ որ ցանդ կայիք ընդ իս ՚ի փորձութի՟ս իմ ։

29 * Եւ ես ուխտեմ ձեզ՝ ոպ՟ և Հայր իմ ուխտեաց ինձ զարքայութի՟ ։

30 * Ուտիցէք, և ըմպիցէք ՚ի սեղա՟ն՝ իմ յարքայութեան իմում. և նստիցիք յերկոտասան աթոռ՝ դատել

տել զերկոտասան ազգ Իէլի։

31 * Եւ ասէ Տր. սիմոն, սիմոն, աՀա
սատանայ խնդրեաց զձեզ խարբա-
լել իբրև զցորեան։

32 * Այլ ես աղաչեցի վն քո, զի մի
պակասեսցին Հաւատք քո. և դու
երբեմն դարձցիս, և Հաստատես-
ցես զեղբարս քո։

33 * Եւ նա ասէ ցնա. տէ՛ր ընդ քեզ
պատրաստ եմ և 'ի բանտ, և 'ի մաՀ
երթալ։

34 * ‖ Եւ նա ասէ ցնա. ասեմ քեզ պետ- ‖ Մատ.
րէ. չիցէ այսօր Հաւու խօսեալ՝ մին- 26. 34։
չև երիցս ուրասցիս զիս չգիտել։ Մարկ.

35 * Եւ ասէ ցնս. ‖ յորժամ առաքե- 14. 30։
ցի զձեզ առանց քսակի՝ և մախաղի՝ ‖ Մատ.
և կօշկաց, միթէ կարօտացայ՞ք 10. 9։
իմիք։

36 * Եւ նոքա ասեն, և ո՛չ իմիք. ա-
պա ասէ. այլ այժմ որ ունիցի ըզ-
քսակ, բարձցէ. նոյնպէս և մախաղ.
և որ ոչն ունիցի, վաճառեսցէ զձորձս
իւր, և գնեսցէ իւր սուսեր։

37 * Բայց ասեմ ձեզ. զի այս ևս որ
գրեալ է, պարտ է՝ զի կատարեսցի
յիս, ‖ թէ ընդ անօրէնս Համարե- ‖ Եսայ.

53. 13։

ցաւ. զի որ վն իմ ինչ է, վճարեալ է:
*Եւ նոքա ասեն. տէ՞ր՝ ահաւասիկ 38
են աստ երկու սուրք. և նա ասէ
ցնս. բաւական են:
‖ Մատ. *‖ Եւ ելեալ գնաց ըստ սովորութեն 39
26. 36: ՚ի լեառն ձիթենեաց. գնացին զհետ
Մարկ. նր և աշակերտքն:
14. 32: *Իբրև եհաս ՚ի տեղին, ասէ ցնս. 40
Յովհ. յաղօ՛թս կացէք չմտանել ՚ի փորձութի՛:
18. 1:
‖ Մատ. *‖ Եւ ինքն մեկնեցաւ ՚ի նոցանէ 41
26. 39: իբրև քարընկէց մի. եդ ծունր՝
Մարկ. կայր յաղօթս:
14. 35: *Եւ ասէր. Հա՛յր՝ եթէ կամիս, անցո՛
զբաժակս զայս յինէն. բայց ո՛չ 42
իմ կամք, այլ քո՛յդ լիցի:
*Եւ երևեցաւ նմա հրեշտակ յերկնից. 43
և զօրացուցանէր զնա. և էր
՚ի տագնապի. և մտադիւրութբ ևս
կայր յաղօթս:
*Եւ հոսէին ՚ի նմանէ. քրտունք՝ իբրև 44
զկայլակս արեան. ոլոռն ոլոռն՝
հեղեալ յերկիր:
*Եւ յարուցեալ յաղօթից՝ եկն 45
առ աշակերտսն. եգիտ զնս ՚ի քուն
՚ի տրտմութենէ:

*Եւ

46* Եւ ասէ ցն՟ս. զի՞ ննջէք. արի՛ք, կացէ՛ք յաղօթս, զի մի՛ մտանիցէք 'ի փորձութ՟ի։

47* ‖ Եւ մինչդեռ խօսէր, ահաւասիկ ամբոխ. եւ որ կոչիւրն յուդա մի յերկոտասանիցն առաջնորդէր ն՟ց. իբրեւ մերձեցաւ առ յ՟ս, համբուրեաց զնա. քանզի զայն նշան տուեալ էր ն՟ց, թէ ընդ որում ես համբուրեցից, նա է, զնա ունիցիք։

‖ Մատ. 26. 47. Մարկ. 14. 43. Յոհան. 18. 3.

48* Ասէ ցնա յ՟ս. յո՛ւդա, համբուրելո՞վ մատնես զորդի մարդոյ։

49* Իբրեւ տեսին, որ զնովաւն էին, որ ինչ եղեւն. ասեն ցնա. տ՟ր, հարցո՞ւք զն՟ս սրով։

50* Եւ եհար միոմն 'ի նոցանէ զքահանայապետին ծառայ. եւ 'ի բաց եհան զաջոյ ունկն ն՟ր։

51* Պատասխանի ետ յ՟ս, եւ ասէ. թո՛յլ տուք մինչեւ ցայդ վայր. եւ մատուցեալ յունկն՝ բժշկեաց զնա։

52* Եւ ասէ ցեկեալսն 'ի վ՟ր ն՟ր զքահանայապետսն, եւ զիշխանսն տաճարին, եւ զծերս. իբրեւ 'ի վ՟ր աւազակի ելիք սուսերօք եւ բրօք։

53* Հանապազ ընդ ձեզ էի 'ի տաճարին, եւ ոչ ձգեցէք ձեռս յիս. այլ այս է ձեր ժամ, եւ իշխանութիւն խաւարի։

‖ Մատթ. 26. 57. Մարկ. 14. 53. Յօհան. 18. 24.

*‖Եւ կալեալ զնա՛ ածին, եւ մուծին 'ի տուն քահանայապետին. եւ պետրոս երթայր զկնի նր՟ հեռագոյն։ 54

*‖Իբրեւ լուցին կրակ 'ի մէջ գաւթին, եւ նստան շուրջ, նստաւ եւ պետրոս 'ի մէջ նց՟։ 55

‖ Մատթ. 26. 69. Մարկ. 14. 66. Յօհան. 18. 25.

*Տեսեալ զնա աղախին ոմն զի նստէր առ լուսն. հայեցաւ ընդ նա եւ ասէ. եւ սա ընդ նմ՟ էր՝ որ ընդնմայն էին։ 56

*Իսկ պետրոս ուրացաւ, եւ ասէ. ոչ գիտեմ զնա կին դու։ 57

*Եւ յետ սակաւ միոյ այլ ոմն ետես զնա եւ ասէ. եւ դու 'ի նոցանէ ես. եւ պետրոս ասէ. ա՛յր դու, չեմ 'ի նոցանէ։ 58

‖ Յօհան. 18. 26.

*‖Եւ իբրեւ ժամ մի եանց 'ի վեր, 59 այլ ոմն վիճէր՝ եւ ասէր. ստոյգ եւ սա ընդնմա էր. քանզի գալիլեացի է։

*Ասէ պետրոս. ա՛յր դու, չգիտեմ 60 զինչ խօսիս. եւ առժամայն մինչդեռ նա զայն ասէր, խօսեցաւ հաւ։

61 * Դարձաւ տր, և հայեցաւ ՚ի պետրոս. և յիշեաց պետրոս զբանն տն, զոր ասաց նմա. ‖ մինչչև հաւու խօսեալ իցէ, երիցս ուրասցիս զիս։

‖ Մատթ. 26. 34։ Մարկ. 14. 30։ Յօհան. 13. 38։

62 * Եւ ելեալ արտաքս՝ ելաց դառնապէս։

63 * Եւ արքն, որք պահէին զնա, այպն առնէին զնովաւ. և հարկանէին։

64 * Ծածկէին զերեսս նր, և տանջէին. և հարցանէին զնա՝ և ասէին. մարգարէա՛ց, ո՞վ է՝ որ եհարն զքեզ։

65 * Եւ այլ բազում ինչ հայհոյութե խօսէին ՚ի նա։

66 * ‖ Եւ իբրև այգ եղև, ժողովեցաւ ծերակոյտ ժողովրդեանն, քահանայապետքն, և դպիրք. և հանին ածին զնա յատեանն իւրեանց. և ասեն, եթէ դու ես քն, ասա՛ մեզ.

‖ Մատթ. 27. 1։ Մարկ. 15. 1. Յօհան. 18. 28։

67 * Ասէ ցնս. եթէ ասացից ձեզ, սակայն ո՛չ հաւատայք։

68 * Եւ եթէ հարցից ինչ զձեզ՝ ոչ տայք ինձ պատասխանի, կամ արձակիցէք։

69 * Բայց յայսմհետէ նստցի որդի

մար_

մարդոյ ընդ աջմէ զօրութեանն այ։
* Եւ ասեն ամենեքեան. ուրեմն 70
դու ես որդի այ. և նա ասէ ցնոսա.
դուք ասէք թէ ես եմ։
* Եւ նոքա ասեն, զի՞նչ ևս պիտոյ է 71
մեզ վկայութիւն. զի մեզէն իսկ լուաք
'ի բերանոյ դորա։

ԳԼ. ԻԳ.

Եւ յարուցեալ ամ բազմութիւն 1
նոցա, ածին զնա առ պիղատոս։
* Եւ սկսան չարախօս լինել զնմանէ 2
և ասել. գտաք զսա, զի թիւրէր
|| Մատթ. զազգս մեր.|| և արգելոյր 'ի տալոյ
22. 21։ հարկս կայսեր. և ասէր զանձնէ՝
Մարկ. եթէ քն իցէ թագաւոր։
12. 17։ * || Իսկ պիղատոս եհարց զնա՝ և ասէ. 3
|| Մատթ. դու՞ ես թագաւորն հրէից. նա
27. 11։ պատասխանի ետ նմա և ասէ. դու
Մարկ. ասացեր։
15. 2։ * Ասէ պիղատոս ցքահանայապետսն 4
Յոհան. և ցժողովուրդսն. չգտանեմ
18. 33։ ինչ վնաս յառնս յայսմիկ։
* Եւ նոքա պնդէին և ասէին, եթէ 5
խռովէ զժողովուրդս. ուսուցանէ
ընդ ամենայն հրէաստան,
սկս-

սկսեալ 'ի գալիլեէ մինչև ցայսր։

6 * Իսկ պիղատոս իբրև լուաւ զգալիլեէ․ եհարց՝ եթէ գալիլեացի՞ իցէ այրն։

7 * Եւ իբրև գիտաց եթէ յիշխանութենէ հերովդի է, ետ տանել զնա առ հերովդէս․ քանզի և նա յեղ̃մ էր յաւուրսն յայնոսիկ։

8 * Եւ հերովդէս իբրև ետես զյս̃, ուրախ եղև յոյժ․ զի ցանկայր 'ի բազում ժամանակաց տեսանել ըզնա․ քանզի լսէր բազում անգամ զնմանէ․ և ակնունէր նշան ինչ լեալ տեսանել 'ի նմանէ։

9 * Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք, և նա ոչինչ ետ նմա պատասխանի։

10 * Կային քահանայապետքն և դպիրք և պնդագոյնս չարախօսէին զնմանէ։

11 * Արհամարհեաց զնա և հերովդէս հանդերձ իւրովք զօրականօքն․ և այպն արարեալ էարկ զնովաւ հանդերձս սպիտակս․ և ետ տանել անդրէն առ պիղատոս։

12 * Եւ եղեն բարեկամք պիղատոս և հերովդէս յաւուր յայնմիկ․ քանզի յառաջ թշնամիք էին միմեանց։

* Կո֊

* Կոչեաց պիղատոս զքահանայապետսն, 13
և զիշխանսն, և զժողովուրդն:

* Եւ ասէ ցն՟ս. ածէք, մատուցէք 14
ինձ զայրս զայս իբրև զխոտորեցուցիչ
ժողովրդեանն. և ահաւասիկ
‖ Յօհ. առաջի ձեր դատեցայ, ‖ և վնաս ինչ
18. 38: ոչ գտի յառնս յայսմիկ՝ զորոյ դուք
և 19. 4: չարախօսէքդ զդմանէ:

* Այլ և ոչ Հերովդէս. քանզի ետու 15
տանել զդա առ նա. և արդ՝ ոչի՛նչ
մահու արժանի է գործեալ դորա:

* Խրատեցից զդա, և արձակեցից: 16

* Զի հարկ էր մի մի ըստ տօնի 17
արձակել ն՟ց:

* Եւ նոքա աղաղակէին ամ՟ բազմութ՟ն, 18
և ասէին. բա՛րձ զդա, և
արձակեա մեզ զբարաբբա:

* Որ էր վ՟ն խռովութ՟ե իրիք եղելոյ 19
'ի քաղաքին, և սպանութ՟ե մտեալ
'ի բանտ:

* Դարձեալ պիղատոս ակամա խօսել. 20
քանզի կամէր արձակել զյ՟ս:

* Եւ նոքա անդրէն աղաղակէին և 21
‖ Մատ. ասէին. 'ի խաչ հան զդա:

27. 23: * Եւ նա երիցս ասէ ցն՟ս. ‖ զի՞նչ չար 22
Մարկ. արար սա. ոչի՛նչ վնաս մահու գտի
15. 14: 'ի

'ի դմա · խրատեցից զդա , և արձակեցից ։

23 * Եւ նոքա ստիպէին մեծաձայն , և խնդրէին զնա 'ի խաչ հանել · և զօրանային բարբառք նց՟ , և քահանայապետացն ։

24 * Եւ պիղատոս հաւանեցաւ առնել զհայցուածս նց՟ ։

25 * Արձակեաց նց՟ զբարաբբայն · զոր վս՟ խռովութե՟ և սպանութե՟ արկեալ էր 'ի բանտ , զոր և խնդրէինն իսկ · և զյս՟ մատնեաց կամաց նց՟ ։

26 * ‖ Իբրև առին գնացին զնա , ըմբռնեցին զոմն սիմոն կիւրենացի՝ որ գայր յանդէ · եդին 'ի վր՟ նր՟ զխաչն բերել զկնի յի՟ ։

‖ Մատ. 27 · 32 ։ Մարկ. 15 · 21 ։

27 * Եւ երթայր զհետ նր՟ բազմութի՟ ժողովրդեանն , և կանանց , որք կոծէին , և աշխարէին զնա ։

28 * Դարձաւ յս՟ և ասէ ցնս՟ · դստերք երմի՝ մի՛ լայք 'ի վր՟ իմ՛ , այլ լացէք 'ի վերայ անձանց , և 'ի վերայ որդւոց ձերոց ։

29 * Զի եկեսցեն աւուրք յորս ասիցեն , թէ երանի ամլոց՝ և որովայնից՝

նից՝ որք ոչ ծնան. և ստեանց, որք
ոչ դիեցուցին:

* Յայնժամ սկսանիցին ասել լե- 30
‖ Եսայ. րանց, ‖ Թէ անկերո՛ւք 'ի վ՜ր մեր. և
2. 19: բլրոց, թէ ծածկեցէք զմեզ:
Ովսէ. * Զի եթէ ընդ փայտ դալար զայս 31
10. 8: առնեն, ընդ չորն զի՞նչ լինիցի:
Յայտն. * Ածին և այլ երկուս չարագործս՝ 32
6. 16: սպանանել ընդ նմա:
‖ Մատթ. * ‖ Իբրև չոգան 'ի տեղին կոչեցեալ 33
27. 33: գագաթն. անդ հանին զնա 'ի խաչ.
Մարկ. և զչարագործսն զոմն ընդ աջմէ՝ և
15. 22: զոմն ընդ ձախմէ խաչեցին:
Յովհան. * Եւ յս՜ ասէ. հա՛յր, թո՛ղ դոցա, 34
19. 17: զի ոչ գիտեն՝ զինչ գործեն. և 'ի
բաժանել զհանդերձս նորա արկին
վիճակս:

* Եւ կայր ժողովուրդն հայեցեալ. 35
անգոսնէին զնա իշխանքն հանդերձ
նոքօք. և ասէին. զայլս ապրեցոյց.
ապրեցուսցէ և զանձն, եթէ դա է
քս՜ որդի ա՜յ ընտրեալն:

* Եւ այպն առնէին զնա և զինուորքն. 36
երեալ առաջի մատուցանէին նմա
քացախ:

* Եւ ասէին. եթէ դու ես թա- 37

գաւորն Հրէից, փրկեա՛ զանձն քո :

38 *Եւ էր գիր գրեալ 'ի վ՟ն նր՟ա . յունարէն, և գաղղիատերէն, և եբրայեցերէն գրով, եթէ սա է արքայն Հրէից.

39 *Իսկ մի ոմն 'ի կախելոց չարագործացն հայհոյէր զնա, և ասէր . ո՛չ դու ես ք՟ն . փրկեա՛ զանձն քո, և զմեզ :

40 *Պատասխանի ետ ընկերն սաստելով նմա, և ասէ . չերկնչի՞ս դու յա՟յ՝ զի 'ի նմին պատժի կաս :

41 *Եւ մեք յիրաւի, զի արժանի՝ որոց գործեցաքն՝ առնումք զհատուցումն. և սա ապիրատ ինչ ո՛չ գործեաց :

42 *Եւ ասէ ցյ՟ս . յիշեա՛ զիս տ՟ր՝ յորժամ գայցես արքայութե՟բ քով:

43 *Եւ ասէ ցնա յ՟ս . ամէն ասեմ քեզ . այսօր ընդ իս իցես 'ի դրախտին :

44 *Եւ էր իբրև վեցերորդ ժամ . և խաւար եղև 'ի վ՟ր ա՟մ երկրի մինչև ցիններորդ ժամ . խաւարեցաւ արեգակն :

45 *Եւ հերձաւ վարագոյր տաճարին ընդ մէջ :

‖ Սաղմ. 30. 6:

46 * Եւ կարդաց յի̃ 'ի ձայն մեծ, եւ ասէ. ‖ Հա՜յր՝ 'ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ. զայս իբրեւ ասաց, եհան զոգի:

47 * Եւ տեսեալ հարիւրապետին՝ զոր ինչ եղեն, փառաւոր արար զա̃ծ՝ եւ ասէ. արդարեւ այրս այս արդար էր:

48 * Եւ ամ̃ ժողովուրդն, որք եկեալ էին, եւ տեսանէին զտեսիլն զայն՝ եւ զգործ, բախէին զկուրծս՝ եւ դառնային:

49 * Կային եւ ամ̃ ծանօթքն նր̃ 'ի հեռաստանէ. եւ կանայք, որք եկեալ էին զհետ նր̃ 'ի գալիլեէ, տեսանէին զայն:

‖ Մատ. 27. 57: Մարկ. 15. 43: Յովհան. 19. 38:

50 * ‖ Եւ ահա այր մի անուն յովսէփ, որ էր նախարար, այր բարեգործ եւ արդար:

51 * Սա չէր միաբանեալ ընդ խորհուրդս, եւ ընդ գործս նց̃, յարիմաթեայ քաղաքէ հրէից. որ եւ ինքն իսկ ակնունէր արքայութե̃ այ̃:

52 * Սա մատուցեալ առ պիղատոս, խնդրեաց զմարմինն յի̃ի:

53 * Եւ իջուցեալ զնա պատեաց պաստառակալաւ, եւ եդ 'ի կուածոյ գե-

րեզմանին· ուր չէր ընաւ զոք եդեալ ։

54 * Եւ օրն էր ուրբաթ . և շաբաթ լուսանայր ։

55 * Եւ երթային զհետ նր կանայքն՝ որ եկեալ էին ընդ նմա 'ի գալիլեէ . տեսին զգերեզմանն , և որպ եդաւ մարմին նր ։

56 * Դարձան , և պատրաստեցին խունկս և իւղս . և 'ի շաբաթուն հանգստեցին ըս պատուիրանին ։

ԳԼ ։ ԻԴ ։

1 Բայց || 'ի միաշաբաթուն վաղքաջ ընդ առաւօտն եկին 'ի գերեզմանն. բերին զխունկսն , զոր պատրաստեցին՝ և այլ կանայք ընդ նոսա ։

|| Մատթ. 28. 1 ։ Մարկ. 16. 2 ։ Յոհան. 20. 1 ։

2 * Եւ գտին զվէմն թաւալեցուցեալ 'ի գերեզմանէ անտի ։

3 * Եւ մտեալ 'ի ներքս ոչ գտին ըզմարմին տն յի ։

4 * Եւ եղև ընդ հիանալն նց վս այնորիկ , և ահա արք երկու հասին առ նս 'ի հանդերձս լուսաւորս ։

5 * Եւ իբրև զահիհարան՝ և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր .

ասեն ցն̃ս. զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս։

* Ոչ է՛ աստ, այլ յարեաւ. յիշե- 6
ցէ՛ք որպ̃ խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն
՚ի գալիլեա։

‖ Մատթ. * Եւ ասէր, ‖ Թէ պարտ է որդւոյ 7
16. 21. մարդոյ մատնիլ ՚ի ձեռս մարդոց
եւ 17. 21 մեղաւորաց. եւ ՚ի խաչ ելանել, եւ
Մարկ. յերրորդ աւուր յառնել։
8. 31. եւ * Եւ յիշեցին զբանսն նր̃։ 8
9. 30. * Եւ դարձան, պատմեցին զայս ա̃մ 9
Ղուկ. մետասանիցն, եւ այլոցն ամենեցուն։
9. 22. * Եւ էին մարիամ մագդաղենացի. 10
եւ յոհաննա, եւ մարիամ՝ յակովբայ, եւ այլք ընդ նս̃, որք պատմեցին զայս առաքելոցն։

* Եւ երեւեցան առաջի նց̃ շաղ- 11
փաղփութիւն բանքն նց̃, եւ չհաւատային նց̃։

* Բայց պետրոս յարուցեալ ըն- 12
թացաւ ՚ի գերեզմանն. եւ հայեցեալ տեսանէ զկտաւսն լոկ, զի կային. եւ գնաց՝ ընդ միտս զարմացեալ թէ զինչ եղեւ։

‖ Մարկ. * ‖ Եւ ահա երկուք ՚ի նոցանէ եր- 13
16. 12. թային ՚ի նմին աւուր ՚ի գեօղ մի. որ

հեռի էր յեմ՟է հարիւր, և վաթսուն ասպարիսաւ . և էր անուն նր՟ Եմմաւուս ։

14* Եւ նոքա խօսէին ընդ միմեանս վս՟ ա՟մ անցիցն անցելոց ։

15* Եւ եղեւ ընդ խօսելն նց՟ և ը՟ վիճել՝ և ինքն իսկ յս՟ մերձեցաւ՝ և երթայր ընդ նս՟ ։

16* Եւ նոցա աչք կալեալ էին առ 'ի չծանաչելոյ զնա ։

17* Եւ ասէ ցն՟ս . զի՛նչ են բանքդ՝ վս՟ որոց վիճիքդ ը՟ միմեանս՝ մինչդեռ գնայքդ, և տրտմեալ էք ։

18* Պատասխանի ետ միոյն 'ի նոցանէ՝ որում անուն էր կղէովպաս, և ասէ ցնա . դու միայն կաս յեմ՟, որ ոչ գիտացեր՝ զինչ գործեցաւ 'ի նմա յաւուրսս յայսոսիկ ։

19* Եւ ասէ ցն՟ս զի՞նչ . և նք՟ ասեն . զյս՟է նազովրեցւոյ, որ եղեւ այր մարգարէ, հզօր արդեամբք՝ և բանիւք առաջի այ՟ և ա՟մ ժողովրդեանն ։

20* Ո՛պ՟ մատնեցին զնա քահանայապետքն՝ և իշխանքն մեր 'ի դատաստան մահու, և հանին զնա 'ի խաչ ։

21* Մ՛եք ակնունէաք՝ թէ նա է՝ որ

փրկելոցն իցէ զիէ̃ղ · այլ հանդերձ
այսու ա̃մի՛, այս երրորդ օր է՝ յորմէհետէ այն գործեցաւ :

* Այլ և կանայք ոմանք 'ի մէնջ 22
զարմացուցին զմեզ · որք կանխեալ
է̃ն առաւօտս չոգան 'ի գերեզմանն :

* Եւ ոչ գտին զմարմինն նր̃ · եկին, 23
և ասեն, թէ և տեսիլ ևս հրեշտակաց տեսին · որք ասէին զնմանէ,
թէ կենդանի է :

* Եւ գնացին ոմանք 'ի մէնջ 'ի գերեզմանն, 24
և գտին նոյնպէս՝ ո̃պ և
կանայքն ասացին · բայց զնա ոչ
տեսին :

* Եւ նա ասէ ցն̃ա · ո՛վ անմիտք և 25
հեղգասիրտք 'ի հաւատալ յա̃մի,
զոր խօսեցան մարգարէքն :

* Ո՞չ զնոյն պարտ էր չարչարիլ 26
ք̃սի, և մտանել 'ի փառս իւր :

* Եւ սկսեալ 'ի մովսիսէ՝ և յա̃մ 27
մարգարէից մեկնէր ն̃ց՝ որինչ յա̃մ
գիրս գրեալ է զնմանէ :

* Իբրև մերձեցան 'ի գեօղն՝ յոր երթային, 28
և նա պատճառէր հեռագոյն ևս ուրեք երթալ :

* Եւ բռնադատեցին զնա՝ և ասեն · 29

առ մեզ ագի՛ր. զի ընդ երեկս է՝ և տարաժամեալ է օրս. և եմուտ ագանել անդ ընդ նոսա:

30* Եւ եղև ՚ի բազմելն նորա ընդ նոսա, առեալ զհացն օրհնեաց, եբեկ՝ և ետ նոցա:

31* Եւ նոցա բացան աչք՝ և ծանեան զնա. և նա եղև ՚ի նոցանէ աներևոյթ:

32* Եւ ասեն ցմիմեանս, ո՞չ իսկ և սիրտք մեր ճմլէին ՚ի մեզ՝ մինչ խօսէրն ընդ մեզ զճանապարհայն. և որպէս բանայր մեզ զգիրս:

33* Եւ յարուցեալ նոյն ժամայն դարձան յԵրուսաղէմ, և գտին ժողովեալ զմետասանսն, և զորս ընդ նոսա էին:

34* Եւ ասեն, թէ արդարև յարեաւ տէր, և երևեցաւ Սիմոնի:

35* Եւ նոքա պատմէին զայն, որ զճանապարհայն. և թէ զիա՞րդ ետ ծանօթս նոցա ՚ի բեկանել հացին:

36* Ա Մինչդեռ զայն խօսէին, ինքն իսկ Յիսուս եկաց ՚ի մէջ նոցա, և ասէ ցնոսա. խաղաղութիւն ընդ ձեզ. ես եմ, մի՛ երկնչիք:

Ա Մարկ. 16. 14:
Յովհան. 20. 19:

37* Եւ զահի հարեալ երկնչէին. և

համարէին ոգի ինչ տեսանել։

38 * Եւ ասէ ցն̃ս. զի՞ խռովեալ էք. և ընդէ՞ր խորհուրդք ելանեն 'ի սիրտս ձեր։

39 * Տեսէք զձեռս իմ և զոտս. զի ես նոյն եմ. շօշափեցէք զիս, և տեսէք, զի ոգի մարմին և ոսկերս ո՛չ ունի, որպ̃ զիս տեսանէք՝ զի ունիմ։

40 * Եւ զայս ասացեալ, եցոյց նոցա զձեռսն և զոտս։

41 * Եւ մինչդեռ տակաւին չհաւատային 'ի խնդութենէն, և զարմացեալ էին, ասէ ցն̃ս. ունի՞ք ինչ կերակուր աստ։

42 * Եւ նոքա ետուն նմա ձկան խորովելոյ մասն. և խորիսխ մեղու։

43 * Եւ էառ՝ եկեր առաջի նց̃. և զմնացորդսն ետ նց̃։

44 * Եւ ասէ ցն̃ս. այս բանք են, զոր խօսեցայ ընդ ձեզ՝ մինչ առ ձեզն էի, թէ պարտ է լնուլ ա̃մ գրելոցն յօրէնսն մովսէսի, և 'ի մարգարէս, և 'ի սաղմոսսն վ̃ն իմ։

45 * Յայնժամ եբաց զմիտս նց̃ իմանալ զգիրս։

ǂ Սաղմ. 18. 6։

46 * Եւ ասէ ցն̃ս, ǂ թէ այսպէս պարտ

էր չարչարիլ ք՟ի · և յառնել 'ի մեռելոց յաւուր երրորդի ։

47 * Եւ քարոզել յանուն ն՟ր ապաշխարութ՟ն, և թողութ՟ն մեղաց յա՟մ ազգս՝ սկսեալ յե՟ղմէ ։

48 * ‖ Եւ դուք էք վկայք բանիցս այսոցիկ ։ ‖ Գործ· 1· 8։

49 * ‖ Եւ ահա ես առաքեմ զաւետիս հօր իմոյ 'ի ձեզ · և դուք նստարո՛ւք 'ի քաղաքիս յե՟ղմ, մինչև զգենուցուք զօրութ՟ն 'ի բարձանց ։ ‖ Յօհ· 14· 26։

50 * Եհան զն՟ս մինչև 'ի բեթանիա · և ամբարձեալ զձեռս իւր օրհնեաց զնոսա ։

51 * ‖ Եւ եղև յօրհնելն նորա զնոսա, մեկնեցաւ 'ի նոցանէ · և վերանայր յերկինս ։ ‖ Մարկ· 16· 19։ Գործ· 1· 9։

52 * Եւ ն՟ք երկիր պագեալ նմա՝ դարձան յե՟ղմ ուրախութ՟բ մեծաւ ։

53 * Եւ էին հանապազ 'ի տաճարին, գովէին, և օրհնէին զա՟ծ ։

* * *

Նախադրութիւն յովհաննու աւետարանին ։

Յովհաննու աւետարանն՝ գրեալ է յովհաննու, որ եղբայր է յակոբայ զեբեդեայ. որ անկաւ ՚ի վ՟ր լանջացն տ՟ն. Նոյն սա գրեաց զաւետարանս զայս ։ Եւ սկիզբն առնէ յա՟ծական բանէն. և զըստ մարմնոյ ծնունդն յիշատակէ յաւէլն, և բանն մարմին եղև ։ Եւ յիշատակէ զմկրտութիւն յովհաննու՝ և զընտրութի՟ւ աշակերտացն. այլև զնշանս և զարուեստս, որք եղեն. և զկատարածն; որ մատնեցաւ պոնտացւոյ պիղատոսի, և խաչեցաւ. յորում և զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս ն՟ր, և ՚ի վ՟ր պատմուճանի ն՟ր վիճակ արկին, և մարմին ն՟ր եդաւ ՚ի գերեզմանի՝ և յարեաւ յերրորդ աւուր. երևեցաւ աշակերտացն ինքն ։

Յովհաննէս՝ որ և որդի որոտման, զվերինն որոտալով պատմեաց մեզ։ Սա զկնի յիսուն և երեք ամի համբառնալոյ փրկչին գրեաց զաւետարանս իւր յեփեսոս քաղաքի ՚ի խնդրոյ եկեղեցւոյն ասիայ ՚ի լեզու յոյն ։ Յովհաննէս հնազանդութ՟ին.

ՍԿԻԶԲՆ

Սկիզբն գլխոց, աւետարանին, որ ըստ յովհաննու:

	Գլուխ ·	հմր̃
Վասն՝ զի անսկիզբն է բանն ա̃ծ:	ա̃·	1·
Վն̃ յովհաննու վկայելոյն բանին ա̃յ:	ա̃·	15·
Վն̃ գալոյն առ նա գառին ա̃յ:	ա̃·	29·
Վն̃ աշակերտացն առ. յս̃ ագանելոյն:	ա̃·	39·
Վն̃ գտանելոյն զմեսիայն:	ա̃·	41·
Վն̃ հարսանեացն 'ի կանա գալիլեացւոց:	բ̃·	1·
Վն̃ արտաքս հանելոյն'ի տաճարէն զվաճառօղսն:	բ̃·	15·
Վն̃ նիկոդիմոսի:	գ̃·	1·
Վն̃ 'ի յայենովն մկրտելոյն:	գ̃·	23·
Վն̃ խնդիր լինելոյ վս̃ սրբութե̃:	գ̃·	25·
Վն̃ կնոջն սամարացւոյ:	դ̃·	7·
Վն̃ թագաւորազինն:	դ̃·	46·
Վն̃ երեսուն և ութամեայ հիւանդին:	ե̃·	5·

Վն̃

Վն՟՝ զի հայր սիրէ զորդի։	Ե.	20.
Վն՟ հինգ հացին, և երկու ձկանն։	Զ.	9.
Վն՟ գնալոյն 'ի վր՟ ծովուն։	Զ.	19.
Վն՟ մարտնչելոյն կամ կագելոյն ը՟ միմեանս հրէից։	Զ.	41.
Վն՟ շրջելոյն յի՟ի 'ի գալիլեա։	Է.	1.
Վն՟ խորատու եղբարցն։	Է.	3.
Վն՟ խնդրելոյն հրէից ունել զյն՟։	Է.	30.
Վն՟ 'ի ծնէ կուրին։	Թ.	1.
Վն՟ դնելոյն յի՟ի զանձն 'ի վերայ ոչխարացն։	Ժ.	15.
Վն՟ նաւակատեայն յեղմ՟։	Ժ.	22.
Վն՟ ղազարու յարութենն։	ԺԱ.	1.
Վն՟ օծանելոյ զո՟տն։	ԺԲ.	3.
Վն՟ չկամելոյն յուդա՝ որ ասաց զիւղոյն։	ԺԲ.	5.
Վն՟ յովանակին, և իշոյն։	ԺԲ.	14.
Վասն ելելոյ հեթանոսացն առ տր՟։	ԺԲ.	21.
Վն՟ հատին ցորենոյ։	ԺԲ.	24.
Վասն յի՟ի լոյս յաշխարհ գալոյ։	ԺԲ.	46.
Վն՟ ընթրեացն , և լուա-		

նա-

նալոյ զոտս աշակերտացն ։ ժէ. 1.
Վ՟ չարչարանաց տեառն, և սփոփելոյ զաշակերտսն ։ ժէ. 15.
Վասն գալոյ Ս՟բ Հոգւոյն և մխիթարելոյն զաշակերտսն ։ ժէ. 25.
Վ՟ մատնութե՟ յ՟ի ։ ժը. 5.
Վասն ուրացութեն պետրոսի, և հաւուն խօսելոյ ։ ժը. 25.
Վ՟ ածելոյն զյ՟ս ՚ի վանսն կայիափայ ։ ժը. 28.
Վ՟ տանելոյն զյ՟ս ՚ի գողգոթա . ժթ. 17.
Վ՟ աւանդելոյն յ՟ի ըզհոգին ։ ժթ. 30.
Վ՟ խնդրելոյն զտ՟րունական մարմինն ։ ժթ. 38.
Վասն բերելոյն նիկոդիմոսի զմուռս ։ ժթ. 39.
Վ՟ գալոյ կանանցն ՚ի գերեզմանն ։ ի. 1.
Վ՟ դրօքն փակելովք մտանելոյն յ՟ի առ աշակերտսն ։ ի. 19.

Վ՟ս զԹովմայ հաստատուելոյ ի՟ն : Ի. 27.

Վ՟ս ուտելոյն ընդ. նոցա, ՚և հարցանելոյն զպետրոս : ԻԱ. 15.

Վ՟ս սիրելւոյ աշակերտին, որ և գրեաց զաւետարանն . ԻԱ. 24.

ԵԻՆ

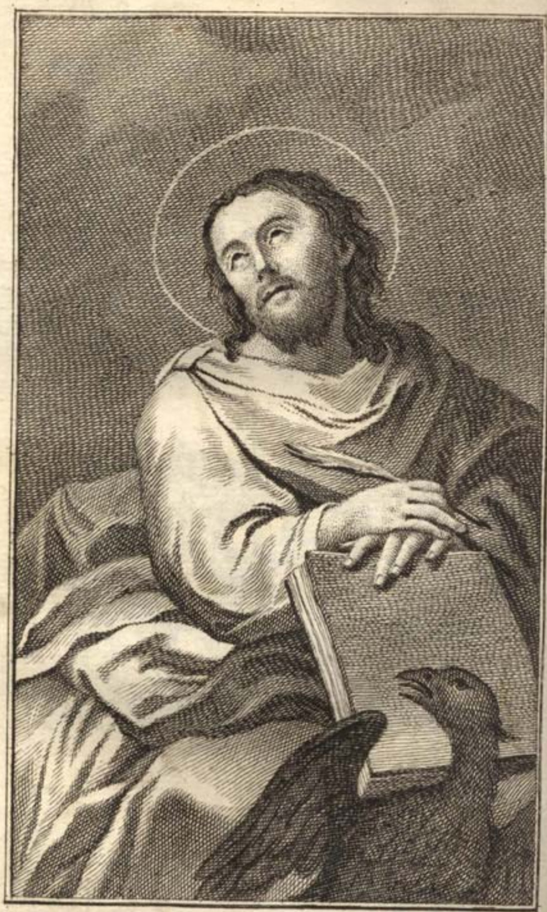

ՍՈՒՐԲ ՅՕՀԱՆՆԷՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Ըստ Յովհաննու։

Գլուխ առաջներորդ։

Իե

1 Ի ՍԿԶԲԱ
ՆԷՐ ԲԱՆՆ.
և բանն էր առ ա̃ծ.
և ա̃ծ էր բանն։
2 * Նա էր 'ի սկզբանէ առ ա̃ծ։
3 * Ա̃մ ինչ նովաւ եղև, և առանց
նորա

նորա եղև և ոչինչ՝ որինչ եղևն ։
* Նովաւ կեանք էր · և կեանքն էր 4
լոյս մարդկան ։
* Եւ լոյսն ՚ի խաւարի անդ լուսա- 5
ւորէ · և խաւար նմա ո՛չ եղև հա-
սու ։
‖ Մատ. 3. 1: * ‖ Եղև այր մի առաքեալ յա̃յ ա- 6
նուն նմա յովհաննէս ։
Մարկ. 1. 2: * Սա եկն ՚ի վկայութ̃ի, զի վկայես- 7
ցէ վ̃ն լուսոյն · զի ամենեքին հաւա-
տասցեն նովաւ ։
* Ո՛չ էր նա լոյսն · այլ զի վկայես- 8
ցէ վ̃ն լուսոյն ։
‖ Վայր. 3. 19: * ‖ Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսա- 9
ւոր առնէ զա̃մ մարդ՝ որ գալոց է
յաշխարհ ։
‖ Եբր. 11. 3. *Յաշխարհի էր · ‖ և աշխարհ նովաւ 10
եղև · և աշխարհ զնա ո՛չ ծանեաւ ։
* Յիւրսն եկն · և իւրքն զնա ո՛չ 11
ընկալան ։
* Իսկ որք ընկալանն զնա, ետ նց̃ 12
իշխանութ̃ի որդիս ա̃յ լինել · որոց
հաւատասցեն յանուն նր̃ ։
* Որք ո՛չ յարենէ · և ո՛չ ՚ի կամաց 13
մարմնոյ, և ո՛չ ՚ի կամաց առն, այլ
յա̃յ ծնան ։

14 * || Եւ բանն մարմին եղեւ, եւ բնակեցաւ՝ 'ի մեզ. եւ տեսաք զփառս նր̃, զփառս իբրեւ զմիածնի առ'ի հօրէ, լի շնորհօք, եւ ճշմարտութե̃.

|| Մատ. 1. 16. Ղուկ. 2. 7.

15 * Յովհաննէս վկայէ վն̃ նր̃. աղաղակեաց, եւ ասէ. սա՛ է՝ զորմէ ասէի, որ զկնի իմ գալոցն էր. առաջի իմ եղեւ. զի նախ քան զիս էր.

16 * || Եւ 'ի լրութ̃է անտի նր̃ մեք ամենեքին առաք շնորհս փոխանակ շնորհաց.

|| 1. Տիմ. 6. 17.

17 * Զի օրէնքն 'ի ձեռն մովսեսի տուան. շնորհքն, եւ ճշմարտութ̃ին 'ի ձեռն յի̃ի քի̃ի եղեն.

18 * || Զա̃ծ ոչ՛ոք ետես երբեք. բայց միածինն որդի՝ որ է 'ի ծոց հօր, նա պատմեաց.

ԻԲ.

|| 1. Տիմ. 6. 16. 1. Յով. 4. 12.

19 * Եւ այս է վկայութի̃ն յովհաննու, յորժամ առաքեցին առ նա հրէայքն յե̃ղմէ քահանայս, եւ ղեւտացիս, զի հարցցեն ցնա՝ թէ դու ո՞ ես.

20 * Եւ խոստովան եղեւ, եւ ոչ ուրացաւ. խոստովան եղեւ, եթէ ես ոչ եմ քս̃ն.

21 * Եւ հարցին ցնա, իսկ ո՞վ ես դու. եղիա՞ ես. եւ ասէ. ոչ եմ. իսկ

մարգարէ՞ն ես դու. պատասխանի ետ, թէ ոչ։

*Իսկ ասա՛ մեզ՝ դու ո՞վ ես. զի պատասխանի տարցուք՝ որոց առաքեցինն զմեզ. զի՞ ասես վ͞ս քո։ 22

‖ Եսայ. 40. 3։ Մատթ. 3. 3։ Մարկ. 1. 3։ Ղուկ. 3. 4։

*Ասէ. ‖Ես՝ ձայն բարբառոյ յանապատի. ուղի՛ղ արարէք զճանապարհս տ͞ն. ո͞ր ասաց եսայի մարգարէ։ 23

*Եւ որք առաքեցանն, 'ի փարիսեցւոց անտի էին։ 24

*Հարցին զնա՝ եւ ասեն. Իսկ զի՞ մկրտես՝ եթէ դու չես ք͞սն, եւ ոչ եղիա. եւ ոչ մարգարէն։ 25

‖ Մատ. 3. 11։ ‖ Մարկ. 1. 7։ Ղուկ. 3. 16։ Գործ. 1. 5։ եւ 11. 16։

*Պատասխանի ետ ն͞ց յովհաննէս, 26
եւ ասէ. ‖Ես մկրտեմ զձեզ ջրով. 'ի միջի ձերում կայ, զոր դուքն ոչ գիտէք։

*‖Այր զկնի իմ գալոց է. որ առաջի իմ եղեւ. որում չեմ արժանի, եթէ լուծից զխրացս կօշկաց ն͞ր։ 27

*Այս 'ի բեթաբրայ եղեւ յայնկոյս յորդանանու. ուր էրն յովհաննէս, եւ մկրտէր։ 28

ԻԳ։ եւ 19. 4։

*'Ի վաղիւն անդր տեսանէ զյ͞ս զի գայր առ նա, եւ ասէ. Ահաւասիկ 29

գառնն ա՟յ՝ որ բառնայ զմեղս աշխարհի ։

30 *Սա է, վ՟ն որոյ եսն ասէի . զկնի իմ գայ այր, որ առաջի իմ եղև . զի յառաջ իսկ էր քան զիս ։

31 *Եւ ես ոչ գիտէի զնա . այլ զի յայտնի լինիցի Ի՟ղի . վ՟ն այնորիկ եկի ես ջրով մկրտել ։

32 *Եւ վկայեաց յովհաննէս և ասէ . ‖ Թէ տեսանէի զհոգին՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի յերկնից . և հանգչէր 'ի վերայ ն՟ր ։

‖ Մատ. 3. 16 ։
Մարկ. 1. 10 ։
Ղուկ. 3. 22 ։

33 *Եւ ես ոչ գիտէի զնա . այլ որ առաքեաց զիս մկրտել ջրով, նա ասաց ցիս . յոյր վ՟ր տեսանիցես զհոգին, զի իջանիցէ, և հանգչիցի 'ի վ՟ր ն՟ր, նա է՝ որ մկրտէ հոգւովն սրբով ։

34 *Եւ ես տեսի, և վկայեցի, եթէ սա է որդին ա՟յ ։

35 *Ի վաղիւն անդր կայր յովհաննէս, և յաշակերտաց անտի ն՟ր՝ երկու ։

ԲՂԱ ։

36 *Եւ նայեցեալ ը՟դ յ՟ի՝ զի զգնայր, ասէ . ահաւասիկ ք՟ն գառն ա՟յ ։

37 *Լուան 'ի նմանէ երկու աշակերտքն՝ զի խօսէր . և գնացին ը՟դհետ յ՟ի ։

*Իբրեւ դարձաւ յս՟՝ եւ ետես զնս՟ զի երթային զհետ նր՟, ասէ ցնս՟. զի՞նչ խնդրէք. Նոքա ասեն ցնա, ռա՛բբի. որ թարգմանեալ կոչի վարդապետ. ո՞ւր են օթեւանք քո։ 38

*Ասէ ցնս՟. եկա՛յք, եւ տեսէ՛ք. Եկին, եւ տեսին, ուր էին օթեւանք նր՟. եւ առ նմա ագան այն օր. զի ժամ էր իբրեւ տասներորդ։ 39

*Էր Անդրէաս՝ եղբայր սիմոնի վիմի՛, մի յերկուց անտի. որք լուեալն ’ի յովհաննէ, եւ գնացին զկնի նր՟։ 40

*Գտանէ սա նախ զեղբայր իւր զսիմոն, եւ ասէ ցնա. գտաք զմեսիայ, որ թարգմանի քս՟։ 41

*Եւ էած զնա առ յս՟. հայեցեալ ընդ նա յսի՟, ասէ. դու ես սիմոն որդի յովնանու. դու կոչեսցիս կեփաս. որ թարգմանի պետրոս։ 42

Բ.Ն.

*Ի վաղիւն անդր կամեցաւ ելանել ’ի գալիլեա. գտանէ զփիլիպպոս, եւ ասէ ցնա յս՟. ե՛կ զկնի իմ։ 43

*Եւ էր փիլիպպոս ’ի բեթսայիդայ, ’ի քաղաքէ անդրեայ եւ պետրոսի։ 44

*Գտանէ փիլիպպոս զնաթանայէլ 45

և ասէ ցնա. զորմէ գրեաց ‖ մովսէս յօրէնսն, ‖ և մարգարէքն, գտաք զյ͞ս զորդի յովսեփայ 'ի նազարեթէ ։

46* Ասէ ցնա նաթանայէլ. իսկ 'ի նազարեթէ մարթ ի՞նչ իցէ բարւոյ ինչ լինել. ասէ ցնա փիլիպպոս, ե՛կ և տե՛ս ։

47* Իբրև ետես յ͞ս զնաթանայէլ՝ զի գայր առ նա, ասէ զն͞մնէ. ահա արդարև իսրայէղացի՝ յորում նենգութի͞ն ոչ գոյ ։

48* Ասէ ցնա նաթանայէլ. ուստի՞ ճանաչես զիս. պատասխանի ետ յ͞ս, և ասէ ցնա. մինչչև էր փիլիպպոսի կոչեալ զքեզ՝ զի էիր 'ի ներքոյ թզենւոյն, տեսի զքեզ ։

49* Պատասխանի ետ նմա նաթանայէլ և ասէ. ռա՛բբի, դու ես որդի ա͞յ. դու ես թագաւորն ի͞ղի ։

50* Պատասխանի ետ նմա յ͞ս, և ասէ. փոխանակ զի ասացի քեզ, թէ տեսի 'ի ներքոյ թզենւոյն, հաւատաս, մեծամեծս ևս քան զայս տեսցես ։

51* Եւ ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմ

‖ Ծննդ. 49. 10։
2. Օրէն 18. 18։
‖ Եսայ. 40. 10։
և 45. 8։
Երեմ. 23. 5։
Եզե. 44. 23։ և
37. 24։
Դան. 9. 24. 25։

ձեզ. տեսանիցէք զերկինս բացեալ, և զհրեշտակս այ՟՝ զի ելանիցեն՝ և իջանիցեն 'ի վր՟ որդւոյ մարդոյ։

ԳԼ. Բ.

Բ. Օ։

Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին 'ի կանայ գաղի՛լի՛եացւոյ. և անդ էր մայրն յսի՟։ 1

* Կոչեցաւ և յս՟, և աշակերտքն նր՟՝ 'ի հարսանիսն։ 2

* Եւ 'ի պակասել գինւոյն, ասէ մայրն ցյս՟. գինի ո՛չ ունին։ 3

* Եւ ասէ ցնա յս՟, զի՞ կայ իմ և քո՝ կի՛ն դու. չև է հասեալ ժամանակ իմ։ 4

* Ասէ մայրն նր՟ ցսպասաւորսն. որ զինչ ասիցէ ձեզ, արասջի՛ք։ 5

* Անդ էին թակոյկք կճեայք վեց ըստ սրբութեն՟ հրէից. տանէին մի մի 'ի նոցանէ մարս երկուս, կամ երիս։ 6

* Ասէ ցնոսա յս՟. լցէ՛ք զթակոյկսդ ջրով, և լցին զնա՟ մինչև 'ի վեր։ 7

* Եւ ասէ ցնա՟. արդ՝ առէ՛ք, և բերէ՛ք տաճարապետին. և նք՟ բերին։ 8

* Եւ իբրև ճաշակեաց տաճարապետն զջուրն գինի եղեալ. և ո՛չ 9

գինոյն ուստի իցէ. բայց սպասաւորքն գիտէին՝ որք արկին զջուրն. խօսի ընդ փեսային տաճարապետն։

10 * Եւ ասէ, ա̃մ մարդ զանոյշ գինին յառաջագոյն պաշտէ. եւ յորժամ արբենան, յայնժամ զյոռին. դու պահեցեր զանոյշ գինիդ մինչեւ ցայժմ։

11 * Զայս արար սկիզբն նշանաց յ̃ս 'ի կանայ գալիլեացւոց. եւ յայտնեաց զփառս իւր. եւ հաւատացին 'ի նա աշակերտքն ն̃ր։

12 Յետ այսորիկ էջ յ̃ս 'ի կափառնաում, ինքն, եւ մայր իւր, եւ եղբարք իւր, եւ անդ լինէր ո՛չ բազում ինչ աւուրս։

ԲԼ։

13 * Եւ էր մերձ զատիկն հրէից. եւ ել յ̃ս յե̃մ։

14 * Եւ եգիտ 'ի տաճարին՝ զի վաճառէին զարջառս, եւ զոչխարս, եւ զաղաւնիս. եւ զլումայափոխսն՝ որք նստէին։

15 * Եւ արար խարազան չուանեայ. եւ եհան զամենեսին 'ի տաճարէն զոչխարսն, եւ զարջառս, եւ ըզպղինձս հատավաճառացն ցրուեաց.

եւ զսեղանսն կործանեաց։

16 * Եւ որ զաղաւնիսն վաճառէին, ասէ ցն̅ս. առէք զայդ աստի, եւ մի առնէք զտուն Հօր իմոյ՝ տուն վաճառի։

17 * Ապա յիշեցին աշակերտքն նր̅՝ թէ գրեալ է, ‖ Նախանձ տան քո կերիցէ զիս։

‖ Սաղմ. 68. 10։

18 * Պատասխանի ետուն Հրեայքն, եւ ասեն ցնա. զի՞նչ նշան ցուցանես դու մեզ՝ զի զայդ առնես։

19 * Պատասխանի ետ յ̅ս, եւ ասէ ցն̅ս. ‖ քակեցէք զտաճարդ զայդ, եւ զերիս աւուրս կանգնեցից զդա։

‖ Մատթ. 26. 61։ եւ 27.40 Մարկ. 14. 58։ եւ 15.29

20 * Ասեն ցնա Հրեայքն. զքառասուն եւ զվեց ամ շինեցաւ տաճարս այս. եւ դու զերիս աւուրս կանգնես զսա։

21 * Բայց նա ասէր վ̅ս տաճարի մարմնոյն իւրոյ։

22 * Իսկ յորժամ յարեաւն ՚ի մեռելոց, յիշեցին աշակերտքն նորա՝ թէ այս է՝ զոր ասացն. ‖ եւ հաւատացին գրոյն, եւ բանին, զոր ասաց յ̅ս։

‖ Սաղմ. 3. 6։ եւ 56. 9։

⁂

Գ. Կ։

23 * Եւ իբրեւ էր յԵ̅մ ՚ի զատկին ՚ի տօ_

տօնի, բազումք հաւատացին յանուն նր̃ · զի տեսանէին զնշանսն՝ զոր առնէր ։

24 * Բայց ինքն յս̃ ոչ հաւատայր զանձն նոցա · քանզի ինքն գիտէր զա̃մ ։

25 * Եւ զի ոչ էր պիտոյ՝ եթէ ոք վկայեսցէ վս̃ մարդոյ · զի ինքն իսկ գիտէր՝ զինչ կրէր ՚ի մարդն ։

Գ·Լ ։ Գ ։

1 Եւ էր այր մի ՚ի փարիսեցւոց անտի՝ Նիկոդեմոս անուն նր̃՝ իշխան հրէից ։

2 * Սա եկն առ նա գիշերի, և ասէ ցնա · ռա՛բբի, գիտեմք, եթէ յա̃յ եկեալ ես վարդապետ · զի ոչո՛ք կարէ զայդ նշանս առնել՝ զոր դու առնես · եթէ ոչ ա̃ծ իցէ ընդ նմա ։

3 * Պատասխանի ետ յս̃, և ասէ ցնա · ամէն ամէն ասեմ քեզ · եթէ ո՛չ ոք ծնցի վերստին, ո՛չ կարէ տեսանել զարքայութի՛ն ա̃յ ։

4 * Ասէ ցնա Նիկոդեմոս · զիա՞րդ կարէ մարդ ծնանիլ՝ որ ծերն իցէ · միթէ մարթ ի՞նչ իցէ անդրէն յո-

րովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել՝ և ծնանիլ։

* Պատասխանի ետ Յս̃, և ասէ. ա_մէն ամէն ասեմ քեզ. եթէ ոչ ոք ծնցի 'ի ջրոյ՝ և 'ի հոգւոյ՝ ո՛չ կարէ մտանել յարքայութի̃ն այ̃։ 5

* Զի ծնեալն 'ի մարմնոյ՝ մարմին է. և ծնեալն 'ի հոգւոյ՝ հոգի է։ 6

* Դու մի զարմանար թէ ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ ծնանել վերստին։ 7

* Զի հողմ ուր կամի՝ շնչէ. և զձայն նր̃ լսես. ‖ այլ ո՛չ գիտես, ուստի գայ՝ կմ̃ յո՛ երթայ. այնպէս և ամ̃ ծնեալն 'ի հոգւոյն։ 8

‖ Սաղմ. 134. 7։

* Պատասխանի ետ Նիկոդեմոս, և ասէ ցնա, զիա՞րդ մարթի այդմ լինել։ 9

* Պատասխանի ետ Յս̃, և ասէ ցնա. դու ես վարդապետ Իի՛լի՝ և զայդ ո՞չ գիտես։ 10

* Ամէն ամէն ասեմ քեզ. զի զոր_ ինչ գիտեմք, խօսիմք. և զոր տե_սաք, վկայեմք. և զվկայութի̃ն մեր ո՛չ ընդունիք։ 11

* Իսկ արդ՝ եթէ զերկրաւորս ասա_ցի ձեզ՝ և ոչ հաւատայք. զիա՞րդ 12

եթէ զերկնաւորսն ասացից, հաւատայցէք ։

13 * Եւ ոչ ոք ել յերկինս, եթէ ոչ՝ որ էջն յերկնից՝ որդին մարդոյ, որ էն յերկինս ։ ԳԻԲ։

14 * ‖ Եւ որպ՟ Մովսէս բարձրացոյց զօձն յանապատին, նոյնպէս բարձրանալ պարտ է որդւոյ մարդոյ ։ ‖ Թուոց. 21. 9։

15 * Զի ամ՟, որ հաւատայ 'ի նա, մի կորիցէ. այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս ։

16 * ‖ Զի այնպէս սիրեաց ած՟ զաշխարհ՝ մինչեւ զորդին իւր միածին ետ. զի ամ՟ որ հաւատայ 'ի նա, մի կորիցէ՝ այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս ։ ‖ 1. Յովհ. 4. 9։

17 * Զի ոչ առաքեաց ած՟ զորդի իւր յաշխարհ՝ թէ դատեսցի զաշխարհ, այլ զի փրկեսցի աշխարհ նովաւ ։

18 * Որ հաւատայ 'ի նա, ոչ դատապարտեսցի, եւ որ ոչ հաւատայ 'ի նա, արդէն իսկ դատապարտեալ է. զի ոչ հաւատաց յանուն միածնի որդւոյն այ՟ ։

19 * Եւ այս իսկ է դատաստան. ‖ զի լոյս եկն յաշխարհ. եւ սիրեցին մարդիկ ‖ Վեր. 1. 9։

դիկ զխաւար՝ առաւել քան զլոյս.
զի էին գործք իւրեանց չարութե՟:
* Զի ա՟մ՝ որ զչար գործէ, ատեայ 20
զլոյս, եւ ոչ գայ առ լոյսն, զի մի
յանդիմանեսցին գործք նր՟:
* Իսկ որ առնէ զճշմարտութի՟, 21
գայ առ լոյսն, զի յայտնի լիցին
գործք նր՟՝ թէ ա՟վ գործեցան:
Գ. Գ.
* Յետ այսորիկ եկն յս՟, եւ աշա֊ 22
կերտքն նր՟ յերկիրն հրէաստանի.
‖ Ա՟յդ. 4. 1: եւ անդ շրջէր նոքօք հանդերձ. ‖ եւ
մկրտէր:
* Մկրտէր եւ յովհաննէս 'ի յայե֊ 23
նովն՝ մերձ առ սալիմ. զի ջուրք
բազում էին անդ. եւ գային, եւ
մկրտէին:
* Զի չեւ եւս էր արկեալ յովհան֊ 24
նէս 'ի բանտ:
* Եւ եղեւ խնդիր յաշակերտացն 25
յովհաննու ընդ հրէից վն՟ սրբութե՟:
* Եկին առ յովհաննէս, եւ ասեն 26
ցնա. ռա՛բբի, որ էրն ընդ քեզ
‖ Ա՟յդ. 1. 19: յայնկոյս յորդանանու, ‖ որում
դուն վկայեցեր, ահաւանիկ նա մկր֊
տէ, եւ ամենեքին գան առ նա:
* Պատասխանի ետ յովհաննէս, եւ 27
ասէ.

ասէ · ո՛չ կարէ մարդ առնուլ յանձնէ, և ո՛չինչ, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա յերկնից 'ի վերուստ ։

28 * Դուք ձեզէն վկայէք ինձ, ‖ զի ասացի ձեզ՝ թէ չեմ ես ք՟ն, այլ թէ առաքեալ եմ առաջի ն՟ր ։ ‖ Վեր· 1· 20։

29 * Որ ունի հարսն, նա է փեսայ · իսկ բարեկամ փեսային, որ կայ՝ և լսէ նմա, ուրախութ՟բ ուրախ լինի վ՟ս ձայնի փեսային · արդ՝ այս ուրախութ՟ի, որ իմն է, լցեալ է ։

30 * Նմա պարտ է աճել · և ինձ մեղմանալ ։

31 * Որ 'ի վերուստն գայ, 'ի վերոյ է քան զա՟մ · որ յերկրէ աստի է, յերկրէ է, և յերկրէ խօսի · որ յերկնիցն գայ ։

32 * Զորինչ ետես՝ և զոր լուաւ, վկայէ · և զվկայութ՟ի ն՟ր ոչոք ընդունի ։

33 * Որ ընդունի զվկայութ՟ի ն՟ր՝ կնքեաց թէ ‖ ա՟ծ ճշմարիտ է ։ ‖ Հռոմ· 3· 4։

34 * Զի զոր ա՟ծն առաքեաց, զբանս ա՟յ խօսի · զի ո՛չ եթէ չափով տայ ա՟ծ զհոգին ։

35 * Հայր սիրէ զորդի, և զամենայն

ինչ ետ 'ի ձեռս նորա ։

‖ 1. Յօհ. 5. 10։ *‖ Որ հաւատայ յորդի, ընդունի 36
զկեանսն յաւիտենականս. և որ ոչն
հնազանդի որդւոյ, ոչ տեսցէ զկեանս. այլ բարկութիւն ա̃յ մնայ 'ի
վերայ նորա ։

ԳԼ. Դ.

Գ. Գ.

‖ Վեր. 3. 22։

Իբրև գիտաց յս̃՝ եթէ լուա՛ն փարիսեցիքն՝ եթէ յս̃ բազում աշակերտս առնէ, ‖ և մկրտէ քան զյովհաննէս ։ 1

*Քանզի ոչ եթէ յս̃ ինքնին մկրտէր, այլ աշակերտքն նր̃ ։ 2

*Եթող զհրէաստան երկիր. և եկն միւսանգամ 'ի գալիլեա ։ 3

*Եւ էր նմա անցանել ընդ սամարիա ։ 4

*Գայ նա 'ի քաղաք մի սամարացւոց՝ որում անուն էր սիւքար. մերձ 'ի գեօղն ‖ զոր ետ յակոբ որդւոյ իւրում յովսեփայ ։ 5

‖ Ծննդ. 33. 19։ և 48. 22 Յեսու. 24. 32։

*Եւ անդ էր աղբիւր մի յակոբեայ. և յս̃ վաստակեալ 'ի ճանապարհէն, նստէր 'ի վ̃ր աղբերն. և էր ժամ իբրև վեցերորդ ։ 6

*Գայ

7 * Գայ կին մի 'ի սամարիայ՝ հանել
ջուր. ասէ ցնա յս՟. տուր ինձ ըմպել։

8 * Զի աշակերտքն նորա երթեալ
էին 'ի քաղաք անդր, զի կերակուրս
գնեսցեն։

9 * Ասէ ցնա կինն սամարացի. դու՝
որ Հրեայդ ես, զիա՞րդ յինէն ըմպել
խնդրես՝ 'ի կնոջէ սամարացւոյ.
զի ո՛չ երբէք խառնակին Հրեայք
ը՟դ սամարացիս։

10 * Պատասխանի ետ նմա յս՟, և ասէ.
եթէ գիտէիր դու զպարգեւն
ա՟յ, և ո՛վ է՝ որ ասէդ ցքեզ՝ թէ
տուր ինձ ըմպել. դու արդեօք խնդրէիր
'ի նմանէ, և տայր քեզ ջուր
կենդանի։

11 * Ասէ ցնա կինն. տէ՞ր, դու քանզի
և դոյլ իսկ ոչ ունիս, և ջրհորս
խոր է. իսկ արդ ուստի՞ ունիցիս ըզջուրն
կենդանի։

12 * Միթէ դու մեծ ինչ ո՞ք իցես
քան զհայր մեր յակոբ, որ զայս
ջրհոր ետ մեզ, և ինքն աստի ըմպէր,
և որդիք նր՟, և խաշինք նր՟։

13 * Պատասխանի ետ նմա յս՟, և ասէ.
ամ՟, որ ըմպէ 'ի ջրոյ յայսմանէ,

նէ, միւսանգամ ծարաւի. բայց որ ըմպէ 'ի ջրոյն, զոր ես տաց նմա, մի՛ ծարաւեսցի յաւիտեան։

14 * Այլ ջուրն, զոր ես տաց նմա, եղիցի նմա աղբիւր ջրոյ բղխելոյ 'ի կեանսն յաւիտենականս։

15 * Ասէ ցնա կինն, տէ՛ր, տո՛ւր ինձ զջուրն զայն, զի մի՛ ծարաւեցից. և մի՛ եկից այսր հանել ջուր։

16 * Ասէ ցնա յս̅. երթ, կոչեա՛ զայր քո, և եկ այսր։

17 * Պատասխանի ետ նմա կինն, և ասէ. չի՛ք իմ այր. ասէ ցնա յս̅. բարւո՛ք ասացեր թէ չի՛ք իմ այր։

18 * Զի հինգ այր փոխեալ է քո. և զոր այժմ ունիս, չէ՛ քո այր. զայդ արդար ասացեր։

19 * Ասէ ցնա կինն. տէ՛ր, թուի ինձ թէ մարգարէ իցես դու։

20 * Հարքն մեր 'ի լերինս յայսմիկ երկիրպագին, և դուք ասէք, ‖ եթէ
‖2 Օրէ. 12. 5։ յեհ̅մ և եթ է տեղի, ուր արժան իցէ երկիրպագանել։

21 * Ասէ ցնա յս̅. կի՛ն դու՝ հաւատա՛ ինձ. զի եկեսցէ ժամանակ, յորժամ ո՛չ 'ի լերինս յայսմիկ, և

ո՛չ յե՟մ՝ երկիրպագանիցեն Հօր ։

22 *‖ Դուք երկիրպագանէք, որում ոչն գիտէք. մեք երկիրպագանեմք, որում գիտեմքն. զի փրկութիւն 'ի Հրէից է ։ ‖ 4. Թագ. 17. 41.

23 * Այլ եկեսցէ ժամանակ՝ և այժմ իսկ է. յորժամ ճշմարիտքն երկրպագուք երկիրպագանիցեն Հօր Հոգւով, և ճշմարտութե՟. քանզի և Հայր այնպիսի երկրպագուս իւր խնդրէ ։

24 *‖ Հոգի է ա՟ծ. և երկրպագուաց նո՟ր՝ Հոգւով և ճշմարտութե՟ պարտ է երկիրպագանել ։ Գ. Ի. ‖ 1. Կոր. 3. 17.

25 * Ասէ ցնա կինն. գիտեմք՝ զի Մեսիայ գայ՝ անուանեալն քս՟. յորժամ եկեսցէ նա, պատմեսցէ մեզ զամենայն ։

26 * Ասէ ցնա յս՟. ես եմ, որ խօսիմս ընդ քեզ ։

27 * Եւ յայն բան եկին աշակերտքն նո՟ր, և զարմանային, զի ընդ կնոջն խօսէր. բայց ոչ՛ոք ասաց 'ի նոցանէ՝ թէ զի՞նչ խնդրես, կամ զի՞նչ խօսիս ընդ դմա ։

28 * Եթող կինն զսափորն իւր, և

չոգաւ ’ի քաղաքն. եւ ասէ ցմարդիկն:

29 *Եկա՛յք, եւ տեսէ՛ք զայր մի, որ ասաց ինձ զամ՟, որ ինչ իմ գործեալ է. միթէ նա՞ իցէ քն՟:

30 *Ելի՛ն ’ի քաղաքէն, եւ գային առ նա:

31 *Եւ մինչչեւ եկեալ էին նք՟, աղաչէին զնա աշակերտքն, եւ ասէին. ռա՛բբի, հա՛ց կեր:

32 *Նա ասէ ցնս՟. ես կերակուր ունիմ ուտել, զոր դուքն ո՛չ գիտէք:

33 *Ասէին աշակերտքն ընդ միմեանս. միթէ եբե՞ր ինչ ոք դմա ուտել:

34 *Ասէ ցնս՟ յս՟. իմ կերակուր այն է, զի արարից զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս. եւ կատարեցից զգործն նր՟:

35 *Ո՞չ դուք ասէք՝ եթէ այլեւս չորք ամիսք են, եւ հունձք գան. ահաւասիկ ես ասեմ ձեզ. ամբարձէ՛ք զաչս ձեր, եւ տեսէ՛ք զարտորայսն, ‖ զի սպիտակացեալ են՝ եւ ’ի հունձս հասեալ:

‖ Մատ. 9. 37:

36 *Եւ որ հնձէն, վարձս առնու. եւ ժողովէ զպտուղ ’ի կեանսն յաւիտե-

Ղուկ. 10. 2:

տենականս. զի որ սերմանէն, և որ հնձէ, հասարակ ցնծասցեն։

37 * Յայսմ իսկ է բանն ճշմարիտ. զի այլ է՝ որ սերմանէ. և այլ է՝ որ հնձէ.

38 * Ես առաքեցի զձեզ հնձել՝ զոր ոչ դուք վաստակեցէք. այլք վաստակեցին, և դուք 'ի վաստակս նոցա մտէք։

39 * Եւ 'ի քաղաքէն յայնմանէ սամարացւոց բազումք հաւատացին 'ի նա վ͞ս բանի կնոջն վկայելոյ, եթէ ասաց ինձ զա͞մ, որ ինչ իմ գործեալ էր։

40 * Իսկ իբրև եկին առ նա սամարացիքն, աղաչէին զնա լինել առ նո͞. և եղև անդ աւուրս երկուս։

41 * Եւ ևս բազումք հաւատացին 'ի նա վ͞ս բանին նո͞։

42 * Եւ ասէին ցկինն. թէ ոչ այսուհետև վ͞ս քո խօսիցդ հաւատամք. զի մեզէն իսկ լուաք 'ի դմանէ. և գիտեմք՝ եթէ դա է ճշմարտիւ փրկիչ աշխարհաց։

Գ.Զ.

43 * Եւ յետ երկուց աւուրց ել անտի և գնաց 'ի գալիլեա։

44 * ‖ Զի ինքն իսկ յ͞ս վկայեաց՝ ե-

‖ Մատթ. 13. 55։

Մարկ. 6. 4: թէ մարգարէ յիւրում գաւառի պատիւ ոչ ունի:

Ղուկ. 4. 24: || Մատթ. 4. 12: Մարկ. 1. 14:
* Եւ յորժամ եկն նա 'ի գալիլեա, ընկալան զնա գալիլեացիքն. զի տեսեալ եւս էր զամ՟ նշանսն, զոր արար յէ̃մ 'ի տօնին. քանզի և նոքա եկեալ էին 'ի տօնն: 45

Ղուկ. 4. 14: || Վեր. 2. 9:
* Եկն դարձեալ 'ի կանա գալիլեացւոց՝ || ուր արար զջուրն գինի. և անդ էր թագաւորազն մի, որոյ որդին հիւանդ կայր 'ի կափառնաում: 46

* Նա իբրև լուաւ՝ եթէ Յս եկեալ է 'ի հրէաստանէ 'ի գալիլեա, եկն առ նա. և աղաչէր, զի իջցէ, և բժշկեսցէ զորդի նր. քանզի մերձ էր 'ի մեռանել: 47

* Ասէ ցնա Յս. եթէ ոչ նշանս ինչ և արուեստս տեսանէք՝ ոչ հաւատայք: 48

* Ասէ ցնա թագաւորազն. Տր, էջ՝ մինչև մեռեալ իցէ մանուկն իմ: 49

* Ասէ ցնա Յս. Երթ, որդին քո կենդանի է. և հաւատաց այրն բանին՝ զոր ասաց նմա Յս, և գնաց: 50

* Եւ մինչդեռ իջանէր, ընդառաջ 51

եղեն

եկին նմա ծառայքն իւր, աւետիս ետուն և ասեն, թէ մանուկն նորա կենդանի է ։

52 * Հարցանէր ցն՟ս վ՟ն ժամուն՝ յորում ապաքինեցաւ . և ասեն ցնա . երէկ յեօթներորդ ժամուն եթող զնա ջերմն ։

53 * Գիտաց հայրն նր՟՝ եթէ յայնմ ժամու՝ յորում ասաց ցնա յ՟ս, թէ որդին քո կենդանի է . և հաւատաց ինքն, և ա՟մ տուն իւր ։

54 * Զայս դարձեալ երկրորդ նշանս արար յ՟ս եկեալ 'ի հրէաստանէ 'ի գալիլեա ։

ծ

Գլ ։ Ե ։

Գլ ։

1 Յետ ‖ այսորիկ տօն էր հրէից . և ել յ՟ս յե՟մ ։

2 * Եւ էր յե՟մ 'ի պրոբատիկէ աւազանին . որ կոչիւր եբրայեցերէն բեթհեզդայ հինգ սրահ ։

‖ Ղեւտ. 23 . 5 ։ 2 . Օրէ . 16 . 1 .

3 * Յորս անկեալ դնէր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց, կուրաց, կաղաց, գօսացելոց, որ ակնունէին շրջման ջրոյն յուզելոյ ։

4 * Եւ հրեշտակ ա՟ծ իջանէր ըստ ժա-

ժամանակի յաւազանին՝ և յուզէր զջուրսն. և որ նախ 'ի շարժումն ջուրցն իջանէր, բժշկիւր. ո՛չ ունելով նշան հիւանդութեան։

* Եւ անդ էր այր մի, որոյ երեսուն և ութ ամ էր 'ի հիւանդութեան իւրում։ 5

* Զնա իբրև ետես յս՟, զի անկեալ դնէր. և գիտաց՝ եթէ բազում ժամանակք էին այնուհետև. ասէ ցնա. կամի՞ս ողջ լինել։ 6

* Պատասխանի ետ նմա հիւանդն. տէ՛ր, ոչզոք ունիմ՝ թէ յորժամ ջուրքն յուզիցին, արկցէ զիս յաւազանն. և մինչ ես դանդաղիմ, այլ ոք քան զիս յառաջագոյն իջանէ։ 7

* Ասէ ցնա յս՟. արի՛, առ զմահիճս քո՝ և գնա՛։ 8

* Եւ ողջացաւ այրն. և յարեաւ՝ եառ զմահիճս իւր, և շրջէր. և էր շաբաթ յաւուրն յայնմիկ։ 9

‖ Ելից. 20. 11. Երեմ. 17. 24. * Ասէին հրեայքն ցբժշկեալն. ‖ շաբաթ է. և ո՛չ է արժան քեզ առնուլ զմահիճս քո։ 10

* Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. 11

որ բժշկեացն զիս, նա ասաց ցիս, ա՛ռ զմահճիճս քո՝ և գնա՛։

12 * Հարցին ցնա, և ասեն. ո՞վ է այրն, որ ասաց քեզ՝ ա՛ռ զմահճիճս քո՝ և շրջեա՛ց։

13 * Եւ բժշկեալն ոչ գիտէր՝ թէ ով իցէ. քանզի յս՟ խոյս ետ մէ՟ ամբոխին ՚ի տեղւոջէ անտի։

14 * Յետ այսորիկ գտանէ զնա յս՟ ՚ի տաճարին, և ասէ ցնա. ահաւասիկ ողջացար, մի՛ ևս մեղանչեր. զի մի՛ չար ևս ինչ լինիցի քեզ։

15 * Գնաց այրն՝ և պատմեաց հրէիցն, եթէ յս՟ էր՝ որ բժշկեացն զիս։

16 * Եւ վս՟ այնորիկ հալածէին զյս՟ հրեայքն, զի զայն առնէր ՚ի շաբաթու։

17 * Եւ յս՟ պատասխանի ետ նց՟՝ հայր իմ՝ մինչև ցայժմ գործէ. և ես գործեմ։

18 * Վս՟ այնորիկ առաւել խնդրէին հրեա՟յքն սպանանել զնա. զի ո՛չ միայն լուծանէր զշաբաթս՝ այլ և հայր իւր կոչէր զա՟ծ. և հաւասար առնէր զանձն ա՟յ։

Պատասխանի ետ յս՟ և ասէ ցնս՟.

Դ. Ա.

* Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . ո՛չ կարէ 19
որդի մարդոյ առնել յանձնէ , և
ոչինչ , եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն
զի առնէ . զի զոր նայն առնէ , զնոյն
և որդին նմին նման գործէ ։

* Զի Հայր սիրէ զորդի , և զա͞մ 20
ինչ ցուցանէ նմա՝ զոր ինքն առնէ .
և մեծամեծս ևս քան զսոյնս ցուցանէ նմա զգործս , ընդ որ դուք
զարմանայք ։

* Զի ո͞պ Հայր յարուցանէ զմեռեալս , և կենդանի առնէ , նոյնպէս 21
և որդի՝ զորս կամի, կենդանի առնէ ։

* Եւ ո՛չ եթէ Հայր դատէ զոք , այլ 22
զա͞մ դատաստան ետ որդւոյ իւրոյ ։

* Զի ամենեքեան պատուեսցեն 23
զորդի՝ ո͞պ պատուեն զՀայր . որ ո՛չ
պատուէ զորդին , ո՛չ պատուէ ըզՀայր զառաքիչն ն͞ր ։

* Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . զի որ 24
զբանն իմ լսէ՝ և հաւատայ այնմ,
որ առաքեացն զիս , ընդունի ըզկեանսն յաւիտենականս . և՛ ի դատաստան ո՛չ մտանէ , այլ փոխեցաւ
՚ի մահուանէ ՚ի կեանս ։

* Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . զի գայ 25
ժա_

ժամանակ, և արդէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լուիցեն ձայնի որդւոյն ա̄յ · և որ լուիցենն, կեցցեն ։

26* Զի ո̄պ Հայր ունի կեանս յանձին իւրում; նոյնպէս ետ և որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում ։

27* Եւ իշխանութ̃ի ետ նմա դատաստան առնել · և զի որդի մարդոյ է ։

28* Ընդ այն զի՞ զարմանայք · զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորում ամենեքին՝ որք 'ի գերեզմանս կայցեն, լուիցեն ձայնի նր̃ ։

29* ‖ Եւ եկեսցեն արտաքս · որոց բարիս գործեալ իցէ 'ի յարութ̃ի կենաց · և որոց զչար արարեալ, 'ի յարութ̃ի դատաստանաց ։

‖ Մատ. 25. 46.

30* Ոչ կարեմ ես յանձնէ առնել և ոչինչ · այլ ո̄պ լսեմ, դատեմ · և դատաստան իմ արդար է · զի ո՛չ խնդրեմ զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս ։

※※

Դ. Ը.

31* Եթէ ես վկայեմ՝ վս̄ իմ, վկայութ̃ին իմ չէ ճշմարիտ ։

32* ‖ Այլ է՝ որ վկայէ վս̄ իմ · և դուք գիտէք՝ եթէ ճշմարիտ է վկայու-

‖ Մատ. 3. 17.

թ̃ին՝

Մ եր. 1. 15: թ՟ին՝ զոր վկայեաց վասն իմ:

33 * Դուք առաքեցիք առ Յովհաննէս, և վկայեաց ճշմարտութե՟ն:

34 * Այլ ես ոչ եթէ 'ի մարդկանէ առնում վկայութ՟ի. այլ զայս ասեմ, զի դուք ապրեսջիք:

35 * Նա էր ճրագն, որ լուցեալ էր, և ծագէր. և դուք կամեցայք ցնծալ առ ժամանակ մի 'ի լոյս ն՟ր:

36 * Այլ ես ունիմ վկայութ՟ի մեծ ևս քան զՅովհաննու. զգործսն՝ զորս ետ ցիս Հայր, զի կատարեցից զն՟ն. նոքին իսկ գործքն՝ զոր գործեմ, վկայեն վ՟ն իմ, եթէ Հայր առաքեաց զիս:

‖ Մտթ. 3. 17: և 17. 5: ‖ 2. Օրէ. 4. 12:

37 * Եւ որ առաքեացն զիս Հայր, ‖ նա վկայեաց վ՟ն իմ. դուք՝ ոչ զձայն ն՟ր երբէք լուայք. ‖ և ոչ զտեսիլ նորա տեսիք:

38 * Եւ ոչ զբան ն՟ր ունիք 'ի ձեզ բնակեալ. զի զոր նա առաքեաց՝ դուք նմա ոչ հաւատայք:

39 * Քննեցէք զգիրս. զի դուք համարիք նոքօք ունել զկեանս յաւիտենականս. և նոքին իսկ են, որ

վկայեն վ՟ն իմ, որովք համարիք ունել կեանս ։

40 * Եւ դուք ո՛չ կամիք գալ առ իս՝ զի զկեանս ունիցիք ։

41 * Ես փառս 'ի մարդկանէ ո՛չ առնում ։

42 * Այլ գիտեմ զձեզ, թէ զսէրն ա՟յ ո՛չ ունիք յանձինս ։

43 * Ես եկի յանուն Հօր իմոյ, և ո՛չ ընդունիք զիս. եթէ այլոք եկեսցէ յիւր անուն, զնա ընդունիցիք ։

44 * Զիա՞րդ կարէք դուք հաւատալ. զի՝ փառս 'ի միմեանց առնուք. ‖ և զփառս զառ 'ի միոյն ա՟յ ո՛չ խնդրէք ։

‖ 1. Կորն. 4. 4.

45 * Մի՛ համարիք՝ եթէ ես չարախօս ինչ իցեմ զձէնջ առ Հօր. գոյ, որ չարախօս կայ զձէնջ, Մովսէս, յոր դուքն յուսացեալ էք ։

46 * Զի եթէ հաւատայիք դուք Մովսէսի, հաւատայիք արդեօք և ինձ. ‖ զի նա վ՟ն իմ իսկ գրեաց ։

47 * Զի եթէ նորա գրոյն ոչ հաւատայք. զիա՞րդ իմոց բանից հաւատայցէք ։

‖ Ծննդ. 3. 15. և 22. 18. և 49. 10. 2. Օրէ. 18. 15.

Գլ ։

ԳԼ. Զ.

Գ.Գ.

Յետ ‖ այսորիկ գնաց յ͞ս յայնկոյս ծովուն գալիլեացւոց տիբերեայ ։ 1

‖ Մատթ. 14.13: Մարկ. 6. 32: Ղուկ. 9. 10:

* Եւ զհետ երթայր ն͞ր ժողովուրդ բազում. զի տեսանէին զնշանսն, զոր առնէր 'ի վ͞ր հիւանդաց ։ 2

* Ել 'ի լեառն յ͞ս, և անդ նստէր աշակերտօքն հանդերձ ։ 3

* Եւ́ էր մերձ զատիկ տօնն հրէից ։ 4

* Ամբարձ 'ի վեր զաչս իւր յ͞ս. և ետես՝ զի ժողովուրդ բազում՝ գայր առ նա. ասէ ցփիլիպպոս. ուստի՞ գնեսցուք հաց՝ զի կերիցեն դոքա ։ 5

* Զայս ասէր փորձելով զնա. այլ ինքն՝ գիտէր զինչ առնելոց էր ։ 6

* Պատասխանի ետ նմա փիլիպպոս. երկերիւր դահեկանի հաց չէ՛ դոցա բաւական, թէպէտ և իւրաքանչիւրոք սակաւ ինչ առնուցու ։ 7

* Ասէ ցնա մի յաշակերտացն ն͞ր՝ անդրէաս՝ եղբայր սիմոնի վիմի ։ 8

* Է՛ աստ պատանեակ մի, որ ունի՛ հինգ նկանակ գարեղէն, և երկուս ձկունս, այլ այն զի՞նչ է 9

առ այդչափ մարդիկ:

10* Ասէ Յս̃. բազմեցուցէք զմարդիկն. և էր խոտ յոյժ ՚ի տեղւոջն. և բազմեցան մարդիկն թուով իբրև հինգ հազար:

11* Եւ էառ զհացն Յս̃, և գոհացաւ. և բաշխեաց բազմականացն. նոյնպէս և ՚ի ձկանցն՝ որչափ և կամեցան:

12* Եւ իբրև յագեցան, ասէ ցաշակերտսն. ժողովեցէք զնշխարեալ կոտորդ, զի մի՛ ինչ կորիցէ:

13* Ժողովեցին, և լցին երկոտասան սակառի զկոտորոցն ՚ի հինգ գարեղէն նկանակէ անտի, որ յաւելաւ ՚ի կերողացն:

14* Իսկ մարդիկն իբրև տեսին ըզնշանսն՝ զոր արար, ասէին. եթէ սա է ճշմարիտ մարգարէն, որ գալոց է յաշխարհ:

15* Յս̃ իբրև գիտաց՝ եթէ գալոց են յափշտակել զնա, զի արասցեն զնա թագաւոր, ‖ գնաց դարձեալ ՚ի լեառն միայն:

16* Եւ իբրև երեկոյ եղև, իջին աշակերտքն նր̃ ՚ի ծովեզրն:

Դ.Դ.:

‖ Մատթ. 14. 23:
Մարկ. 6. 46:

*Եւ մտեալ ՚ի նաւ գային յայնկոյս 17
ծովուն ՚ի կափառնաում· և իբրև
նսեմացաւ ; և չևևս եկեալ էր առ
նս̃ յս̃ ։

*Եւ ծովն ՚ի սաստիկ հողմոյ շնչելոյ 18
յուզէր ։

*Եւ վարեալ իբրև ասպարէզս քսան 19
և հինգ· կամ երեսուն· տեսանէին
զյս̃՝ զի գնայր ՚ի վր̃ ծովուն· և մերձ
էր ՚ի նաւն· զարհուրեցան յոյժ ։

*Նա ասէ ցնս̃· ես եմ, մի՛ երկնչիք ։ 20

*Եւ կամէին ը̃ունել զնա ՚ի նաւն· 21
և վաղվաղակի եհաս նաւն յերկիրն՝
յոր երթային ։

Գ·Ա։

*՚Ի վաղիւն՝ անդր ժողովուրդն որ 22
կայր յայնկոյս ծովուն, տեսանէր՝
թէ այլ նաւ ոչ գոյր անդ, բայց ՚ի
միոյն, յոր մտին աշակերտքն յս̃ի·
և զի չէր մտեալ յս̃ ը̃ աշակերտսն
իւր ՚ի նաւն· բայց միայն աշակերտքն
նր̃ գնացին ։

*Իբրև այլ նաւք գային ՚ի տիբերեայ՝ 23
մօտ յայն տեղին՝ ուր զհացն
կերան ։

*Իսկ իբրև ետես ժողովուրդն՝ էթէ 24
յս̃ չէ անդ, և ոչ աշակերտքն
նր̃,

նի՟, առին նոքա զնաւսն, և եկին 'ի
կափառնաում խնդրել զյս՟ ։

25 * Եւ իբրև գտին զնա յայնկոյս
ծովուն, ասեն ցնա. ռա՛բբի, ե՞րբ
եկիր այսր ։

26 * Պատասխանի ետ նց՟ յս՟, և ասէ.
ամէն ամէն ասեմ ձեզ. խնդրէք զիս,
իբր ո՛չ եթէ զի նշանս տեսէք,
այլ զի կերայք 'ի հացէ անտի, և
յագեցայք ։

27 * Երթա՛յք գործեցէ՛ք մի՛ զկորստա-
կան կերակուրն, այլ զկերակուրն,
որ մնայ 'ի կեանսն յաւիտենականս.
զոր որդին մարդոյ տացէ ձեզ. ‖ քան- ‖ Մատթ.
զի զնա հայր կնքեաց ած՟ ։ 3. 17 ։ և

28 * Ասեն ցնա. զի՞նչ առնիցեմք՝ զի 17. 5 ։
զգործսն այ՟ գործեսցուք ։ Եբր. 1.

29 * Պատասխանի ետ յս՟, և ասէ ցնս՟. 32 ։
‖ ա՛յս է գործն այ՟, զի հաւատասջի՛ք ‖ 1. Յովհ.
յայն, զոր առաքեացն նա ։ 3. 23 ։

30 * Ասեն ցնա. զի՞նչ նշանս առնի-
ցես՝ զի տեսցուք, և հաւատասցուք.
զի՞նչ գործիցես ։

31 * Հա՛րքն մեր կերան զմանանայն
յանապատի անդ. ոպ՟ և գրեալ է.
‖ հաց յերկնից ետ նց՟ ուտել ։ ‖ Ելից.

* Ասէ 16. 14 ։

Թուոց. * Ասէ ցն՟ս յ՟ս. ամէն ամէն ասեմ 32
11. 7: ձեզ, եթէ ո՛չ Մովսէս ետ ձեզ զհացն
Սաղմ. յերկնից. այլ Հայրն իմ տայ ձեզ
77. 24: զհացն յերկնից զճշմարիտ:
Իմաստ. * Զի հաց այ՟ է, որ իջանէ յերկնից՝ 33
16. 20: և կեանս տայ աշխարհի:
* Ասեն ցնա. Տէ՛ր, յա՟մ ժամ տուր 34
մեզ զհացն զայն:
* Ասէ ցն՟ս յ՟ս. ես եմ հացն կենաց. 35
‖ Սիրաք. ‖ որ գայ առ իս, ո՛չ քաղցիցէ. և որ
24. 29: հաւատայ յիս, ո՛չ երբէք ծարաւեսցի:
* Այլ ասացի ձեզ, թէ տեսէք զիս, 36
և ո՛չ հաւատայք:
* Զա՟մ, զոր տայ ինձ Հայր, առ 37
իս եկեսցէ. և որ գայ առ իս, ո՛չ
հանից արտաքս:
* Զի իջի ես յերկնից՝ ո՛չ զի զկամս 38
իմ արարից, այլ զկամս այնորիկ՝ որ
առաքեացն զիս:
Գ. Զ: * Այս են կամք Հօր իմոյ, որ առաքեացն 39
զիս. զի զա՟մ, զոր ետ
ցիս Հայր, ո՛չ կորուսից 'ի նմանէ.
այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում:
* Այս են կամք Հօր իմոյ. զի ա՟մ, 40

իԹ որ

որ տեսանիցէ զորդի, և հաւատայցէ 'ի նա, ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում։

41 * Տրտնջէին զնմանէ հրեայքն, զի ասաց, թէ ես եմ հացն իջեալ յերկնից։

42 * Եւ ասէին, ‖ ոչ սա է յս̃ որդին յովսեփու, զորոյ մեք գիտեմք զհայրն, և զմայր. իսկ արդ՝ զիա՛րդ ասէ, թէ ես յերկնից իջի։ ‖ Մատթ. 13. 55։ Մարկ. 6. 3։

43 * Պատասխանի ետ յս̃, և ասէ ցն̃ս. մի՛ քրթմնջէք ընդ միմեանս։

44 * Ոչ ո՛ք կարէ գալ առ իս. եթէ ո՛չ հայրն՝ որ զիս առաքեաց, ձգեսցէ զնա. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում։

45 * Գրեալ է 'ի մարգարէս. ‖ և եղիցին ամենեքեան ուսեալք յա̃յ. ա̃մ որ լսէ 'ի հօրէ՝ և ուսանի, գայ առ իս։ ‖ Եսայ. 54. 13։

46 * Իբրև ոչ եթէ զհայր ուրուք տեսեալ իցէ, ‖ եթէ ոչ որ էն յա̃յ. նա ետես զհայր։ ‖ Մատթ. 11. 27։

47 * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ հաւատայ յիս, ընդունի զկեանսն յաւիտենականս։

48 * Ես եմ հաց կենաց։

‖ Ելից. 16. 13։ 49 * ‖ Հարքն ձեր կերան զմանանայն յանապատին, եւ մեռան։

50 * Այս է հաց, որ յերկնից իջեալ է. զի որ ուտիցէ ոք 'ի սմանէ, մի՛ մեռանիցի։

51 * Ես եմ հաց կենդանի, որ յերկնից իջեալ։

52 * Եթէ ոք ուտիցէ 'ի հացէ յայսմանէ, կեցցէ 'ի յաւիտեան. եւ հացն, զոր ես տաց, մարմին իմ է, զոր ես տաց վ՟ն կենաց աշխարհի։

53 * Մարտնչէին ը՟ն միմեանս Հրեայքն՝ եւ ասէին. զիա՞րդ կարէ սա տալ մեզ զմարմին իւր յուտել։

54 * Ասէ ցն՟ս յ՟ս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ մարդոյ, եւ արբջիք զարիւն ն՟ր, ո՛չ ունիք կեանս յանձինս։

55 * Որ ուտէ զմարմին իմ. եւ ըմպէ զարիւն իմ, ունի զկեանսն յաւիտենականս. եւ ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում։

‖ 1. Կորն. 11. 27։ 5 * ‖ Զի մարմին իմ ճշմարիտ կերակուր է. եւ արիւն իմ, ճշմարիտ ըմպելի է։

* Որ

57 * Որ ուտէ զմարմին իմ, եւ ըմպէ զարիւն իմ, յիս բնակեսցէ, եւ ես 'ի նմա։

58 * Որպէս առաքեաց զիս կենդանին Հայր, եւ ես կենդանի եմ վասն Հօր. եւ որ ուտէն զիս, եւ նա կեցցէ վ̃ն իմ։

59 * Այս է հացն, որ յերկնից իջեալ. ո՛չ ո̃պ կերան հարքն ձեր զմանանայն, եւ մեռան. որ ուտէ զհացս զայս, կեցցէ յաւիտեան։

60 * Զայս ասաց 'ի ժողովրդեանն՝ յուսուցանելն 'ի կափառնաում։

61 * Եւ բազումք յաշակերտացն՝ իբրեւ լուան, ասեն՝ խիստ է բանդ այդ. ո՛ կարէ լսել դմա։

62 * Իբրեւ գիտաց յ̃ն յանձն իւր, եթէ տրտնջեն վասն այնորիկ աշակերտքն, ասէ ցն̃ո. այդ գայթագղեցուցանէ զձեզ։

63 * ‖ Իսկ արդ՝ եթէ տեսանիցէք զորդի մարդոյ, զի ելանիցէ՝ ուր էր զառաջինն։ ‖ Մր. 3. 13.

64 * Հոգին է կենդանարար, մարմին ինչ ոչ օգնէ. զբանն՝ զոր ես խօսեցայ ընդ ձեզ, հոգի է՝ եւ կեանք.

65 *Այլ են ոմանք ՚ի ձէնջ՝ որք ո՛չ հաւատան․ քանզի գիտէր յս̅ ՚ի սկզբանէ, ո՛վ են այնոքիկ՝ որք ոչն հաւատան, և ո՛վ է այն՝ որ մատնելոցն է զնա։

66 *Եւ ասէր վս̅ այնորիկ ասացի ձեզ՝ թէ ոչ ո՛ք կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա ՚ի հօրէ իմմէ։

67 *Յայսմհետէ բազումք յաշակերտացն նր̅ չոգան յետս․ և ո՛չ ևս շրջէին ընդ նմա։

68 *Ասէ յս̅ ցերկոտասանսն աշակերտսն, միթէ և դո՞ւք կամիք երթալ։

69 *Պատասխանի ետ նմա սիմոն պետրոս․ տէ՛ր, առ ո՞վ երթիցուք․ բանս կենաց յաւիտենականաց ունիս։

‖ Մատ․ 16. 16. Մարկ․ 8. 29. Ղուկ․ 9. 20.

70 *‖Եւ մեք հաւատացաք՝ և ծանեաք՝ եթէ դու ես քս̅ն որդի այ̅։

71 *Պատասխանի ետ նց̅ յս̅․ ո՞չ ես զձեզ զերկոտասանսդ ընտրեցի, և մի ՚ի ձէնջ սատանայ է։

72 *Եւ ասէր զսիմոնեան յուդայէ սկարիովտացւոյ․ զի նա իսկ մատնելոց էր զնա․ և մի էր յերկոտասանիցն։

ԳԼ: Է.

ԳԼ. Է.

1 Եւ յետ այսորիկ շրջէր յս՟ ’ի Գալիլեայ· քանզի ոչ կամէր ’ի Հրէաստանի շրջել· զի խնդրէին զնա Հրեայքն սպանանել ։

2 * Եւ էր մերձ տօնն Հրէից ‖ տաղաւարահարաց ։

‖ Գ ուէ 23. 34.

3 * Ասեն ցնա եղբարքն նր՟· գնա՛ աստի, եւ երթ ’ի Հրէաստան· զի եւ աշակերտքն քո տեսցեն զգործսդ քո՛ զոր գործես ։

4 * Չի ոչ ո՛ք է՝ որ ’ի ծածուկ ինչ գործէ՝ եւ խնդրէ ինքն համարձակ լինել· եթէ զայդ գործես· յայտնեա՛ զանձն քո աշխարհի ։

5 * Քանզի եւ եղբարքն իւր չէին հաւատացեալ ’ի նա ։

6 * Ասէ ցնս՟ յս՟ · Ժամանակ իմ չեւ է հասեալ· բայց ձեր ժամանակ յամ՟ ժամու պատրաստ է ։

7 * Ոչ կարէ աշխարհս ատել զձեզ· բայց զիս ատեայ· զի ես վկայեմ վն՟ նր՟, եթէ գործքն իւր չարութե՟ են ։

8 * Դուք երթայք ’ի տօնն յայն · ես

ոչ երթամ 'ի տօնն յայն · զի իմ ժամանակ չեւ է լցեալ։

* Զայս իբրեւ ասաց, ինքն մնաց անդէն 'ի Գալիլեա։ 9

* Իբրեւ ելին եղբարքն նր՟, ապա եւ ինքն ել 'ի տօնն, ոչ յայտնի · այլ իբրեւ 'ի ծածուկ։ 10

* Եւ Հրեայքն խնդրէին զնա 'ի տօնի անդ, եւ ասէին · ո՞ւր իցէ նա։ 11

* Եւ քրթմնջիւն էր զնմանէ 'ի ժողովուրդսն · կէսքն ասէին, թէ բարւոք է · այլքն ասէին՝ ոչ · այլ մոլորեցուցանէ զժողովուրդն։ 12

* Եւ ոչ ոք համարձակ խօսէր զնմանէ՝ վ՟ն երկիւղին Հրէից։ 13

ԵԿ

* Իբրեւ տօնն ընդմիջեցաւ, ել յ՟ս 'ի տաճարն · եւ ուսուցանէր։ 14

* Զարմանային Հրեայքն, եւ ասէին, զիա՞րդ զգիրս գիտէ սա · զի ուսեալ բնաւ չի՛ք։ 15

* Պատասխանի ետ նց՟ յ՟ս, եւ ասէ · իմ վարդապետութ՟իս չէ իմ, այլ այնորիկ, որ առաքեացն զիս։ 16

* Եթէ ոք կամի զկամս նորա առնել, գիտասցէ վասն վարդապետութ՟ես, յ՟այ իցէ արդեօք, եթէ 17

ես ինչ յանձնէ իմմէ խօսիմ։

18 * Որ յանձնէ իւրմէ խօսի, զփառս անձին իւրում խնդրէ. իսկ որ խնդրէ զփառս այնորիկ՝ որ առաքեացն զնա, նա ճշմարիտ է. և անիրաւութիւն ոչ գոյ 'ի նմա։

19 * ‖ Ո՞չ մովսէս ետ ձեզ զօրէնսն, և ոչ ո՛ք 'ի ձէնջ առնէ զօրէնսն։ ‖ Ելից. 24. 3։

20 * ‖ Ո՞ւր խնդրէք զիս սպանանել. պատասխանի ետ ժողովուրդն, և ասէ. դև գոյ 'ի քեզ, ո՞վ խնդրէ զքեզ սպանանել։ ‖ Վեր. 5. 18։

21 * Պատասխանի ետ նց̃ յս̃, և ասէ. գործ մի գործեցի. և ամենեքին զարմացեալ էք։

22 * ‖ Վասն այնորիկ մովսէս ետ ձեզ թլփատութիւն. զի ոչ եթէ 'ի մովսիսէ էր. ‖ այլ 'ի հարց անտի. և 'ի շաբաթու թլփատէք զմարդ։ ‖ Ղևտ. 12. 3։ ‖ Ծննդ. 17. 10։

23 * Իսկ արդ՝ եթէ թլփատութիւն առնու մարդ 'ի շաբաթու, զի մի՛ օրէնքն մովսիսի լուծցին, ընդ իս ցասուցեալ էք՝ զի ողջոյն իսկ մարդ բժշկեցի 'ի շաբաթու։

24 * ‖ Մի՛ ըստ աչս դատէք. այլ ուղիղ դատաստան արարէք։ Ես Իա ‖ 2. Օրէ. 1. 16։

*Ասէին ոմանք յե՟մացւոց անտի․ 25
ոչ նա է սա՝ զոր խնդրէինն սպանանել։

*Եւ աւասիկ յայտնապէս խօսի․ և 26
չասեն ինչ ընդ դմա․ գուցէ արդեօք և իշխանքն գիտացին, թէ սա
իցէ ք՟ն։

*Այլ զսա գիտեմք ուստի է․ իսկ 27
ք՟ն յորժամ գայցէ, ոչո՛ք գիտէ
ուստի է։

*Աղաղակեաց յս՟ ՚ի տաճարին․ ու- 28
սուցանէր, և ասէր․ և զիս գիտէք,
և ուստի եմ գիտէք․ և յանձնէ իմմէ ո՛չ եմ եկեալ․ այլ է ճշմարիտ՝
որ առաքեացն զիս՝ զոր դուքն ո՛չ
գիտէք։

*Ես գիտեմ՝ զնա․ զի ՚ի նմանէ իսկ 29
եմ․ և նա առաքեաց զիս։

*Խնդրէին զնա ունել․ և ել ՚ի ձե- 30
ռաց նց՟․ և ոչո՛ք էարկ ՚ի նա ձեռն․
զի չև էր հասեալ ժամ նր՟։

*Եւ բազումք ՚ի ժողովրդենէն հա- 31
ւատացին ՚ի նա․ և ասէին․ ք՟ն յորժամ գայցէ՝ միթէ աւելի՞ ինչ նշանս առնիցէ, քան զոր սայս առնէ։

32 *Լուան փարիսեցիքն զտրտունջ ժողովրդեանն զնմանէ. և առաքեցին քահանայապետքն և փարիսեցիքն սպասաւորս՝ զի կալցին զնա։

33 *Ասէ Յս̄. փոքր մի ևս ժամանակ ընդ ձեզ եմ. և երթամ՝ առ այն՝ որ առաքեացն զիս։

34 *‖ Խնդրիցէք զիս, և ո՛չ գտանիցէք. և ուր եմ երթամ, դուք ո՛չ կարէք գալ։ ‖ Վերը 13. 33.

35 *Ասեն Հրէայքն ը̄ միմեանս. իսկ յո՞ երթայցէ դա՝ զի մեք ոչ գտանիցեմք զդա. միթէ ՚ի սփիւռս հեթանոսաց երթայցէ՝ և ուսուցանիցէ զհեթանոսս։

36 *Զի՞նչ է բանն այն՝ զոր ասաց. խնդրիցէք զիս՝ և ո՛չ գտանիցէք, և ուր եմ երթամ, դուք ո՛չ կարէք գալ։

ԵԳ.

37 *՚Ի վերջնում ‖ աւուր մեծի տօնին կայր Յս̄, աղաղակէր և ասէր. եթէ ոք ծարաւի իցէ, եկեսցէ առ իս, և արբցէ։ ‖ Ղուկ 23. 27.

38 *‖ Որ հաւատայ յիս՝ որ̄ և ասէն գիրք, գետք յորովայնէ նր̄ բղխեսցեն ջրոց կենդանութեան։ ‖ 2. Օրէ 18. 15. Յով. 2. 28.

* Զայս

Գործ. 2. 17: 39 * Զայս ասէր՝ վ՟ս Հոգւոյն՝ զոր ընդունելոց էին, որք հաւատային ՚ի նա. զի չեւ՛ էր Հոգի. քանզի յ՟ս չեւ էր փառաւորեալ:

40 * Ոմանք ՚ի ժողովրդենէն իբրեւ լուէին զբանս զայս, ասէին, սա՛ է ճշմարիտ մարգարէն:

41 * Այլք ասէին. սա՛ է ք՟ն. իսկ կէսքն ասէին. միթէ ՚ի գալիլեէ՞ գալոց իցէ ք՟ս:

‖ Միք. 5. 2: Մատթ. 2. 6: 42 * ‖ Ո՞չ գիրք ասեն, եթէ ՚ի զաւակէ դաւթի. եւ ՚ի բեթղէհէմ գեղջէ՝ ուր դաւիթն էր, գալոց է ք՟ն:

43 * Եւ եղեւ հերձուած ՚ի մէջ ժողովրդեանն վ՟ս ն՟ր:

44 * Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ կամէին ունել զնա. այլ ոչո՛ք մխեաց ՚ի նա ձեռս:

45 * Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն առ քահանայապետսն, եւ փարիսեցիս. եւ ասեն սոքա ցն՟ս. ընդէ՞ր ո՛չ ածիք զնա այսր:

46 * Պատասխանի ետուն սպասաւորքն, եւ ասեն. ո՛չ երբէք այնպէս խօսեցաւ մարդ՝ ո՟պ այրն այն:

47 * Պատասխանի ետուն փարիսեցիքն,

և ասեն. միթէ և դո՞ւք մոլորեցայք։
48 * Միթէ ոք յիշխանացն հաւատա՞ց 'ի նա. կամ 'ի փարիսեցւոց։
49 * Այլ այն խաժամուժ ամբոխ, որ ոչ գիտէ զօրէնս. և նզովեալ են։
50 * Ասէ նիկոդեմոս ցնոսա, ‖ որ եկեալն էր առ նա գիշերի յառաջագոյն, և մի էր 'ի նոցանէ։ ‖ Վեր. 3. 2.
51 * Միթէ օրէնքն մեր դատե՞ն զմարդ՝ եթէ ոչ լսեն ինչ նախ 'ի նմանէ. ‖ կամ գիտեն զինչ գործէ։ ‖ 2. Օրէ. 17. 8. և 19. 15.
52 * Պատասխանի ետուն նմա, և ասեն. միթէ և դու ես 'ի գալիլեէ՞ իցես. քննեա՛, և տե՛ս. զի մարգարէ 'ի գալիլեէ ո՛չ յառնէ։
53 * Եւ գնացին իւրաքանչիւրոք 'ի տեղի իւր։

ԳԼ. Ը.

ԾԳ.

1 Իսկ յս գնաց 'ի լեառն ձիթենեաց։
2 * Եւ ընդ առաւօտն դարձեալ եկն 'ի տաճարն. և գայր առ նա ամ ժողովուրդն. և նստեալ ուսուցանէր զնս։
3 * Ածին առ նա դպիրքն և քահա_

նայա_

նայապետքն, և փարիսեցիք կին մի ըմբռնեալ 'ի շնութե․ և կացուցեալ զնա առաջի։

* Ասեն ցնա․ վա՛րդապետ, կինս 4
այս ըմբռնեալ՝ ինքն յայտնապէս
շնացեալ է։

‖Ղեւ. * ‖ Եւ յօրէնս մովսէս մեզ պատուիրեաց զայսպիսիս քարկոծել․ 5
20. 10։ արդ՝ դու զի՛նչ ասես վն̅ դորա։

* Զայս ասէին փորձելով զնա, զի 6
ունիցին ամբաստանութի̅ն զնմանէ․
իսկ յս̅ 'ի խոնարհ նայելով գրէր
մատամբն յերկրի։

* Իսկ իբրև ստիպէին հարցանե- 7
լով զնա, հայեցեալ 'ի վեր՝ ասէ ցնս̅․
‖2. Օրէ ‖ անմեղն 'ի ձէնջ նախ նա ընկեսցէ
17. 7։ քար 'ի վերայ դորա։

* Եւ դարձեալ 'ի խոնարհ նայելով 8
գրէր յերկրի։

* Եւ լուեալ՝ ելանէին մի ըստ միո- 9
ջէ՝ սկսեալ յառաջնոցն մինչև 'ի
վերջինսն․ և մնաց միայն յս̅․ և կինն
կայր առաջի նր̅։

* Պատասխանի ետ յս̅՝ և ասէ ցնա․ 10
կի՛ն դու՝ ո՞ւր են, ոչ ո՛ք զքեզ դա-
տապարտեաց։

* Եւ

11* Նա ասէ. ոչ՝ տ՟ր. Եւ ասէ յ՟ս. եւ ոչ ես դատապարտեմ զքեզ. երթ՝ յայսմհետէ մի՛ մեղանչէր։

12* Դարձեալ խօսեցաւ ընդ ն՟ա յ՟ս. եւ ասէ. ‖ Ես եմ լոյս աշխարհի. որ գայ զկնի իմ, ի՟ խաւար մի՛ գնասցէ. այլ ընկալցի զլոյսն կենաց։

‖ 1. Յօհ. 1. 5։

13* Ասեն ցնա փարիսեցիքն. դու վ՟ս անձին քո վկայես. եւ վկայութ՛ի քո չէ՛ ճշմարիտ։

14* Պատասխանի ետ յ՟ս, եւ ասէ ցն՟ս. թէպէտ եւ ես վկայեմ վ՟ս անձին իմոյ, վկայութ՛ի իմ ճշմարիտ է. զի գիտեմ ուստի՛ եկի, եւ յո՛ երթամ. բայց դուք ոչ գիտէք, ուստի՛ գամ, կամ յո՛ երթամ։

15* Դուք ըստ մարմնոյ դատէք. ես ոչ դատեմ՝ եւ ոչ զոք։

16* Թէպէտ եւ դատեմ ես զոք, դատաստանն իմ ճշմարիտ է. զի չե՛մ միայն, այլ ես, եւ որ առաքեացն զիս հայր։

17* Եւ յօրէնսն իսկ ձեր գրեալ է, թէ ‖ երկուց մարդոց վկայութիւն ճշմարիտ է։

18* Ես եմ, որ վկայեմ վ՟ս իմ. եւ վկայէ վ՟ս

‖ 2. Օրէ. 17. 6։ եւ 19. 15։ Մատթ. 18. 16։ 2. Կորն. 13. 1։ Եբրայ. 10. 28։

վկայէ իմ՝ որ առաքեացն զիս Հայր։
* Ասէին ցնա. ո՞ւր է Հայր քո. պատասխանի ետ Յս՟, և ասէ ցնս՟. ո՛չ զիս գիտէք՝ և ո՛չ զՀայրն իմ. եթէ զիս գիտէիք, և զՀայրն իմ թերևս գիտէիք։ 19
* Զայս բան խօսեցաւ 'ի տան գանձին՝ յորժամ ուսուցանէր 'ի տաճարի անդ. և ոչո՛ք կալաւ զնա. զի չև՛ ևս հասեալ էր ժամ նր՟։ 20
ԽԵ։ * Ասէ դարձեալ ցնս՟ Յս՟. ես երթամ, և խնդրիցէք զիս. և 'ի մեղս ձեր մեռանիցիք. զի ուր եսն երթամ, դուք ո՛չ կարէք գալ։ 21
* Ասէին Հրեայքն. միթէ զիւրովի՞ն երթայցէ. զի ասէ, թէ ուր եսն երթամ, դուք ո՛չ կարէք գալ։ 22
* Եւ ասէ ցնս՟. դուք 'ի ներքուստ աստի էք. և ես 'ի վերուստ անտի եմ. դուք յաշխարհէ աստի էք. ես չեմ յայսմ աշխարհէ։ 23
* Բայց ասացի ձեզ՝ թէ 'ի մեղս ձեր մեռանիցիք. զի թէ ո՛չ հաւատայցէք՝ թէ ես եմ, մեռանիցիք 'ի մեղս ձեր։ 24
* Ասեն ցնա. դու ո՞վ ես. ասէ ցնս՟ 25

յս՟ . Նախ , զի և խօսիմս իսկ ը՟դ ձեզ ։
26 * Բազում ինչ ունիմ վս՟ ձեր խօսել՝ և դատել . այլ որ առաքեացն զիս, ‖ ճշմարիտ է, և ես զոր լուա՛յ 'ի նմանէ , զայն խօսիմ յաշխարհի ։ ‖ Հռօմ. 3. 4։
27 * Եւ ո՛չ գիտացին թէ զՀօրէ ասէր ցնոսա ։
28 * Ասէ ցն՟ս . յորժամ բարձրացուցանիցէք զորդի մարդոյ , յայնժամ գիտասջիք՝ եթէ ես եմ . և յանձնէ իմմէ ինչ ո՛չ առնեմ . այլ ո՟պ ուսոյց զիս հայրն իմ, զայն խօսիմ ։
29 * Եւ որ առաքեացն զիս , ընդ իս է . ո՛չ եթող զիս միայն . զի ես ըղհաճոյս ն՟ր առնեմ հանապազ ։
30 * Իբրև զայս խօսեցաւ , բազումք հաւատացին 'ի նա ։
31 * Եւ ասէր յս՟ առ Հրէայսն հաւատացեալս . եթէ դուք կայջիք 'ի բանի իմում, ճշմարիտ աշակերտք իմ էք ։ Ն. Օ։
32 * Եւ ծանիջիք զճշմարտութ՟ին . և ճշմարտութ՟ին ազատեսցէ զձեզ ։
33 * Պատասխանի ետուն նմա , և ասեն . զաւակ Աբրահամու եմք . և ո՛չ ումեք երբեք ծառայեցաք ; զի-

արդ

ա՞րդ ասես, թէ ազատք լինիջիք:

34 * Պատասխանի ետ նց՟ յս՟. ամէն ամէն ասեմ՝ ձեզ, ‖ թէ ամ՟, որ առնէ զմեղս, ծառայ է մեղաց:

‖ Հռով. 6. 15. և 16: 2. Պետ. 2. 19:

35 * Եւ ծառայն ո՛չ յաւիտեան կայ ՚ի տան. իսկ որդին յաւիտեան կայ:

36 * Իսկ արդ՝ եթէ որդին զձեզ ազատեցուսցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք:

37 * Գիտեմ, զի զաւակ աբրահամու էք. այլ խնդրէք սպանանել զիս. զի բանին իմոյ չիք տեղի ՚ի ձեզ:

38 * Ես՝ զոր տեսի առ հօր իմում, խօսիմ. և դուք՝ զոր լուայք ՚ի հօրէն ձերմէ, առնէք:

39 * Պատասխանի ետուն նմա, և ասեն. հայր մեր աբրահամ է. ասէ ցնա յս՟. եթէ որդիք աբրահամու էիք, զգործսն աբրահամու գործէիք:

40 * Այլ այժմիկ խնդրէք սպանանել զիս, զայր մի, որ ձեզ զճշմարտութիւն խօսեցայ, զոր լուայ ՚ի հօրէ իմմէ. զայդ աբրահամ ո՛չ արար:

41 * Դուք առնէք զգործս հօրն ձերոյ. ասեն ցնա. մեք ՚ի պոռնկու-

թէ՛ չեմք ծնեալ. մի՛ է հայր մեր ա͞ծ։

42 * Ասէ ցն͞ս յ͞ս. եթէ ա͞ծ էր հայր ձեր, սիրէիք արդեօք զիս. զի ես յա͞յ ելի, եւ եկի. եւ ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի, այլ նա առաքեաց զիս ։

43 * Ընդէ՞ր զխօսս իմ ոչ գիտէք դուք. վ͞ս զի ոչ կարէք լսել զբանն իմ։

44 * ‖ Դուք 'ի հօրէ սատանայէ էք. եւ զցանկութիւնս հօրն ձերոյ կամիք առնել. զի նա մարդասպան էր 'ի սկզբանէ. եւ 'ի ճշմարտութե͞ն ոչ եկաց. զի ոչ գոյ ճշմարտութի͞ւ 'ի նմա. յորժամ խօսիցի սուտ, յիւրոց անտի խօսի. զի սուտ է, եւ հայր ն͞ր ։ ‖ 1. Յօհ. 3. 8։

45 * Իսկ ես, զի զճշմարտութի͞ւ խօսիմ, ոչ հաւատայք ինձ ։

46 * Ո՞ 'ի ձէնջ յանդիմանէ զիս վ͞ս մեղաց. եթէ զճշմարիտն ասեմ ձեզ, ընդէ՞ր ոչ հաւատայք ինձ ։

47 * ‖ Որ էն յա͞յ, զբանս ա͞յ լսէ. եւ դուք վասն այնորիկ ոչ լսէք, զի չէ՛ք յա͞յ ։ ‖ 1. Յօհ. 4. 6։

48 * Պատասխանի ետուն հրէայքն, եւ ասեն ցնա. ո՞չ բարւոք ասեմք մեք՝ եթէ սամարացի ես դու. եւ դեւ գոյ 'ի քեզ։

* Պատասխանի ետ յս̃, եւ ասէ· 49
յիս դեւ ո՛չ գոյ, այլ պատուե՛մ զՀայր իմ· եւ դուք անարգէք զիս ։
* Ես ո՛չ խնդրեմ՝ զփառս իմ· է որ 50
խնդրէն՝ եւ դատէ ։
* Ամէն ամէն ասեմ ձեզ· եթէ ոք 51
զբանն իմ պահեսցէ, զմահ մի տեսցէ ՚ի յաւիտեան ։
* Ասեն ցնա Հրէայքն · արդ գի- 52
տացաք, թէ դեւ գոյ ՚ի քեզ· Աբրահամ մեռաւ, եւ մարգարէքն· եւ դու ասես, եթէ ոք զբանն իմ պահեսցէ, մի ճաշակեսցէ զմահ ՚ի յաւիտեան ։
* Միթէ՝ դու մեծ ինչ ո՞ք իցես քան 53
զհայր մեր աբրահամ, որ մեռաւ, եւ մարգարէքն մեռան· արդ՝ դու զո՞ առնես զքեզ ·
* Պատասխանի ետ յս̃· եթէ ես 54
փառաւորեմ զանձն իմ, փառքն իմ ոչինչ են · է՛ հայր՝ որ փառաւորէ զիս· զորմէ դուքն ասէք՝ թէ ած̃ մեր է ։
* Եւ ոչ ճանաչէք զնա · բայց ես 55
գիտեմ զնա· եւ թէ ասեմ, թէ ոչ գիտեմ զնա, ձեզ նման սուտ լինիմ·

նիմ. այլ գիտեմ զնա. եւ զբանն նր՟ պահեմ։

56 * Աբրահամ հայր ձեր ցանկացաւ տեսանել զօր իմ՝ ետես, եւ ուրախ եղեւ։

57 * Ասեն ցնա հրէայքն. յիսուն ամ չեւեւս է քո. եւ զաբրահամ տեսե՞ր։

58 * Ասէ ցնս՟ յս՟. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. յառաջ քան զլինելն աբրահամու եմ ես։

59 * Վէմս առին, զի արկցեն 'ի վ՟ր նր՟. եւ յս՟ խոյս ետ. եւ ել գնաց 'ի տաճարէ անտի։

Գ. Լ. Թ.

✝ Ի. Լ.

1 Եւ մինչ դեռ անցանէր, ետես այր մի կոյր 'ի ծնէ։

2 * Եւ հարցին ցնա աշակերտքն նր՟, եւ ասեն. ռաբբի, ո՞յր վնաս է. սորա՞, թէ հօր եւ մօր իւրոյ՝ զի կոյր ծնցի։

3 * Պատասխանի ետ յս՟. ո՛չ դորա վնաս է. եւ ո՛չ հօր եւ մօր իւրոյ. այլ զի յայտնի լիցին գործքն այ՟ 'ի դմա։

4 * Եւ ինձ պարտ է գործել զգործս

այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս, մինչ տուըր կայ. գայ գիշեր, յորժամ ոչոք կարէ գործել։

*Մինչդեռ յաշխարհի եմ, լոյս եմ աշխարհի։ 5

*Զայս իբրև ասաց, եթուք ՚ի գետին, և արար կաւ ՚ի թքոյն. և ծեփեաց զկաւն ՚ի վ̄ր աչաց կուրին։ 6

*Եւ ասէ ցնա. Երթ, լուա՛ յաւազանին Սելովմայ. որ թարգմանի առաքեալ. չոգաւ, լուացաւ՝ եկն և տեսանէր։ 7

*Իսկ դրացիքն՝ և որոց տեսեալն էր զնա յառաջագոյն՝ թէ մուրացիկ էր. ասէին. ո՞չ սա էր՝ որ նստէրն՝ և մուրանայր. կէսքն ասէին, նա՛ է։ 8

*Այլքն ասէին, ո՛չ, այլ նման է նմա. և ինքն ասէր՝ թէ ես եմ։ 9

*Ասեն ցնա. իսկ զիա՞րդ բացան աչք քո։ 10

*Նա ետ պատասխանի. այր մի, որում Յ̄ն ասեն, կաւ արար, և ծեփեաց զաչս իմ, և ասէ ցիս. Երթ ՚ի Սելովամ, և լուա՛. չոգայ՝ լուացայ, և տեսանեմ։ 11

*Ասեն

12 * Ասեն ցնա․ ո՞ւր է նա․ ասէ ցն՟ս․ ո՛չ գիտեմ ։

13 * Ածին առ փարիսեցիսն զնա, որ երբեմն կոյրն էր ։

14 * Եւ էր շաբաթ յորժամ զկաւն արար յ՟ս․ և եբաց զաչս կուրին ։

15 * Դարձեալ հարցանէին զնա փարիսեցիքն, թէ զիա՞րդ տեսանես․ և նա ասէ ցն՟ս․ կաւ եդ 'ի վ՟ր աչաց իմոց․ և լո՛ւացայ, և տեսանեմ ։

16 * Ասեն ոմանք 'ի փարիսեցւոցն․ ո՛չ է այրն այն յ՟այ․ զի զշաբաթս ո՛չ պահէ․ կէսքն ասէին․ իսկ զիա՞րդ կարէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս առնել․ և էին հերձո՛ւածք 'ի մէջ ն՟ց ։

17 * Ասեն դարձեալ ցկոյրն․ դու զի՞ ասես վ՟ն ն՟ր՝ զի եբաց զաչս քո․ և նա ասէ՝ թէ մարգարէ է ։

18 * Եւ ո՛չ հաւատային հրէայքն ըզնմանէ՝ թէ կոյր էր՝ և բացաւ․ մինչև կոչեցին զծնօղս բացելոյն ։

19 * Հարցին ցն՟ս, և ասեն․ սա՞ է որդին ձեր, զորմէ դուքն ասէիք, եթէ կոյր ծնաւ․ արդ՝ զիա՞րդ տեսանէ ։

*Պատասխանի ետուն նց՟ ծնողքն 20
նր՟՝ և ասեն. գիտեմք՝ զի սա է որդին
մեր. և զի կոյր ծնաւ։
*Բայց զիա՛րդ այժմ տեսանէ, ո՛չ 21
գիտեմք. կամ թէ՝ ո՛ եբաց զաչս
դորա՝ մեք ո՛չ գիտեմք. ցդա իսկ
հարցէ՛ք. ինքնին ՚ի չափ հասեալ է,
ինքն իսկ խօսեսցի վն՟ իւր։
*Զայս ասացին ծնողքն նր՟, զի 22
երկնչէին ՚ի հրէիցն. քանզի ուխտ
եդեալ էր հրէից. եթէ ոք խոստո-
վանեսցի զնա քս՟, ՚ի բա՛ց կացցէ ՚ի
ժողովրդենէն։
*Վն՟ այնորիկ ասացին ծնողքն նր՟, 23
թէ՝ ինքնին ՚ի չափ հասեալ է. զնա
իսկ հարցէ՛ք։
*Դարձեալ կրկին անգամ կոչեցին 24
զայրն, որ կոյրն էր, և ասեն ցնա.
տո՛ւր փառս այ՟. մեք գիտեմք՝ զի
այրն այն մեղաւոր է.
*Եւ նա ասէ. թէ մեղաւոր իցէ, 25
ես ո՛չ գիտեմ. բայց զայս գիտեմ,
զի կոյր էի, և արդ տեսանեմ։
*Դարձեալ ասեն ցնա. զի՞նչ ա- 26
րար քեզ. զիա՞րդ եբաց զաչս քո։
*Պատասխանի ետ նց՟. այժմ ասա- 27

ցի ձեզ՝ և ոչ լուայք, զի՞ կամիք միւսանգամ լսել. միթէ և դո՞ւք կամիք աշակերտել նմա։

28* Նոքա հայհոյեցին զնա՝ և ասէին. դու լիջիր ն̃ր աշակերտ. մեք Մովսէսի աշակերտք եմք։

29* Մեք գիտեմք, զի ընդ Մովսէսի խօսեցաւ ա̃ծ. զսա ոչ գիտեմք՝ ուստի իցէ։

30* Պատասխանի ետ այրն և ասէ ցն̃ս. այդ իսկ են զարմանալիք՝ զի դուք ոչ գիտէք՝ ուստի իցէ, և զիմ զաչս եբաց։

31* Գիտեմք՝ զի ա̃ծ մեղաւորաց ոչ լսէ. բայց եթէ ա̃ծապաշտ ոք իցէ՝ և զկամս ն̃ր առնիցէ, նմա լսէ։

32* Յաւիտենից ոք ոչ լուաւ՝ եթէ եբաց ոք զաչս կուրի ՚ի ծնէ կոյր ծնելոյ։

33* Եթէ ոչ յա̃յ էր այրն այն, ոչ կարէր առնել ինչ։

34* Պատասխանի ետուն, և ասեն ցնա. ՚ի մեղս իսկ ծնեալ ես ամենեւին. և դու վարդապետե՞ս լինիս մեր. և հանին զնա արտաքս։

35* Լուաւ յ̃ս՝ եթէ հանին զնա արտաքս. և իբրև եգիտ զնա, ասէ ցնա. դու հաւատա՞ս յորդի ա̃յ։

* Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ. 36
տէր, ո՞վ է՝ զի հաւատացից 'ի նա։

* Ասէ ցնա յս̃. և տեսեր զնա. և 37
որ խօսիդ ընդ քեզ, նա է։

* Եւ նա ասէ. հաւատամ, տ̃ր. և 38
երկիր եպագ նմա։

Օկ:

* Եւ ասէ յս̃, 'ի դատաստան եկի 39
յաշխարհս յայս. զի որք ոչն տեսանեն, տեսցեն. և որք տեսանենն, կուրասցին։

* Լուան ոմանք 'ի փարիսեցւոցն, 40
որք ընդ նմա էին, և ասեն ցնա. միթէ և մե՞ք կոյրք իցեմք։

* Ասէ ցն̃ս յս̃. եթէ կոյրք էիք, 41
ո՛չ էր ձեր մեղ. բայց արդ ասէք՝ եթէ տեսանեմք, և մեղքն ձեր 'ի ձեզ հաստատեալ են։

Գլ: Ժ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ 1
մտանէ ընդ դուռն 'ի գաւիթ ոչխարաց, այլ՝ ընդ այլ ելանէ, նա գող է և աւազակ։

* Իսկ որ մտանէ ընդ դուռն, 2

հովիւ է ոչխարաց։

3 * Սմա դռնապանն բանայ· եւ ոչխարքն ձայնի նորա լսեն· եւ զիւր ոչխարսն կոչէ յանուանէ, եւ հանէ զնոսա։

4 * Եւ յորժամ զիւրսն զա՟մ հանիցէ՝ առաջի նց՟ երթայ· եւ ոչխարքն զհետ նր՟ երթան· զի ճանաչեն զձայն նր՟։

5 * Զօտարի զհետ ո՛չ երթիցեն, այլ փախիցեն 'ի նմանէ· զի ո՛չ ճանաչեն զձայն օտարաց։

6 * Զայս առակ ասաց նց՟ յս՟· եւ նք՟ ոչ գիտէին, եթէ զինչ էր՝ որ խօսէրն ընդ նս՟։

7 * Դարձեալ ասէ ցնս՟ յս՟· ամէն ամէն ասեմ ձեզ· ես եմ դուռն ոչխարաց։

8 * Ամենեքեան՝ որ յառաջ քան զիս եկին, գողք էին, եւ աւազակք· այլ ո՛չ լուան նց՟ ոչխարքն։

9 * Ես եմ դուռն· ընդ իս եթէ ոք մտանիցէ, կեցցէ· մտցէ, եւ ելցէ, եւ ճարակ գտցէ։

10 * Գող ո՛չ գայ՝ եթէ ոչ զի գողասցի, եւ սպանցէ, եւ կորուսցէ· ես

եկի, զի զկեանս ունիցին, և առաւել ևս ունիցին։

Օրն։

‖ Եսայ. 40. 11. Եզեկ. 34. 23. և 37. 24

11 *Ես եմ հովի՛ւն քաջ. ‖ Հովի՛ւ քաջ զանձն իւր դնէ ՚ի վ՟ր ոչխարաց։

12 *Իսկ վարձկանն, որ ո՛չ է հովի՛ւ. որոյ ոչ իւր են ոչխարքն, իբրև տեսանէ զգայլն զի գայ, թողու զոչխարսն՝ և փախչի. և գայլն յափշտակէ զն՟ս, և ցրուէ։

13 *Քանզի վարձկան է, և չէ՛ փոյթ նմա վ՟ն ոչխարացն։

14 *Ես եմ հովի՛ւն քաջ. և ճանաչեմ զիմսն, և ճանաչիմ՝ յիմոցն։

‖ Մատթ. 11. 27. Ղուկ. 10. 22.

15 *‖ Ո՟պ գիտէ զիս Հայր, գիտեմ և ես զՀայր. և զանձն իմ դնեմ ՚ի վ՟ր ոչխարաց։

16 *Եւ՝ այլ ևս ոչխարք են իմ. որք ո՛չ են յայսմ գաւթէ. և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր. և ձայնի իմում լուի՛ցեն. և եղիցին մի հօտ՝ և մի հովի՛ւ։

‖ Եսայ. 53. 7.

17 *Վ՟ն այնորիկ սիրէ զիս Հայր իմ. ‖ զի՝ ես դնեմ զանձն իմ, զի միւսանգամ առից զնա։

18 *Ոչո՛ք հանէ զնա յինէն. այլ ես դնեմ՝ զնա անձամբ իմով. իշխա-

նութ՟ն ունիմ դնել զնա. եւ իշխանութ՟ն ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա. զայս պատուէր առի ՚ի հօրէ իմմէ։

19 *Դարձեալ հերձուած լինէր ՚ի մէջ հրէից վս՟ բանիցս այսոցիկ։

20 *Եւ ասէին բազումք ՚ի նոցանէ. դեւ գոյ ՚ի նմա, եւ մոլեգնի. զի՞ ընաւ լսէք նմա։

21 *Այլքն ասէին. այսպիսի բանք ոչ դիւահարի են. միթէ դեւ կարէ՞ զաչս կուրի բանալ։

Օ գ։

‖ 1. Մակ. 4. 56. և 59։

22 *‖ Եղեն յայնժամ նաւակատիքն յե՟մ. եւ ձմեռն էր։

23 *Եւ շրջէր յս՟ ՚ի տաճարին, ՚ի սրահին սողոմոնի։

24 *Շուրջ եղեն զնովաւ հրեայքն, եւ ասեն. մինչեւ յե՞րբ թափես զոգիս մեր. եթէ դու ես քս՟ն, ասա՛ մեզ համարձակ։

25 *Պատասխանի ետ նց՟ յս՟, եւ ասէ. ասացի ձեզ, եւ ո՛չ հաւատայք ինձ. զգործսն, զոր ես գործեմ յանուն հօր իմոյ, նոքին իսկ վկայեն վս՟ իմ։

26 *Այլ դուք ո՛չ հաւատայք. զի չէ՛ք յոչխարաց անտի իմոց։

*Ոչ_

* Ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն ․ և ես ճանաչեմ զն՟ս ․ և զկնի իմ գան ։ 27

* Եւ ես տամ ն՟ց զկեանսն յաւիտենականս, և մի՛ կորիցեն յաւիտեան ․ և մի՛ոք յափշտակեսցէ զն՟ս ՚ի ձեռաց իմոց ։ 28

* Հայրն իմ, որ ետ ինձ զն՟ս, մեծ է քան զա՟մ ․ և ոչո՛ք կարէ յափշտակել ՚ի ձեռաց հօր իմոյ ։ 29

* Ես՝ և հայր իմ մի եմք ։ 30

* Սէմն առին հրեայքն՝ զի քարկոծ արասցեն զնա ։ 31

* Պատասխանի ետ ն՟ց յ՟ս ․ բազում գործս բարիս ցուցի ձեզ ՚ի հօրէ իմմէ, վասն որո՞յ գործոյ ՚ի նոցանէ քարկոծ առնէք զիս ։ 32

* Պատասխանի ետուն նմա հրեայքն, վ՟ս բարւոյ գործոյ ո՛չ առնեմք զքեզ քարկոծ, այլ վ՟ս հայհոյութեան ․ և զի դու մարդ ես, և զանձն քո ա՟ծ առնես ։ 33

* Պատասխանի ետ ն՟ց յ՟ս ․ ո՛չ յօրէնս ձեր գրեալ է, ‖ ես ասացի թէ աստուածք իցէք ։ 34

‖ Սաղմ․ 81․ 6 ։

* Իսկ եթէ զն՟ս աստուածս ասէ՝ առ 35

որս բանն ա՟յ եղև, և չէ՛ մարթ եղծանել զգրոյն:

36* Իսկ զոր հայր սրբեաց՝ և առաքեաց յաշխարհ. դուք ասէք թէ հայհոյես, զի ասացի թէ որդի ա՟յ եմ:

37* Եթէ ոչ գործեմ զգործս հօր իմոյ, մի՛ հաւատայք ինձ:

38* Ապա թէ գործեմ, թէ և ինձ ոչ հաւատայք, սակայն գործոյն հաւատացէք. զի գիտասջիք, և ծանիջիք՝ եթէ հայր յիս, և ես 'ի հայր:

39* Դարձեալ խնդրէին զնա ունել. և ել 'ի ձեռաց ն՟ց:

40* Եւ գնաց միւսանգամ յայնկոյս յորդանանու՝ 'ի տեղին, ուր էր յովհաննէս զառաջինն՝ և մկրտէր. և անդ լինէր:

41* Եկին բազումք առ նա՝ և ասէին. զի յովհաննէս նշան ինչ ո՛չ արար:

42* Բայց զա՟մ, զոր ասաց յովհաննէս վ՟ն նորա, ճշմարիտ էր. և բազումք հաւատացին 'ի նա անդ:

※※ ※※ ※※

Գլ. ԺԱ.

Օգ.

Եւ էր ոմն հիւանդ ղազարոս ՚ի 1
բեթանիա ՚ի գեղջէ մարեմայ,
‖ Մատ. և մարթայի քեռ նր՟:
26. 7. * Այս այն մարիամն էր, ‖ որ եօծ 2
Ղուկ. զտ՟րն իւղով. և ջնջեաց զոտսն նր՟ հե-
7. 37. րով իւրով. որոյ եղբայրն ղազարոս
Մար. հիւանդ էր:
12. 3. * Առաքեցին առ նա քորքն նր՟, և 3
ասեն. տէ՛ր, ահաւասիկ՝ զոր դուն
սիրէիր, հիւանդացեալ է:
* Իբրև լուաւ յս՟, ասէ. այն հի- 4
ւանդութ՟ի չէ՛ ՚ի մահ. այլ վ՟ն փա-
ռացն ա՟յ, զի փառաւոր լիցի որդի
ա՟յ այնուիկ:
* Եւ սիրէր յս՟ զմարթա, և զքոյր 5
նր՟ զմարիամ, և զղազար:
* Իբրև լուաւ՝ թէ հիւանդացեալ 6
է, զտեղի կալաւ անդէն՝ ուր էրն,
աւուրս երկուս:
* Ապա յետ այնորիկ ասէ ցն՟ս. ե- 7
կա՛յք, երթիցուք միւսանգամ՝ ՚ի
հրէաստան:
* Ասեն ցնա աշակերտքն. ռա՛բբի, 8
այժմ՝ ևս խնդրէին զքեզ հրէայքն

քար.

քարկոծ առնել· և դարձեալ երթա՞ս անդրէն։

9 *Պատասխանի ետ յս՟· ո՛չ երկոտասան ժամ՝ է աւուր· եթէ ոք գնայ 'ի տուընջեան, ո՛չ գայթագղի· զի զլոյս աշխարհիս այսորիկ տեսանէ։

10 *Ապա թէ ոք գնայ գիշերի, գայթագղի, զի լոյս ո՛չ գոյ ընդ նմա։

11 *Զայս իբրև ասաց, յետ այսորիկ ասէ ցնս՟· ղազարոս բարեկամ՝ մեր ննջեաց· այլ երթամ՝, զի զարթուցից զնա։

12 *Ասեն ցնա աշակերտքն· տ՟ր, եթէ ննջեաց, ապա ապրի։

13 *Այլ յս՟ վն՟ մահուան նր՟ ասէր· նք՟ այսպէս թուեցաւ՝ թէ վն՟ ննջելոյ քնոյն ասէ։

14 *Յայնժամ ասէ ցնս՟ յս՟ յայտնապէս· ղազարոս մեռաւ։

15 *Եւ ես ուրախ եմ վն՟ ձեր· զի դուք հաւատասջիք ինձ· զի ես չէի անդ· բայց արդ՝ եկա՛յք երթիցո՛ւք առ նա։

16 *Ասէ թովմաս անուանեալն երկուորեակ՝ ցաշակերտակիցսն, Ո՛ն, եկայք և մեք, զի ընդ նմա մեռցուք։

* Եկն յս՟՝ եգիտ զնա չորեքօրեայ 17
'ի գերեզմանի ։
* Եւ էր բեթանիա մերձ յե՟ղմ, իբ- 18
րեւ ասպարիսօք հնգետասան ։
* Բազումք 'ի Հրէից անտի , եկ- 19
եալ էին առ մարթա՝ եւ մարիամ,
զի մխիթարեսցեն զնոսա վասն եղ-
բօրն ։
* Մարթա իբրեւ լուաւ՝ թէ յս՟ գայ, 20
ը՟դ առաջ գնայ ն՟ր. բայց մարիամ
նստէր անդէն 'ի տան ։
* Ասէ մարթա ցյս՟. տէր, եթէ 21
աստ լեալ էիր, եղբայրն իմ չէր
մեռեալ ։
* Այլ եւ արդ գիտեմ, եթէ զոր ինչ 22
խնդրեսցես յա՟յ, տացէ քեզ ա՟ծ ։
* Ասէ ցնա յս՟. յարիցէ եղբայրն քո ։ 23
* Ասէ ցնա մարթա. գիտեմ, զի 24
‖ Ղ՟ուկ յարիցէ ‖ 'ի յարութե՟ն յաւուրն յետ-
14. 14։ նում ։
Յ՟էր. 5. * Ասէ ցնա յս՟. ես իսկ եմ յարու- 25
29։ թ՟ն եւ կեանք. ‖ որ հաւատայ յիս,
‖ Յ՟էր. թէպէտ եւ մեռանի, կեցցէ ։
6. 40։ * Եւ ա՟մ, որ կենդանի է՝ եւ հաւա- 26
տայ յիս, մի մեռցի 'ի յաւիտեան,
հաւատաս այսմիկ ։

27 * Ասէ ցնա. այո՛ տ̄ր. ես հաւատացի՝ եթէ դու ես քս̄ն որդի ա̄յ. որ յաշխարհ գալոց էիր ։

28 * Եւ զայս իբրեւ ասաց, գնաց, եւ կոչեաց զմարիամ՝ զքոյր իւր լռելեայն՝ եւ ասէ. վարդապետ եկեալ է, եւ կոչէ զքեզ ։

29 * Նա իբրեւ լուաւ, յարեաւ վաղվաղակի՝ եւ եկն առ նա ։

30 * Չեւ եւս էր եկեալ յս̄ ՚ի գեօղն. այլ էր անդէն ՚ի տեղւոջն՝ ուր ընդառաջ եղեւ նմա մարթա ։

31 * Իսկ հրեայքն, որք էին ընդ նմա ՚ի տանն անդ՝ եւ մխիթարէին զնա, իբրեւ տեսին զմարիամ՝ թէ յարեաւ վաղվաղակի՝ եւ գնաց. գնացին եւ նոքա զհետ նորա. համարէին՝ թէ ՚ի գերեզմանն երթայ՝ զի լացցէ անդ ։

32 * Իսկ մարիամ իբրեւ եկն, ուր էրն յս̄, եւ ետես զնա, անկաւ առ ոտս նորա, եւ ասէ. տէ՛ր, եթէ աստ էիր դիպեալ, ո՛չ էր մեռեալ եղբայրն իմ ։

33 * Յս̄ իբրեւ ետես զնա՝ զի լայր. եւ որք ընդ նմա էին հրեայքն, լային.

խռովեցաւ յոգի իւր իբրեւ զայրացեալ։

* Եւ ասէ, ո՞ւր եդիք զնա. ասեն ցնա՝ տէ՛ր, եկ, եւ տես։ 34

* Եւ արտասուեաց յս̄։ 35

* Ասէին Հրեայքն. տեսէ՛ք, ո՛րչափ սիրէր զնա։ 36

‖ Վեր․ գ․ 6։

* Կէսքն 'ի նոցանէ ասէին. ‖ ո՞չ կարէր սա, որ եբաց զաչս կուրին, առնել՝ զի եւ սա մի՛ մեռցի։ 37

* Յս̄ դարձեալ զայրացեալ ը̄ միտս իւր, գայ 'ի գերեզմանն. եւ էր այր մի, եւ վէմ մի եդեալ 'ի վր̄ նր̄։ 38

* Եւ ասէ յս̄՝ 'ի բա՛ց արարէք ըզվէմդ. ասէ ցնա մարթա, քոյր մեռելոյն. տէ՛ր, արդ հոտեալ իցէ, քա՛նզի չորեքօրեայ է։ 39

* Ասէ ցնա յս̄. ո՞չ ասացի քեզ՝ եթէ հաւատասցես, տեսցես ըզփառսն ա̄յ։ 40

* Եւ իբրեւ 'ի վեր առին զվէմն, յս̄ ամբարձ զաչս իւր 'ի վեր, եւ ասէ. հա՛յր, գոհանամ զքէն, զի լուա՛ր ինձ։ 41

* Եւ ես գիտէի՝ զի յա̄մ ժամ՝ լսես ինձ. այլ վ̄ն ժողովրդեանս, որք 42

շուրջ կան, առնեմ, զի հաւատասցեն՝ թէ դու առաքեցեր զիս ։

43 * Զայս իբրև ասաց, 'ի ձայն մեծ աղաղակեաց՝ և ասէ · ղազարէ, արի՛, եկ արտաքս ։

44 * Եւ ել մեռեալն ոտիւք կապելովք · և ձեռօք երիզապնդօք · և երեսօքն վարշամակապատօք · և ասէ ցնոսա յս · լուծէք զդա, և թողէք երթալ ։

45 * Բազումք 'ի հրէիցն՝ որք եկեալ էին առ մարեմանս, իբրև տեսին՝ զոր արարն, հաւատացին 'ի նա ։

46 * Եւ ոմանք 'ի նոցանէ գնացին առ փարիսեցիսն, և պատմեցին նոցա՝ զոր արարն յս ։

47 * Ժողովեցին քահանայապետքն, և փարիսեցիք ատեան, և ասեն · զի՞նչ արասցուք՝ զի այրն այն բազում նշանս առնէ ։ Զ. Զ։

48 * Եւ թէ թողումք զնա այնպէս, ամենեքին հաւատան 'ի նա · և գայցեն հռոմք՝ և բառնայցեն զազգս մեր, և զտեղի ։

49 * ‖ Մի ոմն 'ի նոցանէ անուն կայիափայ · որ քահանայապետ էր տար- ‖ Ստր. 18. 14։

ւոյն այնորիկ, ասէ ցն՟ս. դուք ոչի՛նչ գիտէք:

* Եւ ո՛չ ընաւ խորհիլ իսկ, թէ 50
լաւ է մեզ՝ զի այր մի մեռանիցի 'ի
վ՟ր ժողովրդեանս. և մի՛ ամ՟ ազգս
կորիցէ:

* Զայս ո՛չ յանձնէ ինչ ասաց. այլ 51
զի քահանայապետ էր տարւոյն այնորիկ, մարգարէացաւ՝ եթէ մեռանելոց էր յս՟ 'ի վ՟ր ազգին:

* Եւ ո՛չ 'ի վ՟ր ազգին միայն, այլ 52
զի և զորդիսն ա՟յ զցրո՛ւեալսն ժողովեսցէ 'ի մի:

* Ապա յայնմ օրէ խորհուրդ արա- 53
րին, զի սպանցեն զնա:

* Եւ յս՟ այնուհետև ո՛չ եթէ հա- 54
մարձակ շրջէր 'ի մէջ հրէիցն, այլ
գնաց անտի յերկիր մի, որ մերձ էր
յանապատ. 'ի քաղաք մի, որում
անուն էր եփրայիմ. և անդ լինէր
աշակերտօքն հանդերձ:

ԶԱ:

* Եւ էր մերձ զատիկն հրէից. և 55
բազումք ելին յե՟մ 'ի գաւառէ անտի յառաջագոյն քան զզատիկն, զի
սրբեսցեն զանձինս իւրեանց:

* Խնդրէին զյս՟, և ասէին ընդ մի- 56

մեանս՝

միմեանս՝ մինչ կային 'ի տաճարին · զիա՞րդ թուի ձեզ՝ եթէ ո՛չ գայցէ 'ի տօն այսր · պատուէր տուեալ էր քահանայապետիցն , և փարիսեցւոց · զի թէ ոք գիտասցէ՝ թէ ուր է , գուշակեսցէ զնմանէ , զի կալցին զնա ։

ԳԼ․ ԺԲ․

1 Իսկ յս̃ վեց աւուրբ յառաջ քան զզատիկն ‖ եկն 'ի բեթանիա , ուր էր ղազար մեռեալն · զոր յարոյցն 'ի մեռելոց ։

‖ Մատ․ 26․ 6։ Մարկ․ 14․ 3։

2 * Եւ արարին անդ նմա ընթրիս · և 'ի սպասու կայր մարթա · և ղազար մի էր 'ի բազմելոց ընդ նմա ։

3 * Իսկ մարեմայ առեալ լիտր մի իւղոյ նարդեան ազնուի մեծագնոյ · եօծ զոտսն յ̃ի · և հերով իւրով մաքրէր զոտս ն̃ր · և տունն լի եղև 'ի հոտոյ իւղոյն ։

4 * Ասէ միոմն յաշակերտաց անտի յուդա սկարիովտացի · որ մատնելոցն էր զնա ։

5 * Ընդէ՞ր ոչ իւղդ այդ վաճառեցաւ

երեքհարիւր դենարի, և տուեալ աղքատաց։

* Զայս ասաց՝ ո՛չ զի զաղքատաց ինչ փոյթ էր նմա, այլ զի գող էր. և զարկղն ինքն ունէր. և որ ինչ անկանէր, նա կրէր։ 6

* Ասէ յ̃ս, Թո՛յլ տուր դմա. զի յօրն պատանաց իմոց պահեսցէ զայդ։ 7

* Զաղքատս յա̃մ ժամ ընդ ձեզ ունիք. զիս ո՛չ հանապազ ընդ ձեզ ունիք։ 8

* Իբրև գիտաց ժողովուրդ բազում ՚ի Հրէիցն՝ թէ անդ է, եկին, ո՛չ միայն վ̃ն յ̃ի, այլ զի և զՂազար տեսցեն. զոր յարոյցն ՚ի մեռելոց։ 9

* Խորհուրդ արարին քահանայապետքն՝ զի և զՂազար սպանցեն։ 10

* Զի բազումք ՚ի Հրէից երթային՝ և հաւատային ՚ի յ̃ս։ 11

ԱԿ

* ՚Ի վաղիւ̂ անդր ժողովուրդ բազում, որ եկեալ էր ՚ի տօնն, իբրև լուա՛ն՝ թէ գայ յ̃ս յե̃մ։ 12

* Առին ոստս արմաւենեաց, և ելին ընդ առաջ նորա. աղաղակէին՝ և ասէին. ո՛վսաննայ. օրհնեալ որ

գաս յանուն տ՟ն. թագաւորդ իսրայէլի։

14 * ‖ Եւ գտեալ յ՟սի էշ մի, նստաւ ՚ի վ՟ր ն՟ր. որպ եւ գրեալ է։ ‖ Զաքա. 9. 9։

15 * Մի երկնչիր դուստր սիովնի. ահաւասիկ թագաւոր քո գայ նստեալ ՚ի վ՟ր յաւանակի իշոյ։ Մատթ. 21. 7։ Մարկ. 11. 7։

16 * Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտքն ն՟ր զառաջինն. այլ յորժամ փառաւորեցաւ յ՟ս, յայնժամ յիշեցին՝ եթէ այն էր՝ որ գրեալն էր վ՟ս ն՟ր. եւ զայն արարին նմա։ Ղուկ. 19. 35։

17 * Եւ ժողովուրդն վկայէր, որ էր ը՟ նմա, թէ զղազար կոչեաց եւեթ ՚ի գերեզմանէն. եւ յարոյց զնա ՚ի մեռելոց։

18 * Եւ վ՟ս այնորիկ ընդ առաջ եկն նմա ժողովուրդն. զի լուա՛ն՝ եթէ զայն նշանս արարեալ էր ն՟ր։

19 * Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս. տեսանէք՝ զի ոչինչ օգտիք. ահաւասիկ աշխարհս ա՟մ զկնի նորա գնայ։

20 * Էին անդ ոմանք եւ հեթանոսաց յելելոցն անդր. զի երկիրպագանիցեն ՚ի տօնին։

21 *Նոքա մատեան առ փիլիպպոս, որ 'ի բեթսայիդայ գալիլեացւոցն էր, աղաչէին զնա՝ և ասէին · տէր, կամիմք զյ̃ տեսանել։

22 *Գայ փիլիպպոս՝ և ասէ ցանդրէաս · անդրէաս՝ և փիլիպպոս ասեն ցյ̃ի։

23 *Եւ յ̃ պատասխանի ետ նց̃, և ասէ · եհաս ժամ՝, զի փառաւորեսցի որդի մարդոյ։

Ն․Բ․

24 *Ամէն ամէն ասեմ ձեզ · եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ։

‖ Մատթ․ 10․ 39։ և 16․25 Մարկ․ 8․ 35։

25 *Ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ · ‖ որ սիրէ զանձն իւր, արձակէ զնա · և որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, 'ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա։

Ղուկ․ 9․ 24։ և 17․ 33։

26 *Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ · և ուր եսն եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի · եթէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա հայրն իմ։

※※

Ն․Գ․

27 *Բայց այժմ անձն իմ խռովեալ է · և զի՞նչ ասացից, եթէ հայր, ապրեցո

փրկեա՛ զիս ՚ի ժամանակէ աստի յայսմանէ. այլ վն̄ այսորիկ եկի ես ՚ի ժամս յայս:

28 * Հայր, փառաւորեա՛ զանուն քո. եկն բարբառ յերկնից. և փառաւոր արարի. և դարձեալ փառաւոր արարից:

29 * Եւ ժողովուրդն, որ կայր, և լսէր, ասէին՝ որոտումն լինել. կէսքն ասէին, Հրեշտակ խօսեցաւ ը̄ նմա:

30 * Պատասխանի ետ յս̄ և ասէ. ո՛չ վն̄ իմ՝ ինչ եկն բարբառս այս. այլ վասն ձեր:

31 * Այժմիկ դատաստան է աշխարհիս այսորիկ. այժմիկ իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկեսցի արտաքս:

32 * Եւ ես յորժամ բարձրացայց յերկրէ, զամենեսին ձգեցից առ իս:

33 * Զայս ասէր նշանակեալ՝ թէ ո՛րով մահու մեռանելոց էր:

34 * Պատասխանի ետ նմա ժողովուրդն. մեք լուա՛ք ‖ յօրինաց՝ եթէ քն̄ յաւիտեան կայ. և դու զիա՞րդ ասես՝ թէ պարտ է բարձրանալ որդւոյ մարդոյ. ո՞վ է այն որդին մարդոյ:

‖ Սաղմ. 109. 4: և 116. 2 Եսայ. 40. 8: Եզեկ. 37. 25:

* Ասէ ցնս̃ յս̃. փոքր մի ևս ժա-
մանակ լոյս ընդ ձեզ է. գնացէք
մինչդեռ զլոյսն ունիք. զի մի՛ խա-
ւար ձեզ հասցէ. զի որ գնայ 'ի խա-
ւարի, ո՛չ գիտէ յո՛ երթայ։ 35

* Մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք, 36
հաւատացէք 'ի լոյսն. զի որդիք լու-
սոյ եղիջիք. զայս խօսեցաւ յս̃. և
չոգաւ՝ թաքեաւ 'ի նոցանէ.

* Եւ այնչափ նշանս արարեալ էր 37
առաջի նոցա. և նոքա ո՛չ հաւա-
տային 'ի նա։

* Զի լցցի բանն եսայեայ մար- 38
‖ Եսայ. գարէի, զոր ասացն. ‖ Տէ՛ր, ո՞ հա-
53. 1։ ւատաց 'ի լուր մեր. և բազուկ տն̃
Հռով. ո՞ւմ յայտնեցաւ։
10. 16։ * Վասն այնորիկ ոչ կարէին հա- 39
ւատալ. զի միւսանգամ՝ ասէ ե-
սայի։

‖ Եսայ. * ‖ Թէ կուրացոյց զաչս նց̃. և ապ- 40
6. 19։ շեցոյց զսիրտս նց̃. զի մի տեսցեն
Մատթ. աչօք. և իմասցին սրտիւք. և դարձ-
13. 14։ ցին, և բժշկեցից զնս̃։
Մարկ. * Զայս ասաց եսայի, զի ետես 41
4. 12։ զփառս նորա. և խօսեցաւ վասն
Ղուկ. նորա։
8. 10։

* Բայց

42 * Բայց սակայն և յիշխանաց անտի բազումք հաւատացին 'ի նա. այլ վն̅ փարիսեցւոյն ո՛չ յայտնէին. զի մի 'ի ժողովրդենէն ելանիցեն։ Գործ. 28. 26. Հռօմ. 11. 8։

43 * Քանզի սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառսն ա̅յ։

44 * Եւ յս̅ աղաղակէր, և ասէր. որ հաւատայ յիս, ո՛չ հաւատայ յիս, այլ յայն՝ որ առաքեաց զիս։ Ե. Գ։

45 * Եւ որ տեսանէ զիս, զայն տեսանէ՝ որ առաքեաց զիս։

46 * Ես լոյս յաշխարհ եկի. զի ա̅մ, որ հաւատայ յիս, 'ի խաւարի մի՛ մնասցէ։

47 * Եւ եթէ ոք լու՛իցէ բանից իմոց, և ոչ պահեսցէ, ես ո՛չ դատեմ զնա. քանզի ո՛չ եկի, թէ դատեցից զաշխարհ. այլ զի փրկեցից զաշխարհ։

48 * Որ անարգէ զիս, և ոչ ընդունի զբանս իմ, գո՛յ՝ որ դատէ զնա. || բանն, զոր ես խօսեցայ, նա՛ դատէ զնա յաւուրն յետնում։ || Մարկ. 16. 16։

49 * Զի ես յանձնէ իմմէ ո՛չ խօսեցայ. այլ որ առաքեաց զիս հայր, նա՛ ետ ինձ պատուէր՝ զի՛նչ ասացից՝ և զի՛նչ խօսեցայց։

*Եւ գիտեմ, թէ պատուէրն այն 50
կեանք են յաւիտենականք. արդ՝
զոր ես խօսիմ, ոպ̃ ասաց ինձ հայրն,
այնպէս խօսիմ։

ԳԼ. ԺԳ.

Ե.Ե:
|| Մատթ. 26. 2:
Մարկ. 14. 1:
Ղուկ. 22. 1:

Յառաջագոյն քան զտօնն զատկի, գիտաց Յս̃՝ թէ հասեալ է ժամ նր̃՝ զի փոխեսցի յաշխարհէ աստի առ հայր. սիրեաց զիւրսն, որ յաշխարհի աստ էին. իսպառ սիրեաց զն̃ս։ 1

*Եւ 'ի լինել ընթրեացն, սատանայի իսկ արկեալ էր 'ի սիրտ, զի մատնեսցէ զնա յուդա սիմովնի իսկարիովտացւոյ։ 2

*Գիտաց Յս̃՝ զի զամ̃ ինչ ետ հայր 'ի ձեռս նր̃. եւ թէ յայ̃ ել, եւ առ ա̃ծ երթայ։ 3

*Յառնէ յընթրեաց անտի, եւ դնէ զհանդերձսն. եւ առեալ ղենջակ մի՝ սփածաւ։ 4

*Եւ ապա առեալ ջուր՝ էարկ 'ի կոն̃ք. եւ սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն. եւ սրբէր ղենջակաւն՝ զոր սփածեալն էր։ 5

*Գայ

6 *Գայ առ սիմոն պետրոս, և նա ասէ ցնա· տէր, դու զիմ զոտս լուանա՞ս:

7 *Պատասխանի ետ նմա յս͞, և ասէ· զոր ինչ ես գործեմ, դու այժմ ո՛չ գիտես· բայց ապա գիտասջիր:

8 *Ասէ ցնա պետրոս· ո՛չ լուասցես զոտս իմ յաւիտեան· պատասխանի ետ նմա յս͞· եթէ ոչ լուացից զքեզ, ո՛չ ունիս ընդ իս մասն:

9 *Ասէ ցնա սիմոն պետրոս· տէր, մի միայն զոտս իմ, այլ և զձեռս, և զգլուխս:

10 *Ասէ ցնա յս͞· լուացելոյն չէ ինչ պիտոյ, բայց զի զոտսն լուանայցէ· քանզի ամենևին ս͞ր է· և դուք ս͞ր էք, այլ ո՛չ ամենեքին:

11 *Զի գիտէր զայն՝ որ մատնելոցն էր զնա, վ͞ն այնորիկ ասաց՝ թէ ոչ ամենեքին ս͞ր էք:

12 *Իսկ յորժամ լուաց զոտս ն͞ց, էառ զհանդերձսն իւր, և դարձեալ բազմեցաւ· և ասէ ցն͞ս· գիտէ՞ք զինչ արարի ձեզ:

13 *Դուք կոչէք զիս վարդապետ և տ͞ր· և բարւոք ասէք· քանզի եմ իսկ:

* Իսկ արդ՝ եթէ ես լուացի զոտս 14
ձեր, Տ՟րս և վարդապետս, և դուք
պարտիք զմիմեանց զոտս լուանալ։
* Զի օրինակ մի ետու ձեզ, զի ո՟պ 15
ես ձեզ արարի, և դուք առնիջիք։
Լ.Օ։ * ‖ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ոչ է 16
‖ Մատթ. ծառայ մեծ քան զՏ՟ր իւր. և ոչ ա-
10. 24։ ռաքեալ մեծ քան զայն՝ որ առա-
Ղուկ. քեաց զնա։
6. 40։ * Եթէ զայս գիտէք, երանելի ևս 17
Յով. էք՝ եթէ առնիցէք զայս։
15. 20։ * Ոչ վասն ամենեցուն ձեր ասեմ. 18
զի ես գիտեմ, զորս ընտրեցի.
‖ Սաղմ. այլ զի լցցի գիրն, թէ ‖ որ ու-
40. 10։ տէր ընդ իս հաց, արար ինձ խա-
բէութ՟ի։
* Յայսմհետէ իսկ ասեմ ձեզ մինչ- 19
չև եղեալ. զի յորժամ լինիցի, հա-
ւատասջիք թէ ես եմ։
‖ Մատթ. * ‖ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. որ ըն- 20
10. 40։ դունի, զորոք ես առաքեցից, զիս
Ղուկ. ընդունի. և որ զիս ընդունի. ըն-
10. 16։ դունի զայն, որ առաքեացն զիս։
* Զայս իբրև ասաց յս՟, խռովե- 21
ցաւ յոգի իւր. վկայեաց՝ և ասէ.
‖ Մատթ. ‖ ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի միոմն
26. 21։

՚ի

՚ի ձէնջ մատնելոց է զիս ։ Մարկ. 14. 18. Ղուկ. 22. 21.

22 * Հայէին ըն՟ միմեանս աշակերտքն տարակուսեալք, թէ զումմէ՛ ասիցէ ։

23 * Եւ էր միոմն յաշակերտացն բազմեալ առ յս՟իւ, զոր սիրէրն յս՟ ։

24 * Ակնարկէ նմա սիմոն պետրոս՝ հարցանել՝ ո՛վ իցէ, վն՟ որոյ ասէն ։

25 * Եւ նա անկեալ զլանջօքն յս՟ի, ասէ ցնա. տ՟ր, ո՞վ է. պատասխանի ետ յս՟, եւ ասէ ։

26 * Այն է, որում ես թացից զպատառն՝ եւ տաց. եւ թացեալ զպատառն տայ յուդայի սկարիովտացւոյ ։

27 * Եւ յետ պատառոյն ապա եմուտ ՚ի նա սատանայ. եւ ասէ ցնա յս՟, արդ՝ զոր ինչ առնելոց ես, արա՛ վաղվաղակի ։

28 * Եւ զայս ոչոք իմացաւ ՚ի բազմականաց անտի, թէ առ ի՛նչ ասաց ցնա ։

29 * Զի ոմանք համարէին, թէ զի զարկղն ունէր յուդա, ասաց նմա յս՟, գնեա՛ ինչ՝ որ պիտոյ է մեզ ՚ի տօնիս. եւ կամ զի աղքատաց ինչ տայցէ ։

* Իսկ նորա առեալ զպատառն՝ ել 30
արտաքս վաղվաղակի. և էր գիշեր։

Ի․Ի։ * Ի՛բրև ել, ասէ յ̅ս̅. այժմ փա 31
ռաւորեցաւ որդի մարդոյ. և ա̅ծ
փառաւորեցաւ 'ի նմա։

* Ու եթէ ա̅ծ փառաւորեցաւ 'ի 32
նմա, և ա̅ծ փառաւորեսցէ զնա յանձն
իւր. և վաղվաղակի փառաւորեսցէ
զնա։

* Ո՞րդեակք իմ, փոքր ինչ ժամա 33
‖ Վեր. նակ ընդ ձեզ եմ. ‖ խնդրիցէք զիս.
7. 34։ և ո̅պ ասացի ցհրէայսն, եթէ ուր եսն
երթամ, դուք ոչ կարէք գալ. և
արդ ձեզ ասեմ։

‖Ղ ևտ. * ‖ Պատուիրան նոր տամ ձեզ. զի 34
19. 18։ սիրիցէք զմիմեանս, ո̅պ սիրեցի ես
Մատթ. զձեզ. զի և դուք սիրեսջիք զմիմեանս։
22. 39։ * Յայսմ գիտասցեն ամենեքեան, 35
Վայր. եթէ իմ աշակերտք էք, եթէ սիրի
15. 12։ ցէք զմիմեանս։

* Ասէ ցնա սիմոն պետրոս. տէ՛ր 36
յո՞ երթաս. պատասխանի ետ յ̅ս̅.
ուր եսն երթամ, դու ո՛չ կարես
այժմ գալ զկնի իմ, բայց ապա ե
կեսցես զկնի իմ։

* Ասէ ցնա պետրոս. տէ՛ր, ընդէ՞ր 37

ՀԷ ո՛չ

ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քոյ · արդէն || զանձն իմ իսկ եդից 'ի վերայ քո ։ || Մատ· 26· 35։

38 * Պատասխանի ետ յ͞ս · զա՞նձն քո դնիցես 'ի վ͞ր իմ · ամէն ամէն ասեմ քեզ · չէ իցէ հաւու խօսեալ, մինչ դու երիցս ուրասցիս զիս ։ Մարկ· 14· 29։ Ղուկ· 22· 33։

ԳԼ ։ ԺԴ ։

1 Մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր · այլ հաւատացէ՛ք յա͞ծ, և յի՛ս հաւատացէ՛ք ։

2 * 'Ի տան հօր իմոյ օթեւանք բազում են · ապա թէ ոչ ասացեալ էր իմ ձեզ, թէ երթամ, պատրաստեմ ձեզ տեղի ։

3 * Եւ եթէ երթամ, և պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ գամ, և առնում զձեզ առ իս · զի ուր եսն իցեմ, և դուք անդ իցէք ։

4 * Եւ ուր երթամն գիտիցէք · և զճանապարհն գիտիցէք ։

5 * Ասէ ցնա Թովմաս · տէ՛ր, ո՛չ գիտեմք, յո՞ երթաս, և զիա՛րդ զճանապարհն կարասցուք գիտել ։

6 * Ասէ ցնա յ͞ս · ես եմ ճանապարհ,

եւ ճշմարտութիւն, եւ կեանք. ոչո՛ք գայ առ Հայր՝ եթէ ոչ ինեւ:

*Եթէ զիս գիտէիք, ապա եւ զՀայրն իմ գիտէիք. եւ այսուհետեւ գիտասջիք զնա: 7

*Ասէ ցնա փիլիպպոս. տ՟ր, ցո՛յց մեզ զՀայր, եւ շատ է մեզ: 8

*Ասէ ցնա յ՟ս. այսչափ ժամանակս ընդ ձեզ եմ, եւ ո՞չ ծանեար զիս փիլիպպէ. որ ետեսն զիս, ետես զՀայրն. եւ դու զիա՞րդ ասես՝ եթէ ցո՛յց մեզ զՀայր: 9

*Ո՞չ հաւատաս, եթէ ես 'ի Հայր, եւ Հայր յիս է. զբանս, զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ, ո՛չ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ. այլ Հայրն, որ յիս բնակեալ է, նա՛ գործէ զգործսն: 10

*Հաւատա՞յք ինձ, եթէ ես 'ի Հայր, 11 եւ Հայր յիս:

*Ապա թէ ոչ, գոնէ վ՟ն գործոցն 12 հաւատացէք ինձ. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, թէ որ հաւատայն յիս, զգործսն՝ զոր ես գործեմ, եւ նա գործեսցէ. եւ մեծամեծս եւս քան զնոյնս գործեսցէ. զի ես առ Հայր երթամ:

*Եւ

13 * || Եւ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ, արարից զայն. զի փառաւորեսցի Հայր յՈրդի։ || Մատթ. 7. 7։ եւ 21. 22։

14 * Եթէ սիրէք զիս, զպատուիրանս իմ պահեսջիք։ Ս երկ։ Մարկ. 11. 24։

15 * Եւ ես աղաչեցից զՀայր. եւ այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ. զի ընդ ձեզ բնակեսցէ 'ի յաւիտեան։ Ստոր. 16. 23։

16 * Զհոգին ճշմարտութե. զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունիլ. զի ոչ տեսանէ զնա. եւ ոչ ճանաչէ զնա. բայց դուք ճանաչէք զնա. զի առ ձեզ բնակեսցէ. եւ ընդ ձեզ եղիցի։

17 * Ոչ թողից զձեզ որբս. գամ առ ձեզ։

18 * Փոքր մի ես եւ աշխարհս ոչ եւս տեսանէ զիս. բայց դուք տեսանիցէք զիս. զի ես կենդանի եմ. եւ դուք կենդանի լինելոց էք։

19 * Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք՝ զի ես 'ի հօր իմում, եւ դուք յիս, եւ ես 'ի ձեզ։

20 * Որ ունի զպատուիրանս իմ, եւ պահէ զնոսա, նա է՝ որ սիրէ զիս. եւ որ սիրէն զիս, սիրեսցի 'ի հօրէ իմմէ. եւ ես սիրեցից զնա. եւ

երեւեցուցից նմա զիս:

21 *Ասէ ցնա Յուդա ոչ Իսկարիովտացին. Տէր, զի՞ եղեւ՝ զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ, եւ ոչ աշխարհի:

22 *Պատասխանի ետ յ՟ս, եւ ասէ ցնա. Եթէ որ սիրէ զիս, զբանն իմ պահեսցէ. եւ Հայր իմ սիրեսցէ զնա. եւ առ նա եկեսցուք, եւ օթեվանս առ նմա արասցուք:

23 *Եւ որ ոչն սիրէ զիս, զբանս իմ ոչ պահէ. եւ բանն իմ, զոր լսէք, ոչ է իմ. այլ Հօրն, որ առաքեացն զիս:

24 *Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ մինչ առ ձեզս եմ:

25 *Իսկ մխիթարիչն Հոգին ս՟բ՝ զոր առաքեսցէ Հայր յանուն իմ, նա ուսուսցէ ձեզ զա՟մ. եւ յիշեցուսցէ զա՟մ, որ ինչ ասացի ձեզ:

26 *Խաղաղութիւն թողում ձեզ. զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ. ոչ ո՟պ աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր. եւ մի՛ զանգիտեսցեն:

27 *Լուայք, զի ասացի ես ձեզ՝ թէ երթամ, եւ գամ առ ձեզ. եթէ սի_

րէիք զիս, ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ թէ ես առ հայր երթամ. զի հայր իմ մեծ է քան զիս։

28 * Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչչեւ եղեալ. զի յորժամ լինիցի, հաւատասջիք։

29 * Ո՛չ եւս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, եւ յիս ինչ ո՛չ գտանէ։

30 * Այլ զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սիրեմ զհայր. ‖ եւ որպէս պատուիրեաց ինձ հայր, այնպէս առնեմ. Ո՛ն արի՛ք, գնասցուք աստի։ ‖ Գործ ծ. 2. 23.

ԳԼ: ԺԵ.

1 Ես եմ որթն ճշմարիտ. եւ հայր իմ մշակ է։

2 * Զա՛մ ուռ՝ որ յիս է, եւ ոչ բերէ պտուղ, կտրէ զնա. եւ զա՛մ՝ որ բերէ պտուղ, սրբէ զնա՝ զի առաւել եւս պտղաբեր լիցի։

3 * ‖ Դուք արդէն իսկ սուրբ էք վ՟ն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ։ ‖ Վեր. 13. 10.

4 Կացէք յիս, եւ ես 'ի ձեզ. որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ, եթէ ոչ իցէ հաստատեալ

յորթն , նոյնպէս և դուք եթէ ոչ
յիս հաստատեալ կայցէք ։
* Ես եմ որթ ․ և դուք ուռ ․ որ 5
հաստատեալ է յիս , և ես 'ի նա , ՛նա
բերէ պտուղ յոյժ ․ զի առանց իմ
ոչի՛նչ կարէք առնել ։
* Եթէ ոք ոչ է հաստատեալ յիս , 6
ել նա արտաքս իբրև զուռն , և ցամաքեցաւ ․ և ժողովեն զնա՝ և 'ի հուր
արկանեն ․ և այրի ։
* Եթէ կայցէք յիս , և բանք իմ 'ի 7
ձեզ կայցեն զոր ինչ կամիցիք՝ խնդրեսջի՛ք , և լինիցի ձեզ ։
* Յայսմիկ փառաւորեցաւ հայր իմ , 8
զի պտուղ յոյժ բերիցէք ․ և եղիջիք իմ աշակերտք ։
* Ո՟պ սիրեաց զիս հայր , և ես սիրեցի 9
զձեզ ․ հաստատո՛ւն կայցէք 'ի
սէր իմ ։
* Եթէ պահիցէք զպատուիրանս 10
իմ , կայջի՛ք 'ի սէր իմ ․ ո՟պ ես ըզպատուիրանս հօր իմոյ պահեցի , և
կամ 'ի սէր ն՟ր ։
* Զայս խօսեցայ ը՟դ ձեզ ․ զի ուրա- 11
խութ՟ին իմ 'ի ձեզ իցէ ․ և ձեր ուրախութ՟ին լցեալ եղիցի ։

* Այս

12 * ‖ Այս է պատուէր իմ, զի սիրես- ‖ Վեր.
ջիք զմիմեանս, ոպ̃ և ես զձեզ սի- 13. 34:
րեցի։ Եփես.
13 * Մեծ ևս քան զայս սէր ոչո՛ք ու- 5. 2:
նի՝ եթէ զանձն իւր դիցէ 'ի վերայ 1.Յովհ.
բարեկամաց իւրոց։ 4. 9:
14 * Դուք բարեկամք էք իմ. եթէ
առնիցէք՝ զոր եսն պատուիրեմ ձեզ։
15 * Ոչ ևս կոչեմ զձեզ ծառայս. զի
ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ տ̃րն
ն̃ր. այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս,
զի զա̃մ, զոր լուայ 'ի Հօրէ իմմէ,
ծանուցի ձեզ։
16 * Ոչ եթէ դուք ընտրեցիք զիս, այլ
ես ընտրեցի զձեզ. և եդի զձեզ. ‖ զի ‖ Մատ.
դուք երթայցէք՝ և պտղաբեր լինի- 28. 19:
ցիք. և պտուղն ձեր կայցէ. և զոր-
ինչ խնդրիցէք 'ի Հօրէ իմմէ յանուն
իմ, տացէ ձեզ։
17 * ‖ Զայս պատուիրեմ, զի սիրես- ‖ 1.Յոհ.
ջիք զմիմեանս։ 3. 11: և
18 * Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ, գի- 4. 7:
տասջիք զի նախ զիս ատեաց։
19 * Եթէ յաշխարհէ աստի էիք, աշ-
խարհ զիւրան սիրէր արդեօք. բայց
զի չէք յաշխարհէ. այլ ես ընտրե-

ցի զձեզ յաշխարհէ, վ̃ն այնորիկ ատեայ
զձեզ աշխարհ:

20 * Յիշեցէք զբանն՝ զոր ասացի ձեզ,
‖ Վեր. թէ ‖ ոչ է ծառայ մեծ քան զտ̃ր իւր.
13. 16: եթէ զիս հալածեցին, ապա ‖ և ըզձեզ
Մատթ. հալածեսցեն. եթէ զբանն իմ
10. 24: պահեցին, ապա և զձերն պահեսցեն:

21 ‖ Մատթ. * Այլ զայսոսիկ արասցեն ը̃ ձեզ վ̃ն
24. 9: անուան իմոյ. զի ոչ գիտեն զայն՝
որ առաքեացն զիս:

22 * Իմ եթէ չէր եկեալ և խօսեցեալ
ընդ ն̃ս, մեղ ինչ ոչ գոյր ն̃ց. բայց
արդ չիք պատճառ վ̃ն մեղաց իւրեանց:

23 * Որ զիս ատեայ, և զհայրն իմ ատեայ:

24 * Եթէ զգործսն չէր գործեալ 'ի
ն̃ս, զոր ոչ այլոք գործեաց, մեղ ինչ
ոչ գոյր ն̃ց. բայց արդ տեսին, և
ատեցին. և զիս, և զհայր իմ:

25 * Այլ զի լցցի բանն, որ յօրէնս
‖ Սաղմ. նոցա գրեալ է, թէ ‖ ատեցին զիս
24. 19: տարապարտուց:

26 ‖ Ղուկ. * ‖ Այլ յորժամ եկեսցէ մխիթարիչն՝ զոր ես առաքեցից ձեզ 'ի հօրէ՝
24. 49: զհոգին ճշմարտութե̃ն որ 'ի հօ-

րէ ելանէ. նա՛ վկայեսցէ վասն իմ։
27 * Եւ դուք վկայէք. զի 'ի սկզբանէ ընդ իս էք։

ԳԼ։ ԺԶ։

1 Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի մի՛ գայթագղեսջիք։
2 * 'Ի ժողովրդոց իւրեանց հանիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ, զի ա̃մ որ սպանանիցէ զձեզ, համարիցի պաշտօն մատուցանել ա̃յ։
3 * Եւ զայն արասցեն ընդ ձեզ. քանզի ո՛չ ծանեան զհայր, և ո՛չ զիս։
4 * Այլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յորժամ՝ եկեսցէ ժամանակ, յիշիցէք՝ թէ ես ասացի ձեզ։
5 * Զայս 'ի սկզբանէ ո՛չ ասացի ձեզ. քանզի ընդ ձեզ էի. բայց արդ երթամ՝ ես առ առաքիչն իմ. և ոչոք 'ի ձէնջ հարցանէ զիս, թէ յո՛ երթաս։
6 * Այլ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ. տրտմութի̃ ելից զսիրտս ձեր։
7 * Այլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ. լաւ է ձեզ՝ եթէ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ երթայց, մխիթարիչն ո՛չ եկես-

եկեսցէ առ ձեզ. ապա եթէ երթամ, առաքեցից զնա առ ձեզ ։

8 * Եւ նա եկեալ յանդիմանեսցէ զաշխարհ՝ վ՟ն մեղաց, եւ վ՟ն արդարութե՟, եւ վ՟ն դատաստանի ։

9 * Վ՟ն մեղաց, զի ոչ հաւատան յիս ։

10 * Վ՟ն արդարութե՟, զի առ հայր իմ երթամ. եւ ոչ եւս տեսանէք զիս ։

11 * Վ՟ն դատաստանի, զի իշխան աշխարհիս այսորիկ դատապարտեալ է ։

12 * Եւս բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ. այլ ոչ կարէք հանդարտիլ այժմիկ ։

13 * Յորժամ եկեսցէ նա հոգին ճշմարտութե՟, առաջնորդեսցէ ձեզ ա՟մ ճշմարտութիւ՟. զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսեսցի. այլ զոր լուիցէ՝ խօսեսցի. եւ զգալոցն պատմեսցէ ձեզ ։

14 * Նա զիս փառաւորեսցէ. զի յիմմէ անտի առնուցու՝ եւ պատմեսցէ ձեզ ։

15 * Ա՟մ ինչ զոր ունի հայր, իմ է. վ՟ն այնորիկ ասացի ձեզ, թէ յիմմէ անտի առնուցու՝ եւ պատմեսցէ ձեզ ։

16 * Փոքր մի, եւ ոչեւս տեսանէք զիս,

և ապա սակաւիկ մի, և տեսանիցէք զիս. և ես երթամ առ Հայր ։

17 * Ասէին ոմանք յաշակերտաց անտի ցմիմեանս. զի՛նչ է այս՝ զոր ասէ ցմեզ, թէ փոքր մի, և ո՛չ տեսանէք զիս. և դարձեալ սակաւիկ մի, և տեսանիցէք զիս. և թէ ես առ Հայր երթամ ։

18 * Եւ ասէին, զի՞նչ իցէ այն փոքր միւս ևս. չգիտեմք զի՛նչ խօսի ։

19 * Գիտաց յս՟՝ եթէ կամէին ցնա հարցանել. և ասէ ցնս՟. վն՟ այդորիկ խնդրէք ընդ միմեանս՝ զի ասացի, թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսանէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ միւս ևս, և տեսանիցէք զիս ։

20 * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի լացջի՛ք, և ողբասջի՛ք դուք, և աշխարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջի՛ք. այլ տրտմութ՟ին ձեր յուրախութ՟ի եղիցի ։

21 * Կին յորժամ ծնանիցի, տրտմութ՟ի է նմա, զի հասեալ է ժամ նր՟. այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ո՛չ ևս յիշէ զնեղութ՟ին վն՟ խնդութենն. զի ծնաւ մարդ յաշխարհ ։

* Եւ դուք այժմ տրտմութ՟ի ու- 22
նիք. այլ դարձեալ տեսից զձեզ. եւ
ուրախ լիցին սիրտք ձեր. եւ զուրա-
խութ՟ին ձեր՝ ոչոք հանիցէ 'ի ձէնջ:
* Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ո՛չ հար- 23
‖ Մատթ. ցանիցէք. ‖ ամէն ամէն ասեմ ձեզ.
7. 7. եւ զի զորինչ խնդրիցէք 'ի հօրէ իմմէ
21. 22: յանուն իմ, տացէ ձեզ:
Մարկ. * Մինչեւ ցայժմ՝ ոչինչ խնդրեցիք 24
11. 24: յանուն իմ. խնդրեցէ՛ք, եւ առնու-
Ղուկ. ցուք. զի ուրախութ՟ին ձեր լցեալ
11. 9: իցէ:
Յակ. 1. * Զայս առակօք խօսեցայ ը՟դ ձեզ. 25
5: եկեսցէ ժամանակ՝ յորժամ ո՛չեւս
Վեր. 14 առակօք խօսեցայց ընդ ձեզ. այլ
13: յայտնապէս զհօրէ պատմեցից ձեզ:
* Յայնմ աւուր խնդրեսջիք յանուն 26
իմ. եւ ո՛չ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես աղա-
չեցից զհայր վ՟ն ձեր:
* Զի ինքն իսկ հայր սիրէ զձեզ, 27
զի դուք զիս սիրեցիք. եւ հաւատա-
ցիք. թէ ես յա՟յ ելի:
* Ելի 'ի հօրէ, եւ եկի յաշխարհ. 28
դարձեալ թողում զաշխարհ, եւ եր-
թամ առ հայր:
* Ասեն ցնա աշակերտքն. ահա արդ 29
յայտ-

յայտնութե՟ խօսիս, և առակ և ո՛չ մի ինչ ասես ։

30 * Այժմիկ գիտեմք՝ եթէ գիտես զա՟մ. և ոչի՛նչ պիտոյ է՝ եթէ ոք հարցանիցէ զքեզ. յայսմիկ հաւատամք եթէ յա՟յ ելեր ։

31 * Պատասխանի ետ նց՟ յս՟, և ասէ. ա՛յժմ հաւատայք ։

32 * ‖ Ահա եկեսցէ ժամ, և եկեալ իսկ է. զի ցրուեսջի՛ք յիւրաքանչիւր տեղիս. և զիս միայն թողուցուք. և չե՛մ միայն, զի հայր ընդ իս է ։ ‖ Մատ. 26. 31 ։ Մարկ. 14. 27 ։

33 * Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ. զի ընդ իս խաղաղութ՟ի ունիցիք. յաշխարհի աստ նեղութ՟ի ունիցիք. այլ քաջալերեցարո՛ւք. զի ես յաղթեցի աշխարհի ։

Գլ ։ ԺԷ ։

1 Զայս իբրև խօսեցաւ յս՟, ամբարձ զաչս իւր յերկինս, և ասէ. հա՛յր՝ հասեալ է ժամ. փառաւորեա՛ զորդի քո. զի և որդի քո փառաւորեսցէ զքեզ ։

2 * ‖ Որպէս ետուր նմա իշխանութ՟ի ա՟մ մարմնոյ. զի ա՟մ, զոր ետուր նմա, ‖ Մատ. 28. 18 ։

տա

տացէ զկեանսն յաւիտենականս։

3 * Այս են յաւիտենական կեանք· զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ ա͞ծ· և զոր առաքեցեր զյ͞ս ք͞ս։

4 * Ես զքեզ փառաւորեցի յերկրի· զգործն կատարեցի, զոր ետուր ցիս՝ զի արարից։

5 * Եւ այժմ փառաւորեա՛ զիս Հա՛յր առ 'ի քէն փառօքն՝ զոր ունէի յառաջ քան զլինելն աշխարհի առ 'ի քէն։

6 * Յայտնեցի զանուն քո մարդկան· զորս ետուր ինձ յաշխարհէ· քո էին, և ինձ ետուր զն͞ս· և զբանն քո պահեցին։

7 * Արդ գիտացին՝ եթէ զա͞մ ինչ՝ զոր ետուր ինձ, առ 'ի քէն են։

8 * Զի զբանն՝ զոր ետուր ինձ՝ ետու ն͞ց· և նոքա ընկալան, և ծանեան ճշմարտութ͞ե՝ թէ առ 'ի քէն ելի· և հաւատացին՝ եթէ դու առաքեցեր զիս։

9 * Արդ ես վ͞ն ն͞ց աղաչեմ, և ոչ վ͞ն աշխարհի աղաչեմ· այլ վ͞ն ն͞ց՝ զորս ետուրն ինձ· զի քո են։

10 * Եւ որ ինչ իմ է, ա͞մ քո է· և որ_

ինչ քո է, այն իմ է. և փառաւորեալ եմ 'ի նս՟։

11 * Եւ ես ոչ եւս եմ յաշխարհի. և նք՟ յաշխարհի են. և ես առ քեզ գամ. Հայր ս՟բ, պահեա զն՟ս յանուն քո, որով ետուրն ինձ. զի եղիցին մի, ո՟պ և մեք մի եմք։

12 * Մինչ էի յաշխարհի ընդ ն՟ս, ես պահէի զն՟ս յանուն քո, ‖ որով ետուրն ինձ. և պահեցի. և ոչ ո՟ք 'ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին կորստեան. ‖ զի գիրն լցցի։

‖ Ս՟ այր. 18. 9։

‖ Սաղմ. 108. 8։

13 * Բայց արդ առ քեզ գամ. և զայս խօսիմ յաշխարհի. զի ունիցին զուրախութ՟իւն իմ լիով յանձինս իւրեանց։

14 * Ես ետու ն՟ց զբանն քո. և աշխարհս ատեաց զն՟ս. զի չե՟ն յաշխարհէ, ո՟պ և ես չեմ յաշխարհէ։

15 * Ոչ զայս աղաչեմ, զի բարձցես զն՟ս յաշխարհէ. այլ զի պահեսցես զն՟ս 'ի չարէ։

16 * Յաշխարհէ աստի չե՟ն, ո՟պ և ես չեմ յաշխարհէ։

17 * Սուրբ արա զնոսա ճշմարտութ՟բ քով. զի քո բանդ ճշմարտութիւն է։

*Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ. 18
և ես առաքեցի զնս՟ յաշխարհ:

*Եւ ՚ի վ՟ր նց՟ ես ս՟բ առնեմ զանձն 19
իմ. զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճշմարտութ՟բ:

*Այլ ո՛չ վ՟ն նց՟ միայն աղաչեմ, այլև 20
վ՟ն ամ՟ հաւատացելոց բանի՛ւն նոցա
յիս:

*Զի ամենեքին մի իցեն. ո՟պ դու 21
Հա՛յր յիս՝ և ես ՚ի քեզ. զի և նոքա ՚ի
մեզ իցեն. զի և աշխարհ հաւատասցէ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս:

*Եւ ես զփառսն, զոր ետուր ինձ, 22
ետու նց՟. զի իցեն մի, ո՟պ և մեք մի
եմք:

*Ես ՚ի նս՟, և դու յիս. զի եղիցին 23
կատարեալք ՚ի մի. և գիտասցէ աշխարհ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս. և
սիրեցի զնոսա՝ որպէս դու զիս սիրեցեր:

*Հայր՝ զորս ետուրն ինձ, կամիմ, 24
զի ուր եսն եմ, և նոքա իցեն ընդ
իս. զի տեսանիցեն զփառսն իմ. զոր
ետուրն ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինիլն աշխարհի:

*Հա՛յր արդար, և աշխարհ զքեզ 25

ոչ ծանեաւ. այլ ես զքեզ ծանեայ. և նոքա ծանեան՝ եթէ դու առաքեցեր զիս ։

26 *Եւ ծանուցի նց՟ զանունն քո. և ծանուցից. զի սէրն, զոր սիրեցեր զիս, ՚ի նս՟ լիցի. և ես ՚ի նս՟ ։

ԳԼ. ԺԸ.

1 Զայս || իբրև ասաց յս՟, ել աշակերտօքն հանդերձ յայնկոյս ձորոյն կեդրոնի. ուր էր պարտէզ. յոր եմուտ ինքն, և աշակերտքն իւր ։ || 2 Թագ. 15. 23. Մատթ. 26. 36. Մարկ. 14. 32. Ղուկ. 22. 39.

2 *Գիտէր և յուդա, որ զնա մատնելոց էր, զտեղին. զի բազում՝ անգամ ժողովեալ էր անդր յս՟ի աշակերտօքն հանդերձ ։

3 *|| Եւ յուդայի առեալ ընդ իւր զգունդն, և ՚ի քահանայապետից և ՚ի փարիսեցւոց սպասաւորս, գայ անդր ջահիւք՝ և լապտերօք՝ և զինուք ։ || Մատթ. 26. 47. Մարկ. 14. 43. Ղուկ. 22. 47.

4 *Իսկ յս՟ իբրև ետես զայն ամ՟ եկեալ ՚ի վր՟ նր՟, ել՝ և ասէ ցնս՟. զո՞ խնդրէք ։

5 *Պատասխանի ետուն նմա, զյս՟ նազովրեցի. ասէ ցնս՟ յս՟. ես եմ.

կայր ընդ նմ՟ և յուդա՝ որ մատնէրն զնա ։

* Իբրև ասաց՝ թէ ես եմ, յետս 6
յետս չոգան՝ և զարկան զգետնի ։

* Դարձեալ եհարց զնմ՟. զո՞ խնդ- 7
րէք. նոքա ասեն, զյս՟ նազովրեցի ։

* Պատասխանի ետ նց՟ յս՟, ասացի 8
ձեզ՝ թէ ես եմ. արդ՝ եթէ զիս խնդ-
րէք՝ թո՛յլ տուք դոցա երթալ ։

‖ Վեր. 17. 12. * Զի լցցի բանն, զոր ասաց, ‖ թէ 9
զոր՝ ետուրն ցիս, ո՛չ կորուսից 'ի
նոցանէ՝ և ո՛չ զոք ։

* Իսկ սիմոն պետրոս քանզի ունէր 10
զսուր, ձգեաց զնա. և եհար զքա-
հանայապետին ծառայ. և 'ի բաց
եհատ զունկն նր՟ զաջոյ. և էր անուն
ծառային մաղքոս ։

* Ասէ յս՟ ցպետրոս. ա՛րկ զսուրդ 11
անդրէն 'ի պատեանս իւր. զբա-
ժակն, զոր ետ ինձ հայր՝ ո՞չ ըմպի-
ցեմ զնա ։

* Իսկ գունդն, և հազարապետն, 12
և սպասաւորք հրէիցն կալան զյս՟, և
կապեցին ։

‖ Ղուկ. 3. 2. * Եւ ածին զնա նախ առ ‖ աննա՝ որ 13
էր աներ կայիափայի. որ քահա-

նայա

նայապետն էր տարւոյն այնորիկ :

14* Այս այն Կայիափայ էր, ‖ որ խրատն ետ Հրէից, եթէ լաւ է առն միում մեռանիլ ՚ի վ՟ր ժողովրդեանն: ‖ Վեր. 11. 49:

15* Եւ երթային զհետ յի՟ս Սիմոն Պետրոս՝ և միւս աշակերտն· և աշակերտն այն՝ քանզի ծանօթ էր քահանայապետին, եմուտ ընդ յի՟ս ՚ի գաւիթ քահանայապետին:

16* Եւ Պետրոս կայր առ դրանն արտաքոյ· ‖ Ել միւս աշակերտն, որ էր ծանօթ քահանայապետին, և ասաց ցդռնապանն, և եմոյծ ՚ի ներքս ըզՊետրոս: ‖ Մատ. 26. 58: Մարկ. 14. 54:

17* Ասէ աղջիկն՝ որ դռնապանն էր, ցՊետրոս· միթէ և դու յաշակերտաց առնն այնորիկ իցես· և նա ասէ, ո՛չ եմ: Ղուկ. 22. 54:

18* Կային անդ ծառայքն՝ և սպասաւորք խարոյկ արկեալ, քանզի ցուրտ էր, և ջեռնուին· կայր ընդ նո՟ և Պետրոս, և ջեռնոյր:

19* Եւ քահանայապետն եհարց զյի՟ս վ՟ն աշակերտացն, և վ՟ն վարդապետութե՟ն նո՟ր:

20* Պատասխանի ետ նմա յի՟ս, եւ

յայտնապէս խօսեցայ յաշխարհի .
ես յա̃մ ժամ ուսուցի ՚ի ժողովըրդեանն ,
և՚ի տաճարի անդ , ուր ա̃մ
հրեայք ժողովեալ էին . և ՚ի ծածուկ
ինչ ոչ խօսեցայ :

* Զի՞ հարցանես զիս . հա՛րց զայնոսիկ՝ 21
որք լուանն , թէ զի՞նչ խօսեցայ
ը̃ն նո̃ . ահաւասիկ նք̃ գիտեն
զի՞նչ ասացի ես :

* Իբրև նա զայս ասաց , միոմն ՚ի 22
սպասաւորացն՝ որ անդ կայր , եած
ապտակ յիս՝ և ասէ . ա՞յդպէս պատասխանի . I
տաս քահանայապետին :

* Եւ յս̃ ասէ ցնա . եթէ չար ինչ 23
խօսեցայ , վկայեա՛ վն̃ չարին . իսկ եթէ
|| Մատթ. թէ բարի , ընդէ՞ր հարկանես զիս :

26. 57: * || Եւ առաքեաց զնա Աննա կապեալ 24
Մարկ. առ կայիափայ քահանայապետ :
14. 53:

Ղուկ. * || Եւ սիմոն պետրոս կայր անդ՝ և 25
22. 54: ջեռնոյր . || ասեն ցնա , միթէ և դու
|| Մատթ. յաշակերտաց անտի նորա՞ իցես . նա
26. 69: ուրացաւ , և ասէ , թէ չեմ :

Մարկ. * Եւ ասէ միոմն ՚ի ծառայից քահանայապետին՝ 26
14. 67: ազգական այնորիկ ,
Ղուկ. զորոյ զունկն եհատ պետրոս . ո՞չ ես
22. 56: իսկ

իսկ տեսի զքեզ 'ի պարտիզի անդ ընդ նմա ։

27 * Դարձեալ ուրացաւ պետրոս · և վաղվաղակի հաւ խօսեցաւ ։

28 * ‖ Եւ ածեն զյս՟ 'ի վանացն կայիափայ յապարանս դատաւորին · և էր այգուց · և նոքա ոչ մտին յապարանսն, ‖ զի մի պղծեսցին, այլ զի ուտիցեն զզատիկն ։

‖ Մատ· 27· 2։ Մարկ· 15· 1։ ‖ Գործ· 10· 28· և 11· 3։

29 * Ել առ նս՟ պիղատոս արտաքս, և ասէ · զի՞նչ չարախօսութ՟ի մատուցանէք զառնէն զայնմանէ ։

30 * Պատասխանի ետուն, և ասեն ցնա · եթէ չէր չարագործ այրն այն, ապա ոչ մատնէաք զնա քեզ ։

31 * Ասէ ցնս՟ պիղատոս · առէք զնա դուք · և ըստ ձերոց օրինացն դատեցէք · ասեն ցնա հրէայքն · մեզ ոչ է արժան սպանանել զոք ։

32 * ‖ Զի լցցի բանն յս՟ի, զոր ասաց, նշանակեալ՝ թէ որո՛վ մահու մեռանելոց իցէ ։

‖ Մատ· 20· 19։

33 * ‖ Եմուտ միւսանգամ յապարանսն պիղատոս · կոչեաց զյս՟, և ասէ ցնա · դո՞ւ ես թագաւորն հրէից ։

‖ Մատ· 27· 11։ Մարկ· 15· 2։

34 * Պատասխանի ետ յս՟ · 'ի քէ՞ն ա-

Ղուկ· 23· 3։

սես զայդ , եթէ այլք ասացին քեզ
զինէն ։
*Պատասխանի ետ պիղատոս . մի֊ 35
թէ և ես հրեա՞յ իցեմ . ազգն քո , և
քահանայապետք մատնեցին զքեզ
ինձ . զի՞նչ գործ գործեալ է քոյ ։
*Պատասխանի ետ յս̄ . իմ արքայ֊ 36
ութի՟ն չէ՛ յայսմ աշխարհէ . եթէ
յաշխարհէ աստի էր արքայութի՟ն
իմ , սպասաւորքն իմ մարտնչէին
արդեօք՝ զի մի՛ մատնեցայց հրէից .
բայց արդ թագաւորութի՟ն իմ չէ՛
աստի ։
*Ասէ ցնա պիղատոս . ապա թէ 37
այդպէս իցէ , թագաւոր ոմն ես
դու . պատասխանի ետ յս̄ . դու ա֊
սես՝ թէ թագաւոր իցեմ . բայց ես
յայդ իսկ ծնեալ եմ ։ և ՚ի դոյն իսկ
եկեալ եմ յաշխարհ՝ զի վկայեցից
ճշմարտութե՟ն . ամ̄ որ ՚ի ճշմար֊
տութե՟է է , լսէ բարբառոյ իմոյ ։
*Ասէ ցնա պիղատոս . զի՞նչ է ճշ֊ 38
մարտութի՟ն . զայս իբրև ասաց , դար֊
ձեալ ել առ հրեայսն՝ և ասէ ցն̄ս .
ես՝ և ոչ մի ինչ պատճառս գտանեմ
՚ի նմա ։

*‖ Բայց

39 * ‖ Բայց է ձեր սովորութի՛ւն, զի ըզմիոք արձակեցից ձեզ ՚ի զատկին. արդ՝ կամի՞ք զի արձակեցից ձեզ ըզթագաւորն Հրէից։

‖ Մատթ. 27. 15. Մարկ. 15. 6.

40 * Աղաղակեցին ամենեքեան՝ եւ ասէին. մի՛ զդա, այլ զբարաբբայ. եւ էր բարաբբայն այն աւազակ։

Ղուկ. 23. 17

Գլ. ԺԹ.

1 Յայնժամ ‖ էառ պիղատոս զյ̄ս, եւ գան եհար։

‖ Մատթ. 27. 27. Մարկ. 15. 16.

2 * Եւ զինուորացն արարեալ պսակ ՚ի փշոց՝ եդին ՚ի գլուխ ն̄ր. եւ զգեցուցին նմա հանդերձ ծիրանի։

3 * Եւ գային առ նա, եւ ասէին. ո՛ղջ եր արքայ Հրէից, եւ հանէին նմա ապտակս։

4 * Եւ դարձեալ պիղատոս արտաքս՝ եւ ասէ ցն̄ս. ահա՛ ածեմ զնա արտաքս առ ձեզ. զի գիտասջիք՝ թէ ես վնաս ինչ ՚ի նմա ոչ գտանեմ։

5 * Եւ ել յ̄ս արտաքս. եւ ունէր պսակ ՚ի փշոց, եւ հանդերձ ծիրանի. եւ ասէ ցն̄ս. ահա՛ այրդ ցձեզ։

6 * Իբրեւ տեսին զնա քահանայապետքն, եւ սպասաւորքն, աղաղակ

բարձին՝ և ասեն. 'ի խա՛չ հան, 'ի խա՛չ հան զդա. ասէ ցն՟ս պիղատոս. առէ՛ք զդա 'ի ձեզ. և ձեզէ՛ն հանէք 'ի խաչ. զի ես 'ի դմա վնաս ինչ ոչ գտանեմ:

* Պատասխանի ետուն նմա հրէայքն. մեք օրէնս ունիմք. և ըստ օրինաց մերոց պարտի մեռանիլ. զի զանձն իւր որդի այ՟ արար: 7

* Իբրև լուաւ զբանս զայս պիղատոս, առաւելևս երկեաւ: 8

* Եմուտ դարձեալ անդրէն յապարանն, և ասէ ցյս՟. ուստի՞ ես դու. և յս՟ ոչ ետ նմա պատասխանի: 9

* Ասէ ցնա պիղատոս. ընդ իս ոչ խօսիս. ո՞չ գիտես՝ եթէ իշխանութի՟ն ունիմ հանել զքեզ 'ի խաչ. և իշխանութի՟ն ունիմ արձակել զքեզ: 10

* Պատասխանի ետ յս՟. ո՛չ ունէիր դու իշխանութի՟ն 'ի վ՟ր իմ, և ոչ մի, եթէ ոչ էր տուեա՛լ քեզ 'ի վերուստ. վ՟ն այնորիկ որ մատնեաց զիս քեզ, ն՟ր մեծ մեղք են: 11

* Եւ յայնմհետէ պիղատոս խնդրէր արձակել զնա. և հրէայքն աղաղակէին, և ասէին. եթէ զդա ար- 12

ձակես ,չես բարեկամ կայսեր . ամ̃ ոք որ թագաւոր կոչէ զանձն իւր , հակառակ է կայսեր :

13 *Իսկ պիղատոս իբրև լուա՛ւ զբանս զայսոսիկ , եած զյս̃ արտաքս . և նստաւ 'ի վր̃ բեմին , 'ի տեղւոջն՝ որ կոչիւր քարայատակ . և եբրայեցերէն կապպաթա . էր ուրբաթն զատկի :

14 *Եւ էր ժամ իբրև վեցերորդ . և ասէ ցհրէայսն . ահա թագաւորդ ձեր ցձեզ :

15 *Եւ նոքա աղաղակէին , բա՛րձ 'ի մէնջ . բա՛րձ 'ի մէնջ , և հա՛ն զդա 'ի խաչ . ասէ ցնս̃ պիղատոս . ես ըզթագաւորդ ձեր 'ի խա՞չ հանիցեմ . պատասխանի եսուն քահանայապետքն . չի՛ք մեր թագաւոր բայց 'ի կայսերէ :

16 *Յայնժամ ետ զնա 'ի ձեռս նց̃ , զի 'ի խաչ ելանիցէ :

17 *‖Եւ նոքա առեալ տանէին զնա . և բարձեալ էր ինքնին զխաչափայտն . և ելանէր 'ի տեղին , որ անուանեալ էր գագաթն , և կոչիւր եբրայեցերէն գողգոթա :

‖ Մատ. 27. 33: Մարկ. 15. 22: Ղուկ. 23. 33:

18 * Ուր և 'ի խաչն իսկ հանին զնա. և ընդ նմա երկուս ևս այլս աստի և անտի, և 'ի մէջ զյս՟։

19 * Գրեաց և տախտակ մի պիղատոս, և եդ 'ի վ՟ր խաչին. և էր գրեալ յս՟ նազովրեցի, թագաւոր հրէից.

20 * Զայն տախտակ ընթերցան բազումք 'ի հրէից. զի մօտ էր 'ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն յս՟. և էր գրեալ եբրայեցերէն. դաղմատերէն. և յունարէն։

21 * Ասեն ցպիղատոս քահանայապետքն հրէից. մի՛ գրեր թագաւոր հրէից, այլ թէ նա ասաց թագաւոր եմ հրէից։

22 * Պատասխանի ետ պիղատոս. զոր ինչ գրեցի, գրեցի։

23 * Իսկ զինուորքն իբրև հանին 'ի խաչ զյս՟, ‖ առին զհանդերձս նր՟. և արարին չորս մասունս. իւրաքանչիւր զինուորի մասն. իսկ զպատմուճանն, քանզի էր առանց կարանի, 'ի վերուստ փորանկեալ ամենևին։

‖ Մատթ. 27. 35։ Մարկ. 15. 24։ Ղուկ. 23. 34։

24 * Ասեն ցմիմեանս. մի՛ պատառեսցուք զայդ. այլ արկցուք վիճակս 'ի վերայ դորա՝ ո՛ւմ և ելցէ. զի լցի

գիրն՝ որ ասէ. ‖ բաժանեցին զհանդերձս ‖ Սաղմ.
իմ յիւրեանս, և ՚ի վ̃ր պատմուճանի 21. 19։
իմոյ վիճակս արկին. զինուորքն զայս ինչ գործեցին ։

25 * Եւ կային առ խաչին յի̃ս մայրն
նր̃. և քոյր մօրն նր̃ մարիամ կղէովպայ.
և մարիամ մագդաղենացի ։

26 * Յս̃ իբրև ետես զմայրն, և զաշակերտն,
զոր սիրէր, զի կայր մօտ,
ասէ ցմայրն. կի՛ն դու, ահա՛ որդի քո ։

27 * Ապա ասէ ցաշակերտն. ահա՛ մայր
քո. և յայնմ՝ ժամանակէ էառ աշակերտն
զնա առ իւր ։

28 * Յետ այսորիկ իբրև գիտաց յս̃,
եթէ ահա ա̃մ ինչ կատարեալ է.
‖ զի կատարեսցի գիրն, ասէ, ծարաւի ‖ Սաղմ.
եմ ։ 68. 22։

29 * Եւ անդ կայր աման ինչ լի քացախով.
և նք̃ սպունգ լցեալ քացախով
ընդ լեղւոյ՝ շուրջ եդեալ
զմշտկաւ զօպայի մատուցին ՚ի բերան նր̃ ։

30 * Իբրև էառ յս̃ զքացախն հանդերձ
լեղւովն, ասէ. ա̃մ ինչ կատարեալ
է. և խոնարհեցուցեալ զգլուխն՝
աւանդեաց զոգին ։

* Իսկ հրէայքն․ քանզի ուրբաթ էր, զի մի՛ անդէն ՚ի խաչին ագանիցին մարմինքն մինչև ցշաբաթն․ զի էր օր մեծ շաբաթուն այնորիկ․ աղաչեցին զպիղատոս․ զի խորտակեսցեն զբարձս նց՟, և բարձցին։

* Եկին զինուո՛րքն, և զառաջնոյն խորտակեցին զբարձս․ նոյնպէս և զմիւսոյն՝ որ ընդ նմա ՚ի խաչն ելեալ էր։

* Բայց իբրև եկին առ յս՟, և տեսին՝ զի այն ինչ մեռեալ էր, ո՛չ խորտակեցին զբարձս նր՟։

* Այլ մի ոմն ՚ի զինուո՛րացն տիգաւ
խոցեաց զկողս նր՟․ և վաղվաղակի
‖ Ելից․ ել արիւն, և ջուր։
12․ 46։ * Եւ որ ետեսն, վկայեաց․ և ճշ-
Թուոց․ 9․ մարիտ է վկայութի՟ նր՟․ և նա գի-
12։ տէ՝ թէ ճշմարիտ ասէ․ զի և դուք
‖ Զաք․ հաւատասջիք։
12․ 10։ * Այս եղև՝ զի լցցի գիրն, եթէ
‖ Մատթ․ ‖ Ոսկր նր՟ մի՛ փշրեսցի։
27․ 57։ * Եւ դարձեալ միւս գիր ասէ, ե-
Մարկ․ թէ ‖ Հայեսցին ՚ի նա՝ յոր խոցեցինն։
15․ 43։ * ‖ Յետ այսորիկ աղաչեաց զպիղա-
Ղուկ․ տոս յովսէփ, որ յարիմաթեայ էր
23․ 50։

աշակերտ յ՟սի 'ի ծածուկ՝ վ՟ս ահին հրէից · զի բարձցէ զմարմինն յ՟սի · և հրամայեաց պիղատոս · եկն, և եբարձ զնա ։

39 * Եկն և նիկոդեմոս՝ ‖ որ եկեալն էր առ յ՟ս 'ի գիշերի զառաջինն · և եբեր զմուռս խառն ընդ հալուէ՝ իբրև լտերս հարիւր ։ ‖ Յով · 3 · 2 ։

40 * Առին զմարմինն յ՟սի, և պատեցին կտաւովք՝ խնկօք հանդերձ · ոպ՟ օրէն էր հրէից պատել ։

41 * Եւ էր 'ի տեղւոջն՝ յորում խաչեցաւ, պարտէզ · և 'ի պարտիզի՟ անդ գերեզման նոր · յորում ոչ՛ք երբէք էր եդեալ ։

42 * Անդ վ՟ս ուրբաթուն հրէից՝ զի մօտ էր գերեզմանն, եդին զյ՟ս ։

ԳԼ ։ Ի ։

1 Եւ ‖ 'ի միաշաբաթոջն մարիամ մագդաղենացի գայ առաւօտուն ընդ արշալուսն՝ 'ի գերեզման անդր և տեսանէ զվէմն բարձեալ 'ի դրրայ գերեզմանին ։ ‖ Մատ · 28 · 1 ։ Մարկ · 16 · 1 ։ Ղուկ · 24 · 1 ։

2 * Ապա ընթանայ՝ և գայ առ սիմոն պետրոս · և առ միւս աշակերտն,

զոր սիրէր յս՟. և ասէ ցնս՟. բարձին զՏր՟ ՚ի գերեզմանէ անտի, և ոչ գիտեմ, ուր եդին զնա:

* Ել պետրոս, և միւս աշակերտն, 3
և գային ՚ի գերեզմանն:

* Ընթանային երկոքեան ՚ի միասին. 4
և միւս աշակերտն յառաջեաց, ընթացաւ վաղագոյն քան զպետրոս. և եկն նախ ՚ի գերեզմանն:

* Եւ խոնարհեալ տեսանէ՝ զի կային 5
անդ կտաւքն. բայց ՚ի ներքս ոչ եմուտ:

* Եկն և սիմոն պետրոս՝ որ գայրն 6
զկնի նր՟. և եմուտ ՚ի գերեզմանն. և տեսանէ զկտաւսն, զի կային անդ:

* Եւ վարշամակն, որ էր ՚ի գլուխ 7
նր՟, ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր, այլ ուրոյն ծալեալ ՚ի մի կողմն:

* Յայնժամ եմուտ և միւս աշակերտն, 8
որ եկեալն էր յառաջագոյն ՚ի գերեզմանն, ետես և հաւատաց:

‖ Մատթ. 28. 1: * Ո՛չ չեւս գիտէին զգիրս՝ թէ 9
պարտ է նմա ՚ի մեռելոց յառնել:

Մարկ. 16. 5: * Չոգան դարձեալ առ միմեանս 10
աշակերտքն:

Ղուկ. 24. 4: * ‖ Բայց մարիամ կայր արտաքոյ 11
գե-

գերեզմանին, և լայր. և մինչդեռ լայր, խոնարհեցաւ 'ի գերեզմանն ։

12 * Եւ տեսանէ երկուս հրեշտակս 'ի սպիտակս. զի նստէին մի 'ի սնարից՝ և մի յանոտից, ուր կայր մարմինն յս̃ի ։

13 * Եւ նոքա ասեն ցնա. կի՛ն դու, զի՞ լաս. ասէ ցն̃ս. զի բարձին ըզտ̃րն իմ 'ի գերեզմանէ աստի. և ո՛չ գիտեմ, ուր եդին զնա ։

14 * Զայս իբրև ասաց, դարձաւ 'ի թիկունսկոյս. և տեսանէ զյս̃, զի կայր, և ո՛չ գիտէր թէ յս̃ իցէ ։

15 * Ասէ ցնա յս̃. կի՛ն դու, զի՞ լաս. զո՞ խնդրես. նմա այսպէս թուէցաւ՝ թէ պարտիզպանն իցէ, ասէ ցնա. տէ՛ր, եթէ դու բարձեր զնա, ասա՛ ինձ, ո՛ւր եդեր զնա, զի ես առից զնա ։

16 * Ասէ ցնա յս̃. մա՛րիամ. և նա դարձաւ, և ասէ ցնա եբրայեցերէն, ռա՛բբունի, որ թարգմանի վարդապետ ։

17 * Ասէ ցնա յս̃. մի՛ մերձենար յիս. զի չև ևս ելեալ եմ առ հայր իմ. այլ երթ դու առ եղբարսն իմ, և

ասա՛ ցն̄ս. ելանեմ ես առ Հայրն իմ, և առ Հայր ձեր. և Ա̄ծն իմ. և Ա̄ծ ձեր:

* Գայ Մարիամ Մագդաղենացի, և պատմէ աշակերտացն. եթէ ետես նա զՏ̄ր. և զայս ինչ ասաց ցնա: 18

‖ Մարկ. 16. 14: Ղուկ. 24. 36: 1. Կորն. 15. 5:

* ‖ Եւ էր երեկոյ 'ի միաշաբաթոջ աւուրն. և դրօք փակելովք՝ ուր էին աշակերտքն ժողովեալ վասն ահին հրէից. եկն Յ̄ս և եկաց 'ի մէջ ն̄ց. և ասէ ցն̄ս. ողջոյն ընդ ձեզ: 19

* Իբրև զայս ասաց, եցոյց ն̄ց ըզձեռսն և զկողս իւր. և խնդացին աշակերտքն իբրև տեսին զՏ̄ր: 20

* Ասէ ցն̄ս դարձեալ. ողջոյն ընդ ձեզ. ո̄պ առաքեաց զիս Հայր իմ, և ես առաքեմ զձեզ: 21

* Եւ զայս իբրև ասաց, փչեաց 'ի ն̄ս, և ասէ. առէք Հոգի ս̄բ: 22

‖ Մատթ. 18. 18:

* ‖ Եթէ ումեք թողուցուք զմեղս, թողեալ լիցի ն̄ց. եթէ զուրուք ունիցիք, կալեալ լիցի: 23

* Իսկ Թովմաս մի յերկոտասանիցն՝ անուանեալն երկուորեակ, ոչ էր ը̄ն ն̄ս յորժամ եկն Յ̄ս: 24

* Ասէին ցնա այլ աշակերտքն, 25

ԼԶ եթէ

եթէ տեսաք զտ՟ր· և նա ասէ ցն՟ս· եթէ ոչ տեսից 'ի ձեռս ն՟ր զնշան բևեռացն, և արկից զմատունս իմ 'ի տեղիս բևեռացն· և մխեցից ըզձեռս իմ 'ի կողս ն՟ր, ո՛չ հաւատամ։

26* Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ՝ էին 'ի ներքս աշակերտքն· և Թովմաս ընդ ն՟ս· գայ յ՟ս դրօքն փակելովք· և եկաց 'ի մէջ, և ասէ· ողջո՛յն ընդ ձեզ։

27* Ապա ասէ ցԹովմաս· բե՛ր զմատունս քո՝ և ա՛րկ այսր, և տե՛ս ըզձեռս իմ· և բե՛ր զձեռն քո· և մխեա՛ 'ի կողս իմ· և մի՛ լինիր անհաւատ, այլ հաւատացեալ։

28* Պատասխանի ետ Թովմաս՝ և ասէ ցնա· տ՟ր իմ, և ա՟ծ իմ։

29* Ասէ ցնա յ՟ս· այդ զի տեսեր զիս՝ և հաւատացեր, երանի, որոց ոչ իցէ տեսեալ՝ և հաւատասցեն։

30* ‖ Բազում և այլ նշանս արար յ՟ս առաջի աշակերտաց իւրոց· որ ո՛չ է գրեալ 'ի գիրս յայսմիկ։ ‖ Յով· 21· 25·

31* Այլ այս այնչափ ինչ գրեցաւ, զի հաւատայցէք՝ եթէ յ՟ս ք՟ս է որդի ա՟յ· և զի հաւատայցէք, և ըզկեանս յաւիտենականս ընդունիջիք յանուն նր՟ :

ԳԼ: ԻԱ:

Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձն իւր յս՟ աշակերտացն իւրոց առ ծովեզերբն տիբերեայ. և յայտնեաց այսպէս: 1

* Էին ՚ի միասին սիմոն պետրոս, և թովմաս անուանեալն երկուորեակ, և նաթանայէլ՝ որ ՚ի կանայ գալիլեացւոց, և որդիքն զեբեթեայ, և այլք յաշակերտաց անտի երկու: 2

* Ասէ ցն՟ սիմոն պետրոս. երթամ ձուկն որսալ. ասեն ցնա, գամք և մեք ընդ քեզ. գնացին, և մտին ՚ի նաւ. և յայնմ գիշերի կալան և ոչ ինչ: 3

* Իբրև այգ եղև, կայր յս՟ յեզր ծովուն. բայց ոչ ծանեան աշակերտքն թէ յս՟ իցէ: 4

* Ասէ ցն՟ յս՟. մանկունք, միթէ ունիք ինչ ուտելոյ. պատասխանի ետուն՝ և ասեն ցնա, ոչ: 5

* Ասէ ցն՟. արկէք յաջակողմն նաւուն զուռկանդ. և գտանիցէք. արկին, 6

կէին, և ոչ կարէին ձգել ՚ի բազմութենէ անտի ձկանցն։

* Ասէ աշակերտն այն, զոր սիրէրն յ͞ս, ցպետրոս· Տ͞ր է այն· սիմոն պետրոս՝ իբրև լուա՛ւ թէ Տ͞ր է, արկաւ զիւրև զսփածանելին, քանզի մերկ էր, և ընկէց զինքն ՚ի ծովն։

* Եւ այլ աշակերտքն նաւաւն խաղ գային· քանզի չէին հեռի ՚ի ցամաքէ, այլ իբրև երկերիւր կանգնաւ քարշէին զգործին հանդերձ ձկամբն։

* Իբրև ելին ՚ի ցամաք, տեսանեն կրակետղ կայծականց· և ձուկն մի ՚ի վ͞ր, և հաց։

0 * Ասէ ցն͞ս յ͞ս· բերէ՛ք ՚ի ձկանց այտի՝ զոր դուքդ կալայք այժմիկ։

1 * Եմուտ սիմոն պետրոս· և ձգէր զգործին ՚ի ցամաք՝ լի՛ մեծամեծ ձկամբք, հարիւր յիսուն և երիւք· և այնչափ լինչ կայր, և ո՛չ պատառեցաւ գործին։

2 * Ասէ ցն͞ս յ͞ս· եկա՛յք ճաշեցէք· և ոչո՛ք յաշակերտացն իշխէր հարցանել՝ թէ դու ո՛վ ես· զի գիտէին թէ Տ͞րն է։

13 *Գայ յս̃՝ եւ առնու զհացն, եւ տայ նց̃· նոյնպէս եւ զձուկն։

14 * Զայս երիցս անգամ երեւեցաւ յս̃ աշակերտացն յարուցեալ 'ի մեռելոց։

15 *Եւ իբրեւ ճաշեցին, ասէ ցսիմոն պետրոս յս̃· սիմոն յովհաննու սիրես զիս առաւել քան զսոսա· ասէ ցնա· այո՛ տր̃· եւ դու գիտես՝ զի սիրեմ՝ զքեզ· ասէ ցնա· արածեա՛ զգառինս իմ։

16 *Դարձեալ ասէ ցնա· սիմոն յովհաննու սիրես զիս· ասէ ցնա· այո՛ տր̃, եւ դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ· ասէ ցնա· արածեա՛ զոչխարս իմ։

17 *Ասէ ցնա երիցս անգամ· սիմոն յովհաննու սիրես զիս· տրտմեցաւ պետրոս, զի ասաց ցնա երիցս՝ թէ սիրես զիս· եւ ասէ ցնա· տէ՛ր, դու զա̃մ գիտես· եւ դու իսկ զամենայն ճանաչես՝ եւ եթէ սիրեմ զքեզ· ասէ ցնա յս̃· արածեա՛ զոչխարս իմ։

‖2. Պետ. 1. 14.

18 *‖Ամէն ամէն ասեմ քեզ· զի մինչ մանուկն էիր, անձամբ անձին գօտի ածէիր՝ եւ երթայիր, յո՛ եւ կամէիր·

մէր. և յորժամ ծերասցիս, ձեռս 'ի վեր կալցես. և այլք ածցեն քեզ գօտի, և տարցին ուր ոչն կամիցիս:

19 * Զայս ասաց՝ նշանակեալ՝ թէ որով մահու փառաւոր առնիցէ զա͞ծ. և զայս երբև ասաց, ասէ ցնա, եկ զկնի իմ:

20 * Դարձաւ պետրոս՝ և տեսանէ զաշակերտն՝ զոր սիրէր յ͞ս, զի երթայր զկնի. || որ և անկաւ զլանջօքն ն͞ր՝ և ասէ, տէր, ո՞վ է՝ որ մատնելոցն է զքեզ:

|| Վեր. 13. 23:

21 * Զնա տեսեալ պետրոսի, ասէ ցյ͞ս. տ͞ր, իսկ սա զի՞:

22 * Ասէ ցնա յ͞ս. եթէ կամիմ, զի՞ կացցէ դա՝ մինչև ես գամ. քեզ զի՞ փոյթ է. դու եկ զկնի իմ:

23 * Ել բանս այս յեղբարս. և համարեցան՝ թէ աշակերտն այն ոչ մեռանիցի. և ոչ ասաց նմա յ͞ս՝ եթէ ոչ մեռանիցի. այլ թէ կամիմ ես՝ թէ կացցէ դա՝ մինչև ես գամ:

24 * Այս աշակերտն է՝ որ վկայէ վ͞ս այսոցիկ. որև գրեաց զայսոսիկ. և գիտեմք եթէ ճշմարիտ է վկայութի͞ն ն͞ր:

* || Բայց

‖ Յհ՟ւ. 20. 30: *‖Բայց է և այլ ինչ բազում, զոր Յս արար յն՟. զոր եթէ գրեալ էր մի ըստ միոջէ, կարծեմ թէ և ոչ աշխարհս բաւական էր տանել ըզգիրսն՝ որք թէ գրեալ էին:

Վ. Ե. Ր. Ջ.:

ՀՍՍՀ-Арм.ССР

Յ

Ցուցակ աւետարանաց բժշկութե՟, հանգստեան, պաճառի, և խաղաճեցից։

Աւետարանք բժշկութե՟ յայսմիկ տպագրութե՟ ունին 'ի սկզբան իւրեանց զայս նշանս. ✠ ։ իսկ 'ի վախճանի զայս. ✿։

Մատթէոսի. գլուխ. ը։ թիւ. 1։
գլ. թ. թիւ. 18։ գլ. ժե։ թիւ. 22։
գլ. ժդ։ թիւ. 22։ գլ. ժէ։ թիւ. 21։

Մարկոսի. գլ. ա։ թիւ. 21։
գլ. բ։ թիւ. 1։ գլ. գ։ թիւ. 1։
գլ. ե։ թիւ. 1։ գլ. է։ թիւ. 31։

Ղուկասու. գլ. դ։ թիւ. 31։ գլ. ե։ թիւ. 12։
գլ. է։ թիւ. 1։ գլ. ը։ թիւ. 22։
գլ. ը։ թիւ. 40։ գլ. թ։ թիւ. 37։

Յովհաննու. գլ. դ։ թիւ. 46։
գլ. ե։ թիւ. 1. գլ. թ։ թիւ. 1։

Աւետարանք հանգստեան ունին 'ի սկզբան իւրեանց զայս նշան. ❦❦։ իսկ 'ի վախճանի զայս. ※※։

Մատթէոսի. գլ. ժգ. թիւ. 36։
գլ. իա։ թիւ. 18։

Մարկոսի . գլ. Դ: Թիւ. 26:
գլ. ԺԴ. Թիւ. 24:

Ղուկասու . գլ. Ը: Թիւ. 10:
գլ. ԺԵ: Թիւ. 32:

Յովհաննու . գլ. Է: Թիւ. 13:
գլ. Ե. Թիւ. 19: գլ. ԺԵ: Թիւ. 24:

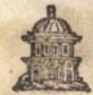

Աւետարանք տաճարի 'ի սկզբան իւրեանց ունին զնշան, որ 'ի լուսանցս . և 'ի վախճանի զայս . ※:

Մատթէոսի . գլ. ԻԴ: Թիւ. 1:
Մարկոսի . գլ. ԺԳ: Թիւ. 1:
Ղուկասու . գլ. ԻԱ. Թիւ. 5:
Յովհաննու . գլ. Բ: Թիւ. 22:

Իսկ աւետարանք իւղաբերից:

Մատ. գլ. ԻԸ: Թիւ. 1: Մինչև 'ի վերջն:
Մարկ. գլ. ԺԵ: Թիւ. 42: Վերջն. գլ. ԺԶ: Թիւ. 9:
Ղուկ. գլ. ԻԳ: Թիւ. 50: Վերջն. գլ. ԻԴ: Թիւ. 13:
Յովհ. գլ. ԺԹ: Թիւ. 38: Վերջն. գլ. Ի: Թիւ. 19: